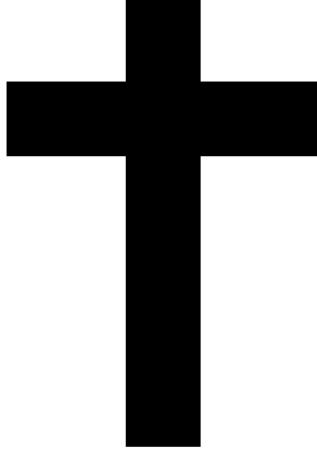

Ngú bà toko nambeè
mì Mbírì ta ndâ 'duù

'dogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù New Testame

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù New
Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndogo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa

Contents

Màtèyò	1
Márikò	65
Lúka	104
Jòvànì	172
Ndâ Nèté	233
Rómà	301
1 Kòrìndì	327
2 Kòrìndì	351
Gàlátì	367
Éfàsù	377
Filípì	386
Kòlòsiyà	393
1 Tèsàlónìkà	399
2 Tèsàlónìkà	405
1 Timàtèyò	409
2 Timàtèyò	417
Tító	422
Filimòni	426
Ìbìràyò	428
Jákòmò	449
1 Piyètòrò	457
2 Piyètòrò	464
1 Jòvànì	468
2 Jòvànì	474
3 Jòvànì	475
Júdà	476
Có Kóó	478

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Màtéyò

Tà-ká-tà gítí rẹngbó Jézù

¹ Nìno a tà-ká-tà gítí rẹngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'vii mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyéli, tí 'vii mì Àbiráámò tí mbe jò ña ndá Ìzìriyéli 'dáá gí.

² Nìno a rẹ ndá ká gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbiráámò yee tí Dàvidè: Àbiráámò ká jò Ìzákò,

Ìzákò gii jò Jákóbè,
Jákóbè gii jò ndá Júdàa ta ndá ná'vindí wó.

³ Júdàa gii jò ndá Pèrézi ta Zérà mítí Tàmàrà,

Pèrézi gii jò Èzìrónì,

Èzìrónì gii jò Rámù,

⁴ Rámù gii jò Àminàdábì,

Àminàdábì gii jò Nàsónì,

Nàsónì gii jò Sàlímónì,

⁵ Sàlímónì gii jò Bòwázi mítí Rà'ábù,

Bòwázi gii jò Òbédì mítí Rútà,

Òbédì gii jò Jèsi,

⁶ bìndi Jèsi gii jò Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyéli.

Nìno a rẹ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí Dàvidè yee tí o bà kaa ndá Ìzìriyéli tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà:

Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyéli gii jò Sólómònì mítí nawù wó

Ùráyà,

⁷ Sólómònì gii jò Ràyòbòwámù,

Ràyòbòwámù gii jò Àbíjà,

Àbíjà gii jò Àsà,

⁸ Àsà gii jò Yòsáfàtì,

Yòsáfàtì gii jò Yòrámù,

Yòrámù gii jò Ùzáyà,

⁹ Ùzáyà gii jò Yòtámù,

Yòtámù gii jò Àázì,

Àázì gii jò Èzìkíyà,

¹⁰ Èzìkíyà gii jò Mánásè,

Mánásè gii jò Àmónì,

Àmónì gii jò Yòsíyà,

¹¹ Yòsíyà gii jò ndá Jèkòníyà ta ndá ná'vindí wó. 'Do bà-i-nò à gii kaa ndá Ìzìriyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà.

¹² Nìno a rẹ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí o bà kaa ndá Ìzìriyéli tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù:

Jèkòníyà gii jò Sèlìtìyéli si ndú Bàbìlóniyà,

bìndi Sèlìtìyéli gii jò Zèrùbàbèlè,

13 Zèrùbàbélè gii jò Àbìyúdi,

Àbìyúdi gii jò Èliyákími,

Èliyákími gii jò Àzòrí,

14 Àzòrí gii jò Zàdókì,

Zàdókì gii jò Àkími,

Àkími gii jò Èliyúdi,

15 Èliyúdi gii jò Èliyázàrà,

Èliyázàrà gii jò Mátáni,

Mátáni gii jò Jàkóbè,

16 bìndi Jàkóbè gii jò Jùzépè nó mbe kò Màriyà tí nawu Jézù nó tí Bìndi-Mbírì nò.

17 Muu ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìráámò tí bu ndá Ìzìriyéli 'dáá gí, yee tí Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyéli a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí Dàvidè yee tí o bà kaa ndá Ìzìriyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà 'dáá gí a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí o bà kaa ndá Ìzìriyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù 'dáá gí a ndá 'dakò muu'bi-nje nà'ò.

Bà jò Jézù tí Bìndi-Mbírì

18 Rèngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbírì éno. Ta o tí nò Jùzépè 'vee káa có tí Màriyà tí nawu Jézù tí Bìndi-Mbírì jéé gí, káa ndú toko bà sili ta yí lá. Káa kùro bà ko yí gí 'bá, Màriyà gii tẹ nakáyì ta wotí mì Bèrì-mi-Mbírì gí. 19 Jùzépè má gii nò éno, yí gii bàkà có bà dele ndi ndá i mì wó 'do tàkò Màriyà gbí 'dè có á tàbèngì, tacó yí a tó 'dakò, káa go bà te nò á ọ Màriyà mí kùro ndá 'duù tí wó wálá. 20 Káa si yí kù ko ọ ọ có tí nò, basìli mì Mbírì gii gí gí muu wó gbí rii, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Jùzépè, 'vii mì Dàvidè, cì gúku tí bà kò Màriyà tí nawù lo lá. Tacó 'vii tí nò gbí yì wó nò a 'vii mì Bèrì-mi-Mbírì. 21 Yí bà jò a 'vii-'dakò, bìndi wò bà gbì rẹ wó tí Jézù, tacó yí bà 'vala ndá 'duù mì yo 'do gbí ndá vò i mì ndú.»

22 I tí nò bàkà tí 'dáá ká tacó wàa có tí nó náa Mbírì táánò tuu ta 'bí mbe 'dòkò có mì wó máa,

23 «'Bí ngbutu 'viní bà gii tẹ nakáyì,

yí bà jò 'vii tí nò tí 'vii-'dakò,

náa áa bà gbì rẹ wó tí Èmànùwélè (gbí máa: Mbírì ta ndoo) nó»
'ví dù tí tí yúco.

24 Jùzépè má gii ziya 'do tí rì, yí gii ko Màriyà gí 'bá go có tí nó náa basìli mì Mbírì 'dè jì yí gbí rii nò. 25 Káa ndú toko bà sili ta yí lá. Bìndi Màriyà gii jò 'vii mì wó, tí 'vii-'dakò, bìndi Jùzépè gii gbì rẹ wó tí Jézù.

2

À jò Jézù mí gbí gbata Bétèlèmè á gbí to Jùdéyà

1 Ta o tí nò, gbolò gba Jùdéyà a Èròdè. Mâ gii zeke'o, ndá 'bí 'dakò tí ndá mbe 'di gbí-o, tí ndá mbe kù pà-có ndá i ta ndá yii, gii nò yii tí nó mbe túbà o bà jò Jézù nó co gí, bìndi ndú gii njè nó ya gí Jèrùzàlèmè, kù 'vee ndá 'duù, 2 máa, «Dó 'vii tí nó tí gbolò gba mì ndá Jùdéyà nó ngò? Tacó ze nò yii mì wó si ze 'bá mì ze á Wáá, káa ze gii gí tacó bà ùlù yí.»

³ Èródè tí gbolò gba mi ndá Jùdéyà mà gii 'di có tí nò, líkí'o gii cee 'do tí wó gí. Gúku bà 'di có tí nò delè gii zèè ndá 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí. ⁴ Èródè bà-i-nò gii kili ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkii mi ndá Jùdéyà 'dáá gí, bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «À cu mí gbí wáràgà mi Mbíri máa, áá bà jò Bìndi-Mbíri mí ngò?»

⁵ Káa ndú gii 'visi có ji yí, máa, «Áá bà jò yí mí gbí gbata Bétèlèmè, go có tí nó náa Míkà tí mbe 'dòkò có mi Mbíri cu mí gbí wáràgà mi wó táánò sàà, máa,

⁶ «Káa wò tí Bétèlèmè á gbí to mi Júdàa,

wò me 'dé to á kùro ndá gba kòtí Júdàa lá,

tacó gba tí nó náa yí bà gii dù tí mbe kpolo tí ndá 'duù mi ye tí ndá Ìzìriyèli nó bà gí 'do mi lo.»

⁷ Èródè mà gii 'di có tí nò, yí gii tè'é tí ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wàá nó tàbèngii, bìndi yí gii 'vee ndú gítí kpédélé o bà nò yii tí nò mi ndú. ⁸ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú ya gí bà pà bàndò tí nó náa à jò 'vii tí nó mítí á Bétèlèmè nò, ndú má 'de gí, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè có ji yì. Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà ùlù yí delè.

⁹ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó mà gii 'di có tí nó náa Èródè 'dè ji ndú nó gí, ndú gii njè nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí Bétèlèmè. Ndú mà gii di kpokèjì, yii tí nó mbe kù túbà kpokèjì ji ndú nó gii co ndi wó káká'i mí kùro ndú kù túbà kpokèjì ji ndú. Yii tí nó gii ko ndú yee Bétèlèmè, bìndi yí gii rò tìyò á 'vii ta muu bàndò tí nó ta dó Jézù tí nò. ¹⁰ Líkí'o bà nò yii tí nó gii bàkà ndú ngé ndii gí. ¹¹ Ndú mà gii rì gí tà'i, ndú gii 'de ndá 'vii tí nó ta nawu wó Màriyà. Ndú bà-i-nò gii kucuku muungbó ndú mí kùro dó 'vii tí nó, bìndi ndú gii ùlù yí go bà ùlù Mbíri. Bìndi ndú gii njaanga gbí ndá ká'i mi ndú, ndú gii je ndá i-nambee 'do tí dâ'bi, ta dì, ta banga pò i bà nònòkò bàà ji 'vii tí nó.

¹² Káa ta kùro o bà dele ndi ndú gí 'bá mi ndú, Mbíri gii kpo-gbí-tà-tù ndú gbí rii, máa, ndú 'ví dele co mi Èródè lá. Tacó éno, ndú gii waa to 'do tí Èródè co tí 'bí kpokèjì.

¹³ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó mà gii njè nó gí, basìli mi Mbíri gii 'dè có ji Jùzépè gbí rii, máa, «A gí yaà, wò 'ví kaa ndá 'vii tí nó ta nawu wó, wàa wò 'ví fa ngèlè ta ndú ya gí Másiiri. Yo 'ví dù ta ndú kà yee tí o tí nó náa ye bà tè'é tí lo. Tacó Èródè kù pà kpokèjì bà 'de 'vii tí nó, wàa yí 'ví zi yí gí.»

¹⁴ Jùzépè mà gii ziya 'do tí rì, yí gii kaa ndá Jézù ta nawu wó Màriyà, yí gii zèè kpokèjì Másiiri ta ndú ta bèbìli tí nó, go có tí nó náa basìli mi Mbíri 'dè ji yí gbí rii nó. ¹⁵ Ndú gii dù á Másiiri yee tí o bà cì Èródè. I tí nó bàkà tí jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mi Mbíri ta rẹ wó a Òsiyà 'dè sàà, éno máa, Mbíri máa, «Ye tè'é tí 'vii mi ye 'do Másiiri,» nò.

¹⁶ Èródè mà gii 'di gbí ni gí máa, ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wàá nó eendi yí gí, tàkòcò wó gii kpolo ngé ndii gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndá àsikèrì mi wó, máa, ndú ya gí bà ziki ndá dó 'vii-dakò gbí gbata Bétèlèmè ta ndá to tí nó dè-dè seè Bétèlèmè nó 'dáá gí. Máa, ndú 'bità 'do tí ndá délékè dó 'vii yee tí ndá nìnó ta ndoó tí ndú sósò'ò, nò. Èródè 'deke o tí nó 'vii ta o tí nó náa ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wàá nó 'deke ji yí máa ndá yí 'bità bà nò yii tí nó gbí nò. ¹⁷ Nja i

tí nò náa Èródè bàkà nò gí ká jé go có tí nó náa Jèrèmiyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà táánò, máa,

¹⁸ «À 'di kòcò 'duù gí gbí gbata Rámà,

'duù tí nò kù wa gbí, ta bà tò kù ngéé gí yaà.

A nì tí nó tí Ràkélè nó ká kù wa ndâ 'viì mì wó.

Bà yì yí kpo ndâ 'duù gí,

tacó ndâ 'viì mì wó mì 'dáá gí,» nò.

¹⁹ Bindi bà cì Èródè, basìlì mì Mbíri gii 'dè có jì Jùzépè káká'i gbí riì, si yí Másiiri, ²⁰ máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví kaa ndâ 'viì tí nó ta nawu wó, wò 'ví dele ta ndú ya gí 'bá mì yo ndâ Ìzìriyéli. Tacó 'duù tí nó táánò mbe kù jè ta bà zi yí nó cì gí.»

²¹ Jùzépè mà gii ziya 'do tí ri gí, yí gii kaa ndâ Jézù ta nawu wó Màriyà, bindi yí gii dele ta ndú ya gí 'bá mì ndú ndâ Ìzìriyéli. ²² Káa si ndú kálásé á kpokèjì, yí mà gii 'di có máa, a Àrikálàwù tí 'bí 'viì mì Èródè ká le bèrè bindi bu wó á Jùdéyà, gúku bà ya gí Jùdéyà gii bàkà yí gí. Káa Mbíri gii 'dè có jì yí gbí riì, máa, yí ya gí Jùdéyà lá. ²³ Tacó éno, yí gii ya a i gí gbí gbata Názàrèti á gbí to Gàlilèyà, si 'dóó 'bá mì ndú Jùdéyà mí to, go có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gí, máa, ndâ 'duù bà gii gbí 'bí ngú rè mí muu wó, máa, «Jézù Názàrèti» nò.

3

Jòvànì gbí kángáá nga ngò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu Názàrèti nó, 'bí 'dakò ta rè wó a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngò, á gbí to Jùdéyà kù kò-kò jì ndâ 'duù, ² máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, tacó kùro o bà gí Gba-gbiri kpónó dooko gí.»

³ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò a 'duù tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò kù 'dè có jì ndâ 'duù gítí wó, máa, «Kòcò 'bí 'duù kù tò kù gbí kángáá nga ngò, máa,

«Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo,

yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» nò.

⁴ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò táánò kù yuu a bongo náa à gò 'do tí se tí jémèlè, yí gii ẹre mí rè'dè wó a wú'dè kù. Ndâ i-zó-zò mì wó táánò káa ndâ kòròngbò ta lí. ⁵ Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó tàbè'dè Jòròdáníyà 'do gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndâ sè ndâ 'bí to á gbí Jùdéyà 'dáá gí, ta ndâ 'duù 'do gbí ndâ to yì Jòròdáníyà 'dáá gí. ⁶ Káa si yí kù caka tí ndú á tà ngo gbí pù Jòròdáníyà, ndú gii yù gbí ndâ vò i mì ndú gí sè.

⁷ Káa ta 'bí o gbaànjé, Jòvànì gii nò ndâ 'bí ọ Jùdéyà tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, náa à kù nì míti ndú a ndâ Fàrizéyò ta ndâ 'bí ọ Jùdéyà nìno mbe ùnje gítí 'válá bindi ku lá, náa à kù nì míti ndú a ndâ Sàdùkáyò nó kaa gí gí mì wó tacó bà caka tí ndú. Káa yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Ndí yo ndâ 'viì-kpoo! A 'di ká 'dè có jì yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò tí nó mì Mbíri á kèjì nó? ⁸ Yo bàkà tò i tacó bà túbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo gí. ⁹ Yo si bà kojo có máa, «Ze a ndâ 'viì mì Àbiráámò,» nò mí to. Tacó go bà 'visì ndâ díí tí nó náa yo kù nò nò tí ndâ 'viì jì Àbiráámò má kuu tí Mbíri á gí bindi yo, yí bà bàkà gí. ¹⁰ Kpèti ká éno, à kpónó tee kàngó míti teè ndâ mù

gí; áà kẹ̀jì gí bà daaka ndâ mû ñinó mbe rì cèe ndo mû lá nó 'dáá gí gí to, wàa à 'ví doo ndú ta wu. ¹¹ Ye kú caka tí yo ta ngo, tacó bà túbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo gí, gí. Káa wotí tí 'duù tí nó bà gí gí gí tákò ye nó ndii ye gí, náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe kú njaanga tààmà 'do tí kò wó ye bà 'vii tí wálá. Yí kẹ̀jì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri; yí delè kẹ̀jì gí bà caka tí yo ta wu. ¹² Yí kpónó zèè pidíí mì wó mí 'bì wó gbí wàkpèè, tacó bà taa gbí cù mì wó gí. Yí bà kili cèe ñjì cù mì wó mí gbí gálá, bindi yí bà gii doo ndâ póró cù, ta zè cù ta wu búduú gí.»

Bà caka tí Jézù

¹³ Gbí ndâ o tí nó si Jòvànì kú caka tí ndâ 'duù á tàbè'dè Jòròdáníyà nò, Jézù gii ñjè nó 'do Galiléyà ya gí mì wó tacó yí 'ví caka tí yí. ¹⁴ Káa Jòvànì gii bàkà bà 'visì muu Jézù 'do tí có tí nó, ta bà 'dè có jì yí, máa, «Áá kutáá a wò ká bà caka tí ye, káa à kpónó gii dù ndii a wò ká gii gí gí mì ye máa ye caka tí lo!»

¹⁵ Káa Jézù gii 'visì có jì Jòvànì, máa, «Ndà si míti ñinò mì ye nó kpónó. À ñikì máa ndà bàkà go có mì Mbíri.» Jòvànì mà gii 'di có tí nó, yí gii lò muu gírì jì Jézù gí.

¹⁶ Bindi yí gii caka tí Jézù. Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo á bindi bà caka tí wó mì Jòvànì, yí ngé gii ñò njekèjì tàrì njaanga tí gí. Bindi yí gii ñò Bèri-mi-Mbíri kú gí gí muu wó go kùlè nò. ¹⁷ Bindi yí gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có 'do gbíri máa, «Ñinó a 'dóó kpóló-kpolo 'vii mì ye náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí ká nò.»

4

Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Bèri-mi-Mbíri gii a tàmuu Jézù á bindi bà caka tí wó mì Jòvànì ya tí gí gbí kángáá nga ngoò, tacó wàa Gba-vò-i 'ví tala yí. ² Jézù gii dù gbí kángáá nga ngoò kú kòno go co gbí go rì, co gbí bèbìlì, ta sili zi'duù-só. ³ Gba-vò-i mà gii ñò máa, bà cee 'do mì Jézù ta go gí, gí, yí gii gí gí mì Jézù. Bindi yí gii tala yí, máa, «Wò dú má káa 'vii mì Mbíri, 'dè có jì ndá díí tí nó máa ndú 'visì tí ndú tí ndâ kù kò.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì Gba-vò-i, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«'Duù kú 'vala me ká ta kù kò cuki lá,

yí kú 'vala a i ta có ñinó mbe co 'do gbí nje Mbíri,» nò.»

⁵ Bindi Gba-vò-i gii te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè, yí gii te yí ngé dé'veléé mí pí 'bá-Mbíri. ⁶ Bindi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Wò dú má káa 'vii mì Mbíri, o gí to, tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Mbíri bà tuu ndâ basìlì gí bà lè 'bì ndú mí tà tí lo,

tacó wò má 'dò kò lo mí to, díí 'ví kpò kò lo lá.» »

⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì Gba-vò-i, máa, «À delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«'Wò 'ví tala Mbíri mì lo tí Mbe tí lo lá.» »

⁸ Bindi ñinò, Gba-vò-i gii te Jézù 'do muu 'bá-Mbíri, yí gii 'dò ta yí ya gí pí 'bí cèe ñjè gú. Bindi yí gii túbà ndâ kpo-kpò bàndò á muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ ña ndâ banga i tí nó náa à gbí ndú nó 'dáá gí jì yí.

⁹ Jézù mà gii ñò ndú gí, Gba-vò-i gii 'dè có jì yí, máa, «Ye bà je ndâ i tí

nò 'dáá gî náa wò kù nò nò ji wò tí ndâ ñindi lo, náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye, wàa wò 'ví ùlù ye gî, nò.»

¹⁰ Káa Jézù giì 'visi có ji Gba-vò-i, máa «Ya 'do tí ye gî, ndí lo Gba-vò-i, tacó à delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ùlù káa gbèe Mbíri mì lo tí Mbe tí lo.

Wò delè 'ví bàkà ká go có mì wó cuki.» »

¹¹ 'Do bà-i-nò, Gba-vò-i giì njè nó 'do tí Jézù gî. Bindi ndâ basili mì Mbíri giì kaa gi kù kpolo tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí to Gàliléyà

¹² Ta 'bí o gbaànjé bindi o bà caka tí Jézù mì Jòvànì, Èròdè tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà giì zèè Jòvànì mí gbí zàà. Jézù mà giì 'di có máa à zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà gî, yí giì dele ndi wó 'do gbí to Jùdèyà ya gí gbí to Gàliléyà. ¹³ Bindi yí giì 'dòkò 'do gbí gbata Názàrèti ya gí Kàpàrànwùmù tí 'bí gbata á yì kàpá Gàliléyà, gbí òkò tí ndâ kòtí Zèbùlùni ta kòtí Nàfitàli, ¹⁴ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gî, máa,

¹⁵ «Ndâ 'duù kòtí Zèbùlùni, ta ndâ 'duù kòtí Nàfitàli,

ta ndâ 'duù mbe si 'bá tí kpokèji gbolò ngo,

ta ndâ mbe si 'bá me 'dú tito Jòròdàniyà,

ta ndâ 'duù ñinó mbe 'dó-'do mbe gí ta 'bá gí Gàliléyà,

¹⁶ tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o nó,

kpónó 'dáá ñò gbolò ngba'o gî.

Ndú táánò 'dáá gî kù 'vala gbí vò i,

káa Mbíri kpónó je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú gî,» nò.

¹⁷ 'Do tí o tí nò, Jézù giì 'bità bà ma có ji ndâ 'duù, máa, «Yo 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, tacó kùro o bà gi Gba-gbíri kpónó dooko gî.»

Jézù tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó nà'ò

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó ta yì kàpá Gàliléyà, yí giì ñò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò ta ná'vindí wó, tí ndâ mbe gò ngo, ndâ Simónè náa à kù nì míti wó a Piyétòrò ta ná'vindí wó Àndèréyà, kù 'va mbu.

¹⁹ Bindi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo gí gí tàkò ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe pà ndâ 'duù ji Mbíri á bindi bà pà ndâ sè.» ²⁰ Ndú só ngé bà-i-nò giì kaa ndâ mbu mì ndú 'do 'bì ndú mí to, bindi ndú giì njè nó ya gí bà 'bità nètè bà ɾu ndi Jézù.

²¹ Jézù mà giì yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Simónè ta Àndèréyà nò, yí giì ñò ndâ 'bí 'dakò káká'i sósò'ò ta ná'vindí wó. Ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Zèbidéyò, kù ɛɛ gbí ndâ mbu mì ndú gbí gbâ ta ndâ bu ndú. Bindi Jézù mà giì tè'é tí ndú, ²² ndú giì jee ndâ mbu mì ndú mí gbí gbâ ji bu ndú, bindi ndú delè giì kaa ya gí gbí nètè bà ɾu ndi Jézù.

²³ Bindi bà tè'é tí ndâ Simónè ta Àndèréyà, ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì mì Jézù, yí giì dù kù nò cèe gbí ndâ gbata gbí to Gàliléyà 'dáá gî, kù nìbà i ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndú. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ña ndâ nò'o ta ndâ ña ndâ sé'i 'dáá gî. ²⁴ ɾè wó giì wu to ya me 'dú cee gbí ndâ to á Síriyà 'dáá gî. Tacó ènò, ndâ 'duù giì kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù ci cèle sé gbí dùi ndú

nó, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó, ta ndâ mbe bê, ta ndâ 'duù ñinó mbe gbele've gî nó gî tí ji yí bìndi yí, gii 'vala ndú 'dáá gî. ²⁵ Ndâ 'duù ta o tí nó me mbè gii kaa kù ɾu ndi wó 'do gbí ndâ to me mbè, 'do Gàliléyà, 'do tí 'bí wúngbó to ta ndâ gbata tí muu'bi, náa à kù nì mítí a Ndâ-gbata-muu'bi, 'do tito Jòròdaniyà, 'do Jèrùzàlémè, delè 'do gbí sè ndâ 'bí to Jùdéyà 'dáá gî.

5

Jézù nìbà i ji ndâ 'duù pí gú

- ¹ Ta o tí nó, ndâ 'duù kili me mbè. Jézù mâ gii ñò ndú, yí gii ñjè nó ya gí bà ki tí wó to pí gú ta kpéetí wó. Ndâ mbe tala có mì wó gii kaa ya gí tàkò wó pí gú kà. ² Bìndi yí gii 'bità bà nìbà i ji ndú, máa, ³ «Ndâ mbe ñò tí ndú ni tí ndâ mbe yè kùro Mbíri gí, a ndâ mbe tó pá, tacó ñinò a ña ndâ 'duù mì Mbíri.
- ⁴ Ndâ mbe kù kònò sé'i gbí njembí ndú gítí ndâ i ñinó náa ndú bàkà mbe kù bèè ɾo Mbíri á muu to tí nó a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà yì ndú gí.
- ⁵ Ndâ mbe 'dè njembí a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà 'de ndâ tó i tí nó náa Mbíri ci ndâ 'duù mì wó gítí nó.
- ⁶ Ndâ mbe kù kònò go, delè mbe kù gee go ngo tacó bà co tí jáá kpokèji mì Mbíri ta o 'dáá gí a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà je ndâ i ñinó ta go ndú gbí njembí ndú nó ji ndú gí.
- ⁷ Ndâ mbe si có gítí ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú bàkà gítí ndú nó mí to a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà si có gítí ndâ vò i mì ndú delè mí to gí.
- ⁸ Ndâ mbe dù tí ndâ bòò mì Mbíri ta njembí ndú gbaànjé a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà ñò Mbíri.
- ⁹ Ndâ mbe dù tí ndâ mbe jukì gbí òkò tí ndâ 'duù a ndâ mbe tó pá, tacó ɾè ndú bà dù a ndâ 'vii mì Mbíri.
- ¹⁰ Ndâ 'duù ñinó náa à kù mèèkè'i tí ndú á muu có bà bàkà ndâ i ñinó mbe nìkì tí Mbíri nó a ndâ mbe tó pá, tacó ñinò a ndâ bòò-gba mì Mbíri.
- ¹¹ «À tí yo a tó pá, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù ño ndi yo, à tí yo delè a tó pá ta o tí nó náa ndú má kù mèèkè'i tí yo, ta bà 'dè ndâ zu có ta nderè ndú wálá mítí yo á muu ye, ¹² yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo delè 'ví dù ta pétéké tàkòcò yo, tacó Mbíri bà ko mboo ndâ vò i tí nó náa á kù me mítí yo nò ji yo ta gbolò tó i. Delè tacó áá táánò kù mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri á kùro bà jò yo ká go ña ñinò náa à kù me ta yo nó.

Ndâ zi ta ngba'o

- ¹³ «Yo go zi gbí mbí zi mì ndâ 'duù á muu to tí nó. Káa gó ngo zi má ci cee 'do gbí tè zi gí, à kù te tè zi nò yee ká gí 'dè, tacó kpokèji bà dele ta gó zi gí gbí káká'i wálá. ¹⁴ Yo delè go ngba'o kùro ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Yo delè go 'bá náa à bì mí pí gú, náa ndâ 'duù 'dáá gí kù ñò. ¹⁵ Ndâ 'duù má òlò wu ta 'dí'di'o mí tà'i, ndú 'bu i mí ɾo ngba wu lá. Ndú si ká ngbàà, tacó bà ñò ta ndâ i tà'i 'dáá gí. ¹⁶ Má ènò, yo

tù ngba yo ta bà bàkà tó i go ngba wu mí kùro ndá 'duù 'dáá gí. Tacó ndú má nò ndá tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú 'ví ùlù Bu yo á gbíri.

Jézù 'dè có jì ndâ 'duù gítí có mì Mòze

¹⁷ «Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù koṛo có éno máa, ye gí tacó bà njaanga miṛi yo 'do gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i nìno náa ndâ mbe 'dòkò có mí Mbíri táánò nìbà ndú jì ndâ 'duù nò. Káa nìno me nderè bà gí ye gbaànjé ká nò lá. Ye gí a i tacó wàa ndâ có mì Mòze, ta ndâ i nìno 'dáá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nìbà ndú jì ndâ 'duù nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁸ Yo te mí gbí muu yo, máa, ndâ to tí nó ta tàri má ká kuu bàndò mì ndú, ndâ i bà bàkà tí go ndâ có mì Mòze ta ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé gbaànjé 'dáá gí. ¹⁹ Má éno, 'bí 'duù má biya bà 'di kpétí káa 'bí làmbu có gbaànjé cuki 'do gbí òkò tí ndâ có tí nó, bìndi yí gí nìbà nà kpokèjì tí nó jì ndâ 'bí 'duù, 'duù tí nó bà dù tí táangbà 'duù gbí òkò tí ndâ bòò-gba mì Mbíri wálá. Káa 'duù má 'di ndâ có tí nó 'dáá gí ta bà mò 'bí gí nje seè máa, «Nìno a làmbu có,» nò lá, bìndi yí gí nìbà ndú jì ndâ 'bí ka wó, 'duù tí nó bà dù tí gbolò 'duù kùro ndâ 'duù mì Mbíri. ²⁰ Yo koṛo muu yo delè máa, 'duù má dù ta go bà bàkà ndâ i nìno mbe nìkì tí Mbíri nó me gbolò ndii ndâ mbe 'di gbí-o tí ndâ mbe kù kpolo tí tàkì mì yo tí ndâ Júdeya nò lá, 'duù tí nó jé gí bà dù tí 'duù mì Mbíri wálá.

Có gítí bà ò kòlòwò

²¹ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndâ ká gù ndoo, máa, «Yo 'ví zi 'duù lá,» nó gí; káa 'duù má zi ku, ndâ gba bà waa có ku mítí wó delè. ²² Káa ye kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má ò kòlòwò gítí 'bí ka wó, Mbíri bà 'vee gbí nje wó ta 'bí wúnò o gítí nderè kòlòwò tí nó. 'Bí 'duù delè má go 'bí ka wó máa yí a nònókó tí gbà'dá sínò, yí kù yuu a miṛi wó ta kpéetí wó gí gbí wu á bàndò mì ndâ wò 'duù á bìndi ku mì wó. ²³ Má éno, wò má kù je i-'bì lo jì Mbíri, káa mbí lo gí 'va tí máa, nderè kòlòwò mì 'bí 'duù ta wò kuu, ²⁴ te i-cí-ci tí nó mí to, bìndi wò 'ví ya gí mì 'duù nó. Yo máa 'viindi gbí òkò tí yo ta yí gí, wò 'ví gí ya ta i tí nó. ²⁵ Có má gbí òkò tí yo ta 'bí 'duù káa yí gí 'dè có máa yì bà ya gí bà kpi ngbàngà tí lo jì gba, à nìkì máa yo 'dè có tí nó cee 'do gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ta yì só, si yo yee kùro ndâ gba kálásè. Tacó yí má tù wò jì ndâ gba gí, ndâ gba bà je wò jì ndâ àsikéri, bìndi ndú bà te wò á mí gbí zàa. ²⁶ Gbí éno máa, wò bà dù gbí zàa yee tí o tí nó náa wò sì có tí nó náa a waa mítí lo nó 'dáá gí.

Có gítí bà bàkà bangbaya

²⁷ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndâ ká gù ndoo, máa, «Yo 'ví bàkà bangbaya lá,» nó gí. ²⁸ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má zeke'o tí niì, bìndi yí gí tee njembí wó gá'dáá mítí wó, gbí éno máa, yí zingbà ta niì tí nó gbí njembí wó gí. ²⁹ À máa ɾo lo nìno gbí kù'bì nó ká eendi lo gítí bà bàkà wò i, aaka ɾo lo tí nó 'do gbí kù kélè, wò 'ví 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí bà to tí lo gbaànjé á co tí bà 'va wò mì Mbíri ta kábà diì lo mí gbí wò bàndò á bìndi ku mì lo. ³⁰ À máa 'bì lo kù'bì ka kù si wò 'ví bàkà wò i, da 'bì lo tí nó 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí 'bì lo gbaànjé á co tí bà ya ta kábà diì lo gí gbí wò bàndò á bìndi ku mì lo.

Có gítí bà njè niì

³¹ «Mòze delè táánò 'dè có ji ndâ ká gù ndoo, máa, 'Duù má bà nje nù mì wó, yí 'ví cu nderè bà nje tí ndú mí gbí wáràgà wàa yí 'ví je mí 'bì nù tí nò.» ³² Káa ye kpónó kù 'dè có ji yo, máa, 'bí 'duù má nje nù mì wó á muu 'bí tende có á bìnḍi có bà zingbà 'dakò, yí njaanga ji nù nò á kpokèjì bà zingbà 'dakò. Káa 'bí 'duù má gù kò nù tí nò á bìnḍi wó, 'duù tí nò kù zi á ngbà ta nù tí nò.

Có gítí bà see tí 'duù

³³ «Ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè ji ndoo gí, máa, 'Duù 'ví see tí wò ji Mbírì ta 'vérè lá. Máa, wò tí 'duù má see tí lo ji Mbírì máa wò bà bàkà 'bí i, kózò tí lo 'ví bàkà ká go po ngo nje lo nò.» ³⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có ji yo, máa, yo 'ví see tí yo ngé gí lá. Yo see tí yo, máa, 'Go gbírì' lá, tacó gbírì a bàndò bà te jàlambà mì Mbírì tí gba. ³⁵ Yo 'ví see tí yo, máa, 'Go to tí nó,' nò lá, tacó to tí nó á bàndò bà kaa kò Mbírì mí pí. Yo 'ví see tí yo, máa, 'Go Jèrùzàlémè' lá, tacó Jèrùzàlémè á gbolò gbata mì Gbolò Gba. ³⁶ Yo delè 'ví si bà see tí yo, máa, 'Go muu ye' nò mí to, tacó wotí mì yo gítí bà si 'bí nji se muu yo gbaànjé 'ví dù tí béé-bè , wàa 'bí 'ví tù undù nò wálá. Má éno, ye kù 'dè có ji yo máa, gbí nderè bà see tí yo wálá. ³⁷ Wò tí 'duù má bàkà i gí, 'dè káa có máa wò bàkà gí. Káa à tà má éno lá, wò delè 'ví 'dè káa có máa wò bàkà wálá cuki. Tacó 'bí ña có mbe jò ògbù ndii ñinò gí, gí a i 'do mì Vò-'duù-tí-nò.

Có gítí bà kèèndè vò i

³⁸ «'Bí có káká'i náa ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè ji ndoo a ñinò, máa, 'Rò ta rò, wàa tí ta tí.» ³⁹ Káa ye kù 'dè có ji yo máa, yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá. 'Duù má gbì gbí tù lo ñinò gbí kù'bì nó, wò 'ví 'visì tù lo ñinò gbí gálì nó ji yí, wàa yí 'ví gbì delè. ⁴⁰ 'Duù delè má kpì ngbàngà tí lo ji ndâ gba, máa wò ja ndò bòngó tí nó náa wò kù yuu mì gbímí lo á tà bòngó nó ji yì, ja 'dóó wòòkò bòngó tí nó náa wò kù yuu mì pí ndò bòngó tí nó nó ji yí gí tàkò ndò ñinò kpèkù. ⁴¹ 'Bí 'duù delè kpèti má zèè wò gítí có gba tí wó, máa wò te ká'i mì yì ya tí gàà éno, te , wò 'ví ko ta yí ndii to tí nó náa yí nì ji wò nò gí. ⁴² 'Bí 'duù mbe zì i 'do tí lo sàà kùro gí, má yù i 'do tí lo, je i tí nó náa yí yù nò ji yí. Káa 'bí 'duù delè mbe biya bà wù i ji wò sàà kùro gí, má gí tacó bà wù i 'do mì lo, wò 'ví biya lá.

Có gítí bà bàkà tó i ji ndâ mbe bàkà vò i ji ndoo

⁴³ «Ndâ ká gù ndoo táánò 'dè có máa, ndoo 'ví zè ndâ mbe bàkà tó i ji ndoo nìkì maa, wàa ndoo 'ví sogo ndâ mbe bàkà vò i ta ndoo. ⁴⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có ji yo, máa, yo delè 'ví zè ndâ mbe bàkà vò i ta yo nìkì go bà zè ndâ mbe bàkà tó i ji yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbírì máa yí 'ví bàkà nambeè ji ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo. ⁴⁵ Yo kpolo tí có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nò, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà tó i go i mì Bu yo Mbírì á gbírì, tí mbe si ñi kù co ta ngba wó ji ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù, delè mbe si mù kù nì mí gbí ñjì mì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'vii ká 'vii. ⁴⁶ Káa yo má zè nìkì maa káa ndâ 'duù ñinò mbe kù zè yo nìkì maa nó cuki, nderè bà bàkà tó i mì Mbírì ji yo 'ví dù a yè? Ñinò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù ñinò náa á kù 'dè máa ndú a ndâ vò 'duù nò kù bàkà lá? ⁴⁷ Yo delè má 'vee káa 'bì ndâ nambe yo cuki, 'bè gbí òkò tí yo ta ndâ 'bí ña tende ña ndâ 'duù 'ví dù a yè?

48 «Má éndò, yo dù ta tó muu yo, tacó Bu yo á gbířì a 'duù ñìnó ta tó muu wó!

6

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù máa ndú 'ví kò-kò ta bà bàkà tó i lá

¹ «Yo kpolo tí yo, máa yo 'ví gbaa tí yo ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i ta ɾè mì Mbířì nó jì ndâ 'duù tacó wàa ndú 'ví ñò yo, nó lá. Yo má bàkà éndò, Bu yo tí Mbířì á gbířì bà ko mboo ndâ tó i tí nó náa yo bàkà nó jì yo wálá.

² «Má éndò, yo má kù konì ndâ mbe yê, yo 'ví si bà kò-kò tí jì ndâ 'duù mí to. Yo delè 'ví gbaa tí yo tí go ña i mì ndâ mbe bàkà nambeè-ɾo náa ndú kù bàkà ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ 'duù, delè ta ndi tí ndâ kpokèjì, tacó bà tù ngba ndú wàa ndâ 'duù 'ví wu ta gbí ndâ yì, nó lá. Yo kpolo tí yo, máa 'bí tó i náa ndú káká'í gí bà 'de 'do mì Mbířì gí tàkò ndâ i mì ndú náa ndú bàkà nò á bìnđi bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó, nó wálá. ³ Yo má kù konì ndâ mbe yê, yo 'ví bàkà gbí kóó, tacó wàa, à kpèti káa ndâ kpóló-kpolo kómbe yo, ndú 'ví ñò lá. ⁴ Yo konì ndâ mbe yê mí tàbèngìl, tacó Bu yo tí mbe kù ñò ndâ i tí nó náa yo kù bàkà ta kpééti yo á tàbèngìl nó 'ví ko ta mboo tàkò ndú jì yo.

Gítí bà 'deke tí jì Mbířì

⁵ «Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo jì Mbířì nó, yo 'ví si bà koɾo có bà bàkà go ña i mì ndâ mbe nambeè-ɾo, náa ndú kù ɾò tìyò á kùɾo ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì, delè ta ndi tí ndâ bà ñjèè ndâ kpokèjì náa ndâ 'duù kù 'va có tí me mbè tacó wàa ndú 'ví ñò ndâ yì, nó lá. Yo te mí gbí muu yo máa, tó i náa ndú bà 'de gbí ña bà 'deke tí ndú nò káa bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó cuki. ⁶ Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo á jì Mbířì nó, yo 'ví yè ndi yo á gí ndii 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta kpééti yo, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Bu yo tí nó náa yo ñò yí ta ɾo yo lá nò, bìnđi Bu yo tí mbe kù ñò ndâ i tí nó náa à kù bàkà ndú gbí kóó nó, bà ko mboo bà 'deke tí yo nò jì yo. ⁷ Yo delè 'ví si bà 'deke tí yo ta bà 'vanda mbè có cúú-cu-cù ta gbí wálá go i mì ña ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá, nó mí to. Tacó ndâ ña ndâ 'duù tí nó kù koɾo có máa, Mbířì kù sè tù wó tí bà 'deke tí ndâ yì tacó ndâ yì ni bà 'vanda có ngé má. Káa, à me éndò là. ⁸ Yo mèlè ndi ndú lá. Tacó yo tà kpèti má zi tí yo ta bà 'vanda mbè có lá, Bu yo tí Mbířì ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni sàà á kùɾo o bà 'deke tí yo nò gí. ⁹ Má éndò, yo 'ví 'deke tí yo ká go éno máa,

«Bu ze mbe kù dù gbířì,

à ùlù ɾè lo.

¹⁰ Gí gí bà dù tì gba.

À 'ví bàkà go có mì lo á muu to tí nó,

á go ñìnó gbířì.

¹¹ Je i-zò-zò mì ze náa ze kù zò ta ɾì 'dáá gí nó wúnó jì ze.

¹² Wò delè 'ví si có gítí ndâ vò i mì ze mí to go ñìnó náa ze si ta có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ze mí to gí nò.

¹³ Wò delè 'ví si ze mí gbí ndâ i ñìnó mbe kù eendi ze gítí vò i nó lá. Káa wò 'ví ja ze á 'do 'bì Vò-'duù-tí-nò gí.»

¹⁴ «Yo má si có gítí ndâ vò i ñinó náa ndâ 'bí 'duù bàkà mítí yo nó mí to gí, Bu yo tí nó á gbíri nó bà si có gítí ndâ vò i ñindi yo mí to delè gí. ¹⁵ Káa yo má biya bà si có gítí ndâ vò i ñindi ndâ 'bí ka yo mí to gí, Bu yo bà si có gítí ndâ vò i ñindi yo mí to delè wálá.

Có gítí bà kònò go

¹⁶ «Ta o tí nó náa yo má kù kònò go tacó bà 'deke tí yo ji Mbíri nó, yo 'ví volo gbíro yo go ña i mì ndâ mbe nambeè-ṛo, nó lá. Ndú kù kpili gbíro ndú, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò tí ni éno máa, ndâ yì kù kònò go. Yo te mí gbí muu yo, máa, ndú 'de i tàkò nètè mí ndú gí. ¹⁷ Ta o tí nó náa yo má kù kònò go nó, yo 'ví te banga ta bà 'viindi se muu yo, ta bà toṛo bàà mí gbíro yo, ¹⁸ tacó wàa, à káa Bu yo tí mbe kù ñò ndâ i ñinó mbe kù bàkà tí gbí kóó nó cuki ká 'ví ñò ni . Bindi Bu yo tí mbe ñò ndâ i ñinó 'dáá náa à kù bàkà ndú tàbèngùì nó bà je tó i ji yo.

Bà koṛo có kpolo ma gítí ndâ i muu to tí nó

¹⁹ «Yo si bà koṛo có kpolo ma ká gítí bà bì gálá, wàa yo 'ví kili ndâ i mì yo mí gbí mí muu to tí nó cuki mí to. Tacó ndâ ki, ta ndâ sù, ta ngbàza bà mù ndâ i tí nó gí. Ndâ mbe ngbà delè bà ngbà ndâ 'bí gí. ²⁰ À nìkì go éno máa, yo je mbí yo kpolo a i gítí bà bì ndâ gálá bà kili ndâ i mì yo a i mí gbíri, tí bàndò tí nó náa ndâ i gbì ngbàza tí lá, ndâ ki mbe kù da i, ta ndâ sù mbe kù pìi i, ta ndâ 'duù mbe kù ngbà i delè á kà wálá nò. ²¹ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gí kù dù ká tí bàndò ñinó ta ndâ i mì wó kù dù tí nó.

Ro 'duù a kùpò mì dii wó

²² «Ṛo 'duù a kùpò mì dii wó. Ṛo 'duù má kù zeke'o ngbáràngà'i, gbí éno máa, dii wó 'dáá gí gbí ngba'o; ²³ káa ṛo 'duù má zeke'o nìkì maa lá, dii wó 'dáá gbí 'dí'di'o. Káa ṛo 'duù má yoo gí, o bà me ji yí a njíkiri.

À gbo gbù sè á mí nje ngá sósò'ò lá

²⁴ «Bí 'duù jé mbe bàkà nètè ji ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé nò wálá. Yí má zè 'bí 'duù gbaànjé nìkì maa, yí bà dù ta 'bí me ta njembí wó dúú-dúú lá. Yí má kù te duù mítí 'bí 'duù gbaànjé, yí bà si 'bí ka wó tí i maa-maa wálá. Má go éno, wotí bà zèè Mbíri ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta njembí lo gbaànjé delè wálá.

²⁵ «Má éno, ye kù 'dè có ji yo, máa, njembí yo 'ví si bà mù gítí bà 'vala yo, máa, «Ze taàbé 'ví zò a yè! Ze taàbé bà ñjù a yè!» mí to. Yo delè 'ví tee njembí yo mítí dii yo, máa, «Ze bà yuu a ña yè, wè!» nò lá. À dú káa yúco máa, có 'válá kpolo ndii có i-zó-zò gí, bindi có dii 'duù kpolo ndii có bongo gí. ²⁶ Yo tala bà zeke káa ndâ nuù mbe kù o co gbí pípiṛi gi. Ndú jé rò ñjì ña lá. Ndú delè jé kili i 'do gbí ñjì mí gbí gálá lá. Káa ta ña ñinó 'dáá gí, Bu yo tí nó gbíri nó kù ko ndú ta i-zó-zò. À kpónó má je 'bí 'duù gbaànjé, wàa à 'ví je 'bí nuù gbaànjé, wàa à 'ví ya gí bà mà ndú, áá bà 'de i me gbolò á i 'do gbí 'di? ²⁷ Káa ta ndâ bà gu tí yo tí nó 'dáá nò, ku kpónó má gí tacó bà zi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí okò tí yo á kpónó mí to nò, wotí mì 'duù tí nó bà dù gítí bà 'dè có ji ku máa, yí si yì ñjì'dí gi, bà dù kuu tí ?

²⁸ «Yo delè kù mù njembí yo tacó ndâ bongo tacó yè? Yo tala káa bà zeke ndâ 'ví mù gbí jìlì gi. À tí ndú me 'bí bà gò bongo lá. ²⁹ Káa ye kù 'dè có ji yo máa, à kpètí káa Sólómòni, tí gbolò gba táánò náa áá

mì wó a ndá banga i mbe ògbù ta ña wálá nó, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí ndii 'bí 'vì mù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'vì mù tí nò lá. ³⁰ Káa Mbíri má te ña banga tí nò míti ndá 'vì mbíli sínò, náa à taàbé dè nò bà doo ndú ta wu 'dáá gí, gí, yí bà je mbi wó gítí bà je bongo jì yo wálá, ndá mbe kpùrù-kpùrù njembí?

³¹ «Má ènò, yo si bà mù mbi yo gítí có máa, <Ze wúnó bà zò a ña yè? Ze bà nù a ña yè? Ze bà 'de bongo ngòò wè?> mí to! ³² Tacó à 'dáá nò a ndá kpóló-kpolo ña bà koṛo có mì ndá 'duù ñinó mbe tee njembí ndú míti Mbíri lá nó ká nò. Bu yo tí nó á gbíri nó ñò ña ndá i ñinó tí ndá kpóló-kpolo i tacó 'wálá mì yo nó ni gí. ³³ Má ènò, yo zèè kùro a có gítí bà dù tí ndá 'duù mì Mbíri, ta có gítí bà bàkà ndá i ñinó mbe lè á kùro Mbíri lá nó á má kózò gí, bìndi a Mbíri ká bà wu sè ndá i ñinó náa yí ñò mbe 'vii ta yo nó jì yo delè. ³⁴ Má ènò, yo si bà mù njembí yo gítí taàbé mí to. Tacó yo cee ta ndá có ñindi wúnó lá. À káa taàbé ká bà ñò 'dóó kpokèjì mì wó.

7

Bô là ngomè tí ka wó, si ñindi wó á míti wó

¹ «Yo 'viiki ndá 'bí ka yo lá, tacó wàa Mbíri delè 'ví 'viiki yo lá. ² Tacó Mbíri bà 'viiki míti yo káa cè ña bà 'viiki tí, tí nó náa yo 'viiki míti ndá 'bí ka yo nò. À delè bà 'vii i jì yo ká ta gbèe ká'i bà 'vii i tí nó náa yo 'vii ta i jì ndá 'bí ka yo nò. ³ Má ènò, wò kù 'dè có gítí njú-mù á tà ɾo 'bí ka lo tacó yè, káa kùsili-mù kuu kpùrù'vù tà ɾo lo? ⁴ Wò bà 'de nje lo kòti 'di, wàa wò 'ví 'dè ta có jì 'bí ka lo, máa njú-mù kuu tà ɾo wó, náa kùsili-mù má kuu kácá tà ɾo lo? ⁵ Ja a kùsili-mù tí nó mbe mbi mí tà ɾo lo nó kùro má kózò gí, bìndi wò 'ví giì òlò njú-mù 'do tà ɾo nambe lo, ta ɾo lo ngbàrángà'i, ndí lo mbe nambeè-ɾo.

⁶ «Je i-Mbíri jì ndá bô lá. Ndú bà 'visi tí ndú bà ɾo wò. Wò delè 'ví kaa banga nji wú'dè mí to á 'bá ta ndá nguù tí lá, tacó ndú bà jaaka gbí ta to.

Yù i 'do mì Mbíri ta njembí lo gbaànjé

⁷ «Wò má yù i ta njembí lo gbaànjé, áá bà je i tí nó jì wò gí. Wò má pà i ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de i tí nó gí. Wò má gbà nje kèjì muu 'duù ta njembí lo gbaànjé, yí bà njaanga nje kèjì jì wò gí. ⁸ Tacó à kù je i ta o 'dáá gí jì ndá 'duù ñinó mbe yù i nò. Ndá mbe pà i ta o 'dáá gí kù 'de i. Bìndi à kù njaanga nje kèjì ta o 'dáá gí jì ndá mbe gbà nje kèjì. ⁹ 'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má wa go míti wó, 'duù tí nò bà je kpúrú díi jì 'vii tí nò máa yí zò gí? ¹⁰ 'Vii mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má yù yâ-sè 'do tí bu wó, 'duù nò bà je yâ-kpoo ta já kpoo tí jì 'vii mì wò bìndi yâ-sè gí? ¹¹ Káa ndá wò 'duù, á go yo nò, má ni bà je tó i jì ndá 'vii mì yo gí, Bu yo tí Mbíri á gbíri bà ni bà je tó i me gboló ndii ndá ñindi yo nò gí jì ndá mbe yù i 'do tí wó wálá?

¹² «Co ta ndá 'bí ka lo ká tí ña kpokèjì tí nó náa à gbí muu lo máa ndú 'ví co ta wò tí nò. Ñinó a gbí ndá có mì Mòze, ta ndá i tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri nibà ndú jì ndá 'duù nó, ká nò.

Bà ya gí 'bá mì Mbíri me có 'dì lá

¹³ «Wò má ñò kpokèjì gítí 'bá ɾú-ɾú-ɾú, co a i tí, kpokèjì tí nó ngáa-nga-nga, náa ndá 'duù me mbè kù 'va co tí nó bà ya ta wò gí nje ku.

14 Káa kpokèjì 'válá a làmbu kpokèjì tí nó rú-rú-rú, ta ndá zèèngè i tí, náa ndá 'duù me mbè là kù pembee tí ndú pembee co tí nò.

Kiyà jò ngo lá

15 «Yo kpolo tí yo 'do tí ndá sú mbe ma có mì Mbíri. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndá tó 'duù, káa ndú a cèe ndá zò-'boo. 16 Yo bà òò ndú ni ká 'do tí òò bà bàkà ndá i mì ndú, go bà òò òò mù ni 'do tí ndo wó. Mù-bàà kù rì káa ndo bàà, bìndi 'belè kù rì káa rì 'belè. 17 Tó mù kù rì káa tó ndo mù. Bìndi wò mù delè kù rì káa wò ndo mù. 18 Tó mù bà rì wò ndo mù wálá, delè wò mù bà rì tó ndo mù wálá. 19 Káa áà kèjì gí bà da mù òò mbe kù rì wò ndo mù nó, wàa à 'ví doo ta wu. 20 Má ènò, yo bà òò ndá sú mbe ma có mì Mbíri ni 'do tí cè òò bà bàkà ndá i mì ndú.

21 «Yo koro muu yo máa, ndá 'duù òò mbe kù 'dè có máa ye a mbe tí ndá yì ta tìrì nó bà yee gbíri wálá. A káa ndá mbe kù bàkà go có mì Bu ye ká bà òò gbíri. 22 Ye kù 'dè có tí òò jì yo, tacó ndá 'duù me mbè ta ndòngbù o wúnò bà 'vee ye gbí ngbàngà mì Mbíri, máa, «Ze táánò ma có mì Mbíri ta rè lo lá, mbe tí ze? Ze táánò mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta rè lo lá? Ze táánò bàkà ndá serè ta rè lo lá?»

23 «Bìndi ye bà 'visi có jì ndú, máa, «Ye jé táánò òò yo ni lá. Yo co 'do tí ye ngé gí kàzò, ndí yo ndá wò 'duù.»

24 «Má ènò, 'duù òò mbe 'di ndá có mì ye nò, bìndi yí gii bàkà go ndá có mì ye náa yí 'di nò, go mbe bì 'bá ta muu tí wó, mbe bì 'bá mì wó mí pí díí. 25 Bìndi mù gii nì míti, ngo gii ò có tà, gbolò pípiri gii pì, káa 'bá tí nò 'va tí to lá, tacó à sè tà mí pí díí. 26 Káa 'duù òò mbe 'di ndá có mì ye nò, káa yí bàkà go ndú lá nó, go mbe òò mbe sè tà 'bá mì wó mí pí nì ngo. 27 Mù má gii nì, ngo gii ò có tà, pípiri má gii pì ta wotí tí, 'bá tí nò gii ki'viki gí to, 'bùrùkù gí.»

28 Jézù má gii cee bà 'dè ndá có mì wó gí, nje ndá 'duù 'dáá gí, gii 'dèè gí. 29 Tacó yí 'dè jì ndú 'dáá káa ndá wu có mbe ya gí gbí muu ndú, me ndá 'viri có go i mì ndá mbe 'di gbí tàkì mì ndú nó lá.

8

Serè bà cee wò cì 'do tí 'bí 'dakò

1 Ndá Jézù ta ndá mbè ndá 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó pí gú nó mà gii kaa 'do pí gú gí gí tàbù to gí, 2 'bí 'dakò tí mbe cì gii gí gí mì wó, bìndi yí gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Go bà yuku cì tí nó tí ye nó má kuu tí lo, wotí bà si kútí ye 'ví dù ngbàrángà'i kuu tí lo, buù.»

3 Jézù má gii 'di có tí nò náa mbe cì tí nò 'dè nò, yí gii ya'va 'bì wó ya gí bà gba ta yí, ta bà 'dè có, máa, «Go kuu tí ye. Dù ta ngbàrángà kútí lo.» À káa pòò bà 'dè có tí nò mì Jézù, cì gii cee 'do tí 'dakò tí nò gí. 4 Bìndi Jézù gii 'dè có jì yí, máa, «'Di có tí nó náa ye kpónò bà 'dè jì wò nò. Ya kpédélé'i gí bà túbà tí lo jì bu-Mbíri. Bìndi wò 'ví cì i jì Mbíri go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndá 'duù máa cì cee 'do tí lo gí. Wò 'ví túbà tí lo jì 'bí 'duù gbaànjé á kùro bà ya wò gí mí bu-Mbíri lá.»

Jézù 'vala bòò mì kùro ndá àsikèrì mì ndá Ròmánò

5 Jézù gii nje nó ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù. Mà gii zeke'o, 'bí 'dakò tí kùro ndá àsikèrì mì ndá Ròmánò zi'duù-vò (100) gii gí gí mì

wó, bìndi yí gii 'deke tí wó jì yí, máa, ⁶ «Bòò mì ye gbele've mí to ta sé gbí tí wó ngé ndii gí, buù.»

⁷ Jézù mà gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có jì 'dakò tí nò, máa, «À nìkì ma. Ye kèjì gí bà 'vala yí.»

⁸ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví gí gí 'bá mì ye lá, buù. 'Dè káa có ta nje lo cuki 'do tí bàndò tí nó kpónó náa wò kuu tí nò, wàa bòò mì ye bà 'de 'válá gí. ⁹ Tacó ye a 'duù ta ndá kpo-kpò 'duù kùro ye kuu tí, náa ye kù 'di có mì ndú. À delè kuu tí tàkò ye a ndá àsikèrì mbe kù 'di có mì ye, náa ye má 'dè có jì 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí ndú, máa, «Bàkà i ñinó!» Yí kù bàkà; ye má 'dè có jì 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí ndú, máa, «Ya éno!» Yí kù ya go có tí nò. Ye má tè'é tí 'duù máa, «Gì!» Yí kù gí go có mì ye nò. Ye má 'dè có jì bòò mì ye máa, «Bàkà i ñinó!» Yí kù bàkà i tí nò.»

¹⁰ Jézù mà gii 'di ña có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, nje wó gii 'dèè gí. Bìndi yí gii 'dè có jì ndá 'duù tí nó mbe kù ru ndi wó nó, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, ye jé 'de 'bí 'duù gbaanjé mbe tee njembí wó mítí Mbíri, kpèti 'do gbí òkò tí yo tí ndá Ìziriyéli, go i mì 'dakò tí nó lá. ¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta kponje tí wálá, máa, ndá 'bí tende ña ndá 'duù ta ndòngbú o wúnò bà kaa 'do muu to tí nó 'dáá gí gí bà zò i ta ndá Àbiráámò ta Ìzákò, ta Jàkóbè gbí gbèe ká'i ta líkí'o tí ndú gbí ngbàngà mì Mbíri. ¹² Bìndi àà bà gii mò yo tí ndá Ìziriyéli, tí ndá 'dóó 'vii gbí ngbàngà mì Mbíri nó gí gbí 'dí'di'o, tí bàndò bà wa gbí, ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

¹³ Jézù mà gii 'dè có jì ndá mbè ndá 'duù tí nò cee gí, yí gii 'visì có jì kùro ndá àsikèrì mì ndá Rómánò tí nò, máa, «Má éno, ya gí 'bá mì lo, wàa có tí nó náa wò tee njembí lo á mítí nò bà bàkà tí gí, tacó wò ùnje gí, máa, ye kpèti má 'dè káa có ta nje ye sínò, bòò mì lo bà 'vala 'do gbí nò'o gí.» À káa pòó bà 'dè có tí nò mì Jézù, bòò mì 'dakò tí nò gii a gí yaa 'do gbí nò'o mì wó gí.

Jézù 'vala ndá na gè Piyétòrò ta ndá 'bí 'duù 'do gbí ndá nò'o

¹⁴ Jézù gii ñjè nó 'do bàndò bà 'de tí ndú ta kùro ndá àsikèrì mì ndá Rómánò nò ya gí 'bá mì Piyétòrò. Yí mà gii yee kà, yí gii 'de na gè Piyétòrò kuu tisi ta cò'o gbí dii wó. ¹⁵ Yí mà gii zèè 'bí niì tí nó, cò'o ngé gii dò 'do gbí dii wó gí. Bìndi yí gii a gí yaa ya gí bà bàkà i-zó-zò jì Jézù.

¹⁶ Ta 'dè'o mì gbèe ri tí nò náa Jézù 'vala ta na gè Piyétòrò 'do gbí nò'o nò, ndá 'duù gii kaa ndá 'duù ñinó ta ndá i-gbí-muu ndú nó, ta ndá 'duù ñinó ta nò'o tí ndú nó ya tí jì Jézù. Jézù gii mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù tí nò ta ñjì có gbaanjé. Bìndi yí gii 'vala ndá mbe nò'o, ¹⁷ go có tí nó náa Ìzáyá tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gí, máa, «Yí bà 'vala ndoo 'do gbí ndá nò'o mì ndoo; yí delè kaa ndá ñjì sé'i 'do gbí dii ndoo 'dáá gí,» nò.

Bà dù tí mbe ru ndi Jézù me có 'di lá

¹⁸ Jézù mà gii ñò ndá 'duù kaa gí gí mì wó me mbè ngé ndii gí, yí gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, ndá yì di kápá gí tito. ¹⁹ 'Bí 'dakò tí mbe 'di gbí tàkì mì ndá Jùdéyà mà gii 'di có tí nó, yí gii 'visì có jì Jézù, máa, «Mbe nìbà i, àà bà ja ye 'do tàkò lo káa go ngo.»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nò, máa, «Ndá guù mì ndá ngámbe kuu tí. Ndá bàndò bà tèrì mì ndá nuù tí nó mbe kù o có gbí pípìrì nó 'dáá gí kuu tí, káa bàndò bà tí tàmuu 'Viì-mi-'Dakò á mí tí wálá.»

²¹ Má gii zeke'o bà-i-nò 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kù ɾu ndi Jézù nó gii 'dè có jì yí, máa, «Buù, si ye má ya gí bà duu ku bu ye, má kózò gí, bindi ye 'ví dele ndi ye gí gí ba ɾu ndi lo.»

²² Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò có mì 'dakò tí nò, máa, «Gì gí bà ɾu ndi ye, wàa wò 'ví si ndá ku 'ví duu ndá 'dóó ku mì ndú.»

Jézù ɾo gundiɾi mí tíyò

²³ Bindi bà 'dè có mì Jézù jì 'dakò tí nò, yí gii njè nó ya gí gbí gbà, bindi ndá mbe tala có mì wó gii oloko gí tàkò wó gbí gbà kà. ²⁴ Má gii zeke'o, gundiɾi gii 'bità bà pì tí ɲa ɲinó náa ngo kù gii 'bità có bà gbàngà gí gbí gbà. Káa Jézù ta o tí nó kuu tísi kù tè ɾi gbí gbà. ²⁵ Bindi ndá mbe tala có mì wó má gii ɲò máa, i kù gii vóló-volo, ndú gii gbà yí 'do muu ɾi. Yí má gii ziya gí, ndú gii 'dè có jì yí, máa, «'Vala ndoo, buù, tacó ndoo kù míi-mii!»

²⁶ Káa Jézù gii 'vee ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo tee njembí yo mí tí Mbíri me jé'déé gí le!» Bindi yí bà-i-nò gii a gí yaà, yí gii do mí tí ndá gundiɾi tí nó mbe kù pì nó, ta kàpá tí nó mbe kù gbàngà nò. Ndá i tí nó só gii ɾò tíyò ngbi-ngbii gí.

²⁷ Nje ndá mbe tala có mì Jézù náa ndú ta ndú gbí gbà nò 'dáá gí, gii 'dèé gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ɲa wotí tí 'dakò ye ká éno, náa ndá gundiɾi ta kàpá kù 'di có mì wó nó?»

Ndá 'bí 'dakò gbí to Gàdàrà ta ndá i-gbì-muu ndú

²⁸ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii di ngo gí tito kàpá á 'bí to ta ɾè to tí nó a Gàdàrà, ndú gii 'de ndá 'bí 'dakò sósò'ò tí ndá 'duù Gàdàrà, ta ndá i-gbì-muu ndú, mbe co 'do gbí òkò ndá muu'dú. Ndá 'dakò tí nó tii tí ndú mí tí kpokèjì tí nó mbe co ɾègbà ndá muu'dú nó go ndá gbù kàzà, tí ɲa ɲinó náa gbèe 'duù mbe co tí kpokèjì tí nó jì ndú wálá. ²⁹ Káa à káa póó bà gii ɲò Jézù mì ndú, ndú gii 'bità bà tò kù, máa, «Ákoo 'viì mì Mbíri! À gbí muu lo a có bà bàkà ɲa yè ta ze? Wò gí tacó bà waa có mí tí ze si 'dóó o tí nó gí kùro kálásè?» ³⁰ Káa ta o bà 'de tí ndú nó, ndá kàdùrúkù me mbè kù zò i á 'dè gbí to tí nó. ³¹ Tacó éno, ndá i tí nó gbí muu ndá 'dakò tí nó, nó gii 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Wò má mòkò ze 'do gbí muu ndá 'dakò tí nó gí, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndá kàdùrúkù tí zò.»

³² Bindi Jézù gii 'visì có jì ndá i tí nó, máa, «Yo kaa ya !» Ndá i tí nó bà-i-nò gii kaa 'do gbí muu ndá 'dakò tí nó ya gí gbí muu ndá kàdùrúkù go có mì Jézù nó. Bindi ndá kàdùrúkù tí nó gii njè ta ngelè ta ndá i tí nó gbí muu ndú, ndú gii oloko gí tà ngo 'do tí ɲà gángà ngo, bindi ndú gii mii ta ngo léé gí.

³³ Ndá mbe kù gbà ndá kàdùrúkù tí nó gii kaa ya gí gbí gbata gí bà 'vanda ndi ndá i tí nó mbe bàkà tí mí tí ndá kàdùrúkù, ta ndá 'dakò tí nó sósò'ò ta ndá i-gbì-muu ndú nó gbaànjé-gbaànjé jì ndá 'duù. ³⁴ Ndá 'duù gbí gbata má gii 'di ndá có tí nó, ndú gii kaa 'do gbí gbata ya gí mì Jézù. Ndú má gii 'de yí gí, ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa yí njè nó 'do gbí to 'bá mì ndá yì gí.

9

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù mâ giì di ndi kápá 'do gbí to Gádàrà gí tito gí gbí 'dóó gbata bà dù yí gí, ² ndâ 'duù giì làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí jì yí. Jézù mâ giì nò bà tee njembí ndú mí tí wó, yí giì 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «Zèè njembí lo, 'vii mii ye, tacó à sì có gítí ndâ vò i mii lo mii to gí.»

³ Káa ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkii mii ndâ Jùdéyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tí mii mii Jézù nò mâ giì 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú giì 'bità bà koṛo có gbí njembí ndú, máa, «'Dakò tí nò kú bàkà tí wó tí Mbíri ta wotí tacó yè? Yí 'de wotí bà je à-cee-gí gítí vò i mii ndâ 'duù 'do kòtí 'di?»

⁴ Jézù mâ giì nò nà có tí nó náa ndâ mbe 'di gbí tàkii tí nò kú koṛo gbí njembí ndú nó, yí giì 'vee ndú, máa, «Yo kú koṛo nà vò có ènò gbí njembí yo tacó yè? ⁵ Bà 'dè có máa, «À je à-cee-gí gítí ndâ vò i mii lo gí,» ká peteke , wèè, a peteke a bà 'dè có, máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví nò nó?» ⁶ Má ènò, ye kpónó bà túbà jì yo máa áá mii 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mii ndâ 'duù á muu to tí nò.» Bìndi yí giì 'dè có jì 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpà-sili mii lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá.» ⁷ 'Dakò tí nò bà-i-nò ngé giì a gí yaà, bìndi yí giì njè nó kú ya gí 'bá go có mii Jézù nò. ⁸ Nje ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí mii Jézù nó 'dáá gí giì 'dèè ta gúku bà nò 'dakò tí nò kú nò nó gí. Bìndi ndú giì ùlù Mbíri tacó bà je nà wotí tí nó á jì ndâ 'duù.

Bà tè'é tí Màtéyò

⁹ Jézù mâ giì njè nó 'do tí bàndò bà 'vala 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, yí giì nò 'bí 'dakò tí Jùdéyà tí mbe kú kili i-míri mii ndâ Rómánò, ta rẹ wó a Màtéyò, kú ki tí wó to á bàndò bá gò i-míri. Bìndi yí giì 'dè có jì Màtéyò, máa, «Gí gí bà ɾu ndi ye.» Màtéyò bà-i-nò giì a gí yaà, bìndi yí giì ya gí bà ɾu ndi Jézù.

Jézù zò i ta ndâ vò 'duù

¹⁰ Si Jézù kú zò i ta ɾi tí nó á 'bá mii Màtéyò, ndâ 'bí ka nèté mii Màtéyò me mbè, ta ndâ nà ndâ 'bí 'duù mbe kú gbètèkè tàkii mii ndâ Jùdéyà giì kaa gí kú zò i ta ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mii wó gbí gbèe ká'i. ¹¹ Ndâ 'bí mbe kú kpòlo tí tàkii mii ndâ Jùdéyà mâ giì nò nà i tí nò, ndú giì 'vee ndâ mbe tala có mii Jézù, máa, «Mbe nìbà i jì yo kú zò i gbí ká'i ta ndâ 'duù nìno mbe 'vii tí ndâ 'duù náa cèè 'duù 'ví zò i ta ndú gbí tàkii mii ndâ Jùdéyà lá nó tacó yè»

¹² Jézù mâ giì 'di nà 'vé tí nó náa ndâ 'duù tí nò kú 'vee ta ndâ mbe tala có mii wó nò, yí giì 'visì có jì ndú, máa, «A ndâ 'duù nìno ta sé'i tí ndú nó ká kú pà mbe yeè. Ndâ 'duù nìno ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. ¹³ Má ènò, yo 'viiki gbí có tí nó náa à cu mii gbí wáràgà mii Mbíri ènò máa,

«À tí ye tí Mbíri a go bà nò yè ɾo ndâ 'duù;
go bà ci mbelè ndâ nò jì ye tí ye wálá.»

Ye delè gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá, ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

'Vé gítí nderè bà kònò go mii ndâ mbe tala có mii Jézù lá

¹⁴ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù giì gi mì Jézù, bindi ndú giì 'vee yí, máa, «Tacó yè, káa ze ta ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà kù kònò go ta rì bà kònò go mì ndâ Jùdèyà, káa ndâ mbe tala có mì lo kònò go lá?»

¹⁵ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «Ndâ kpóló-kpolo kómbe mbe kò nù jé kù kònò go ta o tí nó náa kómbe ndú tí nó náa à kù ko nù mì wó gí 'bá nó má kuu ta ndú? Káa o bà je mbe kù kò nù tí nò 'do gbí òkò tí ndú bà gí ká gí, bindi ndú bà giì kònò go ta o tí nò. ¹⁶ À da ngú kò mí pí ká kò lá. ¹⁷ 'Bí 'duù jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàrà ñìnó ta gbí wó wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà ènò, ta o tí nó náa pe ngú cù bà giì nì nó, kàrà tí nò bà ba gí. Bindi yí bà bè gbí ndâ kàrà ta pe só gí. Tacó ènò, à ta o 'dáá gí kù fuu pe ngú cù ká mí gbí kpóló-kpolo kàrà tacó bà kpolo tí ndâ pe ta kàrà.»

Jézù 'vala ndâ 'bí 'vinì ta 'bí nù

¹⁸ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì Jòvání, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù giì gí mì wó, bindi yí giì zèè kò wó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Nájú ye cee gí, káa ye kù 'deke a tí ye jì wò, máa wò 'ví ya gí bà tee 'bì lo mítí wó wàa yí 'ví 'vala jì ye.» ¹⁹ Jézù mâ giì nje nó kù ya gí 'bá mì gbolò 'duù tí nò, ndâ mbe tala có mì wó giì kaa kù ru ndi wó.

²⁰ Káa si ndú muu nó, 'bí nù náa mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu 'bì-nje só giì gí có kápí Jézù, bindi yí giì zèè nje bongo tí wó, ²¹ ta bà kofo có, máa, «Ye kpèti má zèè káa nje bongo tí wó, ye bà 'de 'válá gí.»

²² Jézù mâ giì 'visì tí wó gí ndiì, yí mâ giì nò nù tí nò, yí giì 'dè có jì yí máa, «Zèè njembí lo, nájú ye, tacó bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí.» 'Do tí bàndò tí nò, mbelè tí nó mbe kù yee 'do tí nù tí nò, nó ngé giì rò tíyò gí.

²³ Jézù mâ giì yee 'bá mì gbolò 'duù tí nò, yí giì 'de ndâ 'duù kù wa ku tà'i ta wotí ká tí. ²⁴ Bindi yí giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo nje gí sè 'do tà'i tí nò gí. Làmbu 'vinì tí nò cì me cí-cì lá. Yí kù tè a rì.» Káa ndâ 'duù tí nò giì 'bità bà ño Jézù ta ña có mì wó nò ño-ño. ²⁵ Káa ndú mâ giì nje gí sè go có tí nò gí, Jézù giì rì gí tàkò ku 'vinì tí nò tà'i. Yí mâ giì zèè 'bì wó, 'vinì tí nó giì a rò tíyò. ²⁶ Tàwo ngú có tí nò giì ya cee gbí to tí nò 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí mbe sú ro

²⁷ Ta o bà nje nó mì Jézù 'do bà 'vala nájú gbolò 'dakò tí nò, ndâ 'bí mbe sú ro sósò'ò giì ru ndi wó ta bà tò kù á tàkò wó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Áá 'Viì kòtí Dàvidè tí Bindi-Mbìrì, áá 'Viì kòtí Dàvidè, ñò ye ro ze!»

²⁸ Jézù mâ giì rì gí tà'i ta o bà yee yí 'bá gí, ndâ mbe sú ro tí nò giì rì gí tàkò wó. Bindi yí giì 'vee ndú, máa, «Yo wálá ùnje gí, máa ye bà 'vala yo gí?» Káa ndú giì 'visì có jì yí, máa, «Ze ùnje gí, buu.» ²⁹ Jézù mâ giì 'di có tí nó náa ndâ mbe sú ro tí nò 'visì gí tàkò 'vé mì wó nò, yí giì gbalá ro ndú ta bà 'dè có jì ndú, máa, «Ye bà njaanga ro yo gí, tacó yo ùnje ta njembí yo gbaànjé gí, máa wotí bà bàkà ènò kuu tí ye.» ³⁰ Jézù mâ giì 'dè có tí nò, ro ndâ mbe sú ro tí nò só nó giì njaanga tí gí. Bindi yí giì 'dè có jì ndú ta wotí tí, máa, «Yo kpolo tí nje yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'ví 'di có máa a ye ká njaanga ro yo nò lá.» ³¹ Káa ndâ

'dakò tí nò mà giì nḡ nò 'do bà-i-nò gī, ndú giì nò ta bà ma ẹ̀rè Jézù ta ndi tí ndâ 'bá 'dáá gī.

Jézù 'vala 'bí 'dakò tí mbe 'dè có lá ta i-gb́i-muu wó

³² À káa póó bà nḡ nò mí ndâ 'dakò tí nò náa Jézù njaanga ẹ̀ro ndú nò gī, à giì gí ta 'bí 'dakò mbe 'dè có lá ta i-gb́i-muu wó jì Jézù. ³³ Jézù mà giì mòkò i tí nò 'do gb́i muu 'dakò tí nò gī, 'dakò tí nò ngé giì 'bità bà 'dè có. Bindi nje ndâ mbè ndâ 'duù tí nò mbe tí mí mí Jézù nò giì 'dèè gī. Bindi ndú giì 'bità bà 'dè có gb́i òkò tí ndú, máa, «À jẹ̀ nò 'bí ẹ̀a i go éno 'bá Ìzìrìyélì lá.»

³⁴ Káa ndâ mbe kpòlò tí tàkì mí ndâ Jùdèyà a gb́i òkò tí ndâ 'duù tí nò nḡndi ndú giì 'visì có gí tàkò có tí nò, máa, «A Gba-vò-i, tí gba mí ndâ i-gb́i-muu, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gb́i muu ndâ 'duù jì yí.»

Jézù nò yè ro ndâ 'duù

³⁵ Gb́i ndâ o tí nò, Jézù giì nò nò cee gb́i ndâ gbata, ta ndâ ví bándò á sè 'do gb́i ndâ gbata 'dáá gī, kù nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí có bà dù Mbírì tí gba jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gb́i ndâ ẹ̀a ndâ nò'o ta ndâ sé'í 'dáá gī.

³⁶ Káa yè ẹ̀ro bà nò ndâ mbè ndâ 'duù tí nò náa Jézù kù nò ta bà nìbà i jì ndú nò giì bàkà yí ngé ndii gī. Tacó à tí ndú a gúku, ndú delè nò 'dóo i nḡnó náa ndâ yí 'ví bàkà nò lá, tacó 'duù kùro ndú wálá, go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá. ³⁷ Bindi yí giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mí wó, máa, «Ndâ i tacó bà kili 'do gb́i nḡ ògbù ngé, káa muu ndâ mbe bàkà nèté me nḡ'dí. ³⁸ Má éno, yo 'deke tí yo jì mbe nḡ, tacó wàa, yí 'ví tuu ndâ mbe bàkà nèté me mbè tacó bà kili ndú.»

10

Jézù ruka ndâ tú mí wó muu'bi-nje só

¹ Jézù giì ruka ndâ 'bí 'duù muu'bi-nje só 'do gb́i òkò tí ndâ mbe tala có mí wó, bindi yí giì je wotí bà mòkò ndâ i 'do gb́i muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gb́i ndâ ẹ̀a ndâ nò'o 'dáá gī á bindi wó jì ndú.

² Nḡnó a ẹ̀rè ndâ 'duù tí nò muu'bi-nje só náa Jézù ruka ndú nò: ndâ kpédélé 'duù a ndâ Simónè tí nò ta 'bí ẹ̀rè wó a Piyétòrò nò, ta ná'vindí wó Àndèréyà, bindi a ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'viì mí Zèbidéyò, ³ ta Filípò, ta Bàràtòlóméyò, ta Tòmázò, ta Màtéyò tí mbe kili i-mírì, ta Jákòmò tí 'viì mí Àliféyò, ta Tàdéyò, ⁴ ta Simónè tí nò tí tó 'viì-'bá nò, ta Jùdà Ìsikàrìyòtè tí mbe ba ngbù wó tí Jézù.

⁵ Bindi Jézù giì tuu ndâ 'dakò tí nò muu'bi-nje só náa yí ruka ndú tí ndâ tú mí wó nò, káa ta kùro bà tuu ndú, yí giì kpo-gb́i-tà-tù ndú, máa,

«Yo 'ví 'dò kò yo gbaànjé mí gb́i to mí ndâ 'duù nḡnó mbe kù ùlù ndâ 'bí tende ẹ̀a i bindi Mbírì nò lá.

Yo delè 'ví ya gí gb́i ndâ gbata á gb́i to Sàmàrìyà lá.

⁶ Yo ya a i gí mí ndâ Ìzìrìyélì tí ndâ mbe gírì á go ndâ rómbo gí,

⁷ wàa yo 'ví kò-kò jì ndú, máa, «Kùro o bà gí Gba-gb́i kponó dooko gí!»

- 8 Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o,
 yo 'ví 'vala ndâ ku,
 yo 'ví ɾo kúti ndâ mbe ci,
 yo 'ví mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.
- Yo sì wotí bà bàkà ndâ i tí nò náa ye 'deke ndú ji yo nò me sí-sì lá. Má éno, yo delè 'ví je mboo tàkò bà bàkà ndú 'do mì ndâ 'duù lá.
- 9 Ta o tí nó náa yo má kú ya gí muu nó, yo 'ví je 'bí làmbu i tacó bà sì ta ndâ 'bí i ngé gí lá.
- 10 Yo 'ví je ndâ 'bí bongo ta ndâ 'bí tàrà tacó bà 'visì ta ndâ ñinó á tí dii yo nò á kùro kà lá.
- Yo delè 'ví zèè 'bí i go mù-kóró mí 'bì yo tacó bà kpolo tí yo lá. Tacó 'duù má ka wu'o gí, àà bà si yí sínò wálá.
- 11 Yo má yee tí to, yo 'ví pà a 'bá mì 'duù ñinó mbe nì «Yo ndi ye nò» ji yo ta njembí wó gbaànjé, wàa yo 'ví dù tí, yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nò.
- 12 Yo má yee tí 'bá, yo 'ví nì «Ze yee gí» ji ndâ mbe 'bá ta bà cù 'dè ngo cù yo tù-tù-tù míti ndú. ¹³ Ndú má nì «Yo ndi ze nò» ji yo ta 'dè njembí ndú, yo 'ví dù ta ndú. Káa ndú má biya bà 'visì 'vé ji yo gí, yo 'ví ndii ta nó mì yo, ta nambeè tí nó gbí njembí yo náa yo máa Mbíri 'ví bàkà ji ndú nò.
- 14 Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù má te wíri míti yo lá, ndú delè má sè tù ndú tí có mì yo náa yo kú 'dè ji ndú nó lá, ta o tí nó náa yo má kú 'visì tàmuu yo gíti to tí nò, nó, yo 'ví gbà njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí. Ñinò tacó bà tùbà ji ndâ mbe to tí nò máa, Mbíri bà waa có míti ndú, káa à me 'do gbí có mì yo lá. ¹⁵ Ye kú 'dè có ji yo ta 'vére tí wálá, máa, Mbíri bà waa có míti ndâ mbe to tí nò ta ndongbú o ta wotí tí ndii bà doo ndâ gbata Sòdómà ta Gòmóra á mì wó ta wu táánò nó gí.
- 16 Ye kú tuu yo gí gbí òkò tí ndâ 'duù ta zí'i 'bì yo tacó bà kpolo ta tí yo wálá, go ndâ ròmbo á kùro ndâ siingii. Má éno, yo 'ví si ɾo yo 'ví dù ngílí ngílí go ɾo àca'ba. Wàa njembí yo 'ví dù 'dèè kpóó go bèègú.
- 17 «Yo delè 'ví te mí gbí muu yo máa, ndâ 'duù kèji gí bà kaa yo ya tí gí gbí ndâ ngbàngà mì ndâ Jùdéya. Bindi ndâ gba bà giì waa có míti yo máa, à gbì yo mí kùro ndâ 'duù. ¹⁸ Áá bà jaka yo ta wotí ya tí gí kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Káa ñinò bà njaanga ji yo a kpokèji bà ma có tí ye ji ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéya lá nò. ¹⁹ Káa ta o tí nó náa ndú bà giì zèè yo nò, njembí yo 'ví si bà mù éno máa, yo bà ya gí bà 'dè á kùro ndâ kpo-kpò 'duù kà a ɾa có yè wè, mí to. Njembí yo delè 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè a ɾa có yè wè, nò lá. Áá bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo ká kùro kà. ²⁰ Tacó ta o tí nò, à me káa yo ká bà 'dè 'dóó có mì yo á 'do gbí muu yo lá. A Bèri mì Bu ye ká bà je wotí bà 'dè có ji yo.
- ²¹ «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sì ndâ ná'vindi ndú ta ndâ 'vii mì ndú ji ku. Ndâ 'vii delè bà 'visì tí ndú tacó bà pà kpokèji bà ziki ndâ mbe jò ndú. ²² Ndâ 'duù 'dáá gí bà giì sogo yo á muu ye ta o tí nò. Káa 'duù ñinó gbí òkò tí yo mbe 'dò kò wó mí to tí kpòó yee tí ndongbú o bà mèèkè ndâ i tí nò tí yo nó ká bà 'de 'válá. ²³ À má kú mèèkè'i tí yo ta o tí nò gbí 'bí gbata, yo 'ví kaa ta ngèlè 'válá ya gí gbí 'bí. Káa ye kú

'dè có ji yo ta 'véřè tí wálá, máa, 'Viì-mì-'Dakò bà gí gí muu to tí nó si yo nó 'bá mì ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gí cee lá. ²⁴ Mbe kù tala i me gbolò ndii 'duù tí nó mbe kù nìbà i ji yí nó lá; bòò delè me gbolò ndii mbe tí wó lá. ²⁵ À tè ta mbe tala i káa bà je muu mì mbe nìbà i ji yí mítí wó; à delè giì tè ta bòò káa bà je muu mbe tí wó mítí wó. Káa řè bu-'bá má mì ndú a Gba-wàtà, ndú bà gbì mí muu ndâ 'viì mì wó a ndâ vò řè mbe ndii ñjìnò gí.

²⁶ «À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá. Tacó ndâ ña ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ 'duù kù ngùù ndú kpónó nó bà 'vanda 'dáá gí sè gí. Delè ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè mí tàbèngìì nó bà dù á kà wálá. ²⁷ Yo bà giì kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kpónó kù 'dè ji yo gbí 'dí'di'o nó á ji ndâ 'duù gbí ngbàà ři. Bindi yo bà giì kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kù 'dè ji yo á gbí ngàngbùùtù nó 'do pí cèlégé ji ndâ 'duù. ²⁸ Káa yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, tacó 'bí i gbaànjé mì ndú náa ndú bà bàkà ta yo, á bindi bà zi yo mì ndú nó wálá. Yo cì gúku a i tí Mbìřì, tacó wotí bà zi yo ta wotí bà waa có mítí yo bindi bà zi yo mì wó kuu tí wó. ²⁹ Yo tala bà zeke ndâ víí nuù tí nó tí ndâ nařù nó gí. 'Bí làmbu i náa 'duù bà 'de gbí ndú gbaànjé wálá. Káa 'bí gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú mbe cì gí, káa Bu yo ñò bà ku wó lá, nó wálá. ³⁰ Káa à má gítí yo, yí 'deke ndâ ñjì se muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³¹ Má éno, yo 'ví cì gúku lá, tacó yo kùřo Mbìřì a ndâ kpóló-kpolo i ndii ndâ nařù gí.

³² «Má éno, 'duù má si ye tí i á kùřo ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà si 'duù tí nó tí i á kùřo Bu ye á gbìřì. ³³ Káa 'duù má biya ye á kùřo ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà 'visì kapí ye gítí 'duù tí nó á kùřo Bu ye á gbìřì.

Có mì Jézù a i mbe ñjèè gbí òkò tí ndâ 'duù

³⁴ «Yo si bà je mbí yo éno máa, ye gí ji yo ta ngú có mbe 'dèè ñjembí yo nó mí to. ³⁵ Có tí nó náa ye gí tí nó a có mbe ñjèè gbí òkò tí ndâ 'viì ta ndâ bu ndú, ndâ niì ta ndâ nájú ndú. Có tí nó bà ñjèè gbí òkò tí ndâ nawu ndâ 'viì ta ndâ niì mì ndâ 'viì mì ndú. ³⁶ Ndâ mbe sogo 'duù gí mì ku bà dù káa ndâ 'dóó 'viì mì wó.

³⁷ «'Duù má zèè có tí ndâ bu wó ta nawu wó kpolo ndii có tí ye gí, ña 'duù tí nó bà 'viì tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá; 'duù delè má zè nìkì kpolo ma a ndâ bà wó ta ndâ nájú wó co tí ye, ña 'duù tí nó bà 'viì tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁸ 'Duù má ùnje gítí bà kònò sé'i go ye wàa yí 'ví gí gí bà řu ndi ye lá, yí bà 'viì tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁹ 'Duù mbe kořo có kpolo ma ká gítí 'válá muu to tí nó bà 'de vò i bindi ku mì wó. Káa 'duù ñjìnó mbe sì miřì wó muu to tí nó ji ku a i gítí nèté mì ye ká bà 'de 'válá á bindi ku mì wó.

⁴⁰ «'Duù mbe te wiřì mítí yo ta řè ye, te wiřì tí nó a i mítí ye, káa ndâ mbe te wiřì mítí ye, te wiřì tí nó a i mítí mbe tuu ye. ⁴¹ 'Bí 'duù má te wiřì mítí mbe 'dòkò có mì Mbìřì ta řè mì Mbìřì, Mbìřì bà je 'bí tó i tí nó náa yí bà je ji mbe 'dòkò có mì wó nó nó ji 'duù tí nó gí. 'Bí 'duù delè má te wiřì mítí tó 'duù gítí tó řè 'duù, tí nó, Mbìřì bà je 'bí ña tó i tí nó náa yí tí Mbìřì bà je ji tó 'duù tí nó nó ji 'duù tí nó mbe te wiřì mítí wó nó gí. ⁴² Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, 'duù kpètí má cu káa cèe 'dè ngo mì lú nó sínò 'do gbí kàřà ji 'bí ña 'duù ñjìnó náa řè wó gbí u 'duù wálá ngé gí tacó náa táángbà 'duù tí nó a mbe tala có mì ye, yí bà 'de tó i tàkò ngo mì wó nó kpèkù.»

11

¹ Jézù mà gii cee ta nètè bà kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú nó gí, yí gii njè nó 'do bàndò tí nò kù nò ta ndi gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdèyà kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì ndâ 'duù.

À zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà

² Ta o tí nò si Jézù kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata nò, Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù a i gbí zàà. Jòvànì mà gii 'di tàwò ndâ i tí nó náa Jézù tí Bindi-Mbíri kù bàkà nó si yí gbí zàà kà, yí gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó máa ndú ya gí bà 'dè có jì Jézù, máa, «A Jòvànì tí nó tí mbe kù caka tí ndâ 'duù nò ká tuu ze, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, ³ wò a 'duù tí nó náa ze kù ù bà gí yí 'do mì Mbíri nó, wèè, 'duù mì ze náa ze kù ù bà gí yí nò ká kpokèjì kálásè?»

⁴ Ndâ tú mì Jòvànì mà gii ya gí bà 'vee Jézù go co tí nò náa Jòvànì tuu ta ndú nò, Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dità ndâ có ñinó náa yo 'di ta tù yo nó, ta ndâ i ñinó náa yo ñò ta ɾo yo nó jì Jòvànì: ⁵ Ndâ 'duù ñinó táánò náa ɾo ndú yoo gí nó, kpónó kù zeke'o. Ndâ 'duù ñinó táánò ta kò ndú mbe gbele've gí nó, kpónó kù nò nó. Ndâ kà cì kpónó yuku 'dáá 'do tí ndâ 'duù ñinó táánò ta cì tí ndú nó gí. Ndâ 'duù ñinó táánò tí ndâ mbe sú tù nó kpónó kù 'di có. Ndâ 'duù ñinó táánò mbe cì tí yú ku gí nó, 'vala ndi ndú gí. À kù ma Banga-Ngú-Có jì ndâ yè. ⁶ Yo delè 'ví 'dè có jì Jòvànì, máa, 'duù ñinó mbe tee njembí wó kácáá mítí có mì ye nó a mbe tó pá.»

⁷ Káa si ndâ tú mì Jòvànì kù gii bàkà có bà dele ndi ndú, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ 'duù gítí Jòvànì, máa, «Gbí ndâ o tí nó táánò náa yo kù kaa ya gí mì Jòvànì si yí gbí kángáá nga ngoò nó, yo ta o tí nó kù koɾo có máa yo kù ya gí bà ñò a 'di? Gí bà ñò 'bí 'duù ñinó ta 'dóó kóró-koɾo có mì wó wálá, mbe kù tè ká gí tàkò có mì ndâ 'bí ka wó nó? Káa à má me éno lá, ⁸ yo kaa ya gí bà ñò a 'di? Gí bà ñò 'bí 'duù mbe zaa ta banga bongo? Áá bà dù me éno lá, tacó ndâ mbe zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Nògí, má éno, yo táánò kaa ya gí sè gí gbí kángáá nga ngoò gí bà yè? Yo kaa ya me gí bà ñò mbe 'dòkò có mì Mbíri lá? À éno. Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'duù tí nò a gbolò 'duù ndii mbe 'dòkò có mì Mbíri gí. ¹⁰ Tacó Jòvànì a 'duù tí nó náa à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa, «Ye bà tuu tú mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokèjì ù ta ndi lo,» nò. ¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'do gbí òkò tí ndâ 'vii tí nó 'dáá gí náa a ndâ niì ká jò ndú nó, 'bí 'duù gbaanjé mbe gí tí gbolò 'duù ndii Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù yee tí kpónó wálá. Kpétí ká éno, 'bí 'duù ñinó tí táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó tí ndâ Bòò-gba mì Gba-gbíri nó a gbolò 'duù ndii Jòvànì gí. ¹² Káa 'do tí o bà 'bità bà kò-kò mì Jòvànì ta có mì Mbíri di tí wúnó, 'bá mì Gba-gbíri kù mbu jì bà te ta wotí, ndâ vò 'duù kù paa ta zèè ta wotí. ¹³ Káa kùro bà gí Jòvànì, Mbíri táánò je wotí bà 'dè-kòcò a i jì ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbíri. ¹⁴ Yo má ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ta ndâ có mì Mòze gí, Jòvànì a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa ndú 'dè có máa yí bà dele ndi wó gí tacó

bà gí gí bà 'viindi kpokèjì kùro bà gí Bìndi-Mbírì nò. ¹⁵ Má éno, ndá 'duù ñinó ta tù bà 'di có tí muu ndú nó 'ví 'di có!

¹⁶ «Káa ye kpónó 'ví 'vii yo ndá 'duù tí nó á gbí o tí nó, nó mí tí ña yè dú? Yo gbí ro ye ká go ndá víí 'vii mbe kili kú ño 'di gbí dùpì, ndú má gii ñò ndá 'bí ka ndú víí 'vii mbe kili ta ba muu ndú tende, ndú gii tè'é tí ndú máa, ¹⁷ «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà dù ru.» Káa ndá ka ndú nó gii biya gí. Bìndi ndú gii tè'é tí ndú káká'i, máa, «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà wa ku.» Káa ndá ka ndú nó gii biya delè gí. ¹⁸ Tacó Jòvànì táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe ñjù pe lá, káa ndá 'duù gii kili nje ndú mí tí wó, máa, «A i ká gbí muu wó.» ¹⁹ «Vii-mi-'Dakò gii gí ñindi wó ta bà zò i, delè ta bà ñjù pe, ndá 'duù káká'i gii 'visì nje ndú éno, máa, «Yí a mbe gàmàtà, tí vò mbe ñjù pe, tí kómbe ndá mbe kú gò i-mírì, tí ndá mbe bàkà vò i!» Káa kpétí ká éno, à ñò bà 'di gbí-o mì Mbírì ni mí tí ndá cè bà i mì wó.»

Jézù 'deke tí ndá 'duù gbí ndá gbata tí nó á yì kàpà Gàlilèyà nò

²⁰ Bìndi Jézù gii 'bità bà 'deke tí wó ta sé có gítí ndá 'duù gbí ndá gbata tí nó náa yí bàkà ndá seřè ta ndi gbí ndú nò, tacó ndú biya bà 'visì muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú gí. Máa, ²¹ «Yo ndá 'duù gbí gbata Kòràzìni ta ndá 'duù gbí gbata Bètisàyídà bà dù á nje ! Tacó ye táánò má bàkà ndá kpo-kpò seřè tí nó náa ye bàkà ji yo nó a i ji ndá 'duù gbí ndá gbata Tírò ta Sídónì, ndú kpónó dù zùkùù gítí ndá vò i mì ndú sàa gí. ²² Káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, Mbírì bà waa có mí tí yo wúnò ta ndòngbú o ta wotí tí ndii ñindi ndá 'duù gbí gbata Tírò ta ndá 'duù gbí gbata Sídónì gí. ²³ Káa yo, ndá 'duù gbí gbata Kàpàrànwùmù! Yo táánò máa yo bà oko tí yo éno yee tàrì? Mbírì wúnò bà kaa yo mí tí vò bàndò á bìndi ku mì yo. Tacó ndá seřè mì ye táánò náa ye bàkà ndú ji yo nó má a i ji ndá 'duù gbí gbata Sòdómà, Mbírì táánò bà doo Sòdómà wálá. ²⁴ Má éno, yo kpolo tí yo máa Mbírì bà waa có mí tí yo ta ndòngbú o ta vò tí ndii bà doo ndá 'duù mì wó á Sòdómà ta wu gí.»

Jézù yù gbí tí wó ji ndá yé

²⁵ Ta o tí nó Jézù gii 'deke tí wó ji Mbírì, máa, «Ye 'dè ñikì maa ji wò tí Bu ye, tí mbe tí ndá gbírì ta to, tacó bà 'dè gbí tí lo ji ndá 'duù ñinó ta ro ndú mbe njaanga kálásè nó, si ndá mbe 'di gbí-o mí to. ²⁶ Iyoo, Bu ye, ye ùnje gí máa, àá táánò ñikì tí lo éno.

²⁷ «Wò tí Bu ye kaa ndá i 'dáá gí á mí 'bì ye gí. 'Bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí 'Vii mì lo muu to tí nó wálá, à káa wò tí Bu ye. 'Bí 'duù gbaànjé delè mbe 'di gbí lo tí Bu ye á muu to tí nó wálá, à káa ye tí 'Vii mì lo, gii toko mí tí ndá 'duù ñinó ta go bà túbà tí lo ji ndú tí 'Vii mì lo nò.

²⁸ «Wo yo má co ta bà bàkà du nètè gí, wo yo má co ta bà te du i gí, yo gí gí mì ye, wàa yo 'ví tèwo yo. ²⁹ Yo zèè nje kòrì tí nó á pààpì ye nò, wàa ye 'ví ñibà bà lànghà kòrì ji yo, tacó ye a mbe zèè ndá 'duù ta pètékè 'bì, tí mbe 'dè njembí, wàa yo 'ví tèwo yo. ³⁰ Tacó bà te kòrì tí nó á pààpì ye nó kpolo lá, ká'i tí nó náa ye kú lànghà nó delè me duù lá.»

12

Có gítí rì bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà

¹ Ta 'bí rì bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà gbaànjé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú nó ndò ta ndi gbí ndá ñjì, ndá mbe tala có mì wó

gii nò ta bà kparaka muu cù kù zò tí 'veè gítí go. ² Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù m̀i ndá Jùdéyà má gii nò ndú tí, ndú gii 'dè có ji Jézù ta kpo tàkòcò, máa, «Ìjò káa ̀a i tí nò náa ndá mbe tala có m̀i lo kù bàkà nò gi! Na i tí nò kpónó náa ndú kù bàkà nò me i bà báká-bàkà ta ̀i bà wotí gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdéyà lá.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà m̀i Mbíri gítí ̀a i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba m̀i ndoo tí ndá Jùdéyà bàkà táánò ta o tí nó náa go bàkà ta ndú ta ndá mbe ko tàkò wó nó lá? ⁴ Có tí nó gítí bà ̀i Dàvidè gí tà 'bá-Mbíri, bindi yí gii kaa ndá kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbíri gí, ya tí ji ndú ta ndá mbe kù ko tàkò wó, bindi ndú gii zò ta ndú nó? Yo jé 'di lá? Káa à kù zò ndá kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbíri gí nò gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdéyà káa ndá bu-Mbíri cuki.

⁵ «Yo má 'deke ̀nìndò lá, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà m̀i Mòze máa, bà bàkà nètè gítí i-ci-ci m̀i ndá bu-Mbíri ta ̀i bà wotí me vò i lá nó, lá? ⁶ Káa ye kù 'dè có ji yo, máa, 'bí i mbe me gbolò á co tí 'bá-Mbíri gí kpónó kuu nò. ⁷ Yo táánò má 'di gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà m̀i Mbíri máa, Mbíri máa, «À tí ye a go nambeè; go bà waa mbelè tí ye wálá» nó gí, yo kùtàà bà waa có míti ndá 'duù ̀nìndò ta vò i m̀i ndú wálá nó wálá, tacó a yè ro ndú ká bà dù tí yo. ⁸ Tacó 'Vii-mi-'Dakò a mbe tí ̀i bà wotí gbí tàkù m̀i ndá Jùdéyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò náa 'bì wó pizoo gí

⁹ Bindi Jézù gii ǹjè nó 'do bà-i-nò ya gítí 'bí bàndò bà kili ndá Jùdéyà gbaànjé. ¹⁰ Bindi yí gii 'de 'bí 'dakò náa 'bì wó gbaànjé pizoo gí, gbí òkò tí ndá 'duù á kà. Ndá 'bí 'dakò ta go bà pà kpokèji bà kpi ngbàngà tí Jézù tí ndú má gii ǹjè Jézù, ndú gii 'vee yí, máa, «Bà 'vala 'duù ta ̀i bà wotí gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdéyà a vò i?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, ta bà 'vee ndú, máa, «I-kó-ko m̀i 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má 'va tí gbí gùù ta ̀i bà wotí, yí bà ya gí bà ja yí 'do gbí gùù tí nò gí sè wálá? ¹² Káa có tí 'duù kpolo ndii có tí i-kó-ko gí! Má éno, bà bàkà tó i ji 'duù ta ̀i bà wotí dú.» ¹³ Bindi Jézù gii 'dè có ji 'dakò tí nò ta pizò 'bì wó nò, máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nò má gii ya'va gbí 'bì wó go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, wu gii gí gí gbí 'bì wó gí. ¹⁴ Ndá mbe kpolo tí tàkù m̀i ndá Jùdéyà má gii ǹjè bà 'vala 'dakò tí nò m̀i Jézù ta ̀i bà wotí, ndú gii kaa ta bà muu ndú ya gí ndii 'do gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò tacó bà pà kpokèji gítí bà zi Jézù.

Jézù tí 'dè 'duù

¹⁵ Có wàtà m̀i ndá mbe kpolo tí tàkù m̀i ndá Jùdéyà má gii 'va tí gbí t̀ù Jézù, yí gii ǹjè nó 'do bàndò tí nò gí. Káa ndá 'duù me mbè gii kaa gí tàkò wó. Bindi yí gii 'vala ndá mbe nò'o 'dáá gí. ¹⁶ Káa yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví kpolo tí nje ndú 'do tí ̀rè yì, tacó go wo tí wó wálá. ¹⁷ Jé ká go có tí nó náa Ìzàya tí mbe 'dòkò có m̀i Mbíri 'dè sàà gí, máa, Mbíri máa,

¹⁸ «Ìjò a bòò m̀i ye náa a ye ká cu 'bì ye míti wó 'do gbí òkò tí ndá 'duù.

Yí a bà ̀ro ye, tí bà njembí ye, tí wú-gbì-̀ré ye.

Ye bà si Bèri m̀i ye 'ví je wotí ji yí,

tacó wàà yí 'ví nìbà yúco m̀i ye ji ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

19 Yí bà 'dèèkè mà ta bà tò kù wálá.

'Bí 'duù bà 'di kòcò wó ta ndi tí ndá kpokèjì wálá.

20 Yí bà dù tí mbe zèè ndá 'duù ñinó ta wotí tí wó ndii ndú gí nó ta pétékè 'bì.

Yí bà 'vala ta ndá 'duù ñinó ta dúú kpokèjì tí ndú wálá nó lèè éno,
yee tí o bà lò muu gírì m̀ì ndá 'duù jì yúcó.

21 Ndá 'duù 'dáá gí bà g̀ì koṛo 'válá lì ká m̀ítí wó.»

Ndá mbe kpolo tí tàk̀ì m̀ì ndá Jùdèyà máa a Bèlizèbùlù ká je wotí bà bàkà ndá seṛè jì Jézù

22 Bindi ndá 'duù g̀ì g̀ì ta 'bí 'dakò tí mbe sú ṛo, ta i-gb́i-muu wó mbe tii bà 'dè có 'do tí wó g̀ì. Bindi Jézù g̀ì 'vala yí 'do gb́i ndá nò'o m̀ì wó nò 'dáá g̀ì. Yí bà-i-nò g̀ì 'bità bà ṛò ndá i, ta bà 'dè có. 23 Nje ndá 'duù 'dáá g̀ì g̀ì 'dèè g̀ì. Bindi ndú g̀ì 'bità bà 'vee 'vé gb́i òkò tí ndú, máa, «[J]inó 'ví dù a 'Vii m̀ì Dávidè ká nó?»

24 Káa ndá mbe kpolo tí tàk̀ì m̀ì ndá Jùdèyà má g̀ì 'di có m̀ì ndá 'duù tí nò, ndú g̀ì 'visì có g̀ì tàkò , máa, «A Bèlizèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gb́i muu ndá 'duù jì yí.»

25 Káa Jézù má g̀ì ṛò ṛa bà koṛo có m̀ì ndá mbe kpolo tí tàk̀ì m̀ì ndá Jùdèyà nò, yí g̀ì 'visì có jì ndú, máa, «Có m̀ì ndá bòò m̀ì gba má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. Có m̀ì ndá 'duù gb́i gbata m̀ì ndú má toko lá, gb́i gbata tí nò bà dù wálá. Có m̀ì ndá 'duù á njekèjì m̀ì ndú delè má kili tí lá, 'bá tí nò g̀ì bà sì tí wálá. 26 Má éno, Gba-vò-i má kù mòkò Gba-vò-i 'do gb́i muu ndá 'duù, Gba-vò-i bà g̀ì zèè 'bá ée? 27 À má dú káa yúcó máa Bèlizèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gb́i muu ndá 'duù jì ye, à 'ví dù a 'di ká kù je wotí bà ko ndá i 'do gb́i muu ndá 'duù jì ndá kpo-kpò mbe kù ko ndá i 'do gb́i muu ndá 'duù gb́i òkò tí yo? Yo 'vee ndú wàa ndú 'ví waa có tí nò jì ndoo. 28 Káa ye má kù mòkò ndá i 'do gb́i muu ndá 'duù ta wotí m̀ì Bèri-m̀ì-Mbírì, gb́i có tí nò go éno máa, Mbírì g̀ì tí gba m̀ì yo g̀ì.

29 «'Bí 'vé káká'i náa yo 'ví te mí gb́i muu yo a ñinó máa: 'Duù bà ṛì g̀ì tà'i m̀ì wu 'dakò tacó bà turu ndá ká'i m̀ì wó ta wotí ée? Sè káa ñinó máa mbe ngbà tí nò 'ví dù a ngbílí mbe da gb́i ka wó ngbílí, má wálá ndí bà dù ká tó kà. 30 'Duù má me 'duù m̀ì ye lá, yí a ka ye mbe có. Mbe biya bà kili i ta ye g̀ì, a mbe jaaka gb́i i. 31 Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, Mbírì bà je à-cee-g̀ì jì ndá 'duù gítí ndá 'bí ṛa vò i m̀ì ndú, ta ndá ṛa zu có ñinó náa ndú 'dè gítí wó tí Mbírì nó 'dáá g̀ì, g̀ì; káa ndá mbe 'dè zu có gítí Bèri-m̀ì-Mbírì bà 'de à-cee-g̀ì wálá. 32 Mbírì delè bà je à-cee-g̀ì jì 'duù mbe 'dè zu có gítí 'Vii-m̀ì-'Dakò g̀ì; káa 'duù má 'dè zu có gítí Bèri-m̀ì-Mbírì, Mbírì bà je à-cee-g̀ì jì yí muu to tí nó wálá. Yí delè bà je à-cee-g̀ì jì yí bindi ku m̀ì wó wálá.

33 «Ndá kù i gb́i ní má ta banga tí ndú, ndú kù jò ta banga tí . Káa ndú má soloko g̀ì, banga tí bà jò ndú wálá. À ṛò banga kù i ni ká m̀ítí ṛa bà jò yí. 34 Yo kù bàkà nambeè-nje ta ndá 'duù, káa njembí yo go já kpoo. Tacó 'duù ta o 'dáá g̀ì kù 'dè káa ṛa có tí nó mbe yè gb́i njembí wó g̀ì nò. 35 Tó 'duù ta tó có gb́i njembí wó kù 'dè jì ndá 'duù káa tó có tí nó gb́i njembí wó nò. Káa vò 'duù ta vò có yè gb́i njembí wó g̀ì ta o 'dáá g̀ì kù 'dè káa vò có. 36 Má éno, ye kù ci yo gítí , máa, Mbírì bà waa có m̀ítí ndá 'duù ta ndòngbù o tacó ndá ṛa ndá có tí nó náa ndú kù 'dè ta bà koṛo gb́i ndú lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá g̀ì. 37 Tacó ta o

tí nò, à káa nje 'duù ká bà njaanga wú 'do tí miṛi wó. À delè káa nje 'duù ká bà ga wú mítí miṛi wó.»

Có gítí bà bàkà ndâ serè mi Jézù

³⁸ Bindi ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkì, ta ndâ mbe kpolo tí tàkì mi ndâ Jùdèyà gii 'dè có ji Jézù, máa, «Mbe nìbà i, go kuu tí ze éno máa wò bàkà gbolò serè ji ze.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèe ndâ vò 'duù sínò ta mbíri mi ndú wálá. À tè ta yo káa serè mi Jónà tí mbe 'dòkò có mi Mbíri. ⁴⁰ Jónà dígísèe dù gbí yì gbù sè ta ɾi ta'ò, ta bèbìli delè ta'ò. Má éno, 'Viì-mi-'Dakò delè kèjì gí bà dù á tà to ta ɾi ta'ò, ta bèbìli delè ⁴¹ Mbíri wúnò bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta ndòngbú o 'do gbí có mi ndâ 'duù gbí gbata Nínèvà, tacó ndú táánò 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mi ndú bindi bà kò-kò ta có mi Mbíri mi Jónà ji ndú gí. Káa kpónó 'bí ngú có bà kò-kò tí mbe me gbolò ndii có tí nó náa Jónà kò-kò tí dígísèe nó yee gí. ⁴² Gbolò gba-nii tí nó ta 'bá mi wó á gbí to Sébà nó, wúnò bà kpi ngbàngà tí yo ta o bà waa có. Tacó yí táánò gí ngé 'do 'bá mi wó me 'du gí bà 'di có mi gbolò gba tí nó tí Sólómòni tí gbolò mbe 'di gbí-o nó gí. Káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómòni gí kpónó kuu nó.

Bà dele ndi i gí gbí muu 'duù

⁴³ «I má co 'do gbí muu 'duù, i tí nó kú ya gí bà wùkù to ta ndi gbí kángáa nga ngoò ta ngo gbí wálá, kú pà bàndò bà dù tí. À má gii kpò yí gí, ⁴⁴ yí bà gii 'dè có máa, «Ngèlè-ndii kpò a ngo. Má éno, ye bà dele ká gítí ká 'bá mi ye.» Yí má dele ndi wó gí gí bà 'de muu 'duù tí nó ngbáràngà'i, ta 'bí i-gbì-muu wó wálá, ⁴⁵ yí bà ya gí bà kaa ndâ 'bí i vò-nje só mbe volo ndii yí gí, bindi ndú bà 'vala ta ndú mí gbí muu 'duù tí nó gí. Gbì ndòngbú, 'duù tí nó bà volo ndii ñinó sàa kùro nó gí, ñinò a ɲa i tí nó bà bàkà tí mítí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó, nó ká nò.»

Ndâ Jézù ta ndâ ná'vindi wó

⁴⁶ Káa si Jézù kú 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó kálásè, ndâ nawu wó ta ndâ ná'vindi wó gii ɾò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta yí. ⁴⁷ 'Bí 'dakò má gii ɲò ndú, yí gii 'dè có ji yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindi lo kú ɾò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta wò.»

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nó, máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindi ye a ndâ 'di?» ⁴⁹ Bindi yí gii tù 'bí wó gítí ndâ mbe tala có mi wó, máa, «Ŋinó a ndâ nawu ye. Ñinó a ndâ ná'vindi ye. ⁵⁰ 'Duù má bàkà go có mi Bu ye á gbíri gí, 'duù tí nó a ná'vindi ye, 'duù tí nó a nàmi ye, 'duù tí nó a nawu ye.»

13

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ɲa

¹ Jézù gii ɲè nó 'do 'bá ta gbèe ɾi tí nó ya gí bà ki tí wó to á yí kàpá. ² Bindi ndâ 'duù me mbè ta ɲa wálá gii kaa ya gí tàkò wó tàbè'dè kà. Bindi ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. Ndâ 'duù tí me mbè tí ɲa ñinó náa Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndú ya gí bà ki tí wó gbí gbà a ɾo ngo ta kpéetí wó jee ndâ 'duù 'dáa kú ɾò tíyò á tí ngo. ³ Bindi yí gii 'bità bà 'dè ndâ có ji ndú me mbè gbí lòkò'bò.

Jézù gii lókò'bò có ji ndâ 'duù, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ña gbí ñí mì wó, ⁴ káa ta o tí nó si yí kù va ña nó, ndâ 'bí ñí ña gii 'vaka tí á ta ndi tí kpokèjì. Bindi ndâ nuù gii ruka ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí gii 'vaka tí ta ndi gbí ɾo ndâ díí mbe le ta gbí ñí ta lambu njú to ɾépe-ɾépe pí ndú. Síí ndú má gii yee gí sè, ⁶ ɾi gii mii ndú gí, tacó ta teè ndú ya gí ta to tè lá. ⁷ Ndâ 'bí ñí ña gii 'vaka tí ta ndi gbí òkò ndâ bè kperè náa à cutu ndú lá ta ndi gbí ñí. Ndâ bè kperè tí nó gii uu 'buuku muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí ñí ña gii 'vaka tí gbí banga zì to. Bindi ndú gii jò ta banga muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè, gbe-gbè. ⁹ Má éno, 'duù ñinó ta tù kuu tí muu wó nó 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lókó'bò

¹⁰ Jézù má gii yee nje bà 'dè lókó'bò gítí mbe va ña gí, ndâ mbe tala có mì wó gii yèè gí ɾègbà tí wó, bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kù 'dè có ji ndâ 'duù tí nó gbí lókó'bò tacó yè?»

¹¹ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «À je muu bà 'di gbí ngii ndâ có kóó mì Gba-gbírì ji yo gí. Káa à 'dè gbí ngii tí nó ji ndú lá. ¹² Tacó à kù je i gí bà i, káa i má mì 'duù wálá, áá bà aaka lambu ñinó á kpátú 'bì wó nó gí. ¹³ Ye kù 'dè có ji ndú gbí lókó'bò tacó ndú kù zeke'o, káa ndú ñò i lá. Ndú delè kù 'di kòcò, káa ndú 'di gbí có tí nó lá. ¹⁴ Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'dè có gítí ña ndâ 'duù tí nó, éno máa, <Yo bà 'di dú káa kòcò 'duù,

káa yo bà 'di gbí có tí nó náa yí kù 'dè nó wálá.

Yo bà zeke ɾo yo ndo gí,

káa yo bà ñò i tí nó náa yo kù zeke nó wálá.

¹⁵ Tacó njembí ndâ 'duù tí nó gbí kàángbá gí,

tù ndú me duù gítí bà 'di có,

ndú delè neke ɾo ndú gí,

tacó à tí ndú a gúku bà ñò ndâ i ta ɾo ndú.

Ndú kù cì gúku máa ndâ yì má 'di gbí có,

ndâ yì bà gii 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndâ yì,

bindi ye bà gii 'vala ndâ yì.>

¹⁶ «Káa pá yo ñikè ngé ndii gí, tacó yo kù ñò i ta ɾo yo, yo delè kù 'di có ta tù yo. ¹⁷ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ tó 'duù mì Mbírì táánò ùndi bà ñò i tí nó kpónó náa yo kù ñò nó kpòò, káa ndú ñò lá. Ndú delè ù bà 'di có tí nó náa yo kpónó kù 'di nó kpòò, káa ndú 'di lá.

Jézù 'dè gbí lókó'bò gítí mbe va ña

¹⁸ «Má éno, yo sè tù yo, wàa ye 'ví 'dè gbí lókó'bò gítí mbe va ña ji yo. ¹⁹ Ndâ 'duù ñinó mbe 'di có gítí bà dù Mbírì tí gba, káa ndú 'di gbí lá, go ndâ ñí ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Vò-'duù-tí-nò ɾa có tí nó náa à ɾò mí gbí njembí wó nó galá gí. ²⁰ Ndâ ñí ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí nó, go ndâ 'duù ñinó mbe co galá gí bà 'di có tí nó ta pétékè tàkòcò ndú, ²¹ káa có tí nó ya gí gbí njembí ndú lá, tacó có tí nó dù gbí njembí ndú ká ta lambu o gàà éno. À má gii pèè mbí ndú, ta bà gbùrùngà ndú muu có tí nó, ndú gii jee mí to gí. ²² Ndâ ñí ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi òkò ndâ bè kperè nó, go ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nó, káa bà tee njembí ndú mítí ndâ i muu to tí nó, ta bà dù ta go ndâ kpo-kpò i gii tii bà bàkà nètè mì có tí nó gbí njembí ndú nó gí. ²³ Káa ndâ ñí ña tí nó mbe 'vaka tí ta ndi gbí banga zì to nó, go

ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nò, bìndi ndú gii bàkà tó i tókà'i, go ndâ kú i ñinó mbe jò gbí banga zì to, jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù nò.»

Jézù 'dè lòkò'bò gítí nji cù-kècè

²⁴ Ta o tí nò Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to mì Gba-gbírì go ènò: Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà rò tó ña cù mí gbí nji mì wó. ²⁵ Káa ndâ 'duù mâ gii mù ta rì ta bèbìlì gí, 'bí 'duù mbe kù sogo yí gii nghà tí wó ya gí bà rò nji cù-kècè cee gbí òkò rò-rò i mì wó nò dí bà ndòngbù. ²⁶ Ndâ cèe cù gii kù gí sè ñònòkò ta cù-kècè, ndú gii uu gí yaà gbaànjé. À káa o bà gii jò cù, bìndi ndâ mbe bàkà nèté gbí nji bà gii nò cù-kècè ni. ²⁷ Bìndi ndú gii 'vee mbe nji, máa, «Buù, ndoo táánò goolá rò mí gbí nji a cèe ña cù le! Káa cù-kècè gii gí 'do kótí 'dí?»

²⁸ «Káa mbe nji gii 'visì có ji ndú, máa, «Áà bà dù a 'bí 'duù mbe kù sogo ye ká bà rò cù-kècè mí gbí nji mì ye.»

«Bìndi ndâ mbe nèté gii 'vee mbe nji, máa, «Má ènò, ze ya gí bà ndoo ndâ cù-kècè 'do gbí òkò cèe cù gí wàà?»

²⁹ «Káa mbe nji gii 'visì có ji ndú, máa, «Ènò lá, tacó tà teè ndú kpónò gò ñònòkò ta teè cèe cù gí. ³⁰ Yo si káa ndú má yù 'dáá ta ndâ cèe cù gbaànjé gí, bìndi ndâ mbe waa cù 'ví waa kùro a cù-kècè, ndú má doo ta wu gí, bìndi ndú 'ví gii waa cèe cù tacó bà ya tí gí gbí galá.»

Jézù lòkò'bò có gítí nji ndí

³¹ Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go i-'dì nò, go nji ndí náa wò má nò nékéléé go i-'dì nò; káa ndú má kù tí mù gí, ³² 'bí ña mù mbe gèè bè 'vii ta ndú wálá, náa ndâ nuù kù gèè 'bá mì ndú ta gbí.»

Jézù lòkò'bò có gítí rù'bù

³³ Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go lambu njú rù'bù náa nì kù soo mí tí gbolò mò kò pe nji'di-nji'dí yee tí o bà nì pe.»

³⁴ Jézù ta o tí nò 'dè ndâ có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí lòkò'bò. Yí biya bà 'dè có jáá ji ndú gí, ³⁵ go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà éno, máa,

«Ye bà 'dè có ji ndú gbí ndâ lòkò'bò,

ye bà yù gbí ndâ có kóó tí nó

náa ndú jé 'di lá 'do tí o bà suu to tí nó nó gí sè,» nò.

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí cù-kècè

³⁶ Jézù má gii ñjè nó 'do mì ndâ mbè 'duù tí nó ya gí 'bá gí, ndâ mbe tala có mì wó gii 'dè có ji yí, máa, «'Dè gbí lòkò'bò tí nó náa wò 'dè gítí cù-kècè gbí nji nó ji ze.»

³⁷ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «'Duù tí nó mbe rò tó ña cù nó a 'Vii-mì-'Dakò. ³⁸ Nji tí nó náa yí rò nò a to tí nó. Ndâ tó nji ña a ndâ 'duù ñinó tí ndâ bòò gba mì Mbírì nò. Bìndi ndâ cù-kècè a ndâ 'duù mì Gba-vò-i. ³⁹ 'Duù tí nó mbe kù sogo mbe nji, mbe rò nji cù-kècè mí gbí nji mì wó nó a Gba-vò-i. O bà kilì ndâ i 'do gbí nji a ndòngbù o. Bìndi ndâ mbe kilì ndâ i 'do gbí nji a ndâ basìlì mì Mbírì. ⁴⁰ Bà waaka ndâ cù-kècè à 'ví doo ta wu 'do gbí nji 'vii ká 'vii ta bà ⁴¹ tuu ndâ basìlì mì 'Vii-mì-'Dakò ta ndòngbù o gí bà ruka ndâ mbe bàkà vò i, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù eendi ndâ 'bí ka ndú gítí bà bàkà vò i nó 'do gbí òkò

tí ndâ bòò gba mì Mbíṛì, ⁴² bìndi yí gù 'vaka ndú mí tà wu, tí bàndò bà wa gbí, ta bà 'vii tí ta sé'i. ⁴³ Bìndi ndâ tó 'duù mì Mbíṛì bà gù co go ɾi á 'bá mì Bu ndú. Má éno, yo sè tù yo, náa tù bà 'di có má kuu tí muu yo nò!»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí gbolò kpóló-kpolo i-banga náa à nguù mí gbí njí

⁴⁴ Jézù gù 'dè 'bí lòkò'bò jì ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbìṛì go éno: 'Bí 'duù gù 'de 'bí ɲa kpóló-kpolo i-banga náa à nguù mí tà to gbí njí. Yí gù tòò to gí muu, bìndi yí gù ya gí 'bá ta líkí'o tí wó. Yí gù sù ndâ i-'bá 'dáá gí gí 'dè, bìndi yí gù kaa mboo tàkò ndú ya gí bà sù ta njí tí nò.

⁴⁵ «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbìṛì delè go mbe nò 'véle mbe kù pà 'bí ɲa kpóló-kpolo i-banga, ⁴⁶ yí má gù 'de gí, yí gù sù ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí á gí 'dè, bìndi yí gù kaa i gbí ndú ya gí bà sù ta gbolò i-banga tí nó náa yí 'de nò.»

Jézù lòkò'bò có gítí mbu

⁴⁷ Jézù gù lòkò'bò 'bí có jì ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbìṛì go mbu náa 'duù 'va mí tà ngo, bìndi yí gù ja gí sè ta ndâ ɲa ndâ i tà ngo léé gí gbí. ⁴⁸ Bìndi mbe 'va mbu gù ɾuka ndâ tó sè gí gbí ká'i. Yí gù jaka ndâ 'bí vò sè ta ndâ 'bí i ɲinó ta i gbí ndú wálá nó 'vaka gí 'dè. ⁴⁹ ɲa i tí nò tí kpokèjì gí bà bàkà tí ta ndòngbú o: Ndâ basìlì mì Mbíṛì bà gù njèè gbí òkò tí ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù go éno. ⁵⁰ Ndú bà gù 'vaka ndâ vò 'duù mí tà wu, tí bàndò bà wa gbí ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

Bà yee nje ndâ lòkò'bò mì Jézù

⁵¹ Bìndi Jézù gù 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo 'di gbí ndâ có tí nò náa ye lòkò'bò nò 'dáá gí?»

Bìndi ndú gù 'visì có jì yí, máa, «Ìyoo.»

⁵² Bìndi yí gù 'visì có jì ndú, máa, «Má éno, mbe nìbà có mì Mòze mbe gí tí mbe tala có mì Gba-gbìṛì, go mbe 'bá mbe kù kaa ndâ ɲu i ta ndâ ká i 'do gbí gálá mì wó gí sè.»

Jézù co wìri ya gí Názàrèti

⁵³ Jézù mà gù cee ta bà 'dè ndâ lòkò'bò jì ndâ 'duù gí, ⁵⁴ yí gù ɲè nó 'do bà-i-nò ya gí gbí 'dóó gbata mì ndú Názàrèti. Bìndi yí gù ya gí bà nìbà i jì ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíṛì. Nje ndâ mbe 'di bà nìbà i mì wó 'dáá gí gù 'dèè gí. Bìndi ndú gù 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «'Dakò tí nò 'de ɲa bà 'di gbí-o tí nò 'do mì 'di? Yí 'do ta wotí bà bàkà ndâ seɾè tí nò a kòtí 'di? ⁵⁵ À jé nó tà go 'vii tí nó náa bu wò a mbe no mù nó le! Nawu wó me niì tí nó ta ɾè wó a Màriyà nó lá? Ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Sìmònè, ta Jùdà me ndâ ná'vindi wó lá? ⁵⁶ Ndâ nàmì wó 'dáá me kuu ta ndoo to nó lá? Má éno, yí 'do ta wotí bà bàkà ndâ seɾè tí nò á kòtí 'di?» ⁵⁷ Tacó éno, ndú gù biya bà 'di ndâ có mì wó gí.

Káa Jézù gù 'visì có jì ndú, máa, «À káa ndâ 'duù gbí 'dóó gbata mì mbe 'dòkò có mì Mbíṛì, ta ndâ 'duù gbí yá wó ká te duù mítí wó lá.» ⁵⁸ Tacó éno, yí gù bàkà ndâ seɾè jì ndú me mbè lá, tacó ndú tee njembí ndú mítí wó lá.

14

Bà zi Jòvànì

¹ Ta o tí nó Èròdè tí gbolò gba mì ndâ 'duù Gàlilèyà mà gii 'di tàwò Jézù, ² yí gii 'dè có jì ndâ 'duù mì wó máa, «'Duù tí nò bà dù a Jòvànì tí nó tí mbe caka tí ndâ 'duù náa ye táánò da miři wó nò! A yí ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. Njìnò a gbí nderè ndâ seřè tí nò mbe kù bàkà tí nò ká nò.»

³ Tacó áá táánò a Èròdè ká tuu ndâ àsikéri mì wó ya gí bà zèè Jòvànì, ndú gii ẹre yí te mí gbí zàà. Yí bàkà éno á muu Èròdiyà tí niì mì ná'vindí wó Filípò, náa yí tí Èròdè ká ja yí 'do tí wó kò gí. ⁴ Káa Jòvànì ta o 'dáá gí kù 'dè có jì Èròdè, máa, «Áá mì lo me yúco tacó bà ja niì mì ná'vindí lo 'do tí wó lá, tacó à ndoo gí ndu si ndu káa wuù lá.» ⁵ A gbí muu Èròdè ta o tí nò a có bà zi Jòvànì, káa gúku ndâ 'duù mbe si Jòvànì tí mbe 'dòkò có mì Mbíři gii kpò yí gí.

⁶ Ta o kàráma bà jò Èròdè, nájú Èròdiyà gii dù ru jì ndâ Èròdè ta ndâ wiři mì wó. Ru mì 'viní tí nó gii peteke tàkòcò Èròdè ngé ndii gí. ⁷ Bìndi yí gii see tí wó jì 'viní tí nó, máa yí kpèti má yù 'do tí yí káa ọa yè wè, yí bà je jì yí gí.

⁸ Nawu 'viní tí nó, tí Èròdiyà, mà gii 'di có tí nó, yí gii ya gí gbí muu nájú wó, máa, yí ya gí bà 'dè có jì Èròdè máa, «Je muu Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù jì ye mí gbí sàni kpónó mí kùro ndâ 'duù tí nó.» ⁹ Gbì diì Èròdè gii ciki ta bà 'di ọa có mì 'viní tí nó gí. Káa yí mà gii kořo có bà see tí tí nó náa yí see ta tí wó á mì kùro ndâ wiři mì wó 'dáá gí nó, nò bà 'visì muu wó gii kpò yí gí. Tacó éno, yí gii 'dè có jì ndâ àsikéri mì wó, ¹⁰ máa, ndú ya gí bà da muu Jòvànì 'do gbí zàà gí tí jì 'viní tí nó. ¹¹ Ndâ àsikéri bà-i-nò gii ya gí bà da muu Jòvànì, ndú gii te mí gbí sàni, ndú gii ya tí jì 'viní tí nó. Bìndi yí gii te ya tí jì nawu wó. ¹² Ndâ mbe tala có mì Jòvànì gii kaa ya gí bà te ku wó. Ndú mà gii duu yí gí, ndú gii ya gí bà 'dè có jì Jézù.

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifi vò

¹³ Jézù mà gii 'di có ku Jòvànì, yí gii di ngo ta gbâ ta kpéeti wó kù ya gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá, tito kàpá Gàlilèyà. Káa ndâ 'duù mà gii 'di có bà ya yí nó, ndú gii kaa 'do gbí ndâ gbata ta kò ndú ya gí tàkò wó. ¹⁴ Yí mà gii co gí to 'do gbí gbâ, yí gii ọò ndâ mbè 'duù tí nó, yè ọò ndú gii bàkà yí ngé ndii gí. Bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù ọnó ta nò'ò tí ndú nò.

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ọò 'dè'ò bàkà tí gí, ndú gii 'dè có jì yí, máa, «O kpónó ndii gí, káa ndâ 'duù ta 'bá bà-i-nó wálá. Má éno, si ndâ mbè 'duù tí nó 'ví nje gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà i-zó-zò 'do tí ndâ bàndò tí nó ta ndâ 'duù kuu tí nò.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndú bà ya wálá. Yo je i-zó-zò jì ndú wàa ndú 'ví zò .»

¹⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kò vò, ta ndâ sè sósò'ò cuki.»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo kaa ndú gí tí jì ye.» ¹⁹ Bìndi yí gii 'dè có jì ndâ 'duù tí nó máa ndú ki tí ndú to gbí mbíli. Ndâ 'duù mà, máa, gii ki tí ndú to go có mì wó nò gí, yí gii kaa ndâ kù kò nó vò, ta ndâ sè tí nó sósò'ò náa ndâ mbe tala có mì wó kaa jì yí nó mí

'bì wó. Yí gù zeke'o gí gbíri, yí gù 'dè nìkì maa jì Mbíri. Bìndi yí gù kì'viki gbí ndá kù kò tí nò, bìndi yí gù kaa ndú jì ndá mbe tala có mì wó, bìndi ndú gù njèè jì ndá mbè 'duù tí nò. ²⁰ Ndá 'duù 'dáá gí gù zò i yè yì ndú, bìndi à gù kili ndá sè i-zó-zò á bìndi ndú yeke ndá kèè muu'bi-nje só.

²¹ Muu ndá 'dakò mbe zò i ta o tí nò; 'dáá gí álifì vò. À 'deke ndá nì ta ndá 'viì lá.

Jézù nò nó có ọ̀ ngo

²² Ndá 'duù mà gù zò i cee gí, Jézù ngé gù je nó jì ndá mbe tala có mì wó, máa, ndú o gbá, wàa ndú 'ví ya gí tito kùro si yì mí ndù kù nje ndá mbè 'duù tí nò. ²³ Yí mà gù nje ndá mbè 'duù tí nò cee gí, yí gù ya gí pí gú ta kpéétí wó gí bà 'deke tí wó jì Mbíri. ²⁴ Ta 'dè'o tí nò, pípiri mbe kù pì 'do kùro ndá mbe tala có mì Jézù gù gbùrùngà ndú gbí gbá ta kpéétí ndú ta wotí ká tí.

²⁵ Káa Jézù gù 'bì nó ta kò wó có ọ̀ ngo á bìndi bà 'do pí gú ta nje yé, kù ya gí tàkò ndú. ²⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gù nò yí kèjì gítí ndú có ọ̀ ngo ta kò wó, gúku gù zèè ndú 'dáá gí. Bìndi ndú gù 'dè có, máa, «A vuuvuu!» Bìndi ndú gù pì ta kù ta gúku.

²⁷ Káa Jézù gù 'dè có jì ndú, máa, «Yo zèè njembí yo! Yo cì gúku lá! A ye.»

²⁸ Bìndi a Piyétòrò ká gù 'visì có jì yí, máa, «À dú má káa wò, 'dè có jì ye wàa ye 'ví nò nó có ọ̀ ngo ya gí mì lo, Buù.»

²⁹ Bìndi Jézù gù 'visì có jì Piyétòrò, máa, «Gì !» Bìndi Piyétòrò gù co 'do gbí gbá kù nò nó ta kò wó có ọ̀ ngo kù ya gí mì Jézù.

³⁰ Káa mbi wó má bà gù 'va tí pípiri, gúku gù zèè yí gí. Bìndi yí gù 'bità bà ta gí tà ngo. Káa yí gù tò kù jì Jézù, máa, «'Vala ye, Buù!»

³¹ Jézù ngé gù yuu 'bì wó ya gí bà zèè ta Piyétòrò. Bìndi yí gù 'dè có jì yí, máa, «Wò kù kojo có sósò'ò tacó yè?»

³² Ndá Jézù ta Piyétòrò mà gù o gí gbí gbá gí, pípiri gù rò bà pì gí. ³³ Bìndi ndá mbe tala có mì wó gbí gbá nó gù ùlù yí, máa, «Wò dú káa 'Viì-mi-Mbíri!»

Jézù 'vala ndá mbe nò'o á Jènèsàréti

³⁴ Ndá Jézù gù di ngo ta ndá mbe tala có mì wó ta o tí nò gí gbí to Jènèsàréti. ³⁵ Ndá 'duù gbí to tí nò mà gù nò Jézù ni gí, ndú gù tuṛu ndá mbe nò'o gbí to tí nò 'dáá gí ya tí jì yí. ³⁶ Ndú gù 'deke tí ndú jì yí, máa yí si ndá mbe nò'o tí nò 'ví gbala vòò nje bongo tí wó. Ndá mbe nò'o nìno mbe gbala nje bongo tí wó nó 'dáá gù 'de 'valá gí.

15

Tàkù mì ndá ká gù ndá Jùdèyà

¹ Ta o tí nò, ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù tí ndá 'bí mbe 'di gbí tàkù mì ndá Jùdèyà, mbe gí gí mì Jézù 'do Jèrùzàlémè, gù 'vee yí, máa, ² «Ndá mbe tala có mì lo bàkà go tàkù mì ndá ká gù ndoo lá tacó yè? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go i gbí tàkù mì ndoo ndá Jùdèyà lá.»

³ Káa Jézù gù 'visì có jì ndú, máa, «Káa yo kù ru ndi tàkù mì yo si có mì Mbíri mí to tacó yè? ⁴ Tacó Mbíri 'dè có éno máa, «Bàkà nètè ndá bu lo ta nawu lo. Wàa 'duù má si ndá bu wó ta nawu wó tí i lá, à 'ví zi yí gí.» ⁵ Káa yo gù 'dè có gbí tàkù mì yo éno máa, 'duù má 'dè có jì ndá bu wó ta nawu wó éno máa, yì cì bà i mì ndú nó náa yì máa yì

bà koni ta ndú nó ji Mbíri gí, ⁶ gbí éno máa, yí ja nó a miři wó 'do tà nèté ndú gí. Yo kú si có mì Mbíri tí có ta gbí wálá, bindi yo gii zèè tí kpoò a có tàkii mì yo gbí ña kèjì tí nò. ⁷ Yo kú eendi ndâ 'duù máa yo a ndâ tó 'duù mì Mbíri! Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'dè gítí ña ndâ 'duù go yo nò a yúco, máa, ⁸ Mbíri máa,

«Ndâ 'duù tí nó kú ùlù ye ká ta nje ndú cuki,

káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁹ Gbí ndâ i mì ndú náa ndú kú bàkà ji ye nó wálá;

ndâ có tí nó náa ndú kú nibà nó 'dáá káa có mì ndâ 'duù.» »

Ndâ i mbe volo 'duù

¹⁰ Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù me mbè. Bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kú 'dè ji yo nô! ¹¹ À me i ñinó mbe ya gí gbí nje 'duù nó ká volo gbí yì lá. A ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nó ká volo yí.»

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù gii ya gí mì wó bindi bà 'dè có tí nó mì wó, bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò ñò ni gí máa, có tí nó náa wò 'dè nò zèè tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà ngé, nò gí?»

¹³ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «Áá bà gii ndoo ndâ mû ñinó náa à me Bu ye ká rò ndú lá nó ta tà teè ndú 'dáá gí. ¹⁴ Yo si káa ndú. Ndú a ndâ mbe sú ọ mbe kú ja ndâ 'bí ka ndú mbe sú ọ. Káa mbe sú ọ má ja 'bí ka wó mbe sú ọ, ndú só bà 'va tí ndú gbí gùù.»

¹⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù, máa, «'Dè gbí có tí nó náa wò 'dè gítí ndâ i ñinó mbe ya gí gbí yì 'duù, ta i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nò ji ze.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «Muu yo di tí kpónó kpolo ká go muu sè ndâ 'bí 'duù delè. ¹⁷ Yo ñò ni lá máa, i ñinó mbe co gbí nje 'duù ya gí gbí yì wó nó, kú ndii co gbí yì wó ya gí tà mbíli? ¹⁸ A ndâ i ñinó mbe gí 'do gbí yì 'duù nó ká volo 'duù, tacó ndú gí 'do gbí njembí 'duù. ¹⁹ Tacó ndâ vo-vò kóró-koro có, go: bà koro có gítí bà zi 'duù, ta bà koro có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà koro có gítí bà-nò-vò-ndò, ta bà koro có gítí bà ngbà i, ta bà koro 'verè gítí ndâ 'bí 'duù, ta bà koro vò có gítí ndâ 'bí 'duù, ²⁰ ta bà 'dè có gítí ña ndâ i tí nó ká kú volo 'duù. Káa bà caka 'bì a kuro bà zò i lá volo 'duù lá.»

'Bí nìi mbe tee njembí wó mítí Jézù

²¹ Jézù gii nje nò 'do Jènèsarétì ya gí gbí 'bí to á dè ta ndâ gbata Tíró ta Sidóni. ²² Mâ gii zeke'o, 'bí nìi tí jú Kánàni ta 'bá mì ndú gbí to tí nó gii gí mì Jézù, bindi yí gii 'deke tí wó ji yí ta bà wa gbí, máa, «Ákoo Buù, 'Viì mì Dàvidè, ñò yè ọ ye. Nájú ye ta i-gbí-muu wó, káa i tí nó kú bàkà yí tí vò i.»

²³ Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò có mì nìi tí nó lá. Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Si nìi tí nó 'ví co ta ña wo mì wó nó 'do tàkò ndoo gí!»

²⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «À tuu ye ká tacó tí ndâ Ìzìriyéli ñinó go ndâ rómbo mbe giři'o gí nô cuki.»

²⁵ Káa nìi tí nó gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó máa, «Koni ye, Buù!»

²⁶ Jézù gii 'visi có ji yí, máa, «Bà te i-zó-zò mì ndâ 'viì ji ndâ bô me dú lá.»

²⁷ Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Có mì lo nò dú, Buù. Káa kpèti ká ènò, ndâ bô ngbá kù zò ndâ njúnjú i-zó-zò ònínò mbe kù 'vaka tí to 'do mì ndâ mbe tí ndú nò.»

²⁸ Bindi Jézù gii 'visì có ji niì tí nò, máa, «Wò ùnje gítí ye ta njembí lo gbaànjé, naà! Má ènò, àá bà je i mì lo ta gó tí lo nò ji wò gí.» À káa bà 'dè có tí nò mì Jézù, nájú niì tí nò ngé gii 'de 'válá gí.

Jézù 'vala ndâ 'duù me mbè

²⁹ Jézù gii njè nó 'do tí to tí nò a seè ndâ gbata Tírò ta Sídóni nò co yì kápá Gàliléyà ya gí bà ki tí wó pí gú. ³⁰ Bindi ndâ 'duù me mbè gii kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ mbe ósú, ta ndâ 'duù ònínò ta ndâ i-gbí-muu ndú nó ya tí ji yí. Bindi yí gii 'vala ndú gbaànjé-gbaànjé 'daá gí. ³¹ Nje ndâ mbè 'duù tí nò gii 'dèè ta bà ònínò ndâ 'duù ònínò ta mè ndú mbe ẹ̀ẹ̀ tí gí nó kù 'dè có, ndâ 'duù ònínò tí ndâ mbe ósú nó gí tí ndâ cèè 'duù gí, ndâ 'duù ònínò ta kò ndú gbele've gí nó kù nò nó, ndâ mbe sú ọ̀ ọ̀ kù ònínò i. Bindi ndú gii ùlù Mbírì mì ndâ Ìzìrìyéli.

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù àlìfì nà'ò

³² Bindi Jézù gii tè'è tí ndâ mbe tala có mì wó. Yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yè ọ̀ ndâ 'duù tí nó 'daá gí tí ye ngé. Tacó ndú kpónó bàkà ta ye bà-i-nó a sili ta'ò, káa i-zó-zò tacó bà je ji ndú wálá. Káa go bà njè ndú gí 'bà mì ndú ta go tí ndú tí ye wálá, tacó ndú bà 'dèè ta go mí kpokèjì.»

³³ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «À 'ví 'de i-zó-zò bà je ji ña mbè 'duù tí nó 'do ngóò gbí ña to tí nó ta ndâ 'duù tí wálá nó?»

³⁴ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Àá mì yo a ndâ kù kò ée?»

Bindi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Àá mì ze a ndâ kù kò vò-nje só, ta ndâ 'bí vící sè.»

³⁵ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nò, máa, ndú ki tí ndú to. ³⁶ Bindi yí gii kaa ndâ kù kò tí nò á vò-nje só, ta ndâ vící sè tí nó á mì ndâ mbe tala có mì wó nò, yí gii 'dè nìkì maa ji Mbírì, bindi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, ndú gii njèè ji ndâ mbè 'duù tí nò. ³⁷ Ndâ mbè 'duù tí nò 'daá gí gii zò i yè yì ndú go ònínò náa à nìkì tí ndú. Bindi à gii ọ̀ruka sè i-zó-zò á bindi ndú yeke ndâ kèè vò-nje só.

³⁸ Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nò 'daá gí àlìfì nà'ò. À 'deke ndâ niì ta ndâ 'viù lá. ³⁹ Jézù mà gii je nó ji ndâ mbè ndâ 'duù tí nó á bindi bà zò i mì ndú gí, yí gii di ngo ta gbá 'do bà-i-nò gí gbí to Màngàdání.

16

Ndâ 'bí ña Jùdèyà gii 'vee Jézù máa yí bàkà serè ji ndâ yì

¹ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe nìbà có gítí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà gii tala Jézù, máa yí bàkà 'bí i tacó bà túbà máa yí 'de wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa yí kù bàkà nó 'do mì Mbírì ji ndâ yì. ² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Tàrì má bí-bi si ọ̀ ta jée gí, yo ònínò ni gí máa, mù taàbè bà dù wálá. ³ Káa tàrì má bi tà fírì dú'o, yo máa, mù wúnò kèjì. Yo ònínò ña i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó ni 'do tí cè tí tàrì gí, káa ọ̀ yo yo yoo 'do tí bà ònínò ndâ serè tí nó mbe kù bàkà tí mí kùro yo kpónó nó gí! ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó a ndâ vò 'duù tí ndâ mbe tee njembí ndú

mítí Mbírì lá nó ká kù 'vee có serè! Káa àà bà tè ta ndú káa serè mì Jónà.» Tacó ènò, Jézù giì njè nó bìndi bà 'dè có tí nò 'do tí ndú gí.

Rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà ta ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí 'vâlá bindi ku lá

⁵ Ndâ Jézù má giì di ngo gí tito gí, mbi ndâ mbe tala có mì wó bà giì 'va tí bà te i-zó-zò. ⁶ Bìndi Jézù giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ Fàrizéyò ta rú'bù mì ndâ Sàdùkáyò.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú giì 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có gbí òkò tí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó ndoo gi ta i-zó-zò lá.»

⁸ Jézù mâ giì 'di có tí nò náa ndâ mbe tala có mì wó kù fiini nò, yí giì 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có gbí òkò tí yo, máa, i-zó-zò wálá, tacó yè? Njembí yo gítí ye me dúú-dúú lá! ⁹ Muu yo kpolo ènò tacó yè? Bà mbí yo ò tí ndâ kù kò tí nó táánò vô náa ye ki'viki gbí ndú jì ndâ 'dakò álifi vô nó gí? Yo ta o tí nò kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹⁰ Káa ndâ kù kò tí nó vô-nje só náa ye táánò ki'viki gbí ndú jì ndâ 'dakò álifi nà'ò nó? Yo ta o tí nò kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹¹ Káa bà giì 'di gbí éno máa, ye kù 'dè có me gítí kù kò lá nò giì kpò yo ta ña kpokèjì ngàyi? Ye 'dè jì yo máa, yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ Fàrizéyò ta rú'bù Sàdùkáyò.» ¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'di gbí máa, yí kù 'dè có jì ndâ yì me gítí rú'bù bà bàkà kù kò lá. Yí kù cì a ndâ yì, máa ndâ yì 'ví kpolo tí ndâ yì 'do tí ndâ i tí nó náa ndâ Fàrizéyò ta ndâ Sàdùkáyò kù ñibà ndú jì ndâ 'duù nò.

Simónè Piyétòrò yù gbí Jézù máa yí a Bìndi-Mbírì gí sè

¹³ Ndâ Jézù mâ giì yee ta ndâ mbe tala có mì wó tí 'bí to á dè ta gbata Cèzàriyà mì Filípò gí, yí giì 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa 'Viì-mì-'Dakò a 'di?»

¹⁴ Káa ndú giì 'visì có jì yí, máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa yí a Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Jèrèmiyà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Káa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú máa yí a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

¹⁵ Káa Jézù giì 'vee ndú, máa, «Káa yo, yo ñindi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

¹⁶ Bìndi Simónè giì 'visì có jì yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbírì, tí 'Viì mì wu Mbírì.»

¹⁷ Jézù mâ giì 'di có tí nò náa Simónè 'dè nò, yí giì 'visì có jì yí, máa, «Pá lo níki ngé, Simónè 'viì mì Jónà. Tacó à me 'bí 'duù ká 'dè gbí có tí nó náa wò 'dè nò jì wò lá. A Bu ye á gbírì ká 'dè jì wò. ¹⁸ Má ènò, ye kpónò kù 'dè có jì wò, máa, rè lo bà dù a «Piyétòrò», (gbí máa «díí»). Ye bà bì ndâ 'duù mì ye á mbe kù kili ta rè ye nó á mí pí dí tí nò, náa à kpétí káa ku, yí bà je bà i tí ndú wálá. ¹⁹ Ye bà je i bà njaanga njekèjì bà ya gí gbí to mì Gba-gbírì á mí 'bì lo. I ñinó náa wò má ùnje gítí muu to tí nó gí, àà bà ùnje gítí gbírì gí. Káa wò má biya i muu to tí nó gí, à delè bà biya i tí nó gbírì gí.» ²⁰ Bìndi Jézù giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè gí sè máa yí a Bìndi-Mbírì nò gbaànjé lá.

Kpédélé bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

²¹ 'Do tí o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó ngbárángà'i éno máa, «Á cu mí gbí mbelè ye gí, máa ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà bà gii mèèkè'i tí ye. Ye bà gii kònò sé'i me gbolò. Káa kózò tí ye bà ya gí Jèrùzàlémè. Ye nò ní gí máa, ndú bà gii zi ye gí. Káa bindi sili ta'ò, ye bà 'vala 'do gbí muu'dú ye gí.»

²² Piyétòrò má gii 'di có tí nò, yí gii tè'è tí Jézù gí ndii 'do gbí òkò tí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè kòlòwò gítí wó, máa, «Mbíri 'ví je ña i tí nò ji wò ngé gí lá, buù!»

²³ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò, máa, «Ya 'do tí ye gí kàzò, ndí lo Gba-vò-i! Wó kú nè kpokèji mì ye, tacó wò kú koṛo me ña bà koṛo có mì Mbíri lá. Wò kú koṛo a ña bà koṛo có mì ndâ 'duù muu to tí nò.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visi tí wó gítí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Go bà dù tí mbe tala có mì ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí miṛi wó gí. Yí 'ví gbí gbí njembí wó gítí bà kònò sé'i, wàa yí 'ví gí gí bà ru ndi ye. ²⁵ Tacó 'duù má bàkà tí wó tí mbe lè ngarànga mí tà ro wó ta kpéetí wó, yí a ku. Káa 'duù mbe giṛi miṛi wó muu ye ká bà 'de 'válá. ²⁶ Má éno, 'duù bà 'de gbí ndâ i tí nó muu to tí nó a yè, náa yí kpèti má 'de ndú kpónó 'dáá gí, bindi yí gii bè gbí cèe 'válá bindi ku mì wó gí? 'Duù bà 'visi ndâ cèe 'válá bindi ku mì wó ta ña yè á muu to tí nó? ²⁷ Tacó kùro o bà gí 'Viì-mi-'Dakò 'do gbíri ta ndâ basili ta wotí 'do mì Bu wó dooko gí. Yí bà gí gí bà ko mboo ndâ ña ndâ i mì ndâ 'duù náa ndú bàkà muu to tí nó nó gbaànjé-gbaànjé ji ndú. ²⁸ Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kpónó mbe kú rò tíyò nò bà ño o bà gí 'Viì-mi-'Dakò tí gbolò gba gí.»

17

Bà 'visi cè tí Jézù

¹ Ta sili vò-nje gbaànjé bindi o tí nò, Jézù gii kaa ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì, bindi ndú gii ya ta ndú gí pí 'bí ñà gú ta kpéetí ndú jee sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó mí tàgbà gú. ² Káa si ndú pí gú, Jézù gii 'visi cè kózò tí wó mí kùro ndâ mbe tala có mì wó ta'ò náa yí kaa ndú ta yí nó gí. Gbíro wó gii dù kú tòngbaà go ri, ndâ bòngò tí wó gii ce go 'vi 'bì. ³ Ndâ Piyétòrò ta ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì má gii zeke'o, ndú gii ñò ndâ Mòze ta Èljà kú 'dè nje mì ndú ta ndâ Jézù. ⁴ Bindi Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù, máa, «Bà dù ndoo bà-i-nó niki ma, buù! Ye bà tò ndâ ndúúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé ji wò, gbaànjé ji Mòze, bindi gbaànjé ji Èljà, náa à má niki tí lo gí nò.»

⁵ Káa si Piyétòrò kú 'dè có tí nò ndú má gii zeke'o gí yaà, ndú gii ñò kùlù mù mbe kú tòngbaà yiiga muu ndú gí. Bindi ndú gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có gbí kùlù mù tí nò, máa, «Ìjìnó a 'Viì mì ye, tí wú-gbì-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó á ngé ma.»

⁶ Ndú má gii 'di có tí nò, ndú gii 'buku gbíro ndú mí to ta gúku. ⁷ Káa Jézù gii tee 'bì wó ta ndi tí ndú, bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo a gí yaà. Yo ci gúku lá.» ⁸ Ndú má gii te muu ndú gí yaà go có mì Jézù nò, ndú gii ñò Jézù ta kpéetí wó.

Có gítí Èljà

⁹ Káa si ndú kú gii dele ndi ndú gí tàgbà gú, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó ta'ò nò, máa, «Yo 'ví 'dè có i tí nó náa yo ñò si ndoo

pí gú nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá, yee tí o bà 'vala ndi 'Vii-mi-'Dakò 'do gbí ku.»

¹⁰ Káa ndú gii 'vee yí, máa, «Káa ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdéyà kú 'dè có máa, Èlǐjà ká bà gí gí kùro kózò gí, tacó yè?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «A Èlǐjà ta yúcó ká bà gí gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i 'dáá gí. ¹² Káa Èlǐjà táánò dú gii gí á go có mì ndú nò gí, káa ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdéyà ta o tí nò gii ò yí ní lá; bìndi ndú gii mèèkè'í tí wó go ònó a níki tí ndú gí. Má éno, ndú delè kèjì gí bà mèèkè'í tí 'Vii-mi-'Dakò ká go ònó náa ndú táánò bàkà míti Èlǐjà nò.»

¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú gii ònó ní gí máa, yí kú 'dè có a i gítí Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù.

Jézù 'vala 'bí 'vii-'dakò ta i-gbí-muu wó

¹⁴ Ndâ Jézù má gii dele ndi ndú 'do pí gú, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè kú ùndi ndú mí mì sè ndâ mbe tala có mì wó tí nó náa yí si ndú mí tàgbà gù nò. Bìndi 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tí nò gii njè nó ya gí bà zèè kò Jézù, ¹⁵ ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Ìjò yé ɾo 'vii mì ye, buù! À tí wó a vò ònó 'o dó pí. À má tanga ta ndâ 'bí o, à kú 'va yí mí tà wu, à delè kú 'va yí ta ndâ 'bí o mí tà ngo. ¹⁶ Ye gí ta yí jì ndâ mbe tala có mì lo, máa ndâ-'bí-lá, ndú bà 'vala yì, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nò, máa, «Yo ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèè ndâ vóló-voło 'duù mbe ùnje gítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngarànga? Ye bà kònò yo éno yee tí ònó o ngayi?» Bìndi yí gii 'dè có jì 'dakò tí nò máa, «Te 'vii tí nò gí gí gí bà-i-nò.» ¹⁸ 'Dakò tí nò má gii te 'vii tí nò ya tí jì Jézù gí, Jézù gii dò míti i tí nò gbí muu 'vii tí nò, máa yí có 'do gbí muu wó gí. Má gii zeke'o, gbí dè 'vii tí nò gii da mbó'vóó ká mí to nò gí.

¹⁹ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù náa bà 'vala 'vii tí nò kpò ndú gí nó gii 'vee yí si ndú ta kpéeti ndú, máa, «Bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'vii tí nò kpò ze gí tacó yè?»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À kpò yo tacó yo tee njembí yo míti Mbíri dúú-dúú lá. Ye kú 'dè có jì yo ta yúcó, máa, yo má tee njembí yo míti Mbíri gí, kpéti ká nji'díí éno, yo má 'dè có jì gbolò gú tí nò, máa, «Yèè ndi lo 'do bà-i-nò gí,» gú tí nò bà yèè ndi wó go có mì yo nò gí. 'Bí i mbe kpò yo delè bà dù wálá. ²¹ À kú mòkò i go ònó i tí nò 'do gbí muu 'duù ká ta bà 'deke tí jì Mbíri, delè ta bà kònò go cuki.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà kònò sé'í mì wó

²² Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gí má gii kili míti 'bí bàndò gbí to Gàliléyà gí, Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Ndâ 'duù kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò jì ndâ 'dakò. ²³ Ndú bà gii zi yí gí. Káa bìndi sili ta'ò, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii 'di có tí nò, ndú gii dù zuku-zùkùù ta sé có tí nò.

Ndâ Jézù ta Piyétòrò gò i gítí 'bá-Mbíri

²⁴ Ndâ Jézù má gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó gbí gbata Kàpàrànáwùmù, ndâ 'bí mbe kú kili i 'do mì ndâ 'duù gítí 'bá-Mbíri

giì gi jí mì Piyétòrò, bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «Mbe nìbà i ji yo kù gò i gítí 'bá-Mbíri?»

²⁵ Káa Piyétòrò giì 'visì có ji ndú, máa, «Yí kù gò i.»

Bìndi Piyétòrò má giì rì jí tà'i tàkò Jézù, Jézù giì có gálà jí bà 'vee yí á kùro bà 'dè có mì wó máa, «Simónè, wò koṛo có máa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù gò i 'do mì ndâ 'di? Á 'do mì ndâ 'viì mì ndú, wèè, á 'do mì ndâ mbe 'dó-'do?»

²⁶ Káa Piyétòrò giì 'visì có ji yí, máa, «À 'do mì ndâ mbe 'dó-'do.»

Bìndi Jézù giì 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Má éno, à mò ndâ 'viì-'bá 'do gbí bà gò i ji gba gí. ²⁷ Káa kpétí ká éno, a me vò i lá. Ya jí bà gò liì tàbè'dè kápá. Wò má ja kpédélé sè, wò 'ví njaa gbí nje wó, bìndi wò bà 'de nji gùrúsù 'do tí ngbàrà, wò 'ví je ya jí bà gò gítí 'bá-Mbíri á muu ndâ, tacó wàa tàkòcò ndâ 'duù tí nó 'ví kpolo lá.»

18

A 'di ká me gbolò ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí

¹ Ta o tí nó, ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí, máa, «Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ze gbí ngbàngà mì Mbíri wúnò bà dù a 'di»

² Káa Jézù giì 'visì có jí tàkò 'vé mì ndú nó ta bà tè'é tí 'bí làmbu 'viì, bìndi yí giì rò yí mí kùro ndú. ³ Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, yo má 'visì tí yo tí ndâ víi 'viì go làmbu 'viì tí nó lá, yo jé jí bà dù tí ndâ ña 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó wálá. ⁴ Má éno, 'duù ñinó mbe bàkà tí wó tí làmbu 'viì go làmbu 'viì tí nó nó a gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó 'dáá gí. ⁵ 'Bí 'duù má te wiṛi mítí 'bí làmbu 'viì go ñinó ta rẹ ye, gbí éno máa, 'duù tí nó te wiṛi a i mítí ye. ⁶ Káa à 'vii ta 'duù mbe eendi 'bí làmbu 'viì go ñinó mbe kù tee njembí mítí ye káa bà eṛe gbolò du i mítí miṛi wó, wàa à 'ví 'va ta yí jí tà wúlú ngo.

⁷ «Vò pá tí ndâ 'duù muu to tí nó ngé, tacó ndâ vò i mbe kù volo muu ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Mbíri ùgbù á muu to tí nó ngé ndii gí. Ndâ vò i tí nó delè jé jí bà cee wálá. Káa à volo a i ji ndâ mbe kù kili wu á jí tà ndâ vò i tí nó!

⁸ «À má a 'bí 'bì lo gbaànjé ká kù ñònòkò gbí òkò tí yo ta Mbíri, da 'bì lo tí nó 'va jí 'dè. À nìkì a bà ya ta gbèè 'bì lo jí gbí dà á bìndi ku mì lo á co tí bà kpolo tí ndâ 'bì lo só kpónó, bìndi wò giì 'de vò bàndò bìndi ku mì lo. ⁹ Káa à má a 'bí rọ lo gbaànjé má ká kù si wò kù bèè rọ Mbíri, aa rọ lo tí nó 'do gbí kélè jí 'dè. À nìkì a bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó ta gbèè rọ lo á co tí bà 'va wò mì Mbíri mí gbí vò bàndò ta wu tí bìndi ku mì lo ta ndâ rọ lo sósó'ò.

¹⁰ «Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè có ñónókó gítí ndâ víi 'viì go ndâ ña ñinò, tacó ndâ basili mì ndú nanaka ká kácá mí kùro Bu ye gbíri. ¹¹ (Tacó 'Viì-mì-'Dakò gí jí muu to tí nó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe giṛi'o gí nò.)»

Jézù lòkò'bò có gítí i-kó-ko mbe giṛi gí

¹² Jézù giì lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo koṛo có máa, muu ndâ i-kó-ko mì 'duù má 100, bìndi 'bí gbaànjé giì giṛi gí, yí bà sí sè ndâ i-kó-ko ñinó 99 nó mí bàndò, bìndi yí 'ví ya jí bà pà bà tí gbèè ñinó mbe giṛi nó wálá? ¹³ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, yí má

'de ñinó mbe gĩri nò gĩ, líkí'o bà bàkà yí á co tí líkí'o ndâ ñinó 99 mbe gĩri'o lá nó gĩ. Tacó go tí wó ènò máa, 'bí i-kó-ko mì yì gbaànjé 'ví gĩri nò wálá. ¹⁴ Cò mì Bu yo gbĩri delè ká go ènò, máa muu 'bí làmbu 'viì gbaànjé go ñinó kuu nó nó 'ví ba lá.

Pà làyì gítí ndâ vò i gbí òkò tí yo ta ná'vindí lo

¹⁵ «Ná'vindí lo má bàkà 'bí ña i mbe lè gĩ gítí lo, ya gí mì wó, wàa yo 'ví 'viiki gbí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí sòsò'ò. Yí má 'di có mì lo nò gĩ, gbí ènó máa wò gí ta ná'vindí lo dè gítí lo gĩ. ¹⁶ Káa yí má biya bà 'di có mì lo gĩ, tètè tí ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, wàa wò 'ví 'dè có ta yí mí kùro ndú gítí có mì kponje taàbè, go có tí nó náa à cu mì gbí wàràgà mì Mbĩrì nò. ¹⁷ Yí má biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò delè gĩ, wò 'ví ya ta yí gí kùro ndâ 'bí ná'vindí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ ye tí Jézù. Yí má kpo muu yo delè gĩ, yo 'ví bàkà ta yí go bà bàkà i gítí vò 'duù ta nètè mì yo ta yí wálá. ¹⁸ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, yo má ùnje gítí 'bí ña i muu to tí nó gĩ, à delè bà ùnje gítí bà bàkà i tí nó á gbĩri gĩ. Káa 'bí i ñinó náa yo mà biya gí máa à 'ví bàkà muu to tí nó lá, à delè bà biya gí, máa à 'ví bàkà i tí nó á gbĩri lá. ¹⁹ 'Bí có náa ye bá 'dè ji yo káká'i a ñinó máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo, kpèti ká go ndâ 'duù sòsò'ò cuki, má toko muu ndú, bìndi ndú gii 'deke tí ndú ta njembí gbaànjé tacó 'bí ña i 'do mì Bu ye gbĩri, ta rẹ ye, Bu ye bà je i tí nó náa ndú yù nò ji ndú gĩ. ²⁰ Tacó ndâ 'duù kpèti go sòsò'ò, go ta'ò, má kili mítí 'bí bàndò ta rẹ ye, ye bà dù kuu toko ta ndú á kà.»

Bà sì có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ndoo mí to

²¹ Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù, máa, «Ye 'ví sì có gítí ndâ vò i mì ná'vindí ye náa yí bàkà mítí ye mí to yee gbí ée, Buù? Yee gbí vò-nje só?»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Me ká ta bà vò-nje só cuki lá. Ye nì ji yo a vò-nje só ta bà vò-nje só ta bà muu'bi.»

²³ Jézù gii lòkò'bò 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Bà dù Gba-gbĩri tí gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó 'viì ká 'viì ta 'bí gbolò gba gbaànjé mbe ẹre muu wó gítí có ba kili ndâ i mì wó 'do mì ndâ kpo-kpò 'duù mì wó gĩ. ²⁴ Yí má gii 'bità bà tètè tí ndú gbaànjé-gbaànjé, à gii gí ji yí kpédélé'i kùro a i ta 'duù ñinó náa i mì wó muu wó me gbolò ngé ndii gĩ nò. ²⁵ Káa kpokèji bà dele ta ndâ i tí nó ji gba mà gii kpò 'dakò tí nó gĩ, gba gii 'dè có máa, à ya gí bà mà ndâ 'dakò tí nó, ta nù mì wó, ta ndâ 'viì mì ndú, ta ndâ i-'bá mì ndú 'dáá gĩ. À má sì ndú gĩ, à 'ví kaa i gbí ndú gítí á ji yí gí bìndi ndâ i mì yí. ²⁶ Káa 'dakò tí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii zèè kò gba ta bà 'deke tí wó, ji yí máa, «Je o ji ye, buù, wàa ye 'ví pà kpokèji bà sì có ndâ i mì lo 'do muu ye 'dáá gĩ.» ²⁷ Gba mà gii zeke 'dakò tí nó, yè ọ wó gii bàkà yí ngé ndii gĩ. Bìndi yí gii sì có gítí ndâ i mì wó á muu wó nó 'dáá gí mí to. Bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, yí ya gí 'bá mì wó.

²⁸ «'Dakò tí nó mà gii co gí sè 'do gbí ngbàngà mì gba, yí gii 'de 'bí ka wó náa ndú kù bàkà nètè ta ndú 'bá mì gba, ta làmbu i mì wó á muu wó, bìndi yí gii nanaka mítí ka wó nò go cá tí ngbù títíí, máa, «I mì ye kuu muu lo. Je i mì ye ji ye! Je i mì ye ji ye!»

²⁹ «Ka wó mbe nètè nò gii 'va tí wó kùro wó, ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, «Je o ji ye, wàa ye 'ví ì ngèlè gítí.» ³⁰ Káa yí gii biya bà 'di có mì ka wó nò gĩ. Bìndi yí gii te yí mí gbí zàà, máa yí dù á kà di tí o tí nó

náa yí má sì có ndâ i mì yì cee 'do muu wó gî, à 'ví gîi dò 'bì á 'do tí wó. ³¹ Ndâ 'bí ka ndú náa ndú kù bàkà nèté 'bá mì gba ta ndú nó má gîi ò ò ò ò ò ò, tàkòcò ndú gîi kpòlo ngé ndii gî. Bindi ndú gîi ya gí bà 'vanda ndi ò ò ò ò ò ò náa ka ndú bàkà nò 'dáá gî ji gba.

³² «Gba bà-i-nò gîi tuu 'duù gí tàkò 'dakò tí nò. Á má gîi gî ta yí gí kùro wó gî, yí gîi do mí tí wó, máa, «Ndí lo vò 'duù! Wò kùtáá 'deke tí lo á ji ye, bindi ye gîi sì có gítí ndâ kpo-kpò i mì ye náa áá muu lo nó mí to gí. ³³ Káa wò kpónò ò ò yê ɾo ka lo náa yo kù bàkà nèté ta yí bà gbèe to nó lá, tacó yè?» ³⁴ Tacó éno, gba gîi te vò 'duù tí nò mí gbí zàa ta kpo tàkòcò. Máa, yí dù gbí zàa yee tí o tí nó náa yí má sì có ndâ i mì yì 'dáá gî delè.»

³⁵ Jézú gîi yee nje có mì wó, máa, «Bu ye á gbíri delè bà bàkà ta yo 'dáá gí ká éno, náa yo má je à-cee-gí ji ndâ ná'vindí yo ta njembí yo gbaànjé lá nò.»

19

Có gítí bà nje ni

¹ Jézú má gîi cee ta bà 'dè có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gî, ndú gîi di ngo 'do Gàliléyà gítí 'bí to á tito Jòròdáníyà á Jùdéyà. ² Ndâ 'duù me mbè gîi ɾu ndi wó gítí to tí nò. Bindi yí gîi 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

³ Má gîi zeke'o, ndâ 'bí mbe kù kpòlo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà gîi gí gí mì Jézú, bindi ndú gîi 'vee yí ta tíri tacó bà ò ò muu wó, máa, «'Duù má nje ni mì wó ta nderè náa à ká gbí muu wó, a vò i gbí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdéyà?»

⁴ Káa Jézú gîi 'visi có ji ndú, máa, «Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'Duù tí nó mbe suu ndú nó, «suu ndú tí ndâ di ta na » nó lá? ⁵ Njìno a gbí nderè có tí nó náa yí tí Mbíri gîi 'dè ta có, máa, 'dakò 'ví si ndâ nawu wó, ta bu wó mí to, wàa yí 'ví nanaka mí tí nawu wó, wàa ndú 'ví dù tí gbèe dii nó ká nò. ⁶ Má éno, ndú káká'i me ndâ 'duù sósò'ò lá. Ndú a gbèe dii. Má éno, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví njèè gbí òkò tí ndâ i njìno náa Mbíri ká toko ndú nó lá.»

⁷ Káa ndâ mbe kù kpòlo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà nò gîi 'vee Jézú káká'i máa, «Káa Mòze táánò 'dè có éno máa, 'duù 'ví cu wáràgà ta nderè bà nje tí ji nawu wó, wàa yí 'ví njèe yí, tacó yè?»

⁸ Jézú bà-i-nò gîi 'visi có ji ndú, máa, «Mòze táánò 'dè ji yo éno tacó tú yo tí ndâ Jùdéyà 'di có lá. Káa áá táánò me go éno ta o bà 'bità bà suu ndâ 'dakò ta ni mì Mbíri lá. ⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má nje nawu wó á muu 'bí tende vò i á bindi có ngbà-'dakò, bindi yí gîi kò 'bí ngú ni, yí kù zi a ngbà ta ngú ni tí nò.»

¹⁰ Bindi ndâ mbe tala có mì Jézú gîi 'dè có ji yí, máa, «Cè có gítí ndâ ni ta ndâ kù ndú má éno, à niki káa bà dù 'duù tí di banga.»

¹¹ Káa Jézú gîi 'visi có ji ndú máa, «À káa ndâ 'duù njìno náa Mbíri wu ji ndú máa ndú dù tí ndâ di banga nó ká bà dù éno. Á me káa ndâ 'duù sàkàmàà lá. ¹² Tacó ndâ ò ò ò ò ò ò i mbe kù tii ndâ 'duù 'do tí bà kò ni me a mbè: à volo ndâ 'bí 'duù 'do ká gbí yì ndâ nawu ndú; à bàkà ndâ 'bí 'duù gítí bà dù éno ta wotí; ndâ 'bí 'duù biya bà kò ni tacó bà dù tí ndâ mbe bàkà nèté mì Mbíri. Wotí bà 'di có tí nó má kuu tí 'duù, yí 'ví 'di .»

Ndâ Jézù ta ndâ víi 'vii

¹³ Ndâ 'bí 'duù giì gi ta ndâ víi 'vii mì ndú ji Jézù, máa yí cù 'dê ngo cù wó míti ndú, wàa yí 'ví 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù giì do ta ndâ 'duù tí nò. ¹⁴ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo si ndâ 'vii tí nò 'ví giì mí ye. Yo tii kpokèjì 'do tí ndú lá, tacó ndâ mbe kù dù tí ndâ bòò-gba mì Gba-gbírì a ña ndâ 'duù ñinó go ndâ 'vii tí nò, nò.»

¹⁵ À mà giì yee ta ndâ 'vii tí nò tí Jézù gí, yí giì cù 'dê ngo cù wó míti ndú, bìndi yí giì nje nò 'do bàndò tí nò gí.

'Bí 'vii-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁶ Mà giì zeke'o, 'bí 'vii-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò giì gi gí mì Jézù, bìndi yí giì 'vee yí, máa, «'Duù 'ví bàkà a ña tó i yè, tacó wàa yí 'ví 'de ta 'v alá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Wò 'vee ye á gítí tó i tacó yè? Tó 'duù ká gbaànjé cuki. Go bà 'de 'v alá ñinó mbe cee lá nó má kuu tí lo, kpolo tí ndâ có tí nò.»

¹⁸ Káa 'vii-'dakò tí nò giì 'vee Jézù káká'i, máa, «Ndâ có ngayi?»

Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí, máa, «Ndâ có tí nó máa, <Wò 'ví zi 'duù lá.

Wò 'ví bàkà bangbaya lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

¹⁹ Wò 'ví tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo.

Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo niki go bà zè 'dóó tí lo niki mì lo,» nò.»

²⁰ Káa 'vii-'dakò tí nò giì 'vee Jézù máa, «Ye kpolo tí ndâ có tí nò náa wò kpónó 'deke mí to nò 'dáá gí; 'bí i ñinó kpòò mbe gboo 'do mì ye gí nó a yè?»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Go bà dù tí cèe 'duù ta bà lê tí wó wálá má kuu tí lo, ya gí 'bá wàa wò 'ví sù ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, wò 'ví njeè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó ji ndâ mbe yè, bìndi wò 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. Cì gúku lá, tacó wò bà 'de ndâ i me gbolò gí bìndi ndâ i mì lo nò 'do gbírì gí.»

²² 'Vii-'dakò tí nò mà giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí giì nje nò 'do bà-i-nò ta máákà gbí dii wó, tacó ndâ i mì wó me gbolò gé ndii gí.

²³ 'Vii-'dakò tí nò mà giì ya gí. Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, bà dù tí bòò-gba mì Mbíri mì ndâ mbe kpo-kpò i muu to tí nó kpolo gé ndii gí. ²⁴ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nò ji yo káká'i, máa, à peteke a bà ndii 'bí ña gbolò nò go ya co gbí gùù ngbándú á co tí bà dù 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nò tí bòò-gba mì Mbíri.»

²⁵ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'dèè ta bà 'di có tí nò gí. Bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «À má ènò, a 'di ká bà 'de 'v alá?»

²⁶ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú ta bà zeke'o tí ndú, máa, «Wotí mì ndâ 'duù gítí wálá, káa 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

²⁷ Bìndi Piyétòrò giì 'vee Jézù, máa, «Káa ze, ñò káa ze jee ndâ i muu to tí nó 'dáá gí mí to kù ɾu ndi lo. Ze bà 'de bìndi ndâ i mì ze náa ze jee ndú mí to nó a yè?»

²⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò máa, «Ye kú 'dè có jì wò ta yúco máa, ta o tí nó náa ndâ i má gii gí 'dáá tí ndâ ngú i gí, 'Vii-mì-'Dakò bà gii kì tí wó dèngècè pí jàlàmbà mì wó, bindi yo tí ndâ 'duù tí nò muu'bi-nje só mbe kú ru ndi ye nó bà gii kì tí yo dengece-dèngècè to kú zogo ndâ ña ndâ Ìziriyéli muu'bi-nje só nó. ²⁹ Bindi ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe jee ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ ná'vindí ndú, ta ndâ námi ndú, ta ndâ bu ndú, ta ndâ nawu ndú, ta ndâ 'vii mì ndú mí to ta rẹ ye nó, bà 'de ndâ i me gbolò á gí bindi ndâ i mì ndú ta ndâ 'duù mì ndú nò. Mbiri delè bà je 'vála ñinó mbe cee lá nó jì ndú á bindi ku mì ndú.

³⁰ «Káa yo 'ví koṛo muu yo máa, ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ kpo-kpò 'duù kùṛo ndâ 'bí ka ndú nó bà gii dù tí ndâ ndòngbú 'duù, bindi ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ síli ndâ ka ndú nó bà gii dù tí ndâ kùṛo ndâ 'duù.»

20

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ mbe bàkà nèté gbí njí

¹ Jézù gii lòkò'bò có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «[J]a kpokèjì bà zogo to tí nó mì Gba-gbiri go i mì 'bí gbolò 'duù mbe gbo'o ya gí bà pà ndâ 'duù tacó bà bàkà nèté gbí njí mì wó. ² Yí mà gii 'de ndâ kpédélé 'duù gí, ndú gii 'vii có ta ndú gítí bà ko mboo nèté mì ndú, bindi yí gii tuu ndú gí gbí njí ta firí dú'o. ³ Yí mà gii ya gí bàndò 'vèlè si ri yèè gàà gí yaà gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wála. ⁴ Bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí mì wó, máa, ndú bàkà nèté, wàa yì bà je i ñinó mbe 'vii ta po nèté mì ndú jì ndú. ⁵ Yí mà gii dele ndi wó ya gí bàndò 'vèlè ta ri dè gítí gbúru, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù, bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí, máa, ndú bàkà nèté, wàa yì 'ví je bà 'bì ndú jì ndú. Yí mà gii ya ndi wó gí bàndò 'vèlè si ri mò tí gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù kú dù sínò, bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí, máa, «Yo bàkà nèté! Yo bà 'de káa bà 'bì yo.» ⁶ Yí mà dele ndi wó gí bàndò 'vèlè si o 'dèè gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wála. Bindi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kú dù sínò bà-i-nó 'do tí dú'o yee tí kpónó tacó yè?»

⁷ «Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có jì yí, máa, «Tacó mbe je nèté jì ze wála.» Bindi yí gii 'visì có jì ndú, máa, «À má éno, yo ya gí gbí njí mì ye.»

⁸ «O bà nje nèté mà gii me tí gí, yí gii tuu mbe kú kpòlo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa yí ya gí bà nje ndâ 'duù 'do gbí nèté gí. Ndâ 'duù mà gii gí 'do gbí njí gí 'bá gí, yí gii 'dè có jì mbe kpòlo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa, yí ko mboo nèté mì ndú jì ndú. Máa, yí 'bità bà je i kpédélé'i a i jì ndâ ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté ta 'dè'o nó, bindi ndâ mbe gí si ri mò tí gí, bindi ndâ mbe gí ta ri gbúru, bindi ndâ mbe gí ta ri dú'o, bindi ndâ mbe gí ta firí dú'o, wàa yí 'ví je i jì ndú 'dáá gí 'vii ká 'vii. 'Bí có máa, 'duù ñinó gí gí gbí nèté ta firí dú'o, káa ñizó gí si nèté kú nje-nje nó, 'ví dù lá. ⁹ Mbe kpòlo tí ndâ i gbí gálá bà-i-nò gii 'bità bà ko mboo nèté mì ndâ 'duù jì ndú go có tí nó náa mbe njí 'dè jì yí nó. ¹⁰ Ndâ kpédélé 'duù tí nó náa mbe njí kaa ndú gí gbí nèté ta firí dú'o nó gii gí ñindi ndú ta bà koṛo có éno máa, a ndâ yí ká bà 'de i me gbolò, káa ndú gii 'de káa gbèè ña i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú 'de nó.

¹¹ «Ndú bà-i-nò gii lì káa 'bì ndú gí ta i tí nó náa à je jì ndú nó gí, bindi ndú gii ya gí bà 'dè kòlòwò jì mbe njí, máa, ¹² «Ndâ ndòngbú

'duù tí nó náa wò kaa ndú gí tí kpónó-kpónó ta 'dè'o nó bàkà nèté ká ta làmbu o, káa wò gii 'vii ndú ta ze tí ndá mbe 'bità bà ka wu'o si ɾi có lá yee tí 'dè'o ta ɱa kpokèjì ngàyi!»

¹³ «Káa mbe nji gii 'visì có ji 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kù 'dè kòlòwò nó, máa, «Ye ɱonoko wò gbaànjé lá, kómbe ye. À kpónó 'bí lo nó me i tí nó kùtáa náa ndá 'vii có gítí ta dú'o nó lá? ¹⁴ Má éno, je i mì lo, wàa wò 'ví ya . Ye je i ji ndá ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó si o bèè 'dáá gí nó 'vii ta yo 'do ká gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye. ¹⁵ Rè i ɱinó mbe tii ye 'do tí bà bàkà ta ndá 'dóó i mì ye go có mì ye gbí muu ye 'ví dù a ɱa yè? Wò kù tò a kii tacó ɱa gbolò nambeè tí nó náa ye bàkà ji ndá 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó á kùro bà njè nèté nó?» »

¹⁶ Jézù gii yee nje có mì wó, máa, «Ndá ndòngbú 'duù wúnò bà dù tí ndá kpédélé 'duù, bindi ndá kpédélé 'duù bà dù tí ndá ndòngbú 'duù go ɱa i tí nó kpónó nò.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

¹⁷ Jézù má gii cee ta bà 'dè có gítí ndá mbe kpo-kpò i gí, ndú gii kaa kù ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Káa si ndú kpokèjì, yí gii kaa ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, ¹⁸ «Ndoo kpónó kù ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè, bindi ndá 'duù ká bà gii kpi ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndá kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndá Jùdéyà. Ndú bà gii waa có ku mítí wó, ¹⁹ bindi ndú bà gii je yí ji ndá mbe 'dó-'do tacó bà zi yí. Ndá mbe 'dó-'do tí nó bà gii ɱo ndí wó, ta bà ɱo yí, ta bà lè yí, ta bà gbì yí, bindi ndú bà gii zi yí ta bà gbì yí á mítí njèekpè mù. Káa bindi sili ta'ò yí bà gii 'vala ndí wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

Nawu ndá Jákòmò ta Jòvànì yù i 'do mì Jézù

²⁰ Nawu ndá Jákòmò ta Jòvànì tí ndá 'vii mì Zèbidéyò gii kaa ndú ya tí ji Jézù kùro bà yee ndú Jèrùzàlémè. Bindi yí gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó.

²¹ Káa Jézù gii 'dè có ji nù tí nó máa, «Nì 'dóó ɾè ɱa i tí nó ta go tí lo nó gí.»

Káa yí gii 'visì có ji Jézù máa, «Có gbí njembí ye éno máa, wò ci ye éno máa, wò má gí tí gbolò gba gí, wò bà bàkà ndá 'vii mì ye sósò'ò nó tí ndá kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì lo. 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú 'ví dù tí mbe ki tí gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví dù tí mbe ki tí gbí gálì mì lo.»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji ndá nù tí nó ta ndá 'vii mì wó, máa, «Yo ɱò ɱa i tí nó náa yo kù yù nó ni lá. Wotí bà njù 'visì tí nó náa ye kèji gí bà njù nó kuu tí yo?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À kuu tí ze.»

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo bà njù 'visì mì ye nó gí. Káa à má gítí có ndá bàndò bà ki tí ɾègbà tí ye gbí ngbàngà mì ye, ndú me ndá i mì ye tacó bà njèè ji ndá 'duù lá. Ndá bàndò tí nó a ndá i mì ndá mbe náa Bu ye 'viindi tacó tí ndú sàà gí.»

²⁴ Sè ndá mbe tala có mì Jézù muu'bi nó má gii 'di có tí nó náa ndá Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì 'dè nó, tàkòcò ndú gii kpolo gítí ndú gí. ²⁵ Jézù má gii ɱò éno, yí gii kili ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'dáá gí, bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo ɱò ni gí máa, ndá gba mì

ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kú toṛo nje ndâ bòò mì ndú ta to. Ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndú delè kú bàkà ndú ká tí cèe ndâ bè bòò mì ndú. ²⁶ Káa áá bà dù gbí òkò tí yo me go éno lá. Tacó 'duù ñinó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì ndâ ka wó. ²⁷ Bindi 'duù ñinó tí kùro ndâ ka wó gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì yo. ²⁸ Tacó à kpétí káa 'Viì-mì-'Dakò, yí gí gí muu to tí nó me tacó máa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó ñò lá, yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà sì miṛi wó ji ku á muu ndâ 'duù.»

Jézù njaanga ɾo ndâ 'bí mbe súro sósò'ò

²⁹ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kú gii ñjè nó 'do gbí gbata Jèrikò kú ya gí Jèrùzàlémè, ndâ 'duù me mbè ká ko ndú. ³⁰ Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ mbe súro mbe kú ki tí ndú seè kpokèjì, máa gii 'di có máa ñinó a Jézù ká kú ndii ta nó ñò, ndú gii 'bità bà tò kú, máa, «'Viì mì Dàvidè! Ñò yê ɾo ze!»

³¹ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe kú ko tàkò Jézù nó gii do mítí ndâ mbe sú ɾo tí ñò, máa ndú dù ngbii. Káa ndâ mbe sú ɾo tí ñò gii tò kú ngéé gí yaà ndii ñinó kùro nó gí, máa, «'Viì mì Dàvidè! Ñò yê ɾo ze!»

³² Jézù gii ɾò tíyò, yí gii tè'é tí ndú, bindi yí gii 'vee ndú máa, «À tí yo a go ña yè, máa ye 'ví bàkà ji yo?»

³³ Káa ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «Si ze 'ví zeke'o, Buù!»

³⁴ Jézù gii ñò yê ɾo ndú, bindi yí gii tee 'bì wó ta ndi tí ndâ ɾo ndú, bindi ndú ngéé gii 'bità bà ñò ndâ i, bindi ndú gii ɾu ndi Jézù.

21

Bà ɾi Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndâ Jézù mã gii dooko ta gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú pí Gú Mbâ, Jézù gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndâ 'bá tí zó náa yo kú ñò muu ndú ngéé kùro yo zò. À káa póó bà yee yo kà, yo bà 'de na kècè náa à ẹre yí gí, ta 'viì mì wó gbí wú ɾègbà tí wó. Yo 'ví njaanga ndú 'do gbí wú gí, bindi yo 'ví gí ta ndú ji ye. ³ 'Bí 'duù má 'vee yo, yo 'ví 'visì có ji yí, máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa ze ya ta ndú ji yì. Nèté mì wó má cee ta ndú gí, yí bà tuu ndú ngéé gí bàndò mì ndú.» »

⁴ I tí ñò bàkà tí go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'dè éno máa,

⁵ «'Dè có ji ndâ 'duù Jèrùzàlémè, máa,

«Yo ñò gbolò gba mì yo á kèjì tí 'dè 'duù pí kècè tí ngbú kècè,» ñò.»

⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù sósò'ò náa yí tuu ndú nó gii ñjè nó ya gí bà bàkà go có tí ñò náa Jézù 'dè ji ndú ñò. ⁷ Ndú bà-i-ñò gii gbà ndâ ngbú 'viì-kècè tí ñò ta nawu wó ya tí ji Jézù. Ndú mã gii yee ta ndú tí Jézù gí, ndú gii ki ndâ bòngò mí pí tí ngbú 'viì-kècè tí ñò, bindi Jézù gii o yí, ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁸ Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii gò ndâ bòngò mì ndú mí to ta tí kpokèjì, ndâ 'bí gii ki'viki ndâ kpâ gò mítí kpokèjì, tacó wàa Jézù 'ví ñò gbí, tacó bà te 'duù mítí bà ɾi yí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁹ Bindi ndâ mbè 'duù gii 'bità bà ko Jézù ya tí gí gbí gbata. Ndâ 'bí 'duù tè kùro wó, bindi ndâ 'bí 'duù tàkò wó ndii, kú tò kú ta líkí'o, máa, «'Vala ze kpónó, 'Viì mì Dàvidè!

À ùlù yí tí mbe gí ta ɾè mì Mbíri!

Áá Mbíri, 'vala ze kpónó!»

¹⁰ Gbata Jèrùzàlémè giì ngaka a cèe tí ta o bà yee Jézù. Ndá 'duù ta o tí nò kù giì 'vee a 'vé, máa, «Ìjìnó a 'di? Njìnó a 'di?»

¹¹ Káa ndá mbè ndá 'duù tí nó mbe kù ko tàkò Jézù nó giì 'visi có ji ndá mbe kù 'vee 'vé tí nó, máa, «A Jézù tí nó tí mbe 'dòkò có mi Mbíri mbe gi 'do gbí gbata Názàrèti á gbí to Gàliléyà nò.»

Jézù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹² Jézù mà giì yee gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí giì rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Bìndi yí giì mòkò ndá mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'vèlè nó 'dáa gí gí sè. Bìndi yí giì 'buku ndá tàràbèzà mì ndá mbe kù 'visi gùrùsù, ta ndá mbata mì ndá mbe kù mà ndá kùlè nó mí to.

¹³ Bìndi yí giì 'dè có ji ndá 'duù tí nó ta kpo tàkòcò, máa, «À cu mí gbí wàràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mi Mbíri, máa: Mbíri máa, 'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndá 'duù ji ye.» Káa yo kpónó bàngù nó giì 'visi tí bàndò mì ndá mbe kùmùkù ndá i mì ndá 'duù.»

¹⁴ Jézù mà giì cee ta ndá mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'vèlè nó gí, ndá mbe sù rọ ta ndá mbe ku kò giì kaa ya gí mì wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri kà, bìndi yí giì 'vala ndú. ¹⁵ Ndá kpo-kpò bu-Mbíri ta ndá mbe 'di gbí tàkù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò mà giì nò ña ndá i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, ndú delè mà giì 'di ndá kù tí nó náa ndá víi 'viì kù tò ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, máa, «Vala ze, 'Viì mì Dàvidè! 'Vala ze, 'Viì mì Dàvidè!» nó, ndú giì 'de nderè bà òkòlòwò gití Jézù gí.

¹⁶ Ndú bà-i-nò giì 'vee Jézù máa, «Wò 'di có tí nó náa ndá 'viì tí nó kù tò ta kù nò gí?»

Jézù bà-i-nò giì 'visi có ji ndú máa, «Ye 'di gí. Káa yo jé 'deke có tí nó gbí wàràgà mì Mbíri máa, «A wò tí Mbíri ká nìbà cèe kpokèji bà ùlù wò ji ndá víi 'viì, ta ndá dó 'viì,» nó lá?» ¹⁷ Jézù giì nje nó 'do Jèrùzàlémè bìndi ndá có tí nó ya gí bà tè rì gbí gbata Bètáníyà.

Jézù ì njà mítí 'bí mû-mbiigá

¹⁸ Ta dú'o si Jézù kù dele ta go tí wó 'do Bètáníyà gí Jèrùzàlémè, ¹⁹ yí giì nò 'bí mû-mbiigá á seè kpokèji. Yí giì ne tacó bà pà yú wàa yì 'ví zò gití go tí nó tí yì nò. Káa yí giì 'de káa bè kpá. Gbèe rì mbiigá gbí mû wálá. Bìndi yí giì ì njà mítí mû tí nó máa, «Wò 'ví rì káká'i lá.» Ndá kpâ-mbiigá tí nó ngé giì me rẹmo-rẹmòdò, goolá a wu ka co tí ndú nò.

²⁰ Ndá mbe tala có mì Jézù mà giì nò bà lemere bè mbiigá tí nó ta ku gálá éno, nje ndú giì 'dèè gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé máa, «A ña yè ká zi mû-mbiigá tí nó gálá go có 'di nó?»

²¹ Káa Jézù giì 'visi có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, yo má ùnje gití Mbíri ta njembí yo gbaànjé, yo bà bàkà cuki me káa ña i tí nó náa à bàkà mítí mû-mbiigá tí nó, nó lá. Yo kpèti má 'dè có ji 'bí gbolò gú, máa yí nje nó 'do tí bàndò mì wó ya gí bà 'va tí tà kápá, yí bà bàkà go có mì yo nò gí. ²² Yo delè má 'deke tí yo ji Mbíri tacó 'bí i ta njembí yo gbaànjé, Mbíri bà je i tí nó ji yo gí.»

Ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdèyà 'vee rẹ mbe je wotí bà bàkà ndá serè ji Jézù

²³ Jézù mà giì rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nìbà i ji ndá 'duù gí, ndá 'bí bu-Mbíri ta ndá 'bí kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyà giì gí gí mì wó,

bìndi ndú gii 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndá i tí nó náa wò kù bàkà nó ji wò?»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kpónó delè kù gii 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo má 'visì có ji ye gí tàkò gí, bìndi ye 'ví gii nì rẹ 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndá i tí nó náa ye kù bàkà nó ji yo: ²⁵ A 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndá 'duù ji Jòvání? A Mbíri wèè, a 'bí 'duù wèè? Yí 'de wotí tí nò 'do kòtí 'di? Nògí, yo nì rẹ 'duù tí nó ji ye.»

Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú ta kpéetí ndú máa, «Ndoò kpónó má 'visì có ji yí máa, Jòvání 'de wotí tí nó táánò 'do mì Mbíri, yí bà gii 'vee ndoo máa, «Káa yo ùnje gítí ndá i tí nó náa yí kù bàkà nó lá, tacó yè?» ²⁶ Káa bà 'dè éno máa, Jòvání táánò 'de wotí tí nó 'do mì ndá 'duù, delè káa bà le wú míti mīri ndoo, tacó ndá 'duù ùnje gí máa, Jòvání táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri.» ²⁷ Tacó éno, ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze nò bà lá.»

Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndá i tí nó ji ye nó ji yo wálá.

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí 'vii sósò'ò

²⁸ «Yo kù koṛo có máa yè? 'Bí 'dakò ta ndá 'vii mì wó sósò'ò táánò gii ya gí mì kpo 'vii mì wó, yí gii 'dè có ji yí éno máa, «'Vii, ya gí bà bàkà nèté gbí nji wúnò.» ²⁹ Káa 'vii tí nó gii 'visì có ji bu wó máa, «Ye tí nó wálá.» Káa 'vii tí nó mà gii koṛo muu wó, yí gii 'visì muu wó gí, bìndi yí gii ya gí gbí nji go có mì bu wó nò gí. ³⁰ 'Dakò tí nó gii ya gí mì làmbu 'vii mì wó, gí bà 'dè có ji yí máa, yí ya gí gbí nji. Káa 'vii tí nó gii eendi bu wó máa, «Ye bà ya gí, buù,» káa yí gii ya lá. ³¹ A 'di 'do gbí òkò tí ndá 'vii tí nó sósò'ò nò ká bàkà go có mì bu wó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «A kpédélé 'vii mì 'dakò tí nó ká bàkà go có mì bu wó.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndá mbe kù kili i-míri, ta ndá mbe nò vò ndoo, bà ya gí 'bá mì Mbíri si yo mí ndii. ³² Ye 'dè có tí nó ji yo tacó Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duù táánò gí gí mì yo muu to tí nó tí mbe nìbà tó kpokèji ji ndá 'duù, káa yo táánò ùnje gítí ndá có mì wó lá. A ndá mbe kili i-míri ta ndá mbe nò vò ndoo nó táánò ká ùnje gítí ndá có mì wó. Yo táánò nò ndú tí gí, káa yo biya bà 'visì muu yo 'do tí ndá vò kpokèji mì yo gí.

Jézù lòkò'bò có gítí ndá mbe bàkà nèté gbí nji nèbítì

³³ «Yo sè tù yo gítí 'bí có tí nó náa ye kù gii lòkò'bò ji yo nò. Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò gii rò nji mù-nèbítì mì wó, bìndi yí gii rò ndá 'bí mù tí ndùgù gí tàkò, bìndi yí gii duu guù tí bàndò bà pee nèbítì mí gbí, bìndi yí gii duu celéngé tacó bà gbà i mí gbí nji tí nó. Bìndi yí gii kaa ndá 'duù mí gbí, máa, ndú má pee nèbítì gí, bà nìndi ndú 'ví dù éno, wàa bà nìndi yí 'ví dù éno. Ndú má gii 'vii có ta 'dakò tí nó náa yí kaa ndú mí gbí nji nò cee gí, yí gii ya gí bà nò ndoo gí gbí tende muu to. ³⁴ Yí mà gii nò o bà yù nèbítì dooko gí, yí gii tuu ndá bòò mì wó ji ndá mbe kù bàkà nèté gbí nji mì wó máa, ndú je bà nèbítì nìndi yí ji ndú wàa ndú 'ví gí tí ji yì.

³⁵ «Ndá bòò mì mbe nji mà gii yee ta ṅa có tí nó náa mbe tí ndú tuu ta ndú nò tí ndá 'dakò tí nó mbe kù bàkà nèté gbí nji mì wó nò, ndá 'dakò tí nó gii bàkà gbínje ta ndú, ta bà gbì ndú, ta bà 'vaka ndú ta díí. Bìndi ndú gii zì 'bí gbaànjé gí. ³⁶ Có ṅa vò i tí nó náa ndá 'duù tí

nò bàkà ta ndâ bòò mì mbe nǝjì nò mà gii yee gbí tù wó, yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i, gbí ñìnò me mbè ndii ndâ kpédélé ñìnó gí jì ndú. Káa ndâ 'dakò tí nò gii bàkà káa ndi ña ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà ta ndâ kpédélé bòò mì mbe nǝjì nó mítí ndâ ñìnò. ³⁷ Bà ta'ò 'duù náa mbe nǝjì gii tuu jì ndú a 'dóó 'vii mì wó ta bà koṛo có máa, 'Ndú bà te duù mítí 'dóó 'vii mì ye gí.»

³⁸ «Káa ndâ mbe bàkà nètè gbí nǝjì mà gii ñò 'vii mì mbe nǝjì kèjì, ndú gii 'dè có gbí òkò tí ndú máa, 'Ñizó a 'dóó mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, wàa ndoo 'ví dù tí ndâ mbe mbèlè tí nó bìn̄di wó.» ³⁹ 'Vii tí nó mà gii yee mì ndú, ndú gii ja yí 'do gbí nǝjì gí nje o, bìn̄di ndú gii zi yí gí. ⁴⁰ À má ènò, yo kpónó kù koṛo ta muu yo máa, mbe nǝjì tí nó bà gii bàkà a ña yè ta ndâ mbe nètè tí nó?»

⁴¹ Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Yí bà ziki ndâ vo-vò mbe nètè tí nó 'dáa gí, ta kponje gítí wálá. Bìn̄di yí bà gii pà ndâ 'bí cèe ngú mbe nètè mbe kù je bà i ñìn̄di wó jì yí ta o bà kilì i 'do gbí nǝjì.»

⁴² Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nó lá? Có tí nó máa, 'Dóó díí tí nó táánò náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nó ká gii gí tí cèe yú díí bà sè tà 'bá nò.

A Mbírì táánò ká bàkà ènò,

Káa à niki gbí ṛo ndoo ngé ndii gí.»

⁴³ «Má ènò, ye kù 'dè có jì yo máa, 'Áa bà mò yo 'do 'bá mì Mbírì gí, wàa à 'ví je 'bá tí nó jì ndâ 'bí ña tende 'duù mbe kù bàkà tó i.» ⁴⁴ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nó, 'duù tí nó bà ki'viki tí vò ña ñìnò. Káa à má díí tí nó ká 'va tí pí tí 'duù, díí tí nó bà 'ba'daka gbí 'duù tí nó gí.»

⁴⁵ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nó náa Jézù lòkò'bò nó, ndú gii ñò ni gí máa, yí kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì. ⁴⁶ Tacó ènò, ndú gii jè ta bà pà kpokèjì bà zèè yí, káa gúku ndâ mbè 'duù tí nó mbe kilì mí mì Jézù nó gii kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duù tí nó ñò ni gí máa, Jézù a mbe 'dòkò có mì Mbírì.

22

Jézù lòkò'bò có gítí o bà ko niì

¹ Jézù gii lòkò'bò có jì ndâ 'duù káká'i máa, ² «Ye bà 'vii Gba-gbírì mítí 'bí gbolò gba mbe bàkà i-zó-zò me gbolò ta o bà ko niì mì 'vii mì wó gí 'bá. ³ Bìn̄di yí gii tuu ndâ bòò mì wó gí tàkò ndâ 'duù tí nó náa yí ma có bà ko niì jì ndú nò. Káa gbèe 'duù gbí òkò tí ndú gii gí lá. ⁴ Bìn̄di yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, 'Yo ya gí bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nó náa ye ma có bà ko niì mì 'vii mì ye jì ndú nó máa, ye bàkà i-zó-zò cee gí. Nògí, ndú gí gí bà zò i.» ⁵ Ndâ bòò mì gba gii ya gí bà 'vanda ndi kòcò gba jì ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáa gí. Káa có tí nó gii dù gbí tù ndú ká go mòngò gbí tù bô. Bìn̄di ndú gii 'vaaka ya ta ndi gbí ndâ 'dóó nètè mì ndú gbí muu ndú. Ndâ 'bí 'duù ya gí gbí nǝjì mì ndú, ndâ 'bí 'duù 'vaaka ya gí bà mà 'vèlè, ⁶ ndâ 'bí 'duù ñìn̄di ndú gii zèè ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó, bìn̄di ndú gii bàkà ndâ i-nò mítí ndú, ndâ 'bí 'duù gii ziki ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó gí.

⁷ «Có ña ndâ i tí nò náa ndâ 'duù tí nò bàkà nò mâ giì yee tí gba, yí giì tuu ndâ àsikéřì mì wó máa ndú ya gí bà ziki ndâ 'duù tí nò, wàa ndú 'ví cu wu mítí ndâ 'bá mì ndú 'dáá gí. ⁸ Bìndi yí giì tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, «Ye bàkà ndâ i-zó-zò bà ko niì cee gí. Káa ndâ 'duù tí nó náa ye táánò ma có bà ko niì ji ndú nó 'vii tí ndâ mbe gí lá. ⁹ Má éno, yo ya ta ndi tí ndâ kpokèjì, wàa yo má 'de ndâ 'duù, yo 'ví tè'é tí ndú, wàa yo 'ví njèè i-zó-zò ji ndú, tacó ndâ yâ bà kpílí-kpili.» ¹⁰ Ndâ bòò mì gba mâ giì kili ndâ 'duù go có mì wó nò gí, ndú giì kaa ndú mí tà'i bà zò i.

¹¹ «Gba mà giì gí tacó bà 'vee ndâ wiři mì wó, yí giì nò 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú mbe yuu me bongo bà ya gí bà ko niì lá. ¹² Bìndi gba giì 'vee 'dakò tí nò, máa, «Áá kómbe ye, wò řì gí tà'i tí nó ta ña kpokèjì ngàyi?» Káa bà 'visì có ji gba giì kpò 'dakò tí nò gí. ¹³ Bìndi gba giì 'dè có ji ndâ 'duù mì wó mbe kú kpolo tí ndâ wiři nó máa ndú ẹře 'bì 'dakò tí nò gí, wàa ndú 'ví ẹře kò wó gí, wàa ndú 'ví te yí 'va mí gbí 'dí'di'o sè, tí bàndò bà wa gbí ta bà 'viì tí ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó à tè'é tí ndâ 'duù me mbè, káa yí řuka 'do gbí òkò tí ndú ká njí'díí.»

Có gítí bà gò i-mířì mì ndâ Jùdèyà jì gba Rómá

¹⁵ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà giì kili bà muu ndú káká'i tacó bà zèè Jézù 'do tí mè wó. ¹⁶ Bìndi ndú giì tuu ndâ 'bí mbe tala có mì ndú ta ndâ 'bí mbe kú tè gí tàkò có mì Èròdè tí gbolò gba, máa ndú ya gí mì Jézù, wàa ndú 'ví 'vee yí ta tiři máa, «Mbe niìbà i, ze nò wò ni tí 'duù ñinó jáá, mbe kú niìbà kpokèjì mì Mbířì ji ndâ 'duù me ta tiři lá gí. Wò delè cì gúku tí 'duù gbaànjé lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí kùro lo ká gbaànjé. ¹⁷ Có mì lo kpónó máa yè? Có mì lo máa, à dú tacó tí ndoo tí ndâ Jùdèyà bà gò i-mířì ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò? 'Dè ji ze gí.»

¹⁸ Káa Jézù giì 'di gbí tiři mì ndú nò gí. Tacó éno, yí giì 'visì có ji ndú, máa, «Yo kú tala ye tacó yè, ndi yo ndâ mbe nambeè-ro? ¹⁹ Yo tù ña nji gùrúsù tí nó náa yo kú gò ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò nò ji ye gí.»

Ndâ 'duù tí nó mâ giì tù ña nji gùrúsù tí nó ji Jézù gí, ²⁰ Jézù giì 'vee ndú máa, «À ka mítí gùrúsù tí nó nó a muu 'di, ta rẹ wó náa à cu mítí nó?»

²¹ Káa ndú giì 'visì có ji Jézù máa, «A muu ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, ta rẹ wó náa à cu nò.»

Tacó éno, Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «Má éno, yo je ndâ i mì gba mì ndâ Rómánò jì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, wàa yo 'ví je ndâ i mì Mbířì jì Mbířì.»

²² Ndâ 'duù tí nó mâ giì 'di ña có mì Jézù náa yí 'visì jì ndú gí tàkò 'vé mì ndú nò, nje ndú giì 'dèè gí, bìndi ndú giì njè jee yí mí bàndò mì wó.

Có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

²³ Ta gbèè 'dè'o tí nó, ndâ 'bí ña Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, giì gí gí mì Jézù, bìndi ndú giì 'vee yí máa, ²⁴ «Mbe niìbà i, Mòze táánò 'dè có éno máa, 'duù má kò niì, káa ku giì je yí gí, ndú má jò ta niì tí nó lá, ná'vindi ku tí nó 'ví zèè 'bi nawù ku tí nó. Mbířì má je 'viì-'dakò ji ndú, 'viì tí nó 'ví dù gbí mòòkò bìndi ku tí nó. ²⁵ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'viì-'dakò náa nawu

ndú jò ndú vô-nje só gii kò niì, káa ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò lá. ²⁶ 'Bí ná 'vindí 'viì-'dakò tí nò gbaànjé gii zèè 'bì nawù ku bìndi wó, káa ndú gii jò ta yí lá, bìndi ku gii je 'viì-'dakò tí nò gí tàkò ná 'vindí wó gí. Ndâ 'viì-'dakò tí nò vô-nje só gbí yì mì nawu ndú nò 'dáá gí tẹ̀rì á cikii niì tí nò gí. Ku delè gii ñuka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Káa gbèè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe jò 'viì ta yí wálá. ²⁷ Bìndi niì tí nò gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²⁸ Má éno, niì tí nò bà dù a niì mì 'di gbí òkò tí ndú wúnò ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Có mì yo nò lè gí. Tacó yo 'di gbí ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó lá. Yo delè 'di gbí ndâ kpokèjì bà bàkà ndâ i mì Mbíri lá. ³⁰ Tacó ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndâ 'dakò ta ndâ niì bà kò tí ndú káká'i wálá. Tacó ndâ 'duù ta o tí nò bà dù go ndâ basìlì á gbíri. ³¹ Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó lá? ³² Mbíri táánò 'dè có jì Mòze, máa,

«Ye a Mbíri mì Àbiráámò,

ye a Mbíri mì Ìzákò,

ye a Mbíri mì Jákóbè.»

Káa Mbíri táánò 'dè có tí nó jì Mòze si ndâ 'duù tí nó náa yí 'deke ndú, máa yì a Mbíri mì ndú nò, cì sàà gí. Káa yí kpòò káa Mbíri mì ndú. Gbí éno máa, ndâ 'duù tí nó kpòò kú 'vala bìndi bà cì ndú.»

³³ Ndâ mbe 'duù tí nó mbe tí mì mì Jézù nò mà gii 'di có tí nó náa yí 'visì jì ndâ ña ndâ Jùdèyà nò mbe 'dè có éno máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, nje ndú gii 'dèè gítí ña bà niìbà i mì wó nò gí.

Ndâ mbe kpòlo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà 'vee Jézù gítí kpóló-kpòlo có gbí tàkii mì ndú

³⁴ Ndâ mbe kpòlo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà mà gii 'di có éno máa Jézù kpò nje ndâ 'bí ña Jùdèyà ñinó mbe kú 'dè có máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nó gí, ndú gii kili bà muu ndú, bìndi ndú gii kaa ya gí mì Jézù. ³⁵ Bìndi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú tí cèè gbolò mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gii 'vee Jézù ta tiṛi, máa, ³⁶ «Mbe niìbà i, kpóló-kpòlo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a có ngàyi?»

³⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Kpóló-kpòlo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a ñinó máa,

«Wò 'ví zè Mbíri tí Mbe tí lo ñikì ta njembí lo gbaànjé, ta lilí lo gbaànjé, delè ta bà koṛo có mì lo gbaànjé.»

³⁸ Ñinò a kpédélé có, delè tí kpóló-kpòlo có mbe ndii ndâ 'bí sè có mì Mòze 'dáá gí ká nò. ³⁹ 'Bí có mì Mòze mbe gii kpòlo gí tàkò ñinò a ñinó máa,

«Wò 'ví zè ndâ 'bí ká lo ñikì go ba zè 'dóó tí lo ñikì mì lo.»

⁴⁰ Ndâ có mì Mòze, ta ndâ bà niìbà i mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò miì 'dáá ká míti ndâ có tí nó sósò'ò nò.»

Bìndi-Mbíri me káa 'viì mì Dàvidè cuki lá, yí delè a Mbe tí Dàvidè

⁴¹ Jézù gii 'vee ndâ mbe kpòlo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe tí 'dee yí gí nó máa, «Kóṛo-koṛo có mì yo kpónó gítí Bìndi-Mbíri máa yè? Yí a 'viì mì 'di?»

⁴² Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Yí a 'viì mì Dàvidè.»

43 Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Má ènò, à cu mí gbí wáràgà m̀ M̀b̀r̀i máa, Dàvidè táánò 'dè kòcò ta wotí m̀ B̀r̀i-m̀i-M̀b̀r̀i gítí B̀ndi-M̀b̀r̀i máa,

44 «M̀b̀r̀i 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo to gbí kù'̀b̀i m̀ ye,

ye tí o tí nó náa ye bà bàkà ndá ku'di m̀ lo tí ndá i-tà-tàma m̀ lo.» »

45 «Má ènò, Dàvidè má kù nì mítí B̀ndi-M̀b̀r̀i a «Mbe tí ye,» B̀ndi-M̀b̀r̀i bà gii dù tí 'vii m̀ Dàvidè ta ̀a kpokèjì ngayi?»

46 Káa bà 'visì có gí tàkò 'vé m̀ Jézù nò gii kpò ndú gí. Delè 'bí 'duù káká'i mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee yí gítí 'bí có 'do gbí ̀r̀i tí nó kú ya gí kùro wálá.

23

Jézù kpo-gb́-tà-tù ndá 'duù gítí ̀a i m̀ ndá mbe 'di gb́-o, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdéyà

¹ Ta o tí nó Jézù gii kpo-gb́-tà-tù ndá mbe tala có m̀ wó ta ndá 'bí 'duù me mbè, máa, ² «Ndá mbe 'di gb́-o, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdéyà, a ndá mbe ki tí pí jàlambà b̀ndi Mòze. ³ Má ènò, yo 'ví kpolo tí ndá có tí nó náa ndú kù ma ji yo nò. Yo delè 'ví bàkà go ndá có tí nó. Káa yo 'ví mèlè ndi bà bàkà ̀a ndá i m̀ ndú lá, tacó ndú kù ma ndá có m̀ Mòze ji ndá 'duù, káa ndú bàkà go ndá có tí nó lá. ⁴ I tí ndú a bà 'deeke du koꝛi tacó bà ba ta gb́mbí ndá 'duù. Káa ndú jé gítí bà tee vòò silì 'b̀i ndú mítí ba koꝛi tacó bà konì ndá mbe kù òlú tí nó wálá! ⁵ Ndú ta o 'dáá gí kù mà tí ndú ta bà bàkà ndá i m̀ ndú ká má, tacó wàa ndá 'duù 'ví ̀ò ta ndá yì. Ndá kúúkpá m̀ ndú me kpo-kpò, b̀ndi ̀a bà me vòngbò-vòngbò m̀ nje ndá b̀ngò m̀ ndú m̀ sè ndá 'bí 'duù wálá. ⁶⁻⁷ Ndú má yee tí b̀ndò ta mbè ndá 'duù tí, à tí ndú káa go bà bàkà tí ndú, wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví ̀ò ndá yì ni tí ndá cèè 'duù, delè tí ndá kpo-kpò 'duù mbe 'di gb́ tàkù m̀ ndá Jùdéyà ndii sè ndá 'bí Jùdéyà 'dáá gí, gí. Có m̀ ndú gb́ njembí ndú máa, ndá 'duù 'ví tè'è tí ndá yì ká ta ndá kpo-kpò ̀è, go ndá «Mbe nìbà i».

⁸ «Káa yo 'ví si 'duù 'ví nì «Mbe nìbà i» mítí yo lá, tacó mbe nìbà i ji yo ká gbaànjé, b̀ndi yo 'dáá gí a ndá ná'vindí. ⁹ Wàa yo delè 'ví nì «Buù» á mítí 'bí 'duù á muu to tí nó lá, tacó Bu yo ká gbaànjé gb́r̀i. ¹⁰ Ndá 'duù 'ví nì ndá «Mbe tí ze» mítí yo delè lá, tacó mbe tí yo ká gbaànjé tí B̀ndi-M̀b̀r̀i. ¹¹ 'Duù ̀nìno tí gbolò 'duù gb́ òkò tí yo 'dáá gí nó 'ví dù tí b̀ò m̀ yo. ¹² 'Duù má si tí wó tí cèè 'duù, M̀b̀r̀i bà si yí tí i wálá, káa 'duù má si tí wó tí i lá, M̀b̀r̀i bà te duù mítí wó.»

Ndá kpo-kpò 'duù m̀ ndá Jùdéyà bà ̀ò mítí ndú

¹³ Jézù gii 'dè có ji ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdéyà, máa, «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdéyà, yo tí ndá mbe nambeè-̀ro! Yo bà ̀ò mítí yo, tacó yo nè njekèjì 'bá m̀ M̀b̀r̀i 'do tí ndá 'duù gí. Yo jèjèkè tí yo mí njekèjì m̀ M̀b̀r̀i ji ndá 'duù go bà jèjèkè tí ndá kí mí nje mbu. Ndú gí gb́ mbu wálá, káa ndú delè gí bà si kpokèjì ji ndá 'bí ̀a sè wàa ndú 'ví ya tí gí gb́ mbu ká wálá.

¹⁴ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdéyà, bà ̀ò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-̀ro. Wú'dè ̀è'dè ndá nawù ku

zii ji yo mùì gí. Yo kù 'buuku muu ndâ vò i mì yo ta bà bàkà tí yo tí ndâ mbe 'deke tí yo ji Mbířì ta síí gbí wálá.

¹⁵ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, bà òò mí tí yo! Yo si sè to lá, yo nò cee pí gú, cee muu ngo, máa, yo kù pà ndâ 'duù tacó wàa yo 'ví gí ta ndú gí gbí tàkìì mì yo tí ndâ Jùdèyà. Káa yo má tò kò yo ta gbèe 'duù, yo gùì bàkà yí gí tí vò 'duù ndii yo ta bà sòsò'ò.

¹⁶ «Yo tí ndâ mbe sú ọ̀ mbe kù túbà kpokèjì ji ndâ 'duù, yo bà òò mí tí yo! Yo kù 'dè có máa, 'duù má be tí 'bá-Mbířì, ònò me có ká nò lá. Káa 'duù má be tí dâ'bi tí nó á tà'i 'bá-Mbířì nó, kózò tí wó 'ví bàkà go có tí nò. ¹⁷ Gbí có mì yo wálá! Kpóló-kpolo i kpónó a dâ'bi wèè, kpóló-kpolo i a 'bá-Mbířì, tí 'bá tí nó náa á má te dâ'bi á mí tà , káa dâ'bi tí nó gí tí i mì Mbířì gí nó? ¹⁸ 'Bí có ònó kó mì yo káká'i a ònó máa, 'duù má be tí bàndò bà te i-cí-ci ji Mbířì, ònò káa làmbu có sínò. Káa 'duù má be tí i-cí-ci, yí ga wú mí tí mīri wó gí. ¹⁹ À kpolo a có i-cí-ci wèè, à kpolo a có bàndò bà ci i ji Mbířì mbe bàkà i tí nó náa á ci nò tí i mì Mbířì nó? Yo a ndâ ònó kó 'duù mbe 'dì gbí-o lá. ²⁰ Má ènò, 'duù má be tí bàndò bà ci i ji Mbířì, yí be me káa tí kùnga bàndò cuki lá. Yí nì a ndâ bàndò tí nó ta i-cí-ci tí nó náa à tí nò. ²¹ 'Duù delè má be tí 'bá-Mbířì, yí nì me káa 'bá cuki lá. Yí be a tí Mbířì tí mbe kù 'vala tà'i tí nò. ²² Bindi 'duù má be tí ọ̀, yí kù be nò a tí ndâ jàlàmbà mì Mbířì ta Mbířì tí mbe kù ki tí pí jàlàmbà tí nò.

²³ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, yo bà òò mí tí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ọ̀! Yo kù si ọ̀ Mbířì ta bà gò ndâ víí i-gbì-njì ta i gbí ndú wálá, go ndâ kpátuyà, go có mì Mòze. Yo kpè tí má bàkà ènò gí, yo kùtáá 'ví ò-bà-mbí ndâ kpóló-kpolo có mì Mòze, go ndâ có gítí bà waa có ta yú có, ta bà òò yè ọ̀ ndâ 'duù, ta bà dù tí ndâ 'duù jáá nó lá. ²⁴ Yo a ndâ mbe sú ọ̀ mbe kù túbà kpokèjì ji ndâ 'duù! Yo a ndâ mbe sú ọ̀ mbe kù guu ngo njú-njú mì yo ta kùtá, máa, ndâ víí gù'i gbí ngo bà lì tàkòcò yo, káa yo kù mīri kùuyù ya ta nó!

²⁵ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, bà òò mí tí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ọ̀! Yo kù 'dè líkí nje ji ndâ 'duù, káa à yè gbí njembí yo cuki káa có gítí bà kùmùkù ndâ i mì ndú ta wotí gítí mīri yo; yo go 'duù ònó mbe kù caka kapí ndâ ká'i si gbí ndú ta bètí nò. ²⁶ Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà a ndâ mbe sú ọ̀! Yo kùtáá bà caka a gbí ndâ ká'i kùro má kózò gí, bindi yo 'ví gùì caka kapí ndú.

²⁷ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà bà òò mí tí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ọ̀! Yo go ndâ muu'dú náa à te banga mí tí ndú ta bà toro cé-ce màṅò mí tí ndú, káa tó i gbí gùù á tà banga tí nó bindi ndâ kù 'bilì ku, ta zì ku, wálá. ²⁸ Yo go banga muu'dú, tacó ndâ 'duù kù òò yo go ndâ tó 'duù mbe kù co tí jáá kpokèjì, káa yo a cèe ndâ vò 'duù, tí ndâ kpo-kpò mbe nambeè-ọ̀.

²⁹ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, yo a ndâ mbe nambeè-ọ̀! Yo tí ndâ mbe kù te banga mí tí ndâ bàndò bà duu ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì! Yo tí ndâ mbe kù te banga mí tí ndâ muu'dú ndâ tó 'duù mì Mbířì! Yo bà òò mí tí yo, ³⁰ tacó yo kù 'dè 'vèřè ènò máa, «Ze táánò má 'vala gbí o mì ndâ ká gù ze, ze bà gbètèkè mbelè ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì mí tí 'bì ze go i mì ndú wálá.» ³¹ Má

énò, yo kù yù nò a gbí tí yo á gí sè ta kpéétí yo, máa, yo a ndâ 'vii mì ndâ 'duù tí nó táánò mbe ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nò! ³² Nògí, yo cee sè nèté tí nó táánò náa ndâ bu yo 'bità nó gí. ³³ Yo a ndâ kpoo! Yo a ndâ 'vii mì ndâ gùlù kpoo! Yo bà ndo 'do gbí bà waa có mítí yo mì Mbíri co tí kpokèjì ngàyi?

³⁴ «Má ènò, ye kù giì tuu ndâ 'bí ngú mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndâ 'bí ngú mbe 'di gbí-o, ta ndâ 'bí ngú mbe nibà i ji yo. Yo bà giì ziki ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gí. Yo bà giì gbì ndâ 'bí ta ndi tí ndâ bàndò bà kili yo. Yo bà mòkò ndú cee gbí ndâ gbata 'dáá gí, bindi yo bà giì le ndâ 'bí lé-le. ³⁵⁻³⁶ Ye bà tuu ndâ ngú 'duù tí nó ji yo tacó waa có tàkò ndâ mbelè ndâ tó 'duù mì Mbíri 'dáá gí, mbe 'bità bà yee to á 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó, mbe 'bità 'do tí mbelè Àbélè tí yè sínò ta có mì wó ta ná'vindí wó wálá, yee tí Zàkàriyá tí 'vii mì Bàràkiyá, náa ndâ gù yo zi yí mí rẹ̀gbà bàndò bà te i-cí-ci á tà'i 'bá-Mbíri nó, 'ví dù tí 'bì yo tí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó, nò!»

Jézù 'deke tí wó tacó tí ndâ 'duù Jèrùzàlémè

³⁷ Jézù bà-i-nò giì 'deke tí wó tacó tí ndâ 'duù Jèrùzàlémè máa, «Ákoo Jèrùzàlémè, Jèrùzàlémè! Wò ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, tí ndâ 'duù nìno náa Mbíri tuu ndú ji wò nó gí. Ye jè ta bà kili ndâ 'vii mì lo go bà kili ndâ 'vii mì na nguù gí tà mbí wó ta bà me mbè, káa à kpò ye gí. ³⁸ Ye bà si ènò! 'Bá mì lo bà 'bu gí, ³⁹ tacó ye ci wò gí. Wò bà nò ye ta ọ̀ lo káká'i wálá, yee tí o tí nó náa wò bà 'dè ta nje lo máa, «À ùlù mbe gi ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo!» gí.»

24

Jézù 'dè có gítí bà mèèkè Jèrùzàlémè

¹ Jézù mà giì co gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí, ndâ mbe tala có mì wó giì ùlù banga tí ndâ 'bá tí nó a bàndò 'bá-Mbíri nó ji yí si yí kù bàkà có bà nje nó. ² Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo nò ndâ díí tí nó 'dáá gí, gí? Áá bà giì ki'viki ndâ banga 'bá tí nó 'dáá náa yo kù nò nò lù'bù-lù'bù gí! 'Bí gbèe díí bà giì dù pí ka wó bà-i-nò wálá.»

³ Ndâ Jézù mà giì yee ta ndâ mbe tala có mì wó pí Gú Mbâ gí, yí giì ki tí wó to, bindi ndâ mbe tala có mì wó giì 'vee yí tà bèngiì máa, «Áá bà ki'viki ndâ 'bá tí nó gí to ta o ngàyi? Káa ze bà nò nì mítí yè? Ze delè 'ví nò ndâ ndòngbù o, ta o bà giì 'Vii-mi-'Dakò nì mítí yè?»

Bà 'bità ndâ wò o

⁴ Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji ndú máa, «Yo kpolo tí yo, máa 'bí 'duù 'ví nòkoko yo lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù me mbè ta o tí nó bà gi ta rẹ̀ ye, ndú bà bàkà tí ndú tí ndâ Bìndi-Mbíri ta wotí. Ndâ nà ndâ 'duù tí nó bà gi tí ndâ mbe nònòkò muu ndâ 'duù me mbè. ⁶ Yo delè ta o tí nó bà 'di có gítí ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ fííni-fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó. Káa njembí yo 'ví mù lá, tacó ndâ i tí nó 'dáá gí bà me tí gí, káa ndòngbù o kálásè. ⁷ Tacó ta o tí nó ndâ 'duù 'do muu to kè'bí bà ya gí bà tè 'bá mì ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà tè ndâ ka ndú ta gó. Làngawírí bà tè to. To bà giì tanga tí tí ndâ bàndò me mbè. ⁸ Ndâ i tí nó 'dáá gí bà dù káa bà 'bità gó-káyi sínò.

⁹ «Ta o tí nó, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà sogo yo á muu ye. Ndú bà giì kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà, bindi ndâ gba bà giì waa có mítí yo

ta 'véřè. Ndú bà kaa yo ji ndâ 'duù máa ndú mèèkè'i tí yo, wàa ndú 'ví ziki yo gí. ¹⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì ye bà bè ye gí. Ndú delè bà kpì ngbàngà tí ndâ 'bí ka ndú ñinó mbe kú tee njembí ndú míti ye nò. Ndâ 'duù bà gii sogo tí ndú gbí òkò tí ndú. ¹¹ Ta o tí nò delè, ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbířì me mbè bà oloko kú ñonòkò muu ndâ 'duù 'do tí cèe kpokèjì. ¹² Ndâ 'duù bà zè tí ndú gbí òkò tí ndú ta o tí nò nìkì dúú-dúú wálá, tacó yúcó bà gii dù wálá. ¹³ Káa Mbířì bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe sè kò ndú á mí to tí kpoò yee tí ndongbú ndâ vò o tí nò nó gí.

¹⁴ «À delè bà ma a Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbířì tí gba ji ndâ 'duù muu to tí nó má 'dáá kózò gí, bìnđi ndongbú o bà gii gí .

Ndâ 'duù Jèřùzàlémè bà ñò vò i ñinó ta ña wálá nò

¹⁵ «Má éno, yo má gii ñò ña vò i tí nó ta go bà ñò yí řè řo ndâ 'duù tí ndú wálá, náa Dàniyéle tí mbe 'dòkò có mì Mbířì dígíséé 'dè cò gítí wó nó, co kú řò tíyò á řègbà 'bá-Mbířì gí ('duù tí nó mbe kú 'deke i tí nó, nó 'ví kořo muu wó), ¹⁶ bìnđi , ndâ 'duù gbí to Jùdéyà 'ví kaa ta ngèlè ya gí bà nguù tí ndú pí ndâ gú. ¹⁷ 'Duù ta o tí nò má kú tèwo wó á tazo 'bá, yí 'ví ndii ká ta gbí muu wó ya gí bà pà kpokèjì 'válá. Yí 'ví kořo có me gítí bà ya gí bà zeke bà ndâ i mì wó tà'i nò lá. ¹⁸ 'Duù delè ta o tí nò má gbí ñjì, yí 'ví ndii ká ta kpokèjì kà ya gí bà pà bándò 'válá. Yí 'ví kořo có gítí bà ì ngèlè ya gí bà kaa ndâ bongo mì wó 'do 'bá lá. ¹⁹ Káa áá bà volo ji ndâ 'duù ñinó ta ndâ víi 'viì ká mì ndú nó, ta ndâ nawu ndâ dó 'viì, ta ndâ mbe nakáyì gbí ndâ sili tí nò ngé! ²⁰ Má éno, yo 'deke tí yo ji Mbířì máa vò o tí nò 'ví dù me ta bitù bembili lá. À delè 'ví dù me ta ři bà wotí gbí tàkì mì yo tí ndâ Jùdéyà lá. ²¹ Tacó ña ndâ vò i tí nò bà gii bàkà tí ta o tí nò nò, jé sàà bàkà tí 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbířì yee tí wúnó lá. Ndú delè káká'i bà bàkà tí wálá. ²² Mbířì táánò má ja tí o tí nò lá, sè 'duù gbaànjé gí bà dù wálá. Káa yí ja tí o tí nò gí, tacó bà 'vala ndâ 'duù mì wó náa yí řuka ndú nò.

O bà gí 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà gířì tí wálá

²³ «'Bí 'duù ta o tí nò má 'dè có ji yo, máa, 'Yo zeke'o gi, Bìnđi-Mbířì nò! Yí a i zò!» Yo 'ví ùnje gítí có mì wó nò lá. ²⁴ Tacó ta o tí nò ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ bìnđi-Mbířì ta ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì me mbè bà oloko kú bàkà ndâ serè tacó bà eendi ndâ 'duù 'dáá gí, kpètí káa ndâ 'duù ñinó náa Mbířì řuka ndú gí nò, náa ndú má 'de kpokèjì gítí bà me éno gí nò. ²⁵ Má éno, yo kpolo řo yo, tacó ye 'va nò a gbí tù yo gítí bà gí o tí nò gí.

²⁶ «Má éno, ndâ vò 'duù tí nò má eendi yo ta o tí nò máa, 'Yo ñò 'Viì-mì-'Dakò ngéé gbí kángáá nga ngoò zò!» yo 'ví ya gí kà lá. ²⁷ Ndú delè má tù 'bì ndú ji yo máa, 'Viì-mì-'Dakò kú nguù tí wó ngéé míti bándò tí zò!» yo 'ví tè gí tàkò có mì ndú nò lá. Tacó bà gí 'Viì-mì-'Dakò bà dù go ngbàngbàři mbe ba i gbaànjé bìnđi yí gii řengà cee to 'dáá gí. ²⁸ Ndâ gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí éno máa, ku i kuu gbí to tí nò. Káa à me 'duù ká kú túbà ku nò ji ndú lá. Má éno, à delè me 'duù ká bà túbà o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ji yo lá.

²⁹ «Ngé bìnđi ndâ vò i tí nò, řo ři bà gii 'di gí, ngba pì bà gii dù wálá, ndâ yiì bà gii 'duku 'do tàři gí to, tàři bà gii ngaka tí. ³⁰ Nògí, 'Viì-mì-'Dakò bà gii co go serè á tàři, bìnđi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá

gí bà gù zèè muu ndú ta bà ò 'Vii-mi-'Dakò kù da nó ta wotí tí co gbí kùlù mù ngbèzèè kù gí gí muu to tí nò. ³¹ Gbí mòngò bà gù me tí ta wotí tí, bindi yí bà gù muu ndá basili ya gí bà tè'é tí ndá 'duù mì wó náa yí ùka ndú nó cee muu to tí nó 'dáá gí.

³² «Mbiigá má 'bità bà tù dó kpá gí, yo ò ni gí máa bèmbìli dooko gí. ³³ Má ènò, yo má ò ndá i tí nò náa ye 'dè có jì yo gítí ndú nò kù bàkà tí, yo 'ví koṛo muu yo máa, o bà gí 'Vii-mi-'Dakò dooko jé'déé gí. ³⁴ Yo te mí gbí muu yo máa, ndá i tí nò 'dáá náa ye 'dè có gítí ndú jì yo nò bà bàkà tí kùro o bà mù ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nò. ³⁵ Ndá tàrì ta to tí nó bà cee gí, káa, ndá có mì ye bà dù cóó ká tí bàndò mì ndú. ³⁶ Káa à má gítí ndá o ta rì tí nò, 'bí 'duù gbaànjé mbe ò ni wálá. À kpétí káa ndá basili gbírì, ndú ò ni lá. 'Vii delè ò ni ká lá. À káa Buù ta kpéetí wó ká ò ni

³⁷ «Yo kpolo tí yo, tacó ò ndá i tí nó táánò mbe bàkà ndá 'duù gbí o mì Nówà nó bà gù 'de ndá 'duù ta o bà gí 'Vii-mi-'Dakò. ³⁸ Tacó áá táánò ta kùro bà ò ngo gbí o mì Nówà, ndá 'duù kù zò i, ndá 'duù kù njù i, ndá 'dakò ta ndá nù kù kò tí ndú yee ká ngé tí o bà o Nówà gí gbí gbá. ³⁹ Ndú koṛo 'bí làmbu có nji'dí éno máa, vò i kèjì nò, ngé gí lá, yee ká tí o tí nó náa ngo gù ò có tàkò ndú léé gí. À wúnò bà dù go éno ta o bà gí 'Vii-mi-'Dakò. ⁴⁰ Ta o tí nò ndá 'dakò má sósò'ò kù bàkà nèté gbí njí, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si 'bí ka wó. ⁴¹ À delè má 'de ndá nù sósò'ò kù no 'vuù, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé, si ka wó ta kpéetí wó mí ro 'vuù. ⁴² Káa à má ènò, yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo bà ò o tí nó náa Mbe tí yo bà gí gbí nó ni wálá. ⁴³ Káa yo 'ví te mí gbí muu yo máa, mbe 'bá kùtáa má ò o bà gí mbe ngbà ta bèbìli ni gí, yí bà dù tí zò'o, tacó wàa, mbe ngbà 'ví ngbà ndá i mì wó lá. ⁴⁴ Má ènò, yo delè 'ví 'viindi tí yo, tacó 'Vii-mi-'Dakò bà gbaaka yo wúnò gbááká-gbaaka ta o bà gí yí.

⁴⁵ «Má ènò, yo koṛo muu yo gi. Gba kù si ndá i-'bá mì wó náa yí kpétí má 'bá wálá a i mí 'bì ò bà bòò ngàyi? Yí kù si ndá i-'bá mì wó náa yí kpétí kù ya ká gí muu njà nó a i mí 'bì ò bà bòò ònó ta muu kuu tí wó, delè mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé nò. ⁴⁶ Gba má dele ndí wó 'do muu nó gí gí bà 'de ndá 'duù 'bá mì wó ta líkí'o tí ndú, yí bà peteke tàkòcò tò bòò mì wó nò ta ò wálá, ⁴⁷ ta bà bàkà yí tí mbe kpolo tí ndá i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁸ Káa wò ònindi lo tí vò bòò mbe tee mbí lo mí tí nèté mì lo lá bà gù koṛo a có máa, «Gba kpónó a ye!» ⁴⁹ Bìndi wò bà gù 'bì a tà bà mèèkè'i tí ndá 'bí ka lo bòò ònó náa yo kù bàkà nèté ta ndú bà gbèè to nò. Wò delè bà gù zèè kpolo ma a ngé bà zò i ta bà njù pe ta ndá wú-pe. ⁵⁰ Vò bòò tí nò bà gu a ndi ta bà gí gba. ⁵¹ Bìndi yí bà gù 'de tí wó kù wa gbí ta bà 'vii tí wó gbí sé'i á mì ndú ta ndá mbe nambeè-ro.»

25

Jézu lòkò'bò có gítí ndá 'bí mbutu 'viní muu'bi

¹ Ta o tí nó Jézu gù lòkò'bò có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ndá ò ndá 'duù tí nó náa, Gba-gbírì kù zogo ndú nó go ndá 'bí 'viní muu'bi mbe kaa 'do 'bá mì ndú ya tacó bà ò 'bí 'dakò náa à kù ko nù mì wó gí 'bá. ² Ndá 'bí 'duù vò 'do gbí òkò tí ndá 'viní tí nò gù dù a ndá mbe koṛo có. Káa muu tí sè ndá 'bí ka ndú ònó vò nó wálá. ³ Ndá 'viní

ṅìnó mbe ni bà koṛo có lá nò gii ɾuka i tacó bà tù ta wu tacó bà ò ta gbíro mbe kù kò nìi nó ká ɾuka. ⁴ Káa ndâ 'bí ka ndú ṅìnó vô ta muu kuu tí ndú nó gii kaa ndâ 'bí i bà tù wu gítí bà-i-mì-i. ⁵ Ndú mâ gii yee tí 'bá tí nó náa à kù ko nìi gítí nó, ndú gii 'de ndâ 'duù kù ù bà gii mbe kù kò nìi. Ndâ 'duù dù kpòò, káa yí gí lá. Bìndi ndú gii mii 'dáá ta ɾi gí. ⁶ O mâ gii gbooko gí, ndú bà gii gundiì 'do tí ɾi ta kòcò 'bí 'duù kù gbà ndú, máa, «Mbe kò ngú nìi yee gí! Yo ya gí kùro wó!»

⁷ «Ndâ 'vinî tí nò mâ gii ziya, ndú gii 'de ndâ i bà tù wu mii ndú doo cee gí. Bìndi ndâ 'vinî ṅìnó vô ta muu tí ndú nó gii 'bità bà òlò wu mítí ndâ 'bí i bà tù wu ṅìnó náa ndú kùtáa kaa gítí có bà-i-mì-i nò. ⁸ Ndâ 'bí ka ndú ṅìnó tí ndâ mbe ṅónókó mbe gí ta ndâ 'bí i bà tù wu lá nó mâ gii yù ndâ 'bí i bà tù wu 'do tí ndú, máa, «Yo ɾuka ndâ 'bí i bà tù wu jì ze náa ndâ ṅìndi ze doo cee gí nò,» ⁹ ndú bà-i-nò gii 'visì có jì ndú máa, «Yo ya gí bà pà 'do kè'bí, tacó ndâ ṅìnó mì ze nó bà tè ta ndoo wálá!»

¹⁰ «Ndâ mbe ṅónókó tí nò mâ gii ya wê-wê gí bà pà ndâ i bà tù wu, ndú mâ gii dele ndi ndú á 'do kà, ndú gii 'de ndâ 'duù ṅìnó kùtáa mbe 'viindi tí ndú sàà gí nó kaa ya gí tà'i ta ndâ mbe kù kò nìi gí. ¹¹ Ndú mâ gii gbà njekèjì ta bà tè'é máa, «Njaanga njekèjì jì ze, Buù! Njaanga njekèjì jì ze, Buù!» ¹² 'Dakò tí nò náa à kù ko nìi mì wó nò gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, «Ye òò yo ni lá.» »

¹³ «Ye cè cè tìrì tí nò jì yo tacó wàa yo 'ví kpòlo ta tí yo, tacó o bà gí 'Vii-mi-'Dakò gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí wúnò bà dù go éno. Yo bà gu káa ndii tí.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ bòò mì 'bí 'dakò

¹⁴ Jézù gii lòkò'bò có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ta o tí nò wúnò náa 'Vii-mi-'Dakò bà gí gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, yí bà bàkà i go i mì 'bí 'dakò mbe kù ya gí muu nó. Bìndi yí gii njèè nji ṅa jì ndâ bòò mì wó 'vii ta wotí mì ndú. ¹⁵ Yí gii wele nji ṅa jì 'duù ṅìnó ta wotí nètè tí wó ngé ma nó ta 'visì vô. Yí gii wele jì ṅìnó ta wotí nètè tí wó gàa-gàa nó ta 'visì sósò'ò, bìndi yí gii wele 'visì gbaànjé jì 'duù ṅìnó ta wotí mì wó mbe me nji'dí nò. Bìndi yí gii ya ta nó mì wó.

¹⁶ «Bòò tí nó náa mbe tí ndú wele nji ṅa jì yí ta 'visì vô nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà vô. ¹⁷ ṅìnó náa mbe tí ndú wele nji ṅa jì yí ta 'visì sósò'ò nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà sósò'ò. ¹⁸ Káa 'duù ṅìnó náa mbe tí ndú wele nji ṅa jì yí ta 'visì gbaànjé nó, gii cu gboko, bìndi yí gii yili ta gbèè 'visì ṅa tí nò le mí ɾo wu.

¹⁹ «'Dakò tí nò mâ gii dele ndi wó 'do muu nó bìndi gbòlò o, yí gii 'vee ndâ bòò mì wó gítí ṅa i ṅìnó náa ndú bàkà ta nji ṅa mì wó náa yí njèè jì ndú á kùro o bà njè nó mì wó 'do 'bá nò. ²⁰ Bìndi bòò mì wó náa yí wele nji ṅa ta 'visì vô jì yí nó, gii túbà ndâ bagà tí nó náa yí yili ndú vô nó jì mbe tí wó, máa, «ṅìnó a ndâ i gbí nètè tí nó táánò náa wò si jì ye nò, mbe tí ye.»

²¹ «Bìndi 'dakò tí nò gii 'visì có jì bòò mì wó nò, máa, «Wò bàkà niki ngé! Wò a tó bòò mbe zèè nètè mì lo ta njembí lo gbaànjé. Wó kpòlo tí lambu nji ṅa tí nó táánò náa ye wele jì wò nò ta njembí lo gbaànjé. Má éno, ye bà je 'bí i mbe me gbòlò ndii ṅìndi gí jì wò, wàa wò 'ví kpòlo tí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.»

22 «Bòò ònínó náá yí táánò wele 'visí ña jì yí sósò'ò nó gùù túbà ndá bagà tí nó náá yí yili ndú sósò'ò nó jì mbe tí wó, máa, «À sósò'ò nó a ndá bagà náá ye yili 'do gbí ndá 'visí tí nó sósò'ò náá wò táánò wele jì ye nò, mbe tí ye.»

23 «Mbe tí wó bà-i-nò gùù 'visí có jì yí ta líkí'o, máa, «Wò bàkà nèté niki ma! Wò a tó bòò ta njembí lo gítí nèté mì lo ká gbaànjé. Wò ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí lo gbaànjé gí. Má ènò, ye bà je wò tí mbe kpolo tí 'bí i mbe me gbolò ndii ònínó gí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.»

24 «Bindi bòò ònínó náá yí táánò wele 'visí ña gbaànjé jì yí nó gùù le gboko gbèè 'visí ña mì wó náá yí kpolo tí nó gí tí jì yí, máa, «À nò, Buù! Ye 'di a tàwo lo, máa wò a cèè vò 'duù, ta yé ọ 'duù tí lo gbaànjé wálá. Nèté mì lo káa bà njèè ñjì ña jì ndá 'duù wàa ndú 'ví kú da ta i jì wò. À delè káa ndá 'duù ká kú taa kánjì gbí i tacó bà te gí tí gí gbí gálá mì lo. 25 Tacó ènò, gúku bà gàà tí ñjì ña mì lo gùù kpo ye gí. Ònínó a yí náá ye kpónó le gí tí jì wò nò.»

26 «Káa 'dakò tí nò gùù 'visí có jì bòò mì wó nò ta kpo tàkòcò máa, «Wò a vò bòò, tí mbe kpó! Wò táánò má ònínó gí máa, à káa ndá 'duù ká kú jì i jì ye, à delè káa ndá 'duù ká kú kili i 'do gbí ñjì gí 'bá jì ye, 27 wò táánò lè 'bì lo gí tà ñjì ña mì ye tacó yè? Wò táánò má je jì 'bí 'duù wàa yí 'ví jì jì ye, ye wálá kpónó 'de 'bí i gbí gí? 28 Yí bà-i-nò gùù te gboko tí nò 'do tí vò bòò tí nó, binti yí gùù je jì mbe yili bagà vò 'do gbí 'visí ñjì ña vò nò. 29 Tacó i má kuu mì 'duù, à kú je 'bí jì yí á mí pí, tacó wàa yí 'ví dù tí gbolò mbe i. Káa i má mì 'duù wálá, áá bà je làmbu ònínó náá à kuu mì wó nó 'do tí wó gí. 30 Káa à má gítí bòò tí nó ta i gbí wó wálá nó, à 'ví 'va yí gí gbí 'dí'di'o tí bàndò bà ònínó gázá.»

Ndòngbú bà waa có

31 Jézù gùù 'dè 'bí có káká'i jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó wúnò náá ndá basili bà ko 'Viì-mì-'Dakò tí gba 'do gbíri gí tí gí pí jàlàmbà mì wó nó, 32 ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà kili mí kùro wó, binti yí bà gùù njèè gbí òkò tí ndú go bà pì gbí cù mì ni. 33 Yí bà gùù mò ndá 'duù ònínó tí ndá tó 'duù go cèè ñjì cù nó gí gbí kù'bì mì wó, binti ndá 'duù ònínó ta gbí ndú wálá go póró cù nó gí gbí gálá mì wó.

34 «Bindi yí tí 'Viì-mì-'Dakò tí Gbolò gba bà gùù 'dè có jì ndá 'duù ònínó gbí kù'bì mì wó nó máa, «Bu ye cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí! Yo gí gí bà zèè 'bá tí nó náá à 'viindi ù ta ndi yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, nò. 35 Tacó ye táánò ta go tí ye, binti yo gùù je i-zó-zò jì ye gí; ye táánò ta go ngo tí ye, binti yo gùù cu ngo jì ye gí; ye táánò 'dó-'do, binti yo gùù te wíri mítí ye gí; 36 ye táánò ta só, binti yo gùù je bongo jì ye gí; ye táánò ta sé'i tí ye, binti yo gùù pò ye gí; ye táánò gbí zàà, binti yo gùù ya gí bà ònínó ye gí.»

37 «Bindi ndá tó 'duù bà gùù 'vee yí máa, «Ze táánò je i-zó-zò jì wò si wò ta go tí lo ta o ngàyi, Mbe tí ze? Ze táánò je ngo jì wò si wò ta go ngo tí lo ta o ngàyi? 38 Ze táánò ònínó wò tí mbe 'dó-'do binti ze gùù te wíri mítí lo ta o ngàyi? 39 Ze ya gí bà ònínó wò si wò ta sé'i tí lo ta o ngàyi? Ze ya gí bà ònínó wò si wò gbí zàà ta o ngàyi?»

40 «Bindi Gbolò gba bà gùù 'visí có jì ndú máa, «Ta ndá o tí nó 'dáá táánò náá yo kú bàkà ndá i tí nò, kpèti ká jì 'bí zé'verè 'duù gbaànjé

ta gbí wó ngé gí wálá á gbí òkò tí ndá ná'vindí ye nó, yo kù bàkà nò a i ji ye.»

⁴¹ «Bindi yí bà gii 'dè có ji ndá 'duù ñinó gbí gálì mì wó nó máa, «Yo co 'do tí ye gí, tacó Mbíri ì njà mítí yo gí! Yo ya gí gbí wu tí nó jé mbe mee lá náa Mbíri táánò òlò ù ta ndi ndá Gba-vò-i ta ndá basilì mì wó nò. ⁴² Tacó ye táánò ta go tí ye, káa yo jé je i-zó-zò ji ye lá; ye táánò ta go ngo tí ye, káa yo je ngo ji ye lá; ⁴³ ye táánò 'dó-'do, káa yo te wiri mítí ye lá; ye táánò ta só, káa yo je bònggo ji ye lá; ta o tí nó táánò náa ye ta sé'i tí ye nó, yo ya gí bà ò ye lá; yo delè ya gí bà ò ye gbí zàà lá.»

⁴⁴ «Bindi ndú bà gii 'vee yí máa, «Ze ò wò ta go tí lo ta o ngàyi káa ze je i-zó-zò ji wò lá, Mbe tí ze? Ze biya bà konì wò si wò táánò ta go ngo tí lo, si wò 'dó-'do, si wò ta só, si wò ta sé'i tí lo, si wò gbí zàà, ta o ngàyi?»

⁴⁵ «Bindi yí bà gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta njembí ye gbaànjé éno máa, yo má bàkà ndá i tí nó ji 'bí táangbà 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá ná'vindí ye tí nó á kuu nó, nó gí, gbí éno máa, yo bàkà nò a i ji ye.»

⁴⁶ «À ngbé nò a bà 'vaka ndá wò 'duù gí tà wu ñinó mbe mee lá ká kpòò ya tí nó. Bindi ndá tó 'duù bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó.»

26

Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà toko có gítí bà zi Jézù

¹ Jézù mà gii cee ta bà nìbà ndá i ji ndá mbe tala có mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, ² «Yo ò ni gí máa, sè sili kpónó ká sósò'ò gítí gbolò o bà waa mbelè mì ndoo tí ndá Jùdèyà tacó bà mèlè ndi tàkùì bà njè nó mì ndá ká gù ndoo 'do Másirì. À delè nò a sè sili gítí bà je 'Viì-mì-'Dakò ji ndá tende 'duù tacó bà gbì yí mítí njèèkpe mù.»

³ Káa ta gbèe o tí nó náa Jézù kù 'dè ta có gítí bà gii gbì yí mítí njèèkpe mù ji ndá mbe tala có mì wó nó, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà kili mí 'bá mì Kàyifá tí Kùro ndá bu-Mbíri, ⁴ kù toko có gítí bà zèè Jézù á tàbèngiì, wàa à 'ví zi yí gí. ⁵ Ndú ta o tí nó gii ẹre gba có mì ndú gbaànjé éno máa, ndá yì 'ví zèè yí me ta ẹri mì gbolò o lá, tacó ndá 'duù bà tanga i.

'Bí niì yee banga pò bàà mítí Jézù á gbí gbata Bètáníyà

⁶ Jézù ta o tí nó kuu 'bá mì 'bí 'dakò ta ẹrè wó a Simónè ta ẹrè 'viya mì wó a «Mbe cì» gbí gbata Bètáníyà. ⁷ Mà gii zeke'o, 'bí niì gii gí ta banga pò bàà náa yí sè ta i me gbolò, gbí banga ká'i-bàà náa à bàkà 'do tí 'bí ọa duù ta có kpóló-kpolo, bìndi yí gii yee bàà tí nó 'dáá gí mítí muu Jézù si yí kù zò i. ⁸ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii ò ọa gbolò pò bàà tí nó náa niì tí nó yee 'dáá mítí muu Jézù nó, ndú gii 'bità bà 'dè có ta kpo-tàkòcò, máa, «Ijìnò a ọa bà volo i yè ká nó? ⁹ Áá kùtáa bà sè pò bàà tí nó ta i me gbolò, wàa à 'ví ko ta ndá mbe yè!»

¹⁰ Jézù mà gii 'di có mì ndá mbe tala có mì wó nó, yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Niì tí nó bàkà ji yo a cèe tó i, káa yo kù pèè mbí wó tacó yè? ¹¹ Ndá mbe yè ta o 'dáá gí bà dù kuu ta yo. Káa ye bà dù ta yo me ta o 'dáá gí lá. ¹² Niì tí nó yee bàà tí nó mítí ye tacó bà 'viindi ye kù ù ta bà gii duu ye. ¹³ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, tàwo i tí nó náa niì tí

nó bàkà nó bà cee wálá. Tacó bàndò tí nó náa à má ma Banga-Ngú-Có mítí gí nó, à delè bà dìtà ña i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ùnje gítí có bà ba ngbù Jézù

¹⁴ Bìndi 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, ta rè wó a Júdà Ìsikàriyóté, bà-i-nò gii ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ¹⁵ bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Ye má pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù jì yo, yo bà je jì ye a yè?» Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò gii 'visì có jì yí ta bà 'deke ñjì fádà zì 'duù-gbaànjé-nje muu'bi jì yí. ¹⁶ Júdà mà gii kaa gùrúsù 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gí, yí ngé gii 'bità bà pà tó o ta tó kpokèjì gítí bà zèè Jézù.

Ndâ Jézù zò i-cí-ci ta ndâ mbe tala có mì wó ta gbolò o tacó bà mèlè ndi tàkù bà ñjè nó mì ndâ Jùdèyà 'do Másiri

¹⁷ Ta kpédélé ri mì gbolò o bà bàkà tàkù bà ci 'Dê-kò náa à bàkà 'do tí 'dê ñjú kò, ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí, máa, «Có mì lo máa, ndoo 'ví zò i-cí-ci tacó bà 'dè ñikì maa jì Mbíri tacó bà mèlè ndi tàkù bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másiri mí ngò?»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo ya gí mì 'daàno gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi yo 'ví 'dè có jì yí máa, «Mbe ñbà i jì ze máa, o mì yí dooko gí. Má ènò, ndâ yí ta ndâ mbe tala có mì yí bà gí gí bà zò i-cí-ci mí 'bá mì lo.» »

¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii ya gí gbí gbata, bìndi ndú gii bàkà i-cí-ci tacó bà 'dè ñikì maa jì Mbíri gítí o bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà 'do Másiri.

²⁰ Káa ta 'dê'o, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só kù zò i-cí-ci, ²¹ Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Ye kù 'dè có jì yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wúnó bà ba ngbù ye jì ndá kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà.»

²² Có tí nó náa Jézù 'dè nò gii zèè tí ndâ mbe tala có mì wó ngé ndii gí. Bìndi ndú ta bà muu ndú nò 'dáá gí, gii 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?» «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?»

²³ Káa yí gii 'visì có jì ndú, máa, «'Bí 'duù náa ze toko 'bì ze mí gbí gbèè ká'i i-zó-zò ta yí gí bà gii ba ngbù ye. ²⁴ 'Viì-mì-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri nó gí. Káa tende i bà gii 'de a 'duù tí nó mbe ba ngbù 'Viì-mì-'Dakò nò! Áá tááno ñikì káa bà jò 'duù tí nó lá.»

²⁵ Júdà tí mbe ba ngbù Jézù mà gii 'di có mì wó náa yí 'dè gítí mbe kù gii ba ngbù wó nò, yí gii 'vee yí, máa, «Wò kù nì me ye lá, Mbe ñbà i?»

Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «A wò ká kù 'dè ta nje lo máa, à me wò lá.»

Ndòngbù bà zò kò-ñjewu mì Mbe tí ndoo

²⁶ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù zò i-cí-ci, yí gii je kù kò, bìndi yí gii 'dè ñikì maa jì Mbíri, bìndi yí gii ki'viki gbí kù kò tí nó, bìndi yí gii kaa jì ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo kaa, wàa yo 'ví zò. Ñìnó a dii ye.» ²⁷ Bìndi yí gii te 'visì nèbítì, bìndi yí gii 'dè ñikì maa jì Mbíri, bìndi yí gii je jì ndú, máa, «Yo 'dáá gí ñjù ²⁸ Ñìnó a mbelè ye tí nó náa Mbíri bà gii ñjù ta ngú mùkà ta ndâ 'duù nò. Mbelè ye tí nó bà gii yee to tacó tí ndâ 'duù me mbè. Tacó wàa, Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù. ²⁹ Yo

te mí gbí muu yo máa, ye káká'i bà nǹù nẹ̀bítì tí nó ta yo wálá, yee tí o bà gii nǹù mì ndoo ta ndoo ta o bà zogo to tí nó mì Bu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii o 'do tí wó mì Piyétòrò

³⁰ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó mà gii cè cè ta bà be rẹ̀ Mbíri bìndi bà zò i-ci-ci gí, ndú gii nǹù nó tacó bà ya gítí Gú Mbâ. ³¹ Káa si ndú kpokèji Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo wúnó ta bèbìli tí nó bà oloko 'do tí ye 'dáá gí. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii zi mbe gbà bee, bìndi ndá rómbo bà gii 'vaaka gí.» ³² Káa ye bà ya gí kùro gí bà ù ndi yo mí Gàliléyà á bìndi bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù, máa, «Kpétí sè ndá 'bí ka ye 'dáá gí má bà oloko 'do tí lo, ye ta bà mǹri ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò, máa, «Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa, kùro bà kò kò mì ngùù ta bà ta'ò ta nje yé wúnó, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò delè.»

³⁵ Piyétòrò á bìndi nǹù gii 'visi có ji Jézù, máa, «Ye jé gítí bà 'boo wò wálá. À kpétí má káa ku, à nǹkì káa bà cì ndá só ndúkú gí.» Sè ndá 'bí ka Piyétòrò 'dáá gí gii 'dè káa gbèè ɲa có mì Piyétòrò nò ji Jézù.

Jézù 'deke tí wó ji Mbíri gbí nǹi Jètisémánè

³⁶ Káa si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù 'do Gú Mbâ, Jézù gii ne ta ndú gítí 'bí wúngbó jìli mbâ náa à kù nì mítí a Jètisémánè, náa à rò nǹi'dí gí to tàgbà gú. Bìndi yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo kì tí yo to bà-i-nò, wàa ye 'ví yèè gí zó gí bà 'deke tí ye ji Mbíri.» ³⁷ Yí bà-i-nò gii 'daka ta yí káa ndá Piyétòrò ta ndá 'viì mì Zèbìdèyò sósò'ò. Bìndi ndú gii co ta ndú gí ndii 'do gbí òkò tí sè ndá 'bí mbe tala có mì wó. Ndú mà gii co gí ndii gí, njembí Jézù gii 'bità bà mù ta wotí tí. Bìndi líkí'o gii dù káa cee 'do tí wó gí. ³⁸ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó ta'ò náa ndú gí ta ndú nó éno máa, «Sé'i yè gbí njungu ye dè gí mì ku. À má éno, yo dù nò wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁹ Bìndi yí gii yèè ndi wó 'do tí ndú gàà gí ndii, bìndi yí gii 'bu gbíro wó mí to, bìndi yí gii 'deke tí wó ji Mbíri éno máa, «Áá Bu ye, kpokèji gítí bà te 'visi sé'i tí nó 'do nje ye gí má kuu mì lo, te gí. Káa wò 'ví te ká 'do gbí 'dóó có mì lo gbí njembí lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

⁴⁰ Jézù mà gii dele ndi wó 'do bàndò bà 'deke tí wó ji Mbíri gí mì ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú ta'ò 'dáá mù ta rì gí. Bìndi yí gii gbà Piyétòrò gí yaà, yí gii 'vee yí, máa, «Bà dù tí zò'o ta ye nǹi'dí wàa yo 'ví nò ta ɲa i nǹù kèji nó kpò yo gí? ⁴¹ Yo dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri éno máa, 'bí i má tala yo, yí 'ví 'de yo tí ndá 'dakò. Ye nò nì gí máa, go bà bàkà go có mì Mbíri dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

⁴² Bìndi bà 'dè có ji ndá Piyétòrò máa ndú dù tí zò'o, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú ji Mbíri nò, Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri éno máa, «À má gbí njembí lo éno máa, 'visi sé'i tí nó 'ví tè ká ndúkú ta ye, ye bà nǹù go có mì lo nó gí, Bu ye.» ⁴³ Yí mà gii dele ndi wó ya gí mì ndá Piyétòrò káká'i, yí gii 'de ndú 'dáá ta'ò tí rì, tacó bà dù tí zò'o kpò ndú gí.

⁴⁴ Yí gbí nǹù gii dele káa ndi wó jéé gí, si ndú kù tè rì, ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go ɲa ndá bà 'deke tí wó nǹù kpédélé'i kùro nò. ⁴⁵ Yí

mâ giì dele ndi wó, yí giì 'de ndâ Piyétòrò zii ká zii ta rì. Bindi yí giì gbà ndú, ndú mâ giì ziya gí, yí giì do mí tí ndú máa, «Yo kú tè ndi yo a rì wàà? Yo tè rì wàa yo 'ví tèwò yo. Káa yo ñò nò, o bà cu gòmbò tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ wò 'duù kpónó dooko gí. ⁴⁶ Yo ñò mbe cu gòmbò tí ye kèjì zò! Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví ù bà gi yí.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kú 'dè có ji ndâ Piyétòrò, ndú mâ giì zeke'o, ndú giì ñò Júdá tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó tí Jézù muu'bi-nje só nó ta ndâ mbè 'duù, náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ká tuu ndú tacó bà gi gí giì zèè Jézù yee tí ndú rórò-rò-rò gí, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta kpo sizò, ndâ 'bí ta ndâ ndòngbòlò mù. ⁴⁸ Káa ta kùro bà yee ndâ 'duù tí nò, Júdá tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbì-tà-tù ndú sàà gí, máa, «'Duù ñinó náa yo bà ñò ye 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó, a ní Jézù tí nò.»

⁴⁹ Tacó ènò, ndú mâ giì yee tí Jézù gí, Júdá giì 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó, máa, «Kútí lo ta 'dè'o nó ée, Mbe nibà i?»

⁵⁰ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Bàkà nètè mì lo náa wò gi tacó bà bàkà nó gálà, nambe ye!» Ndâ 'duù tí nó mbe gi ta Júdá nó mâ giì 'di có mì Jézù nò, ndú giì njè gití wó, bindi ndú giì zèè yí gí. ⁵¹ Káa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù ta'ò mbe co ta yí gí ndii nó mâ giì ñò ènò, yí giì ja sizò mì wó 'do gbí foko, bindi yí giì da ta tù bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri waa gí. ⁵² Káa Jézù giì 'dè có ji mbe tala có mì wó nó, máa, «Dele ta sizò mì lo nó gí gbí foko mì wó. Tacó ndâ mbe kú te sizò 'dáá gí bà ci káa ku sizò. ⁵³ Wò kú koro có máa, ye kpónó má 'dè có ji Bu ye, máa, yí tuu ndâ basili yè to tí nó gí tacó bà kpolo tí ye, yí bà bàkà wálá? ⁵⁴ Káa ye má bàkà ènò, wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí 'vére wàa?»

⁵⁵ Bindi Jézù giì 'vee ndâ mbè 'duù tí nó náa Júdá kaa ndú gi tí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe tè kùro wò i wàa yo 'ví kaa tí gi gí bà zèè ye ta ndâ kpo sizò ta ndâ ndòngbòlò mù a 'bí yo? Ye ta rì 'dáá gí kú nibà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé zèè ye lá. ⁵⁶ Káa i tí nó kpónó bàkà tí tacó wàa ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí yúco.»

Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù giì njè 'dáá 'do tí wó gí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

⁵⁷ Ndâ 'duù tí nó mbe zèè Jézù nò giì ya ta yí gí 'bá mì Kàyifà tí Kùro ndâ bu-Mbíri. Tacó ndâ kpo-kpò mbe nibà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà kili ta o tí nó 'dáá gí mí kà. ⁵⁸ Káa ta o tí nó si ndú kú ya ta Jézù gí 'bá mì Kàyifà nó, Piyétòrò giì dù 'do tí ndú jàngáá gí ndii kú ko tàkò Jézù gbí ngbà, tacó wàa yí 'ví ya gí bà ñò ndòngbù ña i ñinó náa ndâ 'duù tí nó bà bàkà ta yí nò. Ndú mâ giì yee gbí ngbàngà á 'bá mì Kàyifà gí, Piyétòrò giì ya gí bà ki tí wó to mì ndú ta ndâ mbe ù gbí ngbàngà. ⁵⁹ Bindi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà giì pà gbí to 'vére ngé cee gí, tacó wàa ndâ yí 'ví 'de ta kpokèjì bà waa có ku mí Jézù, ⁶⁰ káa à giì kpò ndú ngbàà gí. Sè ndâ 'bí cèe 'duù giì waaka bà ña 'vére ñindi ndú, káa à delè dí bà ká lá. Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò bà-i-nò giì oloko ní kùro ndâ 'duù, bindi ndú giì 'dè có, máa, ⁶¹ «Ze táánò 'de 'dakò tí nó kuu nó kú 'dè có ji ndâ

'duu máa, yì bà ki'viki gbolò 'bá-Mbíri tí nó á gbí gbata Jèrùzàlémè nó gí to, wàa yì 'ví bì ndí gí yaà gbí sili ta'ô.»

⁶² Kàyífà tí Kùro ndá bu-Mbíri má gii 'di có mì ndá 'dakò tí nò, yí gii a gí yaà 'do pí jàlambà mì wó, bindi yí gii 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò có tí nó náa ndá 'dakò tí nò 'dè gítí lo nò wálá?» ⁶³ Káa Jézù gii njaa nje wó gí tàkò 'vé mì Kàyífà nò gbaànjé lá. Bindi Kàyífà gii 'vee yí ta 'bí 'vé, máa, «Ye kù be jì wò a tí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò, 'dè jì ze gí, wò a Bindi-Mbíri tí nó tí 'Vii-mi-Mbíri?»

⁶⁴ Káa Jézù gii 'visi có jì Kàyífà, máa, «A wò ká 'dè ta nje lo. Káa yo dele kpónó-kpónó bà gii nò 'Vii-mi-'Dakò kù ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí mbe wotí, bindi yí bà gii gí 'do gbíri co gbí ndá kùlù mù gí muu to tí nò.»

⁶⁵ Kàyífà má gii 'di có mì Jézù nò, yí gii yaka gbí bongo 'do tí wó ta sé có gí, máa, Jézù 'dè zu có gítí Mbíri gí. Bindi yí gii 'vee ndá kpo 'duu gbí ngbàngà mì ndá Jùdèyà, máa, «Yo kpónó 'di nò a bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri ta tù yo gí. Má ènò, ndoo kpòò kù ù a ndi ndá 'di, máa ndú ká 'ví gii 'dè ndi ndá có gbí nje wó jì ndoo? ⁶⁶ Có gbí muu yo kpónó máa yè?»

Káa ndú gii 'visi có jì Kàyífà, máa, «À 'vii ta yí káa ku.»

⁶⁷ Bindi ndú gii nje gítí Jézù ta ba cù cù mí gbíro wó, ta bà dòmò yí, ta bà gbì yí, ⁶⁸ ta ba lè yí, máa, «Nì rẹ ndá mbe kù gbì wò jì ze gí, Bindi-Mbíri.»

Piyétòrò 'boo Jézù ta bà ta'ô

⁶⁹ Ta o tí nó náa ndá 'duu tí nò kù mèèkè ta i tí Jézù mí kùro Kàyífà nò, Piyétòrò kù ki tí wó to á gbí ngbàngà sè. Má gii zeke'o, 'bí ni mbe kù bàkà nèté gbí ngbàngà gii gí mì Piyétòrò, bindi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Wò delé táánò kù dù ta Jézù tí nó tí 'duu Gàliléyà nò.»

⁷⁰ Káa Piyétòrò gii tò kponje si mí kùro ndá 'duu 'dáá gí, máa, «Ye 'di gbí ña có mì lo náa wò kù 'dè jì ye nò lá.»

⁷¹ Piyétòrò má gii co gí njekekè ndùgù, 'bí 'viní mbe kù bàkà nèté 'bá mì Kàyífà má gii nò yí, yí gii 'dè có jì ndá 'duu ñinó mbe kù rò tíyó á rẹgbà tí wó nó, máa, «Yí táánò kù dù a i mì Jézù tí nó mbe 'do Názàrèti nò.»

⁷² Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí, ta bà see tí wó, máa, «Ye nò 'duu tí nò ni lá.»

⁷³ Ndú má gii dù ndi-ndi-ndi éno, ndá 'bí 'duu mbe kù rò tíyó ta ndá Piyétòrò gii gí mì Piyétòrò, bindi ndú gii 'dè có jì yí, máa, «Wò nó kuu nó a 'duu 'do gbí òkò tí ndá 'duu tí nó mbe kù tala có mì Jézù nò, ta kponje gítí wálá. A cè ña bà 'de có mì lo ká yù wò gí sè.»

⁷⁴ Káa Piyétòrò gii see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nò ni lá,» ká jé kpóò 'vii ta bà kò kò mì ngùù.

⁷⁵ Bindi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jì yí, máa, «Wò bà 'boo ye ta bà ta'ô á kùro bà kò kò mì ngùù» nò. Bindi yí gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duu gí ndii, bindi yí gii wa gbí ta wotí tí ngé ndii gí.

27

Ndá kpo 'duu mì ndá Jùdèyà ya ta Jézù gí kùro Pilátò

¹ Yé má gii too gí, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-'duu-'bá mì ndá Jùdèyà 'dáá gí gii toko có mì ndú máa, à 'ví waa có ku mítí Jézù.

2 Ndú bà-i-nò gii ẹre 'bì wó gí, bindi ndú gii ya ta yí gí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndá Rómánò.

Júdà le tí wó ta kpéetí wó

3 Júdà tí mbe ba ngbù Jézù má gii nò éno máa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà kú gii ya ta Jézù a i gí nje ku, nikalaká gii zèè yí mbi gí. Bindi yí gii kaa ndá nji fádà tí nó zi 'duù-gbaànjé-nje muu 'bì náa à kaa ji yí tacó bà ba ngbù Jézù nó ya tí ji ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo 'duù-'bá mì ndá Jùdéyà. 4 Bindi yí gii 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Ye bàkà vò i gí. Ye ba ngbù 'duù nìnó ta vò i mì wó wálá nó gí.»

Káa ndú gii 'visi có ji yí éno máa, «Sè nìnò a nìndi lo. 'Bí có mbe mù njembí ze bà-i-nò wálá.»

5 Júdà bà-i-nò gii ya ta ndá nji fádà tí nó, bindi yí gii vaka ndú 'do 'bì wó mí tà'í tí nó náa à kú kili i-Mbíri mítí nò ta sé có. Bindi yí gii lu ya gí bà le tí wó gí.

6 Júdà má gii lu gí, ndá Kùro ndá bu-Mbíri gii ya gí bà ruka ndá nji fádà tí nó náa yí vaka mí tà'í bà kili i-Mbíri nó 'do to gí. Ndú 'de nderè bà bàkà éno mì ndú éno máa, «À gbí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdéyà toko ndá i nìnó náa à 'de 'do gbí mbelè 'duù nó mítí gbèè bàndò ta ndá i nìnó náa à kú gò ji Mbíri nó lá.» 7 Ndú bà-i-nò gii toko có mì ndú, bindi ndú gii kaa ndá nji fádà tí nó, ndú gii sì ta to 'do mì 'bí mbe suu kàrà tí bàndò bà duu ku ndá 'duù nìnó mbe 'dó-'do nò. 8 Nìnò a nderè bà kpi rẹ to tí nó tí «To gbí mbelè» á yee gbí ri tí nó wúnó nó ká nò.

9 Có tí nó bàkà tí go có mì Jèrèmiyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri náa yí 'dè sàà gí éno máa,

«Ndú kaa gùrúsù tí ndá nji fádà zi 'duù-gbaànjé-nje muu 'bì náa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú tí ndá Ìziriyèlì ká 'deke tí gùrúsù bà sì 'duù,

10 bindi ndú gii kaa gí tàkò to mì mbe suu kàrà,

go có tí nó náa Mbíri táánò 'dè ji ye nò.»

Jézù kùro Pilátò

11 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà má gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, Pilátò gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdéyà?»

Káa Jézù gii 'visi có ji Pilátò, máa, «A wò ká 'dè éno.» 12 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà gii waaka ndá có gítí wó ji Pilátò, káa Jézù gii biya bà 'visi có gí tàkò ndá có mì ndú nò gí.

13 Bindi Pilátò gii 'vee yí, máa, «Wò 'di ndá có mì ndú 'dáá náa ndú 'vanda ta rẹ lo nò gí. 'Bí có mì lo tacó bà 'visi gí tàkò ndú wálá?» 14 Káa nje Pilátò gii 'dèè gí, tacó Jézù gii biya bà 'visi có gí tàkò ndá có tí nó 'dáá gí, gí.

Pilátò waa có ku mítí Jézù

15 'Bí ọa i mì Pilátò ta gbolò o bà waa mbelè mì ndá Jùdéyà ta ndoo 'dáá gí, a bà njaanga 'bí 'duù mì ndá Jùdéyà gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà ji ndú, tacó bà peteke tàkòcò ndú. 16 Káa ta o bà ya ta Jézù gí kùro Pilátò nò, 'bí ọa vò 'dakò ta rẹ wó a Bàràbà kuu gbí zàà. 17 Ndá 'duù má gii kili gí, Pilátò gii 'vee ndú máa, «Có mì yo máa ye njaanga ji yo a 'di? Bàràbà wèè, Jézù tí nó náa à kú nì Bindi-Mbíri mítí wó nó?» 18 Pilátò 'vee ọa 'vé tí nó tacó yí nò nì ngbàràngà'í gí máa, à káa kii cuki ká a tàmuu ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà gítí bà biya Jézù.

¹⁹ Káa si Pilátò kuu gbí ngbàngà, nawù wó gii tuu 'duù ji yí éno máa, «Gàà 'duù tí nò lá, tacó ye kùbòó mbu muu wó gbí riì ngé ndii gí.»

²⁰ Káa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà gii volo muu ndá 'duù éno máa, ndú 'dè có ji Pilátò máa yí njaanga Bàràbà ji ndá yí, waa yí 'ví zi Jézù gí. ²¹ Káa Pilátò gii 'vee ndá Jùdéyà káká'i máa, «À má go có mì yo, máa ye 'ví njaanga a 'di ji yo 'do gbí òkò tí ndá 'dakò tí nó só nó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Bàràbà.»

²² Bìndi Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Káa ye 'ví bàkà ta Jézù tí nó náa à kù nì Bìndi-Mbírì mítí wó nó a yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²³ Káa Pilátò gii 'vee ndú máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii tò kù ta kòcò ndú gí yaà ndii kpédélé ñinó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²⁴ Pilátò má gii ñò éno máa, yí kù yeeke a tí yí sínò ta bà tí muu Jézù, káa ndá 'duù kù gii 'bì a tà bà bàkà wo, yí gii cu ngo, bìndi yí gii caka ta 'bì wó mí kùro ndá mbè 'duù tí nó 'dáá gí, máa, «Ye caka mbelè tò 'dakò tí nó 'do tí 'bì ye gí. Sè ñinò a ñindi yo!»

²⁵ Káa ndá 'duù tí nó 'dáá gí gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Si mbelè wó 'ví dù tí 'bì ze ta ndá 'viì bìndi ze!» ²⁶ Pilátò bà-i-nò gii njaa Bàràbà 'do gbí zàà gí sè ji ndá 'duù. Bìndi yí gii je Jézù ji ndá àsikèrì, máa ndú gbì yí má kózò gí, wàa ndú 'ví ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

Ndá àsikèrì 'viya Jézù

²⁷ Ndá àsikèrì mì Pilátò bà-i-nò gii ya ta Jézù gítí gbolò bàndò mì ndú 'bá mì Pilátò. Ndú má gii kili 'dáá gí, ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. ²⁸ Bìndi ndú gii jaka ndá 'dóó bongo mì wó 'do tí wó gí, ndú gii yuu bí-bì bongo gba mì ndú tí ndá àsikèrì ji yí. ²⁹ Ndú delè gii paraka kpeṛè go ké'bí nó, ndú gii te mítí muu wó tí tàgìyà-gba, ndú gii je ñi ngba mí 'bì wó ñinó gbí kù'bi tí kóró-gba mì wó. Bìndi ndú gii 'bità bà 'viya yí, ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò gba mì ndá Jùdéyà!» ³⁰ Bìndi ndú gii mèèkè'i tí wó ta bà cù cù mì gbíro wó, delè ta bà ja ñi ngba tí nó náa ndú je mì 'bì wó tí kóró-gba nó 'do 'bì wó kù gbì ta yí tí muu wó. ³¹ Ndú má gii 'viya yí tè ta ndú gí, ndú gii ja bí-bì bongo gba mì ndú náa ndú yuu ji yí nó 'do tí wó gí, bìndi ndú gii yuu ndi ndá 'dóó bongo mì wó ji yí. Bìndi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè tacó bà ya ta yí gí sè 'do gbí gbata, wàa ndá yí 'ví gbì yí mítí njèèkpè mù.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

³² Káa si ndá àsikèrì kù gii ya ta Jézù gí bàndò bà gbì yí mítí njèèkpè mù, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rè wó a Simónè mbe gí 'do gbí gbata Siríni kpokèji, bìndi ndú gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù mì Jézù. ³³ Ndú má gii yee tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòligàtà (gbí máa «bàndò Kù-'bilì-muu-ku»), ³⁴ ndú gii je nèbítì náa ndú ñonòkò ta ju i ji Jézù. Yí má gii tala , yí gii bè gí.

³⁵ Ndá àsikèrì má gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù gí, ndú gii njèè gbí ndá bongo bìndi wó ta bà ki-mbìli. ³⁶ Bìndi ndú gii ki tí ndú to kù ù rẹgbà tí wó. ³⁷ Ndú gii cu nderè ku wó, bìndi ndú gii gbì mítí njèèkpè mù á còmuu wó, máa, «Ìjìnó a Jézù tí Gbolò gba mì ndá Jùdéyà.»

³⁸ Ndú ta gbèè o tí nó gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndá njèèkpè mù, 'bí gbì kù'bi, bìndi 'bí gbì gálì mì Jézù.

³⁹ Ndâ mbe kù co tí kpokèjì mà giì nò Jézù tí njèèkpè mù, ndú giì miyà muu ndú ta bà lè yí, ⁴⁰ máa, «Wò táánò máa wò bà ki'viki 'bá-Mbíri gi, wàa wò 'ví bì ndí gbí sili ta'ò. 'Vala tí lo! Co gí to 'do tí njèèkpè mù, náa wò dú má káa 'Viì-mi-Mbíri nò.»

⁴¹ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí-o, ta ndâ kpo-'duu-'bá mì ndâ Jùdéyà delè giì lè Jézù, máa, ⁴² «Yí táánò kù 'vala ndâ 'bí 'duu, káa bà 'vala 'dóo miři wó kpónó kpò yí gi. Ndoò kpónó dù ká jé wàa ndoo 'ví nò bà co Gbolò gba mì ndâ Jùdéyà 'do tí njèèkpè mù gí to, tacó wàa ndoo 'ví ù ta nje máa yí a Bindi-Mbíri. ⁴³ Yí kù tee njembí wó mítí Mbíri. Má éno, ndoo nò bà 'vala yí mì Mbíri, tacó yí táánò máa, yí a 'viì mì Mbíri.»

⁴⁴ Ndâ mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí ndâ njèèkpè mù ta ndâ Jézù nó giì si ndâ vò i nìndi ndú mítí ndú, bìndi ndú giì loko kù lè Jézù delè.

Bà cì Jézù

⁴⁵ Káa si Jézù kuu tí njèèkpè mù, ọ ọ giì 'di cèe to 'dáá gi 'do tí ọ gbúru yee tí ọ ta-'de-kiyà. ⁴⁶ Ọ má giì gi gí ta-'de-kiyà gi, Jézù giì ja kù mí to gbí có Ìbiráyò máa, «Éli, Éli, lámà sàbàkitáni?» (Gbí máa, «Áá Mbíri mì ye, áá Mbíri mì ye, wò biya ye tacó yè?») »

⁴⁷ Ndâ 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù ọ kù zeke Jézù tí njèèkpè mù nó má giì 'di kù tí nò, à giì dù gbí tù ndú go nìno máa Jézù kù tè a é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Bìndi ndú giì 'dè có máa, «'Dakò tí nó kù tè'é tí Èlìjà.» ⁴⁸ 'Bí 'dakò giì co ta ngèlè 'do gbí òkò tí ndâ 'duu tí nò ya gí bà je 'bí i fòkò-fòkò éno, yí giì ya gí bà yuu mí gbí zùù-zùù kpongò nèbìtì, yí giì sè mí nje nji ngba, bìndi yí giì ya gí bà te mí nje Jézù, yí giì 'dè có jì yí máa, yí no-no .

⁴⁹ Káa ndâ 'bí 'duu giì 'dè có máa, «Ndoò ù bà nò bà gi Èlìjà gí bà 'vala yí.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò giì tò ndòngbú kù ta kòcò wó ngé gí yaà, bìndi njembí wó giì ki gí.

⁵¹ Má giì zeke'o, kpâ-bòngò tí nó náa à ẹ ẹ mí yaà tacó bà njèè gbí tà'i 'bá-Mbíri nó giì yaka tí 'do yaà dí to, gbí ndâ díí giì bařaka tí ta bà ngaka tí mì to. ⁵² Ndâ muu'dú giì bařaka ọ-ọ-ọ-ọ. Bìndi Mbíri giì 'vala ndâ 'bí tó 'duu mì wó nìno táánò mbe cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú gi. ⁵³ Bìndi ndú giì ya bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó gí Jerúzalémè. Ndâ 'duu me mbè nò ndú gi.

⁵⁴ Kùro ndâ àsikéri, ta ndâ àsikéri mì wó náa ndú kù ù rẹgbà tí Jézù ta ndú nó má giì nò bà ngaka tí mì to, ta i tí nó mbe bàkà tí nó, gúku giì zèè ndú 'dáá mbi gi. Bìndi ndú giì 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ká 'Viì mí Mbíri!»

⁵⁵ Mbè ndâ niì tí nó mbe ko tàkò Jézù 'do Galiléyà tacó bà koni yí nó giì ọ janga-jàngá gí ndiì ézó kù zeke ọ ndâ ọ i tí nó náa à me kù ta Jézù nó, ⁵⁶ ta ndâ Màriyà Màdèlénà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè, ta nawu ndâ 'viì mì Zèbidéyò.

Bà duu ku Jézù

⁵⁷ 'Dè'o má giì bàkà tí gí, 'bí 'dakò mbe gi 'do gbí gbata Àrimàtiyà tí mbe kpo-kpò i, delè tí mbe gi tí mbe tala có mì Jézù gi, ta rẹ wó a Jùzépè, ⁵⁸ giì ya gí bà 'deke tí wó jì Pilátò, máa yí bàkà nambeè mì

wó, wàa yí 'ví si yí 'ví ya gí bà duu ku Jézù. Pilátò mà gii ùnje ji yí gí, Pilátò gii tuu 'duu ji kùro ndâ àsikèrì mí wó, máa yí si Jùzépè 'ví te ku Jézù. ⁵⁹ Jùzépè bà-i-nò gii ya gí bà te ku Jézù, yí gii so ta ngbàrángà cé-ce bongo, ⁶⁰ bindi yí gii te yí ya tí gí bà duu mí gbí kánjí ngú gùù náa yí duu mí gbí díí gítí 'dóó m̀ri wó tí Jùzépè. Yí mà gii nè njekèjì 'bá muu'dú ta du díí gí, yí gii njè nó 'do bà-i-nò gí. ⁶¹ Káa ndâ Màriyà Màdèlènà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè ta o tí nó ki tí ndú ézó kù zeke 'bá muu'dú.

⁶² Ndâ kpo 'duu mì ndâ Jùdéyà gii kili mí kùro Pilátò ta yé bindi bà duu Jézù, ⁶³ bindi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Buù, mbi ze 'va tí 'bí có náa mbe 'vérè tí nó táánò 'dè si yí káa wuù éno máa, yí bà 'vala ndi yí 'do gbí muu'dú yí bindi sili ta'ò. ⁶⁴ Má ènò, à nìkì go éno máa, wò kaa ndâ àsikèrì ya gí bà ù r̀egbà muu'dú wó yee gbí ndâ sili tí nó. Tacó wò má me ènò lá, ndâ mbe tala có mì wó bà gii ya gí bà ngbà ku wó 'do gbí gùù gí, bindi ndú bà gii 'dè có ji ndâ 'duu máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa wotí tí ndongbú 'vérè tí nó bà ndii kpédélé ñinó gí.»

⁶⁵ Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ya gí bà kaa ndâ àsikèrì wàa ndú 'ví ù r̀egbà muu'dú tí kpoò.»

⁶⁶ Ndâ kpo 'duu mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii ya gí bà bàkà ndâ i mítí njekèjì 'bá muu'dú tacó wàa 'duu má njaanga , à 'ví ñò ni gí, bindi ndú gii kaa ndâ àsikèrì mí gbí nètè bà ù r̀egbà muu'dú.

28

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù gii bàkà có bà ngbaranga to ta dú'o mì kpédélé ñi nètè á bindi ñi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà, ndâ Màriyà Màdèlènà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè gii gbo'o tacó bà ya gí bà gala muu'dú Jézù. ² Káa à káa pòó bà yee ndú kà, to gii 'bità bà ngaka tí tí vò ña ñinò. Tacó basili mì Mbiri gí 'do gbiri, yí gii mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekèjì 'bá muu'dú nó gí, bindi yí gii ki tí wó pí. ³ Ndâ ñii tí nó mà gii zeke'o, ndú gii ño gbíro basili tí nó kù tòngbaà go bà i mù nó, ta ndâ bongo tí wó ce go turè. ⁴ Ndâ àsikèrì tí nó náa ndâ kpo 'duu mì ndâ Jùdéyà kaa ndú máa ndú ù r̀egbà muu'dú nó mà gii ñò yí, lilí ndú gii oloko 'do tí ndú gí, bindi ndú gii dù kù gu ta gúku goólá a 'bòò ká ñi ndú too yé gí nó.

⁵ Káa basili tí nó gii 'dè có ji ndâ Màriyà, máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye ñò ni gí máa, yo kù pà a bà tí Jézù tí nó náa à gbi yí mítí njèèkpè m̀ù nó. ⁶ Yí bà-i-nó wálá. Yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó go có mì wó táánò náa yí 'dè nó gí. Yo gí gí tàkò ye, wàa yo má ñò bàndò tí nó táánò náa à sii ku wó mítí nó ta ̀ro yo gí, ⁷ yo 'ví goonó ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa yí kù ya gí bà ù ndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà ya gí bà ñò yí ta ̀ro ndú a i kà, go có tí nó náa ye kù 'dè ji yo kpónó nó.»

⁸ Ndâ ñii tí nó gii co 'do tà 'bá muu'dú kà gí sè ta ngèlè ta gúku ñònòkò ta líkí'o tacó bà ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nó ji ndâ mbe tala có mì Jézù. ⁹ Káa Jézù gii túbà tí wó ji ndú si ndú á kpokèjì, bindi yí gii 'vee ndú máa, «Kù tí yo ée?» Ndâ ñii tí nó bà-i-nò gii ñi ta muungbó ndú ta líkí'o ya gí bà zèè kò Jézù. ¹⁰ Bindi Jézù gii 'dè có ji

ndú máa, «Yo cì gúku lá, yo ya gí bà 'dè có ji ndâ ná'vindí ye máa, ndú ya gí Gàliléyà, wàa ndú 'ví 'de ye kà.»

¹¹ Ndâ Màriyà giì yee mì ndâ mbe tala có mì Jézù si ndâ 'bí àsikéri tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú Jézù nó waa kùro ndú ta ngèlè ya gí bà 'vanda ndi ndâ i ñinó mbe bàkà tí nó ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà sàà gí. ¹² Bìndi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò giì kili ndâ kpo-'duù-'bá, ndú giì toko có ta ndú gbaànjé, bìndi ndú giì too bàà mítí nje ndâ àsikéri tí nó. ¹³ Bìndi ndú giì 'dè có ji ndú máa, «Yo ya gí bà ma có ji ndâ 'duù éno máa, «Ndâ mbe tala có mì wó ká ngbà ku wó si ze muu ri.» ¹⁴ Káa ña có tí nó má yee tí Pilátò, ze bà ñò kpokèji bà mee wu 'do tí gí.»

¹⁵ Ndâ àsikéri giì lli 'bì ndú mí tà i tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà je ji ndú nó gí, bìndi ndú giì 'bità bà ma 'vèrè ji ndâ 'duù máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó 'do gbí guù si ndâ yì tí ri. Có tí nó máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó nó nanaka mí gbí muu ndâ Jùdéyà tí yúco yee gbí ri tí nó wúnó nó.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà giì 'di ndâ có tí nó náa ndâ Màriyà 'vanda ji ndú nó gí, ndú giì kaa 'do Jèrùzàlémè ya gítí gú tí nó náa Jézù cì ndú máa ndú ya gí bà 'de yì tí á Gàliléyà nó. ¹⁷ Ndú mà giì 'de Jézù gí, ndú giì ìri ta muungbó ndú ya gí kùro wó. Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ùnje ta njembí ndú máa ñinò a Jézù nó dúú-dúú lá. ¹⁸ Káa Jézù giì yèè dé gí mì ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Mbíri le bèrè ji ye tacó bà dù tí Gba-gbíri, delè tacó bà dù tí gba muu to tí nó á gí. ¹⁹ Má éno, yo ya gí bà bàkà ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tí ndâ mbe tala có mì ye. Yo caka tí ndú ta rẹ mì Buù, ta rẹ mì 'Viì, ta rẹ mì Bèri-mi-Mbíri. ²⁰ Yo 'ví nibà kpokèji gítí bà 'di ndâ có tí nó náa ye 'dè ji yo nó 'dáá gí ji ndú. Ye delè bà dù toko ta yo ta o 'dáá gí yee tí ndòngbú o.»

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Márikò

Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù kò-kò ta có mì Mbíri

¹ Nìno a Banga-Ngú-Có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri tí 'viì mì Mbíri. ² À 'bità go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí wáràgà mì wó sàà kùro bà gi Jézù éno máa, Mbíri máa,

«Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo.

Yí kèjì gí bà 'viìndi kpokèjì mì lo.

³ Tú mì ye nò bà dù gbí kángáá nga ngoò kù kò-kò jì ndá 'duù éno máa,

«Yo 'viìndi kpokèjì mì Mbe tí yo.

Yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» nò.»

⁴ Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, kù kò-kò ta có gítí bà caka tí jì ndá 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'visi muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú, wàa Mbíri 'ví je à-cee-gí jì ndú. ⁵ Ndá 'duù 'do gbí to Jùdèyà 'dáá gí, delè ta ndá 'duù 'do gbí gbata Jèrùzàlémè gii kaa ya gí mì wó á tàbè'dè Jòròdáníyà tacó bà caka tí ndú. Káa ta o tí nó náa yí kù caka tí ndú nó, ndú kù yù gbí ndá vò i mì ndú gí sè.

⁶ Jòvànì táánò kù yuu a bongo náa à gò 'do tí se tí jémèlè. Yí gii ẹre mí ẹrè'dè wó a wú'dè kù. I-zó-zò mì wó káa ndá kòròngbò ta lí. ⁷ Jòvànì ma có jì ndá 'duù éno máa, «'Bí 'duù mbe me gbolò ndii ye gí á kèjì gí tàkò ye, náa à kpèti káa ndòngbú bòò mì wó mbe kù njaanga tàrà á 'do tí kò wó, ye bà ni bà 'vii tí ye ta yí wálá. ⁸ Ye kù caka tí yo ta ngo, káa yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri.»

Jòvànì caka tí Jézù

⁹ Gbí ndá o tí nó si Jòvànì kù caka tí ndá 'duù tàbè'dè Jòròdáníyà nò, Jézù gii njè nó 'do gbí gbata Názàrèti á Gálilèyà, ya gí bà caka tí wó mì Jòvànì. Jòvànì gii caka tí Jézù mí tà ngo gbí pù Jòròdáníyà. ¹⁰ Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo bìndi bà caka tí wó, yí ngé gii nò njekèjì gbíri njaanga tí gí. Yí delè gii nò Bèri-mi-Mbíri kù gí gí muu wó go kulè nò. ¹¹ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'de có 'do gbíri éno máa, «Wò a 'viì mì ye náa ye ze wò nìkì ta njembí ye gbaanjé. Tàkòcò ye peteke gítí lo ngé ndii gí.»

Vò-'duù-tí-nò tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹² Ngé 'do bàndò tí nó, Bèri-mi-Mbíri gii wu tàmuu Jézù ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. ¹³ Yí gii dù gbí kángáá nga ngoò ta sili zì'duù-só. Bìndi Vò-'duù-tí-nò gii gí kù tala yí. Yí bàkà ndá sili tí nó zì'duù-só nó ta kpéeti wó gbí òkò tí ndá kàzà. À káa ndá basili mì Mbíri ta o tí nó ká ẹgbà tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có

¹⁴ À mà gii zèè Jòvànì mí gbí zàà gí, Jézù gii ya gí Gálilèyà. Yí gii ma Banga-Ngú-Có mbe gí 'do mì Mbíri jì ndá 'duù kà éno máa, ¹⁵ «Nògí! Kùro o bà zèè 'bà mì Mbíri kpónó dooko gí. Yo 'visi muu yo 'do tí ndá vò kpokèjì, yo 'ví ùnje gítí Banga-Ngú-Có.»

Jézù tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó á seè kàpá Gàliléyà, yí gii ò ndâ Simónè ta ná'vindí wó Àndèréyà kù 'va mbu, tacó ndú a ndâ mbe gò ngo. ¹⁷ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú éno máa, «Yo gi gi bà ru ndi ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe gò ndâ 'duù ji Mbíri á go bà gò ngo mì yo nò.» ¹⁸ Ndâ Simónè ta Àndèréyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú ngé gii kaa ndâ mbu mì ndú mí to, bìndi ndú gii ya gí tàkò Jézù.

¹⁹ Jézù má gii yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Simónè ta Àndèréyà nò gáà éno, yí gii ò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò, ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì Zèbìdéyò, á gbí gbâ, delè kù ere gbí ndâ mbu mì ndú. ²⁰ Káa yí ngé gii tè'é tí ndú. Bìndi ndú gii njè nò ya gí tàkò wó, jee bu ndú ta ndâ mbe neté mì wó mí gbí gbâ.

Jézù nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'duù Kàpàrànwùmù

²¹ Bìndi ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii njè nò ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù. Ta 'bí ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, yí gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, bìndi yí gii 'bità bà nìbà i ji ndâ 'duù. ²² Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gítí ña bà nìbà i mì wó gí, tacó yí kù nìbà i ji ndú go i mì gba, me go ñìndi ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdéyà lá.

²³ Káa à káa póó bà gii gí 'bí 'dakò ta i-gbì-muu wó gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri ta o tí nò, ²⁴ yí gii 'bità bà tò kù éno máa, «À tí lo a go bà bàkà ña yè ta ze, Jézù tí mbe gí 'do Názàrèti? Wò gí tacó bà 'bu ña ze? Ye ñò wó ni gí, wò a tó 'duù mì Mbíri mbe kù toko có ta yí.»

²⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nò, máa, «Dù ngbì! Co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí!»

²⁶ Bìndi vò i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii te yí gí yaà, 'va mí to, yí gii dù kù gu mí to kà tí vò ña ñìno. Bìndi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà. ²⁷ Bà 'dè có gii kpo nje ndâ 'duù 'dáá gí, gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Ìjìno a ña yè ká nó? À ngú ña bà nìbà i, ta wotí ká tàkò ? Yí má 'dè có kpèti ká ji ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù, ndú kù 'di có mì wó.» ²⁸ 'Do bà-i-nò rẹ Jézù ngé gii 'bità bà wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí.

Jézù 'vala na gê Simónè

²⁹ Bìndi bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò, ndâ Jézù ngé gii njè nò 'do bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri kù ya ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì gí 'bá mì ndâ Simónè ta Àndèréyà. ³⁰ Ndú má gii yee 'bá kà, ndú gii 'dè na gê Simónè tisi ta cò'o gbí dii wó. Ndâ 'duù ngé gii 'dè có sé'í tí nò ji Jézù. ³¹ Bìndi Jézù gii ri gí tàkò ni tí nò tà'i, yí gii zèè yí tí 'bi wó, yí má gii ja yí gí yaà, gbí dii wó ngé gii 'dèè sé gí. Bìndi yí gii ya gí bà bàkà i-zó-zó ji ndú.

Jézù 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ tende ña nò'o

³² Ta 'dè'o tí nò, si ri kù ya nèè gí to, si o bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà cee gí, ndâ 'duù gii turu ndâ mbe nò'o 'dáá gí, ta ndâ 'duù ñìno ta ndâ i-gbì-muu ndú nò gí tí ji Jézù. ³³ Ndâ 'duù me mbè gii tí mí njekeji tí wó. ³⁴ Bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ tende ña ndâ nò'o. Yí delè gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè; káa

bà 'dè có kpò ndá i tí nò gí, tacó ndú ò Jézù ni gí, káa yí biya gí máa ndú 'ví 'dè có lá.

Jézù njè nó 'do Kàpàrànwùmù gbí òdè

³⁵ Káa Jézù gii njè nó 'do 'bá ta njeýé, ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ta kpéeti wó gbí kángáá nga ngoò. ³⁶ Bindi ndá Simónè ta ndá 'bí ka wó gii njè nó ya gí bà pà bà tí wó. ³⁷ Ndú má gii 'de yí gí, ndú gii 'dè có ji yí máa, «Ndá 'duù 'dáá gí kú 'vee bà tí lo.»

³⁸ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Ndoó ya gí gbí ndá 'bí gbata, wàa ye 'ví ma có mì Mbíri ji ndá 'duù kà delè, tacó ònó a nderè bà gí ye gí muu to tí nò.» ³⁹ Bindi yí gii ya cee gbí ndá to Gàliléya 'dáá gí, kú ma có mì Mbíri ji ndá 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà ùlù Mbíri, delè ta bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù.

Jézù yuku ndá kà cì 'do tí 'bí 'dakò

⁴⁰ Bindi 'bí 'dakò tí mbe cì gii 'deke tí wó ta bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, máa, «À má nìkí tí lo gí, wò bà ngbaranga ò ye gí.»

⁴¹ Jézù má gii ò yé ọ 'dakò tí nò, yí gii ya'va 'bí wó ya gí bà gbala ta yí ta bà 'dè có, máa, «À nìkí tí ye gí; dù ngbàrángà'i.» ⁴² Bindi ndá kà cì tí nò ngé gii yuku 'do tí 'dakò nò gí kútí wó gii ngbaranga gí. ⁴³ Bindi bà cee cì 'do tí 'dakò tí nò, Jézù ngé gii 'dè có ji yí, ⁴⁴ máa, «Kpolo tí lo máa wò 'ví 'dè ji gbèè 'duù lá. Ya gí bà túbà tí lo ji bu-Mbíri, wàa wò 'ví ci i tacó bà ngbaranga kútí lo go có mì Mòze, tacó bà túbà ji ndá 'duù.» ⁴⁵ Káa 'dakò tí nò gii njè nó 'do bà-i-nò ta bà ma ngú có tí nò go ònó à nìkí tí wó dúú kú ya tí. Tacó éno, Jézù gii ọ gí gbí gbata ká gbí kóó, má wálá, ndá 'duù bà bàkà wo.

2

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù má gii dele ndi wó gí Kàpàrànwùmù bindi làmbu sili gí, ndá 'duù gii 'bità bà fiini có, máa, «Yí kuu 'bá! Yí kuu 'bá!» ² Bindi ndá 'duù gii kaa gí gí mì wó go mbíli gbí cìkàà; ndá 'duù gii yè to 'do tà'i di sè, à gii kpò tí tí njekeji bà ọ gí tà'i tàkò Jézù. Yí ta o tí nò kú nìbà có mì Mbíri ji ndá 'duù.

³ Má gii zeke'o, ndá 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò mbe gbele've gí, náa a ndá 'duù nà'ò ká kú làngà yí gí tí ji Jézù. ⁴ Káa kpokèji bà yee ta yí tà'i ji Jézù gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duù tí yè njekeji gí. Bindi ndú gii 'dò ta 'dakò tí nò gí muu 'bá, bindi ndú gii di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bàndò tí nó náa Jézù kú kí tí wó to tí nò, bindi ndú gii yuu 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò ta kpà-sili mì wó gí to ji Jézù. ⁵ Jézù má gii ò éno máa, ndú ùnje gítí yí ta njembí ndú dú gí, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «'Vii mì ye, à si có gítí ndá vò i mì lo mí to gí.»

⁶ Káa ta o tí nò ndá 'bí kpo-kpò mbe nìbà có mì Mbíri mì ndá Jùdèya kú kí tí ndú gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì Jézù nò. Ndú má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà koro có gbí njembí ndú máa, ⁷ «'Dakò tí nò 'dè ọ có tí nò tacó yè? Nìno a bà 'dè zu có gítí Mbíri! Mbe si có gítí ndá vò i mì ndá 'duù mí to a 'di? À me káa Mbíri cuki lá?»

⁸ Káa Jézù mà giì nò ña kóró-koṛo có mì ndú nò, yí ngé giì 'visì có jì ndú éno máa, «Yo kù koṛo ña ndâ có tí nò á gbí njembí yo tacó yè? ⁹ À kpónó peteke a ngayi gbí òkò tí ndâ bà 'dè có jì 'dakò tí nó éno máa, à si có gítí ndâ vò i mì wó mí to gí, ta bà 'dè có jì yí éno máa, yí te kpâ-sili mì wó wàa yí 'ví nò nó? ¹⁰ À má éno, ye kpónó bà túbà jì yo éno máa, à tí 'Viì-mì-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nò.»

Bìndi Jézù giì 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, ¹¹ «A gí yaà. Te kpâ-sili mì lo wàa wò 'ví nje nó ya gí 'bá a go có tí nó náa ye kpónó kù 'dè jì wò nò.»

¹² 'Dakò tí nò ngé giì a gí yaà, yí giì paṛa kpâ-sili mì wó, bìndi yí giì co gí sè gbí nji ṛo ndâ 'duù 'daá gí. Nje ndâ 'duù 'daá gí giì 'dè ta bà nò 'dakò tí nò kù nò nó gí. Bìndi ndú giì ùlù Mbìrì, máa, «Ze jé nò 'bí ña i go i tí nò sàà kùṛo lá.»

Jézù tè'é tí Lévi

¹³ Ta o tí nò Jézù giì dele ndi wó káká'i ya gí seè kàpá Gáliléyà bìndi o bà tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó. Mà giì zeke'o, ndâ 'duù me mbè giì kaa káká'i ya gí mì wó tàbè'dè kà. Yí giì nìbà i jì ndú.

¹⁴ Jézù mà giì nje nó 'do bà-i-nò, yí giì nò Lévi, tí 'viì mì Àliféyò, kù ki tí wó to á seè 'bá bà gò i-míri. Káa Jézù giì 'dè có jì yí, máa, «Gí gí tàkò ye.» Káa Lévi bà-i-nò giì a gí yaà ya gí tàkò Jézù.

Jézù zò i ta ndâ mbe bàkà vò i

¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù zò i á 'bá mì Lévi, ndâ 'bí mbe go i-míri, ta ndâ 'bí ña Jùdéyà ñinó mbe kpolo tí tàkù mì ndú lá nó 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí ta o tí nò mbe kù ko tàkò wó nó giì ya gí bà zò i ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'bí kpo-kpò mbe nìbà i gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú nó giì 'vee ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yí kù zò i ta ndâ mbe gò i-míri, delè ta ndâ mbe gìlìnì tacó yè?»

¹⁷ Káa Jézù mà giì 'di có tí nò, yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. A ndâ mbe sé'i ká kù pà ndâ mbe yeè. Ye gí me tacó tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

¹⁸ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, ta ndâ Fàrizéyò, tí ña ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú nó, kù kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbìrì. Bìndi ndâ 'duù giì 'vee Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì lo kònò go á go ñinó mì ndâ mbe tala có mì Jòvànì ta ndâ mbe tala có mì ndâ Fàrizéyò lá tacó yè?»

¹⁹ Káa Jézù giì 'vee ndú, máa, «Ndâ wìri bàndò bà ko niì kù kònò go ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú? Ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú, ndú kònò go lá. ²⁰ Rì bà je mbe kò niì 'do gbí òkò tí ndú bà co ká co! Ñinò bà giì dù a ṛi tí nó tí ṛi bà kònò go mì ndú nó ká nò.»

²¹ Bìndi Jézù giì ya gí kùṛo ta bà dità có jì ndú gbí lòkó'bò, máa, «'Bí 'duù jé mbe bàkà rùgà míti ká bòngò mì wó ta ngú kpâ-bòngò náa à kálásè yuu mí tà ngo lá nò wálá; yí má bàkà go éno, ngú rùgà tí nò bà yaka 'do tí ká bòngò gí, bìndi kà bà giì dù gbí bòngò tí nò ndii ñinó sàà kùṛo nó gí. ²² 'Bí 'duù delè jé mbe yee ngú nèbìtì mí gbí ká kúúkpá nèbìtì wálá, yí má bàkà éno, ngú nèbìtì má nì, yí bà ba ká kúúkpá

gì, bindi nèbítì bà yee to gí, kúúkpá delè bà yaka gí. À má éno, ngú nèbítì a i tacó ngú kúúkpá.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù kparaka muu cù ta ɾi bà wotí

²³ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkùì mì ndâ Jùdèyà gbaanjé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù nò nó co gbí nǝí, ndâ mbe tala có mì wó gii 'bità bà kparaka muu cù kù zò . ²⁴ Ndâ Fàrizéyò má gii nò i tí nò náa ndâ mbe tala có mì Jézù kù bàkà nò, ndú gii 'vee yí, máa, «Ŋìnó a ɱa yè ká nò? Ndú kù bàkà i ɱinó náa a me yí lá nó ta ɾi bà wotí tacó yè?»

²⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo jé 'deke có gítí i tí nó náa Dàvidè sí yí ta go tí wó bàkà nó lá? Ndú ta ndâ 'duù tí nò ta o tí nó mbe kù ko tàkò wó nò? ²⁶ Ta o tí nó náa yí gii ɾi gí tà'i mì Mbíɾi, si Àbìyátàrà a Kùɾo ndâ bu-Mbíɾi, bindi yí gii zò kù kò tí nó náa à ci ji Mbíɾi gí nò.

²⁷ «Mbíɾi kpédélé'i suu a ndâ 'duù má kózò gí, yí gii bàkà ɾi bà wotí. Mbíɾi bàkà ɾi bà wotí me tacó bà ba muu ndâ 'duù lá. ²⁸ À má éno, ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, à mì 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà 'dè có ji ndâ 'duù, máa, ndú bàkà a ndâ i ɱinó, ndâ i ɱinó, ta ɾi bà wotí.»

3

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bi wó mbe gbele've gí

¹ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkùì mì ndâ Jùdèyà gbaanjé, Jézù gii gí gí bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíɾi. Káa ta o tí nò, 'bí 'dakò ta 'bi wó mbe gbele've gí kuu tà'i kà gbí òkò tí ndâ 'duù. ² Bindi ndâ 'duù gii 'bità bà zeke'o tacó bà nò máa Jézù má 'vala 'dakò tí nò ta ɾi bà wotí gbí tàkùì mì ndâ Jùdèyà gí, wàa ndâ yí 'ví ya gí bà kpi ngbàngà tí wó. ³ Jézù má gii nò éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò, máa, «Co gí gí bà ɾò tìyò á kùɾo ndâ 'duù tí nò.»

'Dakò tí nò má gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó gí, ⁴ Jézù gii 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yúco mì ndoo a ngàyi? Bà bàkà tó i, wèè, bà bàkà vò i, ta ɾi bà wotí gbí tàkùì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà? Bà 'vala ku, wàlà bà zi ku?» Káa gbèè 'duù mbe 'visì có ji yí gii dù lá. ⁵ Tacó éno, Jézù gii zeke'o tí ndú ta kpo-tàkòcò wó, tacó ndú a ndâ mbe ngbútù. Tàkòcò wó delè gii kpolo gítí ndú ngé, tacó muu ndú kpolo go duù. Bindi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Ya'va gbí 'bi lo.» Bindi 'dakò tí nò má gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó gí, 'bi wó gii niki gí.

⁶ Káa ndâ mbe kù kpolo tí tàkùì mì ndâ Jùdèyà (Fàrizéyò) má gii nò i tí nó náa Jézù bàkà nò, ndú gii co gí sè tacó bà ya gí bà toko có ta ndâ 'duù ɱinó mbe tè gí tàkò có mì Èródè tí gbolò 'duù kùɾo ndâ Jùdèyà nó, tacó bà pà kpokèji gítí bà zi Jézù.

Ndâ mbè 'duù kaa ya gí mì Jézù á yì kàpá Gàlilèyà

⁷ Bindi Jézù gii ɱjè nó ta ndâ mbe tala có mì wó ya gí yì kàpá Gàlilèyà. Ndâ 'duù me mbè gii ɾu ndi ndú 'do gbí ndâ gbata gbí ndâ to Gàlilèyà ta Jùdèyà, ⁸ ta gbolò gbata Jèrùzàlémè, ta Ìdùmèyà, delè 'do tito Jòròdáníyà, delè 'do gbí ndâ to Tírò ta Sídóni. Ndâ 'duù má gii 'dì tàwò ndâ i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, ndú gii tì ya gí mì wó. Ndâ 'duù tì go ngana.

⁹ Jézù má gii nò ɱa bà tì ndâ 'duù tí nò, yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, ndú gí ta gbâ ji yì, tacó yí ta o tí nó kù ci gúku máa

ndâ 'duù bà kpoko yì. ¹⁰ Tacó ndâ 'duù 'di tà wò bà 'vala ndâ mbe sé'i mì wó me mbè, tacó éno, ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú nó 'dáá gí kú jòò tí ndú tacó vòò bà gbala yí wàa ndâ yí 'ví 'de ta 'wálá. ¹¹ Delè ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó má ñò yí, ndú kú 'vaka tí ndú to, ta bà tò kú, máa, «Wò a 'Viì-mì-Mbíri.» ¹² Káa yí gii 'dè có ji ndú kpolo ma, máa ndú 'ví túbà tí yí gí sè ji ndâ 'duù lá.

Jézù ɾuka ndâ mbe nò tú mì wó muu'bi-nje só

¹³ Ta o tí nó Jézù gii ñjè nó ya gí gbí òkò ndâ 'bí gú. Bindi yí gii tè'é tí ndâ 'duù ñinó mbe ñikí tí wó nò. Ndú mâ gii gí gí mì wó gí, ¹⁴ yí gii ɾuka ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndú muu'bi-nje só, tacó wàa ndú 'ví dù toko ta yí, wàa yí 'ví kú tuu ndú ya gí bà ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù. ¹⁵ Yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o ji ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa Jézù ɾuka ndú tacó bà dù ta yí nó a ndâ Simónè, náa yí kpì ngú rẹ mí tí wó máa, Piyétòrò, ¹⁷ ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvání tí ndâ 'viì mì Zèbìdéyò, náa yí kpì ngú re mítí ndú máa Bènèrègìsì, gbí éno máa, ndâ 'viì-ngbàngbàri, ta Àndèréyà, ¹⁸ ta Filipò, ta Bàràtòlóméyò, ta Mátéyò, ta Tòmázò, ta Jákòmò tí 'viì mì Àlìfeyò, ta Tàdéyò, ta Simónè tí nó ta 'bí rẹ wó a Tó-'viì-'bá, ¹⁹ ta Júdá Ìsikàriyòtè tí mbe gii kpì ngbàngà tí wó.

Ndâ 'duù go mâ mítí Jézù

²⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó gí 'bá 'do pí gú bindi bà ɾuka ndâ mbe tala có mì wó gí, ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó káká'i tí ña ñinó náa à gii kpòtí tí ndú ta ndâ mbe tala có mì wó tí bà zò i. ²¹ Ndâ nambe wó má gii 'di éno, ndú gii ya gí kà tacó ba kpolo tí wó, tacó ndú koɾo có éno máa, a gbí muu wó a ndâ i. ²² Káa ndâ kpo-kpò mbe ñibà i mì ndâ Jùdéyà mbe gí 'do Jèrúzàlémè ta o tí nó kú 'dè ñindi ndú éno máa, «À gbí muu wó a gba mì ndâ mâ tí nó ta rẹ wó a Bèlìzèbùlù nò.» Ndú delè ta o tí nó kú 'dè có éno máa, «A gba mì ndâ mâ tí nó ká kú je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.»

²³ Jézù mâ gii 'di ña ndâ có tí nó, yí gii tè'é tí ndâ mbe kú 'de ña ndâ có tí nó gí mì wó. Bindi yí gii 'vee ndú gbí lòkó'bò éno máa, «Mâ bà mòkò ka wó mâ 'do gbí muu 'duù ée? ²⁴ Có mì ndâ 'duù mì gbèe gba jé má toko lá, gba tí nó bà zogo 'bá wálá. ²⁵ À delè có mì ndâ 'duù á ɾùkàtìi mì ndú má toko lá, ndú bà sì 'bá tí nó wálá. ²⁶ Káa Gba-wàtà má kú sogo tí wó, gbí go éno máa, Gba-wàtà ñjèe gbí tí gí. À má éno, ñinò a bà ngbù yí ká nò. Tacó wotí bà rò tíyò mì wó káká'i wálá. ²⁷ Káa 'bí 'duù jé bà ñi bà ɾi gí tà'i mì 'bí 'duù ta wotí kuu tí wó, bindi yí gii kaa ndâ i mì wó a ta có 'dakò nò wálá, sè káa ñinó yí kpédélé'i má eɾe mbe 'bá gí, bindi yí bà gii kaa ndâ i mì wó ta wotí si yí gbí wú.

²⁸ «Ye kú 'de có ji yo ta yúco éno máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ña ndâ vò i mì ndâ 'duù 'dáá gí, gí. À kpètí káa ndâ mbe 'dè zu có á gítí wó tí Mbíri. ²⁹ Káa 'duù má go mâ mítí Bèri-mì-Mbíri, 'duù tí nó bà 'de à-cee-gí 'do mì Mbíri wálá, tacó 'duù tí nó bàkà a ña vò i tí nó náa áá bà cee wálá.» ³⁰ Jézù 'dè có tí nó tacó ndâ 'duù ta o tí nó kú 'dè có éno máa, a gbí muu wó a ndâ mâ.

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

³¹ Káa ta o tí nò ndâ nawu Jézù ta ndâ ná'vindí wó gii rò táyò á sè. Bìndi ndú gii tuu tú gí bà tè'é tí wó. ³² Káa ndâ 'duù me mbè ki tí ndú jèlè yí 'dee gí. Bìndi ndú gii 'dòkò ndi có tí nò jì yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kù 'vee bà tí lo á sè.»

³³ Káa Jézù gii 'vee ndú éno máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ³⁴ Yí bà-i-nò gii zeke'o tí ndâ 'duù tí nò mbe ki tí ndú jèlè yí 'dee gí nò. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Nawu ye, ta ndâ ná'vindí ye cuki me káa ndâ 'duù tí nò mbe kù tè'é tí ye nò lá. ³⁵ 'Duù mbe bàkà go có mì Mbíri gí, 'duù tí nò a nawu ye, yí a ná'vindí ye, yí delè a nâmi ye.»

4

Bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹ Ta o tí nò Jézù káká'i gii 'bità bà nìbà i jì ndâ 'duù a yì kápá Gàliláyà. Káa yí mâ gii ñò máa, ndâ 'duù tí me mbè ngé ndii gí, yí gii ñjè nó ya gí bà ki tí wó gbí gbâ a ro ngo si ndâ 'duù mí tí ngo. ² Yí gii dù gbí gbâ á ro ngo kà kù nìbà i jì ndâ 'duù gbí lòkò'bò éno máa, ³ «Yo sè tù yo nìkì maa, wàa yo 'ví koro gbí có tí nò.

«Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ña gbí ñjì mì wó. ⁴ Káa ndâ 'bí ñjì ña gii 'vaka tí to á seè kpokèjì, káa ndâ nuù gii da ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí gii 'vaka tí á gbí díí ta zì to tí me ñjì'dí, à káa pòó bà kù ndú, ⁶ go wu ri gii ziki ndâ dó kú ndú 'dáá gí, tacó tà teè ndú ya gí tà to me 'dú lá. ⁷ Ndâ 'bí gii 'vaka tí á gbí òkò ndâ bè kperè. Ndâ bè kperè tí nò gii tù yiiga muu ndú gí, ndú gii jò lá. ⁸ Káa ndâ 'bí gii 'vaka tí a i gbí banga zì to. Ndú mâ gii kù, ndú gii uu gí yaà, bìndi ndú gii jò ta banga muu ndú, gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

⁹ Bìndi yí gii yee nje lòkò'bò mì wó ta bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù tí nò éno máa, «À má éno, tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè ndâ có mì Jézù á gbí lòkò'bò

¹⁰ Jézù má gii co gí ndii ta kpéétí wó gí, ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só, toko ta ndâ 'bí 'duù mì wó mbe kù dù ta yí nó gii ya gí bà 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nò. ¹¹ Káa yí gii 'visì có jì ndú éno máa, «À je muu jì yo tacó bà 'di gbí ñgii bà dù yí tí Mbíri tí gba gí. Káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ndâ có 'dáá gí ká gbí lòkò'bò. Go có tí nó nàa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè dígísèè éno máa,

¹² «Ndú 'ví zeke'o, káa ndú 'ví ñò i lá.

Ndú delè 'ví 'di kòcò, káa ndú 'ví 'di gbí có tí nò lá.

Tacó ndú má ñò i, delè ndú má 'di gbí có,

ndú bà gii 'visì tí ndú gí mì ye tí Mbíri,

bìndi ye bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú.» »

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ña

¹³ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí lòkò'bò tí nò lá? Káa à má éno, yo bà gii 'di gbí ndâ 'bí lòkò'bò ée? ¹⁴ Gbí lòkò'bò tí nò éno máa: ñjì ña tí nò nàa mbe va ña tí nò kù va nò a ñjì có mì Mbíri. ¹⁵ Ndâ ñjì ña ñjìno mbe 'vaka tí ta tí kpokèjì nó a ndâ có mì Mbíri nàa à ma ndú jì ndâ 'duù, káa à káa pòó bà 'di có tí nò mì ndú, Vò-'duù-tí-nò gii volo muu ndú 'do tí bà 'di gí.

¹⁶ «Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí to á kàrà-kàrà ɾo díí nó a ndâ có ñinó náa à káa póó bà 'di ndú m̀ ñdâ 'duù, ndú giì ùnje gítí ndú gí; ¹⁷ ndâ nji có tí nò giì dù gbí njembí ndú ta làmbu o, káa à má bà giì gbùrùngà ndú ta bà mèèkè'i tí ndú á muu ndâ có tí nò, ndú ngé giì jee có tí nó mí to gí, tacó ndâ có tí nò gbì teè mí gbí njembí ndú lá.

¹⁸ «Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí òkò ndâ bè kperè nò a ndâ nji có ñinó náa ndâ 'duù 'di ndú, ¹⁹ káa bà kpolo tí ndâ i muu to tí nó, ta líkí ndâ kpo-kpò i, ta bà dù ta go ndâ i, giì soloko ndú 'do tí bà 'de i gbí có tí nò gí.

²⁰ «Káa ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí á gbí banga zì to nó uu go ndâ nji có m̀ Mbíri mbe 'vaka tí gbí njembí ndâ 'duù ñinó mbe kpolo tí ndú mí gbí njembí ndú. Ndú gí bàkà go ndâ có tí nò, bìndi tàkòcò Mbíri giì peteke gítí ndú go bà peteke tàkòcò mbe ji nji gítí ndâ banga kú i gbí nji m̀ wó.»

Bà lòkò'bò có gítí ngba wu

²¹ Bindi Jézù giì 'vee ndú, máa, «A 'di jé ká òlò wu mí tà'i m̀ wó ta 'dí'di'o, káa yí giì 'bu i mí ɾo ngba wu tí nò, wàlà yí giì nguù ngba wu tí nò mí tà kítikpara? ²² À kù nguù i ká tacó bà giì túbà ndí gí sè káká'i. À delè kù 'dè có á tà bèngiì ká tacó bà giì kò-kò tí. ²³ À má éno, yo sè tù yo, náa tù má dú kuu tí muu yo nò, wàa yo 'ví 'di có tí nò.»

Bà lòkò'bò có gítí bà 'vii i

²⁴ Jézù káká'i giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí có tí nó náa yo kù 'di nò. Ña i tí nó náa wò tí 'duù má bàkà míti ndâ 'bí ka lo nó, Mbíri bà giì bàkà míti lo káa gbèe ña i tí nò. Yí delè bà bàkà ta wotí tí có tí ñinó náa wo bàkà nó gí. ²⁵ Tacó 'duù ñinó ta ndâ i kuu m̀ wó nó, áa bà je ndâ 'bí ji yí mí pí ndú. Káa 'duù ñinó ta i m̀ wó wálá nó, à kpétí káa sè làmbu i ñinó náa yí kù l̀ ta njembí wó nó, áa bà aaka 'do 'bì wó gí.»

Bà lòkò'bò có gítí bà kù nji ña 'do tà to

²⁶ Jézù giì lòkò'bò 'bí có káká'i máa, «Bà zèè 'bá m̀ Mbíri ká go 'duù mbe ya gí bà va ña. ²⁷ Bindi yí giì ya kù bàkà ndâ 'bí nètè m̀ wó. Káa ndâ síí kú i giì yee gí sè, bìndi ndú giì uu gí yaà. Mbe va ña tí nò ñò ni lá máa ndâ kú i kù bàkà tí ée wè. ²⁸ À káa to ta kpéetí wó ká kù bàkà ndâ kú i tí nò kù uu gí yaà, bìndi ndú giì jò, bìndi ndú giì ɾi nji. ²⁹ Bindi à káa o tí nó náa ndâ i 'do gbí nji má giì yù gí nó, mbe va ña bà giì ngara tí wó gítí bà kili ndú.»

Bà lòkò'bò có gítí ndâ vici nji ña

³⁰ Bindi Jézù giì 'dè 'bí lòkò'bò káká'i éno, máa, «Ndoo kpónó bà 'vii bà zèè 'bá m̀ Mbíri míti ña yè? Ndoo bà 'dè a ña lòkò'bò yè dú mbe 'vii tí? ³¹ À go ndâ nji ña ñinó mbe me vici ngé ndii gí nò, nékéléé go nji ndí. ³² Káa ndú má giì kù 'do tà to, ndú giì uu gí yaà tí bè'i gbèè ta bè wó ndii ndâ 'bí bè'i 'dáá gí, náa ndâ nuù me mbè kù tè wo ndú m̀ gbí.»

³³ Jézù 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí ndâ lòkò'bò go ndâ ñinò, 'vii ta wotí bà 'di gbí ndâ có tí nò m̀ ndú. ³⁴ Káa ta o tí nó náa ndú má ta kpéetí ndú ta ndâ mbe tala có m̀ wó, yí giì 'dè gbí ndâ lòkò'bò tí nò 'dáá gí ji ndú.

Jézù rò gbolò pípìrì mí tíyò

³⁵ Káa ta 'dè'o mi gbèe ri bà nibà i mi Jézù jì ndâ 'duù gbí ndâ lókó'bò nò, Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mi wó máa, «Ndoò di ngo gí tito kápá.» ³⁶ Káa ndú má gii nje nó gí, ndâ 'bí 'duù gii ru ndi ndú gbí ndâ gbâ ñindi ndú. ³⁷ Káa si ndú kálásê kuu muu nó á rò ngo, pípìrì gii 'bità bà pì ta wotí tí ngé ndii gí. Ngo kú gii 'bità bà gbàngá gí gbí gbâ. Gbâ kú gii bàkà có bà yé-yè ta ngo.

³⁸ Káa Jézù jée kuu tísi, tí tàmuu wó gí yaà gí, á tàngbó gbâ, kú tèrì. Bindi ndâ mbe tala có mi wó gii gbà yí 'do muu ri. Yí má gii ziya gí, ndú gii 'vee yí, máa, «A ñikí tí lo éno máa, ndoo mii gí wàà, mbe tí ze?» ³⁹ Káa Jézù gii do mítí pípìrì, yí delè gii 'dè có jì ngo tí nò mbe kú gbàngá tí nò máa yí si bà gbàngá mí to. Bindi pípìrì gii rò tíyò gí. O gii re déé.

⁴⁰ Bindi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mi wó máa, «Yo kú cì a gúku yè? Yo kálásê ùnje lá?»

⁴¹ Káa gúku gii zèè ndú 'dáá gí mbi gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ña 'di ká nó, náa ndâ pípìrì ta ngo kú 'di có mi wó nó?»

5

'Bí 'dakò tí Jèràsìni ta ndâ i-gbí-muu wó

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mi wó gii di ngo á bindi bà gbùrùngà ndú mi gbolò pípìrì tí nò, gí tito kápá á gí 'bá mi ña ndâ 'bí 'duù ta rè ña ndú a ndâ Jèràsìni. ² Káa à káa póó bà gii co Jézù gí to 'do gbí gbâ, 'bí 'dakò ta ndâ i-gbí-muu wó gii gí 'do gbí òkò ndâ muu'dú gí mi wó. ³ 'Dakò tí nò kú 'vala tà ndâ 'bá muu'dú. Káa 'bí 'duù mbe 'de wotí bà kpolo tí wó wálá, tacó à kpétí má ẹre yí ká ta ginjiri, à zèè tí wó lá. ⁴ A ta o 'dáá gí kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú ẹre 'bi wó ta ginjiri. Káa yí kú ki'viki gbí 'bò tí nò 'do tí kò wó gí, yí delè kú karaka gbí ginjiri 'do tí 'bi wó gí, káa gbèe 'duù mbe co gbí òkò wó wálá. ⁵ Yí dù kú tò kú too yé, ta ri, too yé, ta ri, ta ndi gbí òkò ndâ 'bá muu'dú, delè ta ndi pí ndâ gú, ta bà ndo-ndooko tí wó ta ndi tí ndâ díí.

⁶ Mbe má tí nò má gii òkò Jézù 'do me 'dú, yí gii ì ngèlè ya gí mi wó, yí gii kucuku muungbó wó mí kùro wó, ⁷ kú tò ta kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mi lo ta ye a yè, Jézù, 'Viì-mi-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kú be jì wò a tí Mbíri máa, wò 'ví bàkà sé'i mítí ye lá!» ⁸ ('Dakò tí nò 'dè có tí nò tacó Jézù do ta i tí nò gbí muu wó nò máa, «Co 'do gbí muu wó gí, ndi lo, zu i!»)

⁹ Bindi Jézù gii 'vee i tí nò máa, «Rè lo a 'di?»

Káa i tí nò gii 'visì có jì yí, máa, «Rè ye a Tùmèrè, tacó muu ze me mbè.» ¹⁰ Bindi yí gii dù kú 'deke tí wó jì Jézù, máa «Si bà ni ze 'do bà-i-nó mí to.»

¹¹ Káa ta o tí nò ndâ kàdùrúkù me mbè kú zò i tàgbà gú á gbí to tí nò. ¹² Bindi ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Mòkò ze ya tí gí mi ndâ kàdùrúkù tí zò, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndú.» ¹³ Tacó ènò, Jézù gii si ndâ i tí nò mbe kò 'dakò tí nò 'ví bàkà go ñinó náa à ñikí tí ndú. Bindi ndâ i tí nò gii nje ta ngèlè 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrúkù. Muu ndâ kàdùrúkù tí nò ta o tí nò 'dáá gí dè gítí álifì só. Bindi ndâ kàdùrúkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tí njà gángá ngo, ndú gii mù à

ngo gí. ¹⁴ Bìndi ndá mbe gbà ndá kàdùrùkù tí nò gii njè ta ngèlè ya gí bà má cò ña i tí nò mbe bàkà tí nò á ji ndá 'duù gbí gbata, ta ndá 'duù ñinó mbe kù si 'bá á ta ndi seè gbata tí nò.

Ndá 'duù má gii 'di có tí nò, ndú gii kaa ya gí bà ñò ña i tí nò mbe bàkà tí dú nò. ¹⁵ Káa ndú má gii kaa ya gí mì Jézù, ndú gii 'de 'dakò tí nò táánò náa ndá i kò yí gí nó kù ki tí wó to ta bòngò tí wó tí cèe 'duù ta i-gbì-muu wó wálá. Bìndi gúku gii zèè ndú 'dáá gí. ¹⁶ Ndá 'duù mbe ñò ña i tí nò mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nò táánò náa ndá i kò yí gí nó, ta ndá ña ñinó mbe bàkà tí mítí ndá kàdùrùkù nó gii njè ya gí bà 'dè ndí ji ndá 'duù. ¹⁷ Bìndi ndá 'duù gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, yí njè nó á 'do gbí òkò tí ndá yí gí.

¹⁸ Káa si Jézù kù gii ya gí bà 'dò gí gbí gbà tacó bà njè nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndá i 'do gbí muu wó nò gii 'deke tí wó ji yí, máa, yí si ndá yí 'ví ya ta yí. ¹⁹ Káa Jézù gii biya gí. Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «A ñikí máa wò ya gí 'bá, wàa wò 'ví dítà ndá ña nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji wò nó á ji ndá nambe lo.» ²⁰ Bìndi 'dakò tí nò gii njè nó ya gí 'bá co gbí 'bí wúngbó to ta rè a «Ndá-gbata-muu'bi» ta bà dítà ndá ña i tí nò náa Jézù bàkà ji yí nó á ji ndá 'duù. Káa nje ndá 'duù mbe 'di có tí nò 'dáá gí gii 'dèè gítí gí.

Jézù 'vala ndá 'bí niù ta nájú Jáyirù

²¹ Jézù má gii dele ndi wó 'do 'bá mì ndá Jèràsínì ta gbà gí tito kè'bí gí, ndá 'duù me mbè gii kili káká'i ya gí mì wó á yí kápá. ²² Bìndi 'bí 'dakò tí gba kùro ndá mbe kù bàkà nètè bándò bà kili ndá Jùdéya gí bà ùlù Mbíri ta rè wó a Jáyirù gii gí gí mì Jézù, bìndi yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, yí gii zèè kò wó, ²³ ta bà 'deke tí wó ji yí ta wotí tí, máa, «Lambu nájú ye gbí kpâ-kperè. Gí gí bà tee 'bi lo mítí wó wàa yí 'ví 'de ta 'valá.» ²⁴ Bìndi ndá Jézù gii njè nó ta Jáyirù.

Káa ta o bà njè nó mì ndú, ndá 'duù me mbè toko mítí ndá mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só gii kaa kù ya gí tàkò wó. ²⁵ Bìndi 'bí niù ta mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu'bi-nje só, ²⁶ náa wo wó co ji bà nò gí mì ndá mbe bàkà yeè gí; bà si ndá yeè delè miù ndá i 'do tí wó 'dáá gí, káa mbelè tí nò jé rò tíyò 'do tí wó nji'dí éno lá. À dú nò a bà gii zingí sé'i tí nò mítí wó. ²⁷ Niù tí nò má gii 'di có tí Jézù, yí gii gí céké-céké co gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò, ya gí bà gbala bòngò tí Jézù. ²⁸ Yí bàkà go éno, tacó yí kù kojo có máa, «Ye kpétí má gbala káa ndá bòngò tí wó, ye bà 'de 'valá gí kù.» ²⁹ À káa póó bà tee 'bi niù tí nò mítí Jézù, mbelè ngé gii rò bà yee 'do tí wó gí. 'Do bándò tí nò, niù tí nò gii ñò gbí diù wó da gí.

³⁰ Káa Jézù má gii ñò ni gí máa, wotí bà 'vala 'duù co 'do gbí diù yí gí, yí gii 'visi tí wó gítí ndá mbè 'duù tí nò, bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «A 'di ká tee 'bi wó mítí ndá bòngò mì ye?»

³¹ Káa ndá mbe tala có mì wó gii 'visi có ji yí, máa, «Wò ñò ndá mbè 'duù tí nò mbe kù kpoko wò 'dee wò gbóó nó gí, káa wò gii dù ndi lo kù gii 'vee 'vé máa, «A 'di ká tee 'bi mítí ye» wè?»

³² Káa Jézù gii zeke'o jèlè yí gí tacó bà ñò 'duù tí nò mbe tee 'bi wó mítí wó nò. ³³ Bìndi niù tí nò gii gí kùro wó kù gu ta gúku, tacó yí ñò i tí nò mbe bàkà tí mítí wó nó ni gí. Yí gii 'va tí wó mítí kò Jézù, bìndi yí gii 'dè yúco mì wó 'dáá gí ji yí. ³⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji yí,

máa, «Wò 'de 'válá tacó wò ùnje gítí ye gí, nájú ye. Ya ta 'dê njembí lo, dele ta 'dê gbí dùi lo.»

³⁵ Káa si Jézù kálásê kù 'dè có ji nù tí nò, ndâ 'duù náa à tuu ndú gii gí ta ngèlè 'do 'bá mì Jáyìrù gí bà 'dè có ji yí, máa, «Bà i tí nò volo 'bá kà gí; wò kù si mbe nìbà i 'ví nò sé nó mítí wó sínò tacó yè?»

³⁶ Káa Jézù gii bàkà tí wó tí mbe 'di ndâ có tí nò náa ndâ tú tí nò 'dè ji Jáyìrù nò lá. Bìndi yí ngé gii 'dè có ji Jáyìrù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mítí Mbìrì.» ³⁷ 'Do tí bàndò tí nò, Jézù káká'í gii si gbèè 'duù 'ví ɾu ndi wó á bìndi ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì nò lá. ³⁸ Ndú mâ gii di 'bá mì Jáyìrù, Jézù gii nò ndâ 'duù kù mèrèkè tí ndú ta tó, ta bà wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà. ³⁹ Káa Jézù gii ɾì gí tà'i, bìndi yí gii 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yo kù pìi wo ta bà wa gbí tacó yè? 'Vii tí nò cee lá, yí kù tè a ɾi.» ⁴⁰ Káa ndâ 'duù tí nò gii ɳo Jézù ɳo-ɳo.

Bìndi Jézù gii nje ndâ 'duù 'do tà'i á tàkò ku 'viní tí nò 'dáá gí gí sè. Bìndi yí gii si ta yí káa ndâ bu 'viní tí nò ta nawu wó, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Bìndi ndú gii ya ta ndú gí rẹgbà tí ku 'viní tí nò. ⁴¹ Jézù bà-i-nò gii zèè 'bì 'viní tí nò, bìndi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Tàlità kúmi.» (Gbí máa, «Lambu 'viní, a gí yaà.») ⁴² Bìndi 'viní tí nò ngé gii a gí yaà kù nò nó. 'Viní tí nò ta o tí nò a 'duù ta ndoò tí wó muu'bi-nje só. Bìndi nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gí. ⁴³ Káa Jézù gii 'dè có ji nawu 'viní tí nò máa, yí je i-zó-zò ji yí. Yí delè gii 'dè có ji ndú ta wotí tí máa, ndú 'ví 'dè có i tí nò náa yì bàkà ji 'viní tí nò nó gí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

6

Jézù co wìri ya gí 'bá mì ndú Názàrèti

¹ Ta o tí nò Jézù gii nje nó 'do 'bá mì Jáyìrù ya gí 'bá mì ndú á Názàrèti. Ndâ mbe tala có mì wó gii ko tàkò wó ya gí kà. ² Káa ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, yí gii 'bità bà nìbà i ji ndâ 'duù á bàndò bà kilì ndâ Jùdéyà gí bà ulù Mbìrì. Káa nje ndâ 'duù me mbè mbe 'di ndâ có mì wó gii 'dèè gítí ɳa bà nìbà i mì wó Bìndi ndú gii 'bità bà kitiki có gbí òkò tí ndú, máa, «'Dakò tí nò 'de ɳa ndâ có mì wó nò 'do ngò? Nìno a ɳa muu yè náa Mbìrì je ji yí go éno? Yí me ta bà bàkà ndâ seɾè tí nò 'dáá gí ée? ³ Nìno me 'dakò tí nó mbe kù bàkà nèté bà no mù, tí 'vii mì Màriyà nó lá? À me yí tí ná'vindí ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Jùdà, ta Simónè nó lá? Ndâ námì wó me kuu ta ndoo á to nó lá?» Bìndi ndú gii biya bà se tù ndú tí ndâ có mì wó gí.

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À káa ndâ ka 'bá, ta ndâ nambe mbe 'dòkò có mì Mbìrì, ta ndâ 'duù gbí yâ-wó cuki ká te duù mítí wó lá.» ⁵ Tacó éno, yí gii bàkà ndâ seɾè ji ndú me mbè lá. Yí gii 'vala ndâ mbe sé'i ká gbaànjé-gbaànjé ta bà tee 'bì wó mítí ndú. ⁶ Bà 'dè có gítí ndâ 'duù Názàrèti gii kpo nje wó gí, tacó ndú ùnje gítí ndâ có mì wó lá. Bìndi yí gii ya gí 'bá mì ndâ 'bí tende 'duù kù nìbà i ji ndú.

Jézù tuu ndâ mbe tala có mì wó

⁷ Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só. Bìndi yí gii 'bità bà tuu ndú á gí ndii, só, só, só. Káa kùro bà nje nó mì ndú, yí gii gí wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji ndú. ⁸ Bìndi yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú éno máa,

«Yo 'ví zèè 'bí i mí 'bí yo á bìn̄di ndâ mû-kórò mí yo lá.

Yo 'ví te vòò i-zò-zò tacó bà zò á muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá lá.

Yo 'ví je gùrúsù ta yo muu nó lá.

⁹ Yo 'ví kaa ndâ 'bí tàrà ta ndâ bòngò tacó bà 'visì ta ndâ ñìnó tí dìì yo nó muu nó lá.

¹⁰ Yo má yee tí to, yo 'ví ràngà bàndò bà dù yo lá,
yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà ñjè nó mí yo á 'do tí to tí nò.

¹¹ Yo má di tí bàndò, káa ndâ 'duù bà-i-nò má kaa kpâ-sili jì yo á gí tà'i lá, ndú delè má biya bà sè tù ndú á gítí ndâ có tí nó náa yo kú 'dè jì ndú nó gí, ta o tí nó náa yo má kú ñjè nó 'do tí to tí nò, yo 'ví gbà ñjú to to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nò á jì ndú.»

¹² Jézù má gii kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii 'vaaka gí ndii kú ma có jì ndâ 'duù éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, ¹³ ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ nò'o ta bà too bàà mífí ndú.

Ndeřè bà zi Jòvànì mì Èródè

¹⁴ Èródè tí gbolò 'duù kùro ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí Jézù, tacó ò Jézù ta o tí nó gii wu to ngé ndii gí. Ndâ 'bí 'duù ta o tí nó kú 'dè có éno máa, a Jòvànì tí nó táánò tí mbe kú caka tí ndâ 'duù nó ká 'vala ndí wó 'do gbí muu'dú wó, káa yí kú bàkà ndâ seřè tí nò. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú kú 'dè có máa, yí a mbe 'dòkò có mì Mbířì, á go ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbířì sàà gbí o mì ndâ ká gù ndâ yì. ¹⁶ Káa Èródè má gii 'di ta wo ndâ i-seřè tí nó náa Jézù kú bàkà nó, yí gii 'dè có máa, «Jòvànì tí nó náa ye táánò da miřì wó gí nó 'vala ndí wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

¹⁷ Èródè 'dè có tí nò, tacó àà táánò a yí ká tuu ndâ àsìkèrì mí wó ya gí bà zèè Jòvànì mì gbí zàà tacó tí Èródìyà, tí niì mì ná'vìndí wó Filípò, náa yí tí Èródè ja yí 'do tí wó gii kò gí. ¹⁸ Káa yí gii zèè Jòvànì mí gbí zàà tacó Jòvànì gii 'dè có jì yí éno máa, àà mì wó me yúcó tacó bà kò niì mì ná'vìndí wó 'do tí wó lá. ¹⁹ Tacó éno, Èródìyà gii mbè Jòvànì gí mì ku, tacó ña có tí nò. ²⁰ Káa yí ta o tí nò 'dè kpokèjì bà zi yí lá, tacó Èródè te duù mífí Jòvànì ngé ma. Tacó ndâ có mì wó delè 'dáá gí toko ká ta có mì Mbířì. Tacó éno, Èródè gii kpolo tí Jòvànì, tacó wàa, 'bí vò i 'ví 'de yí lá. Líkí bà 'di ndâ có mì wó ta o 'dáá gí delè tí wó ngé.

²¹ Èródìyà gii 'dè banga kpokèjì bà zi Jòvànì ta 'bí o náa Èródè gii bàkà kàràrà o bà jò yí jì ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì wó, ta ndâ kpóló-kpolo 'duù Gàlilèyà. ²² Ta o kàràrà tí nò, nájù Èródìyà gii peteke tàkòcò ndâ Èródè ta ndâ wířì mì wó ta bà dù řu jì ndú. Tacó éno, Èródè gii 'dè có jì 'vinì tí nó éno máa, yí ñì ò ña i tí nó ta go tí wó nó jì yì, wàa yì 'ví je jì yí. ²³ Èródè gii see tí wó jì 'vinì tí nó éno máa, «Nì ò ña i ñìnó ta go tí lo nó jì ye wàa ye 'ví je jì wò. Wo kpèfí má ñi káa kacì to mì ye, ye bà je jì wò gí.»

²⁴ Káa làmbu 'vinì tí nó gii ò ña i ñìnó náa yí 'ví 'dè có 'do tí Èródè nó lá. Tacó éno, yí gii có ta ngèlè ya gí bà 'vee nawu wó gítí ña i tí nó náa yì 'ví 'dè có nó. Káa nawu wó gii kpo-gbì-tà-tù wó máa, «Ya gí bà

'dè có jì gbolò gba éno máa, «Je muu Jòvànì jì ye.» ²⁵ Bìndì 'vinì tí nò gùì dele ndì wó ta ngèlè galá ya gí mì gbolò gba, bìndì yí gùì 'dè có jì yí máa, «À tí ye a go muu Jòvànì, ká kpónó mí to nò, á mí gbí kùrùngbù tí nò.»

²⁶ Sé bà 'di ña có tí nò gùì bàkà Èródè ngé ndii gí, káa kpokèjì bà 'visì 'bí ña tende có gùì kpo yí gí, tacó a yí tí gbolò gba ká 'dè có ta nje wó jì 'vinì tí nò á mí kùro ndá kpo-kpò wíri mì wó éno máa, yí nì rẹ̀ í tí nó ta go tí wó nó jì yí. ²⁷ Tacó éno, yí ngé gùì tuu àsikèrì éno máa, yí ya gí bà 'dè có jì ndá mbe kpolo tí ndá 'duu gbí zàà éno máa, ndú da muu Jòvànì gí tí jì 'vinì tí nò. ²⁸ Àsikèrì tí nò mà gùì gí ta muu Jòvànì á gbí kùrùngbù gí, 'vinì tí nò gùì te ya tí jì nawu wó.

²⁹ Ndá mbe tala có mì Jòvànì mà gùì 'di có tí nò, ndú gùì te ku wó, ndú gùì duu gí.

Jézù ko ndá 'duu álifì vò

³⁰ Ndá tú mì Jézù gùì dele ndi ndú bìndì bà tuu ndú mì wó gí gí bà dità ndá i ñinó náa ndú bàkà nó, ta ndá i ñinó náa ndú nìbà jì ndá 'duu nó jì yí. ³¹ Káa Jézù gùì 'dè có jì ndú máa, «Ndoo yèè gí ndii gítí 'bí bàndò ta ndá 'duu tí wálá, wàa yo 'ví tẹ̀wo yo nji'dí.» Yí 'dè có tí nò tacó ndá 'duu ta o tí nò kù gí gí mì ndú me mbè ngé ndii gí, káa kpokèjì bà tẹ̀wo ndú wálá. ³² Bìndì ndú gùì ya ta gbá gí ndii ta kpéetí ndú gítí 'bí bàndò ta ndá 'duu tí wálá. ³³ Káa keelá, ta o tí nò náa ndú kù ya gítí bàndò tí nò nò, ndá 'duu me mbè ñò ndú ni gí. Tacó éno, ndá 'duu me mbè gùì kaa ta ngèlè 'do gbí ndá gbata ya gí bà cu kùro ndú. ³⁴ Ndú gùì oloko gí to 'do gbí gbá ká jé mítí ndá 'duu binjì to. Yé ro ndá 'duu tí nò gùì bàkà Jézù ngé ndii gí, tacó ndú go ndá rómbo ta mbe gbá ndú wálá.

³⁵ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gùì ñò éno máa, o kù gùì béé-bèè, ndú gùì 'dè có jì yí máa, «Ndoo kpónó tí bàndò ñinó ta ndá 'duu ta 'bá tí wálá, káa o kù ndíí-ndii. ³⁶ Njè ndá 'duu tí nò gí, tacó wàa, ndú 'ví ya ta sè rì nó gí bà pà i-zó-zò 'do mì ndá 'duu ta ndi tí ndá 'bá ta to nò.»

³⁷ Káa Jézù gùì 'visì có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo je i-zó-zò jì ndú.»

Káa ndú gùì 'vee yí máa, «Nògí, wò kpónó kù kojo có máa, àá mì ze a yè tacó bà sì ta i-zó-zò tẹ̀ ta ña mbè 'duu tí nò?» ³⁸ Káa Jézù gùì 'vee ndú, máa, «Áá mì yo a ndá kù kò ée? Yo ya gí bà ñò gi.» Ndú mà gùì ya gí bà ñò ndá kù kò mì ndú, ndú gùì dele ndi ndú gí gí mì Jézù, bìndì ndú gùì 'dè có jì yí máa, «Áá mì ze a ndá kù kò vô, ta ndá nji sè sósò'ò.» ³⁹ Bìndì Jézù gùì 'dè có jì ndú, máa, ndú 'dè có jì ndá 'duu tí nò 'dáá gí máa, ndú ki tí ndú to, ta bà muu ndú, bà muu ndú, á gbí dó mbíli.

⁴⁰ Ndá 'duu mà gùì ki tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go có tí nò náa Jézù 'dè nò gí, bà muu ndá 'bí 'duu zi'duu-vò, bà muu ndá 'bí 'duu zi'duu-só-nje muu'bi, ⁴¹ Jézù gùì kaa ndá kù kò tí nò vô nò, ta ndá nji sè tí nò sósò'ò nò mí 'bì wó. Bìndì yí gùì zeke'o gí gbíri, yí gùì ùlù Mbíri, bìndì yí gùì 'dè nìkì maa mítí ndá kù kò, bìndì yí gùì ki'viki gbí ndú, yí gùì kaa mí kùro ndá mbe tala có mì wó, bìndì yí gùì 'dè có jì ndú máa, ndú njèè jì ndá 'duu, wàa ndú delè gùì njèè gbí ndá nji sè tí nò sósò'ò nò á jì ndá 'duu.

⁴² Ndá 'duù 'dáá gî gi zò i yè yì ndú go ñinó náa à ñikì tí ndú.
⁴³ Bìndi à giì kilì ndá sè i-zó-zò mbe kpò ndá 'duù gî yeke ndá kèè muu'bi-nje só. ⁴⁴ Muu ndá 'duù tí nò náa Jézù je i-zó-zò jì ndú nò 'dáá gî a ndá 'dakò álifí vò, náa à 'deke muu ndá ñii ta ndá 'viì mí gbí lá.

Jézù nò nó co ɾo ngo

⁴⁵ Ndá 'duù má giì zò i cee gî, Jézù ngé giì je nó jì ndá mbe tala có mì wó, máa ndú o gbâ, waa ndú 'ví di kápá gí kùro á gí gbí gbata Bètisàyidá. Yí giì dù kuu ndii ta kpéetí wó kù njè ndá 'duù tí nò. ⁴⁶ Yí má giì ñi «Yo 'ví ya ndi» á jì ndá mbe tala có mì wó ta ndá 'duù 'dáá gî gî, yí giì ya gí pí gú gí bà ùlù Mbírì.

⁴⁷ Káa ta 'dê'o, si ndá mbe tala có mì wó kuu muu nó ta gbâ á ɾo ngo, káa yí kuu tí ngo kálásê, ⁴⁸ yí giì ñò máa, wo ndú co ta bà aa ngo gî, tacó pípiri ta o tí nò kù pì 'do kùro ndú. Bìndi ta nje yé Jézù giì njè nó ta kù wó có ɾo ngo kù ya gí mì ndú. Yí giì bàkà tí wó go 'duù ñinó mbe kù ndii ta sè jì ndú ká ndii nò. ⁴⁹ Káa ndú má giì ñò yí, ndú giì koro có ñindi ndú máa, a vuuvuu ká co mítí ndá yì. Bìndi ndú giì tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, ⁵⁰ tacó ta o tí nò gúku bàkà ndú 'dáá gî ta bà ñò yí ngé ndii gî. Káa yí ngé giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo zèè njembí yo. A ye. Yo ci gúku lá.» ⁵¹ Bìndi yí má giì o gí tàkò ndú gbí gbâ gî, pípiri giì rò tíyò gí. ⁵² Nje ndú giì 'dèè gí gítí bà rò tíyò mì pípiri tí nò, tacó ndú 'di gbí có gítí seɾè bà ko ndá 'duù álifí vò mì wó ta kù kò nó lá, káa muu ndú giì eɾe tí gí.

Jézù 'vala ndá 'duù á Jènèsàrèti

⁵³ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có má giì di kápá gí Jènèsàrèti gî, ndú giì eɾe gbâ mì ndú gí. ⁵⁴ Káa à káa póó bà giì oloko ndú 'do gbí gbâ gí to, ndá 'duù ngé giì ñò Jézù ni gí. ⁵⁵ Bìndi ndú giì njè ta ngèlè cee tí ndá 'bá tí nó dê-dê nó 'dáá gî, kù tuɾu ndá mbe nò'o ya tí jì yí gítí bàndò tí nò náa ndú 'di có tí wó tí nò. ⁵⁶ Yí má yee tí bàndò ngé gî, ndá 'duù kù gbaa ndá mbe sé'i mí kùro wó, ta bà 'deke tí ndú jì yí, máa yí si ndú 'ví tee ká 'bi ndú mítí vòò bongo tí wó, tacó waa ndú 'ví 'de ta 'vala. Káa ndá 'duù ñinó mbe tee 'bi ndú mítí bongo tí wó nó 'dáá gî giì 'de 'válá gí.

7

Tàkù mì ndá Jùdèyà

¹ Ta o tí nò ndá mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà ta ndá 'bí kpo-kpò mbe ñibà i mì ndú mbe gí 'do Jèrùzàlémè giì kilì mí ɾegbà tí Jézù.
² Ndú giì ñò ndá 'bí mbe tala có mì wó kù zò i si ndú caka 'bi ndú go có mì Mòze lá. ³ Káa ndú tí ndá mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà ta sè ndá 'bí Jùdèyà ta o 'dáá gî kù ɾu ndi tàkù mì ndá ká gù ndú. ⁴ Ndú má gí 'do bàndò 'vèlè, ndú kpédélé'i ngbaranga a tí ndú má kózò gí, bìndi ndú bà giì zò i. Delè ndá 'bí i gbí tàkù mì ndú náa ndú jé ò bà mbí ndú lá, a bà caka ndá 'visì, ta ndá kàrà, ta ndá ká'i bà bàkà i-zó-zò.

⁵ Ndá mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà ta ndá kpo-kpò mbe ñibà i mì ndá Jùdèyà má giì ñò ña i-gilini tí nò náa ndá mbe tala có mì Jézù kù bàkà nò, ndú giì 'vee yí, máa, «Tacó yè káa ndá mbe tala có mì lo te duù mítí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdèyà lá? Ndú caka 'bi ndú kùro bà zò i go có mì Mòze lá, tacó yè?»

6 Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè gítí yo ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe nambeè-ṛo nó dú káa yúcó, á go ñinó náa a cu mì gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Ndâ 'duù tí nó te duù mí tí ye ká ta nje ndú,

káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

7 Ndú kucuku muungbó ndú mí kùro ye ká sínò,

káa ndú kù nìbà a có mì ndâ 'duù,

káa ndú bàkà tí ndú tí ndâ mbe nìbà có mì Mbíri.»

8 Yo zèè kpolo kácá-kácá a có mì ndâ 'duù, jee có mì Mbíri mí to.»

9 Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo dú káa ndâ mbe tiri. Yo mò có mì Mbíri gí nje seè gí, bìndi yo gii si kpolo ma a 'dóó tàkii mì yo.

10 Mòze 'dè có éno máa, «Te duù mí tí ndâ bu lo ta nawu lo.» Yí delè gii 'dè 'bí có éno máa, «À 'vii ta 'duù ñinó mbe be ndâ bu wó ta nawu wó nó káa ku.»

11 Káa ña bà nìbà i mì yo ká tende. Yo kù nìbà i éno máa, 'duù má 'dè có ji ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yì ci i tí nó náa yì máa yì bà koni ta ndú nó ji Mbíri gí, gbí éno máa, 12 yí káká'i je i tí nó náa yí ni rẹ Mbíri á mí muu gí nó á ji ndâ bu wó ta nawu wó gbí tàkii mì yo lá. 13 Gbí ña ndâ kpokèji tí nó, yo gii si tí có kpolo ma a ndâ i gbí tàkii mì yo náa yo kù nìbà ji ndâ 'vii mì yo, ta ndâ 'bí ña ndâ i mì yo go ñinó, á bìndi có mì Mbíri.»

Ndâ ngbàrángà i ta ndâ zu i

14 Ta o tí nó Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù gí mì wó káká'i. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó. 15 'Bí ña i náa 'duù zò gí gbí yì wó mbe gii bàkà yí tí zu 'duù nó wálá. À káa ndâ i ñinó mbe co gí sè 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. 16 Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó.»

17 Káa ndâ Jézù mà gii ya gí 'bá ta ndâ mbe tala có mì wó ta kpééti ndú gí, ndú gii 'vee yí gítí gbí lòkó'bò tí nó. 18 Káa yí gii 'visì có ji ndú éno máa, «Yo delè ngbá 'di gbí lòkó'bò tí nó lá? Yo ñò ni lá máa, i ñinó mbe ya gí gbí yì 'duù nó bàkà yí tí zu 'duù lá nó lá? 19 Yo ñò ni lá máa, i-zó-zò tí nó náa 'duù kù zò nó ya me gí gbí njembí wó lá, a kù ya a i gí gbí yì wó, bìndi à gii ndii ya gí tà mbíli?» Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà ji ndâ 'duù éno máa, ndâ i-zó-zò 'dáá gí káa ndâ ngbàrángà i.

20 Bìndi Jézù gii ya gí kùro ta bà 'dè có ji ndú éno máa, «Ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. 21 Go ndâ vo-vò kóro-koro có, ta bà koro có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà koro có gítí bà ngbà i, ta bà koro có gítí bà zi ku, 22 ta bà koro có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà zingbà ta ndâ nawù 'dakò, ta bà dù ta gbolò njembí, ta bà koro có gítí bà bàkà gilinì, ta bà koro có gítí bà eendi 'duù, ta bà koro có gítí bà bàkà ndâ i ta vò kèji, ta bà koro có gítí bà tò kii, ta bà koro có gítí bà ni rẹ, ta bà si tí 'duù tí gbolò i, ta bà bàkà tí 'duù tí gbà'dá ji Mbíri. 23 A ña ndâ vò i tí nó 'dáá gí mbe có 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù.»

Jézù 'vala nájú 'bí jú Siròfónésiyà

24 Bìndi Jézù gii ñjè nó ya gí gbí to Tírò. Káa yí gii ngùù tí wó mí tà'i, tacó wàa, gbèe 'duù 'ví ñò yì lá, káa bà ngùù tí wó gii kpò yí gí. 25-26 Káa ta o tí nó, 'bí niì tí jú ndâ tende ña ndâ 'bí 'duù ta rẹ ña ndú a ndâ Siròfónésiyà, ta i-gbí-muu lambu nájú wó, mà gii 'di có tí Jézù, yí ngé gii ya gí mì wó, yí gii 'va tí wó mí kùro wó, yí gii 'deke tí wó ji

yí máa, yí mòkò i tí nò 'do gbí muu nájú yí gí. ²⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì niì tí nò máa, «Je i-zó-zò á jì ndá 'viì kùro má kózò gí, tacó bà 'va i-zó-zò mì ndá 'viì jì ndá bô me yúcó lá.»

²⁸ Káa niì tí nò gii 'visì có jì Jézù, máa, «Có mì lo a yúcó, mbe tí ye, káa à kpèti ká ènò, ndá bô delè kù zò ndá njúnjú i-zó-zò ñinó mbe 'vaka tí to 'do mì ndá 'viì nò.»

²⁹ Bindi Jézù gii 'dè có jì niì tí nò, máa, «Njè nó, wàa wò 'ví ya gí 'bá ta peteke tàkòcò lo. Nájú lo 'de 'v alá gí, tacó ña có tí nò náa wò 'dè nò.» ³⁰ Káa niì tí nò má gii dele ndi wó ya gí 'bá, yí gii 'de nájú wó tí cèè 'duu kuu tísi.

Jézù njaanga tù 'bí mbe sú tù

³¹ Jézù gii dele ndi wó 'do Tíró có Sìdònì co tí kpokèjì tí nó mbe mò gí yí kápá Gáliléyà, mbe kù ndii co gbí 'bí wúngbó to náa à kù ni mítí a Ndá-gbata-muu 'bi nò. ³² Bindi ndá 'duu gii gí ta 'bí 'dakò náa tù wó yoo gí, dele mbe 'dè có lá, jì Jézù. Ndú gii 'deke tí ndú jì yí máa, yí tee 'bi wó mítí 'dakò tí nò. ³³ Káa Jézù gii je 'dakò tí nò gí ndii ta kpééti wó á 'do gbí òkò ndá mbè 'duu tí nò. Yí gii yuu ndá sili 'bi wó mí gbí ndá tù 'dakò tí nò mbe yoo gí nò, bìn di yí gii cù cù mítí 'bi wó, bìn di yí gii tee mítí mè 'dakò tí nò mbe 'dè có lá nò delè. ³⁴ Bindi yí gii zeke'o gí gbiri, yí gii wo gù woò, bìn di yí gii 'dè có jì mbe sú tù tí nò máa, «Éfàtà,» (gbí máa, «Njaanga tí»). ³⁵ Bindi ndá tù 'dakò tí nò ta mè wó ngé gii njaanga tí gí. Yí gii 'bità bà 'dè có ta kòcò wó ngbàrángà'i.

³⁶ Káa Jézù gii 'dè có jì ndá mbè 'duu tí nó máa, ndú 'ví 'dè có ndá i tí nó náa yí bàkà nò gí sè jì gbèè 'duu lá. Káa yí má kù 'dè có jì ndú máa ndú 'ví 'dè gí sè lá, à gii dù nò a bà gii gí líkí'o bà kò-kò tí gítí ndá 'duu tí nò ngéé gí yaà. ³⁷ Nje ndá mbe 'di tàwo ndá i tí nó náa Jézù bàkà nò 'dáá gí gii 'dèè gí. Ndú gii 'dè có máa, «Yí bàkà 'dáá káa ndá tó i. Yí bàkà ndá mbe sú tù kù 'di có. Yí delè gii bàkà ndá 'duu ñinó ta mè ndú mbe ẹre tí gí nó kù 'dè có.»

8

Jézù je i-zó-zò jì ndá 'duu álifì nà'ò

¹ Ta o tí nó ndá 'duu gii kili me mbè ya gí mì Jézù káká'i. Káa i tacó bà zò mì ndú gii dù wálá. Tacó ènò, Jézù gii tè'é tí ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'dè có jì ndú, máa, ² «Yé ro ndá 'duu tí nó tí ye ngé, tacó ndú kpónó bàkà ta ye a sili ta'ò, káa kpónó gbèè i tacó bà zò mì ndú wálá. ³ Káa ye má njè ndú ta go tí ndú, ndú bà ñonoko ta go mí kpokèjì gí, tacó kpokèjì 'bá mì ndá 'bí 'duu gbí òkò tí ndú me 'dú ngé.»

⁴ Káa ndá mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí máa, «'Duu bà 'de i-zó-zò bà je jì ña ndá mbè 'duu tí nó á 'do ngòò gbí 'dú to tí nó?»

⁵ Káa yí gii 'visì có jì ndú, máa, «Áà mì yo á ndá kù kò ée?»

Ndú gii 'dè có jì yí, máa, «Vô-nje só.»

⁶ Bìn di yí gii 'dè có jì ndá mbè 'duu tí nó, máa, «Yo ki tí yo to.» Ndá 'duu tí nó má gii bàkà go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò gí, yí gii kaa ndá kù kò tí nó mí 'bi wó, yí gii 'dè níki maa jì Mbiri. Bìn di yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa jì ndá mbe tala có mì wó. Bìn di yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo njèè jì ndá 'duu tí nó.»

⁷ Ta o tí nó ndá 'bí ví sè kuu mì ndá mbe tala có mì Jézù. Má gii zeke'o, Jézù gii kaa ndá ví sè tí nó, yí gii ùlù Mbiri tacó tí ndú, bìn di

yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo njèè ndâ sè tí nò ji ndâ 'duù.»

⁸ Ndâ 'duù 'dáá má gii zò i yè yì ndú gí, à gii kili sè i-zó-zò bindi ndú yeke ndâ kèè vô-nje só. ⁹ Muu ndâ 'duù mbe zò i ta o tí nò 'dáá gí go álifi nà'ò.

¹⁰ Bindi bà zò i mì ndâ 'duù tí nò, Jézù gii njè ndú máa, «Yo ya gí 'bá mì yo.» Ndâ 'duù tí nò mâ gii njè gí, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ngé gii di ngo ta gbâ gí tito, gí gbí 'bí to ta ɾè a Dàlìmànùtá.

Ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà tala Jézù

¹¹ Ta o tí nò ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà, náa a kù nì mítí ndú a ndâ Fàrizéyò, gii 'vee Jézù tacó bà tala yí éno máa, «A Mbíri ká je wotí bà nìbà i ji wò? À dú má káa yúco, bàkà 'bí i ji ze, wàa ze 'ví nò nì mítí i tí nò máa, a Mbíri ká je wotí tí nò ji wò.»

¹² Káa Jézù gii ɾengà gbí yì wó, bindi yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nò gbí o tí nò kù 'vee có mbó tacó yè? À nìkì ma, káa à má éno, ye jé gí bà bàkà seɾè ji yo wáá.» ¹³ Bindi yí gii di ngo ta gbâ gí tito káká'i, jee ndú mí to.

Rú'bù mì ndâ Èródè ta rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà

¹⁴ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù gii ò bà mbí bà te i-zó-zò ta ndú gí. À ta o tí nò mì ndú káa gbèe kù kò gbí gbâ. ¹⁵ Káa Jézù gii 'bità bà kpo-gbì-tà-tù ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà, ta rú'bù mì Èródè tí gbolò gba.»

¹⁶ Káa ndú gii 'bità bà fiini có á gbí òkò tí ndú ta kpéetí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó kù kò mì ndoo wáá.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'di gbí có tí nò náa ndú kù fiini nò gí. Bindi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có máa, kù kò mì yo wáá, tacó yè? Yo nò nì kálásè? Yo 'di gbí có kálásè? Muu tí yo wáá? ¹⁸ À tí muu yo nò me ndâ ɾo bà nò i lá? À tí muu yo nò me ndâ tù bà 'di có lá? Bà mbí yo ó-ò? ¹⁹ Ta o tí nò táánò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô tacó tí ndâ 'duù álifi vô nó, sè i-zó-zò náa à ɾuka yeke a ndâ kèè ée?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À ɾuka yeke a ndâ kèè muu'bi-nje só.»

²⁰ Jézù káká'i gii 'vee ndú, máa, «Káa ta o tí nò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô-nje só tacó tí ndâ 'duù álifi nà'ò nó, yo ɾuka sè i-zó-zò yeke a ndâ kèè ée?»

Ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Yeke ndâ kèè vô-nje só.»

²¹ Bindi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo 'di gbí i kálásè?»

Jézù 'vala 'bí mbe sú ɾo á Bètìsàyídà

²² Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii gí gí Bètìsàyídà, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa ɾo wó yoo gí ji yí. Ndú gii 'deke tí ndú ji yí, máa, yí tee 'bì wó mítí mbe sú ɾo tí nò. ²³ Káa Jézù gii zèè 'bí mbe sú ɾo tí nò, yí gii ja yí ya tí gí ndii 'do gbí òkò ndâ 'bá gí nje jìlì. Bindi Jézù gii cù cù mítí ɾo mbe sú ɾo tí nò. Yí gii tee 'bì wó mítí wó. Bindi yí gii 'vee yí, máa, «Wo kpónó kù nò i?»

²⁴ Káa 'dakò tí nò gii te ɾo wó gí yaà, bindi yí gii 'visì có ji Jézù, máa, «Ye kù nò ndâ 'duù, káa ndú gbíɾo ye go ndâ mú kù nò nó nó.»

²⁵ Jézù má gii tee 'bì wó káká'i mítí ɾo 'dakò tí nò, ndâ ɾo 'dakò tí nò gii njaanga tí mbó'vóo gí. Yí gii 'bità bà nò ndâ i 'dáá gí ngbáɾàngà'i.

26 Bìndi Jézù gii je nó ji yí, máa, «Ya jáá gí 'bá mì lo; wò 'ví loko co gbí gbata lá.»

Piyétòrò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Jézù

27 Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu nó kù nò ta gbí ndâ to ta seè gbata Cèzàriyà mì Filípò, Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa ye a 'di?»

28 Káa ndâ mbe tala có mì wó gii 'visì có ji yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù; ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Èljà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò sàà; káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

29 Káa Jézù káká'i gii 'vee ndú máa, «Káa yo, ñìndi yo kù 'dè éno máa ye a 'di?»

Bìndi Piyétòrò tí Simónè gii 'visì có ji yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri.»

30 Káa Jézù gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví 'dè gí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

Jézù 'dè có gítí o bà gii kònò sé'i mì wó

31 Bìndi Jézù gii 'bità bà nìbà i ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i; áá bà gii kpì ngbàngà tí wó ji ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà tàkùlì mì ndâ Jùdéyà; áá kèjì gí bà zi yí gí, káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

32 Bìndi bà 'dè có tí nò mí Jézù ngbàrángà'i go éno ji ndú, Piyétòrò gii ja Jézù gí nje seè. Bìndi yí gii biya ña có mì wó náa yí 'dè ji ndú nò gí. 33 Káa Jézù mâ gii 'visì tí wó gí ndi, yí mâ gii ñò sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, yí gii do mítí Piyétòrò, máa, «Co ta ña có mì lo nò 'do kùro ye gí, ndí lo Vò-'duù-tí-nò. Wò kù kofo me bà kofo có mì Mbíri lá. Wò kù kofo a cè bà kofo có mì ndâ 'duù.»

Ndâ i tacó bà ru ndi Jézù

34 Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù me mbè ta ndâ mbe tala có mì wó á gí mì wó. Yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Go bà ru ndi ye má tí 'duù, à nìkì éno máa, yí ò bà mbí miři wó gí, wàa yí 'ví 'viindi tí wó á gítí ndâ bà kònò sé'i ta ku. Bìndi yí 'ví gí gí bà ru ndi ye. 35 Tacó 'duù ñìno mbe kù kpolo tí miři wó nó bà cì gí. Káa 'duù ñìno mbe giři miři wó tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có nó ká bà 'de 'válá.»

36 Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Yo kofo có máa, 'duù bà 'de gbí a yè, náa yí kpétí má 'de ndâ i tí nó a muu to tí nó 'dáá gí, bìndi yí 'ví giři miři wó gí? 37 'Duù bà 'visì miři wó a ta yè a muu to tí nó? 38 Káa à má ro 'duù a nô gítí ye, à delè má ro 'duù a nô có mì ye á kpónó kùro ndâ 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá, tí ndâ vóló-vo'lo 'duù nó, nô 'duù tí nó delè wúnò bà dù á ro 'Viì-mì-'Dakò ta o bà gí yí gbí ngba Bu wó ta ndâ tó basill.»

9

1 Jézù gii yee nje có mì wó ta bà kò-kò ji ndâ 'duù éno máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù kuu gbí òkò tí yo á mbe kù rò tíyò nó bà cì wálá di ká tí o tí nó náa ndú má ñò bà zèè 'bá mì Mbíri gí.»

Bà 'visì cè tí Jézù

² Jézù gii sili vô-nje gbaànjé á bindi bà 'dè có mì wó jì ndâ 'duù tí nò, bindi yí gii kaa ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání. Nduù gii ya ta ndú gí muu gú ta kpéetí ndú. Ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání mà gii zeke'o, ndú gii nò Jézù 'visì cè tí wó gí. ³ Nduù gii nò ndâ bongo tí wó kù tòngbaà òlé-òlé ta ña wálá. ⁴ Bindi ndú gii nò ndâ Èlìjà ta Mòze co kù 'dè nje ta Jézù. ⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có jì Jézù máa, «Mbe tí ze, à ñìkì go éno máa, ndoo sù 'bá á bà-i-nò. Si ze 'ví tò ndâ nduùrù ta'ò: 'bí gbaànjé jì wò, 'bí gbaànjé jì Mòze, 'bí gbaànjé 'ví dù jì Èlìjà.» ⁶ Piyétòrò 'dè có tí nò tacó yí nò 'dóó có náa yí bà 'dè gbí nje wó nó lá, tacó gúku zèè ndú 'dáá mbi gí.

⁷ Nduù mà gii zeke'o, ndú gii nò kùlù mù te yiiga muu ndú gí. Bindi ndú gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò éno máa, «Ìjìn a kpólò-kpolo 'vii mì ye. Yo sè tù yo tí wó.» ⁸ Káa ndâ Piyétòrò ta ndâ ká wó mà gii zeke'o gálá á gí seè tí ndú, ndú gii nò gbèe 'duù lá, à káa ndú ta ndâ Jézù.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa ta o tí nó si ndú kù dele gí tàgbà gú nó, Jézù gii kpo-gbí-tà-tù ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání, máa, ndú 'ví 'vanda ndi ndâ i tí nò mbe bàkà tí á míti ndâ yì pí gú nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá; ndâ có tí nò 'ví dù ká gbí njembí ndú tí o tí nó náa 'Vii-mì-'Dakò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Piyétòrò gii kpolo tí ndâ có tí nò mí gbí njembí ndú. Káa ta ndâ o tí nó si ndú ta kpéetí ndú nó, ndú kù gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Gbí có tí nò máa, 'Vii-mì-'Dakò bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó máa yè?» ¹¹ Bindi ndú gii 'vee Jézù, máa, «Káa ndâ kpo-kpò mbe ñbà i kù 'dè có máa, a Èlìjà ká bà gí kpédélé'i tacó yè?»

¹² Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À dú káa yúco máa, Èlìjà ká bà gí kpédélé'i gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i. Káa à wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, 'Vii-mì-'Dakò bà kònò sé'i ta wotí tí; ndâ 'duù delè bà mèèkè'i tí wó gí? ¹³ Káa ye kù 'dè có jì yo máa, à kpéti ká éno, Èlìjà gí gí. Káa ndâ 'duù bàkà ta yí á go có mì ndú gbí njembí ndú, à go có tí nó náa a cu sàà mí gbí wáràgà mì Mbíri nó gí.»

Jézù 'vala 'bí 'vii tí mbe bē

¹⁴ Káa ndâ Jézù, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání mà gii dele ndi ndú gí gí mì sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè, ta ndâ kpo-kpò mbe ñbà i mì ndâ Jùdéyà tì 'dee ndú gí. Nduù kù tò kponje ta ndú. ¹⁵ Káa ndú mà gii 'va ro ndú míti Jézù, nje ndú 'dáá gí ngé gii 'dèè gí. Bindi ndú gii nje ta ngèlè gí bà 'vee yí. ¹⁶ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù tò a kponje yè ta ndâ 'duù tí nò?»

¹⁷ Káa 'bí 'dakò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò gii 'visì có jì yí, máa, «Mbe tí ze, ye gí ta 'vii mì ye ta kpùrù i-gbí-muu wó jì wò. ¹⁸ Ta o tí nó náa i tí nó má a gí, yí kù 'va yí mí to ta pù gbí nje wó, ta bà zò gbí nje wó. Bindi dii wó 'dáá gí kù gii kpolo go kù jii. Ye 'deke tí ye jì ndâ mbe tala có mì lo, máa, ndú mòkò i tí nó 'do gbí muu wó, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Ye bà dù ta yo ndâ 'duù tí nó bàngù nó mbe ùnje gítí Mbíri lá nó ta o ée? Ye 'ví bàkà ta yo a ña yè,

wàa yo 'ví ù ta nje gítí Mbírì ta njembí yo? Gí ta 'viì tí nò je.»²⁰ Bìndi ndú gii gí ta 'viì tí nò jì Jézù.

Káa i tí nò gbí muu 'viì tí nò má gii nò Jézù, yí ngé gii ngaka 'viì tí nò ta wotí tí. Bìndi 'viì tí nò gii 'va tí wó to, kù gii mèrèkè tí wó ta pù gbí nje wó.²¹ Bìndi Jézù gii 'vee bu 'viì tí nò, máa, «I tí nò kò 'viì tí nò ta o ée?»

²² Káa 'dakò tí nò gii 'visi có jì yí, máa, «Do gbí dó wó. Káa i tí nò cóó-cóó kù jèlè ká ta có bà zì yí, ta bà 'va yí mí tà wu, delè ta bà 'va yí mí tà ngo. Nò yé ro ze, wàa wò 'ví koni ze, náa wotí má kuu tí lo nò.»

²³ Bìndi Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nò, máa, «Náa wotí má kuu tí lo nò-oo! 'Duù má ùnje gítí Mbírì ta njembí wó gí, 'bí i mbe kpò yí bà dù wálá.»

²⁴ Bìndi bu 'viì tí nò gii 'dè có jì Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «Ye ùnje gí, káa à tè lá. À má éno, koni ye tacó wàa ye 'ví ùnje ta njembí ye 'dáá gí.»

²⁵ Káa Jézù má gii nò ndá 'duù me mbè kù kaa ta ngèlè gí gí mì wó, yí gii do mítí i tí nò mbe kò 'viì tí nò nó, éno máa, «Co 'do gbí muu 'viì tí nò gí, go có tí nó náa ye kù 'dè jì wò nò, ndi lo mbe sú tù mbe ni bà 'dè có lá. Wò delè káká'i 'ví dele ndi lo gí gbí muu wó lá.»

²⁶ Ta bà 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, i tí nò gii co 'do gbí muu 'viì tí nò ta bà tò kù, delè ta bà ngaka 'viì tí nò ta wotí tí ngé ndii gí. Yí gii 'va 'viì tí nò mí tísì go ku 'duù nó. Bìndi ndá 'duù me mbè gii 'bità bà 'dè có máa, «'Viì tí nò cee gí! 'Viì tí nò cee gí!»²⁷ Káa Jézù gii zèè 'bì 'viì tí nò, yí gii ja yí gí yaà, bìndi 'viì tí nò gii rò tíyò ta kpéetí wó.

²⁸ Jézù má gii nje nó 'do bà-i-nò ya gí tà'i ta kpéetí wó gí, ndá mbe tala có mì wó gii ya gí bà 'vee yí á tàbèngii máa, «Káa bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'viì tí nò kpò ze tacó yè?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «À kù mòkò ña ñinò 'do gbí muu 'duù cuki ká ta bà 'deke tí jì Mbírì.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí ku mì wó

³⁰ Bìndi ndá Jézù gii njè nó ta ndá mbe tala có mì wó kù ya gí Gàliléyà. À gbí muu wó ta o tí nò a có máa, ndá 'duù 'ví nò bà tí ndá yí lá.³¹ Tacó ta o tí nò yí kù nìbà i jì ndá mbe tala có mì wó éno máa, «Áá kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mi-'Dakò á jì ndá 'dakò. Ndá 'dakò tí nò bà zì yí gí, káa yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó bìndi sili ta 'ò gí.»³² Káa ndá mbe tala có mì wó ta o tí nò 'di gbí có tí nò náa yí 'dè nò ni lá. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí gii kpò ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndá 'bí ka wó 'dáá gí a 'dì?

³³ Ta o tí nò, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii yee gbí gbata Kàpàrànáwùmù gí, káa si ndú kuu tà'i ta kpéetí ndú, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kùtàá kù tò kponje gítí yè si kpokèjì?»³⁴ Káa ndú gii njaa nje ndú gí tàkò 'vé mì wó nò lá, tacó ta o tí nó si ndú kpokèjì nó, ndú kù tò kponje máa, gbolò 'duù mbe co tí ndá ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndá yí a 'dì wè.

³⁵ Káa Jézù gii ki tí wó to, bìndi yí gii tè'é tí ndá mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só 'dáá gí gí mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Duù ñinò ta go bà dù tí kpédélé 'duù á kùro ndá ka wó tí wó gbí òkò tí yo nó 'ví dù tí ndòngbù 'duù, yí delè 'ví dù tí bòò mí ndá ka wó 'dáá gí.»

³⁶ Bìndi yí gii je làmbu 'viì gí tí gí kùro ndú, yí gii li'vi 'viì tí nò mí

njembí wó, bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ³⁷ «'Duù má te duù mítí làmbu 'viù go 'viù tí nò ta rẹ ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí ye. Káa 'duù má te duù mítí ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí mbe tuu ye.»

Bà bàkà ndâ i ta rẹ mì Jézù

³⁸ Káa Jòvànì gii 'dè có ji Jézù, máa, «Mbe nìbà i ji ze, ze nò 'bí 'dakò náa yí me ta ndoo lá, kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ mì lo. Káa ze gii rọ yí 'do tí ña nèté tí nò gí, tacó yí me ta ndoo lá.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo rọ yí lá. Tacó mbe bàkà seřè ta rẹ ye bà 'de njembí bà co gálà gí bà 'dè vò có gití ye a bindi ye wálá, ⁴⁰ tacó 'duù ñinó mbe sogo ndoo lá nó a 'duù mì ndoo.»

Nambeè náa à bàkà ji ndâ mbe tala có mì Jézù

⁴¹ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù kpèti má cu káa vòo ngo mì lú gbí 'visì ji yo tacó yo a ndâ 'duù mì ye, Mbířì bà ko mboo tàkò ngo mì wó nò ji yí kpèkù.

Gití bà volo muu ndâ 'bí 'duù

⁴² «Káa 'bí 'duù gbaànjé má dù tí mbe eendi ndâ ví 'viù mbe ùnje gití ye ta njembí ndú, à nìkì go éno máa, à ẹře gbolò díí mítí mīřì wó, wàa à 'ví 'va yí tí gí tà ngo.

⁴³⁻⁴⁴ «Káa à máa 'bì lo ká si wò 'ví bàkà vò i, da 'bì lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbířì ta gbèe 'bì lo co tí bà ya ta ndâ 'bì lo sósò'ò gí gbí 'bá sé'i, á gí gbí wu ñinó náa yí jé gí bà mee wálá. ⁴⁵⁻⁴⁶ Káa à má kò lo ka si wò 'ví bàkà vò i, da kò lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbířì ta gbèe kò lo co tí bà ya ta ndâ kò lo sósò'ò gí gbí 'bá wu. ⁴⁷ Káa à má a řo lo ká si wò 'ví bàkà vò i, aaka řo lo tí nò 'do gbí kù kélé gí. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbířì ta gbèe řo lo co tí bà 'va wò ta ndâ řo lo sósò'ò á gí gbí 'bá sé'i, ⁴⁸ náa gó wu kà jé 'dèe lá, delè wu tí nò jé mee lá. ⁴⁹ Wu tí nò bà bàkà ndâ 'duù 'dáá gí tí kó zi. ⁵⁰ Zi a tó i. Káa gó zi má 'dèe gí, wò bà bàkà tí a yè tacó wàa yí 'ví me ta gó káká'i?

«Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ vò i, yo 'ví dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo.»

10

Có gití bà nje nù

¹ Ta o tí nò, Jézù gii nje nó 'do Kàpàrànáwùmù ya gí gbí 'bí to Jùdèyà á tì to Jòròdáníyà. Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó káká'i. Bìndi yí gii 'bità bà nìbà i ji ndú go ñinó náa yí ta o 'dáá gí kù bàkà nò. ² Káa ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà mbe gí tacó bà tala yí gii 'vee yí, máa, «À me yúco tacó tí 'duù bà nje nù mì wó lá?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có ji yo máa yè?»

⁴ Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Mòze 'dè có ji ze máa, 'duù 'ví cu wàràgà bà nje tí ji nù mì wó, bindi yí 'ví nje yí gí.»

⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có tí nò ji yo tacó yo a ndâ mbe ngbútù, mbe 'di có mì Mbířì lá. ⁶ Káa 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbířì, yí bàkà ndâ dì ta na. ⁷ Ñinò a nderè có tí nò náa 'dakò 'ví sì tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa ndú 'ví dù ta nawù wó nó ká nò. ⁸ Tacó Mbířì nò ndú go gbèe 'duù, me ndâ 'duù sósò'ò

káká'i lá. ⁹ À má énnò, 'duù 'ví nje niì mì wó lá, tacó a Mbíri ka toko ndâ 'dakò ta niì gbí bà kò tí.»

¹⁰ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà giì ya gí 'bá gí, ndú giì 'vee yí gítí gbí có tí nò káká'i. ¹¹ Bindi Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «'Dakò mbe nje niì mì wó, bindi yí giì kò 'bí niì, bàkà a gìlìni gítí kpédélé niì mì wó. ¹² Delè niì mbe nje 'dakò mì wó, bindi yí giì kò 'bí 'dakò, bàkà a gìlìni gítí kpédélé 'dakò mì wó.»

Ndâ Jézù ta ndâ víi 'vii

¹³ Bindi ndâ 'duù giì gí ta ndâ víi 'vii mì ndú jì Jézù, tacó wàa yí 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù giì do mítí ndú. ¹⁴ Jézù má giì ndâ mbe tala có mì wó kù do mítí ndú 'duù tí nò, tàkòcò wó giì kpolo gítí ndú ngé ndii gí, bindi yí giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo si ndâ víi 'vii tí nò 'ví gí gí mì ye, yo tii ndú lá, tacó ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó a ndâ 'duù go ña ndú nò. ¹⁵ Ye kù 'dè jì yo a cee kpóló-kpolo có, máa, 'duù má ùnje gítí bà dù tí bòò kùro Mbíri go i mì ndâ víi 'vii go ndâ ñinó lá, 'duù tí nò gí bà 'dò kò wó mí 'bá mì Mbíri gbaànjé wálá.» ¹⁶ Yí bà-i-nò giì 'bità bà li'vi ndâ 'vii tí nò, kù cù 'dè ngo cù wó mítí ndú.

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁷ Si Jézù kù giì nje nó 'do bà-i-nò, 'bí 'dakò giì ì ngèlè ya gí bà kucuku muungbó wó mí to kùro wó. Bindi yí giì 'vee yí máa, «Tó mbe nibà i, ye 'ví bà bàkà a ña yè tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁸ Káa Jézù giì 'visì có jì yí máa, «Wò nì tó 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù muu to tí nó á bindi Mbíri wálá. ¹⁹ Wò ñò ndâ có tí nó náa Mbíri je jì Mòze nó ni gí,

Ƶí 'duù lá.

Bàkà bangbaya lá.

Zingbà i lá.

'Dè 'vére lá.

Te duù mítí ndâ bu lo ta nawu lo.» »

²⁰ Káa bindi bà 'di ndâ có tí nò, 'dakò tí nò giì 'visì có jì Jézù, máa, «Mbe tí ye, ye kpolo tí ndâ có tí nò 'dáá gí 'do gbí 'vii.»

²¹ Káa Jézù giì zeke 'dakò tí nò ngbóó ta líkí'o; bindi yí giì 'visì có jì yí máa, «'Bí i gbaànjé gboo 'do mì lo gí. Ya gí bà si ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, bindi wò 'ví njèè mboo tàkò ndú jì ndâ mbe yè, bindi Mbíri bà ko mboo ndâ i mì lo nò jì wò 'do gbíri, wàa wò 'ví gí gí bà ru ndi ye.» ²² Káa ta bà 'di có tí nò, gbíro 'dakò tí nò ngé giì zuu gí. Bindi yí giì co gí sè 'do bà-i-nò ta líkí'o tí wó wálá, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí, káa bà bè gbí ndú nìkí tí wó lá.

²³ Bindi Jézù giì zeke'o jèlè yí, bindi yí giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Bà ya ndâ mbe kpo-kpò i gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le!»

²⁴ Ta bà 'di có tí nò, muu ndâ mbe tala có mì wó giì ẹre tí gí. Káa yí giì aanga muu wó ká mítí gbèe ña có tí nò, máa, «Áá ndâ 'vii mì ye, bà ya gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà ndii kècè co gbí gùù ngbàndú co tí bà ya 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nó gí 'bá mì Mbíri.»

²⁶ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí giì 'dè gítí ña có tí nò gí. Bindi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À má énnò, a 'di ká bà 'de 'válá?»

27 Káa Jézù gii zeke'o tí ndú, bìn̄di yí gii 'dè có ji ndú máa, «À ji ndá 'duù a pàrà ngùù kpò diigba, káa i mbe kpò Mbířì wálá.»

Bà ko mboo ndâ i ñinó náa a jee ndú mí to ta rẹ̀ mì Mbířì

28 Bìn̄di Piyétòrò gii 'bità bà 'dè có ji Jézù, máa, «Káa ze? Nò káa ze jee ndâ i 'dáá gí mí to bìn̄di ze gii gí kú řu ndi lo gi.»

29 Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúcó máa, 'bí 'duù gbaànjé mbe jee 'bá mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ námì wó, ta ndâ bu wó ta nawu wó, ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ to mì wó, mí to tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có mì Mbířì, 30 náa Mbířì bà je ndâ 'bá, ta ndâ ná'vindí, ta ndâ námì, ta nawuù, ta ndâ 'viì, ta ndâ to á ji 'duù tí nò ta bà me mbè gí bìn̄di ndâ ñinó náa yí jee mí to nó wálá nò wálá, à delè bà mèèkè'i tí wó kpónó gí, káa yí bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó bìn̄di ku mì wó gí.

31 «Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ kùro ndâ ka ndú nó kèjì gí bà dù tí ndâ ndòngbú 'duù. Bìn̄di ndâ ndòngbú 'duù bà dù tí ndâ 'duù kùro.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà gii kònò sé'i mì wó

32 Ta o tí nò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó á kpokèjì kú ya gí Jèrùzàlémè, káa Jézù ñin̄di wó ta o tí nò kú nò a i ngéé kùro ndú. Bìn̄di nje ndâ mbe tala có mì wó gii dù kaà 'dèè gí. Gúku delè gii zèè ndâ 'duù ñinó mbe kú řu ndi ndú nó 'dáá gí gí.

Káa Jézù gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só á gí nje seè ta kpéetí ndú, bìn̄di yí gii 'bità bà 'dè có ji ndú gítí i tí nó náa áà kèjì gí bà bàkà ta yí nó, 33 éno máa, «Ndoò kpónó kú ya gí Jèrùzàlémè. Káa kùro bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mì-'Dakò ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbířì, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà dooko gí. Ndú bà gii waa có ku mítí wó. Bìn̄di ndú bà gii ye yí ji ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù. 34 Ndâ tende ña 'duù tí nò bà gii ño ndí wó, ndú bà gii cù cù mítí wó, ndú bà gii gbì yí, ndú bà gii zi yí gí. Káa ta sili ta'ò bìn̄di ku mì wó, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

Ndâ 'viì mì Zèbidéyò yù gba 'do mì Jézù

35 Ta o tí nò, ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì Zèbidéyò, gii gí mí Jézù. Bìn̄di ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Mbe nìbà i ji ze, go kuu tí ze éno máa, wò bàkà nambeè ji ze.»

36 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À gbí njembí yo éno máa, ye 'ví bàkà a ña yè jì yo?»

37 Bìn̄di ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze 'ví ki tí wó gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví ki tí gbí gálì mì lo á gbí ngbàngà mì lo.»

38 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo ñò i tí nó náa yo kú yù nó ni lá. Yo bà ni bà n̄jù 'visì tí nó náa ye kèjì gí bà n̄jù nò gí? Yo bà ni bà ři ña bà řiřì ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ři nò gí?»

39 Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Ze bà ni bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí gí.»

Bìn̄di Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «'Visì tí nó náa ye kèjì gí bà n̄jù nò, yo bà n̄jù gí. Ngo tí nó náa ye kèjì gí bà řiřì nò, yo bà ři gí. 40 Káa ndâ bándò bà ki tí gbí kù'bi mì ye, ta bándò bà ki tí gbí gálì mì ye, me ndâ i mì ye tacó bà je jì yo lá. Ndâ bándò tí nó a ndâ i mì ndâ mbe náa à 'viindi ndú tacó tí ndú sàà gí.»

À dù tí gbolò 'duù kùro ndá 'duù a i ta bà bàkà nèté ndú

⁴¹ Sè ndá 'bí mbe tala có mì Jézù má gii 'di ndi ɲa có tí nò náa ndá Jákòmò ta ná 'vindi wó Jòvání 'dè nò, tàkòcò ndú gii kpolo gítí ndú ngé ndii gí. ⁴² Káa Jézù gii kili ndú 'dáá gí, bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo ɲò ni gí, máa, ndá 'duù tí nó náa à kù 'dè có máa ndú a kùro ndá ɲa ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, kù zogo ndú ta wotí. Delè ndá kpo-kpò 'duù mì ndú si bà wo woò jì ndú lá. ⁴³ Káa a bà du gbí òkò tí yo me go ènò lá. 'Duù ɲinó ta go bà dù tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo tí wó nó, bà dù tí mbe bàkà nèté ndá ka wó. ⁴⁴ Káa 'duù ɲinó tí kùro yo nó bà dù tí bòò mì ndá ka wó 'dáá gí. ⁴⁵ Tacó à kpètí káa 'Vii-mi-'Dakò, yí gí me tacó wàa ndá 'duù 'ví bàkà nèté wó lá. Yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndá 'duù, delè tacó bà sì muu ndá 'duù ta miɾi wó.»

'Bí 'dakò tí mbe sú ɾo á gbí gbata Jèrikò

⁴⁶ Ta o tí nò, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii gí gbí gbata Jèrikò. Káa ta o bà ɲè nó mì ndú 'do kà, ndá 'duù me mbè gii kaa kù ko ndú. Káa ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe sú ɾo á mbe kù yù i, ta rè wó a Bàràtiméyò, tí 'vii mì Timéyò, kù ki tí wó to á seè kpokèjì. ⁴⁷ Bàràtiméyò má gii 'di có éno máa, à nò a Jézù mbe 'do Názàrètì ká kù ndii ta nó nò, yí gii 'bità bà tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvidè, ɲò yè ɾo ye!» ⁴⁸ Bindi ndá 'duù me mbè gii 'bità bà do ta yí éno máa, yí si bà tò kù mí to. Káa ta bà 'di có tí nò, à dú nò a o bà gii zì bà tò kù mì Bàràtiméyò, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvidè, ɲò yè ɾo ye!»

⁴⁹ Káa Jézù gii ɾò tíyò, bindi yí gii 'dè có jì ndá 'duù máa, «Yo tè'é tí wó.»

Bindi ndú gii 'dè có jì Bàràtiméyò, máa, «Zèè njembí lo, a gí yaà, yí kù tè'é tí lo.»

⁵⁰ Ta bà 'di có tí nò, Bàràtiméyò gii 'va bongo mì wó náa yí kù gala nó mí to, bindi yí gii a gí yaà ya gí mì Jézù. ⁵¹ Bindi Jézù gii 'vee yí máa, «Có mì lo gbí njembí lo máa ye 'ví bàkà a ɲa yè á jì wò?»

Káa yí gii 'visi có jì Jézù, máa, «Mbe ɲibà i, si ndá ɾo ye 'ví njaanga tí.»

⁵² Káa Jézù gii 'dè có jì yí, máa, «Njè nó, tacó bà ùnje mì lo ta njembí lo 'vala wò gí.» Ngé 'do bà-i-nò ndá ɾo Bàràtiméyò gii njaanga tí gí, bindi yí gii ɾu ndi Jézù tí kpokèjì.

11

Bà ɾi Bindi-Mbìrì gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii dooko gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú kù ɲò muu ndá gbata Bètifáji ta Bètáníyà, á dè ta 'bí gú náa à kù nì mítí a Gú Mbâ, Jézù gii tuu ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndá 'bá tí zò náa yo kù ɲò ndú zò. Yo bà yee kà ká jé mítí ngbù 'vii-kècè náa 'duù jé o mì pí tí wó lá, náa à ère yí gí. Yo 'ví njaanga yí gí tí jì ye. ³ Káa 'bí 'duù má 'vee yo, máa, yo kù bàkà nò a yè wè, yo 'ví 'visi có jì yí éno máa, «A mbe tí ze ká 'dè có jì ze máa ze ya ta yí jì yì. Nèté mì yì kuu ta yí, à má cee gí, yì bà tuu ndi wó gí tí gí.» »

⁴ Ndá mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nò gii ya gí bà 'de ngbù 'vii-kècè náa à ère yí mí njekèjì sè tí kpokèjì. Káa si ndú kù gii njaanga yí, ⁵ ndá 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò kà gii 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga

ngbú 'viì kècè tí nò tacó yè?» ⁶ Káa ndú gii 'visì có ji ndâ 'duù tí nò ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bindi ndâ 'duù tí nò gii si ndú 'ví njè nó ta ngbú 'viì-kècè tí nò gí.

⁷ Ndú má gii yee ta yí ji Jézù, ndú gii ki ndâ bongo mì ndú mí pí tí wó tacó waa Jézù 'ví o mí pí . ⁸ Ndâ 'duù me mbè gii gò ndâ bongo mì ndú mí to tí kpokèjì. Ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii ki 'viki ndâ kpâ, ndú gii gò mítí kpokèjì tacó bà tè duù mítí bà ñi Jézù gí gbí gbata. ⁹ Bindi ndâ 'duù ñinó mbe tè kùro Jézù nó, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù ko tàkò wó nó, gii 'bità bà tò kù ta líkí'o éno máa,

«'Vala ze 'do gbí ndâ vò o! (Òsánà!)

À ùlù yí tí mbe gi ta rè mì Mbe tí ndoo!

¹⁰ O tí nó náa 'bí 'viì bindi bu ndoo Dàvidè bà gí gí bà zogo 'bá tí nó nó bà dù a banga o!

Áá Mbíri, gí 'do gbíri gí bà 'vala ze á 'do gbí ndâ vo-vò o.»

¹¹ Jézù má gii ñi gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ngé ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri mì ndâ Jùdéyà. Káa yí má gii zeke'o jèlè to tí ndâ i 'dáá gí, ndú gii ya ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só gí gbí gbata Bètaniyà si o ndii gí.

Mû-mbiigá mbe ñi lá

¹² Ta 'bí yé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù delè ndi ndú 'do Bètaniyà ya gí Jèrùzàlémè, go gii bàkà yí tí kpokèjì. ¹³ Yí má gii ñò 'bí mû-mbiigá 'do me 'dú ta kpâ tí piriñi éno, yí gii ne ya gí ta mû tí nó, máa ndâ-'bí-lá yí bà 'de ndo mbiigá. Káa yí má gii di kà, yí gii 'de gbèe i lá. ¹⁴ Bindi yí gii je nje mítí mû-mbiigá tí nó éno máa, «'Bí 'duù káká'i 'ví zò ndo lo lá.» Ndâ mbe tala có mì wó gii 'di có tí nó náa yí 'dè nò gí.

Jézù ni ndâ mbe mà 'velè gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri mì ndâ Jùdéyà

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii yee Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri mì ndâ Jùdéyà. Bindi yí gii 'bità bà ni ndâ mbe kù mà ndâ i, ta ndâ mbe kù si ndâ i 'do kà gí sè. Yí delè gii 'buku ndâ ká'i mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, ta ndâ mbata mì ndâ mbe kù mà ndâ kùlè, 'dáá gí mí to. ¹⁶ Yí gii ñò ndâ 'duù tí nó mbe kù turu ndâ i waaka ta gbí ndùgù kà nò 'dáá gí gí. ¹⁷ Bindi yí gii 'bità bà ñibà i ji ndâ 'duù, máa, «À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa, 'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndâ 'duù 'dáá gí ji ye tí Mbíri?» Káa yo gii 'visì tí bàndò bà kili ndâ kpo-kpò mbe ngbà!»

¹⁸ Có tí nó má gii 'va tí gbí tù ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-kpò mbe ñibà i mì ndâ Jùdéyà, ndú gii 'bità bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù. Káa gúku bà gàà 'bí ndú tí wó gii kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duù me mbè tè a i gí tàkò bà ñibà i mì wó.

¹⁹ Ta 'dè'o mì gbèe ñi tí nó, Jézù gii njè nó 'do Jèrùzàlémè gí.

Mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí

²⁰ Ta dú'o mì 'bí yé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù gii ndii ta nó, ndú gii ñò mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí. ²¹ Bindi mbí Piyétorò ngé gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè nó gí. Yí gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe ñibà i! Zeke'o zó gí! Mû-mbiigá tí nó náa wò je nje mítí nó cì gí.»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo tee njembí yo mítí Mbíri. ²³ Ye kú 'dè có ji yo ta yúco éno máa, 'duù má 'dè có ji 'bí gbolò gú máa, gú tí nó a 'do bàndò mí wó ya gí bà 'va tí wò tà ngo, 'duù tí nó má me kpíiki-kpíiki lá, yí má ùnje gí máa, có tí nó náa yí 'dè nó bà bàkà tí gí, áá bà bàkà ji yí gí. ²⁴ Á má éno, wò má yù i 'do mí Mbíri ta bà 'deke tí lo ji yí, ùnje máa Mbíri bà je i tí nó ji wò gí, bindi wò bà 'de i tí nó gí. ²⁵ Káa ta o tí nó náa wò má kú rò tíyò kú 'deke tí lo ji Mbíri, 'bí wò i má kuu gbí njembí lo gítí 'bí 'duù, wò 'ví je à-cee-gí ji 'duù tí nó, tacó Bu lo tí Mbíri á gbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mí lo. ²⁶ Káa wò má si có gítí ndâ vò i mí ndâ 'bí ka lo mí to lá, Bu lo á gbíri delè bà si có gítí ndâ vò i mí lo mí to wálá.»

Bà 'vee 'vé gítí rẹ mbe je wotí ji Jézù

²⁷ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mí wó gii gí ndi ndú káká'i gí Jèrùzàlémè. Káa si yí kú gii nó ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mí ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndú gii gí mí wó, ²⁸ bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kú bàkà ndâ kpo-kpò seṛẹ tí nó ta wotí mí ọa yè? A 'di ká je wotí bà bàkà ndú á ji wò?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Ye kpónó bà 'vee yo ta 'vé gbaanjé cuki. Yo má 'visì có á ji ye gí tàkò 'vé mí ye nó gí, ye 'ví gii nì rẹ 'duù tí nó náa ye kú bàkà ndâ i tí nó ta wotí mí wó nó ji yo. ³⁰ 'Vé mí ye ji yo éno máa: a 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù ji Jòvání? A Mbíri wèè, a ndâ 'duù ká je wotí tí nó ji yí? Yo nì rẹ 'duù tí nó ji ye má kózò gi.»

³¹ Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí có tí nó gbí òkò tí ndú, máa, «Ndoó má 'dè có éno máa, Jòvání 'de wotí tí nó 'do mí Mbíri, yí bá gii 'vee ndoo éno máa, káa tacó yè káa ndoo ùnje gítí ndâ i tí nó náa yí kú bàkà nó lá?» ³² Káa delè gúku bà gii 'visì có ji yí éno máa, Jòvání 'de wotí tí nó 'do mí ndâ 'duù gii kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ùnje gí máa, Jòvání táánò a mbe 'dòkò có mí Mbíri. ³³ Tacó éno ndú gii 'visì có ji Jézù, máa, «Ze ọò bà lá.»

Bindi Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó ji ye nó ji yo wálá.»

12

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí mbe bàkà nètẹ

¹ Ta o tí nó, Jézù gii 'bità bà 'de có ji ndâ 'duù gbí lòkò'bò éno máa, «Ta 'bí o gbaanjé, 'bí 'dakò gii ọo ní mú-nèbiti mí wó, yí gii bàkà ndùgù gí tàkò , yí gii duu guù bà pee nèbiti mí gbí , yí gii duu cèlengé mí gbí . Bindi yí gii kaa ndâ 'bí 'duù mí gbí , máa, ndú bàkà nètẹ gítí nèbiti mí yí, wàa ndâ yí 'ví njèè gbí i 'do gbí ní go ọnínò náa à tí nó ta ndú. Ndú má gii 'vii có ta ndú cee gí, yí gii njè nó ya gí gbí tende muu to.

² «O bà kili ndâ i 'do gbí ní má gii gí gí, mbe ní tí nó gii tuu 'bí bòò mí wó gbaanjé ji ndâ 'duù tí nó mbe kú bàkà nètẹ gbí ní mí wó nó tacó ndâ bà i ọnidi wó. ³ Káa ndâ mbe nètẹ tí nó gii zèè bòò tí nó, ndú gii gbí yí, bindi ndú gii mòkò yí 'do gbí ní gí sè ta kùnga 'bí wó. ⁴ Mbe ní tí nó gii tuu 'bí bòò mí wó káká'i. Káa ndâ mbe nètẹ tí nó gii gbí muu wó di gí. Ndú delè gii bàkà ndâ i-nò mítí wó me gbolò. ⁵ Mbe

njí tí nò mà giì tuu bà ta'ò bòò mì wó, ndâ mbe nèté tí nò giì zi yí gí. Sè ndâ 'bí tú mì mbe njí tí nò náa yí giì tuu ndú bindi ñìnò, ndâ mbe nèté tí nò giì gbì ndâ 'bí gbí-gbì, ndú giì ziki ndâ 'bí zíkí-zíkí. ⁶ Sè 'duù mì wó giì dù ká gbaànjé, náa yí giì tuu jì ndú tí ndòngbú 'duù, a gbèè 'viì mì wó náa yí zè yí ñìkì ta njembí wó gbaànjé, ta bà koro có éno máa, ndú bà te duù mítí 'viì mì yì nò gí.

⁷ «Káa ndâ 'duù tí nò mà giì ò 'viì mì 'dakò tí nò kèjì, ndú giì toko có gbí òkò tí ndú, máa, «Ñizò a mbe mbelè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, tacó wàa mbelè tí nó 'ví dù tí ñìndi ndoo.» ⁸ Ndú bà-i-nò giì kili mítí 'viì tí nò, ndú giì zi yí gí. Bindi ndú giì ja ku wó gí sè 'do gbí njí.

⁹ «Mbe njí tí nò kpónó bà bàkà a ña yè? Yí bà ziki ndâ mbe nèté tí nò gí, bindi yí giì kaa ndâ 'bí ngú mbe nèté mí gbí njí tí nò. ¹⁰ Yo 'deke có tí nò gbí wáràgà mì Mbíri nó lá? Có tí nó máa, «Díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá; ¹¹ ñìnó a i ñìnó náa a Mbe tí ndoo ká bàkà ,

káa nje ndoo 'dèè gítí bà zeke gí.»

Yo jé 'deke có tí nò lá?»

¹² Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe ñìbà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdèyà mà giì 'di lòkò'bò tí nó, ndú giì ò ni gí máa, Jézù kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì. Káa gúku bà zèè yí giì kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù ta o tí nó me mbè. Tacó éno, ndú giì nje nó si yí mí to.

Bà gò i mì ndâ Jùdèyà jì Ngáángbá gba mì ndâ Rómánò

¹³ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe ñìbà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdèyà giì tuu ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú ta ndâ 'bí mbe kù tè gí tàkò có mì Èròdè tacó bà zèè ngo nje Jézù. ¹⁴ Ndâ 'duù tí nò giì 'vee Jézù, máa, «Mbe ñìbà i, ze ò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúco, wò cì gúku tí 'bí 'duù gbaànjé lá, wò delè 'vee bà éno máa, ñìnó a gbolò 'duù, káa ñìnó a lúkúfà 'duù nò, jé lá. Wò kù ñìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù 'dáá gí ká ta njembí lo gbaànjé. Wò koro có máa, a yúco tacó tí ndoo tí ndâ Jùdèyà bà gò i jì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò? Ze gò i jì yí, wèè, ze gò lá?»

¹⁵ Káa Jézù giì ò ni gí máa, ndâ 'duù tí nò gí gí tí yí ta ngiño. Tacó éno, yí giì 'visì có jì ndú máa, «Yo kù 'dè ngo muu có jì ye tacó yè? Yo tala bà tù ña gùrúsù tí nó á mì yo nò jì ye, wàa ye 'ví ò gi.»

¹⁶ Ndú mà giì tù 'bí ña gùrúsù mì ndú nò gbaànjé, náa ndú kù ni mítí a dìnàri, jì Jézù gí, Jézù giì 'vee ndú, máa, «À ka mí gbí gùrúsù mì yo nó a cè kózò tí 'di nó?»

Káa ndú giì 'visì có jì yí máa, «À ka a cè kózò tí ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

Yí giì 'vee ndú káká'i máa, «Káa à cu mí gbí nó a ẹ̀ ẹ̀ 'di?»

Káa ndú giì 'visì có jì yí, máa, «À cu a ẹ̀ ẹ̀ ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

¹⁷ Bindi Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Yo dele ndi ndâ i mì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò jì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, wàa yo 'ví dele ta ndâ i mì Mbíri á jì Mbíri.» Bindi nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gítí có mì Jézù nò gí.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu' dú ndú

¹⁸ Bindi ndâ 'bí ña ndâ Jùdéyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, ta rè ña ndú a ndâ Sàdùkáyò, gii 'vee Jézù máa, ¹⁹ «Mbe nibà i, Mòze cu ji ze mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù má kò niì, káa ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò lá, ná'vindí 'duù tí nò 'ví zèè 'bì nawù ku bindi wó, tacó bà jò rè ná'vindí wó. ²⁰ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'vii-'dakò náa nawu ndú jò ndú ta bà muu ndú vô-nje só gii kò niì, bindi ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò kálásê. ²¹ 'Bí ná'vindí ku tí nò gii zèè 'bì nawù ku á bindi wó. Ndú delè gii jò ta niì tí nò lá, bindi yí gii cee gí. Bà ta'ô 'duù gii zèè 'bì niì tí nò, káa ndú delè gii jò ta yí lá. ²² 'Duù ñinò má zèè 'bì niì tí nò á bindi ku ná'vindí wó, yí cì ká sínò; 'duù ñinò má zèè 'bì wó, yí cì ká sínò, kpòò yee tí o tí nò náa ndâ 'vii-'dakò tí mò vô-nje só gbí yì mì nawu ndú 'dáá gí gii tè rì á cìkii gbèè niì tí nò gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ku delè gii ruka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, káa gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú mbe jò ta yí wálá. Bindi niì gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²³ À má ta o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndú má gii 'vala ndi ndú gí, niì tí nò bà gii du tí niì mì 'di á 'do gbí òkò tí ndú? Tacó ndú 'dáá gí kò yí gí.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À nò me nderè bà giri'o mì yo ká nò lá? Náa yo 'di tí ta gbí ndâ có tí nò náa à cu mì Mbíri nò lá nò? Yo delè gii nò tí ta wotí mì Mbíri ni lá nò! ²⁵ Tacó bindi bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ndâ 'dakò ta ndâ niì káká'i bà kò tí ndú wálá, tacó ndú bà gii du go ndâ basili mbe kù nò tú mì Mbíri.

²⁶ «Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, yo 'deke có gítí bè'i tí nò mbe kù doo nò gbí wáràgà mì Mòze lá? Mbíri ta o tí nò gii 'dè có ji Mòze máa, «Ye a Mbíri mì Àbiráámò, ye a Mbíri mì Ìzákò, ye a Mbíri mì Jàkóbè.» ²⁷ Káa ndâ Àbiráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè cì sàà si à dooko gítí bà jò Mòze kálásê. Káa Mbíri gii 'dè có tí nò ji Mòze tacó bá túbà éno máa, ndú kù 'vala kálásê. À má éno, Mbíri me Mbíri mì ndâ ku lá. Yí a Mbíri mì ndâ 'válá. Káa có mì yo máa, 'válá bindi ku wálá nò, co ngé to gí.»

Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbíri 'dáá gí

²⁸ Bindi 'bí gbolò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà mbe kù sè tù wó ta o tí nò gítí bà tò kponje mì ndâ Jézù ta ndâ ka wó, má gii 'di ndâ bà 'visì có mì Jézù ji ndú 'dáá gí ká dú, yí gii 'vee Jézù máa, «Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbíri 'dáá gí a có ngàyi?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Ñinó a có mì Mbíri mbe kpolo có tí ndâ 'bí có mì wó 'dáá gí:

«Yo sè tù yo, ákoo ndâ Ìziriyéli.
Mbe tí ndoo tí Mbíri ká gbaànjé.

³⁰ Yo zè Mbe tí yo tí Mbíri mì yo nìkì ta njembí yo gbaànjé,
ta lilí yo gbaànjé,
ta bà koṛo có mì yo gbaànjé,
ta wotí mì yo 'dáá gí.»

³¹ «'Bí kpóló-kpolo có mì Mbíri a ñinó, máa,

«Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo nìkì ká go ñinó náa wò kù zè ta 'dóo tí lo nìkì maa nò.»

'Bí có mì Mbíri káká'i mbe me gbolò ndii ndâ có tí nò sósò'ô nò gí wálá.»

³² Mbe nìbà i tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Wò 'dè a yúcó, Mbe nìbà i. Có mì lo náa wò 'dè éno máa, Mbíri ká gbaànjé, 'bí Mbíri bìndi wó káká'i wálá, à káa yí nò, a cèe yúcó. ³³ Bà zè yí nìkì ta njembí 'duù gbaànjé, (ta kóró-koro có mì 'duù gbaànjé,) ta wotí mì 'duù 'dáá gí, ta bà zè 'bí ka tí nìkì á go bà zè 'dóó tí 'duù nìkì, a ndâ kpóló-kpolo có mbe ndii ndâ bà doo ngúwu ndâ nò ta ndâ bà waa mbelè ji Mbíri gí.»

³⁴ Jézù má gii nò éno máa, bà 'visì có mì 'dakò tí nò a bà 'visì có mì mbe 'di gbí-o, yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò me 'dú 'do tí 'bá tí nó náa Mbíri kú zogo nó lá.»

'Do bìndi nínò, 'bí 'duù káká'i mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee gbí nje Jézù wálá.

Bìndi-Mbíri me káa 'vii mì Dàvidè cuki lá, yí delè a mbe tí Dàvidè

³⁵ Ta o tí nò si Jézù kú nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gii 'vee ndú máa, «Ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà kú 'dè có máa, Bìndi-Mbíri a 'vii mì Dàvidè ta kpokèji ngáyì? ³⁶ À sé a Dàvidè táánò ta nje wó ká kò-kò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, máa, <Mbíri 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo gbí kù 'bì mì ye di tí o tí nó náa

ye bà gii bàkà ndâ ku 'dì mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,» nó.»

³⁷ «Káa Dàvidè ta nje wó má kú nì mítí Bìndi-Mbíri a <Mbe tí ye, > Bìndi-Mbíri bà gii dù tí 'vii mì Dàvidè ta ña kpokèji ngáyì?»

Káa ndâ 'duù me mbè gii sè tù tí có tí nò ta pétèkè tàkòcò ndú, wàa yí 'ví 'dè ta gbí có tí nò ngbàrángà'i ji ndâ yì.

Jézù ñonoko ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà

³⁸ Si Jézù kú nìbà i ji ndâ 'duù, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe kú dù ta go bà yuu ndâ banga bongo, ta go bà si ndâ 'duù 'ví te duù mítí bà 'vee ndú á go bà 'vee ndâ gba ta ndi tí ndâ bàndò 'velè. ³⁹ Ndú má ya gítí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri tacó bà ùlù Mbíri, ta ndâ kpo-kpò bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà zò i, à tí ndú delè káa go bà ki tí ndú pí ndâ kpédélé mbata tí nó náa à paka mí kùro ndâ 'duù nò. ⁴⁰ Ndú zò ndâ i mì ndâ nawù ku mù gí. Ndú kú bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù ta 'verè bà dù kú ùlù Mbíri too yé, ta ri, too yé, ta ri, káa Mbíri bà waa có mítí ndú ta wotí ká tí .»

Bà gò i mì 'bí nawù ku

⁴¹ Káa si Jézù kú ki tí wó á seè bàndò bà gò i mì ndâ 'duù ji Mbíri á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gii nò ndâ 'duù me mbè kú gò i. ⁴² Má gii zeke'o, 'bí nawù ku tí mbe yè gí gí bà gò ndâ ñjì gùrúsù sósò'o, náa à má toko ndú, ndú bà gí tí gírìsì gbaànjé. ⁴³ Jézù má gii nò i tí nó náa nawù ku tí nó bàkà nò, yí gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wò. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúcó máa, nawù ku tí nó tí mbe yè nò, gò i me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴⁴ Tacó ndâ mbe kpo-kpò i gò káa nje melè ndâ i tí nó náa à kuu mì ndú nò. Káa nawù ku tí nó, tí mbe yè ta 'bí i mì wó wálá nò, gò 'dáá nò a làmbu nínó náa yí kú lì mítí nò.»

13

Jézù 'dè có gítí o bà gii kì'viki 'bá-Mbíri

¹ Si Jézù kù co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè, 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé gii zeke 'bá-Mbíri, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Zeke'o zó gi, Mbe nibà ! A ña ndâ kpo-kpò díí yè náa a bi ta ndâ 'bá tí zó ká zó!»

² Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Wò wálá ñò ndâ kpo-kpò 'bá tí zó gí? Gbèè díí bà gii dù pí ka wó wálá. À bà gii ki'viki ndú lú'bú-lú'bú gí to.»

³ Jézù gii ya gí pí Gú Mbâ, bindi yí gii ki tí wó tù gbíro wó mò gítí 'bá-Mbíri. Bindi ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì, ta Àndèréyà, gii 'vee yí si ndú ta kpéétí ndú máa, ⁴ «Nì o bà bàkà tí mì i tí nò ji ze. Ze bà ñò o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò ni mítí yè?»

Jézù 'va-gbí-tù ndâ tú mì wó á gítí o bà gii ndòngbú o

⁵ Bindi Jézù gii 'bità bà 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù 'ví eendi yo lá. ⁶ Tacó ndâ 'duù me mbè bà gii waaka có ta rè ye; 'duù ñinò bà dù káa o gí yaà máa, «Ye a yí. Ndú bà gii eendi ndâ 'duù me mbè.

⁷ «Káa yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ bà fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó, yo 'ví cì gúku lá, tacó ndâ gó tí nò 'dáá gí bà gò tí gí, káa ndòngbú o kálásè. ⁸ Tacó ta o tí nò ndâ 'duù 'do muu to kè'hí bà kaa ya gí bà tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà gii tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. To bà gii tanga tí, tí ndâ bàndò me mbè. Ndâ 'duù bà gii zò go. Káa ndâ i tí nò 'dáá gí káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Káa yo 'ví kpolo tí yo, tacó ndâ 'duù bà gii ya ta yo gí gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Áá bà gii gbì yo ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri; yo bà gii rò tíyò á kùro ndâ kpo-kpò tùù, ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Yo bà gii 'vanda ndi ndâ có tí nó táánò náa yo 'di 'do gbí nje ye nò. Yo delè bà gii 'dè có gítí ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kù bàkà ndú nò. ¹⁰ Káa yo kpédélé'i bà ma a Banga-Ngú-Có mì ye á ji ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí má kózò gi.

¹¹ «Ta o tí nò, à má kù zèè yo ya tí gí gbí ngbàngà, yo 'ví si bà yeeke tí yo ta bà koṛo có máa, yo bà 'dè mí kà a có yè wè nò mí to; yo 'ví 'dè káa ña có ñinò mbe gí gí gbí muu yo nò. Tacó ta o tí nò à me yo ká kù 'dè có lá, a Bèri-mi-Mbíri ká bà 'dè có.

¹² «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sù tàmuu ndâ ná'vindí ndú ji ku, bu 'viì bà sù tàmuu 'ví mì wó ji ku, ndâ 'viì bà gii sogo ndâ mbe jò ndú, ndú delè bà gii sù ndú ji ku; ¹³ delè ndâ 'duù bà gii sogo yo tacó tí ye. Káa 'duù ñinó mbe zèè njembí wó yee tí ndòngbú ndâ i tí nò ká bà 'de 'vala ñinó mbe cee lá nò.

¹⁴ «Káa ta o tí nò, yo má ñò ndâ vò 'duù kù gbètèkè 'bá-Mbíri nó, (mbe kù 'deke i tí nó 'ví 'di gbí éno máa), ndâ 'duù Jùdéyà 'ví ì ngèlè ya gí pí ndâ nja-njà gú. ¹⁵⁻¹⁶ Ndâ i tí nò má gbo yo mítí 'bí bàndò, yo 'ví dele ndi yo ya gí 'bá tacó bà kaa ndâ i mì yo lá. ¹⁷ Káa a ña vò pá yè ká tí ndâ mbe nakáyì, ta ndâ ñi ñinó náa ndâ 'viì mì ndú nje kí gbí ndâ o tí nò nó ká éno! ¹⁸ Yo 'deke tí yo ji Mbíri máa, i tí nò 'ví bàkà tí me ta bèmbíli lá. ¹⁹ Tacó gbí ndâ sili tí nò, ndâ 'duù bà gii mbu ña 'bí bà mbu ndò ta ña jé mbe bàkà tí lá 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíri di tí kpónó, delè ta ña káká'i bà bàkà tí wálá. ²⁰ 'Dóó Mbe tí ndoo tí Mbíri táánò má ja tí ndâ sili tí nò gí to lá, gbèè 'duù bà dù wálá. Káa yí ja tí ndâ sili tí nò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó náa yí ʀuka ndú gí nò.

21 «À má éno, 'bí 'duù má gii 'dè có ji yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bìndi-Mbírì kuu nô!> wàlà máa, <Yo zeke'o, yí zò!> yo 'ví ùnje gítí lá. 22 Ta o tí nò ndâ sú bìndi-Mbírì, ta ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì bà oloko kù bàkà ndâ i, ta ndâ seṛè, tacó bà g̃rì kpokèjì mì ndâ 'duù tí nó nâa Mbírì ɾuka ndú g̃i nó, nâa ndú má 'de kpokèjì gítí ndú g̃i nó.

23 «A má éno, yo kpolo tí yo, tacó ye kpo-gbì-tà-tù yo gítí ndâ i tí nó bà gii bàkà tí nó 'dáá g̃i, g̃i.

24 «Káa gbí ndâ sili bìndi ndâ vo-vò o tí nó, ɾo ɾi bà gii 'di g̃i, pì bà gii tòngbaà wálá, 25 ndâ yii bà gii 'duku gí to 'do gbírì, ndâ i gbírì 'dáá g̃i bà gii ngaka tí ndú. 26 Bìndi ndâ 'duù bà gii nò 'Vii-mì-'Dakò kù g̃i co gbí ndâ kùlù mù ta di gbí tí wó, kù tòngbaà ngbèzé-ngbeze-ngbèzè. 27 Bìndi yí bà gii tuu ndâ basìlì mì Mbírì cee muu to tí nó 'dáá g̃i, g̃i bà kili ndâ 'duù ñinó nâa Mbírì ɾuka ndú g̃i nó 'do gbí ndâ gulú-gulú to yee tí gulú-gulú ɾi.

28 «Yo kpolo ɾo yo mítí mû-mbiigá, ta o tí nó nâa yí má kù tù ngú dó kpá, yo nò ngé ni g̃i máa, bembìlì dooko jé'déé g̃i. 29 Go éno delè, ta o tí nó nâa yo má nò ndâ i tí nó nâa ye 'dè có gítí ndú nó kù bàkà tí, yo 'ví koro muu yo éno máa, o bà g̃i 'Vii-mì-'Dakò dooko g̃i. 30 Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, ndâ i tí nó 'dáá g̃i bà bàkà tí kùro bà mì ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó g̃i. 31 Ndâ gbírì ta to tí nó bà mì g̃i, káa ndâ có mì ye bà mì wálá.

32 «Káa à má gítí ndâ 'dóó ɾi tí nó, ta 'dóó o tí nó, gbèè 'duù mbe nò ni wálá, kpèti káa ndâ basìlì mbe kù nò tú mì Mbírì á gbírì, kpèti káa 'Vii-mì-Mbírì, gbèè 'duù jé mbe nò ni wálá. À káa Bu ye cuki ká nò ni. 33 À má éno, yo dù tí zò'o. Yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo jé g̃i bà nò máa, o tí nó bà g̃i ta o ngayi wè, nò wálá. 34 O tí nó bà g̃i go 'duù mbe ya g̃i muu njà nó. Yí njè nó 'do 'bá si ndâ i mì wó á ji ndâ bòò mì wó, máa ndú 'ví kpolo tí ndú, bòò ñinò ká ta bà nèté mì wó, 'bí ká ta ñindi wó. Bìndi yí gii 'dè có ji mbe kpolo tí njekeji máa, yí dù tí zò'o. 35 À má éno, yo dù tí zò'o, tacó yo nò o tí nó nâa mbe 'bá bà g̃i tí nó ni lá. Yí bà g̃i si ndâ 'duù á njewu? Yí bà g̃i ta kpo-gbì'o? Yí bà g̃i ta bà kò-kò mì nguù? Yí bà g̃i si yé kù wèlè tà ɾi? 36 Yí má yee kpàtàràkà g̃i, yí 'ví 'de yo á tí zò'o. 37 Có tí nó nâa ye 'dè ji yo nò, ye 'dè ji ndâ 'duù 'dáá g̃i: <Yo dù tí zò'o!> »

14

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù

1 Ta o tí nó sè sili ká só gítí o bà bàkà tàkii o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèlì-mì-Mbírì, ta tàkii bà ci 'Dè-kò. Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà kù gii pà kpokèjì bà zèè Jézù á tàbèngii tacó bà zi yí. 2 Ndú jè ta bà zèè yí gbí ngbà tacó ndú kù cì gúku máa, ndâ yí má zèè yí gbí ngbàà ɾi á ta gbolò o tí nó, ndâ 'duù bà bàkà wo.

'Bí nù toɾo bàà mítí Jézù gbí gbata Bètáníyà

3 Ta o tí nó si Jézù kù zò i gbí gbata Bètáníyà á 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Simónè, nâa à kù ni mítí wó a «mbe cì,» 'bí nù gii g̃i ta banga pò bàà nâa à ñonòkò ta 'bí ña banga pò i ta ɾè a nàràdì gbí dúlàngà. Bìndi nù tí nó gii kù miɾi dúlàngà bàà tí nó g̃i, yí gii yee bàà tí nó 'dáá g̃i mítí muu Jézù. 4 Káa ndâ 'bí 'duù ñinó mbe nò i tí nó nâa nù tí nó

bàkà nò gii 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có go'i ta kpo tàkòcò gítí nìi tí nò, máa, «À kpónó volo gbí bàà tí nò tacó yè? ⁵ Áá kùtáá bà sì pó bàà tí nò á ta gbolò gùrúsù ndii dinàrì 300 gí, wàa à 'ví ko ta ndá mbe yè.»

⁶ Jézù mà gii 'di có tí nò náa ndá 'duù tí nò kù fiini nò, yí gii tè ọ wó gítí ndú. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo si nìi tí nò mí to. Yo kù pèè mbí wó tacó yè? Yí bàkà ji ye a banga i. ⁷ Ndá mbe yè ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo. Go bà bàkà nambeè ji ndú má kuu tí yo, yo bà bàkà ta o mì yo mbe nìkì tí yo gí. Káa à má gítí ye, yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá. ⁸ Yí bàkà nò a bà wotí nìndi wó. Yí toọ nò a bàà bà duu ye mítí ye. ⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, bàndò náa à má ma Banga-Ngú-Có mítí muu to tí nó gí, à delè bà koọ có tí nìi tí nó ta bà dítà i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ba ngbù Jézù

¹⁰ Bìndi Júdà Ìsikàriyòtè, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só, gii njè nó ya gí mì ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, tacó bà ba ngbù Jézù ji ndú. ¹¹ Ta bà 'di có tí nò, tàkòcò ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà gii peteke gítí Júdà ngé ndii gí. Bìndi ndú gii ci yí máa, ndá yí bà ko mboo nètè mì wó nò ji yí ta gùrúsù. Bìndi Júdà gii delè ndi wó ya gí bà pà tó kpokèji bà zèè Jézù ji ndú.

Bà 'viindi tí gítí gbolò o bà ci i

¹² Káa ta o bà 'bità ndá sili mì gbolò o bà bàkà tàkii mì ri bà ci 'Dè-kò, si à waa mbelè 'vii-rómbo gítí o bà bàkà tàkii mì bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri gí, ndá mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí gítí bàndò nìno náa mbe nìkì tí wó, tacó wàa, ndá yí 'ví ya gí bà 'viindi ji ndá yí ta ndú tacó bà zò i-cí-ci mítí. ¹³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú ta bà tuu ndá 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, máa, «Yo ya gí gbí gbata; yo má yee kà, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te ngo gbí kàrà; yo 'ví ru ndi wó. ¹⁴ 'Bá tí nó náa yí bà rì gítí nó, yo 'ví ya gí bà 'vee mbe 'bá tí nò, máa, «A mbe nìbà i ká tuu ze máa, ze gí gí bà 'vee wò máa, 'bá wíri tacó tí ngòó, tacó wàa, ndá yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci mí tà á ta ndá mbe tala có mì yí wè?» ¹⁵ Bìndi yí bà tubà gbolò soọ náa à 'viindi bàndò mí kà sàà gí ji yo. Nò gí, yo 'ví bàkà i-zò-zò mí kà á ji ndoo.»

¹⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii njè nó ya gí gbí gbata, ndú gii 'de ndá i kà jé ká go có tí nó náa yí 'dè ji ndú nò. Bìndi ndú gii 'viindi ndá i-cí-ci kù ù ta ndi wó.

Ndòngbù bà zò i mì Jézù

¹⁷ 'Dè'o mà gii gí gí, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só gii ya gí gbí gbata tí 'bá tí nó náa à 'viindi tà'i mítí kù ù ta ndi ndú nò. ¹⁸ Káa si ndú kù zò i, Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye gí. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mbe kù zò i ta ye kpónó gbí ká'i.»

¹⁹ Ta bà 'di có tí nò ndá mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii dù zuku-zùkùù. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «À 'ví dù a ye? À 'ví dù a ye?»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «A 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo a muu'bi-nje só nò. 'Bí 'duù mbe kù too yá ta ye 'do gbí gbèè ká'i. ²¹ Ìyoo. À dú káa yúcó, 'Vii-mi-'Dakò bà gii ya gí nje ku mì wó á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mí Mbíri sàà éno máa, yí bà gii cì gí

nò gí. Káa 'duù tí nó mbe ba ngbù 'Vii-mì-'Dakò nó ká bà gii mbu . À ngbá niki táánò káa bà jò yí lá.»

²² Káa si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kálásê kù zò i, yí gii je kù kò, bindi yí gii ùlù Mbíri, yí gii ki'viki gbí kù kò tí nò, bindi yí gii kaa ji ndá mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo je , ñinó a ddi ye.»

²³ Bindi yí gii zèè 'visì nèbiti, yí má gii ùlù Mbíri gí, yí gii je ji ndá mbe tala có mì wó, ndú 'dáá má gii njù gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, ²⁴ «Jìnó a mbelè ye, tí mbelè bà njù mùkà mì Mbíri, àà bà yee to tacó tí ndá 'duù me mbè. ²⁵ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, ye káká'i bà njù i ta yo wálá yee tí ri ngú bà njù mì ndoo ta ndoo á gbí 'bá tí nó náa Mbíri kù zogo nô.»

²⁶ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii cè cè á bindi i-zó-zò gí, ndú gii njè nó kù ya gí pí Gú Mbá. ²⁷ Káa si ndú a muu nó á kpokèjì, Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo bà gii 'vaaka 'do tí ye, á go có tí nó náa à cu mí gbí waràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii gbi mbe gbà rómbo, bindi ndá rómbo bà gii 'vaaka gí,» nô. ²⁸ Káa kpèti ká éno, ye bà gii ya gí kùro gí bà ùndi yo mí Gàliléyà á bindi bà 'vala ndi ye á 'do gbí muu'dú ye.»

²⁹ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji yí, máa, «Kpèti sè ndá 'bí 'duù 'dáá má oloko 'do tí lo gí, ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Ye kù 'dè có ji wò ta yúcó, máa, wúnó ta bèbili tí nó, á kùro bà kò-kò mì nguù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò.»

³¹ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «À kpèti má káa ku, à niki éno máa ku tí nó 'ví zi káa 'dóó ye gí, á co tí bà o 'do tí lo mì ye.» Bindi sè ndá 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii 'dè ji yí káa gbèe ña có mì Piyétòrò nó.

Jézù ya gí Jètisèmánè

³² Bindi ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii yee gbí 'bí làmbu wúngbó jìlì náa à kù ni mítí a Jètisèmánè, Jézù gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo dù nô, wàa ye 'ví ya gí bà 'deke tí ye ji Mbíri.»

³³ Bindi yí gii ruka ta yí 'do gbí òkò tí ndú káa ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú má gii yèè ta ndú gí ndii 'do tí sè ndá 'bí ka ndú gí, gbí ddi wó gii dù kù me máákà, delè tàmuu wó gii 'bità bà ji gí. ³⁴ Bindi yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó náa yí ruka ndú nó, máa, «Sé'i yè gbí njembí ye dè gí mì ku. Yo dù bà-i-nò, wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁵ Bindi yí má gii yèè ndi wó 'do tí ndú á gí ndii gí, yí gii 'bu gbíro mí to, bindi yí gii 'bità bà 'deke tí wó ji Mbíri, máa, 'bí kpokèjì má kuu, yí 'ví ndo co tí 'do kùro o tí nó kù gí nó gí. ³⁶ Máa, «Abá, àà Bu ye, kpokèjì gítí ndá i 'dáá gí kuu mì lo. Si ye mí nje gbolò vò có tí nó náa à bà gii waa mítí ye nó lá. Káa wò 'ví me éno 'do ká gbí 'dóó có mí lo gbí muu lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

³⁷ Bindi yí má gii dele ndi wó gí mì ndá mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó, yí gii 'de ndú tèrì gí. Bindi yí gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Simónè, wò kù tè a rì wàà? Yo ni bà dù tí zò'o nji'dú lá? ³⁸ Yo kùtàá bà dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, tacó ndá vò i 'ví tala yo lá. À dú

káa yúcó, go bà bàkà tó i dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

³⁹ Bindi yí gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go kpédélé ñinô. ⁴⁰ Yí mâ gii dele ndi wó káká'i gí mî ndâ mbe tala có mî wó, yí gii 'de ndú mî ta ñi gí. Bà 'dè có mî ndú ji yí gii kpò ndú gí, tacó ndú ta o tí nò káa cee ku ndú ku ta ñi. ⁴¹ Gbí bà ta'ò bà gí yí, yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo tètì kpónó, yo 'ví tètì wo yo. Bà cee gí. À kpónó nó a o bà dò 'bì tí 'Vii-mì-'Dakò mí 'bì ndâ mbe bèè ɾo Mbíri. ⁴² Kùro o bà gí mbe ba ngbù ye dooko gí. Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó.»

Bà zèè Jézù

⁴³ Káa si Jézù kálásê kù 'dè có, yí má gii zeke'o, yí ngé gii nò Júda tí nó tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mî wó nó, yee ta ndâ 'duù me mbè, náa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkù mî ndâ Jùdéya, ta ndâ kpo-'duù-'bá mî ndâ Jùdéya ká tuu ndú yee gí. Ndâ 'duù tí nò tuɾu mí 'bì ndú a ndâ mù, ta ndâ nja-njà sizò.

⁴⁴ Káa kùro bà gí ndú, Júda tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbí-tà-tù ndú sàà gí, éno máa, «'Duù tí nó náa ye bà 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó a 'dakò tí nó. Yo zèè yí, yo 'ví kpolo tí wó tí kpòò wàa yo 'ví ya ta yí.» ⁴⁵ Júda gii gí ká ndírí ya gí mî Jézù. Bindi yí gii tètì tí wó, máa, «Mbe nìbà i ji ze!» Bindi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁶ 'Do bà-i-nò, ndâ 'duù tí nò gii zèè Jézù kácá-kácá.

⁴⁷ Káa 'bí 'duù mbe kù ɾò títìyò ɾègbà tí Jézù gii ja njà sizò mî wó, yí gii da tù 'bí bòò mî Kùro ndâ bu-Mbíri waa jàngá gí.

⁴⁸ Bindi Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó, máa, «Ye a mbe ngbà náa yo gii kaa ta ndâ mù, ta ndâ nja-njà sizò mî 'bì yo tacó bà gí bà zèè ta ye? ⁴⁹ Gbí ndâ o tí nó 'dáá gí 'do táánò náa ye kuu ta yo gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nìbà i ji yo nó, yo jé zèè ye lá. À má éno, yo zèè ye, tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mî Mbíri nó 'ví dù tí tí yúcó.»

⁵⁰ Ta o tí nó ndâ mbe tala có mî Jézù 'dáá gí gii nje 'do tí wó ta ngèlè gí, ⁵¹ si káa 'bí 'vii-'dakò mbe gala káa gbèè kpâ-bòngo mítí wó kù ru ta ndi Jézù gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó. ⁵² Ndâ 'duù tí nó mâ gii bàkà có bà zèè 'vii-'dakò tí nó, yí gii o ta ngèlè ta só, jee kpâ-bòngo tí nó mî 'bì ndú.

Jézù kùro ndâ kpo-kpò 'duù mî ndâ Jùdéya

⁵³ Ndâ 'duù tí nó gii zèè Jézù, bini ndú gii ya ta yí gí 'bá mî Kùro ndâ bu-Mbíri. Ta o tí nó ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mî ndâ Jùdéya kili 'dáá gí mí kà.

⁵⁴ Káa ta o tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù ya ta Jézù nò, Piyétòrò dù ngéé ndii kù ko tàkò wó. Yí gii ko tàkò wó yee ngé gbí ndùgù mî Kùro ndâ bu-Mbíri. Bindi yí gii ki tí wó to gbí òkò tí ndâ mbe kpolo tí 'bá mî Kùro ndâ bu-Mbíri, kù u wu gbí ngbàngà.

⁵⁵ Ta o tí nó Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe waa có gbí gbolò ngbàngà mî ndâ Jùdéya kù pà kpokèji tacó bà waa có ku mítí Jézù, káa ndú 'dè gbaànjé lá. ⁵⁶ Ndâ 'duù me mbè gii dù kù waaka ndâ 'vére mítí wó, káa ndâ wááká-waaka có mî ndú nó jé toko lá. ⁵⁷ Bindi ndâ 'bí 'dakò gii a gí yaà ta 'bí ña 'viri có mî ndú éno máa, ⁵⁸ «Ze táánò 'di kòcò 'dakò tí nó kù 'dè có máa, «Ye bà ki'viki 'bá-Mbíri tí nó náa ndâ 'duù bî ta 'bì ndú nó gí to, káa gbí sili ta'ò ye bà bî 'bí náa à bî me ta 'bì lá.» ⁵⁹ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ndâ có mî ndú jé toko lá.

60 Bindi Kùro ndâ bu-Mbíri gii a gí yaà á kùro ndâ mbe waa có 'dáá gí, bindi yí gii 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò ndâ có tí nò wálá? Ndâ 'duù tí nò 'dè gítí lo nò a ña có yè?» 61 Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò ndâ 'vé mì Kùro ndâ bu-Mbíri nò lá. Bindi Kùro ndâ bu-Mbíri káká'i gii 'vee ndi Jézù, máa, «Wò a Bindi-Mbíri tí 'Viì-mì-Mbíri?»

62 Káa Jézù gii 'visi có jì yí, máa, «Ye a yí; wò delè bà gii nò 'Viì-mì-'Dakò kú ki tí wó gbí kù 'bì mì Mbe wotí, bindi yí bà gii gí 'do gbíri co gbí ndâ kùlù mù.»

63 Ta bà 'di có tí nò, Kùro ndâ bu-Mbíri gii yaka gbí bòngò tí wó ta sé có gí. Bindi yí gii 'dè có jì ndâ 'duù, máa, «Ndoò kpòò kú pà a ndâ mbe 'dè yúco ñgàyì? 64 Yo 'di bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri gí. Ndòngbú có mì yo máa yè?» Káa ndâ 'duù tí nò 'dáá gí gii waa có mítí Jézù, máa, à 'vii ta yí káa ku.

65 Bindi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò gii 'bità bà cù cù mítí Jézù. Ndú gii ẹre i mítí ọ wó, ndú gii 'bità bà dómò yí ta 'bì ndú si yí gbí sú ọ, kú 'viya ta yí máa, «Nì ẹre ndâ mbe kú bàkà ndâ i tí nò mítí lo nò!» Ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà gii dù kú gbí yí.

Piyétòrò tò kponje Jézù

66 Káa si Piyétòrò kálásé kuu ẹgbà wu gbí ngbàngà mì Kùro ndâ bu-Mbíri, 'bí ni mbe kú bàkà nèté 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri gii co gí gbí ngbàngà ẹgbà wu. 67 Yí má gii zeke'o, yí gii nò Piyétòrò kú u wu. Yí gii 'viiki yí, bindi yí gii 'dè có jì yì, máa, «Wò delè táánò kú dù toko ta Jézù tí nò tí 'duù Názàrèti nò.»

68 Káa Piyétòrò gii tò kponje có tí nò náa ni tí nò 'dè nò gí. Bindi yí gii 'visi có jì ni tí nò, máa, «Ye nò 'duù tí nò ni lá. Ye delè ngbá 'di gbí ña có mì lo nò lá.» Bindi yí gii co gí njekèjì ndùgù.

69 Káa ni tí nò káká'i má gii nò Piyétòrò kú ọ tìyò njekèjì ndùgù, yí gii 'bità bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nò mbe kú ọ tìyò bà-i-nò nó, máa, «'Dakò tí nò a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kú dù toko ta Jézù nò.» 70 Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí.

Káa ndú má gii dù gàà éno, ndâ 'duù tí nó mbe kú ọ tìyò á ẹgbà tí Piyétòrò nó gii 'dè có jì yí, máa, «Ta yúco wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Jézù, tacó wò a 'duù Galiléyà.»

71 Káa Piyétòrò gii 'bità bà see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nò náa yo kú 'dè có gítí wó nò ni lá.»

72 Káa ngùù ngé gii kò 'bí kò. Bindi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jì yí, máa, «Kùro bà kò-kò mì nguù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò nò.» Bindi yí gii 'bità bà wa gbí.

15

À ya ta Jézù gí kùro Pilátò

1 Ta fíri dú'o, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndâ kpo-kpò 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà ngé gii kili ta bà muu ndú gálà-gálà gí. Ndú gii toko có mì ndú gbaanjé, ndú gii ẹre Jézù gí, bindi ndú gii ya ta yí gí kùro Pilátò, ta ña wó a Rómánò tí gbolò 'duù mbe kú zogo ndâ Jùdèyà. 2 Ndú má gii yee ta yí kà, Pilátò gii 'vee Jézù, máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà?»

Káa Jézù gii 'visi có jì yí, máa, «A wò ká 'dè éno.»

³ Ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdèyà ta o tí nò kpì ngbàngà tí Jézù jì Pilátò tacó ndâ i me mbè. ⁴ Bindi Pilátò gii 'vee yí káká'i, máa, «Wò 'di ña mbè ndâ ngbàngà tí nó náa ndú kpì ta rẹ lo nó gí. Có mî lo tacó bà njaanga miři lo wálá?» ⁵ Káa nje Pilátò gii 'dèè gí, tacó Jézù káká'i gii 'visi có gbaànjé gí tàkò ndâ có tí nò 'dáá gí lá.

À waa có ku mítí Jézù

⁶ Ta ndoò 'dáá gí, ta o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbíri, 'bí ña i mî Pilátò a bà peteke tàkòcò ndâ bòò mî wó ta bà njaanga 'bí 'duù gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà jì ndú. ⁷ Káa ta o bà zèè Jézù nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Bàrábà, náa a zèè ndú ta ndâ 'bí vo-vò 'duù tacó bà zi ku a gbí wo, kuu gbí zàà. ⁸ Ndâ 'duù mâ gii kili me mbè mí gbí ngbàngà mî Pilátò ta o tí nò gí, ndú gii kaa ya gí bà yù nambeè 'do mî wó, máa yí njaanga 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí zàà jì ndâ yí á go ñinó náa yí kù bàkà ta ndoò 'dáá gí nò. ⁹ Káa Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Cò mî yo kpónó máa ye 'ví njaanga jì yo á 'di a 'do gbí zàà? Ye njaanga gbolò gba mî ndâ Jùdèyà jì yo?» ¹⁰ Pilátò 'vee ña 'vé tí nò tacó yí ñò nì gí máa, a káa kii ká te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gítí Jézù. ¹¹ Ndú ta o tí nò volo muu ndâ 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'ví 'dè có jì Pilátò, máa, yí 'ví njaanga a Bàrábà 'do gbí zàà jì ndâ yì. Máa, yí 'ví njaanga Jézù lá.

¹² Bindi Pilátò gii 'vee ndâ 'duù tí nò káká'i, máa, «Káa 'dakò tí nó náa yo kù 'dè có máa, yí a gbolò gba mî ndâ Jùdèyà nó, ye 'ví bàkà ta yí a yè?»

¹³ Káa ndú 'dáá gí gii pìi kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁴ Bindi Pilátò gii 'vee ndi ndú, máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú káká'i gii pìi kù ta kòcò ndú gí yaà ndii ñinó sàà kùro nó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁵ Tacó éno, Pilátò gii njaanga Bàrábà gí sè 'do gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndâ 'duù. Bindi yí gii je Jézù jì ndâ àsikéři máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí ta kùrùbáji má kózò gí, wàa ndú 'ví gii ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

À tu kperè mítí muu Jézù

¹⁶ Ndâ àsikéři gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà gbí ndùgù mî Pilátò, náa à kù nì mítí a Pìritóriyùmù. Sè ndâ 'bí ka ndú mâ gii kili 'dáá gí, ¹⁷ ndú gii jaka ndâ bòngò mî wó 'do tí wó gí. Bindi ndú gii yuu bí-bi bòngò tí bòngò gba mítí wó. Ndú delè gii te tàgiyà-gba náa ndú tu 'do tí kperè mítí muu wó. ¹⁸ Bindi ndú gii 'bità bà 'viya yí ta bà 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò kùro ndâ Jùdèyà!» ¹⁹ Ndú gii 'bità bà gbì yí ta ñi ngba ta tí muu wó, ta bà cù cù mítí wó; ndú gii dù kù 'viya yí ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù ño ta yí, máa ndâ yí kù ùlù yí. ²⁰ Ndú mâ ñonoko ndi wó tè ta ndú gí, ndú gii ja bòngò gba tí nò náa ndú yuu jì yí nó 'do tí wó gí, bindi ndú gii yuu ndi ndâ 'dóo bòngò mî wó mítí wó.

Bà ya ta Jézù gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù

²¹ Bindi ndâ àsikéři gii ya yí 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù. Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó

a Simónè, tí 'duù Siríni, tí bu ndá Àlèsándòrò ta Rúfò, kù gí 'do 'bá gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Bìndi ndú gii zèè yí gítí bà te njèèkpè mù mì Jézù. ²² Bìndi ndú gii ya ta Jézù gítí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòligàtà, gbí éno máa, bàndò kùsu muu ndá ku.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

²³ Ndá àsikèrì mà gii yee ta Jézù tí bàndò bà zi yí gí, ndú gii je nèbítí náa à ònòkò ta 'bí ña yeè bà zi dùi 'duù náa à kù nì mítí a «mírì» jì yí. Káa yí gii biya bà njù gí. ²⁴ Bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù. Ndú mà gii gbì yí mítí njèèkpè mù gí, ndú gii njèè gbí ndá bòngò mì wó gbí òkò tí ndú ta bà ki-mbílì.

²⁵ À gbì Jézù mítí njèèkpè mù ta ɾi dú'o. ²⁶ Bìndi à gii cu nderè ku wó gbì mítí njèèkpè mù á còmuu wó éno máa, yí a gbolò gba mì ndá Jùdéya. ²⁷ Ta gbèe o tí nò delè, à gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndá njèèkpè mù, 'bí mò gí gbí kù'bi, bìndi 'bí mò gí gbí gálì mì Jézù, ²⁸ go có tí nó náa Ìzàya tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu sàà gí, máa, «Á kaa yí mò gí mì ndá vò 'duù» nò.

À ño Jézù si yí tí njèèkpè mù

²⁹ Ndá mbe kù ndii ta nó co tí kpokèjì gii zeke yí ta bà miyà muu ndú, delè ta bà ño yí, máa, «Ìyo le! Wò tí mbe 'dè có táánò máa, wò bà ki'viki 'bá-Mbíri gí to, wàa wò 'ví bi ndí bìndi sili ta'ò! ³⁰ 'Vala tí lo gi! Co gí to 'do tí njèèkpè mù!»

³¹ Ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nìbà i mì ndá Jùdéya gii dù kù ño yí, máa, «Yí ñò ni káa bà 'vala ndá 'bí ka wó, káa bà 'vala tí wó kpò yí gí. ³² Si Bìndi-Mbíri, tí gbolò gba mì ndá Ìzìrìyéli, 'ví co gí to 'do tí njèèkpè mù kpónó, tacó wàa ndoo má ñò gí, ndoo 'ví ù ta nje gítí wó.» Ndá mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí njèèkpè mù nò delè gii 'dè ndá zu có gítí wó.

³³ Ta ɾi gbúru, 'dí'di'o gii yiiga muu to yùkúú gí yee tí o bà mò tí mì ɾi. ³⁴ Bìndi Jézù gii tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Èlòyì, Èlòyì, lámà sàbàkitàni.» Gbì éno máa, «Á Mbíri mì ye! Á Mbíri mè! Wò 'visi kápì lo á gítí ye tacó yè?»

³⁵ Ndá 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò á bàndò tí nó má gii 'di có tí nó, ndú gii 'dè có, máa, «Yo 'di gi! Yí kù tè'é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò.»

³⁶ Bìndi 'bí 'duù gii je 'bí i mbe kù njù ngo kàfòlò-ngo nó, yí gii ì ngèlè ya gí bà yuu mí gbí pe nèbítí mbe me zùù-zùù gí, yí gii sè mí nje nji ngba, bìndi yí gii te mí nje Jézù, ta bà 'dè có máa, «Ndoò dùú, wàa ndoo 'ví ñò bà gí gí bà ja yí mì Èlìjà 'do tí njèèkpè mù gí to gi.»

³⁷ Káa Jézù gii tò 'bí kù káká'i ta kòcò wó ngéé gí yaà, bìndi njembí wó gii ki gí.

³⁸ Ta o bà cee Jézù, gbì kpà-bòngò tí nó mbe njèè gbí tà'i 'bá-Mbíri nó, gii yaka gbí tí wó 'do yaà dí to. ³⁹ Kùro ndá àsikèrì tí nó mbe ɾò tíyò kù zeke Jézù nó mà gii ñò cè bà ki njembí Jézù nò, yí gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ta yúco a 'Vii-mi-Mbíri.»

Ndá niù mbe ya gí muu gú Gòligàtà

⁴⁰ Ta o tí nó ndá Màriyà Màdelénà, ta Màriyà nawu ndá lambu Jákòmò ta Jùzépè, ta Sàlómè, tí ndá niù tí nó táánò ⁴¹ mbe kù ɾu ndi

Jézù, delè mbe kù koni yí si yí á Gàliléyà nó, gii rò tíyò me 'dú gbí òkò tí ndâ 'bí niì tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gàliléyà gítí gí Jèrùzàlémè nó, kù zeke ndâ i tí nó náa à kù bàkà mí tí wó nò.

Bà duu ku Jézù

⁴² Ta 'dè'o si ndâ Jùdéyà kù 'viindi tí ndú gítí ɾi bà wotí gbí tàkù m̀i ndú, ⁴³ 'bí 'dakò ta rè wó a Jùzépè mbe gí 'do gbí gbata Àrìmàtíyà, tí 'duù gbí gbolò ngbàngà m̀i ndâ Jùdéyà náa ndâ 'duù 'dáá gí kù te duù mí tí wó, tí 'duù mbe kù koro có gítí o bà zèè 'bá m̀i Mbíri, gii zèè njembí wó, b̀indi yí gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. ⁴⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gítí có bà ci Jézù galá ènò gí; tacó ènò, yí gii tè'é tí kuro ndâ àsikèrì, b̀indi yí gii 'vee yí, máa Jézù ci gí wè? ⁴⁵ Kùro ndâ àsikèrì tí nó má gii 'dè có ji yí máa, Jézù ci gí, gí, Pilátò gii ùnje ji Jùzépè máa, yí ya gí bà te ku Jézù.

⁴⁶ Nò gí, Jùzépè gii si ó kpâ-bòngo, yí má gii te ku Jézù 'do tí njèèkpè m̀i gí to gí, yí gii so gí, b̀indi yí gii te yí ya tí gí gbí guù náa à ba mí gbí díí, b̀indi yí gii mèrèkè 'bí gbolò díí mí nje guù tí nó. ⁴⁷ Káa ta o tí nó ndâ Màríyà Màdèlénà ta Màríyà nawu Jùzépè nò bàndò bà duu Jézù nò gí.

16

Kùnga muu'dú

¹ ɾi bà wotí má gii ta gí, ndâ Màríyà Màdèlénà ta Màríyà nawu Jákòmò, ta Sàlómè gii si pó bàà tacó bà ya gí bà too mí tí ku Jézù. ² Ta fíri dú'o m̀i sili gbaanjé b̀indi ɾi bà wotí, ndú gii njè nó ya gí bà nò muu'dú si ɾi co jéé gí. ³ Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À 'di wúnó ká bà mèrèkè díí tí nó 'do njekèjì 'bá muu'dú ji ndoo?» ⁴ Ndú 'vee 'vé tí nó, tacó díí tí nó me gbolò ngé ndii gí. Káa ndú má gii zeke'o, ndú gii nò njekèjì 'bá muu'dú ngàa. ⁵ Ndú má gii ɾi gí tà'i kà, ndú gii 'de 'bí 'viì-'dakò kù ki tí wó to mò gí gbí kù'bi m̀i ndú ta njà cé-ce b̀ongo tí wó. Gúku gii bàkà ndú ngé ndii gí.

⁶ Káa 'viì-'dakò tí nó gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo si bà ci gúku mí to. Yo wálá kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì náa à gbí yí mí tí njèèkpè m̀i nó? Yí 'vala ndi wó 'do gbí ku gí. Yí bà-i-nó wálá. Yo gí gí bà nò bàndò tí nó náa à táánò sii ku wó mí tí nò. ⁷ Nò gí. Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe tala có m̀i wó, ta ndâ Piyètòrò, máa, yí kù ya gí kuro bà ùndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà 'de yí a i kà, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta ndú nò.»

⁸ Ndâ niì tí nó gii njè ta ngèlè 'do tà 'bá muu'dú ta bà gu ta gúku. Bà 'dè có ji ndâ 'duù tí kpokèjì gii kpò ndú ta o tí nó gí, tacó gúku eɾe nje ndú gí.

Jézù tubà tí wó ji Màríyà Màdèlénà

⁹ Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta fíri dú'o ta yé b̀indi ɾi bà wotí gbí tàkù m̀i ndâ Jùdéyà. B̀indi kpédélé 'duù náa yí gii tubà tí wó ji yí a Màríyà Màdèlénà, tí niì tí nó náa yí táánò mòkò ndâ i vò-nje só á 'do gbí muu wó nò. ¹⁰ Màríyà Màdèlénà gii ya gí bà 'dè ndí ji ndâ mbe tala có m̀i wó si ndú kù wa ku wó. ¹¹ Káa gbèe 'duù mbe ùnje gítí có m̀i wó nò gii dù lá.

Jézù tubà tí wó ji ndâ 'bí mbe nò tú m̀i wó sósò'ò

¹² Bìndi bà túbà tí wó jì Màríyà Màdèlénà nò, Jézù gii túbà tí wó jì ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gbí 'bí ña kpokèjì tende, si ndú a kpokèjì kù ya gí 'bá mì ndú 'do gbí gbata Jèrùzàlémè. ¹³ Ndú gii dele ndi ndú ya gí bà 'dè ndí jì ndá 'bí ka ndú. Káa ndá ka ndú gii ùnje gítí có mì ndú nò delè lá.

Jézù túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje gbaànjé

¹⁴ Bà ta'ò ñinó Jézù gii túbà tí wó jì ndá tú mì wó muu'bi-nje gbaànjé si ndú kù zò i. Yí gii 'dè kòlòwò gítí ndú, tacó ndú ùnje gítí Mbíri ta njembí ndú lá, delè tacó njembí ndú kpolo go duù tacó bà ùnje gítí ndá có mì ndá ka ndú mbe ñò yí á bìndi bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó.

¹⁵ Bìndi yí gii tuu ndú, máa, «Yo ya cee muu to tí nó 'dáá gí, wàa yo 'ví ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri á jì ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁶ 'Duù ñinó mbe ùnje ta njembí wó, bìndi à 'ví caka tí wó gí, bà 'de 'vala 'do mì Mbíri gí. Káa Mbíri bà waa có mítí 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gí nò. ¹⁷ Mbíri bà gii je wotí bà bàkà ndá serè jì ndá mbe ùnje gítí ndá có mì ye: ndú bà gii mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta rẹ ye; ndú delè bà gii 'dè ndá tende ña nje có, náa ndú jé 'dè sàà kùro lá; ¹⁸ ndú delè bà gii zèè ndá kpoo ta 'bì ndú; ndú kpèti má gii njù já, ndú bà cì tí wálá; ndú bà 'vala ndá mbe sé'i ta bà tee 'bì ndú mítí ndú.»

¹⁹ Mbe tí ndoo Jézù mà gii nìbà ndá i jì ndá mbe tala có mì wó cee gí, Mbíri gii te yí ya tí gí bà ki tí gbí kù'bi mì wó á gbíri.

²⁰ Bìndi ndá mbe tala có mì wó gii 'vaaka 'do Jùdèyà cee muu to tí nó 'dáá gí kù ma có mì Mbíri jì ndá 'duù. Yí tí Jézù delè gii je wotí bà bàkà ndá serè jì ndú, tacó bà túbà jì ndá 'duù éno máa, ndá có tí nó náa ndú kù ma nó dú káa ndá có mì Mbíri.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì go có mì LÚKÀ

Tí tó 'duù mì Mbírì

¹ Ye òndâ 'bí ka ye me mbè cu có gítí ndâ i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí òkò tí ndoo nô. ² Ndú cu ndírí jé káa ndi kòcò ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù nibà i jì ndoo, tí ndâ mbe òndâ rẹngbó ndâ i tí nó mbe bàkà tí nó táánò ta ọ ndú gí nô. ³ Ye ta 'dóo miři ye delè 'viiki gbí ndâ có tí nó lézè-lézè 'do tí bà 'bità ndú gí. À má éndò, ndòngbú kóró-koro có mì ye kpónó éno máa, ye cu ndú 'do tí rẹngbó ndú jì wò néméé éndò, Tèyófilò. ⁴ Ye bà bàkà éndò, tacó wàa wò tí kpo 'duù mì ze 'vi 'di ta gbí ndâ có tí nó náa wò táánò 'di gítí ndâ i tí nó ngbàrángà'i éndò.

Mbírì tuu basìlì mì wó jì Zàkàriyà

⁵ Ye kù 'bità có 'do tí Zàkàriyà tí 'bí bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà dígísèé gbí o mì Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà 'daá gí. Zàkàriyà tí nó dígísèé a bu-Mbírì 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbírì ònínó ta rẹngbó ndú 'do tí bu-Mbírì tí nó ta rẹ wó a Àbíjà nô. Zàkàriyà delè gù kò Èlizàbètà tí jù kòtí Àróní, tí bu-Mbírì gbí o mì Mòze. ⁶ Ndâ Zàkàriyà ta Èlizàbètà ta o tí nó só káa ndâ 'duù ònínó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbírì, mbe kù 'di có mì Mbírì, delè mbe kù bàkà go ndâ có tí nó. ⁷ Káa 'vii mì ndú wálá, tacó Èlizàbètà a kázá. Delè tacó ndú só me kpo 'duù ndii o bà bà jò 'vii gí.

⁸ À ta o tí nó a o bà bàkà i-Mbírì mì ndâ bu-Mbírì tí nó tí ndâ bòò Àbíjà nô. ⁹ Ndú má gù pà-có ta bà ki-mbíli go i gbí tàkù mì ndú, tacó bà òndâ bu-Mbírì ònínó gbí òkò tí ndú náa yí 'ví dù tí mbe gbo ngúwu dì mí bàndò mì Mbírì ta o tí nó nó, à gù ọ míti Zàkàriyà. ¹⁰ O bà doo dì má gù gí gí, Zàkàriyà gù ya gí tà'i 'bá-Mbírì tí bàndò tí nó ta ku-sòrò-Mbírì kù dù tí nó. Káa ndâ 'duù me mbè gù kili kù 'deke tí ndú jì Mbírì sè.

¹¹ Zàkàriyà má gù zeke'o si yí tà'i á bàndò gbo ngúwu dì ta kpéetí wó, yí gù òndâ basìlì mì Mbírì kù ọ tìyò mò gí gbí kù'bi tí bàndò tí nó náa ká'i bà gbo dì kù dù tí nó. ¹² Zàkàriyà bà-i-nò gù dù káa na'va ta gúku bà òndâ basìlì tí nó gí.

¹³ Káa basìlì tí nó gù 'dè có jì Zàkàriyà máa, «Zàkàriyà, cì gúku lá! Tacó ye gí a i tacó bà 'dè có jì wò éno máa, Mbírì òndâ yé ọ bà 'deke tí lo tacó bà jò 'vii gí. Nawù lo Èlizàbètà kèjì gí bà jò 'vii tí 'vii-'dakò, wàa wò 'ví gbì rẹ wó tí Jòvànì. ¹⁴ Tàkòcò lo bà peteke ta líkí'o bà jò 'vii tí nó ta ọ wálá. Líkí'o delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè ta o bà jò 'vii tí nó ngé ma. ¹⁵ Tacó 'vii tí nó bà dù tí gbolò 'duù á kùro Mbírì. Yí bà tee 'bí ọ i ta rẹ a pe míti nje wó wálá. Bèri-mi-Mbírì bà 'bità bà dù gbí njembí wó 'do ká gbí yí nawu wó. ¹⁶ Yí bà gí tí mbe 'visì muu ndâ Ìzìriyèlì ònínó mbe gù'ò gí nó gítí kpokèjì mì Mbe tí ndú tí Mbírì. ¹⁷ Yí bà je a njembí ta wotí bìndi Èlìjà tí nó dígísèé tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nó, kù 'vii ta ndi gbí òkò tí ndâ 'vii ta ndâ bu ndú; yí bà dù tí mbe 'visì muu ndâ mbe kpò có á gítí bà koro có gí o mì ndâ mbe kù

co tí jáá kpokèjì mì Mbíri; yí delè bà dù tí mbe 'viindi muu ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo kù ù ta ndi bà gí yí.»

¹⁸ Káa Zàkàriyà gii 'vee basili tí nò máa, «Ye bà ònò ni ta yè, máa có tí nò náa wò 'dè nò a yúcó?»

¹⁹ Káa basili tí nò gii 'visi có ji Zàkàriyà máa, «Rè ye a Gàbiriyélè, tí mbe kù rò tíyò á kùro Mbíri. A Mbíri ká tuu ye, máa, ye gí gí bà 'dè banga ngú có tí nò ji wò. ²⁰ Á má éno, wò 'do tí kpónó bà dù tí ngbirí, wò delè bà 'dè có wálá yee tí o bà bàkà tí mì i tí nò náa ye 'dè có gítí ji wò nò. Tacó wò biya bà 'di có mì ye gí.»

²¹ Nje ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú sè nó gii 'dèè gítí bà dù Zàkàriyà á bándò bà gbo ngúwu dì ta kòndi wó éno gí. ²² Káa yí má gii co 'do ká gí sè, yí má gii bàkà bà 'dè có ji ndâ 'duù, à gii kpò yí gí. Yí bà-i-nò gii dù kù bàkà káa i go i mì mbe sú tù nó, ta bà miyà 'bì wó ji ndâ 'duù. Ndâ 'duù gii ònò ngé ni gí máa, 'bí tende i 'de yí tà'i bándò bà gbo ngúwu dì ká gí.

²³ O bà bàkà netè mì Zàkàriyà á tà'i 'bá-Mbíri má gii cee gí, yí gii dele ndi wó gí 'bá mì wó. ²⁴ Zàkàriyà gii bàkà mí 'bá káa lambu o má gii zeke'o, nawù wó Èlizàbétà gii tè nakáyí gí. Bindi yí gii nè tí wó mí gbí guùtà'i ta nakáyí ta pì vò ²⁵ kù ùlù Mbíri máa, «Mbíri bàkà nambeè ji ye ngé ndii gí! Yí 'vala ye 'do gbí bà ònoko ye mì ndâ 'duù gí.»

Mbíri tuu basili mì wó ji Màriyà

²⁶ Ta 'bí o gbaànjé, si pì tí Èlizàbétà ta nakáyí vò-nje gbaànjé, Mbíri gii tuu ndi gbèe basili mì wó tí Gàbiriyélè náa yí tuu yí ji Zàkàriyà nó gí gbí gbata Názàrèti á gbí to Gàliléyà, ²⁷ á ji 'bí ngbutu 'viní ta rè wó a Màriyà, náa à 'vee có tí wó ji 'bí 'dakò ta rè wó a Jùzépè tí 'vii kòtí Dàvidè tí gbolò gba gí. ²⁸ Gàbiriyélè má gii yee 'bá mì ndâ Màriyà gí, yí gii rì gí tàkò Màriyà tà'i. Bindi yí gii 'vee yí máa, «Kútí lo ée, tó 'duù mì Mbíri? Mbíri kuu ta wò!»

²⁹ Káa nje Màriyà gii 'dèè gítí bà 'visi 'vé gí tàkò ònò 'vé mì Gàbiriyélè nò gí. Bindi yí gii dù kù 'viiki gbí ònò 'vé tí nò gbí muu wó ta kpéetí wó.

³⁰ Gàbiriyélè má gii ònò éno, yí gii 'dè có ji Màriyà máa, «Cì gúku lá, Màriyà, tacó Mbíri bàkà nambeè ji wò me gbolò ngé ma. ³¹ Wò kèjì gí bà tè nakáyí. Wò bà jò 'vii tí nò tí 'vii-'dakò. Bindi wò bà gbí rè wó tí Jézù. ³² 'Vii tí nò bà dù tí gbolò 'duù. Rè wó bà dù a 'Vii-mi-'Duù-tí-nò-gbirí nò. Mbe tí ndoo tí Mbíri bà si 'vii tí nò 'ví dù tí gbolò gba á bìnndi gù wó Dàvidè yee tí ndòngbú o. ³³ Yí bà zogo 'bá bìnndi gù wó Jakóbè ká kpòò ya tí. Yí delè bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

³⁴ Káa Màriyà gii 'vee basili tí nò máa, «Ye bà toro tí ye a i mítí tii wàa ye 'ví jò ta 'vii tí nò?»

³⁵ Káa basili tí nò gii 'visi có ji Màriyà máa, «Bèri-mi-Mbíri bà gí gí muu lo, delè wotí mì Mbíri tí nó á mbe dù ngéé yaà gbíri nó bà gèè bè mí muu lo. Tacó éno, rè 'vii tí nò náa Mbíri kaa yí mò gí mì wó gí nò a 'Vii-mi-Mbíri. ³⁶ Nò nò, à kpétí káa kpo nìi tí nó tí name lo ta rè wó a Èlizàbétà, náa ndâ 'duù táánò kù ònoko yí, máa yí a kázá nó, kpónó ta 'vii òndi pì vò-nje gbaànjé gbí yí wó. ³⁷ Tacó 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

³⁸ Káa Màriyà bà-i-nò giì 'visì có ji basili tí nò máa, «Ye a bòò mì Mbíri; à má éno, si à 'ví bàkà tí míti ye go có tí nò náa wò 'dè nò.»
'Do bà-i-nò, basili giì ta'va 'do ɾo Màriyà gí.

Màriyà co wiři ya gí bà nò Èlizàbétà

³⁹ Màriyà bàkà bindi bà njè nó mì basili tí nò káa lambu o, bindi yí giì co ngò've wiři ya gí 'bá mì Èlizàbétà gbí 'bí gbata pí gú gbí to Jùdèyà. ⁴⁰ Màriyà má giì yee kòtí Zàkàriyà, yí má giì nì «Ye yee gí,» ji nambe wó Èlizàbétà, ⁴¹ Èlizàbétà giì gundiì ta bà 'di kòcò Màriyà nò tí ɲa ɲinó náa 'vii gbí yì wó giì o 'do gbí kudu gí. Bindi Bèri-mi-Mbíri giì je wotí bà 'dè-kòcò ji yí. ⁴² Bindi yí giì 'visì có ji Màriyà bà-i-nò gbí nga nje wó máa,
«Mbíri bàkà nambeè ji wò gbí òkò tí ndâ niì 'dáá gí ngé ndii gí, Màriyà. Yí delè bàkà nambeè ji 'vii tí nò á kpónó ta tà-ngo-yì wó tí lo nò ngé ndii gí.

⁴³ ɲa gbolò có tí nó 'de ye éno tacó yè,
náa à giì co gbí a nawu Mbe tí ye ká giì co wiři gí gí 'bá mì ye nó?
⁴⁴ Tacó à káa pòó bà 'di kòcò lo mì ye,
'vii gbí yì ye giì o ta líkí'o 'do gbí kudu mì wó gí.
⁴⁵ A gbolò tó pá ká tàkò niì tí nó mbe ùnje éno máa,
Mbíri 'ví bàkà ta yì go có tí nó náa à gbí muu wó tí Mbíri,» nò.

Màriyà be rè Mbíri gbí cè

⁴⁶ Màriyà bà-i-nò giì 'visì có gí tàkò có mì Èlizàbétà nò ta bà cè cè kù be ta rè Mbíri máa,
«Ye kù ùlù Mbe tí ye ta njembí ye gbaànjé.

⁴⁷ Ye kù dùlù tí ye ta rè Mbíri tí mbe 'vala ye,

⁴⁸ tacó mbí wó kuu tí ye tí bòò mì wó!

À dú káa yúco máa,
ɾè ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro bà giì dù á mì ndâ 'duu a mbe tó pá,

⁴⁹ tacó 'duu tí nó ngéé gbíri tí Mbe wotí nó bàkà ndâ kpo-kpò i ta ɾè ye gí.

⁵⁰ Yí a mbe kù ɲò yè ɾo ndâ mbe kù te duu míti wó ta o 'dáá gí.

⁵¹ Yí kù túbà wotí mì wó ji ndâ mbe kù si tí ndú tí i ta kpéetí ndú ta bà njè gbí ndâ mbù 'vére mì ndú 'dáá gí.

⁵² Yí kù túbà wotí mì wó ji ndâ kpo-kpò gba tí nó mbe kù mba tí ndú ji yí nó,
ta bà tòò ndú 'do pí ndâ jàlambà mì ndú gí.

⁵³ Yí giì túbà wotí mì wó ji ndâ 'duu ɲinó ta go tí ndú nó,
ta bà je i-zó-zò ji ndú yè yì ndú gí.

Bindi yí giì njè gbí ndâ mbe kpo-kpò i 'do kùro wó ta go tí ndú.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yí bàkà nambeè ji ndâ Ìziriyèlì tí ndâ bòò mì wó go có tí nó náa yí táánò ci ta ndâ ká gù ndoo ngbé éno máa,
yì kèjì gí bà bàkà nambeè ji ndâ Àbìráámò ta ndâ 'vii bindi wó,» nò.

⁵⁶ Màriyà bàkà go pí ta'ò mí kòtí Èlizàbétà, bindi yí giì dele ndi wó gí 'bá.

Bà jò Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duu

⁵⁷ Pì mì Òlìzàbétà mà gii tè gí, yí gii jò 'vii mì wó tí 'vii-'dakò. ⁵⁸ Ndá ka 'bá mì Òlìzàbétà ta ndá nambe wó mà gii 'di có ña gbolò nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji yí nó, ndú gii kaa ya gí bà ñò yí ta líkí'o.

Bà gbi rẹ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

⁵⁹ Ta sili vô-nje ta'ò bìnḍi bà jò Jòvànì, ndâ 'duù gii kili ya gí 'bá mì Zàkàriyà, tacó à má waa 'vii gí, à 'ví gbi rẹ mí muu wó, go i gbí tàkii mì ndú. À gbí muu ndâ 'duù ta o tí nó a có bà gbi rẹ bu wó tí Zàkàriyà mí muu 'vii. ⁶⁰ Káa Òlìzàbétà tí nawu 'vii gii biya gí, máa, ndú gbi mí muu wó a Jòvànì. ⁶¹ Ndâ 'duù tí nó bà-i-nò gii 'vee Òlìzàbétà máa, «Jòvànì a rẹ 'di 'bá mì yo?» ⁶² Tacó éno, ndú bà-i-nò gii ñjé gítí bà 'vee Zàkàriyà ta bà miyà 'bi ndú ji yí, máa ndâ yì 'ví gbi mí muu 'vii a rẹ 'di wè?

⁶³ Káa Zàkàriyà gii miyà 'bi wó ji ndú máa, ndú je i ji yì wàa yì 'ví cu ta rẹ 'vii ji ndú. Ndú mà gii je i ji yí gí, Zàkàriyà gii cu rẹ 'vii tí nó mítí éno máa, «Rẹ wó a Jòvànì.» Ndâ 'duù mà gii 'deke rẹ 'vii tí nó náa Zàkàriyà cu ji ndú nó, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. ⁶⁴ Káa à káa póó bà cee ta bà cu rẹ 'vii tí nó mì Zàkàriyà, wú tà mè wó gii njaanga tí gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có ta bà ùlù Mbíri ta líkí'o.

⁶⁵ Nje ndâ ka 'bá mì Zàkàriyà 'dáá gí gii 'dèè gítí ña i tí nó gí. Ngú có tí nó gii 'vèè cee gbí òkò ndâ gú gbí Jùdèyà 'dáá gí. ⁶⁶ 'Duù ñinó mbe 'di có tí nó gí ngé kù koṛo káa có máa, «Ija 'vii tí nó bà kpolo tí ña 'duù yè wè?» Tacó à dú káa yúco máa, Mbíri je wotí ji yí gí.

Zàkàriyà be rẹ Mbíri gbí cè

⁶⁷ Wu mà gii gí gbí mè Zàkàriyà gí, Bèri-mi-Mbíri gii je wotí bà 'dè-kòcò ji yí. Bìnḍi yí gii 'bità bà cè cè ta bà be rẹ Mbíri gbí máa,

⁶⁸ «À ùlù Mbe tí ndoo,

tí Mbíri mì ndâ Ìzìriyéli!

Tacó yí gí bà gala ndâ 'duù mì wó gí.

Yí gí gí bà njaanga miṛi ndú 'do gbí vò i gí.

⁶⁹ Yí je ngáangbá 'duù tí mbe 'vala ndoo ji ndoo

'do gbí mòòkò bìnḍi bòò mì wó Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli gí.

⁷⁰ Yí bàkà éno go cí tí nó náa yí dígísèè ci ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó náa yí ɾuka ndú 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ji ndâ ká gù ndoo nò.

⁷¹ Yí dígísèè ci ndâ mbe 'dòkò có mì wó ji ndâ ká gù ndoo máa, yì kèjì gí bà 'vala ndoo 'do mì ndâ ku'di tí ndoo, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù sogo ndoo nò.

⁷² Yí kpónó kù tù nó a bà nambeè mì wó ji ndâ ká gù ndoo.

Yí kù koṛo nó a có gítí cí tí nó náa yí ci ta ndú dígísèè nò.

⁷³ Yí dígísèè be tí wó á ji bu ndoo tí Àbìráámò, máa;

⁷⁴ yì bà 'vala ndoo 'do 'bi ndâ ku'di tí ndoo, yì delè bà je wotí ji ndoo tacó bà bàkà nètè ji yì ta gúku tí ndoo wálá,

⁷⁵ tí ndâ cèè 'duù, delè tí ndâ 'duù ñinó jáá kùro yì, ta o 'dáá gí muu to tí nó.

⁷⁶ Káa wò tí putú kàrà tí nó mì ye nó, wò bà dù tí mbe 'dòkò có mì 'Duù tí nó mbe kù dù ngéè gbíri nò,

tacó wò bà dù tí mbe 'viindi kpokèji ù ta ndi bà gi Mbe tí ndoo.

⁷⁷ Wò bà dù tí mbe je muu gítí 'válá ji ndâ 'duù ta bà je à-cee-gí ji ndú gítí ndâ vò i mì ndú,

⁷⁸ ta ɾè mì Mbíri mì ndoo tí mbe nambeè,

tí mbe kù nò yè ɾo ndâ 'duù,

náa yí kù sɿ ta ɾi kù có tàri

⁷⁹ tacó bà tù ngba'o ji ndoo tí ndâ mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o

náa ku gò jì mí ɾo ndoo gí nó

tacó wàa ndoo 'ví tò kò ndoo tí kèjì 'válá ñinó tí 'dê 'válá nó lá.»

⁸⁰ 'Viì tí nò mâ giì kpolo tè tí 'duù gí, yí giì co 'do 'bá ya gí bà 'vala gbí kángáá nga ngoò ta kpéétí wó, yee tí o bà tùbà tí wó ji ndâ Ìzìriyéli 'dáá gí.

2

Bà jò Jézù

¹ À ta o tí nò a ngáangbá gba mì ndâ Rómánò ta ɾè wó a Àgúsitò, tí mbe kù zogo ndâ Jùdéyà, ká 'dè có máa, à 'deke muu ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa yí kù zogo nó 'dáá gí. ² Kpédélé ɱa bà 'deke muu ndâ 'duù éno bàkà tí ta o tí nò si Kùrínò a gbolò 'duù gbí to Síriyà.

³ Ndâ 'duù 'dáá gí giì kaa ya gí bà ɾèngbó ndú tacó bà cu ɾè ndú mí gbí yâ-ndú go có mì Àgúsitò tí ngáangbá gba. ⁴ Tacó éno, Jùzépè giì njè nó 'do gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàlliléyà, ya gí gbí to Jùdéyà, gí bà cu ɾè wó mí gbí 'dóo gbata mì ndú Bètèlèmè, tí bàndò bà jò Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli, tacó yí a 'viì kòtì Dàvidè. ⁵ Ndú gbí ta nó tí nò ta Màriyà, tí 'vinì tí nó náa yí 'vee có tí wó tacó bà kò yí gí nò. Káa ta o tí nò Màriyà ta cèe kpokù nakáyì tí wó. ⁶ Ndú mâ giì yee gbí gbata Bètèlèmè gí, gó-káyì giì tanga mítí Màriyà. ⁷ Yí bà-i-nò giì jò 'viì-kíri mì wó tí 'viì-dakò, yí giì paɾaka yí ta ndâ bongo, bindi yí giì sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nò, tacó ndú 'de ndâ 'bá wiɾi yeke 'dáá ta ndâ 'duù gí.

⁸ Ta bèbìli tí nò, ndâ 'bí mbe gbà bee mbe kù tè ɾi a ɾègbà tí ndâ bee mì ndú á seè gbata Bètèlèmè, ⁹ mâ giì zeke'o, ndú giì nò basìli mì Mbíri, bindi ngba'o mì Mbíri, giì ngbaanga to ɾègbà tí ndú 'dáá gí. Gúku bà-i-nò giì zèè ndú mbi ta ɱa wálá. ¹⁰ Káa basìli tí nò giì 'dè có ji ndú máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye gí ji yo a i ta banga ngú có mbe te líkí'o mítí ndâ 'duù 'dáá gí. ¹¹ À wúnó jò mbe 'vala yo á mí kòtì Dàvidè, gbí gbata Bètèlèmè gí. ¹² Yo má ya gí kà, yo bà nò yí ni mítí bà paɾaka yí ta ndâ bongo, bindi à giì sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nò.»

¹³ Ká go bà kì ɾo bà-i-nò, ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì zeke'o, ndú giì nò ndâ 'bí basìli me mbè kaa gí yè to gí, kù cè cè ta bà be ɾè Mbíri gbí ta líkí'o bà jò 'viì tí nò, máa,

¹⁴ «À ùlù Mbíri ngéé gbíri,

wàa ndâ 'duù ñinó náa tàkòcò Mbíri kù peteke gítí ndú á muu to tí nó nó 'ví dù nìkì maa.»

¹⁵ Ndú basìli mà giì kaa ndi ndú ya gí tàri gí, ndâ mbe gbà bee tí nò giì 'viì có gbí òkò tí ndú máa, «Ndoò ya gí Bètèlèmè, gí bà nò i tí nó mbe bàkà tí náa Mbe tí ndoo 'dè có ji ndoo gítí nò.»

16 Ndú bà-i-nò mâ giì goonó ya gí Bétèlèmè go có tí nò náa ndú 'dè nò, ndú giì 'de ndâ Jüzépè ta Màriyà kuu rẹgbà tí dó 'viì náa ndú sii mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nò. 17 Ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì nò dó 'viì tí nò, ndú giì 'vanda ndi ndâ có tí nò náa basili 'dè ji ndú gítí wó nó 'dáá gí ji ndâ bu wó ta nawu wó. 18 Nje ndâ mbe 'di ndi ndâ có tí nò náa ndâ mbe gbà bee tí nò 'vanda nò 'dáá gí giì 'dèè gí. 19 Káa Màriyà giì kpolo tí ndâ có tí nò ká mí gbí njembí wó, bìn̄di yí giì dù kú 'viiki gbí ndú.

20 Ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì nò dó 'viì tí nò tè ta ndú gí, ndú giì dele ndi ndú gí b̄andò mì ndú ta bà cè cè kú be ta rẹ Mb̄iri, tacó ndú 'de ndâ i 'dáá gí jé ká go ndi kòcò ndâ basili tí nó mbe 'dè có ji ndú nò.

Bà gbì rẹ Jézù

21 Ta sili vô-nje ta'ò b̄indi bà jò Jézù, ndâ bu wó giì ya ta yí gí gbí gázà. Ndú mâ giì waa yí gí, ndú giì gbì rẹ wó tí Jézù, tí rẹ tí nó náa basili gbì mí muu wó á k̄uro bà tè nakáyì wó nò.

Bà kaa Jézù ji Mb̄iri

22 O bà te banga mì ndâ 'viì ta nawu wó mâ giì tè go có mì Mòze gí, ndâ bu wó ta nawu wó giì ya ta yí gí Jèrùzàlèmè, tacó bà kaa yí ji Mb̄iri, 23 go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà gítí tàkì mì ndâ Jùdáyà éno máa, «À 'ví kaa ndâ 'viì-'dakò ñinó tí ndâ 'viì-kíri nó ji Mb̄iri.» 24 Delè tacó bà waa mbelè ndâ kúlùkúdu sósò'ò, má wálá, ndâ kùlè sósò'ò go có tí nó gbí wáràgà mì Mb̄iri nò.

25 Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simiyónè, mbe s̄i m̄iri wó ji Mb̄iri gí, náa Bèri-mi-Mb̄iri kuu tàkò wó, kuu ta 'bá Jèrùzàlèmè, kú ùndi o bà 'vala ndâ Ìz̄iriyéli. 26 Bèri-mi-Mb̄iri ci yí sàà gí, máa, yí má nò B̄indi-Mb̄iri ta ɾo wó lá, yí bà cì wálá. 27 Bèri-mi-Mb̄iri giì a t̄amuu Simiyónè ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mb̄iri á k̄uro o bà ya ta Jézù mì ndâ bu wó ta nawu wó tacó bà kaa yí ji Mb̄iri nò. Ndú mâ giì bàkà bà tàkì m̄ití Jézù gí, 28 Simiyónè giì li'vi Jézù mì njembí wó, b̄indi yí giì 'deke tí wó ta bà ùlù Mb̄iri máa,

29 «Nògí, si bòò mì lo 'ví ya gí b̄andò mì wó niki maa, Mbe tí ye. Si yí 'ví ya niki maa go có tí nó náa wò táánò ci ta yí nò.

30 Tacó ye kpónó nò mbe 'vala ndâ 'duù ta ɾo ye gí,

31 'duù tí nó náa wò bàkà yí tí mbe 'vala ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí nò,

32 'duù tí nó náa wò je yí tí ngba'o mbe túbà kpokèjì mì lo á ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdáyà lá nò,

'duù tí nó náa wò je yí delè tí mbe túbà wotí mì lo ji ndâ Ìz̄iriyéli nò.»

33 Ndâ bu Jézù ta nawu wó giì si nje ndú ká tí nga gítí ña có tí nó náa Simiyónè kú 'dè gítí 'viì mì ndú nò. 34 Simiyónè mâ giì 'deke tí wó ji Mb̄iri cee gí, yí giì cù 'dè ngo cù wó m̄ití ndâ Jézù ta ndâ bu wó ta nawu wó. B̄indi yí giì 'dè có ji Màriyà tí nawu Jézù máa, «Mb̄iri cu 'bì wó á m̄ití 'viì tí nó tí mbe m̄i ndâ Ìz̄iriyéli me mbè. Yí delè giì cu 'bí wó m̄ití wó tí mbe 'vala ndâ Ìz̄iriyéli me mbè. Mb̄iri cu mí gbí mbelè wó máa, ndâ 'duù bà bè yí gí. 35 Yí bà dù tí mbe yù gbí ndâ có kóó mì ndâ 'duù gí sè. Sé có bà giì kaɾa rẹ lo jàngá gí.»

³⁶ Ta o tí nò, 'bí túngú'dù kpo niì tí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta ɾè wó a Ànà, tí nájú 'bí 'dakò ta ɾè wó a Fànùwélé, ta ɾa wó a Àsèrè, kuu gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndá Ànà sì 'bá ta 'dakò mì wó bìndi bà kò tí ndú ká ta ndoò vò-nje só, bìndi ku gii zi 'dakò tí nò gí. ³⁷ Ndoò tí Ànà gbí nawù ku ta o bà ya ta Jézù gí bà kaa yí ji Mbíri nò zi 'duù-nà'ò-nje nà'ò. Yí jé co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí bà 'bí to lá, kù bàkà i-Mbíri ta bà kònò go.

³⁸ Yí gii gí gí bàndò bà bàkà i-Mbíri ta gbèe o tí nò gí bà 'dè niki maa ji Mbíri, bìndi yí gii ya gí mì ndá bu Jézù ta nawu wó ta o bà ya ta yí mì ndú gí bà bàkà bà tàkii nò. Yí gii 'dè niki ma ji Mbíri, bìndi yí gii 'dè có gítí dó Jézù ji ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù ùndi bà njaanga miři ndá 'duù Jèrùzàlémè mì Mbíri 'do gbí vò i nò.

³⁹ Ndá bu Jézù ta nawu wó mâ gii bàkà bà tàkii gítí wó go có mì Mbíri cee gí, ndú gii dele ndi ndú 'do Jèrùzàlémè ya a i gí gbí gbata mì ndú Názàrèti á gbí to Jùdéya. ⁴⁰ Jézù gii kpolo mí Názàrèti tí yú 'dakò ta muu ká tí wó, delè ta Mbíri kuu tàkò wó.

Jézù gbí òkò tí ndá kpo 'duù mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdéya

⁴¹ Ndá bu Jézù ta nawu wó gii dù kù ya gí Jèrùzàlémè ta ndoò 'dáá gí ta o gbolò o bà mèlè ndi tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri. ⁴² Ndú gii ya gbí ndoò ñinò si ndoò tí Jézù muu'bi-nje só.

⁴³ Káa si ndú kù gii dele gí 'bá si bà gbolò o tí nò cee gí, Jézù gii gboo mí Jèrùzàlémè gí, káa ndá bu wó ta nawu wó ñò bà lá. ⁴⁴ À gbí muu ndú ñindi ndú máa ndá-'bí-lá, ndú kù nò ta ndá 'bí nambeè gbí òkò tí ndá 'duù tí nó kpokèji mòsùu nò. Ndú gii ñò ni éno máa yí gbí òkò tí ndá 'duù wálá ngé a i si ndú sì sili gbaanjé kpokèji gí. ⁴⁵ Ndú bà-i-nò gii delè ndi ndú ya gí bà pà bà tí wó cee gbí gbata Jèrùzàlémè léé gí. ⁴⁶ Káa ndú gii 'de yí ngé a i bìndi sili ta'ò á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, gbí òkò tí ndá kpo-kpò mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdéya, kù 'di ndá có mì ndú. Yí delè kù 'vee ndú gítí ndá 'bí có. ⁴⁷ Bà 'dè có gítí ɾa bà 'di gbí-o mì wó, ta ndá ɾa có tí nó náa yí kù 'visi ji ndá kpo-kpò 'duù tí nó nó, gii kpò nje ndá mbe 'di ndá có tí nó náa yí kù 'dè nò gí

⁴⁸ Ndá bu Jézù ta nawu wó mâ gii ñò yí, nje ndú gii 'dèè gí. Bìndi nawu wó gii 'vee yí máa, «Wò bàkà míti ze éno a ɾa yè, 'vii? Ñò káa bà kaɾa ɾé ze ta bà pà bà tí lo gi!»

⁴⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Yo kù pà bà tí ye tacó yè? Yo ñò ni lá máa, ye kù bàkà a nètè mì bu ye?» ⁵⁰ Káa bà 'visi có gí tàkò 'vé mì Jézù nò gii kpò ndá bu wó ta nawu wó gí.

⁵¹ Jézù bà-i-nò gii ñè nó ta ndá bu wó ta nawu wó á bìndi bà 'de yí mì ndú nò ya gí Názàrèti. Yí gii kpolo mí ká tí tó 'vii mbe kù 'di có mì ndá bu wo ta nawu wó. Káa nawu wó gii kpolo tí ndá có tí nó 'dáá gí mí gbí njembí wó. ⁵² Jézù gii uu gí yaà tí mbe wotí, ta muu ká tí wó, náa ndá 'duù gii zè yí niki maa, Mbíri delè gii zè yí niki maa.

3

Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù ma có mì Mbíri

¹ Ndoò tí Tíbériyò tí ngáangbá 'dakò pí jalàmba á Rómà ta o tí nò muu'bi-nje vò. Pónísìyò Pilátò ta o tí nò a gbolò 'duù á Jùdéya, ròbù Èródè ká gii zèè Gàliléya, Filípò tí 'bí 'vii bìndi Èródè gii zèè ndá to

Ìtùríyà ta Tàràkònítisi. 'Bí 'dakò ta ɾè wó a Lìsáníyà gii zèè to tí nó tí Àbìlèné nò. ² Ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéyà gbí gbèè o tí nó a ndá Áná ta Kàyífà. Mâ gii zeke'o, Mbíri gii je wotí bà 'dè-kòcò ji Jòvànì tí 'vii mì Zàkàriyà si yí gbí kángáá nga ngoò. ³ Jòvànì bà-i-nò gii dù kù nò nó cee gbí ndá to á ta ndi yì ngo tí nó tí Jòròdáníyà nó 'dáá gî, kù ma có gítí bà caka tí ndá 'duù, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gî ji ndú gítí ndá vò i mì ndú. ⁴ A go có tí nó gbí wáràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri éno máa,

«Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,
 «Yo 'viindi kpokèji mì Mbe tí ndoo,
 yo bàkà ndá kpokèji mì wó jáá.

⁵ Yo nè ndá dùgùù to 'dáá gî,
 yo da tí ndá nja-njà gú tí nó ta ndi tí kpokèji mì Mbe tí ndoo
 nó 'vii ta kùro to.

Yo bàkà ndá bà lókó-loko to ñinó tí kpokèji mì wó nó jáá.

Yo 'viindi ndá bà cùkpúú-cùkpùù to á ta ndi tí kpokèji mì wó.

⁶ Yo má bàkà éno gî,
 Mbíri bà 'vala ndá 'duù 'dáá gî,» nò.»

⁷ Jòvànì gii 'dè có ji ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó tacó waa yí 'ví caka tí ndú nó, máa, «Yo ndá 'viù-kpoo! A 'di ká 'dè có ji yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò mì Mbíri gî gí mì ye? ⁸ Yo bàkà ndá i ñinó náa à tí nò, tacó wàa à 'ví ñò tí ni éno máa, yo 'visi muu yo á 'do tí ndá vò i mì yo gî. Yo si bà dù kù kojo có éno máa, «ze a ndá 'viù-gù Àbìráámò» mí to. Ye kù 'dè có ji yo máa, wotí bà kaa ndá díí tí nó wàa yí 'ví bàkà ndú tí ndá 'viù-gù ji Àbìráámò kuu tí Mbíri. ⁹ Mbíri kpónó tè zì kàngó mì wó léngé-lenge gî. Yí kèji gí bà daaka ndá mù ñinó mbe ɾi cèè ndo mù lá nó 'do ngé tà teè ndú gí to tacó bà doo ta wu.»

¹⁰ Káa ndá 'duù tí nó gii 'vee Jòvànì máa, «Ze kpónó 'ví bàkà a ña yè?»

¹¹ Káa Jòvànì gii 'visi có ji ndú máa, «Ndá bongo mì 'duù má sósò'ò, si yí 'ví je 'bí gbaànjé ji 'bí ka wó ñinó ta bongo mì wó wálá nò. Wàa i-zó-zò delè má kuu mì 'duù, yí 'ví je 'bí ji 'bí ka wó ñinó ta go tí wó nò.»

¹² Ndá 'bí mbe kili i-míri mbe gí gí mì Jòvànì tacó wàa yí 'ví caka tí ndú bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Káa ze 'ví bàkà a ña yè, Mbe nìbà i?»

¹³ Káa Jòvànì gii 'visi có ji ndú máa, «Yo te 'bí i mí muu ñinó náa míri 'dè ji yo máa yo 'ví go 'do mì ndá 'duù nó lá.»

¹⁴ Ndá 'bí àsikèri gbí òkò tí ndá 'duù tí nó gii 'vee Jòvànì, máa, «Káa ze, ze 'ví njaanga miři ze ta ña kèji ngàyi?»

Káa Jòvànì gii 'visi có ji ndú máa, «Yo kùmùkù ndá i mì ndá 'duù ta wotí lá. Yo delè 'ví waaka có mítí ndá 'duù gbí ngbàngà lá. Yo zò i 'do ká gbí wu'o mì yo.»

¹⁵ Jòvànì mâ gii ñò éno máa, ndá 'duù kù gii 'bità a bà kojo gítí yì a gbolò có éno máa yì a Bindi-Mbíri, ¹⁶ yí gii 'dè có ji ndú 'dáá gî máa, «Ye kù caka tí yo ta ngo, káa 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe ndii ye gí á kèji, náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye bà 'vii tí wálá. Yí kèji gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri, delè ta wu. ¹⁷ Yí kpónó zèè pidíí mì wó mí 'bì wó, tacó bà pì gbí cù mì wó gî. Yí

bà yili cèe nji cù gî, bîndi yí bà doo póró cù ta wu ñínó jé mbe mee lá nô.»

¹⁸ Jòvànì bà-i-nò giì dù kù ma Banga-Ngú-Có, ta bà je wotí ji ndâ 'duù ta 'bí ña có mbe si ndâ 'duù 'ví 'visì muu ndú gbí ndâ 'bí ña kèjì me mbè. ¹⁹ Káa Jòvànì giì 'dè có gítí Èródè tí nó tí gbolò 'duù nó, tacó bà volo muu Èródìyà tí niù mì ná'vindí wó, 'do tí wó, delè tacó ndâ 'bí vò i me mbè náa yí bàkà ndú. ²⁰ Èródè mà giì 'di ndâ có tí nó náa Jòvànì kù 'dè gítí wó nó, yí giì tò muu ndâ vò i mì wó nó ta bà te Jòvànì mí gbí zàa.

Jòvànì caka tí Jézù

²¹ Jòvànì mà giì caka tí ndâ 'duù 'dáá gî cee gî, yí giì caka tí Jézù delè. Káa si Jézù kù giì 'deke tí wó ji Mbíri á bîndi bà caka tí wó mì Jòvànì nó, njekèjì tàrì giì njaanga tí gî. ²² Bîndi Bèri-mì-Mbíri giì gî 'do yaà ta cè tí wó go cè tí kùlè nô gí muu Jézù. Kòcò 'duù bà-i-nò giì dù kù 'dè có 'do gbíri máa, «Wò a kpóló-kpolo 'viì mì ye. Tàkòcò ye peteke gítí lo ma.»

Rè ndâ ká gù Jézù

²³ Jézù 'bità nètè bà ñibà i ji ndâ 'duù ta ndoò tí wó go zi'duù-gbaanjé-nje muu'bi. Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nó ñò Jézù ni ká tí 'viì mì

Jùzépè tí 'viì mì Èlì,

Èlì tí 'viì mì Mátàtì,

²⁴ Mátàtì tí 'viì mì Lévi,

Lévi tí 'viì mì Mèléki,

Mèléki tí 'viì mì Janáyì,

Janáyì tí 'viì mì Jùzépè,

²⁵ Jùzépè tí 'viì mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'viì mì Ámòsì,

Ámòsì tí 'viì mì Nàwúmì,

Nàwúmì tí 'viì mì Èsìlì,

Èsìlì tí 'viì mì Nàgáyì,

²⁶ Nàgáyì tí 'viì mì Máátà,

Máátà tí 'viì mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'viì mì Sèmèyìnì,

Sèmèyìnì tí 'viì mì Jòséki,

Jòséki tí 'viì mì Jódà,

²⁷ Jódà tí 'viì mì Jòwánànì,

Jòwánànì tí 'viì mì Résà,

Résà tí 'viì mì Zèrùbàbèlè,

Zèrùbàbèlè tí 'viì mì Sèlitiyéli,

Sèlitiyéli tí 'viì mì Nèrì,

²⁸ Nèrì tí 'viì mì Mèléki,

Mèléki tí 'viì mì Ádì,

Ádì tí 'viì mì Kàsámù,

Kàsámù tí 'viì mì Èlimàdámù,

Èlimàdámù tí 'viì mì Èrè,

Èrè tí 'viì mì Jòsùwà,

²⁹ Jòsùwà tí 'viì mì Èliyézèrè,

- Èliyézèrè tí 'vii mì Jòrímù,
 Jòrímù tí 'vii mì Mátàtì,
 Mátàtì tí 'vii mì Lévi,
 Lévi tí 'vii mì Simiyónè,
 30 Simiyónè tí 'vii mì Júdáà
 Júdáà tí 'vii mì Jùzépè,
 Jùzépè tí 'vii mì Jònámù,
 Jònámù tí 'vii mì Èliyakími,
 31 Èliyakími tí 'vii mì Mèléyà,
 Mèléyà tí 'vii mì Ménà,
 Ménà tí 'vii mì Mátásà,
 Mátásà tí 'vii mì Nàsàni,
 Nàsàni tí 'vii mì Dàvidè,
 32 Dàvidè tí 'vii mì Jèsi,
 Jèsi tí 'vii mì Òbèdì,
 Òbèdì tí 'vii mì Bòwázi,
 Bòwázi tí 'vii mì Sàlimónì,
 Sàlimónì tí 'vii mì Nàsónì,
 33 Nàsónì tí 'vii mì Àminàdábì,
 Àminàdábì tí 'vii mì Ádíminì,
 Ádíminì tí 'vii mì Àrìni,
 Àrìni tí 'vii mì Èzìrónì,
 Èzìrónì tí 'vii mì Pèrézi,
 Pèrézi tí 'vii mì Júdáà,
 34 Júdáà tí 'vii mì Jàkóbè,
 Jàkóbè tí 'vii mì Ìzàkò,
 Ìzàkò tí 'vii mì Àbiráámò,
 Àbiráámò tí 'vii mì Tèràà,
 Tèràà tí 'vii mì Nàwòrì,
 35 Nàwòrì tí 'vii mì Sèrúgì,
 Sèrúgì tí 'vii mì Réwù,
 Réwù tí 'vii mì Pèlègì,
 Pèlègì tí 'vii mì Èbére,
 Èbére tí 'vii mì Sèlà,
 36 Sèlà tí 'vii mì Kàyínàni,
 Kàyínàni tí 'vii mì Àrifàkisádà,
 Àrifàkisádà tí 'vii mì Sémì,
 Sémì tí 'vii mì Nówà,
 Nówà tí 'vii mì Làméki,
 37 Làméki tí 'vii mì Mèsùsélàà,
 Mèsùsélàà tí 'vii mì Ènòkì,
 Ènòkì tí 'vii mì Jàrèdì,
 Jàrèdì tí 'vii mì Mààláléèlì,
 Mààláléèlì tí 'vii mì Kàyínàni,
 38 Kàyínàni tí 'vii mì Ènòsì,
 Ènòsì tí 'vii mì Sésì,
 Sésì tí 'vii mì Ádàmà,
 Ádàmà tí 'vii mì Mbírì.

4

Gba-wàtà tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Jézù gi dele ndi wó 'do tàbè'dè Jòròdaniyà á bìn̄di bà caka tí wó m̀ì Jòvànì, tí 'duù ñinó náa Bèri-mì-Mbírì gèè bè mí muu wó gí. Bìn̄di Bèri-mì-Mbírì gi a tàmuu wó ² ya tí gí bà bàkà sili zi'duù-só mí gbí kángáá nga ngoò náa Gba-wàtà kù tala yí ta vò i. Gbì ndá sili tí nò zi'duù-só náa yí bàkà mí gbí kángáá nga ngoò nò, i-zó-zò di gbí yí wó gbaànjé lá. ³ Gba-wàtà mà gi ñò máa, bà m̀ì Jézù cee ta go gbí ndòngbú ndá sili tí nò náa yí bàkà zi'duù-só nò gí, yí gi 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Vii-mì-Mbírì, 'visì díí tí nò tí i-zó-zò.»

⁴ Káa Jézù gi 'visì có ji Gba-wàtà éno máa, «À cu mí gbí wáràgà m̀ì Mbírì éno máa,

«'Duù kù 'vala me ka ta i-zó-zò cuki lá.» »

⁵ Gba-wàtà bà-i-nò gi te Jézù 'do to ngéé gí yaà, bìn̄di yí gi tùbà ndá kpo-kpò gbata muu to tí nò 'dáá gí ji yí á go bà kù ro. ⁶ Bìn̄di yí gi 'dè có ji yí máa, «Ye bà bàkà wò tí mbe ndá kpo-kpò gbata tí nò náa wò kù ñò ngba ndú nò 'dáá gí, tacó Mbírì je ndú ji ye tí ndá i m̀ì ye gí. À ká go có m̀ì ye bà je ndú ji 'duù ñinó mbe ñikì tí ye. ⁷ Ye bà je ndú 'dáá ji wò gí náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye wàa wò 'ví ùlù ye gí nò.»

⁸ Káa Jézù gi 'visì có ji Gba-wàtà máa, «À cu mí gbí wáràgà m̀ì Mbírì máa,

«Wò 'ví ùlù káa Mbe tí lo tí Mbírì m̀ì lo.

Wò dele 'ví bàkà nèté ká ji yí cuki.» »

⁹ Gba-wàtà gi te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò bìn̄di ñinó, ya tí gí Jèrùzàlémè, yí gi te yí ngé dé'véléé m̀ì pí 'bá-Mbírì. Bìn̄di yí gi 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Vii-mì-Mbírì, o gí to. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà m̀ì Mbírì éno máa,

«Mbírì bà kaa ndá basili m̀ì wó wàa ndú 'ví kpolo tí lo.»

À gi cu 'bí éno máa,

¹¹ «Ndá basili tí nò m̀ì Mbírì nò bà l̀ì 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wàa díí 'ví kpò kò lo lá.» »

¹² Káa Jézù gi 'visì có ji Gba-wàtà máa,

«À cú mí wáràgà m̀ì Mbírì éno máa,

«Wò 'ví tala Mbe tí lo tí Mbírì lá.» »

¹³ Gba-wàtà mà gi cee ta bà tala Jézù gí, yí gi ñjè nò 'do tí wó ya kù ù 'bí tó o tacó bà tala yí káká'i.

Jézù 'bità bà ma có m̀ì Mbírì gbí to Galiléyà

¹⁴ Jézù gi dele ndí wó gí Galiléyà ta wotí m̀ì Bèri-mì-Mbírì. Bìn̄di r̀è wó gi wu cee gbí to Galiléyà 'dáá gí. ¹⁵ Ndá 'duù 'dáá gí kù gi ùlù bà ñibà i m̀ì wó ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì.

Jézù gbí gbata Názàrètì

¹⁶ Jézù gi ya gí gbí gbata Názàrètì, tí bàndò bà kpolo yí. Bìn̄di yí gi ya gí bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì ta r̀ì bà wotí gbí tàkù m̀ì ndá Jùdéyà go ña i m̀ì wó náa yí cóó-cóó kù bàkà nò. Yí mà gi ya gí bà r̀ò tìyò tacó bà 'deke i, ¹⁷ áá gi te ji yí a wáràgà m̀ì Ízáyà tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì. Yí bà-i-nò gi njaanga wáràgà tí bàndò tí nò náa à cu mí gbí éno máa,

18 «Bèrì-mì-Mbíri kuu ta ye,

tacó yí cu 'bì wó mítí ye máa ye ma Banga-Ngú-Có ji ndá yê.

Yí tuu ye gí bà ma có bà njaanga wú á 'do tí miri ndá 'duù gbí zàà ji ndú.

Yí tuu ye gí bà njaanga ɾo ndá mbe sú ɾo.

Yí tuu ye gí bá 'vala ndá 'duù tí nó náa à kú mèèkè'i tí ndú.

19 Yí tuu ye gí bà ma có ndoò bà bàkà nambeè mì Mbíri ji ndá 'duù.»

20 Jézù má gii 'deke i cee gí, yí gii paraka ndi wáràgà tí nó gí bàndò mì wó, bìndi yí gii dele ndí ji 'duù tí nó tí mbe kpolo tí ndá i á bàndò bà ùlù Mbíri nò. Bìndi yí gii ki tí wó to. Ndá 'duù bàndò bà ùlù Mbíri 'dáá gí gii yee ɾo ndú ɾó'dó-ɾo'doo mítí wó. 21 Bìndi yí gii 'bità bà 'dè có ji ndú máa, «Ndá i tí nó náa ye 'deke có gítí ndú ji yo 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò wúnó bàkà tí go ndá có tí nó náa ye 'deke nò gí.»

22 Ndá 'duù 'dáá gí gii ùlù yí, káa nje ndú 'dáá gí gii 'dèè ta bà 'di ndá ɱa banga có tí nó mbe có 'do nje wó nò gí. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À nó me 'vii mí Jùzépè ká nó lá?»

23 Jézù má gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có ji ndá 'duù tí nó máa, «Ye ɱò ni gí máa à gbí muu yo a có bà 'dè lòkò'bò tí nó máa, «'Vala tí lo mbe yee» nó ji ye. À dele tí yo a go bà 'dè có ji ye máa, «Bàkà ndá i tí nó táánò náa ze 'di tàwo lo ta bà bàkà ndú gbí gbata Kàpàrànáwùmù nó mí 'bá mì yo.» 24 Káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, à jé ùnje gítí có mì mbe 'dòkò có mì Mbíri lá ká gbí 'dóó to mì ndú.

25 «Káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, ndá nawù ku táánò 'bá mì ndá Ìziriyéli gbí o mì Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nó me mbè. Káa ta o tí nó náa njekekì tãrì gii nè gí tàkò mù gí ta ndoò ta'ò ta pi vô-nje gbaànjé pí gí nó, làngawiri gii tè 'bá mì ndá Ìziriyéli 'dáá gí.

26 Ta ndá ɱa ɱinò 'dáá gí, Mbíri gii tuu Èlìjà ya tí a i gí bà koni 'bí nawù ku gbí ndá to Zàrèfàti á gbí to Sidóni, si ndá nawù ku 'bá Ìziriyéli mí to. 27 Ndá mbe cì dele táánò me mbè kuu 'bá Ìziriyéli gbí o mì Èlìsà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri. Káa Èlìsà 'vala gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú lá, yí gii 'vala káa 'bí mbe cì gbaànjé ta ɾè wó a Nààmàni tí tende 'duù mbe gí 'do Síriya.»

28 Ndá 'duù bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò, tàkòcò ndú gii kpolo ngé ndii gí. 29 Ndú gii ɱjè gítí wó, bìndi ndú gii ja yí gí sè 'do bàndò bà ùlù Mbíri, ndú gii 'dò ta yí gí pí gú tí nó náa à bì gbata mì ndú ta yendi nò. À gbí muu ndú ta o tí nó a có bà 'va yí gí tàgbà gú 'do yaà kà. 30 Káa yí gii ba to, co gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó, kú ya ta nó mì wó.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'dakò

31 Jézù gii ɱjè nó 'do Názàrèti ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù á gbí to Gàlliléyà. Bìndi yí gii nibà i ji ndá 'duù kà ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà. 32 Nje ndá 'duù gii 'dèè gítí wó gí, tacó yí 'dè có go i mì gba.

33 Káa ta o tí nó 'bí 'dakò ta i-gbí-muu wò kuu gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbíri nò. Má gii zeke'o, i tí nó gii tanga mítí 'dakò tí nó, bìndi yí gii tò kú ta kòcò wó gí yaà máa, 34 «Si ze mí to! Áá mì lo ta ze a yè, ndí lo Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nó? Wò gí

tacó bà bù ña ze? Ye ñò wò ni tí 'duù tí nó náa à kaa wò ji Mbíri gí nó gí.»

³⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nó máa, «'Dù ngbiì! Co 'do gbí muu wó gí!» I tí nó bà-i-nò gí 'va 'dakò tí nó mí to mí kùro ndá 'duù, bindi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà bàkà wò i ta yí lá.

³⁶ Nje ndá mbe ñò ña i tí nó 'dáá gí gii 'dèè gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Ñìnò a ña có yè ká nò? Yí kù 'dè có ji ndá wò i-gbí-muu ndá 'duù ta wotí go i mì gba káa ndú kù 'di có mì wó!» ³⁷ 'Do bà-i-nò, tàwo Jézù gii wu cee gbí wúngbó to tí nó léé gí.

Jézù 'vala ndá 'bí mbe nò'o me mbè

³⁸ Jézù gii co 'do bàndò bà kili ndá Jùdéya gí bà ùlù Mbíri ya gí 'bá mì Simónè tí 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de na gè Simónè tí si ta cò'o gbí dii wò ngé ndii gí. Ndá 'duù mâ gii 'dè có ji Jézù, ³⁹ Jézù gii njè nó ya gí bà rò tíyò seè tí niì tí nó, bindi yí gii 'dè có ji cò'o tí nó máa yí dò 'do gbí dii niì tí nó gí. Niì tí nó ngé gii a cónjórónjò gí yaà kù bàkà i-zò-zò ji ndú.

⁴⁰ Ri mâ gii ta gí, ndá 'duù ñinò ta ndá nambe ndú ta ndá tende ña nò'o tí ndú nó gii tuɾu ndú 'dáá gí ya tí ji Jézù. Yí gii tee 'bì wó mítí ndú, bindi ndú 'dáá gí gii 'vala gí. ⁴¹ Ndá i delè gii co 'do gbí muu ndá 'duù ñinò ta i gbí ndú nó me mbè, kù tò kù máa, «Wò á 'Viì-mì-Mbíri!» Káa Jézù gii do mítí ndá i tí nó máa ndú dù ngbiì, tacó ndú ñò yì ni tí Bindi-Mbíri gí.

Jézù ma có mì Mbíri cee to 'dáá gí

⁴² Yé má bà gii bàkà bà ngbaanga to, Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii ta kpéetí wó. Ndá 'duù gii pà bà tí wó, ndú mâ gii 'de yí gí, ndú gii bàkà có bà tii yí, máa yí njè nó 'do tí ndá yí lá. ⁴³ Káa yí gii biya gí. Bindi yí gii 'de có ji ndú máa, «Kózò tí ye bà ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndá 'duù ji ndá 'duù gbí ndá 'bí gbata delè. Tacó ñinò a netè tí nó náa Mbíri tuu ye gí bà bàkà nó ká nò.» ⁴⁴ Bindi yí gii dù kù nò ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdéya gí bà ùlù Mbíri cee gbí ndá to 'bá mì ndá Jùdéya 'dáá gí.

5

Jézù ruka ndá kpédélé mbe tala có mì wó

¹ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù rò tíyò a tí kápà Jènèsàrèti, ndá 'duù me mbè kù gii tòò tí ndú tacó bà ya gí bà 'di có mì Mbíri 'do mì wó.

² Jézù mâ gii zeke'o, yí gii ñò ndá gbà sósò'ò náa ndá mbe gò ngo rò ndú mí gbí kàrà-kàrà ngo, bindi ndú gii oloko 'do gbí ndú gí tà ngo, kù caka ndá mbu mì ndú. ³ Jézù bà-i-nò gii o mí gbí 'bí gbà gbaànjé, tí njìndi Simónè, bindi yí gii 'dè có ji Simónè máa yí yèè yí ta gbà gàà gí ro ngo. Simónè mâ gii bàkà ènò gí, Jézù gii ki tí wó á gbí gbà ro ngo kù nìbà i ji ndá 'duù.

⁴ Jézù mâ gii nìbà i ji ndá 'duù cee gí, yí gii 'dè có ji Simónè máa yí yèè ta gbà gí bà wúlú ngo wàa yí 'ví 'va mbu, wàa yí bà zèè sè gí.

⁵ Káa Simónè gii 'visi có ji yí máa, «Ze 'va mbu 'do tí kùboó too ta yé tí nó gí, káa ze zèè gbèe i lá, kpo 'duù mì ye. Káa wò má 'dè ènò, ye bà bàkà go có mì lo nó gí.»

⁶ Ndá Simónè mà giì 'va mbu go có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, ndú giì woo sè tí ña ñinò náa sè bà yaka mbu mì ndú giì dù ká njí'dí. ⁷ Ndú bà-i-nò giì miyà 'bì ndú jì ndá 'bí ka ndú mbe gò ngo máa ndú gí ta gbà mì ndú jì ndá yì. Ndá ka ndú nò mà giì ya ta 'bí gbà jì ndú gí, ndú giì woo sè yeke ndá gbà tí nò sósò'ò nò ta sè tí ña ñinò náa sè bà ta ngo mì ndú giì dù ká njí'dí.

⁸ Simónè mà giì ñò ña i tí nò mbe bàkà tí nò, yí giì kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, bindi yí giì 'deke tí wó jì yí máa, «Ya 'do tí ye gí, Mbe tí ye! Tacó vò i mì ye me gbolò ngé ndii gí.» ⁹ Simónè 'dè có tí nò jì Jézù tacó nje ndú ta ndá 'bí ka wó mbe gò ngo 'dáá gí ta o tí nò 'dèè gítí ña seřè sè tí nò náa ndú zèè nò gí. ¹⁰ Ndá Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndá 'vii mì 'bí 'dakò ta ñè wó a Zèbidéyò, tí ndá ka Simónè mbe gò ngo delè sósò'ò, giì si nje ndú ká tí ña.

Káa Jézù giì 'dè có jì Simónè máa, «Cì gúku lá, tacó wò bà giì zèè 'do tí kpónó kù ya gí kùro go ndá sè tí nò a ndá 'duù.» ¹¹ Ndú bà-i-nò giì ya ta ndá gbà mì ndú gí tí ngo, ndú giì jee ndá i mì ndú 'dáá gí 'bùrùkù mí to, bindi ndú giì ya kù nò á tàkò Jézù.

Jézù 'vala 'bí mbe cì

¹² Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kuu gbí 'bí gbata, yí giì ñò 'bí 'dakò náa cì waaka yí volo gí. Mbe cì tí nò mà giì ñò Jézù, yí giì 'bu gbíro wó mí to mí kùro wó. Bindi yí giì 'deke tí wó jì yí máa, «Go bà ngbaraŋga kútí ye má kuu tí lo, wò bà bàkà gí, kpo 'duù!»

¹³ Jézù mà giì 'di có tí nò náa mbe cì tí nò 'dè nò, yí giì tee 'bì wó mítí mbe cì tí nò, ta bà 'dè có jì yí máa, «Ye bà bàkà gí! Si kútí lo 'ví dù ngbàrángà'i.» A káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, kútí mbe cì tí nò giì gí ngbàrángà'i gí.

¹⁴ Kútí 'dakò tí nò mà giì ro bindi cì gí, Jézù giì 'dè có jì yí máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'ví ñò wó lá. Ya gí bà túbà tí lo jì bu-Mbírì, yí má 'dè có éno máa, cì cee 'do tí lo gí má kózò gí, wò 'ví ya gí bà waa mbelè go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndá 'duù máa, wò gí tí cèè 'duù gí.»

¹⁵ Káa ñè Jézù giì wu to ya me 'dú ndii ñinó sàà kùro nó gí. Tacó éno, ndá 'duù me mbè giì kaa ya gí mì wó. Ndá 'bí 'duù ya tacó bà 'di ndá có mì wó, bindi ndá 'bí tacó wàa yí 'ví 'vala ndá yì 'do gbí nò'o. ¹⁶ Káa yí má dù gí yí kù co 'do gbí òkò tí ndá 'duù ya gítí bàndò ñinó ta ndá 'duù tí wálá nó ta kpéétí wó tacó bà 'deke tí wó jì Mbírì.

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹⁷ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nibà có mì Mbírì jì ndá 'duù, ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù, ta ndá 'bí mbe nibà i mì ndá Jùdéyà, mbe gí 'do Jèrùzàlémè, delè 'do ta gbí ndá gbata gbí ndá to Gàlilèyà ta Jùdéyà 'dáá gí, ta o tí nò kuu gbí òkò tí ndá 'duù tí nò náa yí kù nibà i jì ndú nò. Yí delè kù 'vala ndá mbe nò'o ta wotí mì Mbírì. ¹⁸ Mà giì zeke'o, ndá 'bí 'dakò giì làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí jì Jézù. Ndú giì jè ta bà ñi ta yí gí tà'i tàkò Jézù, ¹⁹ káa à giì kpò ndú ngbàà gí, tacó ndá 'duù nènèkè mí njekejì go ndá ñjilí tí nje gà. Tacó éno, ndú giì 'dò ta yí gí muu 'bá, ndú giì di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bàndò bà ki tí Jézù, bindi ndú gí yuu yí ta mbà tí nó náa ndú te ta yí nó gí to jì yí gbí òkò tí ndá 'duù. ²⁰ Jézù mà giì ñò ña bà tee njembí ndá 'dakò tí nó á mítí wó, yí giì 'dè có jì 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «À si có gítí ndá vò i mì lo mí to gí, kómbe ye.»

²¹ Ndâ mbe kpolo tí tàkùì, ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà, mà gùì 'dì có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gùì 'bità bà koṛo có gbí njembí ndú máa, «'Dakò tí nò mbe kù 'dè zu có gí bà tí Mbírì nò a 'dì? Wotí bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù á bìnḍi Mbírì a i tí 'dì?»

²² Káa Jézù gùì 'dì gbí ña bà koṛo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí gùì 'vee ndú máa, «Yo kù koṛo ña có tí nò á tacó yè? ²³ À kpolo a bà 'dè có máa, «À si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí,» wèè, à kpolo a bà 'dè có máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví te kpá-sili mì lo, wàa wò 'ví nò nó?» ²⁴ À má éno, ye kpónó bà túbà jì yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i.»

Yí bà-i-nò gùì 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nó, máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpá-sili mì lo, wàa wò 'ví nḗ nó ya gí 'bá go có tí nó gbí nje ye nò.» ²⁵ 'Dakò tí nò ngé gùì a gí yaà cónjórónjókó mí kùro ndâ 'duù, yí gùì te mbà tí nó náa à làngà ta yí gí tí jì Jézù nó, bìnḍi yí gùì 'bì nó kù ya gí 'bá ta bà ùlù Mbírì. ²⁶ Nje ndâ 'duù 'dáá gí gùì 'dèè gí, bìnḍi ndú gùì 'bità bà ùlù Mbírì ta gúku, máa, «Ze wúnó ñò i-serè gí!»

Jézù tè'é tí Lévi

²⁷ Jézù mà gùì nḗ nó 'do bàndò bà 'vala 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, yí gùì ñò 'bí 'dakò, tí mbe kili i-mírì, ta ɾe wó a Lévi, kù ki tí wó to á tagbà 'bá bà kili i-mírì. Jézù bà-i-nò gùì tè'é tí Lévi, máa, «Gí gí bà dù tí 'duù mí ye.» ²⁸ Lévi bà-i-nò gùì jee ndâ i 'dáá gí mí to, bìnḍi yí gùì ya gí bà dù tí 'duù mì Jézù.

²⁹ Bìnḍi Lévi gùì te wírì mítí Jézù. Ndú ta o tí nò gùì kili ta ndâ 'bí ka wó mbe kili i-mírì, ta ndâ 'bí 'duù me mbè, kù zò i-wírì tí nó náa yí bàkà jì Jézù nò. ³⁰ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkùì mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'bí kpo-kpò mbe 'dì gbí-o mì ndú mà gùì ñò ndú, ndú gùì 'dè kòlòwò jì ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yo kù zò i ta ndâ mbe kili i-mírì, gùì je ndâ mbe bàkà vò i, tacó yè?»

³¹ Káa Jézù mà gùì 'dì có tí nò, yí gùì 'visì có jì ndú máa, «A ndâ 'duù ñinò ta sé'i tí ndú nó ká kù pà mbe yeè. Nèté mì ndâ 'duù ñinò ta sé'i tí ndú wálá nó ta mbe yeè wálá. ³² Ye gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i, tacó wàa ndú 'ví 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

³³ Ndâ 'bí 'duù bà-i-nò gùì 'dè có jì Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ta ndâ mbe tala có mì ndâ mbe kpolo tí tàkùì mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí kù kònò go, ta bà 'deke tí ndú jì Mbírì, káa ndâ mbe tala có mì lo kù zò i, ndú delè kù nḗ ngo.»

³⁴ Káa Jézù gùì 'vee ndú, máa, «Yo kù koṛo có máa ndâ wírì bàndò bà ko nìi kù kònò go ta o tí nó náa nambe ndú tí nó mbe kù kò nìi nó kuu ta ndú? ³⁵ Káa ɾi bà je nambe ndú mbe kù kò nìi nó 'do tí ndú ká kèjì; wélégí, ñinò bà gùì dù a ɾi bà 'bità bà kònò go mì ndú.»

³⁶ Jézù gùì lòkò'bò 'bí có jì ndâ 'duù tí nó káká'i máa, «'Bí 'duù jé mbe yaka gbí ngú bòngò mì wó tacó bà cu ta ɾo ká gbí ká zì bòngò wálá. Yí má bàkà éno, yí bà yaka gbí ngú bòngò mì wó gí, káa ndâ ngú bòngò ta ká ñinò bà te banga 'vii wálá. ³⁷ 'Bí 'duù delè jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàrà ñinò náa gbí wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, pe ngú cù bà ba ta kàrà gí. Bìnḍi yí bà bè gbí ndâ pe ta kàrà só gí.

38 À kù fuu pe ngú cù ta o 'dáá gí ká mí gbí kpo kárà. 39 'Bí 'duù ta go bà n̄jù lí pe tí wó gí tàkò gó pe nò wálá, tacó a gó pe ká nìkì có tí lí pe.»

6

Ndâ mbe tala có mì Jézù kparaka muu cù ta ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, si Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù ndii ta nó ta ndi gbí ndâ n̄jí, ndâ mbe tala có mì wó gii dù kù nò ta bà kparaka muu cù kù toɾo gí nje ndú tí 'veè. ² Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà mà gii n̄ò ndú tí , ndú gii 'vee ndú máa, «Yo kù bàkà i n̄inó náa à me yí lá nó ta ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndoo tacó yè?»

³ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú á muu ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo jé 'di có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri gítí ɾa i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba bàkà dígísèè si ndú ta ndâ 'duù mì wó ta go tí ndú nó lá? ⁴ Có tí nó máa, yí gii ɾi gí tà'i 'bá-Mbíri, yí gii te i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó, yí mà gii zò gí, yí gí te sè ji ndâ 'duù mì wó, ndú delè gii zò gí. Káa à má gbí tàkì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, ndâ cèe 'duù zò i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó lá. À káa ndâ bu-Mbíri ká kù zò .» ⁵ Káa Jézù gii yee nje có mì wó ji ndú máa, «'Viì-mi-'Dakò a mbe tí ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bi wó pizoo gí

⁶ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà á bindi n̄inò, Jézù gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. Bindi yí gii ɾi gí tà'i kù n̄ibà i ji ndâ 'duù si 'bí 'dakò ta 'bí wó n̄inó gbí kù'bi nó pizoo gí kù gbí òkò tí ndâ 'duù kà. ⁷ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe n̄ibà tàkì mì ndú gii dù jé kù zeke Jézù, máa yí má 'vala 'dakò tí nó ta ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gí, wàa ndâ yì 'ví 'de nderè bà kpi ngbàngà tí wó. ⁸ Káa Jézù gii 'di gbí ɾa bà koɾo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bi wó pizoo gí nó máa, «A gí yaà! Co ya gí bà rò tíyò á kùɾo ndâ 'duù.»

'Dakò tí nó mà gii co gí kùɾo ndâ 'duù go có mì Jézù nò gí, ⁹ Jézù gii 'vee ndú máa, «Tàkì mì ndoo ùnje ji ndoo a i gítí bà bàkà i ngàyi 'do gbí òkò tí ndâ bà bàkà tó i ta bà bàkà vò i ta ɾi bà wotí? Káa à má 'do gbí òkò tí ndâ bà 'vala ku ta ba zi ku, à nìkì a ngàyi?» ¹⁰ Yí bà-i-nò gii zeke'o jèlè to, bindi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bi wó pizoo gí nó máa, «Ya'va gbí 'bi lo.» 'Dakò tí nó mà gii ya'va gbí 'bi wò, 'bi wó gii gí nìkì maa gí.

¹¹ Sè bà ba ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii dù ká n̄jí'dí ta sé bà n̄ò ɾa i tí nó, bindi ndú gii toko có tacó bà pà kèjì gítí ɾa i n̄inó náa ndâ yí 'ví bàkà ta Jézù nò.

Jézù ɾuka ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹² Ta 'bí ɾi gbaànjé gbí òkò ndâ sili tí no, Jézù gii co ya gí pí gú tacó bà 'deke tí wó ji Mbíri. Yí gii dù pí gú ká kù 'deke tí wó ji Mbíri ta bèbìlì tí nó too yé gí. ¹³ Yé mà gii too gí, yí gii kili ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí gii ɾuka ndâ 'duù muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndú, bindi yí gii kpi ɾè mí muu ndú máa ndú a ndâ tú mì yì. ¹⁴ N̄inó a ɾè ndâ 'duù tí nó náa Jézù ɾuka ndú tí ndâ tú mì wó nó ká n̄ò: ndâ Sìmonè

tí nó náa yí kpì Piyétòrò mí tí wó nó, ta ná 'vindí wó Àndèréyà, gii je Jákòmò, gii je Jòvání, gii je Filípò, gii je Bàràtòlòméyò, ¹⁵ gii je Mátéyò, gii je Tòmázò, gii je Jákòmò tí nó tí 'vii mì Àliféyò, gii je Simónè tí nó ta 'bí rẹ wó a Tó-'vii-'bá nó, ¹⁶ gii je Júdá tí nó tí 'vii mì Jákòmò nó, gii je Júdá Ìsikàriyótè tí nó mbe gii cu gòmbò tí wó nò.

Ndâ 'duu me mbè kaa ya gí tàkò Jézù

¹⁷ Jézù mà gii yaaka ta ndâ 'duu tí nó muu 'bì-nje só náa yí bàkà ndú tí ndâ tú mì wó nó 'do pí gú gí tàbù to gí, ndú gii 'de ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ 'duu me mbè mbe kaa kú ya gí tàkò ndú kili kú ùndi ndú pí 'bí kpáká'và to. Ndâ 'duu ta o tí nò gí 'do gbí ndâ to Jùdéyà 'dáá gí. Ndâ mbe gii 'do Jèrùzàlémè, ta ndâ mbe gí 'do yì ngo gbí ndâ to Tírò ta Sidóni. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duu gbí òkò tí ndú kaa ya tacó bà 'di ndâ có mì Jézù, káa ndâ 'duu ñinó ta nò'o tí ndú nó, kaa ya tacó wàa yí 'ví 'vala ndâ yì. Ndâ 'duu ñinó ta ndâ i-gbì-muu ndú nó ya tacó wàa yí 'ví mòkò ndâ i tí nó 'do gbí muu ndâ yì gí. ¹⁹ Ndâ mbè 'duu tí nó 'dáá gí kú kùkù to tacó bà tee 'bì ndú mí tí wó, tacó wotí bà 'vala ndâ 'duu tí nó mbe kú co 'do gbí ìi wó nó kú 'vala ndú.

Jézù nìbà i jì ndâ 'duu

²⁰ Jézù gí zeke'o tí ndâ mbe tala có mì wó ngbóó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa,

«Yo tí ndâ mbe yè, a ndâ mbe tó pá,
tacó 'bá mì Mbíri tí gba a i mì yo.

²¹ «Yo tí ndâ mbe kú kònò go, a ndâ mbe tó pá;
tacó yì yo bà yè gí.

«Yo tí ndâ mbe kú wa gbí, a ndâ mbe tó pá;
tacó yo kèjì gí bà ño 'di.

²² «À tí yo a tó pá ta o tí nó náa ndâ 'duu má kú sogo yo, ndú má kú mò yo 'do tí ndú gí ndii, ta bà 'dè ndâ có ñónókó giti yo, ta bà volo rẹ yo, á muu 'Vii-mì-'Dakò. ²³ Yo 'ví dù ọ ta líkí'o ta o tí nó náa ndú má kú bàkà ndâ i tí nó mí tí yo nò, tacó gbolò mboo tàkò ndâ i tí nó kú ù ndi yo gbíri, tacó ndâ ká gù ndú dígísèé kú mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ká ènò.

²⁴ «Káa yo tí ndâ mbe kú tee njembí yo kpónó ká mí tí ndâ kpo-kpò i mì yo á muu to tí nó bà ñò mí tí yo,
tacó yo 'de bà tó i ñìndi yo cee gí.

²⁵ «Yo tí ndâ mbe kú da nó gbí i-zó-zò kpónó bà ñò mí tí yo,
tacó yo kèjì gí bà zò go.

«Yo tí ndâ mbe kú ño 'di ta yéni kpónó bà ñò mí tí yo,
tacó yo bà gii tógàzù ta ngo-ọ ta ọ yo.

²⁶ «Yo tí ndâ 'duu tí nó náa ndâ 'duu 'dáá gí kú là tà ọ yo kpónó nó bà ñò mí tí yo, tacó ñinó a gbèè ọ a i tí nó dígísèé náa ndâ ká gù yo kú me ta ndâ sù mbe 'dòkò có mì Mbíri.

Zè ndâ ku'di tí lo nìkì maa

²⁷ «Káa ye kú 'dè có jì yo tí ndâ mbe kú 'di có mì ye kpónó nó máa, yo 'ví zè ndâ ku'di tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i jì ndâ mbe kú sogo yo. ²⁸ Yo 'ví kùyà 'dè ngo cù mí tí ndâ mbe kú see yo. Wàa yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbíri tacó tí ndâ mbe kú mèèkè'i tí yo.

29 «'Bí 'duù má gbì gbí tù lo gbaànjé, wò 'ví 'vìsì kè'bí jì yí wàa yí 'ví gbì gí tàkò ñìndò náa yí gbì nò kpèkù. 'Duù má ja wòòkò bòngò mì lo 'do tí lo gí, wò 'ví ja ndò ñìndò gbímbí lo nó jì yí gí tàkò. 30 'Duù má yù i 'do tí lo, wò 'ví zì 'do tí wó lá. 'Duù má aaka i 'do 'bì lo, wò 'ví je ndi i tí nò 'do mì wó káká'i lá. 31 Wò 'ví bàkà ta ndâ 'duù káa ña i tí nó ta go tí lo máa ndú 'ví bàkà ta wò nò.

32 «Yo má zè tí tó jé káa ndâ 'duù tí nó mbe zè yo tí tó nó, yo bà 'de gbí a yè? Tacó à kpètí káa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kù bàkà nambeè jì ndâ mbe bàkà nambeè á jì ndú. 33 Yo má bàkà tó i ká jì ndâ mbe bàkà tó i jì yo, nderè bà bàkà tó i mì Mbíri jì yo 'ví dù a yè? À kpètí káa ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kù bàkà tó i gbí òkò tí ndú. 34 Yo má wùù i ká ta ndâ 'duù tí nó náa yo kù koro có máa ndú bà dele ndí jì yo gí nó, Mbíri 'ví bàkà nambeè jì yo gbí kà có yè? Ñìndò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù bàkà nó lá? 35 Yo zè ndâ ku'di tí yo niki maa, yo 'ví bàkà tó i jì ndú. Yo 'ví bàkà tó i jì 'duù ta bà kojo có máa, a má taabè yí 'ví tù 'bì wó jì yo nò lá. Yo má bàkà go ndâ có mì ye nò gí, Mbíri bà bàkà tó i jì yo me gbolò, yo delè bà dù tí ndâ 'dóó 'vii mì Mbíri á ngéé gbíri, tacó yí kù bàkà nambeè jì ndâ 'duù ñìndò mbe ñò nambeè ni lá nó, ta ndâ wò 'duù. 36 Yo ñò yè ɾo ndâ 'duù, tacó Bu yo tí Mbíri a mbe ñò yè ɾo ndâ 'duù.

Có gítí bà 'viiki ndâ 'bí ka tí

37 «Yo 'viiki ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví 'viiki ta yo lá. Yo o gítí bà waa có mítí ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví waa ta có mítí yo lá. Yo si có gítí ndâ mbe bàkà vò i jì yo mí to, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i ñìndi yo. 38 Yo je i jì ndâ 'duù, yo má je i jì ndâ 'duù, Mbíri bà bàkà a cénjênjè mí tì ká'i bà je ta i jì yo, yí giù sene , ngo ɾo máa yee to gí, yí bà giù je jì yo. Tacó Mbíri bà 'vii i jì wò ká ta gbèe ká'i tí nó náa wò 'vii ta i jì 'bí ka lo, nò.»

39 Jézù giù 'vee ndú gbí lòkó'bò máa, «Mbe sú ɾo má ja 'bí ka wó mbe sú ɾo, ndú bà 'va tí ndú ta yí gbí giù wálá? 40 Mbe tala i ñò i ndii mbe kù nibà i jì yí lá. Káa mbe nibà i jì 'duù má yù yí ngbóó gí, 'bè gbí ña i mì ndú wálá.

41 «Njì ngoò má kuu ta ɾo lo, wò bà me ta bà ñò léé njú to a tà ɾo 'bí nambe lo ée? 42 Wò bà 'dè nje lo tacó bà 'dè có jì nambe lo máa yí yèè dé gí mì lo wàa wò 'ví òlò njú to 'do tà ɾo wó, 'do kòtí 'di, ta njì ngoò á tà ɾo lo, ndi lo bô mbe là ngo mè tí ka wó si ñìndi wó mítí wó? À má éndò, pà 'bí 'duù, wàa yí má òlò njì ngoò 'do tà ɾo lo gí, wò 'ví giù òlò njú to 'do tà ɾo 'bí ka lo.

43 «Mú mbe jì'vì lá jé ɾi vò ndo mú lá. Mú mbe jì'vì gí delè jé ɾi tó ndo mú lá. 44 Tacó à kù ñò ña mú ni ká mítí ndo wó. À jé ɾuka ndo bàà 'do tà mú kperè lá. À delè jé ɾuka ndo mbiigá 'do tà mú ga'dí lá. 45 Tó 'duù kù bàkà káa ndâ tó i tí nó mbe yè yí wó géjé-géjé gí. Vò 'duù delè kù bàkà káa ndâ vò có tí nó mbe yè yí wó díí gí. Tacó nje 'duù kù 'dè có ká gítí ña i ñìndò á gbí yí 'duù tí nó nò.

Ña ndâ mbe gèè 'bá sósò'ò

46 «Yo kù 'dè có máa ye a Mbe tí yo tacó yè, káa yo 'di có mì ye lá? 47 Ye kpónó bà túbà tí ña 'duù ñìndò mbe gí gí mì ye, yí giù 'di ndâ có mì

ye, bindi yí giì bàkà go ndâ có tí nó náa ye 'dè jì yí nó, nò. ⁴⁸ Njâ 'duù tí nò go mbe gèè 'bá ñinó mbe duu gùù ndâ kpalà 'bá mì wó ngé mîrì 'bì wó gî. Ngo giì ò có tàkò 'bá tí nò, káa 'bá tí nò giì rò ká ngìkì tìyò, tacó à gèè me tí i-'dì lá. ⁴⁹ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì ye, káa yí bàkà go ndú lá, go 'duù mbe duu ta ndâ kpalà 'bá mì wó coko'do-cókó'dó. Ngo mâ giì ò có tàkò 'bá tí nò, à giì 'va tí to, si gbèè kpalà mí yaà lá.»

7

Jézù 'vala bòò mì 'bí Ròmánò tí kùro ndâ àsikéri

¹ Jézù mâ giì cee ta bà 'dè ndâ có tí nó nje wó nó jì ndâ 'duù 'dáá gî, yí giì njè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù. ² Mâ giì zeke'o, 'bí 'dakò tí 'duù Rómà, tí kùro ndâ àsikéri zi'duù-vò, náa kpóló-kpolo bòò mì wó ta nò'o tí wó náa yí kù ù káa ndi sè o mì wó, ³ mâ giì 'di có tí Jézù, yí giì tuu ndâ 'bí kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà, máa ndú ya gí bà tè'é tí Jézù máa yí gí gí bà 'vala bòò mì yì. ⁴ Ndâ kpo 'duù tí nò giì ya gí mì Jézù, ndú mâ giì 'dè có tí nó náa kùro ndâ àsikéri tí nò tuu ta ndú nó jì yí gî, ndú giì 'deke tí ndú jì yí ta wotí tí máa, «'Dakò tí nó 'vii tí njâ 'duù ñinó náa wò 'ví koni yí nó ngé ma. ⁵ Tacó yí bàkà nambeè jì ndâ 'duù mì ndoo ngé. À delè a yí ká bì bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbìrì tí nó kpónó á tìyò nó jì ndoo.»

⁶ Jézù mâ giì 'di có mì ndâ kpo 'duù tí nò, ndú giì njè nó ta ndú kù ya gí 'bá mì kùro ndâ àsikéri tí nò. Ndú mâ giì dooko gí 'bá mì kùro ndâ àsikéri tí nò gî, ndú giì 'dè ndâ 'bí kómbe kùro ndâ àsikéri tí nò náa yí tuu ndú máa, ndú ya gí bà 'dè có jì kpo 'duù tí nò tí Jézù nò máa, «Mbe tí ye, yeeke tí lo ta bà gí gí 'bá mì ye lá, tacó ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví rì gí tà'i mì ye nó lá, ⁷ tacó éno, ye gbì gbí njembí ye tacó bà ya gí mì lo lá. 'Dè káa có ta nje lo wàa bòò mì ye bà 'vala gî. ⁸ Tacó ye delè a 'duù ta ndâ kpo-kpò 'duù kuu kùro ye, ye delè a gbolò 'duù kùro ndâ àsikéri, náa ye má tè'é tí àsikéri, yí kù gí gí tà é mì ye. Ye delè má je nó jì àsikéri, yí kù ya ta nó tí nò. Ye má 'dè có jì bòò mì ye máa yí bàkà i ñinó, yí kù bàkà .»

⁹ Jézù mâ giì 'di có tí nó náa 'dakò tí nó tuu ta ndâ 'duù jì yí nó, nje wó giì 'dèè gî. Bindi yí giì 'visì tí wó gítí ndâ 'duù tí nó mée-me-mè mbe kù ru ndi wó nó, yí giì 'dè có jì ndú máa, «À kpèti ká 'do gbí òkò tí ndâ Ìziriyèlì, ye jé 'dé 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbìrì á go i mì 'dakò tí nó lá!» ¹⁰ Ndâ 'dakò tí nó náa kùro ndâ àsikéri tí nó tuu ndú jì Jézù nó mâ giì delè ndi ndú gí 'bá, ndú giì 'de bòò mì wó a gí yaà 'do gbí nò'o gî.

Jézù 'vala 'vii mì 'bí nawù ku

¹¹ Jézù bàkà me gbolò o bindi bà 'vala bòò mì kùro ndâ àsikéri tí nó lá, bindi ndú giì njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Kàpàrànwùmù kù ya gí gbí gbata Nàyìni. Ndâ 'duù me mbè giì kì 'do gbí gbata Kàpàrànwùmù kù ko ndú. ¹² Ndú mâ giì dooko gí njekèjì ndùgù bà rì gí gbí gbata Nàyìni gî, ndú giì 'de ndâ 'duù kù te ku 'bí 'dakò 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà duu yí. 'Dakò tí nó mbe cì nò a gbèè 'vii mì nawu wó, káa nawu wó delè a nawù ku. Ndâ 'duù giì kì 'do gbí gbata kí-kì kù ko tàkò ku ta ndâ niì tí nò. ¹³ Mbe tí ndoo mâ giì njò nawu 'dakò tí nó mbe cì nò, yè rò wó giì bàkà yí ngé ndii gí. Yí bà-i-nò giì 'dè có jì niì tí nó màa, «Wa gbí lá.» ¹⁴ Bindi yí bà-i-nò giì ba to co gbí

òkò tí ndâ 'duù ya gí mì ndâ 'duù tí nó mbe kù te ku nó, bìndi yí gii tee 'bí wò míti mbà tí nó náa ndâ 'duù kù te ta ku nó. Ndâ 'duù tí nó mbe kù te ku nó mà gii ọ̀ rò tiyò gí, Jézù gii 'dè có jì 'dakò tí nó mbe cì gí nò, máa, «Ye kù 'dè có jì wò máa, wò a gí yaà, ndí lo 'viì-'dakò.»¹⁵ 'Dakò tí nó gii a kù ki tí wó to, bìndi yí gii 'bità bà 'dè có, bìndi Jézù gii je yí jì nawu wó.

¹⁶ Gúku bà-i-nò gii bàkà ndâ 'duù 'dáá gí ngé ndii gí. Bìndi ndú gii 'bità bà ùlù Mbíri máa, «Gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíri có mí gbí òkò tí ze gí! Mbíri có wíri gí mì ndâ 'duù mì wó gí.»¹⁷ Tàwo có tí nó gii ya cee 'bá Jùdèyà, ta sè ndâ 'bí to ọ̀nìndé dè-dè nó 'dáá gí.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'vee Jézù

¹⁸ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mà gii ya gí bà dità ndâ i tí nó 'dáá náa Jézù bàkà nó jì Jòvànì, Jòvànì gii ọ̀ ruka ndâ 'duù sòsò'ò 'do gbí òkò tí ndú,¹⁹ bìndi yí gii tuu ndú, máa ndú ya gí bà 'vee Mbe tí ndoo máa, «Wò a 'duù tí nó náa Jòvànì 'dè có táánò máa yí kẹ̀jì nó wèè, ze ùndi 'duù tí nó?»

²⁰ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mà gii yee mí Jézù, ndú gii 'dè có jì yí máa, «À tuu ze a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, «Wò a 'duù tí nó náa à máa wò kẹ̀jì nó, wèè, 'duù tí nó ká kpòò kẹ̀jì?» »

²¹ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó gii yee mì Jézù ta o tí nó si yí kuu gbí nètè bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o mì ndú, ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta bà njaanga ọ̀ rò ndâ mbe sù ọ̀. ²² Ndú mà gii 'vanda ndi có tí nó náa mbe nìbà i jì ndú tuu ta ndú nó, jì Jézù, Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo dele ndí yo ya gí bà dità ndâ i ọ̀nìndé náa yo ọ̀ ta ọ̀ yo nó, ta ndâ có ọ̀nìndé náa yo 'di ta tù yo nó jì Jòvànì: ndâ 'duù tí nó táánò tí ndâ mbe sù ọ̀ nó kpónó kù zeke'o, ndâ 'duù tí nó ta kò ndú mbe gbele've gí nó kù nò nó kútí ndâ mbe cì kpónó ọ̀ gí, ndâ mbe sù tù kù 'di có, ndâ 'duù ọ̀nìndé mbe cì gí nó kù a gí yaà, à kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì ndâ mbe yè. ²³ Káa yo 'ví 'dè có jì yí máa, 'duù ọ̀nìndé mbe me kpìiki-kpìiki gítí bà ùnje gítí ye lá nó a gbolò mbe tó pá.»

²⁴ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mà gii nje nó gí, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ mbè 'duù tí nó mbe tí mí mì wó nó gítí Jòvànì, máa, «Yo táánò kù kaa 'do gbí ndâ gbata ya gí gbí kángáá nga ngoò gí bà ọ̀ a yè? Gí bà ọ̀ nji ngba náa pípiri kù pí yí mò éno, mò ézò? ²⁵ Yo kaa ya gí bà ọ̀ a yè? Gí bà ọ̀ 'bí 'dakò mbe zaa ta ndâ banga bongo? Ndâ mbe kù zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba! ²⁶ Káa 'dóó i tí nó náa yo kaa ya gí bà ọ̀ nó a ọ̀ yè? Gí bà ọ̀ mbe 'dòkò có mì Mbíri? Ọ̀nìndé a nderè bà ya yo ká nò. Káa 'duù tí nó me gbolò ndii mbe 'dòkò có mì Mbíri gí. ²⁷ 'Dakò tí nó a 'duù tí nó náa a cu có gítí wó mì gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa, «Nògí! Ye kẹ̀jì gí bà tuu tù mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokẹ̀jì tacó tí lo,» nó. ²⁸ Ye kù 'dè có jì yo máa, 'bí 'duù náa a nìi ká jò yí mbe me gbolò ndii Jòvànì muu to tí nó wálá. Káa kpètí ká ènò, cèe táángbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ bòò-gba mì Mbíri me gbolò ndii yí gí.»

²⁹ Ndâ cèe 'duù 'dáá gí, ta ndâ mbe kili i-míri mà gii 'di ndâ có tí nó náa Jézù 'dè gítí Jòvànì nó, ndú gii ùnje gítí có mì Mbíri gí, bìndi Jòvànì gii caka tí ndú gí. ³⁰ Káa à káa ndâ mbe kpolo tí tàkìlì, ta ndâ

kpo-kpò mbe 'di gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà ká gii kpò có tí nó náa Mbířì 'dè ji ndú nó ta bà biya bá caka tí ndú mì Jòvànì gí.

³¹ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó máa, «À má éno, ye kpónó 'ví 'vii ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó mítí yè? Ndú bà dù go ña yè? ³² Ndú go ndâ 'vii mbe kili ta bà muu ndú tende-tende mí gbí dùpì kú ño 'dì. Bìndi ndâ 'bí 'duù gii dù á bàndò mì ndú gii yuu nje ndú ji ndâ 'bí ka ndú máa, «Ze cè cè bà ko niì ji yo, káa yo dù řu lá! Ze gii cè cè ku ji yo, káa yo wa gbí lá!» ³³ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí to nô, yí táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe nju pe lá. Káa nje yo táánò gii dù gítí wó máa, a i ká gbí muu wó! ³⁴ Káa 'Vii-mi-'Dakò gii gí kú zò i, ta bà nju pe, káa yo gii 'visi nje yo máa, «Nò káa ña 'dakò tí nó gí! Yí a mbe gámàtà, tí vò mbe nju pe, tí kómbe ndâ mbe kili i-miri ta ndâ i-tà-zùkùmèè!» ³⁵ Kpèti ká éno, à káa ndâ mbe ùnje gítí éno máa, Mbířì a mbe 'di gbí-o, ká bà 'dè yúco.»

Simónè te wiri mítí Jézù

³⁶ Ta o tí nó, 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gii tè'é tí Jézù gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa si ndú kú zò i, ³⁷ 'bí niì náa řè wó volo ta ba bàkà vò i gí mà gii 'di có tí Jézù, yí gii ři gí tàkò ndú tà'i ta pó bàà gbí ká'i-bàà náa à kiři 'do tí díí, si ndú kú zò i. ³⁸ Yí gii řò tíyò á seè kò Jézù náa yí paraka gí ndii nó, kú wa gbí ta bà 'dù ngo-řo wó mítí ndâ kò Jézù. Bìndi yí gii kucuku muungbó wó mí to, yí gii tořo ngo-řo wó nó 'do tí ndâ kò Jézù ta se muu wó. Bìndi yí gii no tí ndâ kpázà kò Jézù ta nje wó, yí gii yee pó bàà mítí. ³⁹ 'Dakò tí nó tí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà náa Jézù kú zò i á 'bá mì wó nó mà gii ño ña i tí nó náa vò niì tí nó kú bàkà ta Jézù nó, yí gii 'bità bà koro có máa, «'Dakò tí nó kùtáá má dú káa mbe 'dòkò có mì Mbířì, yí bà ño ña vò niì tí nó mbe kú gbala yí nó ni gí.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'dè có a i ji mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà tí nó, ta řè wó a Simónè, náa ndú kú zò i 'bá mì wó nó máa, «'Bí có kuu mì ye tacó bà 'dè ji wò, Simónè.»

Káa Simónè gii 'visi có ji Jézù máa, «'Dè có mì lo, Mbe niì bà i.»

⁴¹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji Simónè máa, «'Bí 'dakò dígíséé tí mbe da i gii 'vii cù ji ndâ 'bí 'dakò sósò'ò, máa ndú má bàkà gí, wàa ndú 'ví dele ndí ji yì. Yí 'vii ji 'bí 'duù a jú-kèè zi'duù-gbaànjé. Yí gii 'vii ji 'bí a jú-kèè vô. ⁴² Káa bà dele ndi cù tí nó ji mbe gii kpó ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó gí. Mbe cù tí nó mà gii ño éno, yí gii 'dè có ji ndú, máa yí si có gítí ndú mí to gí. Wò kořo có máa, a tàkòcò 'di gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó káa bà peteke gítí mbe cù tí nó ndii ka wó gí?»

⁴³ Káa Simónè gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye kořo có máa, tàkòcò 'dakò tí nó ta jú-kèè cù muu wó zi'duù-gbaànjé nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji Simónè máa, «Có mì lo dú.» ⁴⁴ Jézù bà-i-nò gii 'visi tí wó gítí niì tí nó mbe yee pó bàà mítí kò wó si ndú kú zò i nó. Bìndi yí gii 'vee Simónè máa, «Wò ño niì tí nó gí, Simónè? Ye a wiri 'bá mì lo, káa wò je ngo ji ye tacó bà caka kò ye go i gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá. Káa niì tí nó ká gii 'dù ngo-řo wó mítí ndâ kpázà kò ye, bìndi yí gii tořo ta se muu wó. ⁴⁵ Wò te wiri mítí ye ta bà òlò gbí tí ye go i gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá, káa 'do tí o bà ři ye gí tà'i bà-i-nò, niì tí nó ká kpécè kuu gbí nètè bà no tí ndâ kpázà kò ye ta nje wó. ⁴⁶ Ye gí gí 'bá mì lo, káa wò tořo bàà mítí muu ye go i gbí tàkìì mì

ndoo tí ndâ Jùdèyà lá, káa a niì tí nó ká giì toṛo pó bàà mí tí ndâ kpázà kò ye. ⁴⁷ À má éno, ñinò a nderè có tí nó náa ye 'dè ta có ji wò éno máa, Mbíri je à-cee-gí ji yí gítí ndâ vò i mì wó mbe me mbè nó gí nó ká nó, tacó yí tee njembí wó mí tí Mbíri ngé ma. Wò má zò 'bò gí mì ká lo, ká lo 'ví zò 'bò gí mì lo. Má éno, niì tí nó zè Mbíri nìkì ta njembí wó gbaànjé tacó Mbíri je à-cee-gí ji yí á gítí ndâ vò i mì wó mbe ògbù ngé ndii gí nó gí.» ⁴⁸ Jézù mà giì 'dè có ji Sìmonè cee gí, yí giì 'dè có ji niì tí nó máa, «À je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì lo gí.»

⁴⁹ Ndâ 'bí 'duù tí nó mbe kù zò i ta ndú nó mà giì 'di có tí nó, ndú giì 'bità bà 'vee 've gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di ká nó, náa yí kù je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù nó?»

⁵⁰ Káa Jézù giì 'dè có ji niì tí nó máa, «Bà tee njembí lo mí tí Mbíri 'vala wò gí. Ya nìkì maa.»

8

Ndâ niì mbe kù ko tàkò Jézù

¹ Jézù giì 'bità bà nó ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndâ 'duù cee to 'dáá gí. À ta o tí nó kù ko tàkò wó gbí ndâ nó tí nó a ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa yí bàkà ndú tí ndâ tú mì wó nó, ² giì je ndâ 'bí niì náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu ndú, ta ndâ 'bí náa yí 'vala ndú 'do gbí ndâ 'bí ña tende nò'o, go Màriyà Màdèlénà náa yí mòkò ndâ i vò-nje só 'do gbí muu wó, ³ giì je Jòwàna tí niì mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Cúza tí mbe kù kpòlo tí ndâ i-'bá mì Èródé 'dáá gí, giì je Sùzàna, ta ndâ 'bí niì me mbè náa à nì rẹ ndú lá. Ndâ niì tí nó ká kù ko nje ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'dóo i-zò-zò mì ndú.

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ña

⁴ Ta o tí nó, ndâ 'duù giì ki 'do gbí ndâ gbata 'dáá kpùkù ya gí mì Jézù. Jézù mà giì ñò ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa gí gí mì wó nó, yí giì lòkò'bò có ji ndú, máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò giì ya gí bà va ña gbí nji mì wó. Káa ta o tí nó si yí kù va ña nó, ndâ 'bí nji ña giì 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Ndâ mbe co ta nó giì 'dò gbí ndú baraka gí. Bindi ndâ nuù giì ruka sè ndâ ñinó mbe 'vala 'do gbí bà 'dò gbí ndú mì ndâ 'duù gí nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'bí nji ña giì 'vaka tí ta ndi pí ndâ díi mbe do cukpu-cùkpù ta gbí nji. Síi ndú mà giì yee gí sè, ndú giì mùi gí, tacó to ɾo díi tacó bà bàkà gùlúsù'o ji teè ndú wálá. ⁷ Ndâ 'bí nji ña giì 'vaka tí ta ndâ bè kperè. Ndú giì kù gí, káa ndâ bè kperè tí nó giì gèè bè 'buuku ta muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí nji ña giì 'vaka tí bà banga zì to. Ndú mà giì kù gí, ndú giì jò ta muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

Jézù mà giì lòkò'bò có tí nó cee gí, yí giì 'dè có ji ndâ 'duù máa, «'Duù ta tù bà 'di có kuu tí muu wó, yí 'ví 'di có!»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nó náa yí 'dè gítí mbe va ña nó. ¹⁰ Káa Jézù giì 'vìsì có ji ndú máa, «Mbíri je muu tacó bà 'di gbí ngii gítí bà dù yí tí gba ji yo gí, káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ká gbí lòkò'bò, tacó wàa, Ndú kpè tí má zeke i,

ndú 'ví ñò i tí nó náa ndú kù zeke nó ni lá;
ndú kpè tí má 'di kòcò,

ndú 'ví 'di gbí có tí nó náa ndú 'di nó lá.»

Jézù 'dè gbí bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹¹ Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Jìnó a gbí lòkò'bò tí nó gítí mbe va ña nó ká nó: Nji ña tí nó a có mì Mbíri. ¹² Ndâ ñinó mbe 'vaka tí tí kpokèji nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì Mbíri, káa Gba-vò-i giì volo muu ndú 'do tí bà ùnje gítí ndâ có tí nó gí, tacó wáa Mbíri 'ví 'vala ndú lá. ¹³ Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí ta pí ndâ díí nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbíri ta líkí'o tí ndú, káa có tí nó dù gbí njembí ndú lá. Ndú ùnje gítí có tí nó ká ta làmbu o, 'bí i má giì tala ndú, ndú giì solo sili ndú gí. ¹⁴ Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí ndâ bè kperè nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbíri, káa ñó ro ndâ kpo-kpò i, ta líkí ndâ i muu to tí nó, ta kpùrù-kpùrù njembí gítí ndâ i muu to tí nó, giì si o ji ndú gítí bà 'de i 'do gbí ndâ có mì Mbíri náa ndú 'di nó lá. ¹⁵ Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí banga zì to nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbíri, bindi ndú giì kpolo tí có tí nó ta tó njembí kácá-kácá ta tiri gbí wálá, ndú te kpomuu gítí yee tí o tí nó náa ndú giì bàkà go có tí nó gí.

À kù òlò wu ta 'dí'di'o tacó bà ñò ngba'o

¹⁶ «'Bí 'duù jé mbe tù wu ta kùpò ya tí gí tà'i mì wó ta bèbili, bindi yí giì 'bu i mí ro ngba wu tí nó wálá. Mbe bàkà ña i tí nó jé wálá. À kù òlò wu ta o 'dáa gí ká mítí bàndò ñinó náa 'duù bà ñò tà'i 'dáa gí. ¹⁷ Ndâ i ñinó náa a nguù ndú nó dù gbí kùrú tí ká lá. Ndâ có gbí ngàngbùtù delè 'dáa gí bà 'vanda ká 'vanda gí sè. ¹⁸ À má ènò, yo 'ví sè tù yo tí kpòò. Tacó 'duù ñinó ta i kuu mì wó nó, àa bà je i ji yí me gbolò ndii ñinó náa à kuu mì wó nó gí. Káa i 'duù má wálá, à kpèti káa làmbu ñinó náa yí kù koṛo có máa a kuu mì yì nó, àa bà je 'do tí wó gí.»

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

¹⁹ Ndâ nawu Jézù ta ndâ 'dóó-'dòò nambe wó giì gí mí wó, káa ndú giì 'de kpokèji bà ñò yí lá, tacó ndâ 'duù tì yè to gí. ²⁰ Ndâ mbe ñò ndú giì 'dè có tí ndú ji Jézù máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo gí kuu sè á kàzò tacó bà ñò wò.»

²¹ Káa Jézù giì 'visi có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Ndâ nawu ye ta ndâ ná'vindí ye a ndâ mbe 'di có mì Mbíri bindi ndú giì bàkà go có tí nó.»

Jézù rò gbolò pípiri mí tíyó

²² Ta 'bí o gbaànjé, Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndo di kápá gí tító.» Ndú bà-i-nò giì kaa ya gí gbí gbâ, bindi ndú giì 'bí nó gí tító go có mì wó nó. ²³ Káa si ndú gbí gbâ á ro ngo, ri giì ja Jézù gí. Ndâ mbe tala có mì Jézù má giì zeke'o, ndú ñò gbolò pípiri gbo ndú mí ro ngo gí. Ngo kù giì gbàngà gí gbí gbâ. ²⁴ Ndú bà-i-nò giì 'bità bà gbâ Jézù, ta bà tò kù máa, «Vò i 'de ndoo gí! Ndo dooko ta bà mù ndoo mì ngo gí, Mbe nibà i!»

Jézù má giì ziya gí, yí giì do mítí ndâ gbolò pípiri tí nó mbe kù pí wírí-wírí, wírí-wírí nó, ta ngo tí nó mbe kù gbàngà yéngé-yéngé, yéngé-yéngé nó, máa, ndú dù ngbiì. Ndâ i tí nó bà-i-nò giì dù ngbiì gí, o giì re déé.

²⁵ Bà ndâ i tí nó má giì cee gí, Jézù giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo tee njembí yo mítí ye lá tacó yè?»

Ndú gii si nje ndú nga-ngàà ta gúku, bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di, náa à kpèti káa ndâ ngo ta pípiri, káa ndú kú 'di có mì wó nó?»

Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu 'bí 'dakò

²⁶ Ndâ Jézù gii di kàpá bindi bà gbùrùngà ndú mì pípiri nò gítí 'bí wúngbò to á 'bá mì ndâ 'bí ña 'duù náa à kù nì mítí ndú a ndâ Jèràsini.

²⁷ Káa, à káa póó bà tee kò Jézù mì tito, ndú gii 'de tí ndú ta 'bí 'dakò ta 'bá mì ndú gbí gbata, ta ndâ i gbí muu wó. Ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò si yí kú nò ta só, ndú delè gii si yí kú 'vala ká ta ndi tà ndâ 'bá muu 'du ta cèe kòndi o.

²⁸ 'Dakò tí nò mâ gii ñò Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùro Jézù, kú tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, ndí lo Jézù, tí 'Vii-mi-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, wò waa có mítí ye lá.»

²⁹ 'Dakò tí nò pìi ña wo tí nò tacó a Jézù ká mòkò i tí nò gbí muu wó nò máa, yí có 'do gbí muu wó gí. I tí nò 'va 'dakò tí nò mí to ta bà me mbè. Ta o tí nó náa à má tanga mítí wó gí nó, à kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú ere 'bi wó ta kpùrù 'vù ñi wú, káa yí kú kařaka ñi wú 'do tí 'bi wó gí. Yí delè kú ki 'viki gbì 'bò 'do tí kò wó gí. I tí nó má tanga gí, yí kú te yí ya tí gí gbí kángáá nga ngoò ta kpééti wó.

³⁰ Jézù mâ gii 'vee 'dakò tí nò gítí rè wó, 'dakò tí nò gii 'visi có ji yí máa, «Rè ye a 'Tùmèrè.» 'Dakò tí nò 'visi ña có tí nò ji Jézù tacó a ndâ i me mbè ká kò yí. ³¹ Ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, yí 'vaka ndâ yí mí gbí guù wu lá. ³² Ndâ kàdùrùkù ta o tí nò mèe kú zò i á ta tağbà gú gbí to tí nò; tacó ènò, ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nó gii yù nambeè 'dò mì Jézù máa, yí si ndâ yí 'ví kaa ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nò. Jézù mâ gii ùnje ji ndú gí, ³³ ndâ i tí nò gii kaa 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nò gí, ndâ kàdùrùkù tí nò gii kaa ta ngèlè ta ndâ i tí nò gbí muu ndú ya gí bà oloko gí tà ngo 'do ti ñà gángá ngo, bindi ndú gii mi ta ngo gí.

³⁴ Ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nò nò mâ gii ñò ña i tí nò mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrùkù nò, ndú gii ñè ta ngèlè ya gí bà 'dè ji ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ta ndi gbì ñí. ³⁵ Ndâ 'duù gii ki ya gí bà ñò ña i-serè tí nò náa ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù 'dè có gítí ji ndú nò. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de 'dakò tí nò náa Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò kú ki tí wó á kùro Jézù, tí cèe 'duù ta bongo tí wó. Bindi nje ndâ 'duù gii 'dèè gí.

³⁶ Ndâ mbe ñò ndâ i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nò ta ndâ i gbí muu wó nó ta ro ndú mâ gii ya gí bà dità ndâ i tí nò ji ndâ 'duù, ³⁷ ndâ 'duù gbí gbata mì ndâ Jèràsini ta ndâ 'duù ñinó ta 'bá mì ndú ta seè gbata nó gii 'deke tí ndú ji Jézù ta gúku máa, yí ñè nó 'do gbí to mì ndâ yí gí. Tacó ènò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii kaa ya gí gbí gbà, bindi ndú gii dele ndi ndú gí tito.

³⁸ Káa ta o tí nó si ndâ Jézù kú bàkà nó nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nó gii ya gí mì Jézù, bindi yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí si ndâ yí 'ví ya ta ndú. Kaa Jézù gii 'dè có ji yí máa, ³⁹ «Ya gí 'bá, wàa wò 'ví ma có ña i tí nó náa Mbíri bàkà ji wò nó ji ndâ 'duù.» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii ya gí 'bá, bindi yí gii ma có ña i tí nó náa Jézù bàkà ji yí nó cee gbí gbata 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí nù ta 'bí 'vinî

⁴⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó gí Gáliléyà, ndâ 'duù gii te wiri míti wó ngé ndii gí, tacó ro ndâ 'duù ta o tí nò ká kpokèjì tí wó. ⁴¹ Mâ gii zeke'o, 'bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kù kili mí bándò bà ùlù Mbiri mí ndâ Jùdèyà, ta rè wó a Jáyirù, gii ya gí bà zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó jì yí máa, ndâ yì ya ta yí gí 'bá, ⁴² wàa yí 'ví 'vala gbèe nájú yì tí 'vinî ta ndoò tí wó go muu'bi-nje só, ta sé'i tí wó, mbe kù ù káa ndi sè o mì wó.

Káa si ndâ Jáyirù kù ya gí 'bá mì wó ta Jézù, ndâ 'duù me mbè gii tí ndú 'dee gí. ⁴³ Ta o tí nò, 'bí nù ta mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu'bi-nje só káa yí 'de mbe 'vala yí lá, kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. ⁴⁴ Nii tí nò mâ gii nò Jézù, yí gii para ta kpokèjì kapí Jézù co gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí bà zèè nje bongo tí Jézù. Bìndi mbelè tí nò mbe kù yee tí wó nó ngé gii rò tíyò gí. ⁴⁵ Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «A 'di ká gbala ye?»

Káa ndâ 'duù 'dáá gí gii o gí. Bìndi Piyétòrò gii 'dè có jì Jézù máa, «Mbe nibà i, a ndâ 'duù tí nó mbe tí 'dee wò kigirigii gí nó ká kù kpoko wò.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò cò mì Piyétòrò nò máa, «'Duù gbala ye gí. Ye nò ni 'do tí bà co woti 'do gbí dii ye.»

⁴⁷ Nii tí nò mâ gii nò ni gí máa, kèjì bà ndo yí 'do 'bí Jézù wálá, yí gii co ta gúku kpùrù-kpùrù-kpùrù, ya gí bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù. Bìndi yí gii yù gbí nderè bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, ta bà 'vala yí ngé á bìndi bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visi có jì yí máa, «Bà tee njembí lo míti ye 'vala wò gí, nájú ye. Ya niki maa.»

⁴⁹ Káa si Jézù kù 'dè có jì nù tí nò, 'bí 'dakò náa à tuu yí 'do 'bá mì Jáyirù gii 'dè có jì Jáyirù máa, «Si bà yeeke ndi mbe nibà i kpòò mì to. Tacó bà i tí nò ká volo gí nò.»

⁵⁰ Jézù mâ gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò kù 'dè jì Jáyirù nò, Jézù gii 'dè có jì Jáyirù máa, «Ci gúku lá. Tee káa njembí lo míti ye, wàa yí bà a gí yaà gí.»

⁵¹ Ndâ Jézù mâ gii yee 'bá mì Jáyirù, Jézù gii biya gí máa 'bí 'duù 'ví rì ta yì gí tàkò ku tà'i lá. Ndú gii rì gí tà'i tàkò ku ká ta ndâ Jáyirù tí bu ku, ta nawu ku, gii je ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó. ⁵² Ndú gii rì ta ndú gí tà'i tàkò ku si ndâ 'duù kù mèrèkè tí ndú ta bà wa ku sè. Káa Jézù gii 'dè có jì ndâ 'duù máa, «Yo si bà wa gbí mí to. Yí ci lá, yí kù tè a rì.» ⁵³ Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nò, ndú gii nò Jézù nò-nò, tacó ndú nò ni gí máa, 'vinî tí nò cì gí.

⁵⁴ Káa Jézù gii zèè 'bí 'vinî tí nò, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «A gí yaà, ndí lo 'viì.» ⁵⁵ Mâ gii zeke'o, 'vinî tí nò gii 'bità bà wo woò, bìndi yí gii a ngé cónjórónjò gí yaà. Jézù bà-i-nò gii 'dè có máa, à je i-zò-zò jì yí.

⁵⁶ Nje ndâ bu 'vinî tí nò ta nawu wó gii 'dè gítì nà i tí nò gí, káa Jézù gii 'dè có jì ndú máa, ndú 'ví 'dè có i tí nò mbe bàkà tí nò jì 'bí 'duù gbaànjé lá.

9

Jézù tuu ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Ta o tí nò Jézù gii kili ndâ tú mì wó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó nó, yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o jì ndú. ² Bìndi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbírì tí gba, ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o. ³ Yí gii 'dè có jì ndú máa,

«Yo 'ví je 'bí i tacó bà kpolo ta tí yo muu nó lá.

Yo 'ví zèè mù kóró lá, yo 'ví le kuúkpá lá.

Yo 'ví te i-zó-zò lá, yo 'ví je gùrúsù lá.

Yo delè 'ví je vòò 'bí bongo lá.

⁴ Yo má yee tí to, yo 'ví ɾàngà ndò lá, yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nò.

⁵ Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù gbí to tí nò má te wɾi míti yo lá, ta o tí nó náa yo má kù njè nó 'do tí to tí nò nó, yo 'ví gbì njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà tùbà jì ndâ mbe to tí nò máa, a ndú ká pà vò i mì ndú gítí mɾi ndú.»

⁶ Jézù má gii 'dè ndâ có tí nó náa à tí nó jì ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii njè nó ya cee to 'dáá gí kù ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù, ta bà 'vala ndâ mbe nò'o ta ndi tí ndâ bándò 'dáá gí.

Muu Èródè ònòkò tí gítí Jézù gí

⁷ Èródè tí gbolò 'duù mbe kù zogo Gàliléyà má gii 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù kù bàkà nó, muu wó gii ònòkò tí gí. Tacó ndâ 'bí 'duù ta o tí nò kù 'dè có máa, a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ká 'vala ndi wó 'do gbí muu' dú wó. ⁸ Ndâ 'bí 'duù máa, a Èlìjà tí nó tí ká mbe 'dòkò có mì Mbírì nó ká gí ndi wó. Káa ndâ 'bí 'duù òndi ndú máa, a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì ká 'vala ndi wó. ⁹ Èródè má gii 'di ndâ có tí nó njúkú-njúkú nò, yí gii 'vee tí wó ta go bà ò Jézù, máa, «Ye da mɾi Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gí. Wàa 'duù tí nò ta ɾè wó kù wu ènò nò 'ví dù a 'di?»

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifi vò

¹⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú gí gí bà dità ndâ i tí nó náa ndú bàkà si ndú muu nó nò 'dáá gí jì yí. Bìndi Jézù gii kaa ndú, ndú gii ya ta ndú ta kpéetì ndú gítí 'bí to ta 'bá tí wálá seè gbata Bètìsàyídà.

¹¹ Káa ndâ 'duù me mbè gii ò bà ya ndú gí. Bìndi ndú gii kaa ya gí tàkò ndú.

Ndâ 'duù tí nò má gii yee tàkò ndú ká gí, Jézù gii te wɾi míti ndú ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbírì tí gba jì ndú, delè ta bà 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só má gii ò ɾi kù tá-ta, ndú gii ɾuka bà muu ndú, bìndi ndú gii ya gí mì wó, bìndi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Njè ndâ 'duù tí nò gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà ndâ bándò ɾì, ta i-zó-zò, á ta ndi 'bá mì ndâ 'duù. Tacó ndoo kpónó tí bándò ònò ta 'bá tí wálá nò.»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Káa 'dóó yo má je ní i-zó-zò tí nò jì ndú, káa yè ká tí?»

Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kò vò, ta ndâ sè sósò'ò. Gbì có mì lo nó máa, ze ya gí bà si i-zó-zò jì ò ndâ mbe 'duù tí nó?» ¹⁴ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí ènò tacó muu ndâ 'duù ta o tí nò 'dáá gí bà dù go álifi vò.

Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo 'dè có ji ndâ 'duù tí nò máa, ndú kí tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go ndâ 'duù zi'duù-só tí gbèe bándò.»

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà giì kí ndâ 'duù mí to, á go có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò gí, ¹⁶ Jézù giì kaa ndâ kù kò tí nó mì ndú vô nó, ta ndâ sè tí nó sósò'ò nó, mí 'bì wó, yí giì zeke'o gí tàrì, yí giì ùlù Mbírì tacó tí ndú, bìndi yí giì ki'viki gbí ndú, bìndi yí giì kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú njèè ji ndâ 'duù. ¹⁷ Ndâ 'duù giì zò i yè yí ndú 'dáá gí, bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù giì ɾuka sè i-zó-zò mbe kpò ndú gí yeke ndâ kèè muu'bi-nje só.

Piyétòrò yù gbí Jézù máa, yí a Bìndi-Mbírì

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù 'deke tí wó ji Mbírì, si mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó, yí giì 'vee ndú máa, «Yo kù 'di 'do mì ndâ 'duù éno máa ye a 'di?»

¹⁹ Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú máa, wò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

²⁰ Káa Jézù giì 'vee ndú máa, «Káa yo? Yo nìndi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

Káa Piyétòrò giì 'visì có ji yí máa, «Wò a Bìndi-Mbírì!»

²¹ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè ndi có tí nò náa Piyétòrò 'dè nò ji 'bí 'duù gbaànjé lá. ²² Yí giì 'dè có ji ndú máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i. Ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdéyá bà zi yí gí. Káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

²³ Jézù giì 'dè 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gí máa, «Go bà dù tí mbe ɾu ndi ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí mɾi wó gí, yí 'ví ùnje gítì bà kònò sé'i ta ɾi 'dáá gí á muu ye, wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. ²⁴ Tacó 'duù nìnó ta go bà kpolo tí 'dóó mɾi wó tí wó nó ká bà gɾi mɾi wó. Káa 'duù nìnó mbe gɾi mɾi wó tacó tí ye nó ká bà 'de 'válá. ²⁵ 'Duù bà 'de gbí ndâ i muu to tí nó a yè, náa yí kpétí má 'de ndú 'dáá gí, bìndi yí giì gɾi mɾi wó gí? ²⁶ Ye 'dè có tí nò ji yo, tacó 'duù má kù kù nò tí bà tubà tí wó tí 'duù mì ye muu to tí nó, yí delè má kù kù nò tí ndâ có mì ye muu to tí nó kpónó, 'Viì-mì-'Dakò delè bà kù nò tí 'duù tí nò ta o tí nó náa 'Viì-mì-'Dakò bà giì tòngbaà go i mì ndâ Bu wó ta ndâ tó basili.»

²⁷ «Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo, á mbe kù rò tíyò kùro ye kpónó nó, bà nò o bà dù Mbírì tí gba muu to tí nó má kózò gí, bìndi ndú bà giì cì.»

Bà 'visì cè kózò tí Jézù

²⁸ Jézù giì bàkà káa i go sili vô-nje ta'ò á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí giì kaa ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò, ndú giì ya ta ndú gí pí 'bí njà gú. ²⁹ Káa si yí kù giì 'deke tí wó ji Mbírì, cè kózò tí gbíro wó giì 'visì tí gí. Ndâ bongo tí wó giì dù kù tòngbaà nàli-nàli, 'bù'úú. ³⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù mbe ko yí ya tí gí pí gú nó mà giì zeke'o, ndú giì nò ndâ Jézù kù 'dè nje ta ndâ 'bí

'dakò sòsò'ò. Ndâ 'dakò tí nò a ndâ Mòze ta Èlìjà ³¹ ká co jí gbí ngba'o kú 'dè nje ta ndâ Jézù gítí o bà gii ci yí mí Jèrùzàlémè go có tí nó náa Mbíri 'dè sàà gí.

³² Ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó ta o tí nó a ku ta rì, káa ndú gii te kpo muu kú zeke ngba ndâ 'dakò tí nó sòsò'ò mbe kú rò tíyò á mí ndú ta ndâ Jézù nò. ³³ Káa si ndâ 'dakò tí nó kú gii njè nó 'do mí Jézù, Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù mâ, «Bà dù ndoo bà-i-nó a cèe tó có, Mbe nìbà i. Si ze 'ví tò ndâ ndùúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé á ji wò, gbaànjé ji Mòze, wàa gbaànjé ji Èlìjà.» Piyétòrò 'dè có tí nó tacó yí nò 'dóó có bà 'dé-'dè mí wó lá.

³⁴ Káa si Piyétòrò kú 'dè có tí nó, ndú mâ gii zeke'o, yùkúú, kùlù mù yiiga muu ndú gí. Kùlù mù tí nó gii te a gúku mítí ndú. ³⁵ Ndú bà-i-nò gii dù kú 'di kòcò 'duù kú 'dè có gbí kùlù mù tí nó máa, «Jinó a 'Viì mí ye, tí bà njembí ye; yo 'di có mí wó!» ³⁶ Ndú mâ gii zeke'o bìndi bà kaṛa kòcò 'duù tí nó, ndú gii nò káa Jézù ta kpéétí wó.

Ndâ mbe tala có mí Jézù gii nè nje ndú gí tàkò i tí nó mbe bàkà tí nó go bà nè nje ndâ 'duù gí tàkò i mbe bàkà tí gbí gázâ.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'viì

³⁷ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mí wó ta'ò mbe ko yí ya tí gí pí gú nó kú gii dele ndi ndú gí tàgbà gú ta 'bí yé, ndú gii 'dè tí ndú ta ndâ 'duù me mbè mbe kú kaa ya gí kùro ndú. ³⁸ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe tí bìnjì nò gii dù ká to nò gii ja kú mí to máa, «Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, wò nò yê ɾo 'viì mí ye. Nò yê ɾo gbèe 'viì mí ye, Mbe nìbà i!» ³⁹ I tí nó gbí muu wó nó má a gí, yí kú ja kú mí to, bìndi yí gii 'va yí kàngàràngà mí to, pù kú gii gí 'do gbí nje wó tükù-tükù gí to; i tí nó kú 'va yí ta o 'dáá gí, bà dò 'bi 'do tí wó á mí i tí nó delè me kpoò. ⁴⁰ Ye 'deke tí ye ji ndâ 'bí mbe tala có mí lo máa, ndú mòkò i tí nó 'do gbí muu wó gí, káa à gii kpò ndú gí.»

⁴¹ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò có mí 'dakò tí nó máa, «Ákoo ndí yo ndâ mbe ngbútù mbe tee njembí mítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngàrànga? Ndoò bà dù ta ndoo ye tí o ngàyi? Gí ta 'viì tí nó mí lo nò gí bà-i-nò.»

⁴² Si 'dakò tí nó kú gii ya ta 'viì mí wó ta i-gbí-muu wó nó ji Jézù, i tí nó gii tanga mítí 'viì tí nó, yí gii 'va yí mí to, bìndi yí gii aanga yí jègè'dèè gí. Káa Jézù gii do mítí i tí nó, bìndi yí gii mòkò yí 'do gbí muu 'viì tí nó gí. Bìndi yí gii je yí ji bu wó. ⁴³ Ndâ 'duù mâ gii nò i tí nó náa Jézù bàkà nò, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gítí ɲa wotí mí Mbíri nò gí.

Bà só bà 'dè có mí Jézù gítí bà ci yí

Káa si muu ndâ 'duù ká jé kú ɛɛ tí gítí ndâ i tí nó 'dáá gí náa Jézù ta o tí nó kú bàkà nó, yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mí wó máa, ⁴⁴ «Yo si có tí nó náa ye kú 'dè nó 'ví ya gí gbí tù yo, tacó áá kèjì gí bà cu gòmbò tí 'Viì-mì-'Dakò ji ndâ 'dakò.» ⁴⁵ Káa bà 'di gbí có tí nó gii kpò ndâ mbe tala có mí Jézù gí, tacó à nguù gbí 'do tí ndú gí. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí delè gii zèè nje ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

⁴⁶ Kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mí Jézù máa, gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó gbí òkò tí ndâ yì 'dáá gí a 'di wè? ⁴⁷ Káa

Jézù giì 'di gbí ña bà koṛo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí giì je 'bí làmbu 'vii kí mí rẹgbà tí wó, ⁴⁸ bìn̄di yí giì 'dè có jì ndú máa, «'Duù mbe te wiṛi á mítí 'vii tí nó ta rẹ ye, yí te wiṛi tí nó a i mítí ye, káa 'duù mbe te wiṛi mítí ye, yí te wiṛi tí nó a i mítí mbe tuu ye, tacó 'duù ñinó tí táángbà 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó, a gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí.»

'Duù ñinó ta vò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo

⁴⁹ Jòvání giì 'dè có jì Jézù máa, «Ze ñò 'bí 'dakò kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ mì lo, káa ze giì rò yí á 'do tí gí, Mbe tí ze, tacó yí me 'duù mì ndoo lá.»

⁵⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì Jòvání máa, «Yo rò yí 'do tí lá; tacó 'duù ñinó ta vò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo.»

Ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà biya bà te wiṛi mítí Jézù gí

⁵¹ Kùro o bà ya Jézù gí gbíri má giì dooko gí, yí giì bàkà nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ⁵² Káa yí giì tuu ndâ tú mì wó ya gítí 'bí to Sàmáriyà, gí bà 'viindi i ù ta ndi wó. ⁵³ Káa ndâ 'duù gbí to tí nó giì biya bà bàkà wiṛi ù ta ndi wó gí, tacó yí zèè ta o tí nó a kpokèjì Jèrùzàlémè. ⁵⁴ Ndâ tú mì wó, ndâ Jákòmò ta Jòvání, má giì ñò éno, ndú giì 'vee yí máa, «Ze tè'é tí wu 'do gbíri gí bà mìlì ndú gí, Mbe tí ze?»

⁵⁵ Káa Jézù giì 'visì tí wó, yí giì do mítí ndâ Jákòmò ta Jòvání. ⁵⁶ Bìn̄di ndú giì n̄jè nó 'do gbí to tí nó ya gítí 'bí to.

Mboo tàkò bà dù tí mbe ru ndi Jézù

⁵⁷ Káa si ndú muu nó, 'bí 'dakò giì 'dè có jì Jézù máa, «Áá bà ja ye a 'do tàkò lo káa go ngo.»

⁵⁸ Káa Jézù giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ndâ guù mì ndâ ngàmbe kuu tí. Ndâ 'bá mì ndâ nuu kuu tí. Káa bàndò bà te muu 'Vii-mi-'Dakò mítí wálá.»

⁵⁹ Yí giì 'dè có jì 'bí 'dakò máa, «Ru ndi ye.»

Káa 'dakò tí nó giì 'visì có jì yí máa, «Si ye 'ví ya gí bà duu ku bu ye má kózò gí, Mbe tí ye.»

⁶⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Si ndâ ku 'ví duu ndâ 'dóó ku mì ndú, wàa wò 'ví ya gí bà ma có bà dù Mbíri tí gba.»

⁶¹ 'Bí 'dakò bà-i-nò giì 'dè có jì Jézù máa, «Ye bà ru ndi lo, kpo 'duù. Káa si ye má ya gí bà 'vee ndâ 'duù 'bá mì ye má kózò gí.»

⁶² Káa Jézù giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Mbe zèè bá kâ á tà n̄jì gí, káa yí kù zeke'o á gí ndiì bà 'vii tí mbe dù tí bòò gba mì Mbíri wálá.»

10

Jézù tuu ndâ mbe tala có mì wó 70

¹ Ta o tí nó, Mbe tí ndoo Jézù giì ruka ndâ 'bí mbe tala có mì wó zi'duù-ta-ò-nje muu 'bì nje-muu 'bì só, bìn̄di yí giì tuu ndú gí kùro, só-só-só gí gbí ndâ gbata, ta ndâ to tí nó náa yí kù koṛo có bà co wiṛi ya gí gbí ndú. ² Káa ta kùro o bà n̄jè nó mì ndú, yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndâ i gbí n̄jì ògbù ngé, káa muu ndâ mbe kili ndú me n̄jì'dí. Á má éno, yo 'deke tí yo jì Mbíri tí mbe n̄jì tí nó, tacó wàa yí 'ví tuu ndâ 'bí 'duù gí bà kili ndâ i 'do gbí n̄jì mì wó gí. ³ Yo n̄jè nó! Ye kpónó kù tuu yo á go ndâ rómbo á gí gbí òkò tí ndâ gbówó.

⁴ Káa yo 'ví kaa gùrúsù ta yo tacó bà si ta i muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá bà yù i lá.

Yo 'ví kaa ndâ 'bí tàrà lá.

Yo 'ví nò ta bà 'vee ndâ 'duù ta ndi tí kpokèjì lá.

⁵ Yo má yee tí 'bá, kpédélé có náa yo 'ví 'dè jì ndâ mbe 'bá tí nò 'ví dù a, «Mbírì 'ví sí yo 'ví dù nìkì maa!» ⁶ 'Duù nìnó ta 'dê njembí wó nó má kuu 'bá tí nò, Mbírì bà bàkà nambeè jì yí go có tí nò gbí njembí yo nò gí. Káa 'duù ta 'dê njembí wó má 'bá tí nò wálá, Mbírì bà bàkà nambeè tí nò ta gó tí yo nò jì ndú wálá.

⁷ Yo má yee tí to, yo 'ví ràngà 'bá lá. Ndâ mbe 'bá má je ndâ i-zó-zò ta ngo jì yo, yo 'ví biya lá, tacó mbe nèté kù ka wu'o me sínò lá.

⁸ Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù má te wiři mítí yo, yo 'ví zò i-wiři tí nó náa ndú bàkà jì yo nò. ⁹ Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o tí bàndò tí nó náa ndâ 'duù te wiři mítí yo á tí nò. Yo 'ví 'dè có jì ndâ 'duù tí bàndò tí nó máa, «Kùro bà dù Mbírì tí gba mì yo dooko gí.»

¹⁰ Káa yo má yee tí to, káa ndâ 'duù tí to tí nò má te wiři mítí yo lá, yo 'ví có gítí kpokèjì, wàa yo 'ví gbi njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, bindi yo 'ví 'dè có jì ndâ mbe to tí nò máa, ¹¹ «À kpèti káa njú to 'bá mì yo, ze gbi 'do tí kò ze mí to jì yo gí. Káa yo koro muu yo máa, kùro bà gí Mbírì gí bà dù tí gba mì ndâ 'duù 'dáa gí dooko gí.» ¹² Ye kù 'dè có jì yo ta kponje tí wálá, máa, Mbírì bà waa có mítí ndâ 'duù tí nò ta wotí tí ndii nìndi ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà gí.

¹³ «Yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòràzìni, ta ndâ 'duù gbí gbata Bètisàyidà, bà nò mítí yo! Tacó ye táánò má bàkà ndâ seřè tí nó náa ye bàkà jì yo nó a i jì ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tírò ta gbata Sidóni, o go éno ndú kpónó yù zì sùwáli, bindi ndú gii tořo mbúlùwu mítí ndú tacó bà túbà máa, ndâ yì 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vò i mì ndâ yì gí, sàà gí! ¹⁴ Káa a ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tírò ta Sidóni ká bà 'de bà wo woó á có tí yo ta o bà waa có mì Mbírì mítí ndâ 'duù ta ndongbú o. ¹⁵ Káa yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kàpàrànáwùmù! Yo bà oko tí yo go éno yee tàřì? Mbírì bà 'vaka yo 'do kà gí tà-'bá-gì-lá.»

¹⁶ Bindi Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «À má éno, 'duù má 'di có mì yo, yí 'di nò a có mì ye. 'Duù má biya yo, yí biya nò a ye. Káa 'duù má biya ye, yí biya nò a 'duù tí nó mbe tuu ye.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nó dele ndi ndú gí gí mì wó

¹⁷ Ndâ mbe tala có mì Jézù zì 'duù-ta'ô-nje muu'bi nje-muu'bi só náa yí tuu ndú nó gii dele ndi ndú gí gí bà dìtà ndâ i tí nó náa ndú bàkà ta ndi to nó jì yí ta líkí'o tí ndú, máa, «Ze má 'dè có kpèti ká jì ndâ i-gbì-muu ndâ 'duu ta ře lo, ndú kù 'di có mì ze, Mbe nìbà i!»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Ye gii nò Gba-vò-i kù 'va tí wó to 'do tàřì melé-mèlè go bà i mù nò. ¹⁹ Yo nò nò! Ye je wotí bà 'dò ndâ kpo, ta ndâ sene, ta kò yo á jì yo gí. Ye delè gii je wotí bà co gbí nò ku'di tí Gba-vò-i á jì yo gí. 'Bí i delè gí bà bàkà yo wálá. ²⁰ Kpèti ká éno, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo tacó náa ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù kù cì gúku tí yo nò lá. Yo dù ta líkí'o tí yo tacó Mbírì cu ře yo mí gbířì gí.»

Jézù ùlù Mbírì

²¹ Ta o tí nò, Bèřì-mi-Mbírì gii zèè 'bì tí Jézù mbi ta líkí'o gí. Bindi yí gii 'bità bà ùlù Mbírì máa, «Ye ùlù wò tí Bu ye, tí Mbe tí ndâ tàřì ta to. Tacó wò ngùù gbí ndâ i tí nò á 'do tí ndâ mbe 'di gbí-o, ta ndâ mbe

yú ɾo gí. Wò gii 'dè gbí ndú a i ji ndâ víi 'viì sínò. À ènò Bu ye, tacó wò táánò bàkà nò a bà njembí lo. ²² Bu ye kaa ndâ i 'dáá gí á mí 'bí ye tí 'Viì mí wó gí. Káa mbe nò ye tí 'Viì mí wó, ni wálá, à káa yí tí Bu ye; mbe nò yí tí Bu ye delè ni wálá, à káa ye tí 'Viì mí wó, gii je ndâ 'duù tí nó ta go bà 'dè ji ndú tí 'Viì mí wó no.»

²³ Jézù gii 'visì tí wó gítí ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú ta kpéétí ndú máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe nò i tí nó náa yo kú nò nó a ndâ mbe tó pá. ²⁴ Ye kú 'dè có ji yo máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè, ta ndâ kpo-kpò gba dígísèé, dù ta go bà nò i tí nó náa yo kpónó kú nò nó kpòò, káa ndú nò gbaànjé lá; ndú dù ta go bà 'di có tí nó náa yo kú 'di nó kpòò, káa ndú delè 'di lá.»

Gbolò có mì Mbíri

²⁵ Ta 'bí o gbaànjé, 'bí mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù, ta tírì máa, «Ye 'ví bàkà a ɾa yè, tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ɳínó mbe cee lá nó?»

²⁶ Káa Jézù gii 'vee 'dakò tí nó delè máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa yè? Wò 'deke máa yè?»

²⁷ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji Jézù máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Wò 'ví zè Mbe tí lo, tí Mbíri mì lo, nìkì ta njembí lo gbaànjé; wò 'ví zè 'bí ɳa i gbí bà 'vala wò nìkì ndii Mbíri mì lo lá, wò 'ví kilì wotí mì lo 'dáá gí, ta ndâ kórò-korò có mì lo 'dáá gí, ká gítí bà zè yí nìkì maa. Wò delè 'ví zè 'bí ka lo nìkì maa, á go bà zè tí lo nìkì maa mì lo.» »

²⁸ Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Có mì lo náa wò 'dè nò 'dú. Bàkà go éno, wàa Mbíri bà je 'válá ɳínó mbe cee lá nó ji wò gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí 'dakò tí 'duù Sàmáriyà

²⁹ Káa 'dakò tí nó gii bàkà bà 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà mì wó ji Jézù ta bà 'vee yí máa, «Ka ye a 'di?»

³⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji yí gbí lòkò'bò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò tí Jùdéyà gii njè nó 'do Jèrùzálémè kú ya gí gbí gbata Jèrikò. Yí mà gii yee kpokèjì, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. Ndâ vò 'duù tí nó gii kaa ndâ i mì wó 'dáá gí, ndú gii gbi yí dé gí mì ku, bìndi ndú gii si yí tí mē wó mítí kpokèjì. ³¹ 'Bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà mbe kú ndii ta nó gii 'de 'dakò tí nó gbàrákàà tísì á tí ɾo kpokèjì. Yí gii zeke yí ká zeke gí tísì kà, bìndi yí gii waa to có seè tí wó, yí gii ndii ta nó mì wó gí. ³² Bìndi bà ndii bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà nò, 'bí 'dakò tí 'duù mbe kú bàkà nèté á gbí ndùgù 'bá-Mbíri mbe gí co tí gbèe kpokèjì tí nó gii 'de 'dakò tí nó ká kuu gbàrákàà tísì á bàndò mì wó nò. Káa yí delè gii zeke káa yí gí to kà ta ɾo wó, bìndi yí gii waa to có ɾègbà tí wó, yí gii ndii gí.

³³ «Káa 'bí 'dakò, tí 'duù Sàmáriyà mbe kú ndii ta nó, gii 'de yé tí nó náa à gbì yí nò. Yí mà gii zeke yí gí tísì kà, yé ɾo wó gii bàkà yí ngé ndii gí. ³⁴ Bìndi yí gii yèè dé gítí wó, yí gii bàkà nèté gítí ndâ kà tí nó ta ndi tí wó nò, ta bà doo ɾo ndú ta gó nèbítì, bìndi yí gii yee bàà mí ɾo ndú, bìndi yí gii ẹre ndú 'dáá gí. Yí gii te yí mí pí nò tí nó náa yí kú o nò. Bìndi yí gii ya ta yí gí 'bá mì 'bí 'dakò. ³⁵ Ndú gii tè ɾì, yé mà gii too gí, yí gii je lambu i ji mbe 'bá, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Pò yí, ye bà dele có bà-i-nò tacó bà si có ndâ i mì lo náa wò volo gbí ndú mítí wó nò.»

³⁶ «À má éno, tó kaà kpónó a 'di á 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta'ò nò?»

³⁷ Mbe 'di gbí tàkù m̀ ndâ Jùdèyà tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «Tó kaà a 'duù tí nó tí mbe nò yè ọ wó nò.»

Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «À má éno, ya gí 'bá, wàa wò 'ví bàkà go i m̀ 'duù Sàmàrìyà tí nò.»

Jézù co wìri ya gí 'bá m̀ ndâ M̀aràt̀a ta M̀arìyà

³⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có m̀ wó mà giì wùùkù to yee gbí to 'bá m̀ ndâ 'bí nìi ta ọ wó a M̀aràt̀a, M̀aràt̀a giì tè'é tí Jézù gí 'bá m̀ ndú ta ná'vindí wó M̀arìyà. ³⁹ Jézù mà giì ya gí 'bá kà, M̀arìyà giì njè nó ya gí bà k̀i tí wó kùro Mbe tí ndoo kù 'di ndâ có tí nó náa yí kù 'dè nò, ⁴⁰ jee M̀aràt̀a m̀ nje nètè keci ta kpéetí wó. M̀aràt̀a mà giì nò ọ nètè tí nó mbe jee tí mí to á kùro wó nó, njembí wó giì volo gí. Yí bà-i-nò giì njè nó ya gí m̀ Mbe tí ndoo, bìndi yí giì 'vee yí máa, «Có bà si ye m̀ ná'vindí ye ta kpéetí ye mí nje nètè nò á ọ lo wálá gí, Mbe nìbà i? 'Dè có ji yí máa, yí gí gí bà konì ye!»

⁴¹ Káa Mbe tí ndoo giì 'visì có ji M̀aràt̀a máa, «M̀aràt̀a! M̀aràt̀a! Njembí lo kù mù gítí ndâ i me mbè. ⁴² Káa ndâ kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndâ i tí nò me mbè lá; à má ta bà 'dè ta yúcó, à káa i gbaànjé cuki. M̀arìyà cu 'bì wó nò a i mítí nìnó mbe nìkì ndii ndâ 'bí gí nò. Á má éno, áá bà je 'do tí wó wálá.»

11

'Bí mbe tala có m̀ Jézù 'vee yí gítí cèè kèjì bà 'deke tí 'duù ji Mbìrì

¹ Ta 'bí o gbaànjé, Jézù giì ya gítí 'bí bàndò kù 'deke tí wó ji Mbìrì. Yí mà giì 'deke tí wó cee gí, 'bí mbe tala có m̀ wó giì 'dè có ji yí, máa, «Tùbà cèè kèjì bà 'deke tí ji Mbìrì ji ze go nìndi Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù náa yí me ji ndâ mbe tala có m̀ wó nó gi, Mbe nìbà i.»

² Káa Jézù giì 'visì có ji ndâ mbe tala có m̀ wó máa, «Yo 'deke tí yo ji Mbìrì éno máa,

«Buù, à ùlù ọ lo.

Gí gí bà dù tí gba.

³ Je i-zó-zò ji ze ta ọ 'dáá gí.

⁴ Si có gítí ndâ vò i m̀ ze mí to,

tacó ze kù si có gítí ndâ vò i m̀ ndâ ka ze mí to.

Si ze mí gbí ndâ i nìnó mbe kù eendi ze gítí vò i lá.» »

⁵ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có m̀ wó máa, «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò má ya gí m̀ kómbe wó ta kpo-gbì'o, bìndi yí giì gbà njekèjì muu wó máa, yí je làmbu i-zó-zò ji yí, ⁶ wàa yí 'ví ya tí ji 'bí kómbe yí mbe gí 'do muu njà nó giì gbaaka yí si o gbooko gí nò, ⁷ káa kómbe wó nò giì 'visì có ji yí máa, «Si bà pèè mbí ye mí to, tacó ze kpò gbí njekèjì gí. Kpokèjì bà je 'bí ọ i m̀ ye kpónó ji wò wálá, tacó ze ta ndâ 'viì m̀ ye kù tè ọ.» A ọ yè ká bà bàkà tí? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nò, kpétí má je i-zó-zò ji mbe gbà njekèjì muu wó nó gítí có kómbeè tí nó á gbí òkò tí ndú ta yí nó lá, yí bà je ji yí tacó bà dò nó 'do ọ wó gí.

⁹ «Káa ye kù 'dè có ji yo éno máa, yo yù i, wàa áá bà je i tí nò ji yo gí. Yo pà i wàa yo bà 'de i tí nò gí. Yo ku njekèjì wàa áá bà njaanga ji yo gí. ¹⁰ Tacó áá bà je i ji 'duù nìnó mbe yù i nó gí, 'duù nìnó mbe pà

i nó, bà 'de i tí nò gî, à delè bà njaanga njekèji ji 'duù ñinó mbe gbà njekèji nó gî

¹¹ «À bu 'viì ngàyi gbí òkò tí yo ká bà je yâ-kpoo ta zì kpoo tí ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù yâ-sè 'do tí wó? ¹² À bu 'viì ngàyi ká bà je sene ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù pàrà nguù 'do tí wó? ¹³ Káa ndâ vò 'duù go yo nò má ni bà je tó i ji ndâ 'viì mì yo gî, Bu yo tí nó á gbìrì nó 'ví tuu Bèrì-mi-Mbìrì ji ndâ mbe 'deke tí ndú ji yí lá?»

Ndâ Jùdèyà cu có bà toko có ta Bèlìzèbùlù mítí Jézù

¹⁴ Ta o tí nò, Jézù kù mòkò 'bí i mbe ẹre nje 'bí 'dakò 'do tí bà 'dè có gî 'do gbí muu wó. I tí nò mâ gii co 'do gbí muu 'dakò tí nò gî, 'dakò tí nò gii 'bità bà 'dè có. Nje ndâ 'duù gii 'dèè gítí bà 'di kòcò 'dakò tí nò gî. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú bà-i-nò kù gii 'dè có máa, «A Bèlìzèbùlù, tí Gba-vò-i, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.» ¹⁶ Ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii 'dè có ji yí ta tiri máa, yí bàkà seřè ji ndâ yi, waa ndâ yi 'ví ñò tí ni éno máa, a Mbìrì ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí. ¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú gí tàkò ña bà kořo có mì ndú nò, máa, «Có mì ndâ 'duù mì gba má toko lá, 'bá mì gba tí nò bà 'bu gî. Có mì ndâ 'duù á řùkàtìi mì ndú delè má toko lá, 'bá tí nò bà sì tí wálá. ¹⁸ Káa Gba-vò-i má njèè gbí 'bá mì wó gî, 'bá mì wó nò bà řò tìyò ta ña kpokèji ngàyi, náa yo má 'dè có éno máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i nò? ¹⁹ Ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i, ndâ 'viì mì yo kù mòkò ndú ta wotí mì 'di? À má éno, ndoo si ndâ 'viì mì yo 'ví waa ngbàngà ji ndoo. ²⁰ Káa ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Mbìrì, gbí éno máa, Mbìrì gí tí gba mì yo gî.

²¹ «Cèe wu 'dakò ta ndâ zì'i 'bi wó má kù ù řègbà ndâ i mì wó, muu ndâ i mì wó nò bà ba wálá, ²² yee ká tí o tí nò náa 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí má ki'viki gbí bá ganda mì wó gî, yí bà gii kaa ndâ i mì wó.

²³ «Có mì 'duù má toko ta ye lá, yí a mbe jòò gbí có ta ye. 'Duù má kili i ta ye lá, kù jaaka gbí i.

Bà dele ndi vò bèri

²⁴ «À má mòkò i 'do gbí muu 'duù, i tí nò kù ya gí bà wùùkù to ta ndi gbí ndâ kángáá nga ngoò, kù pà bà bándò bà tèwo wó. Káa bà 'de bándò bà dù yí tí má kpò yí gî, yí bà 'dè có máa, «Bà ì ngèlè gí ndii kpò a ngo. À má éno, ye bà dele ndi ye ya gítí ká 'bá mì ye.» ²⁵ Yí má dele ndi wó ya gí bà 'de à 'viindi tà'i tí nó náa yí co 'do tí nó gî, ²⁶ yí bà dele ndi wó ya gí bà gí ta ndâ 'bí ka wó tí ndâ fùúfù mbe ndii yí gî, vò-nje só, gí gbí muu 'duù tí nò, yee tí o tí nó náa ndú volo 'duù tí nó gî.»

Cèe bà peteke tàkòcò 'duù

²⁷ Si Jézù kù 'dè ndâ có tí nò, 'bí niì gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaa 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe kili nò, máa, «À ùlù niì tí nó tí mbe jò wò, náa wò kpolo ta ngo kí wó nô!»

²⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «À nìkì a bà ùlù ndâ mbe 'di có mì Mbìrì bindi ndú gii bàkà go có tí nò, á cotí bà ùlù nawu ye.»

Seřè mbe bàkà tí mítí Jónà

29 Jézù mà giì nò ndâ 'duù kù giì tì me mbè jèlè yí gí, yí giì 'dè có ji ndú máa, «Ndâ vò 'duù tí nó á gbí o tí nó nó kpónó kù tì nò, máa ye 'ví bàkà serè á ji ndâ yì. Káa áá bà tè ta ndú káa serè tí nó dígísèé mbe bàkà tí mítí Jónà tí 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. 30 'Vii-mi-'Dakò bà tùbà ji ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó máa a Mbírì ká tuu yì, jé ká go bà tuu Jónà á ji ndâ 'duù gbí gbata Nínèvà dígísèé máa a Mbírì ká tuu yì.

31 «Nii tí nó táánò tí gbolò gba mì ndâ 'duù tí nó ta 'bá mì ndú mbe mò gí gbí'dè nó, bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta o bà có Rì bà waa có wúnò. Tacó yí te nó ngé 'do tagbarì'o gí gí bà 'di ndâ có mì gbolò gba tí nó tí Sólómòni, tí mbe 'di gbí-o nó dígísèé gí. Káa yo zeke'o gi, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómòni gí kpónó kuu nò. 32 Ndâ 'duù gbí gbata Nínèvà bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó, ta o bà có Rì bà waa có wúnò. Tacó Jónà dígísèé kò-kò ta ndâ vò i mì ndú ji ndú, bìndi ndú giì 'visì muu ndú á 'do tí ndâ vò kpokèji mì ndú gí. Káa 'bí i mbe me gbolò ndii Jónà gí kpónó kuu nò.

Ro 'duù a kùpò mì wó

33 «'Bí 'duù jé mbe òlò wu mí nje kùpò, bìndi yí giì 'bu i mí ọ ngba wu tí nó gí nò, wálá. Ndâ 'duù ta o 'dáá gí kù te ngba wu ká mítí bándò ñinó náa ndú bà nò ta to rẹgbà tí ndú. 34 Ọ 'duù a kùpò mì wó. I má tí ndâ ọ lo wálá, ndú go áángá-aanga kùpò mbe ọ wu ká rá-ọ. Gbí éno máa, sè dii lo 'dáá gí gbí ngba'o. Káa ndâ ọ lo má ta ósú tí ndú, go kùpò ñinó ta gúlús'u tí , náa à jè ta bà tù wu mí nje jé-jé nó, gbí éno máa, sè dii lo 'dáá gí gbí 'dí'di'o 35 À má éno, yo kpolo tí yo máa wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo, si yo mí gbí 'dí'di'o lá. 36 Ndâ bà to tí lo 'dáá gí má kù tòngbaà, dii lo 'dáá gí bà ngbaranga to go bà ngbaranga to mì wu á nje kùpò.»

Jézù ci ndâ mbe kpolo tí tàkii ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà

37 Jézù mà giì cee ta có mì wó gí, 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà giì tè'é tí wó gítí i-zò-zò á 'bá mì wó. Káa Jézù giì 'bí ngé káa tà bà zò i á kùro bà caka 'bí wó. 38 Nje mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà tí nó giì 'dèè ta bà nò Jézù kù zò i kùro bà caka 'bí wó go i gbí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdéyà gí. 39 Jézù mà giì nò éno, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà kpónó kù caka kápí ndâ késí ngo, ta kápí ndâ kùrùngbù, káa có gítí bà gbùrùngà ndâ 'duù, ta bà bàkà vò i, yè gbí njembí yo gí. 40 Ndi yo ndâ ñónókó! Áá táánò me káa gbèe Mbírì tí nó mbe bàkà kápí ndá ká'i tí nó nó ká bàkà gbí ndú lá? 41 À nìkì éno máa, yo koni ndâ mbe yè ta ndâ 'bí i tí nó gbí ndá ká'i mì yo nò. Tacó waa ndâ i 'dáá gí 'ví dù ngbaràngà'i tacó tí yo.

42 «Káa yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà bà nò mítí yo! Yo kù njèè gbí ndâ víi kpátùyá náa yo kili 'do gbí njí mì yo muu'bi, bìndi yo giì ọuka 'do tí ndú gbaànjé-gbaànjé ji Mbírì, bìndi yo giì mò ndâ bà waa có ta yúcó, ta bà zè Mbírì nìkì maa, gí nje seè. Yo kùtáá bà gò ndâ i tí nó me ta bà mò ndâ 'bí có mì Mbírì gí nje seè lá.

43 «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà bà nò mítí yo! Tacó a tí yo a go bà kí tí yo dengece-dèngècè ta ndi pí ndâ banga mbata á tí ndâ bándò bà kili ndâ 'duù gí bà ùlù Mbírì. Go bà te duu mítí bà 'vee yo mì ndâ 'duù á ta ndi tí ndâ bándò bà mà 'velè delè tí yo ngé. 44 Yo

bà nò mí tí yo! Tacó yo go ndâ muu'dú náa ndâ 'duù nò lá, bìndi ndú gii nò nò co pí ndú.»

⁴⁵ Káa 'bí mbe nibà tàkii mì ndâ Jùdèyà gbaànjé gii 'visi có ji Jézù máa, «Nje zèè mû mì lo nò ɾo ze delè gí, Mbe nibà i.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Yo tí ndâ mbe nibà i bà nò mí tí yo! Tacó gbímbí ndâ 'duù wálá ji yo ta bà 'deeke du ká'i mí muu ndú. Káa yo jé gítí bà koni ndú ta bà te ndâ du ká'i tí nò njí'dí wálá.

⁴⁷ «Yo bà nò mí tí yo! Tacó a yo ká bì ndâ muu'dú ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa ndâ ká gù yo ziki ndú nò. ⁴⁸ Yo 'dè ta nje yo gí, yo delè gii ùnje gítí ndâ i tí nó náa ndú bàkà nò gí, máa, a ndâ ká gù yo ká ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yo gii bì ñindi yo a ndâ muu'dú bindi ndú. ⁴⁹ Tacó éno, Mbíri tí Mbe 'di gbí-o gii 'dè có éno máa, «Ye bà tuu ndâ 'bí mbe 'dòkò có, ta ndâ 'bí tú mì ye, ji ndú, ndú bà waaka tàkòcò ndâ 'bí, ndú delè bà mèèkè'i tí ndâ 'bí .» ⁵⁰ Tacó éno, mbelè ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mbe 'bità bà mi to 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó nó 'ví dù tí 'bì yo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ⁵¹ Yo bà 'dè nderè bà mi ndâ tó 'duù tí nó mbe 'bità bà mi 'do tí Àbélè, yee tí Zàkàriyà tí nó náa yo zi yí mí gbí òkò ndâ bàndò bà te i-ci-ci ta 'bá-Mbíri nò. Ye kù 'dè có ji yo éno máa, kózò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà 'dè nderè ku ndâ 'duù tí nó 'dáá gí.

⁵² «Yo tí ndâ mbe nibà tàkii mì ndâ Jùdèyà bà nò mí tí yo! Tacó yo jèjèkè tí yo mí njekèji mì Mbíri ji ndâ 'duù go ndâ ká á ɾo mbu. Ndú bà ya gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gítí bà si ndâ 'bí sè 'ví ya gí gbí mbu ká wálá!»

⁵³ Káa si Jézù kù gii nje nó 'do 'bá mì mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe tè'é tí wó gítí i-zó-zò nò, ndâ có tí nó náa yí 'dè nò gii zèè tí ndâ mbe nibà tàkii, tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà, ngé ndii gí. Bindi ndú gii 'bità bà pà nje wó tacó wàa yí 'ví 'dè ndâ 'bí có ñinó náa à gbí njembí wó nó gí sè, ⁵⁴ tacó bà pà kpokèji tacó bà zèè yí 'do tí ngo nje wó.

12

Jézù kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó

¹ Ta o tí nó ndâ 'duù gii tí me mbè mí mì Jézù, tí ña ñinó náa kpokèji bà yuu kò gbí òkò tí ndú wálá. Jézù mà gii nò éno, yí gii 'bità bà kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó kpédélé'i máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí ɾù'bù mì mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà. Ye kù nì a nambeè-ɾo tí nó náa ndú kù bàkà ji ndâ 'duù. ² À wúnò bà te i 'do nje ndâ i tí nó náa à kpónó 'buku i mí nje ndú nó 'dáá gí. À delè bà 'di ndâ có tí nó kpónó tí ndâ có kóó nó gbaànjé-gbaànjé gí. ³ À má éno, à wúnò bà 'di ndâ có tí nó náa yo kpónó kù 'dè gbí 'dí'di'o nó 'dáá gí gbí ngbàà ɾi. Àá bà kò-kò ta ndâ có tí nó náa yo nè tí yo mí tà'i kù 'dè gbí kóó nó 'do pí cèlèngé.

'Duù ñinó náa yo 'ví ci gúku tí wó nò

⁴ «Káa ye kù 'dè có ji yo tí ndâ kómbe ye máa, yo 'ví ci gúku tí ndâ mbe zi dii yo cuki nò lá. ⁵ Ye bà tùbà tí ña 'duù tí nó náa yo 'ví ci gúku tí wó nó ji yo. Yo ci gúku a i tí 'duù ñinó ta wotí bà 'va lilí yo mí gbí vò bàndò á bìndi bà zi yo mì wó nò. Yo ùnje gítí có mì ye nò, yo ci gúku tí wó!

⁶ «À kù sɪ ndâ narù vô jí 'dè, me ká ta milímì sósò'ô cuki lá? Káa bà mbí Mbírì ò 'do tí 'bí gbaànjé lá. ⁷ Káa à kpèti káa ndâ nji se muu tí muu yo, Mbírì 'deke ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, gí. À má éno, yo cì gúku lá, tacó i gbí yo me gbolò ndii i gbí ndâ narù me mbè gí!

Bà ùnje gítí Jézù mí kùro ndâ 'duù

⁸ «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù má ùnje gítí ye mí kùro ndâ 'duù, 'Vii-mì-'Dakò wúnò bà ùnje gítí 'duù tí nò mí kùro ndâ basìli mì Mbírì. ⁹ Káa 'duù má biya ye mí kùro ndâ 'duù, 'Vii-mì-'Dakò wúnò delè bà biya 'duù tí nó mí kùro ndâ basìli mì Mbírì.

¹⁰ «Káa ye kpónó kù ci nó a yo máa, Mbírì bà je à-cee-gí ji mbe 'dè vô có gítí 'Vii-mì-'Dakò gí. Káa Mbírì bà je à-cee-gí ji mbe 'dè vô có gítí Bèri-mì-Mbírì wálá.

¹¹ «Ndâ 'duù má kù ya ta yo jí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù a tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, ta kùro ndâ mbe kù zogo ndâ Jùdèyà, ta kùro ndâ gba, njembí yo 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè mí kùro kà a ña có yè wè, nó lá. ¹² Tacó a Bèri-mì-Mbírì ká bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó ji yo.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà tee njembí 'duù mítí ndâ kpo-kpò i muu to tí nò

¹³ 'Bí 'dakò gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i! 'Dè có ji ná'vindí ye máa, yí njèè gbí ndâ i bìndi bu ze á ji ze ta yí.»

¹⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «A 'di ká bàkà ye tí gba mbe njèè gbí ndâ i mì yo ta ná'vindí lo á ji yo, 'dakò?» ¹⁵ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe tí bìnjiì nó, máa, «Yo njaanga ɾo yo, wàa yo 'ví kpolo tí yo, máa, yo 'ví dù tí ndâ mbe gbolò njembí lá, tacó à me ndâ kpo-kpò i tí nó mbe yè to mì 'duù nó ká kù si yí 'ví 'vala cèe bà 'vala ndò lá.»

¹⁶ Bìndi yí gii lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii da cù tí i-seɾè. ¹⁷ Yí gii 'bità bà koɾo có ta kpéeti wó máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? Ye 'ví 'de bàndò gítí ña seɾè cù tí nó kòti 'di? ¹⁸ À niki éno máa, ye ki'viki ndâ coko'do-cókó'dó gálá tí nó kpónó ta ndâ i mì ye gbí ndú nó gí to, wàa ye 'ví bì ndâ 'bí wooko-wòòkò i mbe te ndâ 'bí i mì ye ta ndâ cù tí nó 'dáá gí.» ¹⁹ Bìndi yí gii dù kù koɾo có ta kpéeti wó máa, «Ye a mbe tó pá! Ndâ tó i ñinó ta go ndú tí ye nó 'dáá gí kuu mì ye gítí mbè ndò. 'Válá tacó tí ye me có lá; ye bà dùlù tí ye ta bà zò i, ta bà njù pe.»

²⁰ «Káa Mbírì gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «Bèbìli tí nó wúnó nó a bèbìli bà cì wò, ndí lo ñónókó! À má éno, a 'di ká bà zèè ndâ i tí nó náa wò kili ndú yè to gí nó, á bìndi lo?» »

²¹ Jézù gii yee nje lòkò'bò mì wó máa, «[J]inò a ña i tí nó mbe kù 'de ndâ mbe kù kili ndâ kpo-kpò i gítí miɾi ndú, káa Mbírì ñò ndâ kpo-kpò i tí nó ɾo wó tí i lá nó, ká nò.»

Yo tee njembí yo mítí Mbírì

²² Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «À má éno, njembí yo 'ví si bà mù éno máa, «Ze bà zò a yè wàa ze 'ví 'vala tí?» mí to. Yo delè 'ví me kpùrù-kpùrù éno máa, «Ze 'ví yuu a yè á mí kapí kù ze?» lá. ²³ 'Válá a kpóló-kpolo i ndii i-zó-zò gí, bìndi dù 'duù a kpóló-kpolo

i ndii ndâ bongo gi. ²⁴ Káa yo zeke káa ndâ gaàna gi. Ndú rò nji lá, ndâ galá bà kili i delè mí ndú wálá. Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gi, Mbiri kú ko ndú! Káa yo a ndâ kpóló-kpolo i co tí ndâ nuu gi. ²⁵ Káa ta ndâ kpùrù-kpùrù-zò-wúràngú mì yo nò, a 'bí 'di gbí òkò tí yo ká bà uu go sáro cù ndii bà uu yí náa Mbiri cu ji yí nó gi? ²⁶ Wotí bà bàkà ña lambu ñinò lê má tí yo wálá, njembí yo kú mù gítí sè ndâ 'bí i tacó yè?

²⁷ «Yo zeke káa ndâ 'vi ndâ langá gi. 'Bì tí ndú tacó bà te ña banga tí nò mítí ndú ta kpéetí ndú wálá, káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, à kpéti káa Sólómòni tí gbolò gba dígiséé náa áá mì wó a ndâ kpo-kpò i, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí mbe ndii ndâ 'vi ndâ langá gi, nò lá. ²⁸ Káa Mbiri má te ña banga tí nò mítí ndâ mbili gbí jili, náa ndú wúnó kuu, káa à taabé kú doo ndú ta wu, wotí bà je bongo ji yo bà kpò yí gi? Yo me ndâ 'duu mbe kú tee njembí yo mítí Mbiri kácá-kácá lá. ²⁹ À má éno, yo tee njembí yo gá'dáá mítí có bà zò i, ta bà nju pe, lá. ³⁰ Tacó a ndâ 'duu tí nò mbe ñò cèe kpokèji bà bàkà i ji Mbiri ní lá muu to tí nó nó ká kú si njembí ndú ká gítí bà koṛo có gítí ndâ i tí nò, káa Bu yo ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni gi. ³¹ Yo si njembí yo gítí bà koṛo có á gítí có bà dù Mbiri tí gba, wàa a yí tí Mbiri ká bà je ndâ i tí nó ji yo.

Bà kpolo tí ndâ i ñinó ta i gbí ndú nó á mí gbiri

³² «Yo ci gúku lá, ndâ rómbo mì ye, muu yo me mbè lá, káa tàkòcò Bu yo tí gba peteke gítí bà je 'bá mì wó ji yo gi. ³³ Yo si ndâ i mì yo 'dáá gi 'dè, wàa yo 'ví kaa i gbí ndú 'ví koni ta ndâ mbe yè. Yo cu ña kúúkpá ñinó jé mbe yaka lá nó, wàa yo 'ví kpolo tí ndâ i mì yo mí gbí ndú á mí gbiri, tí bàndò tí nó náa muu ndú bà ba tí wálá nó. Tacó ndâ mbe ngbà bà di ká wálá, ndâ sù delè ká wálá. ³⁴ Tacó njembí 'duu ta o 'dáá gi kú dù ká kácáá tí bàndò tí nó ta ndâ i mì wó tí nó.

Yo 'viindi tí yo

³⁵ «Yo rò tíyò kpècè, wàa yo 'ví dù léngé-linge kú ù ta ndi ña i ñinó bà gi nó. Yo si wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo lá. ³⁶ Yo 'viindi tí yo, go bà 'viindi tí ndâ bòò mbe kú ù bà gi mbe tí ndú 'do bàndò bà ko ni, tacó wàa à káa pòó bà 'di wo tí wó kítíkí, ndâ yí 'ví njaanga njekèji ji yí. ³⁷ Ndâ bòò tí nó mbe dù tí zò'o yee tí o bà gi mbe tí ndú nó bà dù a ndâ mbe tó pá. Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe tí ndâ bòò tí nó bà ki ndú mí to, bindi yí gi kaa i-zó-zò ta 'bì wó mí kuro ndú. ³⁸ Ndâ bòò tí nó, náa mbe tí ndú má gi ta kpo-gb'í'o, bindi yí gi 'de ndú tí zò'o nó bà dù a ndâ mbe tó pá. ³⁹ Yo koṛo muu yo máa, mbe 'bá má ñò o bà gi mbe ngbà gi, yí bà si mbe ngbà tí nó 'ví rì gi tà'i mì wó ngé gi wálá. ⁴⁰ À má éno, yo 'viindi tí yo, tacó yo bà ñò o bà gi 'Vii-mi-'Dakò ni wálá, yí ba gbaaka yo gbááká-gbaaka.»

Ndâ tó bòò ta vò bòò

⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gi 'vee Jézù máa, «Wò kú lòkò'bò có tí nó a i ji ze tí ndâ mbe tala có mì lo cuki wèè, wò kú ni a ndâ 'duu 'dáá gi, Mbe nìbà i?»

⁴² Káa Mbe tí ndoo gi 'vee Piyétòrò, máa, «Tó bòò mbe kú bàkà nèté ta njembí wó gbaànje, tí mbe 'di gbí-o náa mbe tí wó si yí tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gi, wàa yí 'ví kú njèè i-zó-zò ji ndâ 'bí ka wó ta o bà zò i si yí muu nó, a 'di? ⁴³ Bòò tí nó bà dù a mbe tó pá náa mbe tí

wó má gí 'do muu nó gí 'bá káa yí gii 'de yí kú bàkà nèté mì wó 'dáá gí. ⁴⁴ Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa, mbe 'bá bà bàkà bòò tí nò tí mbe kpolo tí ndá i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁵ Káa bòò tí nò má a 'bí ña 'duù mbe koṛo có máa, mbe 'bá kèjì gálá wálá, bindi yí gii 'bità a bà zò i, ta bà ñjù pe 'bàà, kú mèèkè ta i tí ndá 'bí ka wó bòò ñinó náa mbe tí ndú si yí máa, yí kpolo tí ndú nó, ⁴⁶ ta ɾi tí nó náa mbe tí ndú bà dele gí gí bà gbaaka yí si yí kú bàkà ña i tí nó nó, yí bà waa có mítí wó, bindi yí gii mò yí gí mì ndá bòò tí nó tí ndá mbe ngbútù mbe 'di có lá nò.

⁴⁷ «Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó ni gí, káa yí gii 'viindi tí wó kùro bà gí mbe tí wó gí 'bá lá, yí delè gii bàkà go có tí nó lá nó, bà ñò mítí kú wó. ⁴⁸ Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó lá, káa yí gii bàkà i ñinó mbe 'vii tí i náa à 'ví gbí yí gítí gbí-gbì nó, bà 'de làmbu bà gbì tí gí. À má je i jì 'duù túkà'i, à delè kú koṛo có máa, yí bà ko mboo i tí nó túkà'i.

Jézù ñjèè gbí òkò tí ndá 'duù

⁴⁹ «Ye gí tacó bà doo to tí nó ta wu, ye kùtáá má doo gí, ñjembí ye 'dèè gí! ⁵⁰ Ye kèjì gí bà kònò sé'i. 'Dóó ye má kònò bà sé'i tí nó cee 'do muu ye lá, ñjembí ye gí bà 'dèè wálá.

⁵¹ «Yo kú koṛo có máa, ye gí a i tacó bà 'viindi gbí òkò tí ndá 'duù á muu to tí nó? Ñinò me nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nó lá. Ye gí a i tacó bà volo gbí òkò tí ndá 'duù. ⁵² 'Do tí kpónó kú ya gí kùro, muu ndá 'duù má rùkàtiì vò, ndú bà ñjèè gbí òkò tí ndú gí. Có mì ndá 'bí 'duù ta'ò bà ya ta có mì ndá 'bí 'duù ñinó sósò'ò nó wálá. Có mì ndá 'duù ñinó sósò'ò nó delè bà ya gí gbí có mì ndá ka ndú ta'ò nó wálá. ⁵³ Ndá bu ndá 'vii-'dakò bà loko mítí ndá 'vii mì ndú ta vò i; ndá 'vii-'dakò delè bà loko ká mítí ndá bu ndú. Ndá nawu ndá 'viní bà volo mítí ndá nájú ndú; ndá 'viní delè bà volo mítí ndá nawu ndú ta vò i. Ndá nawu ndá 'vii-'dakò bà volo mítí ndá nawu ndá 'vii mì ndú; ndá nawu ndá 'vii delè bà volo mítí ndá gù ndú, nawu ndá 'dakò mì ndú.»

⁵⁴ Jézù gii 'dè có jì ndá 'duù tí nó mbe tí bìnjì nò, máa, «Yo tí ndá Jùdéyà má ñò mù kú te mò gí tàbú, yo kú 'dè có máa, mù tí nó bà bè bà ni wálá, káa à kú bàkà tí go ngo nje yo nó. ⁵⁵ Yo má ñò pípiri kú pì 'do gbí'dè, yo kú 'dè có máa, gó ɾi bà dù ta ɾi tí nó ngé ndii gí. Káa có mì yo nó delè có to lá. ⁵⁶ Yo ñò ña i tí nó á kèjì nó ni 'do tí bà zeke cè kózò tí tàri, ta cè kózò tí to gí, káa yo ñò ña i tí nó mbe kú bàkà tí kpónó nó ni lá, tacó yè, ndí yo ndá mbe tirì?»

Yo 'viindi gbí òkò tí yo ta ka lo mbe có

⁵⁷ «Yo koṛo muu yo wàa yo 'ví bàkà i ñinó jáá nó lá tacó yè? ⁵⁸ Có má gbí òkò tí yo ta 'duù, káa wò ñò ni tí vò i gí, bàkà wotí gítí bà mee wu 'do tí có tí nó gbí òkò tí yo ta yí nó kùro bà ya ta wò mì wó gí gbí ngbàngà. Tacó yí má yee ta wò á kùro ndá gba gí, ndú bà je wò jì ndá mbe kpolo tí zàà, máa, ndú nè wò mí tà'i. ⁵⁹ Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò si có tí nó cee 'do muu lo gí.»

13

Yo má 'visi muu yo 'do tí ndá vò i mì yo lá, yo bà mù gí

¹ Ta o tí nó, ndá 'bí 'duù gii 'dè có jì Jézù gítí bà ziki ndá 'bí 'dakò tí ndá Jùdéyà mbe 'do Gàlliléyà mì Pilátò si ndú kú waa mbelè jì Mbíri

á Jèrùzàlémè, bindi mbelè ndâ 'duù tí nò náa Pilátò ziki ndú nò gii ñònòkò tí ta mbelè ndâ nò náa ndú ci ji Mbíri nò. ² Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù tí nò máa, «Yo koṛo có máa, Pilátò ziki ndâ 'dakò tí nò tacó vò i mì ndú me gbolò ndii ndâ vò i mì ndâ sè ndâ 'duù Gàliléyà 'dáá gí, gí? ³ À me ènò lá. Káa ye kù 'dè có ji yo máa, yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo 'dáá gí bà mìi gí. ⁴ Káa ndâ 'dakò tí nó muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ô náa njà su-sú 'bá mìi ndú Sillòwámù gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo koṛo có máa, ndâ 'bí 'duù ta vò i mì ndú mbe me gbolò kùṛo Mbíri ndii ndú á gbí gbata Jèrùzàlémè wálá? ⁵ À me ènò lá! Káa yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mìi go bà mìi ndú nò 'dáá gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí mû-mbiigá mbe ri lá

⁶ Jézù gii lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta mû-mbiigá gbí njí mì wó gii ya gí bà pà yú mbiigá gbí mû tí nò, káa yí gii 'dè gbèe ri mbiigá gbí mû lá. ⁷ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji mbe kù bàkà nèté gbí njí mì wó ta kpo-tàkòcò, máa, «Nò káa ṛa i tí nò gi. Nìno kpónó a bà ta'ô ndoo tí bà nò ye gí bà pà yú mbiigá 'do gbí mû tí nò, káa ye jé 'de gbèe i lá. À má ènò, da mû tí nò gí to. Gbí nderè bà gèè bè mì wó tii ta to gbí njí sinò wálá.»

⁸ «Káa mbe kù bàkà nèté gbí njí mì 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí máa, «Si njí'dí kózò gi, kpo 'duù. Ye bà kilí zì to mí r̀ngbó wó, wàa, ndâ 'ví zeke ta ndoo gbaànjé má kózò gi. ⁹ Yí má ri gbí ndoo tí nó k̀jì nó gí, à nìkì ma. Káa yí má ri lá, à 'ví da yí gí to go có mì lo nò.» »

Jézù 'vala 'bí nù ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà

¹⁰ Jézù ta o tí nò kù nìbà i ji ndâ 'duù á tí 'bí bàndò bà kilí ndâ 'duù gí bà ùlù Mbíri, ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. ¹¹ Ta o tí nò, 'bí nù ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kilí mí bàndò bà ùlù Mbíri nò. I tí nò ñonoko nù tí nò ta ndoo muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ô. Yí gii bàkà ósú mítí nù tí nò, tí ṛa nìno náa nù tí nò kù gii nó ká 'bùrà-'bùrà ènò. ¹² Jézù má gii ṛò nù tí nò, yí gii tè'é tí wó, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Nò'o mì lo cee gí, nù!» ¹³ Jézù gii tee 'bí wó mítí nù tí nò, bindi ndòpí nù tí nò gii ya'va tí jáá gí. Bindi nù tí nò gii 'bità bà ùlù Mbíri.

¹⁴ 'Bí gbolò 'duù tí kùṛo ndâ mbe kù kilí mí bàndò bà ùlù Mbíri má gii ṛò bà 'vala nù tí nò mì Jézù ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ta kpo-tàkòcò máa, «À kuu tí mì ndoo a ndâ sili vò-nje gbaànjé, tí ndâ sili bà bàkà nèté. Nò'o má tí 'duù, yí 'ví gí bà pà yeè á gbí òkò ndâ sili tí nò, me ta ri bà wotí gbí tàkù lá!»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Ndí yo ndâ mbe tiri! A 'di gbí òkò tí yo nò jé ká njaanga wú tí ndâ i-kó-ko mì wó, bindi yí gii gbà ndú ya tí gí bà njù ngo ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà lá? ¹⁶ À má ènò, ye 'ví njaanga miri nù tí nó tí nájú Àbiráámò nó 'do 'bì vò i tí nó mbe kò yí ta ndoo muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ô nó lá wàa?»

¹⁷ Có tí nò náa Jézù 'visì ji 'dakò tí nò nò gii te a nô mí ṛo ndâ mbe kù sogo yí tí Jézù. Káa líkí'o ndâ kpo-kpò i tí nò náa yí bàkà nò ká gii dù tí sè ndâ 'duù 'dáá gí.

Jézù lòkò'bò có gítí nì ndí

18 Ta o tí nò, Jézù giì 'vee ndâ 'duù máa, «Bà dù Mbíri tí gba mì ndâ 'duù go ña yè? Ye 'ví 'vii mítí ña yè ji yo? 19 À go ñjì ndí náa 'duù rò mí gbí ñjì mì wó. Ñjì ndí tí nò giì kù tí gbolò mú náa ndâ nuù kù gèè 'bá mì gbí bè wó.»

Jézù lòkò'bò có gítí rú'bù

20 Jézù giì 'vee ndâ 'duù káká'i máa, «Ye kpónó 'ví 'vii ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù ji yo mítí ña yè? 21 À go ñjú rú'bù, náa ñi kù soo mítí kpàtà pe ñjì'dí-ñjì'dí kpòò yee tí o bà ñi kpàtà pe tí nò.»

Rúú njekèjì

22 Jézù giì ñè nó kù ya gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà gala ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata, ta ndâ to tí kpokèjì 'dáá gí. 23 Káa 'bí 'duù giì 'vee yí máa, «Muu ndâ mbe 'de 'válá bà me mbè wálá, kpo 'duù?»

Káa Jézù giì 'visì có gí tàkò 'vé mì 'duù tí nò ji ndâ 'duù, máa, 24 «Yo kili ndòngbú wotí mì yo, wàa, yo 'ví rì gí tà'i co a i tí rúú njekèjì. Ye kù 'dè có ji yo máa, ndâ 'duù me mbè bà jòò tí ndú tacó bà rì gí tà'i, káa ndú gí bà rì wálá. 25 Mbe 'bá má giì a gí yaà, bìndi yí giì kisi njekèjì gí, yo bà dù á sè kù gbà njekèjì ta bà tè'é tí wó, máa, «Njaanga njekèjì ji ze, kpo 'duù!»

«Káa yí bà 'visì có ji yo máa, «Ye ñò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó ni lá!»

26 «Káa yo bà-i-nò bà dù a i sè kù 'visì có ji yí máa, «Ndoò táánò zò i ta ndoo gbí gbèe ká'i gí. Ndoò delè ñjù ngo ta ndoo gbí gbèe kàrà ngo gí. Wò delè táánò nò ta bà ñibà i ji ndâ 'duù gbí gbata mì ze gí, kpo 'duù!»

27 «Káa yí bà 'visì có ji yo káká'i, máa, «Ye ñò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó ni lá. Yo ya 'dáá 'do tí ye gí kàzò, ndí yo ndâ vò 'duù!» 28 Bìndi yo bà dù a i sè kù wa gbí ta bà 'vii tí yo ta sé'i, kù zeke ta ndâ Àbìràámò, ta Ìzákò, ta Jàkòbè, ta ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáá gí gí tà'i mì Mbíri, káa à 'vaka yo gí sè gí! 29 Ta o tí nò, ndâ 'duù bà gí 'do cee muu to 'dáá gí gí bà zò i ta líkí'o tí ndú 'bá mì Mbíri! 30 Ta o tí nò, ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó si ndú tí i lá nó, bà dù tí ndâ 'duù ñinó náa à kù te duù mítí ndú me gbolò; bìndi ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù te duù á mítí ndú nó, bà dù tí ndâ 'duù ñinó ta i gbí ndú kpokoo wálá nó.»

Jézù 'deke tí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

31 Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí mbe kpòlo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà giì gí gí mì Jézù, bìndi ndú giì 'dè có ji yí, máa, «Njè nó 'do bà-i-nó gí, tacó Èròdè tí gbolò gba kù po tìrì có bà zì wò.»

32 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ngàmbe tí nò, máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ye delè kù 'vala ndâ mbe nò'o, gbí rì tí nó wúnó, ta taàbé, ye bà cee ta nètè mì ye a i takàcò. 33 Kpèti ká ènò, ye bà dù a i muu nó wúnó, ta taàbé, ta takàcò, tacó bà zì mbe 'dòkò có mì Mbíri mì sè 'do gbí gbata Jèrùzàlémè me dú lá.

34 «Ákoo ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Yo kù ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri! Yo kù 'vaka ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tuu ndú ji yo nó ta díí! Ye jè ta bà kili yo mí njembí ye go bà kili ndâ 'vii mì na

ngùù mí tà mbírì wó nó ta bà me mbè, káa yo kpò ye gí! ³⁵ 'Bá mì yo bà jì'vì mòòkò. Ye kù ci nó a yo máa, yo bà òò ye káká'ì wálá, yee tí o tí nó náa yo 'dè có ta nje yo máa, «Mbírì 'ví si 'duù tí nó mbe gí ta rè wò tí Mbírì,» nó gí.»

14

Jézù 'vala 'bí 'dakò káká'ì ta rì bà wotí gbí tàkùù mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí rì bà wotí gbaànjé, Jézù gii ya gí bà zò i á 'bá mì 'bí gbolò mbe kpolo tí tàkùù mì ndâ Jùdèyà. Yí má gii yee kà, ndâ 'duù 'daá gí gii dù kù je mbí ndú kpolo ma ká gítí wó. ² Mâ gii zeke'o, 'bí 'dakò ta ndâ 'bì wó ta kò wó oko 'daá gí gii ja tí wó gí gí mì Jézù. ³ Jézù má gii òò yê ro 'dakò tí nò, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkùù, ta ndâ mbe kpolo tí tàkùù mì ndâ Jùdèyà, máa, «Bà 'vala 'duù ta rì bà wotí gbí tàkùù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà dú? À má me dú lá, yo 'dè jì ye.»

⁴ Káa ndú gii biya bà 'visi có jì Jézù gí. Tacó ènò, Jézù gii zèè 'bì 'dakò tí nò, bindi yí gii 'vala yí gí, bindi yí gii 'dè có jì yí máa, yí ya gí. ⁵ Jézù má gii je nó jì 'dakò tí nò gí, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkùù, ta ndâ mbe kpolo tí tàkùù mì ndâ Jùdèyà, máa, «'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò, delè 'bí i-kó-ko mì wó, má 'va tí gbí guu ta rì bà wotí gbí tàkùù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, yí bà ja yí gí sè wálá?» ⁶ Bà 'visi có jì Jézù káká'ì gii kpò ndú gí.

Bà si tí 'duù tí i ta kpéétí wó

⁷ Jézù má gii òò ña bà jòò tí ndâ 'bí ka wó wíri tacó bà ki tí ndú tí ndâ bàndò mì ndâ kpo-kpò 'duù gí bà zò i, yí gii lòkò'bò có jì ndú máa, ⁸ «'Duù má tè'é tí lo gí bà zò i á bàndò bà kò niì, si bà có ká ngé ya gí bà ki tí lo tí bàndò mì ndâ kpo-kpò 'duù ta muu lo mí to. Tacó ndâ-'bì-lá mbe 'bá tè'é tí ndâ 'bí kpo-kpò 'duù mbe ndii wó gí, gí. ⁹ Bindi mbe 'bá bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, «Si bàndò tí nó jì kpo 'duù tí nò.» Bà a wò 'do bà-i-nò kù ya gítí bàndò mì ndâ lúkúfà 'duù bà me a duù ta nò. ¹⁰ À má ènò, à má tè'é tí lo gí bà i, ya gí bà ki tí lo tí bàndò mì ndâ lúkúfà 'duù. Mbe 'bá má òò máa, bàndò tí nò 'vii ta wò lá, a yí ká bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí bàndò mì ndâ ka lo kpo 'duù kà zò, kómbe ye.» Tù lo ndi bà gii uu ta o bà a wò gí yaà kù ya gítí bàndò mì ndâ kpo 'duù, tacó a te duù mítí lo mí kùro ndâ 'duù tí nó 'daá náa yo kù ki tí yo to ta ndú nó gí. ¹¹ Tacó 'duù má kù si tí wó tí i ta kpéétí wó, ndâ 'duù bà si yí tí i wálá. Káa 'duù mbe si tí wó tí i lá, ndâ 'duù bà te duù mì tí wó.»

¹² Bindi yí gii 'dè có jì mbe 'bá tí nó náa ndú kù zò i á 'bá mì wó nó, máa, «I-zó-zò má 'bá mì lo, kili me káa ndâ kómbe lo, ta ndâ ná'vindi lo, ta ndâ nambe lo, ta ndâ ka 'bá mì lo ñinó náa àá mì ndú a i nó, tacó wàa ndú taàbé 'ví tè ta é tí lo gítí ñindi ndú nò lá. ¹³ Bàkà i-zó-zò, wàa wò 'ví kili ndâ mbe yê, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù iri ta to, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ mbe sú ro, gítí. ¹⁴ Bindi Mbírì bà bàkà nambeè jì wò, tacó wotí bà ko mboo i-zó-zò mì lo nò jì wò tí ndâ 'duù tí nó wálá. Mbírì bà ko mboo i-zó-zò mì lo nò jì wò ta o bà 'vala ndi ndâ mbe bàkà go có mì wó 'do gbí muu'dú ndú.»

Bà lòkò'bò gítí gbolò o bà zò i

15 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nò mbe kù zò i ta ndá Jézù nò mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, yí gii 'visi có ji Jézù máa, «Ndá mbe zò i 'bá mà Mbiri wúnò bà dù a ndá mbe tó pá.»

16 Káa Jézù gii 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ci o ji ndá 'duù me mbè máa, ndú ya gí bà zò i 'bá mì yì. 17 O bà zò i tí nò náa yí ci nò mâ gii me tí gí, yí gii bàkà i-zó-zò me gbolò, bìndi yí gii tuu bòò mì wó, máa, yí ya gí bà 'dè có ji ndá 'duù tí nò náa yí ma có i-zó-zò ji ndú nò, máa, à bàkà i-zó-zò cee gí.

18 «Bòò mì wó mâ gii ya gí bà 'dè có tí nò ji ndá 'duù, ndá 'duù 'dáá gí gii ònòkò tí ndú 'do tí bà ya gí bà zò i gí. Kpédélé 'duù tí nò náa bòò tí nò 'de yí nó loko gbí 'bá wó, máa, «Nó kpónó kuu kò ye. Ye kù ya gí bà gala 'bí ña ngú ñjì náa ye sì á kàzò. Ya gí bà 'dè có ji mbe tí lo, máa, ye biya bà gí gí tà é mì wó me bíyá-biya lá.»

19 «Bà só 'duù tí nó náa yí 'de yí nó gii 'dè tiri ji yí máa, «Kpokèji bà ya ye ngé gí wálá, tacó ye kpónó kù ya gí bà ò nètè mì ndá 'bí ngú mò'dú náa ye sì tacó bà ji ñjì kàzò. Delè ndi lo ya gí bà 'dè có ji mbe tí lo, máa, gùù tè kàrà dì lá.»

20 «Bà ta'ò 'duù gii ci yí ta tiri, máa, «Ñinò kpónó a bà ko niì mì ye gí tí gí 'bá ká nò. À da 'bò mítí kò ye gí.»

21 «Bòò tí nò gii dele ya gí 'bá, bìndi yí gii 'vanda ndi kòcò ndá 'duù tí nò 'dáá gí ji mbe tí wó. Mbe tí wó bà-i-nò gii 'visi có ji yí ta kpo-tàkòcò, máa, «Goonó ya ta ndi tí ndá kpokèji gbí gbata, wò má 'de ndá mbe yè, ta ndá mbe sú ro, ta ndá mbe ku kò, ta ndá 'duù ñinó mbe ki'viki mì to gí nó, wò 'ví gí ta ndú.»

22 «Bòò tí nò gii ma ndá ña ndá 'duù tí nò náa mbe tí wó 'deke ji yí nò, káa ndú yè tà'i bà zò i lá. Tacó éno, yí gii 'dè có ji mbe tí wó máa, «Ye ma ndá 'duù go có mì lo nò gí, káa ndú gii yè tà'i bà zò i lá, bu ye.»

23 «Káa mbe tí wó gii 'visi có ji yí máa, «Ya ta ndi tí ndá kpokèji á sè 'do gbí gbata, wàa wò 'ví ma ndá 'duù yee tí o tí nó náa tà'i bà zò i yè ta ndá 'duù gí.» 24 Bòò tí nò mâ gii kili ndá 'duù yè tà'i bà zò i go kòcò mbe tí wó nò gí, mbe 'bá gii 'dè có ji ndá 'duù tí nò, máa, «Ye kù 'dè có ji yo máa, ndá 'duù tí nó náa ye tè'é tí ndú káa ndú biya bà gí gí nó, bà tala i-zó-zò mì ye nó wálá.» »

I tàkò bà dù tí mbe tala có mì Jézù

25 Ndá 'duù me mbè gii kaa kù ko tàkò Jézù. Yí bà-i-nò gii 'visi tí wó gí ndiì, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, 26 «'Duù má gí gí mì ye, káa njembí wó ká kácáá tí ndá bu wó, ta nawu wó, ta niì mì wó, ta ndá 'viì mì wó, ta ndá ná'vindi wó, ta ndá námì wó, ta miri wó, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá. 27 'Duù má te 'dóó ñjèèkpe mù mì wó, wàa yí 'ví gí tí gí tàkò ye lá, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

28 «Tacó 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kpónó má kù bàkà có bà gèè 'bá, kpédélé có gbí muu wó bà dù me bà kojo có gítí bàndò bà 'de ndá i-nètè gítí bà cee ta 'bá tí nò lá? 29 À má éno lá, yí má duu káa ndá kpalà mí tà to gí, káa bà cee sè nètè gítí 'bá gii kpò yí gí, ndá 'duù bà ño yí, 30 máa, bà gèè 'bá kpò yí gí.

31 «À delè a gba ngayi jé ká kù ya gí bà tè 'bí ka wó gba ta gó, náa yí má ò nò ni gí máa, wotí gó mì ka wó nò ndii yí gí? 32 Yí má ò nò ni éno gí, yí bà tuu tú 'do ká tí 'dú, máa, ndá yì 'dè có tí nò gbí òkò tí ndá yì

ta yí nò 'dé-'dè. ³³ À má ènò, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe biya ndâ i mì wó 'dáá gí lá, bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

À kù yee tẹ̀ zì ñìnó nàa gó zì cee 'do gbí gí nó gí 'dè

³⁴ «Gó zì má kù gbí mbí zì, yí a tó i. Káa bà gó ngo zì tí nò má cì cee gí, kẹ̀jì bà dele ta gó zì gí gbí tẹ̀ zì tí nò káká'í wálá. ³⁵ Tẹ̀ zì me i mbe zii to tacó ba ọ̀ rì lá. Ndâ 'duù kù te tẹ̀ zì yee ká tí vò i gí 'dè. À má ènò, 'duù ñìnó ta tù bà 'dì có tí muu wó nó 'ví 'dì có.»

15

Rómbo mbe gíri gí

¹ Ta o tí nò, ndâ mbe kù kili i-míri me mbè, ta ndâ 'bí vo-vò Jùdéya gii kaa ya kù 'dì ndâ có mì Jézù. ² Ndâ mbe kpolo tí tàkìi, ta ndâ mbe ñibà tàkìi mì ndâ Jùdéya má gii ñò ènò, ndú gii 'bità bà 'dè víi có ta kòlòwò, máa, «'Dakò tí nò kù ñònòkò tí wó ta ndâ 'duù ñìnó nàa à mò ndú 'do gbí tàkìi mì ndâ Jùdéya gí nó. Ndú delè kù zò i ta ndú gbí gbèe ká'í!»

³ Jézù má gii 'dì có mì ndú nò, yí gii lòkò'bò có jì ndú, máa, ⁴ «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má kù gbà ndâ rómbo mì wó zì 'duù-vò, káa 'bí gbaànjé gii gíri gí, yí bà jee sè mbè ndâ ñìnó kù zò i nó mí to, bìndi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ñìnó mbe gíri gí nó, yee tí o tí nó nàa yí 'de yí gí nó wálá? ⁵ Yí má 'de yí gí, yí bà te yí mí pààpì wó ta líkí'o kù ya tí gí 'bá. ⁶ Ta o bà ye ta yí 'bá, yí bà kili ndâ kómbe wó, máa, «Yo gí, wáa ndoo 'ví zò i ta líkí'o, tacó 'bí rómbo mì ye kùtáa gíri gí, káa ye gii 'dè yí gí!» ⁷ Ye kù 'dè có jì yo máa, ñìnò a gbèe ọ̀ a i tí nó mbe kù bàkà tí á gbíri nó ká nò. Gbèe mbe bàkà vò i muu to tí nó má 'visì muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó gítí kpokèjì mì Mbíri, líkí'o wó tí Mbíri á gbíri ndii líkí'o ndâ mbè 'duù tí nó cúú-cu-cù mbe kù co tí kpokèjì mì wó nó gí.»

Njì gírìsì gbaànjé mbe gíri gí

⁸ Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Ndâ njì gírìsì muu 'bì kpónó má mì ñii, bìndi 'bí gbaànjé gii 'va tí to á 'do tí wó ta bèbìlì, ñii tí nó bà tù ngba wu, bìndi yí gii pà ta tà'í léé gítí gbèe gírìsì mì wó nò wálá? Káa à má me tí tí i bà kaa tà'í tí nò, ñii tí nó bà je kù'ò gítí gbí òkò ndâ ká'í pétékè'i, yee tí o bà 'de gbèe gírìsì tí nò wálá? ⁹ Yí má 'de gí, yí bà kili ndâ kómbe wó ta ndâ ka 'bá mì wó, bìndi ndú bà da 'dì ta líkí'o. ¹⁰ Ye kù 'dè có jì yo máa, líkí'o kù bàkà ndâ basìlì mì Mbíri ta o tí nó nàa 'bí mbe bàkà vò i gbaànjé má 'visì muu wó gítí kpokèjì mì Mbíri go ènò.»

'Bí 'vii tí vò mbe volo gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò 'bí có, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii jò ndâ 'vii-'dakò sósò'ò. ¹² Ndú má gii kpolo tẹ̀ tí ndâ 'dakò gí, ñìnó tí 'vii nó gii 'dè có jì bu ndú ta 'bí ri gbaànjé, máa, «Je bà ndâ i mì ye á 'bá nó jì ye, bu ye.» Bu ndú bà-i-nò má gii njèè gbí ndâ i-'bá jì ndú go i gbí tàkìi mì ndú gí, ¹³ 'vii-'dakò tí nò gii bàkà káa làmbu sili bìndi bà njèè gbí ndâ i mì ndú, bìndi yí gii kaa bà ndâ i mì wó 'dáá gí, yí gii ya 'do 'bá mì bu wó gí gbí 'dú to. Bìndi yí gii volo gbí ndâ i tí nó vùrù-vùrù go i mì mbùrù nó.

¹⁴ «Ngo má gii tẹ̀ á bìndi ndâ i mì wó nò gí, go gii tẹ̀ to tí nó nàa yí 'dòkò ta 'bá ya gítí nò tí ñìndi ku. Káa gbèe i mì wó wálá. ¹⁵ Tacó

énò, yí gii kpò tí wó míti 'bí 'dakò tí 'duù gbí to tí nò. 'Dakò tí nò gii bàkà yí tí mbe kù je i-zó-zò ji ndâ kàdùrúkù mì wó. ¹⁶ Yí gbí ndâ o tí nò má 'de i-zó-zò mì ndâ kàdùrúkù, yí bà zò gí, káa a mbe je ji yí ká wálá. ¹⁷ Yí má gii kojo có kpòò, muu wó gii gí gítí wó gí. Bìndi yí gii 'dè có máa, «Ye kù cì ta go, káa yí ndâ mbe kù bàkà nèté 'bá mì bu ye kpónó gítí i-zó-zò wálá. ¹⁸ À má éndò, ye bà dele ndi ye ya gí mì bu ye, wàa, ye 'ví 'dè có ji yí máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbírì gí, ye delè bàkà vò i gítí lo gí, bu ye! ¹⁹ Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo káká'í lá. Si ye 'ví dù tí 'bí mbe bàkà nèté mì lo gbaànjé.» »

²⁰ «'Vii-'dakò tí nò bà-i-nò gii nje nó ya gí 'bá mì bu wó. Bu wó má gii nò yí 'do me 'dú kèjì, yè ro wó gii bàkà yí gí. Yí bà-i-nò gii a ya gí bà kunduu yí, ta bà òlò gbí tù wó. ²¹ Káa 'vii-'dakò tí nò gii 'dè có ji bu wó, máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbírì gí, ye delè gii bàkà vò i gítí lo gí, bu ye. Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo lá.»

²² «Káa bu wó bà-i-nò gii tè'é tí ndâ bòò mì wó, máa, «Yo gí ta banga bòngò nìnó ta ña wálá nó, ta banga i-tí-sìlì-'bì, ta tàrà.» Ndâ bòò tí nò má gii gí ta ndâ i tí nò gí, 'dakò tí nò gii zaa 'vii mì wó gí. ²³ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ bòò mì wó, máa, «Yo ya gí bà gí ta 'bí 'vii-mò'dú nìnó ta banga dii wó nó, wàa yo 'ví bàkà ta i-zó-zò, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o. ²⁴ Tacó 'vii mì ye nó táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí. Yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.» Ndâ bòò mì 'dakò tí nò má gii bàkà go có mì wó nó gí, ndú gii 'bità bà zò i ta líkí'o tí ndú.

²⁵ «Ta o tí nò náa ndú kù bàkà ta ndâ i tí nò nò, kpo 'vii-'dakò mì 'dakò tí nò a i gbí njí. Yí má gii dooko gí 'bá yí gii 'di kòcò ndâ 'duù kù cè cè, ta bà dù ru. ²⁶ Yí bà-i-nò gii tè'é tí 'bí bòò mì bu wó gbaànjé, bìndi yí gii 'vee yí, máa, «A yè ká bàkà tí ta bìndi ye 'bá tí nó?»

²⁷ «Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí, máa, «A ná'vindí lo ká dele ndi wó 'do gbí to tí nó táánò náa yí ya gítí nò. Káa bu lo gii zì 'vii-mò'dú tí nó táánò náa ndoo ko yí ta banga dii wó nó tacó bà te ta wírì míti wó, tacó yí dele 'do kà ta vò i tí wó wálá.»

²⁸ «Tàkòcò 'vii-'dakò tí nò bà-i-nò gii kpolo ndii muu bà ya yí gí tà'í gí. Bu wó má gii nò éndò, yí gii có gí sè, bìndi yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí ya gí tà'í. ²⁹ Káa 'vii-'dakò tí nò gii 'visì có ji bu wó, máa, «Nò káa ña mbè ndoo tí nó náa ye kù bàkà nèté ji wò go bòò mì lo nó gí! Ye jé ta 'bí gbèè rì ndii muu ndâ có mì lo lá. Wò jé je ji ye a yè? À kpétí káa vòò rókpo 'vii-bee sínò wò jé je ji ye, tacó wàa ze 'ví 'dè ta líkí nje ta ndâ kómbe ye lál! ³⁰ Káa wò kpónó gii zì a ngbú 'vii-mò'dú ta i ká gbí wó ji 'vii mì lo mbe kaa ndâ i mì lo ya gí bà volo gbí ndú ji ndâ vo-vò nìi 'dáá gí, bìndi yí gii dele ndi wó.»

³¹ «Káa bu wó gii 'visì có ji yí, máa, «Ndâ kù dù ta ndà 'bá ta o 'dáá gí. Ndâ i mì ye 'dáá gí a ndâ i mì lo, 'vii mì ye. ³² Ye te wírì míti ná'vindí lo ta pétékè tàkòcò ye ká dú, tacó yí táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí; yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.» »

16

Vò bòò tí mbe fílì 'bì

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii 'di có máa, bòò tí nó náa yí te yí tí mbe kpolo tí ndâ i mì wó nó kù volo gbí ndâ i mì wó.

2 'Dakò tí nò bà-i-nò gii tè'é tí bòò mì wó nò, bindi yí gii 'vee yí, máa, «Ndá có tí nò náa ndá 'duù kù 'dè ji ye ta rẹ lo nó a yúcó? Tùbà sè ndá i gbí gálá ji ye, tacó ye káká'i gí bà si wò 'ví dù gbí gálá mí ye wálá!»

3 «Bòò tí nò má gii 'di có tí nò, yí gii kọọ có gbí njembí wó, máa, «Mbe tí ye kẹ̀ji gí bà mòkò ye 'do gbí nèté gí! Ye 'ví me ta tí ye ée? Wotí bà ji njí tí ye wálá. Káa àá ọọ ye a nò bà yù i. 4 À má ènò, ye kpónó bà bàkà 'bí ọ́a i 'dakò mì ye, tacó wàa yí kpèti má mò ye 'do gbí nèté gí, ye 'ví kù zò ta nje ye 'do mì ndá 'duù tí nò.»

5 «Yí bà-i-nò gii tè'é tí ndá 'duù ọ̀nó ta i mì mbe tí wó muu ndú nò. Bindi yí gii 'vee kpédélé 'duù 'do gbí òkò tí ndú máa, «Áá mì mbe tí ye muu lo a ée?»

6 «Káa 'dakò tí nò gii 'visi có ji yí, máa, «Áá mì wó muu ye a ndá còngò bàà mbá zi'duù-vò.»

«Káa bòò tí nò gii 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Jaka tí ndá mbíli tí nò náa wò táánò ki'viki tacó bà 'vii có gítí bà si bàà tí nò nó 'do gbí wú gálá gí, wò 'ví si sè ndú mí gbí wú ká zi'duù-só-nje muu'bi cuki.»

7 «Bòò tí nò gii 'vee 'bí 'duù káká'i, máa, «Káa wò ọ̀ndi lo, àá muu lo a ée?»

«Káa 'dakò tí nò gii 'visi có ji yí máa, «Áá muu ye a ndá gboko cù 1,000.»

«Káa bòò tí nò gii 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Si mí gbí wú káa ndá mbíli 800.»

8 «Mbe tí wò bòò tí nò gii ùlù yí gítí ọ́a i yú ọ́o tí nò náa yí bàkà nò, tacó 'duù ta ọ́o wó mbe yú ènò gbí òkò tí ndá 'vii gbí ngba'o wálá.

9 «Tacó ènò, ye kù 'dè có ji yo máa, yo bàkà nambeé ji ndá 'duù ta ndá i muu to tí nó, tacó wàa, bà ndá i tí nò má da gí, Mbíri 'ví te ta wíri mítí yo á 'bá tí nó mbe dù tí ká nò. 10 'Duù má ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí wó gbaànjé gí, yí bà ni bà kpolo tí ndá kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè gí. Káa bà kpolo tí làmbu i ta njembí 'duù gbaànjé má kpò yí gí, bà kpolo tí ndá kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè bà kpò yí gí. 11 Káa bà kpolo tí ndá i muu to tí nó ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je ndá i mì Mbíri ji wò, máa, wò 'ví kpolo tí ndú? 12 Bà kpolo tí ndá i mì ndá 'bí ka lo ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je i ji wò tí 'dóó ọ̀ndi lo?»

13 «Gbèè bòò bà bàkà nèté ji ndá 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé wálá. Yí má zè 'bí nìkì maa, yí bà zè 'bí ka wó nìkì wálá. Yí má kù te duù mítí 'bí, yí bà sì 'bí ka wó tí i wálá. Wò má kù bàkà nèté ji Mbíri ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de 'bí njembí tacó bà tee mítí ndá i muu to tí nó wálá.»

Ndá 'bí có náa Jézù 'dè ndú

14 Ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéya, tí ndá mbe go ndá i muu to tí nó, mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii ọ́o Jézù ọ́o-ọ́o. 15 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «A yo ká kù bàkà tí yo tí ndá 'duù jáá á kùro ndá 'duù. Káa Mbíri nò ndá có gbí njembí yo ni gí. Tacó ndá i tí nó náa ndá 'duù kù si tí ndá kpóló-kpòlo i nó me ndá i kùro Mbíri lá.

16 «Ndá có mì Mòze, ta ndá có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndá wàràgà mì ndú nó, bàkà nèté yee ká tí o mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù. Bindi bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba gii 'bità tí. 'Do tí o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có tí nò, ndá 'duù me mbè kù gii bàkà wotí tacó bà dù tí ọ́a ndá 'duù tí nó tí ndá bòò-gba

mì Mbířì. ¹⁷ Káa à peteke a bà 'bu ndâ tàrì ta to tí nó á cotí bà gířì 'bí làmbu nji có té'déé éno 'do tí có mì Mòze.

¹⁸ «'Duù má nje nìi mì wó gí, bìndi yí gii kò 'bí ngú nìi, yí kú zi a ngbà ta ngú nìi tí nò. 'Duù delè má kò nìi tí nó náa 'dakò mì wó nje yí gí nó, yí kú zi a ngbà ta yí.»

Ndâ 'bí mbe da i ta Lázàrò

¹⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji ndú, máa, «'Bí 'dakò táánò tí mbe da i kú yuu káa ndâ kpo-kpò bongo, yí delè kú zò káa tó i 'bàa ta řì 'dáá gí. ²⁰⁻²¹ À gii te 'bí 'dakò tí mbe yê ta řè wó a Lázàrò, ta ndâ kà ta ndi tí kútí wó náa ndâ bô kú là řo ndú, mí njekèji ndùgù mì 'dakò tí nò tí mbe da i nò, kú ù ndâ njúnjú i-zó-zò ñinò mbe kú 'vaka tí to bìndi wó ta o 'dáá gí.

²² «Lázàrò má gii cì gí, ndâ basili mì Mbířì gii te yí ya tí gí řègbà tí Àbìráámò gbířì. 'Dakò tí nò tí mbe da i nò má gii cì gí, a gii duu yí gí.

²³ Káa yí gii dù á ta to gbí sé'i á 'bá mì ndâ ku, bìndi yí gii ñò Àbìráámò me dú, bìndi Lázàrò kú kù tí wó to á řègbà tí wó. ²⁴ Bìndi yí gii tò kú ta bà 'deke tí wó ji Àbìráámò, máa, «'Nò yê řo ye, bu ye Àbìráámò. Si Lázàrò 'ví yuu silì 'bì wó gbaànjé mí gbí ngo, wàa yí 'ví si ngo tí nó á tí silì 'bì wó nò 'ví cì gí gbí nje ye, tacó bà 'dèè mè ye tacó ye gbí gbolò sé'i.»

²⁵ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Koro muu lo, máa, wò táánò kú 'vala gbí dà, 'viì mì ye, káa gbèè tó i mbe waa to có kòtí Lázàrò wálá. Káa à kpónó kú teke'de yí bà-i-nó, káa wò kú kònò sé'i. ²⁶ Káa à me ká éno cuki lá, cèe gbolò pù ngo njeè gbí òkò tí ndoo gí. Kpokèji bà ya ndâ 'duù 'do mì ze kàá gí mì yo kà wálá. Kpokèji bà gí ndâ 'duù 'do mì yo kà gí mì ze delè wálá.»

²⁷ «Káa mbe da i tí nò gii 'visì có ji Àbìráámò, máa, «À má éno, bàkà nambeè mì lo, wò 'ví tuu Lázàrò gí gí 'bá mì bu ye, ²⁸ wàa yí 'ví 'dè có tí kpoè ji ndâ ná'vindi ye vô mbe cì lá, máa, ndú 'ví gí gí gbí bàndò mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nó lá.»

²⁹ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì kuu mì ndâ ná'vindi lo kà; si ndú 'ví 'di ndâ có mì ndú.»

³⁰ «Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji Àbìráámò, máa, «À me éno lá, bu ye Àbìráámò. À má a vuuvuu ká co mítí ndú, ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vô kpokèji mì ndú gí.»

³¹ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Ndú má biya bà 'di ndâ có mì ndâ Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì gí, à kpèti káa ku ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ká ya gí bà 'dè có ji ndú, ndâ có mì wó nó bà dù gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô.» »

17

Vò i kùro Mbířì

¹ Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndâ i mbe eendi ndâ 'duù gítí bà bàkà vò i ta o 'dáá gí bà dù kuu, káa 'duù tí nó mbe kú gí ta ndú nó bà ñò mítí wó! ² À nìkì a bà eře du díí mítí mīřì ña 'duù tí nó, wàa à 'ví te ta yí 'va mí tà kàpá cotí bà volo muu 'bí 'viì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ víí 'viì tí nó mì wó. ³ Káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, 'Bí

ná'vindí yo gbaànjé má bàkà i lè gî, yo 'ví 'dè gbí vò i mì wó ji yí. Vò i mì wó nò má volo tí wó gî, yo 'ví si có gítí vò i mì wó nó mí to. ⁴ Yí má co ta yo tí kpokèjì ñìnó mbe lè gî ta bà vò-nje só gbí gbèe ɾi, káa bìndi bà bàkà ndâ vò i mì wó nò yí kù gî gî bà 'deke tí wó ji yo máa yì káká'i bà bàkà ndi ña i tí nò wálá, yo 'ví si có gítí wó mí tò.»

Bà tee njembí mítí Mbíri

⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'deke tí ndú ji yí máa, «Je wotí bà tee njembí ze mítí Mbíri tí kpoò ndii ñìnó náa ze kù me kpónó nó gî ji ze, Mbe tí ze.»

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kùtáa má kù tee njembí yo mítí Mbíri kpèti ká nji'díi éno, yo má 'dè có ji 'bí gbolò mú-'belè máa, yí a ta teè wò vùkù 'do tà to, wàa yí 'ví ya gí bà ɾò ndi tí wó mí tà kápá, yí bà 'di có mì yo nò gî.

⁷ «Bòò mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má gí 'do gbí nji, má wálá 'do bà gbà ndâ rómbo, yí bà 'dè ji bòò tí nò máa, «Ndi ngé ya gí bà zò i gî? ⁸ Có náa yí bà 'dè ji bòò tí nò bà dù me éno máa, «Caka tí lo gî wàa wò 'ví bàkà i-zó-zò ji ye, ye má zò i cee gî, wò 'ví gii ya gí bà zò ñindi lo» lá? ⁹ Yí 'dè niki maa ji bòò mì wó tacó bà bàkà nètè tí nó náa yí je ji yí nó gî? ¹⁰ Yo delè ká éno. Yo má bàkà ndâ nètè tí nó náa à je ji yo nó cee gî, yo 'ví 'dè có máa, «Ze káa ndâ bòò sínò, ze kù bàkà káa ndâ nètè ñìnó náa à je ji ze nó cuki.» »

Ndâ 'bí mbe cì muu'bi

¹¹ Jézù gii ñjè nó kù ya gí Jèrùzàlémè co tí wúngbó to tí nó gbí òkò tí ndâ Sàmáriyà ta Jùdéyà nò. ¹² Yí má gii yee 'bá mì ndâ 'bí 'duù, á gí ndii 'do gbí gbata, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ 'bí mbe cì muu'bi. Káa ndâ mbe cì tí nò gii ɾò tíyò 'do tí Jézù janga-jàngá gí ndii. ¹³ Bìndi ndú gii 'deke tí ndú ji yí ta kòcò ndú ngára gí yaà máa, «Jézù, Mbe tí ze, ñò yè ɾo ze!»

¹⁴ Jézù má gii zeke ndú, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ya gí bà túbà tí yo ji ndâ bu-Mbíri.» Káa si ndú kpokèjì ta nó kù ya gí mì ndâ bu-Mbíri, ndú má gii ñò cì cee 'do tí ndú 'dáá gî gî.

¹⁵⁻¹⁶ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó muu'bi náa cì cee 'do tí ndú nó, tí 'duù Sàmáriyà, má gii ñò bà cee cì 'do tí wó, yí gii dele ndi wó jee bà ya gí mì ndâ bu-Mbíri mí to, ta bà ùlù Mbíri ta kòcò wó ngéé gí yaà. Yí má gii yee mì Jézù, yí gii ìri ta muungbó wó ya gí bà zèè kò Jézù, ta bà 'dè niki maa ji yí.

¹⁷ Káa Jézù gii 'vee 'vé máa, «Muu ndâ 'duù tí nó náa cì cee 'do tí ndú nó kùtáa me muu'bi lá? Káa sè ndâ 'duù ñìnó vò-nje nà'ò nó ngò? ¹⁸ Káa à dele gí gí bà ùlù Mbíri káa gbèe 'dakò tí nó mbe 'dó-'do tí 'duù Sàmáriyà nó tacó yè?» ¹⁹ Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya ta nó mì lo, tacó bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gî.»

Bà gí o bà dù Mbíri tí gba tí to tí nò

²⁰ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù gítí o bà gí Mbíri gí bà zogo tò tí nò. Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «'Bí i mbe túbà bà gí o tí nó náa Mbíri bà gí tí gí bà zogo to tí nó nò wálá. ²¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'dè có ji yo tí wó máa, «Yo ñò nò! Mbíri kpónó kù zogo to tí nò,» nò bà dù wálá; 'bí 'duù delè ta wotí tí wó tacó bà 'dè có ji yo

máa, «Yo ñò zô! Mbíri kpónó kù zogo to tí zô,» bà dù wálá. Tacó Mbíri kpónó kù zogo to gbí òkò tí yo.»

²² Jézù mà giì 'visì có gí tàkò 'vé mì ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nó gí, yí giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo wúnò bà 'deke tí 'bí ri gbaànjé 'do gbí òkò ndâ mbè sili tí nó mì 'Vii-mi-'Dakò, káa yo bà 'de wálá. ²³ Ta o tí nò ndâ 'duù bà dù kù ñònòkò muu yo máa, «Yo zeke'o zô!» «Yo zeke'o nô!» Káa yo 'ví tè gí tàkò ndâ có mì ndú nò gbaànjé lá. ²⁴ Tacó o bà gí 'Vii-mi-'Dakò bà dù go mù mbe ì gbaànjé, bìndi ngba wó giì cee tàrì 'dáá gí. ²⁵ Káa yí bà kònò a sé'i ta wotí tí kpédélé'i má kózò gi. Ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà biya yí 'dáá gí má kózò gi.

²⁶ «O bà gí 'Vii-mi-'Dakò wúnò bà dù ká jé go o mì Nówà dígíséé. ²⁷ Gbí o mì Nówà nò, ndâ 'duù 'dáá gí kù zò i, ndâ 'duù kù njù pe, ndâ 'dakò ta ndâ niì kù kò tí ndú, yee ká ngé tí ri bà o Nówà gí gbí gbà, bìndi ngo giì miì ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁸ O bà gí 'Vii-mi-'Dakò nò delè bà dù teke-tèkè go o mì Lótì dígíséé. Ndâ 'duù ta o tí nò kù zò i, ndâ 'duù kù njù pe, ndâ 'duù kù mà 'velè ta bà sì i, ndâ 'duù kù rò njí, ndâ 'duù kù gèè 'bá. ²⁹ Káa ta ri bà njè nó mì Lótì 'do gbí gbata Sòdómà, Mbíri giì si wu, ta ndâ i mbe kù lu wu, kù nì gí to 'do tàrì giì miì ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà 'dáá gí. ³⁰ Njìnò a ña i tí nó wúnò bà bàkà tí ta o bà co 'Vii-mi-'Dakò gí ọ ọ ri nò.

³¹ «Ta o tí nò, wò tí 'duù má pí 'bá, wò 'ví co gí to tacó bà ya gí bà kaa ndâ ká'i mì lo 'do tà'i lá. 'Duù ta o tí nó má gbí njí, yí 'ví dele ndi wó gí 'bá lá. ³² Yo kojo muu yo gítì nawù Lótì! ³³ 'Duù mbe kù jè ta bà kojo có máa 'válá mì yì a i 'bí yì, bà giiri miiri wó gí; káa 'duù mbe si miiri wó jì ku gí ká bà 'vala miiri wó. ³⁴ Ye kù 'dè có jì yo máa, ta bèbìlì tí nò, ndâ 'duù má sósò'ò gbí gbèè kpâ-sili, áa bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí to. ³⁵ Ndâ niì má sósò'ò kù no 'vuù toko gbaànjé, áa bà je 'bí gbaànjé gí, si ka wó mí ọ 'vuù. ³⁶ Ndâ 'dakò má sósò'ò gbí njí, áa bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí gbí njí.»

³⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «Áá bà ọka ndâ 'duù ya tí gí kòtí 'di, Mbe tí ze?»

Káa yí giì 'visì có jì ndú máa, «Ndâ gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí có tí nò éno máa, ku i kuu gbí to tí nò.»

18

'Bí nawù ku tí vò mbe kpácà

¹ Jézù giì lòkò'bò 'bí có jì ndâ mbe tala có mì wó tacó wàa ndú 'ví me ta kpìkì-kpìkì gítì bà 'deke tí ndú jì Mbíri lá, ² éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé dígíséé, 'bí gba mbe cì gúku tí Mbíri lá, delè mbe si ndâ 'duù tí i lá kù 'vala gbí 'bí gbata. ³ Bìndi 'bí nawù ku ta o 'dáá gí kù ya ta ngbàngà mì wó gí kùro gba tí nò, máa, «'Dè yúco je gítì có tí nó gbí òkò tí ze ta 'duù tí nó mbe zi ye gí nó gi!» ⁴ Niì tí nò nò gí gbí ngbàngà kùro gba tí nò ta cèè kòndi o, káa gba tí nò biya bà waa có mì wó gí. Gbí ndòngbú njìnò gba tí nò giì kojo có máa, «Ye ñò nì gí máa, gúku Mbíri tí ye wálá, delè nètè mì ye ta 'duù wálá, ⁵ káa kpácà gbí yì niì tí nó ngé ndii gí. À má éno, ye bà waa có mì wó jì yí. À má éno lá, yí bà gí kù pèè mbí ye ta o 'dáá gí.» »

⁶ Mbe tí ndoo giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di có tí nò náa gba tí nò jé mbe waa yúcó lá nò 'dè nò gí? ⁷ À má éno, Mbíri bà waa yúcó ji ndâ 'duù mì wó náa yí ruka ndú, mbe kù 'deke tí ndú ji yí ta sí gbí wálá nó wálá? Gbí dii wó bà me a jàmànakà gítí bà koni ndú? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, yí bà waa yúcó ji ndú ta zítí tí wó. Kpétí ká éno, 'Viì-mi-'Dakò má gi wúnò, yí bà 'de ndâ 'duù mbe kù tee njembí mítí Mbíri muu to tí nó gí?»

Bà si tí 'duù tí mbe bàkà tó i kùro Mbíri

⁹ Jézù giì lèkò'bò có gítí ndâ 'duù ñinó mbe kù túbà tí ndú, máa, ndâ yí a ndâ mbe bàkà tó i, ta bà dù kù 'dè có ñónókó gítí sè ndâ 'bí 'duù nó, ¹⁰ máa, «Ta 'bí o gbaanjé ndâ 'bí 'dakò sósò'ò giì ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíri. 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaanjé a mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, bìndi ka wó tí nó náa ndú ta yí nó a Jùdéyà tí mbe kù kili i-míri mì ndâ Ròmánò. ¹¹ Ndú mâ giì yee 'bá-Mbíri gí, 'duù tí nó tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó giì rò táyò, bìndi yí giì 'deke tí wó ta kpéetí wó ji Mbíri, máa, «Ye 'dè niki maa ji wò tí Mbíri, tacó ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe gbolò njembí nó lá, ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù 'boo yúcó mì 'duù nó lá, ye delè me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù zingbà ta ndâ niì mì ndâ 'duù nó lá. Co tí ndâ ña ñinò 'dáá gí, ye me go 'dakò tí nó tí mbe kù kili i-míri mì ndâ Ròmánò á seè tí ye nó lá. ¹² Ye kù kònò go ta sili só gbí òkò ndâ 'bí ri bà wotí ta ka wó ri bà wotí. I má dí 'bì ye, ye kù mò bà ñindi lo tí Mbíri ji wò go i gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà.»

¹³ «Káa 'dakò tí nó tí mbe kili i-míri mì ndâ Ròmánò nó giì rò táyò gàà gí ndi 'do tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà. Bà te muu wó gí yaà giì kpò yí gí. Bìndi yí giì kunduu 'bì wó mí njembí kù 'deke ta tí wó ji Mbíri máa, «Áá Mbíri, ñò yê ro ye, tacó ye a mbe bàkà vò i.»

¹⁴ «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nó tí mbe kili i-míri nó dele ndi wó gí 'bá bìndi bà 'deke tí wó ji Mbíri tí 'duù ñinó náa à gbí òkò tí ndú ta Mbíri a nambeè. Káa ka nó mì wó 'de tó i 'do mì Mbíri lá. Tacó 'duù ta o 'dáá gí má kù luguu tí wó ta 'vérè, mbe si yí tí i wálá. Káa 'duù má si tí wó tí i lá, à ta o 'dáá gí kù te duù mítí wó.»

Ndâ 'duù kaa ndâ víi 'viì mì ndú ya tí ji Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, ndâ 'bí 'duù giì kaa ndâ víi 'viì mì ndú, máa ndâ yí ya ta ndú ji Jézù, tacó wàa yí 'ví tee 'bì wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì wó giì mòkò ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'viì mì ndú nó gí. ¹⁶ Káa Jézù giì tè'é tí ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'viì mì ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ víi 'viì tí nó 'ví gí gí mì ye. Yo tiì ndú lá, tacó à kù dù tí ndâ bòò-gba mì Mbíri a ndâ 'duù go ña ndú nó. ¹⁷ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, 'duù mbe ùnje gítí bà dù tí bòò-gba mì Mbíri go i mì làmbu 'viì lá, bà dù á 'bá mì Mbíri wálá.»

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁸ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù giì 'vee Jézù máa, «Tó Mbe niì bà i, ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa, ye 'ví 'de ta ña 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁹ Káa Jézù giì 'visi có ji gbolò 'duù tí nó máa, «Wò ni tò 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù wálá; tò 'duù káa Mbíri cuki. ²⁰ Wò 'di ndâ có tí nó máa, «Wò 'ví zingbà ta niì mì 'dakò lá.»

Wò 'ví zi 'duù lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

Wò 'ví tégàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó gî.»

²¹ Káa gbolò 'duù tí nò gii 'visì có jí Jézù máa, «Ye 'bità bà kpolo tí ndâ có tí nò 'do gbí 'viì yee tí kpónó.»

²² Jézù mâ gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, yí gii 'visì có jí yí máa, «Sè 'bí i mbe gboo 'do mì lo gí kuu tí . Ya gí 'bá, wàa, wò 'ví sù ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, wàa wò 'ví njèè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó jí ndâ mbe yè má gí, gbolò i 'ví dù tacó tí lo gbíri; wàa wò 'ví gí gí bà dù tí 'duù mì ye.»

²³ 'Dakò tí nò mâ gii 'di có tí nò, njembí wó gii volo gí, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí. ²⁴ Jézù mâ gii ò bà volo njembí 'dakò tí nò, yí bà-i-nò gii zeke 'dakò tí nò, bìndi yí gii 'dè có jí yí máa, «Bà dù ndâ mbe kpo-kpò i tí ndâ bòò-gba mì Mbíri ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà rì 'bí gbolò nò go yége nó co gbí guù ngbándú á cotí bà dù 'duù ònó ta ndâ i mì wó ògbù ngé nó tí bòò-gba mì Mbíri.»

²⁶ Ndâ mbe 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò bà-i-nò gii 'vee yí máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù gii 'visì có jí ndú máa, «Ndâ i ònó ta wotí bà bàkà ndú tí ndâ 'duù ngé gí wálá nó, wotí bà bàkà ndú kuu tí Mbíri.»

²⁸ Káa Piyétòrò gii 'visì có jí tàkò có mì Jézù nò máa, «Ijò káa ze jee ndâ 'bá mì ze mí to gí, kù ru ndi lo gi!»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có jí ndâ Piyétòrò máa, «Ye kù 'dè có jí yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má jee 'bá mì wó, ta niì mì wó, ta ndâ ná'vindi wó, ta ndâ bu wó, ta nawu wó, ta ndâ 'viì mì wó, mí to tacó bà dù tí bòò-gba mì Mbíri, ³⁰ áá bà ko mboo ndâ i tí nó ta bà me mbè jí yí kpónó si yí kù 'vala muu to tí nó, delè wúnò ta o 'válá ònó mbe cee lá nò.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

³¹ Jézù gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'dè có jí ndú máa, «Ndoò kpónó kù ya gí Jèrùzàlémè, bìndi ndâ i bà bàkà tí gbaànjé-gbaànjé go ndâ có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndâ wàràgà mì ndú gítí 'Viì-mì-'Dakò nò. ³² Áá bà je yí jí ndâ tende ò 'duù. Ndâ tende ò ndâ 'duù tí nò bà ònoko yí, ndú bà bàkà ndâ i-nò ta bà cù cù mítí wó. ³³ Ndú bà gbì yí, bìndi ndú bà zì yí gí. Káa bìndi sili ta'ò, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» ³⁴ Káa bà 'di gbí ndâ có tí nò náa Jézù 'dè nò gii kpò ndâ mbe tala có mì wó gí, tacó ndú ò 'dóo i tí nó náa yí kù 'dè có jí ndú gítí nò ni lá.

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jérìkò

³⁵ Jézù mâ gii dooko gítí gbata Jérìkò gí, yí gii 'de 'bí 'dakò tí mbe sú ọ kù ki tí wó to á seè kpokèjì kù yù i 'do tí ndâ 'duù. ³⁶ Mbe sú ọ tí nò mâ gii 'di kòcò ndâ 'duù me mbè kù ndii ta nó tí kpokèjì, yí gii 'vee nderè ndâ mbè 'duù tí nò. ³⁷ Káa ndâ 'duù gii 'visì có jí yí máa, «A Jézù tí nó mbe 'do Názàrètì nó ká kù ndii ta nó.»

³⁸ Mbe sú ọ tí nò mâ gii 'di rè Jézù, yí gii tè'é tí Jézù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'Viì mì Dàvidè, ò yè ọ ye!» ³⁹ Káa ndâ 'duù tí nó mbe kù tè kùro Jézù nó gii do ta yí, máa, yí dù ngbì. Káa mbe sú ọ

tí nò giì biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò gî. Yí giì tè'é tí Jézù ta kòcò wó gí yaà ndii kpédélé ñínó gî, máa, «'Viì mì Dàvidè, ñò yè ọọ ye!»

⁴⁰ Jézù mà giì 'di bà tè'é tí wó mì mbe sù ọọ tí nò, yí giì ọọ tíyò, bìndi yí giì 'dè có jì ndâ 'duù máa, ndú ja yí gí tí jì yì. À mà giì ja yí ya tí jì Jézù go có tí nò náa yí 'dè nò gî, Jézù giì 'vee yí máa, ⁴¹ «Wò tè'é tí ye máa ye 'vì bàkà a ọọ yè jì wò?»

Káa mbe sù ọọ tí nò giì 'visì có jì Jézù máa, «Njaanga ndâ ọọ ye gî, kpo 'duù!»

⁴² Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì mbe sù ọọ tí nò máa, «Zeke'o! Bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gî.» ⁴³ À káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, ndâ ọọ mbe sù ọọ tí nò sósò'ò ngé giì njaanga tí gî. Bìndi yí giì ru ndi Jézù ta bà ùlù Mbíri. Ndâ mbe ñò bà njaanga ndâ ọọ wó nò delè giì ùlù Mbíri tacó ọọ i tí nò mbe bàkà tí nò.

19

Jèkàwù tí mbe kili i-míri

¹ Jézù mà giì rì gí gbí gbata Jérìkò gî, ² 'bí 'dakò tí kùro ndâ mbe kili i-míri mì ndâ Rómánò, tí 'duù ta ndâ i mì wó me gbolò, ta rẹ wó a Zèkàwù, ³ giì bàkà wotí tacó bà ñò Jézù ta ọọ wó, káa à giì kpò yí gî, tacó yí me ndò, káa ndâ 'duù me mbè ngé ndii gî. ⁴ Tacó éno, yí giì ì ngèlè ya gí kùro, yí giì 'dò gí gbí mù tí kpokèjì tí nó náa Jézù kù ndii có tí nó, tacó bà cu ọọ wó mítí Jézù. ⁵ Jézù mà giì gí gbúú-gbuu 'vii ta bàndò tí nó náa Zèkàwù 'dò gí gbí mù tí nó, yí giì zeke'o gí yaà, bìndi yí giì 'dè có jì Zèkàwù máa, «Zèkàwù, có gí to! Ngo've tí lo, tacó ye wúnó a wíri 'bá mì lo.»

⁶ Zèkàwù bà-i-nò giì có gí to 'do gbí mù 'viri-'viri, bìndi yí giì te wíri mítí Jézù ta líkí'o tí wó. ⁷ Ndâ mbe ñò Jézù tí wíri 'bá mì Zèkàwù 'dáá gí giì 'dè kòlòwò máa, «Yí a wíri mì mbe bàkà vò i.»

⁸ Káa Zèkàwù giì rò tíyò, bìndi yí giì 'dè có ñínó gbí muu wó nó jì Mbe tí ndoo máa, «Ijò nò, Mbe tí ye, ye kèjì gí bà njèè gbí ndâ i mì ye sósò'ò 'vii ká 'vii. Ye 'vì je 'bí gbaànjé jì ndâ mbe yè. Sè ñínó, ye táánò má zò 've i mì 'bí 'duù gí, ye bà sì có i mì 'duù tí nò jì yí 'do tí ta ba nà'ò.»

⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì Zèkàwù máa, «Ndâ 'duù 'bá tí nó wúnó 'vala gí, tacó 'dakò tí nó delè a 'vii mì Àbiráámò. ¹⁰ Káa 'Viì-mi-'Dakò gí a i tacó bà pà bà tí ndâ 'duù ñínó mbe gíri gí nó wàa yì 'vì 'vala ndú.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà 'de i gbí i

¹¹ Jézù giì lòkò'bò có jì ndâ 'duù tí nó mbe kù sè tù ndú tí nje tí nó náa ndú 'dè ta Zèkàwù nó, si ndú dooko gí Jérùzàlémè gí, káa ndâ 'duù giì koṛo có máa, o bà túbà tí Mbíri tí gba muu to tí nó me jé'déé gí.

¹² Tacó éno, Jézù giì lòkò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò, tí 'vii mì gbolò 'duù, giì bàkà nó tacó bà ya gí gbí 'bí to, tacó wàa à 'vì bàkà yì tí gba kà, má kózò gí, yì 'vì giì dele ndi yì gí 'bá. ¹³ Káa o kùro bà nje nó mì wó 'do 'bá, yí giì tè'é tí ndâ bòò mì wó muu'bi, bìndi yí giì njèè gboko ọọ gbaànjé-gbaànjé jì ndú. Bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo kò nji ọọ tí nó yee tí o bà dele ye.»

¹⁴ «Yí mà giì ya gí, ndâ 'duù mì wó giì ñò ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú, bìndi ndú giì tuu ndú ya tí gí tàkò wó, máa, ndú ya gí bà 'dè có jì ndâ kpo 'duù tí nò mbe kù le bèrè jì yí nó, máa, «Go bà dù 'dakò tí

nó tí gba mì ze tí ze wálá.› Ndá 'duù mì wó bàkà éno tacó go bà dù yí tí gba mì ndú tí ndú wálá.

¹⁵ «'Dakò tí nò mà gii dele gí 'bá bindi bà le bèrè ji yí, yí gii tè'é tí ndá bòò mì wó náa yí njèè nji ña ji ndú nó tacó bà ñò máa, ndú bàkà a ña yè tí wè. ¹⁶ Yí mà gii 'vee ndú, kpédélé 'duù gii 'dè có ji yí máa, 'Ye 'de gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je ji ye nó a ndá gboko muu'bi, gba mì ye.»

¹⁷ «Gba tí nò bà-i-nò gii ùlù bòò mì wó nò máa, 'Wò bàkà nètè niki ma, tó bòò mì ye! Wò tubà tí lo tí 'duù mbe kù bàkà nètè ta njembí lo gbaànjé mí tí làmbu gboko ña gí. À má éno, ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndá gbata muu'bi.»

¹⁸ «'Bí bòò mì wó gii gí mí wó, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, 'Ye yili 'do gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je ji ye nó ù ta ndi lo a ndá gboko vò, kpo 'duù.»

¹⁹ «Káa gba tí nò gii 'visi có ji bòò mì wó nò máa, 'Ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndá gbata vò.»

²⁰ «Bà ta'ò bòò mì gba tí nò gii gí mí wó, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, 'Gboko ña mì lo tí nó táánò náa wò je ji ye nó kuu nó, kpo 'duù. Ye kpòlo tí tacó à 'ví pìi lá ù ta ndi lo mí ɾo wu. ²¹ Gúku lo kpò ye 'do tí bà gàà tí gí. Tacó wò a wò 'duù náa i kpétí má me i mì lo lá, wò je gí. Wò delè a 'bí ña 'duù náa wò kpétí má ɾò nji lá, wò kù kili i 'do gbí nji nó.»

²² «Káa gba tí nò gii 'visi có ji bòò mì wó nò máa, 'Ndi lo wò bòò! Ye bà waa có mí tí lo á 'do gbí po ngo nje lo! Wò ñò ye ni tí wò 'duù mbe kù je i ñinó náa à me i mì ye lá, ye delè kù kili i ñinó náa ye ɾò lá nó 'do gbí nji. ²³ Wò táánò má te gboko ña mì ye nó ji 'bí mbe ji nji, ye kpónó dele nó gii 'de gboko tí nó jò 'bí ka wó gboko wálá gí?› ²⁴ Gba tí nò bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó jara-jàrà tìyò nó máa, 'Yo te gboko ña tí nó 'do tí wó ji 'duù tí nó ta ndá gboko ña mì wó muu'bi nó.»

²⁵ «Káa ndá 'duù tí nó gii 'visi có ji gba tí nó máa, 'Ndá 'bí gboko muu'bi sàà kuu mì wó, kpo 'duù!›

²⁶ «Káa gba tí nò gii 'visi có ji ndú máa, 'Ye kù 'dè có ji yo máa, i má kuu mì 'duù, à ta o 'dáá gí kù je i ji yí, káa 'dóó i 'duù má wálá, à kpétí mì wó káa yè wè, à kù je 'do tí wó gí. ²⁷ Káa à má gítí ndá 'duù ñinó mbe kù sogo ye, ta go bà dù tí ndá bòò-gba mì ye tí ndú wálá nó, yo gí ta ndú kpónó, wàà à 'ví waaka ndú mí kùɾo ye bà-i-nò.» »

Bà ɾi Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

²⁸ Jézù mà gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó cee gí, yí gii njè nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ²⁹ Yí mà gii dooko ta ndá gbata Bètifáji ta Bètáníyà dè ta 'bí gú náa à kù nì mí tí a Gú Mbá gí, yí gii tuu ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gí kùro, ³⁰ máa, «Yo ya gítí to tí zó náa yo zeke zò. Yo má yee kà, yo bà 'de ngbú 'viì-kècè náa 'duù jé o yí lá á kuu gbí wú kà. Yo njaanga yí 'do gbí wú gí tí. ³¹ Káa 'duù má 'vee yo máa, yo kù njaanga yí tacó yè wè, yo 'ví 'visi có ji 'duù tí nó éno máa, 'A Mbe tí ze ká tuu ze.» »

³² Ndá tú mì Jézù gii ya 'de ngbú 'viì-kècè go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nó. ³³ Káa si ndú kù gii njaanga ngbú 'viì-kècè tí nó, mbe tí wó gii 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga ngbú 'viì-kècè tí nó tacó yè?›»

³⁴ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa, ze ya tí ji yì.»

³⁵ Ndá tú mì Jézù mà gii yee ta ngbú 'vii-kècè tí nó náa yí tuu ndú, máa ndú ya gí bà ja gí tí ji yí nó gí, ndú gii ki ndá bongo mí ndú mí pí tí wó, bindi ndú gii ki Jézù mí pí ndá bongo tí nó. ³⁶ Jézù mà gii 'bì nó gí, ndá 'duu gii gò ndá bongo mì ndú mí to á tí kpokèjì kùro wó.

³⁷ Káa si yí kú gii yaaka gí tàgbà Gú Mbâ, ndá mbe tala có mì wó 'dáa gí gii 'bità bà tò kú, ta bà cè cè, ta bà be rẹ Mbíri gbí ta kòcò ndú ngéé gí yaà ta líkí'o ndá seřẹ tí nó náa ndú nò Jézù bàkà nó, máa,

³⁸ «Mbíri 'ví si gbolò gba tí nó mbe gí ta rẹ wó tí Mbíri nò.

Mbíri 'ví dù tí gba tí gbíri.

À ùlù Mbíri ngéé gbíri!»

³⁹ Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdéya gbí òkò tí ndá mbè 'duu tí nó mà gii 'di ndá có tí nó náa ndá 'duu kú tò ta kú nó, ndú gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, 'dè có ji ndá mbe tala có mì lo máa, ndú dù ngbii.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kú 'de có ji yo máa, ndú kpèti má dù ngbii gí, ndá dí bà dù ngbii wálá.»

Jézù wa gbí ta yé ro ndá 'duu gbí gbata Jèrùzàlémè

⁴¹ Jézù mà gii dooko ta Jèrùzàlémè gí, yí mà gii nò muu gbata, yí gii 'dù ngo-ro wó gítí. ⁴² Bindi yí gii 'deke tí wó máa, «Ro lo kùtáá má go ro ri wàa wò 'ví nò ta ndá i nìnó mbe njaanga miři lo 'do gbí vò i! Káa, wotí bà nò ndú kpónó tí lo wálá! ⁴³ O bà gbo wò mì ndá ku'di tí lo kèjì. Kpokèjì bà ndo wò 'do 'bì ndú ta o tí nó bà dù wálá, tacó ndú bà da kándà mí ndú jèlè wò gbóó gí. ⁴⁴ Ndú bà tořo nje yo ta ndá 'vii mì lo ta to. Ndú delè bà ki'viki ndá 'bá mì lo lú'bu-lú'bu gí to. Ndú bà bàkà ènò tacó Mbíri táánò gí gí mì lo gí káa wò nò yí ni lá!»

Jézù ri gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

⁴⁵ Jézù mà gii ri gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bindi yí gii 'bità bà mòkò ndá mbe kú mà 'velè gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè, ⁴⁶ ta bà 'dè có ji ndú máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri ènó máa, Mbíri máa, 'Bá mì ye bà dù tí 'bá bà 'deke tí.» Káa yo kpónó gii 'visì tí bàndò mì ndá mbe ngbà!»

⁴⁷ Jézù gii dù kú nìbà i ji ndá 'duu á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ri 'dáa gí. Káa ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéya, ta ndá mbe nìbà i mì ndú, gii toko có ta ndá 'bí kpo-kpò 'duu mì ndú tacó bà zi yí. ⁴⁸ Káa bà zi yí gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duu 'dáa gí ta o tí nó kú 'di có mì wó.

20

Ndá Jùdéya 'vee rẹ mbe je wotí ji Jézù

¹ Ta 'bí o gbaanjé si Jézù kú nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndá 'duu gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéya, ta ndá mbe nìbà i mì ndú, ta ndá kpo-'duu-'bá mì ndú, gii gí gí mì wó. ² Bindi ndú gii 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndá i tí nó náa wò kú bàkà nó ji wò? Nì rẹ wó ji ze gí.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye delè bà 'vee yo ta 'vé gbaanjé, yo 'dè ji ye gí: ⁴ áá táánò a Mbíri ká je wotí bà caka tí ndá 'duu ji Jòvání, wèè, a 'duu ká je ji yí?»

⁵ Ndú má gii 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú, ndú gii 'dè có máa, «Ndoó má 'dè có éno máa, a Mbíri táánò ká je wotí tí nó jì Jòvànì, yí bà tè ndi tí wó gí bà 'vee ndoo káká'i máa, «Yo ùnje gítí wó lá tacó yè?» ⁶ Káa ndoo delè kpónó má 'visì có jì yí máa, a 'duù táánò ká je wotí tí nó jì yí, ndâ 'duù 'dáá gî bà 'vaka ndoo ta díí, tacó ndú 'dáá gî ùnje ta yúco gî, máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri.» ⁷ Tacó éno, ndú gii 'visì có jì Jézù máa, ndâ yì ò mbe je wotí bà caka tí ndâ 'duù jì Jòvànì ní lá.

⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó jì yo wálá.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí vo-vò mbe bàkà nètè

⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có jì ndâ 'duù máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ọ ní nẹbítì mì wó, bìndi ndú gii 'vii có ta ndâ 'bí mbe bàkà nètè máa, ndú zeke'o tí, bìndi yí gii ya muu nó ta cèe gbolò o. ¹⁰ O bà kili i 'do gbí ní má gii me tí gî, yí gii tuu 'bí bòò mì wó gbaànjé jì ndâ 'duù tí nó náa yí si ndú mí gbí ní mì wó nó tacó bà i òndi wó. Bòò tí nó má gii yee ta có tí nó tí ndâ 'dakò tí nó, ndú gii gbì yí mòkò ya gí mì mbe tí wó ta kùnga 'bì wó.

¹¹ «Mbe níjì tí nó káká'i gii tuu 'bí bòò mì wó jì ndú. Káa ndâ mbe nètè tí nó gii dele ndi ndú gii gbì bòò tí nó, ndú gii bàkà ndâ i-nò míjí wó, bìndi ndú gii tuu ndi wó jì mbe níjì go bô gbí ndi kiyà. ¹² Mbe níjì má gii tuu bà ta 'ô bòò mì wó jì ndú, ndâ 'dakò tí nó gii gbì ká míjí bòò tí nó, ndú gii ní yí ta kùnga 'bì wó 'do gbí níjì gí sè. ¹³ Mbe níjì tí nó gii 'vee tí wó gbí òndi máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ọa yè? À má éno, ye bà tuu 'vii mì ye, tí wú-gbì-ré ye jì ndú. Ndâ-'bí-lá, ndú bà te duù míjí wó.» Yí bà-i-nò gii tuu 'vii mì wó nó jì ndú.

¹⁴ «Ndâ 'dakò tí nó má gii òndi 'vii mì mbe níjì kẹjì gí mì ndú, ndú gii toko có mì ndú máa, «Njizó a mbe mbèlè tí nó ká kẹjì zò. Ndoó zì yí gî, wàa à 'ví dù tí òndi ndoo.» ¹⁵ Tacó éno, 'vii tí nó má gii ye mì ndú, ndú gii ja yí 'do gbí níjì gí sè, bìndi ndú gii zì yí gî.»

Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Yo kọọ có máa, mbe níjì tí nó kpónó bà bàkà ta ndâ mbe nètè tí nó a yè? ¹⁶ Yí bà ziki ndú 'dáá gî, bìndi yí gii pà ndâ 'bí ngú mbe nètè.»

Ndâ 'duù má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nó, ndú gii 'visì có jì yí máa, «Mbíri 'ví gí ta ọa òndi lá!»

¹⁷ Jézù bà-i-nò gii zeke ndâ 'duù tí nó ngbóó, bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «A 'dóó díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nó

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá,» nó máa yè?

¹⁸ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nó, 'duù tí nó bà ki'viki njúkú-njúkú. Káa díí tí nó má 'va tí pí tí 'duù, yí bà 'ba'daka gbí 'duù tí nó gí.»

Bà gò i jì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò

¹⁹ Ndâ mbe nìbà i, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí nó, ndú gii jè ta bà pà kpokèjì tacó bà zèè Jézù ká mì to nó, tacó ndú òndi ní gí máa yí kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì. Káa gúku ndâ 'duù gii kpò ndú á 'do tí bà zèè yí gí. ²⁰ Mbí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà gii dù ká kácaá tí Jézù. Tacó éno, ndú gii tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú mbe bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù tacó bà ya gí bà zèè mè Jézù, wàa ndâ yí 'ví kpì ta ngbàngà tí wó jì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.

21 Ndá mbe ngiṅò mì ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò giì 'vee Jézù ta tiri máa, «Mbe nibà i, ze ṅò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúcó, wò delè kú nibà i jì ndá 'duù ká jáá. Wò njèè gbí òkò tí ndá 'duù, máa, ṅinó éno, káa ṅizó éno, nò lá. Wò kú nì káa bà kpokèjì yúcó mì Mbiri jì ndá 'duù. 22 Bà gò i jì ngáágbá gba mì ndá Ròmánò dú gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdèyà? 'Dè ṅa ṅinó náa à gbí muu lo nó jì ze gi.»

23 Káa Jézù giì ṅò ni gí máa, ndú kú lè jì yí a wú. 24 Tacó éno, yí giì 'visì có jì ndú máa, «Yo tù ṅa gùrúsù mì yo jì ye gi.» Ndá 'duù tí nò má giì tù ṅa gùrúsù tí nó tí dínàrì nó jì Jézù gí, yí giì 'vee ndú máa, «Ṃinó a muu 'di náa à ka mí gbí nó?»

Káa ndú giì 'visì có jì yí máa, «A muu ngáágbá gba mì ndá Ròmánò.»

Bìndi yí giì 'vee ndú máa, «Káa à cu mí gbí nó a rẹ 'di?»

Káa ndú giì 'visì có jì yí máa, «A rẹ ngáágbá gba mì ndá Ròmánò.»

25 Jézù bà-i-nò giì 'dè có jì ndú máa, «À má éno, yo je ndá i mì ngáágbá gba mì ndá Ròmánò jì ngáágbá gba mì ndá Ròmánò. Wàa yo 'ví je ndá i mì Mbiri jì Mbiri.»

26 Bà zèè ngo nje Jézù mí kùro ndá 'duù giì kpò ndá 'dakò tí nò gí. Tacó éno, ndú giì dù rẹkpe-rẹkpèè ta có bà 'dé-'dè mì ndú wálá.

Bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

27 Ndá 'bí ṅa Jùdèyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó giì gí mí Jézù. Bìndi ndú giì 'vee yí máa, 28 «Mbe nibà i, Mòze cu mí gbí wáràgà jì ze éno máa, 'duù má kò niì, káa ndú jò ta niì tí nò lá, bìndi yí giì cì gí, ná 'vindí wó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nò, tacó bà jò ndá 'vii mí gbí mòòkò bìndi wó. 29 Káa ta 'bí o gbaànjé, kpo 'duù mì ndá 'bí 'vii-'dakò náa nawu ndú jò ndú vô-nje só giì kò niì, káa ku giì je yí si ndú jò ta niì tí nò lá. 30 'Vii tàkò wò giì zèè 'bì nawù ku tí nò. Ndú delè giì jò ta niì tí nò lá, bìndi yí giì cì gí. 31 Ndá 'vii-'dakò tí nò gbí yí nawu ndú 'dáá gí tẹ rì cikii niì tí nò gbaànjé-gbaànjé gí, káa à 'vaka gí tàkò ndú 'dáá káa dikiiwu. 32 Ku giì je niì tí nò si ndú rì gùù 'dáá gí. 33 À má éno, niì tí nò wúnò ta o bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú bà dù a nawù 'di gbí òkò tí ndú, sé náa ndú 'dáá vô-nje só kò yí gí nó?»

34 Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Ndá 'dakò ta ndá niì kú kò tí ndú muu to tí nò. 35 Káa ndá 'duù ṅinó mbe 'vii tí ndá mbe 'vala ndi ndú bìndi ku gí nó bà kò tí ndú bìndi bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú wálá. 36 Ndú bà cì wálá, tacó ndú bà dù go ndá basili mì Mbiri. Ndú delè bà dù tí ndá 'vii mì Mbiri, tacó ndú 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. 37 Káa, à má gítí có bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú, Mòze 'dè có gítí ṅinó gbí tà-ká-tà gítí bè'i tí nó mbe kú doo nó gí. Yí nì mítí Mbe tí ndoo a Mbiri mì Àbiráámò, Mbiri mì Ìzákò, tí Mbiri mì Jákóbè. 38 Mbiri a Mbiri mì ndá wu 'duù. Yí me Mbiri mì ndá ku lá, tacó ndá 'duù 'dáá gí kùro Mbiri a ndá wu 'duù.»

39 Ndá 'bí mbe nibà tàkii mì ndá Jùdèyà máa giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú giì ùlù yí, máa, «Có mì lo nò ká ngbàrángà'i, Mbe nibà i.» 40 Gúku bà 'vee yí gítí ndá 'bí i giì kpò ndá 'duù gí.

Bìndi-Mbiri a 'vii mì 'di?

⁴¹ Jézù giì 'vee ndá 'duù máa, «Ndá 'duù kú 'dè có éno máa, Bìndi-Mbíri a 'viì mì Dàvidè ta ña kpokèjì ngàyi? ⁴² Tacó 'dóó kòcò Dàvidè náa à cu mì gbí wáràgà mì ndá Muu Cè éno máa, Mbíri 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Ki tí lo gbí kù'bì mì ye,

⁴³ wàa ye 'ví bàkà ndá ku'di tí lo tí ndá i-tà-tàmà mì lo.»

⁴⁴ Dàvidè má kù nì mítí Bìndi-Mbíri a «Mbe tí ye», à má éno, Bìndi-Mbíri bà dù tí 'viì mì Dàvidè ée?»

Jézù ci ndá 'duù gítí ndá mbe nibà i ji ndá Jùdéyà

⁴⁵ Jézù giì 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó si mí kùro ndá 'duù 'dáá gí, máa, ⁴⁶ «Yo kpolo tí yo 'do tí ndá mbe nibà i mì ndá Jùdéyà. À tí ndú a go bà yuu ndá nja-njà bongo kù jèlè ta to, ta go bà cu ndò mì ndá 'duù gí bà 'vee ndú ta ndi tí ndá bàndò 'vélè, ta go bà ki tí ndú pí ndá mbata kùro ndá 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta go bà ki tí ndú tí ndá bàndò mì ndá kpo-kpò 'duù á tí ndá bàndò bà zò i. ⁴⁷ Ndú zò ndá nawù ku karaka gí, ta bà bàkà tí ndú tí ndá mbe 'deke tí ndú ji Mbíri ta bà 'vanda njà có. Mbíri bà waa có mítí ndú ta wotí tí ndii ndá 'duù 'dáá gí!»

21

'Bí nawù ku mbe gò i ji Mbíri

¹ Jézù mà giì zeke'o, yí giì nò ndá mbe kpo-kpò i kù gò i á bàndò bà kili i gítí 'bá-Mbíri. ² Yí bà-i-nò giì nò 'bí nawù ku tí mbe yé kù gò ndá nji gùrusù tí fádà sósò'ò. ³ Bìndi yí giì 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, nawù ku tí nò tí mbe yé nò gò i me gbolò ndii ndá 'duù 'dáá gí. ⁴ Tacó ndá mbe kpo-kpò gùrusù gò a ndá 'bí ña njemèlè gùrusù ñinó náa ndú mò 'do tí ndá kpo-kpò gùrusù mì ndú gí ndii, ta nètè mì ndú tí wálá nò. Káa niì tí nó tí mbe yé nó gò a làmbu i tí nó 'dáá náa yí kù lì mítí nò.»

Jézù 'dè có gítí bà ki'viki 'bá-Mbíri

⁵ Ta o tí nò, ndá 'bí mbe tala có mì Jézù giì ùlù banga tí ndá díí tí nó náa à bì ta 'bá-Mbíri nó, ta ndá i-banga tí nó náa ndá 'duù gò ji Mbíri nò. Káa Jézù giì 'dè có ji ndú máa, ⁶ «Ri bà ki'viki ndá i tí nò lú'bú-lú'bú gí to ká gbaànjé. Áá kèjì gí bà voloko gbí ndá i tí nò léé gí.»

⁷ Káa ndá mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí máa, «Ri tí nò bà co ta o ngàyi, Mbe nibà i? Káa ze bà nò o bà co ri tí nò ni mítí yé?»

⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo kpolo tí yo máa, 'bí 'duù 'ví ñonoko yo lá. Tacó ndá 'duù me mbè bà kaa gí gí bà eendi yo ta rẹ ye. 'Duù ñinó bà o ká ta ñindi wó, máa, «Ye a yí tí Bìndi-Mbíri! O tí nò dooko jé'déé gí!» Káa yo 'ví tè gí tàkò ndá có mì ndú nó lá. ⁹ Yo má 'di có ndá kpo-kpò gó, ta ndá gbínje gbí òkò tí ndá gba ta ndá bòò mì ndú, njembí yo 'ví mù lá. Tacó ndá i tí nò bà bàkà tí gí, káa ndòngbú o dooko lá. ¹⁰ Ndá ña ndá 'bí 'duù bà tè ndá 'bí tende ña 'duù ta gó, ndá gba delè bà tè ndá 'bí ka ndú gba ta gó. ¹¹ To bà tanga tí, tí ndá bàndò me mbè, làngawiri ta ndá i mbe pèè mbí ndá 'duù bà ruku'bu ta ndá 'duù cee to 'dáá gí. Ndá serè, ta ndá i mbe te gúku mítí ndá 'duù, bà bàkà tí tàri.»

¹² «Káa kùro o bà bàkà tí mì ndá vò i tí nò náa ye 'deke ndú ji yo nò, ndá 'duù bà zèè yo ta kpo 'bì, ta bà mèèkè'i tí yo. Ndú bà kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndá kpo-kpò 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà killi ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. Bindi ndú bà nè yo mí gbí zàà. Ndú bà kaa yo ya tí gí kùro ndá kpo-kpò gba, ta ndá kpo-kpò 'duù. Ndá 'duù bà bàkà ndá ña ndá vò i tí nò 'dáá náa ye 'deke ndú nò mítí yo á muu ye. ¹³ Káa ñinò bà dù a tó o bà ma Banga-Ngú-Có mì yo ji ndá 'duù ká nò. ¹⁴ À má éno, yo 'ví te mí gbí muu yo ká sàà éno máa, njembí yo 'ví mù máa, yo 'ví njaanga miři yo ta ña có yè wè, nò lá. ¹⁵ Tacó a ye ká bà wu ndá có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo. Ye delè ká bà je 'bí ña muu ji yo náa wotí gítí bà rò tíyò nje có ta yo bà dù tí ndá ku'di tí yo wálá. Ndú delè bà 'de wotí gítí bà tò kponje ndá có mì yo wálá. ¹⁶ Ndá bu yo, ta ndá nawu yo, ta ndá ná'vindí yo, ta ndá nambe yo, ta ndá kómbe yo, ta o tí nò bà kpì ngbàngà tí yo, bindi ndá gba bà waa có ku mítí ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ¹⁷ Ndá 'duù 'dáá gí bà sogo yo muu ye. ¹⁸ Káa yo bà co 'do gbí ndá i tí nò go késí á ro ngo. ¹⁹ À má éno, yo 'dò kò yo mí to gbàá, tacó ñinò a kpokèji 'válá mì yo ká nò.

Bà mèèkè Jèrùzàlémè

²⁰ «Yo má ñò ndá àsikèri se 'dee Jèrùzàlémè gí, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, kùro bà 'bu Jèrùzàlémè dooko gí. ²¹ Ta o tí nò, ndá 'duù gbí to Jùdèyà 'ví fa ngèlè ya gí pí ndá nja-njá gú. Ndá 'duù gbí gbata 'ví njè 'do gbí gbata gí sè. Wàa ndá 'duù ñinò ta ndi 'do gbí gbata nó 'ví kaa ya gí gbí gbata lá. ²² Tacó ndá sili tí nò bà dù a ndá sili bà waa có mítí ndá 'duù, tacó wàa ndá có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí ndá yúco. ²³ Káa áa bà volo a i ji ndá mbe nakáyì, ta ndá niì ñinó náa ndá 'viì mì ndú kù no kí nó, gbí ndá sili tí nò! Tacó ndá sili tí nò bà dù a ndá sili bà bàkà ndá i yè ro, ta ndá i kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndá 'duù. ²⁴ Áa bà ziki ndá 'bí 'duù gbí ndá sili tí nò ta sizò. Bindi áa bà kaa ndá 'bí 'duù tí ndá zà-za gó ya cee 'bá mì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'dáá gí. Ndá tende ña 'duù tí nò bà bàkà a ndi ndú mítí Jèrùzàlémè, yee tí o tí nó náa ndú bàkà bà 'bí ndú cee gí.

²⁵ «Ndá i-serè bà bàkà tí á ro ndá ri, ta pì, ta ndá yii. Ndá 'duù muu to tí nó bà kònò sé'i. Ndú bà dù ɾekpe-ɾekpèè ta gúku wo bà ɾengà mì bà gbàngà ngo gbí pù. ²⁶ Ndá 'duù bà ne'venge ta gúku si ndú kù ù ndi ña i tí nó kèji gí bà 'bu to tí nó yùkúú nò. Tacó tàri bà tanga tí. ²⁷ Bindi ndá 'duù bà giì ñò 'Viì-mi-'Dakò kù giì 'do tàri ngbèzèè, ta bà da nó ta wotí co gbí kùlù mù. ²⁸ Yo má ñò ndá i tí nò kù 'bità bà bàkà tí, yo 'ví kpòlo ro yo, tacó kùro o bà 'vala yo dooko gí.»

²⁹ Jézù giì lòkò'bò có ji ndá 'duù máa, ³⁰ «Yo má ñò ndá mú-mbiigá kù 'bità bà tù dó kpâ, yo ñò ni gí máa, bèmbìli dooko gí. ³¹ À má éno, yo má ñò ndá i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú ji yo nó kù bàkà tí, yo 'ví koɾo muu yo máa, kùro o bà gí Mbíri gí bà dù tí gba gí muu to tí nó dooko gí.

³² «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndá i tí nò bà bàkà tí 'dáá kùro o bà miì ndá 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ³³ Ndá tàri, ta to tí nó, bà cee gí. Káa ndá có mì ye bà cee wálá.

³⁴ «Yo kpòlo tí yo, máa, yo 'ví tee njembí yo kpòlo ma a i mítí bà zò i, ta bà njù pe, ta bà dù ta líkí'o muu to tí nó, wàa yo 'ví ò-bà-mbí o tí nó gí nò, lá, tacó o tí nò bà gbaaka yo gbááká-gbaaka. ³⁵ O tí nò bà gundi

ndâ mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí. ³⁶ À má ènò, yo dù tí zò'o, wàa, yo 'ví 'deke tí yo jì Mbírì ta o 'dáá gí, tacó wàa, yí 'ví je wotí bà 'vala 'do gbí ndâ i tí nò kèjì gí bà bàkà tí nò jì yo, tacó wàa, yo 'ví rò tíyò kùro 'Vii-mì-'Dakò ta gúku tí yo wálá.»

³⁷ Jézù gii dù kù nibà i jì ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbírì ta rì 'dáá gí. Káa à má ta bèbìlì yí kù ya gí bà tèrì pí Gú Mbâ. ³⁸ Káa ndâ 'duù kù kaa ya gí bà 'di có mì wó ta fírì dú'o á gbí ndùgù 'bá-Mbírì.

22

Júdà Ìsikàriyótè ùnje gítí bà cu gòmbò tí Jézù

¹ Sè sili gítí o bà ci 'Dê-kò, náa à delè kù ni mítí a o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì ta o tí nò me jé'déé gí. ² Tacó ènò, ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkii mì ndú gii kili muu ndú tacó bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù, káa ndú kù cì gúku tí ndâ 'duù.

³ Káa ta o tí nò, Gba-vò-i ya gí gbí muu Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje só nó gí. ⁴ Tacó ènò, yí gii ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà, bìndi ndú gii toko có ta ndâ 'duù tí nó tí ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbírì nó, tacó wàa, yí 'ví pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù jì ndú. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì bà-i-nò mà gii ùnje gítí có bà ko mboo nètè mì Júdà jì yí ta pètékè tàkòcò ndú gí, ⁶ Júdà gii njè nó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù jì ndú.

Jézù tuu ndâ 'bí tú mì wó gí bà 'viindi bàndò bà zò i ù ta ndi wó

⁷ Rì bà ci 'Dê-kò, tí rì bà waa mbelè 'vii rómbo tí tàkii gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì mà gii co gí, ⁸ Jézù gii tuu ndâ Piyètòrò ta Jòvànì máa, «Yo ya gí bà bàkà i-zó-zò gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì jì ndoo.»

⁹ Káa Piyètòrò gii 'vee yí máa, «Có mì lo máa, ze 'ví bàkà mí kòtì 'di?»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo sè tú yo! Ta o tí nó náa yo kù rì gí gbí gbata nó, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te kàrà ngo. Yo 'ví ru ndi wó. Yo má yee ta ndú 'bá gí, ¹¹ yo 'ví 'dè có jì mbe 'bá tí nó éno máa, «Mbe nibà i jì ze ká tuu ze jì wò. Kòcò wó éno máa, wò túbà tà'i tí nó náa ndâ yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci mì o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì mítí ta ndâ mbe tala có mì yí nó jì ze.» ¹² Bìndi yí bà túbà gbolò soṛo náa à 'viindi ndâ i mí tà'i kà 'dáá gí jì yo, wàa yo 'ví bàkà i-zó-zò mí kà jì ndoo.»

¹³ Ndâ Piyètòrò bà-i-nò mà gii ya gí gbí gbata, ndú gii 'de ndâ i 'dáá gí jé ká go có tí nó náa Jézù 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú gii 'viindi ndâ i gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì mì kà.

Kò njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁴ O bà zò i-cí-ci mà gii me tí gí, Jézù gii zèè bàndò mì wó règbà i-zó-zò, bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii se mí règbà tí wó. ¹⁵ Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Go bà zò ndòngbú i-cí-ci mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì tí nó ta yo á kùro bà kònò sé'i mì ye bà zi ye gí. ¹⁶ Ye 'dè có tí nó jì yo tacó i-cí-ci mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì

náa ndoo kèjì gí bà zò ta ndoo bìndi ñìnó bà dù ngé káa yú ñìnó gbí ngbàngà mì Mbíri nò.»

¹⁷ Bìndi bà 'dè có tí nò, Jézù gii zèè 'visi mí 'bì wó, bìndi yí gii 'dè níki maa ji Mbíri, bìndi yí gii te ji ndâ mbe tala có mì wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Yo zèè 'visi tí nó, waa yo 'ví njù cee nje yo 'dáá gí, ¹⁸ tacó ndoo bà njù pe ta ndoo bìndi ñìnó ká ngé gbí ngbàngà mì Mbíri.»

¹⁹ Bìndi yí gii je kù kò, yí gii 'dè níki ma ji Mbíri, bìndi yí gii ki'viki gbí, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Ñìnó a dii ye tí nó náa áá kèjì gí bà je tacó bà sì muu yo nó ká nò; yo zò tacó waa mbí yo 'ví dù tí tí ye.» ²⁰ Ndú mâ gii zò i cee gí, Jézù káká'i gii zèè 'visi, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ñìnó a 'visi mbelè ye tí nó náa Mbíri kèjì gí bà njù ta ngú mùkà ta ndâ 'duù nó ká nò. Mbelè ye tí nó kèjì gí bà yee to tacó tí yo.

²¹ «Káa yo nò ze kpónó kù toko 'bì ze mí gbí gbèe ká'i i-zó-zò ta 'duù tí nó kèjì gí bà cu gòmbò tí ye nò. ²² Kpèti ká éno, kózò tí 'Vii-mi-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mí gbí mbelè wó nó gí. Káa 'duù tí nó mbe cu gòmbò tí wó nó bà no ngbò.»

²³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «A 'di 'do gbí òkò tí ndoo ká bà bàkà ña i tí nò?»

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

²⁴ Ta o tí nò, kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, à 'ví si a 'di tí gbolò 'duù mbe ndii ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yì wè? ²⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ kpo-kpò gba mì ndâ ña ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó kù toro nje ndâ bòò mì ndú ta to. Káa ndâ kùro ndâ 'duù mì ndú kù nì mití ndú ta kpéeti ndú máa, ndâ yì a ndâ kómbe ndâ 'duù. ²⁶ Káa yo bà dù tende. Tacó 'duù ñìnó gbí òkò tí yo tí gbolò 'duù kùro yo 'dáá gí nó 'ví dù go sè 'vii gbí òkò tí yo, waa 'duù ñìnó tí kùro yo nó 'ví dù go bòò mì yo. ²⁷ Gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù ñìnó mbe kù zò i ta 'duù ñìnó mbe kù bàkà nètè wó si yí kù zò i nó a 'di? 'Duù tí nó mbe kù zò i nó a gbolò 'duù; a kponje ká nje yo gítí có mì ye nò? Káa ta ndâ ñìnó 'dáá gí, ye kpónó gbí òkò tí yo go 'duù ñìnó mbe kù bàkà nètè yo!

²⁸ «Káa yo a ndâ 'duù ñìnó mbe dù ta ye gbí ndâ vò o 'dáá gí ta njembí yo gbaanjé. ²⁹ À má éno, ye bà le bèrè tí nó náa Bu ye táánò le ji ye nó a ji yo. ³⁰ Ndoò bà zò i, ndoo delè bà njù pe ta ndoo gbí ngbàngà mì ye. Yo delè bà ki tí yo pí ndâ jàlàmbà tí ndâ gba mì ndâ Ìziriyèli gbí ña ndú 'dáá gí.

³¹ «Káa wò tí Simónè! Simónè! 'Di có tí nó náa ye kù 'dè ji wò nò. Gba-vò-i kpónó 'de kpokèjì gítí bà bàkà ta yo 'dáá gí go có tí nó náa à gbí njembí wó nó gí. Yí kèjì gí bà taa gbí yo go bà taa gbí cù mì niì gbí wàkpèè. ³² Káa ye 'deke tí ye ji Mbíri tacó tí lo máa, yí 'ví si njembí lo 'ví dù ká kákáá tí wó nó gí, Simónè. Wò má kpònje Gba-vò-i gí, wò 'ví 'visi tí lo káká'i gí mì ye, waa wò 'ví dù tí mbe je wotí ji ndâ ná'vindí lo.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye ùnje gítí bà ya ndâ sósò'ò gí gbí zàà kpónó gí, Mbe nìbà i. Ye delè kpónó ùnje gítí bà rò ndà sósò'ò nje ku gí!»

³⁴ Jézù mà gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có ji Piyètòrò máa, «Wò wúnó ta bèbìlì tí nó, kùro bà kò-kò mì ngùù bà 'dè có ta nje lo 'vìlì ta'ò máa, wò nò ye ni lá, Piyètòrò.»

Gùrúsù, kúúkpá, sizò

³⁵ Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó táánò náa ye tuu ta yo gí ndiì ta gùrúsù mì yo wálá, ta kúúkpá mì yo wálá, delè ta tàrà tí kò yo wálá nó, 'bí i gboo 'do mì yo gí?»

Káa ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «I gboo 'do mì ze lá.»

³⁶ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «À má ènò, gùrúsù kpónó má kuu mì 'duù, yí je ta yí, wàa kúúkpá má kuu mì 'duù, yí le kpónó, sizò má mì 'duù wálá, yí 'ví má bòngò tí nó kpónó muu yí wó nó gí, wàa yí 'ví kaa i tí nó náa yí 'de gbí bòngò tí nó nó, yí 'ví sè ta sizò. ³⁷ Ye 'dè có tí nó ji yo tacó wàa có tí nó náa à cu ta rẹ ye mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa, «Áá táánò 'deke yí mò gí mì ndâ vò 'duù nó,» 'ví dù tí yúcó. Tacó áá táánò cu có tí nó a i gítí ye, káa à kpónó-kpónó kèjì gí bà dù tí tí yúcó.»

³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè ji ndú nó, ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Ìjò ndâ 'bí sizò sósò'ò kuu nó, Mbe nìbà i!»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À tè gí.»

Jézù ya gí pí Gú Mbâ

³⁹ Jézù bà-i-nò gii njè nó ya gí pí Gú Mbâ go ña i mì wó náa yí kú bàkà ta o 'dáá gí nó. Bindi ndâ mbe tala có mì wó gii kaa ya gí tàkò wó. ⁴⁰ Ndú mà gii yee tí 'bí bàndò pí gú kà, yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo ji Mbírì, tacó wàa vò i 'ví tala yo lá.»

⁴¹ Jézù gii yèè ndi wó 'do tí ndâ mbe tala có mì wó bindi bà 'dè có tí nó jàngáá gí ndiì. Bindi yí gii kucuku muungbó wó mí to, bindi yí gii 'deke tí wó ji Mbírì máa, ⁴² «À má nìkì tí lo gí, je 'visì tí nó 'do nje ye gí, Bu ye. Káa wò 'ví je a i 'do gbí 'dóó có mì lo, me 'do gbí có mì ye lá.» ⁴³ Jézù mà gii zeke'o á bindi bà 'deke tí wó nó, yí gii nò basillì gí 'do tàrì gí bà je wotí ji yí. ⁴⁴ Jézù gii 'deke tí wó ji Mbírì ta sé'i gbí njembí wó ndiì ñinó kùro nó gí. Bindi wu'o gii dù kú cì 'do tí wó gí to go bà cì mbelè tí kà nó.

⁴⁵ Jézù mà gii cee ta bà 'deke tí wó ji Mbírì gí, yí mà gii ya gí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú mù ta rì ta sé có gbí njembí ndú gí.

⁴⁶ Yí bà-i-nò gii gba ndú máa, «Yo kú tè rì tacó yè? Yo a gí yaà, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì, tacó wàa, yo 'ví 'va tí yo gbí vò i lá.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kú 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, ndú mà gii zeke'o, ndú gii nò ndâ 'duù náa Júdá tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó ká kú tè kùro ndú kèjì gítí ndú. Ndú mà gii yee gí, Júdá gii ya ndírì gí mì Jézù, bindi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁸ Káa Jézù gii 'vee Júdá máa, «Wò kú ba ngbù 'Vii-mi-'Dakò ta bà òlò gbí tù wó wàa?»

⁴⁹ Ndâ 'duù mì Jézù mà gii nò ènò, ndú gii 'dè có ji yí máa, «Ze kpónó bà bàkà nètè ta ndú ta ndâ sizò, Mbe tí ze?» ⁵⁰ Káa si ndú 'di ta ña có ñinó náa Jézù bà 'visì jí ndú nó lá, 'bí mbe tala có mì Jézù gii da tù bòò mì Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdèyà ñinó gbí kù'bi nó ta sizò waa jàngá gí. ⁵¹ Jézù mà gii nò ènò, yí gii do ta ndâ mbe tala có mì

wó, máa, «Ŋa i tí nò káká'i 'ví bàkà tí lá!» Bindi yí gii je ndi tù 'dakò tí nò kpò m̀ bindi .

⁵² Bindi Jézù bà-i-nò gii 'vee ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdéyà, ta ndâ kùro ndâ mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri, ta ndâ kpo 'duù m̀ ndâ Jùdéyà tí nó mbe kaa gí tacò bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe volo 'bá náa yo gii kaa tí ta ndâ nja-njà s̀izò, ta ndâ ndongbolo-ndòngbòlò m̀ú mí 'bì yo tacò bà gí gí bà zèè ta ye nò?» ⁵³ Ye táánò kuu ta yo ta ři 'dáá gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé ta 'bí gbèè ři tee 'bì yo mítí ye lá. Káa à wúnó a ři bà bàkà bà 'bì yo. Ọo ři wúnó 'di ta vò i gí.»

Piyétòrò 'boo Jézù

⁵⁴ Ndá 'duù tí nò bà-i-nò gii zèè Jézù, bindi ndú gii ya ta yí gí 'bá m̀ Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdéyà. Káa si ndú kù ya ta yí nò, Piyétòrò gii dù jàngá ndi kù ko tàkò ndú. ⁵⁵ Piyétòrò m̀a gii yee 'bá m̀ Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdéyà gí, yí gii ki tí wó to řègbà wu gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kù u wu gbúú-gbuu gbí řùkàtiì nò. ⁵⁶ 'Bí 'vinì mbe kù bàkà nètè 'bá m̀ Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdéyà m̀a gii nò Piyétòrò gbí ngba wu, yí gii zeke yí ngbóó, bindi yí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó řègbà wu nó máa, «'Dakò tí nó kuu nó táánò kù dù ta yí delè.»

⁵⁷ Káa Piyétòrò gii to kponje gí, máa, «Ye nò yí ni lá, ndí lo niì.»

⁵⁸ Ndú m̀a gii dù gàà éno, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó á řègbà wu nó gii zeke Piyétòrò, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò delè a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú!»

Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'duù tí nó máa, «Ye me 'duù 'do gbí òkò tí ndú lá, kómbe ye.»

⁵⁹ Ndú m̀a gii dù ndi-ndi-ndi éno, 'bí 'dakò gii nanaka muu wó mítí Piyétòrò, máa, «'Dakò tí nó kuu nó kù dù toko ta yí, ta kponje gítí wálá. Tacò yí a 'duù Gàliléyà.»

⁶⁰ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'dakò tí nó máa, «Ye 'di gbí ọa có tí nó náa wò kù 'dè nó lá, kómbe ye!»

Káa si sè có tí nó ká gbí nje Piyétòrò, ngùù gii kò-kò. ⁶¹ Mbe tí ndoo máa gii 'di gbí kò m̀ ngùù, yí gii da ọo wó gítí Piyétòrò. Mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji yí éno máa, «Wò wúnó bà 'boo ye 'vìlì ta'ò a kùro bà kò-kò m̀ ngùù,» nò. ⁶² Bindi Piyétòrò gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gbí ndùgù gí sè, yí gii wa gbí ta wotí tí ta sé có tí nó.

Ndá mbe kù ù r̀ègbà tí Jézù ọo yí

⁶³ Ta o tí nó, ndá 'duù tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù r̀ègbà tí Jézù nó gii dù kù 'viya yí, ta bà gbí yí. ⁶⁴ Ndú gii ẹre ọo wó ta b̀ongo gí. Bindi ndú gii dù kù 'viya yí si yí gbí sù ọo éno máa, «Wò dú má káa mbe 'dòkò có m̀ Mbíri, ni r̀è ndá 'duù tí nó mbe kù gbí wò nó ji ze gi!» ⁶⁵ Ndú gii kili 'dáá gí kù go yí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà m̀ ndâ Jùdéyà

⁶⁶ Yé m̀a gii too gí, ndá kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nibà tàkì m̀ ndâ Jùdéyà gii kili gí, bindi à gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro ndú. ⁶⁷ Ndú bà-i-nò gii 'viiki gbí nje wó máa, «Wò má a 'duù tí nó tí Bindi-Mbíri nó, 'dè ji ze.»

Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kpónó má 'dè có ji yo máa, ye a Bindi-Mbíri, yo bà ùnje gítí có m̀ ye nó wálá. ⁶⁸ Ye delè kpónó má

'vee yo, yo bà 'visì có ji ye wálá. ⁶⁹ Káa 'do tí kpónó kú ya gí kùro, 'Viì-mì-'Dakò bà ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí.»

⁷⁰ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a 'Viì-mì-Mbíri, éno gí?»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «A yo ká 'dè có éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbíri.»

⁷¹ Ndâ kpo-kpò 'duù tí nò mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'visì ji ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú máa, «Ndoo kpòò kú ù a ndi 'di, máa, yí 'ví gí gí bà 'dè có gítí wó ji ndoo, sé náa ndoo 'di nò a yí 'do gbí 'dóó nje wó gí nó?»

23

Jézù gbí ngbàngà kùro Pilátò

¹ Ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà má gii 'viiki gbí có mí Jézù cee gí, ndú gii 'daka yí, bindi ndú 'dáá gí gii kaa ta ndú ya gí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndâ Rómánò. ² Ndú mâ gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, ndú gii kpì ngbàngà tí wó ji Pilátò éno máa, «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí vò mbe kú nònòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa, 'bá mì ze 'ví 'bu gí. Yí kú volo muu ndâ 'duù mì ze, tacó wàa, ndú 'ví gò i ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò lá. Yí kú bàkà tí wó máa, yí lá a Bindi-Mbíri tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà.»

³ Pilátò mâ gii 'di ndâ có tí nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè éno.»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa gí tacó bà 'di ngbàngà mì Jézù nó éno máa, «Ye nò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá.»

⁵ Káa ndâ gba mì ndâ Jùdéyà gii nanaka cee muu ndú tacó wàa có 'ví zèè Jézù, ta bà 'dè có ji Pilátò éno máa, «Yí kú te mâ mí gbí muu ndâ 'duù ta bà nìbà i ji ndú cee gbí ndâ to Jùdéyà 'dáá gí, yí 'bità bà nìbà i tí mì wó 'do gbí ndâ to Gàliléyà, káa yí kpónó kú yèè tí gí Jèrùzàlémè bà-i-nò.»

⁶ Pilátò bà-i-nò gii 'vee ndú éno máa, «'Dakò tí nó a 'duù 'do gbí to ngàyi? 'Do gbí to Gàliléyà?» ⁷ Pilátò mâ gii 'di éno máa, Jézù gii 'do gbí to Gàliléyà, yí gii tuu Jézù ya tí gí kùro Èródè tí gbolò gba mì ndâ 'duù Gàliléyà, tacó Èródè ta o tí nò kuu gbí gbata Jèrùzàlémè.

Jézù gbí ngbàngà kùro Èródè

⁸ Tàkòcò Èródè gii peteke gítí bà gí ta Jézù á gí kùro wó nò ngé ndii gí, tacó yí 'do sàà kú 'di káa rẹ Jézù ta cèe gbolò o, káa yí jé nò Jézù tí nò ta ọ wó tí Èródè ta gbèe rì lá. Tàkòcò wó delè gii peteke, tacó yí ta o tí nò kú koọ có éno máa, ndâ-'bì-lá Jézù bà bàkà ndâ 'bí serè ji yì, wàa yí 'ví nò ndú. ⁹ Tacó éno, yí gii 'vee gbí nje Jézù líkí-líkí éno. Káa Jézù gii biya bà njaa nje wó gí tàkò Èródè gbaanjé gí. ¹⁰ Mâ gii zeke'o, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkii mì ndâ Jùdéyà gii oloko gí yaà kú kpì ngbàngà tí Jézù ta wotí tí ji Èródè. ¹¹ Èródè mâ gii 'di ndâ có tí nò, ndú gii gbo ta ndâ àsikéri mì wó kú mèèkè'i tí Jézù, ta bà 'viya yí. Bindi ndú gii yuu banga njà bongo wùrù-wùrù ji yí, bindi ndú gii tuu ta yí káká'i ya tí ji Pilátò.

¹² Gbí òkò tí ndá Èródè ta Pilátò sàà nìkì lá, káa ndú gii zèè kómbeè ta gbèè ɾi tí nò gí.

À dele ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i

¹³ À má gii dele ta Jézù 'do 'bá mì Èródè gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i gí, Pilátò gii kili ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdéyà, ta ndá Jùdéyà 'dáá gí. ¹⁴ Bindi yí gii 'vee ndú éno máa, «Yo gí ta 'dakò tí nó gí kùro ye tacó máa, yí a mbe nònòkò muu ndá 'duù. Káa ye 'de 'bí có gbaànjé mbe zèè yí 'do gbí òkò ndá có mì yo nò lá. ¹⁵ Èródè delè gii tuu ndi wó gí tí ji ndoo, tacó yí 'de vò i mì wó lá. Káa có ta 'vèrè tí wálá a nìnó máa, 'dakò tí nó bàkà vò i tacó wàa à 'ví waa tí ta có ku mítí wó nò gbaànjé lá. ¹⁶ À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa à gbí yí gí, wàa ye 'ví dò 'bí tí wó gí.»

¹⁷ 'Bí ɾa i náa Pilátò kú bàkà ta ndoo 'dáá gí ta o gbolò o bà bàkà tàkù bà mèlè ndi o bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìzìrìyèlì-mì-Mbíri a bà njaanga 'duù gbaànjé 'do gbí zàà ji ndá Jùdéyà. ¹⁸ Káa ndá 'duù gbí ngbàngà 'dáá gí gii a ta kú dòmùù éno máa, «Zi yí gí! Njaanga Bàràbà ji ze!» ¹⁹ (À zèè 'dakò tí nó tí Bàràbà nò mí gbí zàà, tacó 'bí ɾa wo mbe bàkà tí gbí gbata ta o tí nò, delè tacó bà zi ku.)

²⁰ À gbí muu Pilátò ta o tí nò kpolo ma a có bà dò 'bí tí Jézù; tacó éno, yí gii 'dè có ji ndá 'duù káká'i. ²¹ Káa ndá 'duù gii 'visì có ji Pilátò ta kú éno máa, «Gbí yí mítí njèèkpè mù! Gbí yí mítí njèèkpè mù!»

²² Bà ta'ò nìnó, Pilátò gii 'vee ndá 'duù éno máa, «Tacó yè? Yí volo a yè? Yo 'dè ji ye, tacó ye nò vò i mì wó wàa ye 'ví waa ta có ku mítí wó nò lá. À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa, à gbí yí, wàa ye 'ví dò 'bí ye 'do tí wó gí.»

²³ Ndá 'duù mâ gii 'di có tí nò náa Pilátò 'dè ji ndú nò, ndú gii mì ta kú goolá a 'bí ɾa gbolò có ku ká gí ji ndú 'do bà 'bí to, ta bà 'dè có ta 'bè ji Pilátò éno máa, yí gbí Jézù mítí njèèkpè mù. Wo mì ndá 'duù mâ gii co muu Pilátò gí, ²⁴ yí gii waa có ku mítí Jézù go có mì ndú nò. ²⁵ Bindi yí gii njaanga 'dakò tí nó tí Bàràbà, náa à zèè yí tacó bà pìi wo ta bà zi ku nó, 'do gbí zàà gí sè go có mì ndá 'duù tí nò. Yí bà-i-nò gii je Jézù ji ndú éno máa, ndú bàkà ta yí go có mì ndú náa à gbí njembí ndú.

Bà ya ta Jézù gítí bàndò bà zi yí

²⁶ Káa si ndá 'duù tí nò kú gii co ta Jézù 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya ta yí gítí bàndò bà zi yí, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta ɾè wó a Simónè, ta 'bá mì wó gbí gbata Sirìni, á kpokèji kú gí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Ndú bà-i-nò gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù tàkò Jézù.

²⁷ Ndá nù gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa mòsùù kú ko tàkò Jézù nó ta o tí nò kú tò kú ta bà wa gbí. ²⁸ Jézù gii 'visì tí wó, bindi yí gii 'dè có ji ndá nù tí nò mbe kú wa gbí nò éno máa, «Ndá jú Jèrùzàlémè, yo wa ye lá. Yo wa tí yo, wàa yo 'ví wa ndá 'vii mì yo. ²⁹ Tacó ndá 'bí o wúnò ká kèji náa ndá 'duù bà 'visì nje ndú éno máa, «Ndá nù tí nó tí ndá kázá, náa ndú jé tè nakáyì lá, náa 'vii delè jé no kí ndú lá nó, a ndá mbe tó pá!» ³⁰ Ndá 'duù gbí ndá o tí nò bà 'deke tí ndú ji ndá kpo-kpò gú éno máa, «Yo 'vaka tí yo mí muu ze!» Ndú delè bà 'deke tí ndú ji ndá gú, máa, «Yo 'buku tí yo mí muu ze!» ³¹ Tacó cè bà bàkà i mì

ndá 'duù ta mù si mù tí nò gbí 've wó má ká éno, mù tí nò má aanga gí, ndú bà bàkà tí a ña ngàyi?»

³² À ta o tí nò kaa ndâ 'bí vò 'duù sósò'ò 'do gbí gbata tacó bà ya ta ndú gí bà ziki ndú gbí gbèè nó bà ya ta Jézù tacó bà zi yí nò.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

³³ Ndâ àsikèrì mâ giì yee ta ndâ Jézù ta ndâ vò 'duù tí nò tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Kù-'bìli-muu-ku gí, ndú giì gbì Jézù mítí njèèkpè mù, bìndi ndú giì gbì 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nò sósò'ò nò mítí njèèkpè mù mò gí gbí kù'bi mì wó, bìndi ndú giì gbì 'bí mítí 'bí njèèkpè mù mò gí gbí gálì mì wó.

³⁴ Káa Jézù giì 'deke tí wó jì Mbíri si yí tí njèèkpè mù tacó tí ndâ 'duù tí nò mbe mèèkè'i tí wó nó éno máa, «Je à-cee-gí jì ndú, Bu ye! Tacó ndú ò i tí nó náa ndú kù bàkà nó ni lá.»

Ndâ 'duù tí nò mbe gbì Jézù mítí njèèkpè mù nò giì ki-mbìli tacó bà njèè gbí ndâ bongo bìndi wó.

³⁵ À mâ giì gbì Jézù mítí njèèkpè mù gí, ndâ 'duù giì dù jé kù ù ndi bà ò ña i tí nó á kèjì gí bà bàkà tí nó. Káa ndâ kpo-kpò 'duù giì dù kù ò yí ò-ò éno máa, «Yí táánò kù 'vala ndâ 'bí ka wó, si yí 'ví 'vala tí wó, náa yí má a Bindi-Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri ká cu 'bí mítí wó nò.»

³⁶ Ndâ àsikèrì delè giì dù kù ò yí si ndú kù je 'bí ña ngo i jàngà-jàngà éno jì yí. ³⁷ Ndú delè giì dù kù 'viya yí éno máa, «Wò dú má káa gbolò gba mì ndâ Jùdéya, 'vala tí lo.» ³⁸ Ndú 'dè có tí nó tacó à cu mítí njèèkpè mù á còmuu Jézù éno máa, «Ijinó a gbolò gba mì ndâ Jùdéya.»

Tó mbe ngbà

³⁹ 'Bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó sósò'ò náa à gbì ndú mítí njèèkpè mù nó giì lè Jézù éno máa, «Wò me Bindi-Mbíri lá? 'Vala tí lo, wàa wò 'ví 'vala ze delè.»

⁴⁰ Káa ka vò 'duù tí nó giì do ta yí éno máa, «Wò cì gúku tí Mbíri lá tacó yè? À kpónó waa có mítí yo ta yí me 'vii ká 'vii lá? ⁴¹ À waa có mítí ndà ká dú. Ndà kù cì nó muu vò i mì ndà. Káa 'dakò tí nó kù cì a 've ku.» ⁴² 'Dakò tí nó mâ giì do mítí ka wó mbe ngbà cee gí, yí giì 'deke tí wó jì Jézù éno máa, «Wò má yee 'bá gba mì lo gí, wò 'ví koro có tí ye, Jézù.»

⁴³ Káa Jézù giì 'visì có jì yí máa, «Ye kù cì nó a wò ta kponje gítí wálá éno máa, ndà wúnó bà dù ta ndà gbí dà.»

Bà cì Jézù

⁴⁴ Rì mâ giì dooko gítí bà gi gbúru gí, ọ ọ giì 'di gí. 'Dí'di'o giì yiiga muu to 'daá yùkúú gí, yee tí bà mò tí mì rì. ⁴⁵ Ta o tí nò si ọ ọ 'di tí gí nò, gbí kpà-bongo tí nó náa à njèè ta gbí tà'i 'bá-Mbíri nó giì yaka gbí tí 'do yaà dí to. ⁴⁶ Bìndi Jézù giì tò kù ta kòcò wó ngé gí yaà éno máa, «Ye si tí ye jì wò gí, Bu ye!» Bìndi bà 'dè có tí nó, njembí Jézù giì ki gí.

⁴⁷ 'Bí kùro ndâ àsikèrì mâ giì zeke ña i tí nó mbe kù bàkà tí nó, yí giì ùlù Mbíri, bìndi yí giì 'dè có éno máa, «'Dakò tí nó táánò dú káa yè síno ta vò i mì wó ta ndâ 'duù kùro Mbíri wálá.»

⁴⁸ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe tí binjì kù zeke ña i tí nó nó giì njè kù ya gí 'bá mì ndú 'daá ta 'bì ndú tí njembí ndú kù nì nikalaká. ⁴⁹ Ndâ

kómbe Jézù ta ndâ niì tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gàliléyà nó giì rò tíyò janga-jàngáá gí ndiì kù zeke ndâ ña i tí nó náa a kù me ta yí nó.

Bà duu ku Jézù

⁵⁰ Jézù mâ giì cì gí, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jùzépè, mbe gi 'do gbí gbata Àrimàtiyà tí 'bí gbata mì ndâ Jùdéyà, tí tó kpo 'duù, ta ndâ có mì wó ká jáá gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, ⁵¹ mbe yuu nje wó mí gbí ndâ có tí nó náa ndâ ka wó kù toko gítí Jézù nó lá, delè 'bì wó yuu tí mí gbí ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nó lá, tí 'duù mbe kù ùndi bà ò o bà gi Mbirì gí bà dù tí gba muu to tí nó, ⁵² giì ya gí bà 'deke tí wó ji Pilátò, tacó wáa yí 'ví si yí 'ví te ku Jézù. ⁵³ Pilátò mâ giì ùnje ji yí gí, Jùzépè giì dele ndi wó ya gí bà ja ku Jézù 'do tí njèèkpè mù gí to. Yí mâ giì yili yí ta bòngò gí, yí giì te yí ya tí gí gbí 'bí ngú gbolò guù náa yí duu mí gbí díí, náa à jé duu ku mí gbí kùrò lá. ⁵⁴ I tí nó bàkà tí si ndâ 'duù kù 'viindi tí ndú gítí rì bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà.

⁵⁵ Káa si à kù te ku Jézù ya tí gí gbí guù, ndâ niì tí nó náa ndú gi ta ndú 'do Gàliléyà nó kù ko tàkò ndâ mbe te ku, tacó bà ò bándò bà duu yí. ⁵⁶ Ndú mâ giì ò bándò tí nó gí, ndú giì kaa ya gí bà 'viindi ndâ yeè ta bà bàkà ndâ pó bàà; bìndi ndú giì tè wo ndú ta rì bà wotí go i gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà.

24

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù giì me ngbò á bìndi rì bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà, ndâ niì tí nó mbe ò bà bándò bà duu Jézù gí nó giì gbo'ò ta ndâ yeè, ta ndâ pó bàà tí nó náa ndú bàkà ta 'dé'ò kùrò rì bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà nó, ya gí muu'dú Jézù. ² Ndú mâ giì yee kà, ndú giì 'de à mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekekì 'bá muu'dú nó 'do njekekì gí. ³ Ndú mâ giì rì gí tà'ì kà, ndú giì 'de ku Mbe tí ndoo Jézù gbí guù lá. ⁴ Ndú giì rò tíyò tà 'bá muu'dú kà ta có náa ndú bà 'dè gbí nje ndú wálá. À giì zi ndi ndú ta gúku ngé gí a ñinó náa ndú giì gu káa ndi ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu ndâ bòngò mbe kù tòngbaà go bà ì mù nó, kù rò tíyò á rẹgbà tí ndú.

⁵ Gúku bà ò ndâ 'dakò tí nó giì zèè ndâ niì tí nó tí ña ñinó náa ndú giì mò muu ndú kù zeke'ò ká gí to. Káa ndâ 'dakò tí nó giì 'vee ndú máa, «Yo kù pà bà tí wu 'duù gbí òkò tí ndâ ku tacó yè? ⁶ 'Dakò tí nó náa yo kù pà bà tí wó nó bà-i-nó wálá. Yí a gí yaà gí. Yo koṛo muu yo gítí có tí nó náa yí táánò 'dè ji yo si yí Gàliléyà ⁷ éno máa, «Á wúnò bà je 'Vii-mi-'Dakò mí 'bì ndâ 'duù tí nó mbe bàkà vò i ndiì muu ndú gí nó. Ndâ 'duù tí nó bà zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù, káa bìndi sili ta'ò, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí,» nó.»

⁸ Ndâ niì tí nó mâ giì 'di có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè ji ndú nó, mbí ndú giì 'va tí ndâ có mì Jézù nó gí.

Ndâ tú mì Jézù biya bà ùnje gítí có mì ndâ niì tí nó gí

⁹ Ndâ niì tí nó mbe ya gí bà gala muu'dú Jézù nó giì dele ndi ndú 'do muu'dú ya gí bà 'vanda ndi i tí nó mbe 'de ndú nó ji sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaanjé nó, ta ndâ sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù 'daá gí. ¹⁰ Ndâ niì tí nó mbe 'vanda ndi ndâ có tí nó ji ndâ tú mì Jézù a ndâ Màriyà Màdèlénà, ta 'bí niì ta rẹ wó a Jòwánà, giì je Màriyà tí nó

tí nawu Jákòmò nò. Ndá 'bí ka ndú nií náa ndú gbo'o ya gí bà gala muu'dú Jézù ta ndú nó delè gii 'vanda káa gbèe kòcò ndú nò. ¹¹ Káa ndá có mì ndú 'dáá gí gii dù gbí tù ndá tù mí Jézù 'dáá gí ká go cèe mòngò gbí tù bô. ¹² A Piyétòrò ká gii co ta ngèlè ya gí muu'dú tacó bà 'di gbí 'vèrè mì ndá nií tí nò. Yí mà gii yee kà, yí gii mò tí wó gí to, bìndi yí gii zeke'o gí tà 'bá muu'dú, yí gii nò káa bòngò tí nó náa à duu ta Jézù nó gbí guù ta 'duù gbí wálá. Yí bà-i-nò gii dele ndi wó ya gí 'bá ta có bà 'dé-'dè nje wó wálá.

Ndá 'bí mbe tala có mì Jézù tí kpokèjì Èmáwùsù

¹³ Ta gbèe ɾi bà 'de kùnga guù bìndi Jézù nò, ndá 'bí mbe tala có mì Jézù sósò'ò gii njè nò 'do Jèrùzàlémè kú ya gí Èmáwùsù, tí 'bí to mbe mò gí bà co ɾi á dè ta Jèrùzàlémè. ¹⁴ Káa si ndú kuu muu nó, ndú kú gii 'dè nje gítí ndá i tí nó mbe bàkà tí Jèrùzàlémè nò. ¹⁵ Káa si ndú kú 'dè nje, ta bà 'viiki gbí ndá i tí nò, Jézù gii co kú gbo kpokèjì ta ndú. ¹⁶ Káa 'bí i gii dù káa yoo ɾo ndú 'do tí bà nò yí mì ndú ni gí. ¹⁷ Njìnò káa bà gii dù Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú éno máa, «Yo kú nò ta bà 'viiki a gbí có gítí ɱa yè?»

Ndá 'dakò tí nò mà gii 'di ɱa 'vé tí nò náa Jézù 'vee ta ndú nò, ndú gii ɾò tíyò ngbi-ngbi, ta zúú-zuu gbí ɾo ndú. ¹⁸ Bìndi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'dakò tí nò ta ɾè wó a Kiliyópà gii 'visi có ji Jézù éno máa, «Ye koɾo có éno máa, gbèe 'duù á Jèrùzàlémè mbe 'di có gítí ndá i tí nó mbe kú bàkà tí gbí ndá sili tí nó lá bà dù káa wò.»

¹⁹ Jézù bà-i-nò gii 'vee Kiliyópà máa, «A ndá yè ká bàkà tí?»

Káa ndá Kiliyópà gii 'visi có ji yí máa, «Ndá i tí nó 'dáá mbe bàkà tí mítí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nò. Yí táánò túbà tí wó tí gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíɾi ta bà 'dè có, delè ta bà bàkà ndá i go i mì 'dakò mí kùɾo Mbíɾi, delè mí kùɾo ndá 'duù 'dáá gí. ²⁰ Wò 'di có bà kpì ngbàngà tí wó mì ndá Kùɾo ndá bu-Mbíɾi, ta ndá kpo-kpò 'duù mì ndoo éno máa, à waa có ku mítí wó, bìndi a gii zí yí ta bà gbí yí mítí njèèkpè mù gí, nó lá? ²¹ Ze táánò kú koɾo có lí ká mítí 'dakò tí nò éno máa, a yí ká bà njaanga wú 'do tí ɱiɾi ndá Ìzìrìyèlì. Káa có kpónó cuki me káa njìnò lá. Ngú có mbe kpò nje ze gí kpónó a njìnò máa, à wúnó a sili ta'ò á bìndi bà bàkà tí mì i tí nò, ²² káa ndá 'bí nií gbí òkò tí ze kùtàá mà gii gbo'o ya gí bà gala muu'dú wó ta dú'o nó, ²³ ndú gii dele ndi ndú gí gí bà 'dè có ji ze éno máa, ndá yí 'de ku wó gbí guù lá. Káa à lá ndii a ndá basìlì mì Mbíɾi ká gii co mítí ndá yì, bìndi ndú gii 'dè có ji ndá yì éno máa, yí a wuù! ²⁴ Ndá 'bí kómbe ze gii kaa ya gí bà nò muu'dú, tacó bà 'di gbí 'vèrè mì ndá nií tí nò, káa ndú gii da a kùnga to á go có mì ndá nií tí nò.»

²⁵ Káa Jézù gii 'visi có ji ndá Kiliyópà éno máa, «Ákoo ndá njónókó! Yo me duù gítí bà ùnje gítí ndá có tí nó 'dáá náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíɾi 'dè nó tacó yè? ²⁶ Kòcò ndá mbe 'dòkò có mì Mbíɾi ji yo me éno máa, kózò tí Bìndi-Mbíɾi bà kònò a sé'i má kózò gí, yí bà gii ki tí wó pí jàlambà lá?» ²⁷ Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'dè gbí ndá có tí nó 'dáá náa à cu gítí wó tí Jézù mí gbí wáràgà mì Mbíɾi nó 'do tí ndá có mì Mòze, gii co tí ndá có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíɾi 'dáá gí ji ndú.

²⁸ Ndá Jézù mà gii dooko ta 'bá mì ndá Kiliyópà gí, Jézù gii bàkà tí wó go 'duù njìnò mbe kú ndii ya gí kùɾo nò. ²⁹ Káa ndá Kiliyópà gii 'dè có ji yí máa, «Ndoò ne gí 'bá mì ze, tacó o dooko gítí bà bèè gí.»

Jézù mà giì ùnje gî, ndú giì ne ta ndâ Kìliyópà jí 'bá mì ndú. ³⁰ Káa si ndú kù giì 'bità bà zò i, Jézù giì zèè kù kò mí 'bì wó, yí mà giì 'deke tí wó jì Mbírì gî, yí giì kì'viki gbí kù kò tí nò, bindi yí giì kaa jì ndâ Kìliyópà. ³¹ Ɔo ndâ Kìliyópà giì da gítí bà Ɔò Jézù nì si ndú ta ndú rẹgbà i-zó-zò nò gî. Káa yí giì dù ká to nò gírì 'do Ɔo ndú gî. ³² Ndâ Kìliyópà bà-i-nò giì 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú si Jézù gírì 'do Ɔo ndú gî nó éno máa, «Njembí ndà wálá kùtáa kù mù si yí kù 'dè gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbírì jì ndà á si ndoo ta ndú kpokèjì nó?»

³³ Ndâ Kìliyópà ngé bà-i-nò giì zèè kpokèjì kù dele jí mì sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé nó, ta sè ndâ 'bí kómbe ndú Jèrùzàlémè. Ndú mà giì yee kà, ndú giì 'de ndú kili 'dáá mí bà gbèe to. ³⁴ Bindi ndâ 'duù tí nò giì 'dè có jì ndâ Kìliyópà, máa, «A yúco máa Mbe tí ndoo 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî! Yí delè giì túbà tí wó jì Simónè gî.» ³⁵ Bindi ndâ Kìliyópà giì dità ndâ i tí nó mbe bàkà tí mì ndú si ndú kpokèjì kù ya jí 'bá mì ndú Èmáwùsù nó, ta bà Ɔò Jézù ni mì ndú si ndú kù zò i nó jì ndâ ka ndú.

Jézù túbà tí wó jì ndâ mbe tala có mì wó

³⁶ Káa si ndâ Kìliyópà kù 'vanda có jì ndâ ka ndú mbe tala có mì Jézù, ndú mà giì zeke'o, Ɔinó a 'di ká nó? Jézù jéé kù Ɔò tíyò gbí òkò tí ndú! Bindi Jézù giì 'dè có jì ndú máa, «Yo dù niki maal!» ³⁷ Lilí ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì oloko 'do tí ndú ta gúku gî. Ndú giì koƆo có máa a vuuvuu ká co mítí ndâ yì. ³⁸ Káa Jézù giì 'vee ndú máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo kù koƆo có sàkàmàà tacó yè? ³⁹ Yo zeke ndâ kpázà 'bì ye, ta ndâ kpázà kò ye, tacó wàa yo 'ví Ɔò tí ni éno máa, Ɔinó a ye ká nò. Yo tee 'bì yo mítí ye, tacó wàa yo 'ví Ɔò tí ni éno máa, Ɔinó a ye, tacó diì tí vuuvuu wálá, delè 'bilì vuuvuu á go Ɔinó náa yo kù Ɔò tí ye nó wálá.»

⁴⁰ Jézù 'dè ndâ có tí nó jì ndâ mbe tala có mì wó nó ta bà tù ndâ kpázà 'bì wó, ta ndâ kpázà kò wó jì ndú. ⁴¹ Líkí'o bà Ɔò ni éno máa, Ɔinó a Jézù, giì bàkà ndú tí Ɔa Ɔinó náa bà ùnje éno máa, Ɔinó a Jézù, giì kpò ndú gî. Ndú giì Ɔò tíyò juku-jùkùù, ta có Ɔinó náa ndú bà 'dè gbí nje ndú nó wálá. Jézù bà-i-nò giì 'vee ndú máa, «'Bì i-zó-zò mì yo bà-i-nó wálá?» ⁴² Ndú bà-i-nò giì je yú sè jì yí, ⁴³ bindi yí giì zò mì kùƆo ndú.

Jézù 'dè ndòngbú có jì ndâ tú mì wó

⁴⁴ Jézù giì 'dè ndòngbú có jì ndâ tu mì wó éno máa, «Ɔinó a gbí ndâ có mì ye náa ye táánò 'dè jì yo si mì ndoo ta ndoo éno máa, kózò tí ndâ có tí nó 'dáá náa ndâ Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ Muu-cè, cu mí gbí ndâ wáràgà mì ndú, bà bàkà tí nó ká nò.» ⁴⁵ Yí bà-i-nò giì njaanga muu ndú gítí bà 'di gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbírì.

⁴⁶ Bindi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Nògí, a có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, kózò tí Bindi-Mbírì bà kònò sé'i, káa bindi sili ta'ò yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, ⁴⁷ tacó wàa à 'ví ma ndâ có gítí bà 'visì muu ndâ 'duù 'do tí ndâ vo-vò kpokèjì kèjì mì ndú, ta có gítí bà je à-cee-gí mì Mbírì gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù, jì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá ta rẹ wó. Nèté bà ma ndâ có tí nó 'ví 'bità tí 'do Jèrùzàlémè. ⁴⁸ Yo bà dù tí ndâ mbe ma ndâ có tí nó. ⁴⁹ Ye bà tuu i tí nó náa Bu ye táánò cì yo gítí nó jì yo. Káa yo 'ví tí gbí gbata Jèrùzàlémè yee tí o tí nó náa à má je wotí jì yo 'do gbírì má kózò gî.»

Bà ya Jézù gí gbíri

⁵⁰ Jézù gii kaa ndâ tú mì wó 'do Jèrùzàlémè, ndú gii ya ta ndú ngé gí sè 'do gbí gbata Bètáníyà. Yí mâ gii yee ta ndú tí bàndò tí nò gbí muu wó nò gí, yí gii kaa 'bì wó gí yaà ji Mbíri, bìndi yí gii cù 'dê ngo cù wó míti ndú. ⁵¹ Yí mâ gii cù 'dê ngo cù wó míti ndú gí, gbí òkò tí ndú gii njèè ta ndú ta bà te yí ya tí gí gbíri gí. ⁵² Ndâ tú mì wó gii ùlù yí, bìndi ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta líkí'o tí ndú ngé ndii gí. ⁵³ Ndú gii dù kú ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ùlù Mbíri ta o 'dáá gí.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì go có mì JÒVÁNÌ

Jézù tí Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

¹ Có táánò sàà kuu tí á kùro o bà suu to tí nò;
có táánò kù dù a i mì ndú ta Mbírì.

Có 'do sàà táánò káa Mbírì.

² Ndá Có táánò ta Mbírì ta o bà 'bità bà suu ndá i.

³ Wotí bà suu ndá i táánò 'dáá gí a i 'bì Có;

'bí i gbaanjé táánò mbe bàkà tí muu to tí nó á kapí ro Có nò wálá.

⁴ Có táánò a rẹngbó 'válá;

'válá tí nò mì Có nò táánò a ngba'o jì ndá 'duù 'dáá gí,

⁵ tí ngba'o ònínò mbe tũngbaà gbí 'dí'di'o,

tí ngba'o ònínò náa 'dí'di'o kpò yí lá.

⁶ Mbírì táánò gii tuu 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jòvání,

⁷ tí mbe 'dè yúcó jì ndá 'duù.

Mbírì táánò tuu yí gí bà 'dè yúcó gítí Ngba'o,

tacó wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'ví ù ta nje gítí Ngba'o á 'do gbí có mì wó.

⁸ Jòvání táánò me Ngba'o lá;

yí táánò a 'duù sínò,

tí mbe 'dè yúcó gítí Ngba'o.

⁹ Có táánò, tí cèe Ngba'o mbe njaanga muu ndá 'duù 'dáá gí nó kpokèjì.

¹⁰ Yí táánò kuu muu to tí nò,

to tí nó náa Mbírì táánò je wotí jì yí bìndi yí gii suu nò,

káa ndá 'duù muu to tí nó táánò 'dáá gí nò yí ni lá.

¹¹ Yí táánò gí gí 'dóó 'bá mì ndú,

káa ndá 'dóó-'dòò nambe wó si yí tí i lá.

¹² Kpèti ká ènò, yí gii je wotí bà gí tí ndá 'viì mì Mbírì jì ndá mbe si yí tí i,

mbe tee njembí ndú mítí wó nó gí.

¹³ Rẹngbó bà dù ndú tí ndá 'viì mì Mbírì nò me 'do muu to tí nó lá,

à 'do me gbí bà toko bà sili mì ndá 'dakò ta niì lá,

à delè gii dù me 'do gbí go bà jò rẹ ndá 'duù lá,

à káa Mbírì ká bàkà ndú tí ndá 'viì mì wó.

¹⁴ Có táánò gí tí 'duù go ndoo,

bìndi yí gii 'vala gbí òkò tí ndoo muu to tí nó,

tí gbolò mbe nambeè,

delè tí gbolò mbe 'dè yúcó.

Ze táánò nò òa bà tòngbaà mì wó,

tí ngba gbèe 'Viì-mì-Mbírì ta 'bí òa 'viì go yí mì Bu wó wálá gí.

¹⁵ Jòvání táánò gí kù kò-kò ta rẹ Có jì ndá 'duù, máa,

«Jìno á 'duù tí nó náa ye táánò kù 'dè có ta rẹ wó jì yo máa,

«Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ndii ye gí,

tacó yí táánò kù 'vala kùro o bà jò ye.»

¹⁶ Yí kù bàkà nambeè jì ndoo 'dáá gí,

tacó nambeè gbí yí wó me gbolò ngé ndii gí.

- 17 Mbìrì táánò tuu a Mòze ta ndâ có mì wó jì ndâ 'duù,
 bìndi yí gii tuu a Có tí Jézù,
 tí Bìndi wó tí Mbìrì gí bà bàkà nambeè jì ndâ 'duù,
 delè gí bà 'dè yúcó jì ndâ 'duù 'dáá gí.
- 18 'Bí 'duù jé mbe nò Mbìrì ta ɾo wó ta gbèè ɾi muu to tí nó wálá,
 à káa gbèè 'Viì-mì-Mbìrì ta ɾa wó wálá,
 tí wú-gbì-ré Bu wó,
 ká túbà tí Mbìrì jì ndoo.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'dè yúcó mì wó

19 Ta 'bí o gbaànjé, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii tuu ndâ 'bí bu-Mbìrì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ 'bí mbe kù koni ndâ bu-Mbìrì ta nètè, 'do Jèrùzàlémè, máa, ndú ya gí bà 'vee Jòvànì máa, yí a 'di wè? Wàa ndú 'ví gí ta ndi kòcò wó jì ndâ yì. 20 Ndâ bu-Mbìrì tí nò mâ gii ya gí bà 'vee Jòvànì go có tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndú tuu ta ndú nò, Jòvànì gii 'dè 'vérè jì ndú lá, yí gii 'dè có jì ndú ngbárángà'i éno máa, «Ye me Bìndi-Mbìrì lá.»

21 Káa ndâ bu-Mbìrì tí nò gii 'vee yí káká'i máa, «Má éno, wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbìrì nó wàà?»

Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye me Èlìjà tí nó delè lá.»

Bà ta'ò ñinó, ndâ bu-Mbìrì tí nò gii 'vee Jòvànì máa, «Wò 'ví dù a gbolò mbe 'dòkò có mì Mbìrì tí nó náa Mòze dígísèè ci ndâ ká gù ndoo máa Mbìrì bà tuu yí jì ndú nó wàà?»

Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ngé lá! Ye me yí lá.»

22 Ndâ bu-Mbìrì tí nò gii 'vee Jòvànì máa, «À má éno, wò a 'di? Tacó ze má dele ta ndi ze ya gí 'bá, wàa ze 'ví 'dè ta ndi kòcò lo jì ndâ 'duù tí nó mbe tuu ze nò, ze dele ndi ze ya gí bà 'dè có jì ndú éno máa, wò a 'di?»

23 Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye a 'duù tí nó náa Ìzàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbìrì dígísèè 'dè kòcò ta wotí mì Mbìrì gítí wó máa, «Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoè, máa, yo bàkà kpokèjì mì Mbe tí yo jáá nò.» »

24 À ta o tí nó tuu ndâ bu-Mbìrì tí nó ya tí jì Jòvànì a ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà. 25 Tacó éno, ndú gii 'vee Jòvànì máa, «Wò me Bìndi-Mbìrì lá, wò me Èlìjà lá, wò delè me mbe 'dòkò có mì Mbìrì tí nó mì Mòze náa yí 'dè có gítí wó nó ká lá. À má éno, wò kù caka tí ndâ 'duù tacó yè?»

26 Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kù caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa, 'bí 'duù kpónó kù ɾò tíyò kuu gbí òkò tí yo nò káa yo ñò yí ni lá, 27 ká bà gii gí gí tàkò ye. Yí a 'duù mbe me gbolò ndii ye tí ɾa ñinó náa à kpètí káa bà dù tí vòó mbe kù njaanga tààmà 'do tí kò wó sínò, ye bà 'de wotí tí ye gítí wálá.»

28 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tuu ndâ bu-Mbìrì mì ndú nò jì Jòvànì si yí gbí gbata Bètánìyà a tìto Jòròdánìyà kù caka tí ndâ 'duù.

29 Jòvànì mâ gii zeke'o ta 'bí yé á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ bu-Mbìrì mì ndâ Jùdèyà nò, yí gii ñò Jézù kèjì gí mì wó. Bìndi yí gii túbà tí Jézù jì ndâ 'duù máa, «Yo ñò 'Viì-rómbo-mì-Mbìrì, tí mbe toɾo ndâ vò i 'do muu to tí nó, zò! 30 Nìzò a yí tí 'duù tí nó náa ye kù 'dè có gítí wó máa, 'Bí 'duù, tí gbolò 'duù mbe ndii ye gí, á kèjì tàkò ye' nó ká zò. Yí me gbolò ndii ye gí, tacó yí sàà kù 'vala kùɾo o bà jò ye.

³¹ Ye táánò sàà nò yí ní tí 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí nó lá, káa à gii tuu ye, máa, ye dù tí mbe caka tí ndá 'duù, tacó wàa, ye 'ví tù ta bà tí wó jì ndá Ìziriyéli.

³² «Ye táánò nò Bèri-mi-Mbíri kù gii 'do gbíri go kùlè nò, kù gii gí bà o mí muu wó. ³³ Ye táánò ta o tí nò nò yí ní lá. Káa a 'duù tí nó mbe tuu ye, máa, ye caka tí ndá 'duù ta ngo nó, ká gii túbà tí wó jì ye máa, 'Duù tí nó náa wò bà nò Bèri-mi-Mbíri kù gii 'do gbíri ndíri gí muu wó nó, a 'duù tí nó ká bà gii gí bà caka tí ndá 'duù ta Bèri-mi-Mbíri nó ká nò.» ³⁴ Káa ye gii nò Bèri-mi-Mbíri gii 'do gbíri gí muu 'dakò tí zó gí. À má éno, ye kpónó kù yù nó a gbí wó jì yo máa, yí a 'Viì-mi-Mbíri.»

Ndá mbe dù tí ndá kpédélé mbe tala có mì Jézù

³⁵ Ta 'bí yé, si ndá Jòvání kù rò tíyò ta ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò ta 'dè'o, ³⁶ Jòvání gii nò Jézù kù ndii ta nó. Yí gii zeke Jézù ngbóó, bìndi yí gii túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó tí nó náa ndú kù rò tíyò ta ndú nó, máa, «Yo nò 'Viì-rómbo-mi-Mbíri ta nó zò.»

³⁷ Ndá mbe tala có mì Jòvání nò mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò, ndú só gii njè nó ya gí bà ru ndi Jézù. ³⁸ Jézù mà gii 'visì tí wó, yí mà gii nò ndú, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a yè?»

Káa ndú gii 'visì có jì Jézù máa, «Rábi» (gbí máa, Mbe nìbà i), «Wò kù dù ngò?»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo gii gí bà nò .» Ndú bà-i-nò gii ya ta sè ri-'dè'o tí nó gí bà nò bàndò mì Jézù.

⁴⁰ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jòvání mbe ya gí bà nò bàndò bà dù Jézù nò a Àndèréyà, tí ná'vindí Simónè Piyétòrò. ⁴¹ Àndèréyà mà gii nò bàndò bà dù Jézù gí, yí gii dele ndi wó ya gí bà pà bà tí ná'vindi wó Simónè, yí mà gii 'de yí gí, yí gii 'dè có jì yí máa, «Ze 'de Bindi-Mbíri gí!» ⁴² Bìndi yí gii 'daka Simónè ya tí jì Jézù.

Jézù mà gii nò Simónè, Jézù gii zeke Simónè ngbóó, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Wò a Simónè tí 'viì mì Jòvání, káa ngú rẹ lo kpónó bà dù a Kéfà,» (gbí máa, Piyétòrò, gbí máa, Duù).

⁴³ Ta yé bìndi bà 'de tí ndá Jézù ta Simónè Piyétòrò, Jézù gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Filípò, si Jézù bàkà có gítí bà njè nó 'do tabè'dè Jòròdáníyà tacó bà ya gí Gáliléyà cee gí. Jézù gii tè'é tí Filípò máa, yí gii gí bà ru ndi yì. ⁴⁴ Filípò delè káa 'duù Bètisàyídà go ndá Àndèréyà ta Piyétòrò.

⁴⁵ Filípò mà gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Nàtànìyélè, yí gii 'dè có jì Nàtànìyélè máa, «Ze 'de 'duù tí nó náa Mòze táánò cu có gítí wó mí gbí wàràgà mì wó nó gí, 'duù tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò cu có gítí wó mí gbí wàràgà mì ndú nò. Rẹ wó a Jézù, tí 'viì mì Jùzépè mbe gii 'do Názàrèti.»

⁴⁶ Káa Nàtànìyélè gii 'vee Filípò máa, «A ña tó i yè jé ká gii 'do Názàrèti?» Káa Filípò gii 'visì có jì Nàtànìyélè máa, «Gì gí bà nò yí ta ro lo.»

⁴⁷ Ndá Filípò ta Nàtànìyélè bà-i-nò gii njè nó kù ya gí mì Jézù. Jézù mà gii nò Nàtànìyélè kèjì gí mì wó, yí gii 'dè có jì yí máa, «À gbúú-gbuu zó a Ìziriyéli gbí dù Ìziriyéli ta tiri gbí yì wó wálá ká kèjì zò.»

⁴⁸ Nàtànìyélè mà gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò nò ye ni ta yè?»

Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Ye kùtàá ò wò kù ki tí lo to tà mù-mbiigá á kùro o bà ya Filípò jí bà tè'é tí lo.»

⁴⁹ Nàtànìyèlè bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, wò a 'Viì-mi-Mbìrì! Wò a gbolò gba mì ndá Ìzìriyèlì!»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Nàtànìyèlè máa, «Wò ùnje éno máa, ye a 'Viì-mi-Mbìrì, tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyèlì, ká tacó náa ye 'dè có ji wò máa, ye kùtàá ò wò kù ki tí lo to á tà mù-mbiigá gí nò. Káa wò bà gii ò ndá 'bí i mbe me kpo-kpò ndii ònò gí. ⁵¹ Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa, wò kèjì gí bà ò nje kèjì gbìrì njaanga tí gí, bindi ndá basìlì mì Mbìrì kù wùukù to ya gí yaa, gí gí to, ya gí yaa, gí gí to, muu 'Viì-mi-'Dakò.»

2

Jézù ya gí bàndò bà kò niì gbí gbata Kánà

¹ À bàkà bindi bà tè'é tí ndá Filípò ta Nàtànìyèlè mì Jézù káa sili ta'ò, bindi 'bí 'dakò gbí gbata Kánà, gbí to Gàliléyà, gii ko niì mì wó gí 'bá. Màriyà tí nawu Jézù ta o tí ò kuu bàndò bà ko niì tí ò. ² À delè gii tè'é tí ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gí bà ko niì tí ò gí.

³ Pe nèbítì má gii cee 'do mì ndá mbe kò niì gí, nawu Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Pe mì ndú wálá.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji nawu wó máa, «Káa wò 'dè ji ye máa ye 'ví bàkà tí a yè, ndi lo niì? O mì ye gí kálásè.»

⁵ Nawu Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà nètè bàndò bà ko niì nó máa, «Yí má 'dè có ji yo, yo 'ví ndii muu có mì wò nò lá.»

⁶ Ta o tí ò ndá 'bí kpo-kpò ká'i-ngo vô-nje gbaànjé 'do tí díí, náa gbèe kù te go jú-kàrà-ngo vô ta nje tí, kuu mì ndá 'duù tí ò á bàndò bà ko niì nó. Nètè mì ò ndá kpo-kpò ká'i-ngo tí ò gbí tàkìlì mì ndá Jùdéyà a bà cu ngo mí gbí ndú tacó bà caka bèjò.

⁷ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà nètè bàndò bà ko niì nó máa, «Yo cu ngo yeke ndá kpo-kpò ká'i tí ò gí.»

Ndá 'duù tí ò má gii bàkà go có tí ò náa Jézù 'dè ji ndú ò gí, ⁸ Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cu 'bí ngo tí ò náa yo yee mí gbí ndá kàrà ò jì 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò ò.»

⁹ Ndá 'dakò tí ò gii cu ngo tí ò náa ndú yee mí gbí kàrà ò ya tí jì 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò nó go có mì Jézù ò. Yí má gii tee mífí nje wó, ònò a pe ká nó! Káa yí ò 'dóo kpokèjì tí nó náa pe tí ò gí 'do tí nó lá. À káa ndá 'duù tí nó mbe yòò ngo mí gbí ndá kpo-kpò kàrà-ngo tí nó ká 'di gbí có tí ò.

Mbe njèè i-zó-zò bà-i-nò gii tè'é tí 'dakò tí nó náa à kù ko niì mì wó gí 'bá ò. ¹⁰ Bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ndá 'duù ta o i 'dáá gí kù njèè kùro a pe ònò mbe me gó ngé waa gí ò. Yì ndá wìrì má ye gí, ndú gii njèè pe ònò mbe me gó dúú-dúú lá nó 'do ndii. Káa wò gii kpolo tí pe ònò mbe me gó ngé waa gí nó yee tí kpónó.»

¹¹ Jézù bàkà kpédélè serè mì wó ò mí gbí gbata Kánà á Gàliléyà, tacó wà ndá 'duù 'ví ò ta wotí mì yì. Ndá mbe tala có mì wó gii ùnje gítí wó dú ta yúco gí.

Jézù mòkò ndá mbe mà 'vélè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbìrì gí sè

¹² Ndâ Jézù ta nawu wó, ta ndâ ná'vindí wó, giì nje nó 'do bàndò bà ko niì ya gí bà bàkà làmbu sili mí gbí gbata Kàpàránáwùmù.

¹³ Jézù mâ giì nò kùro o bà bàkà tàkii mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbìrì dooko gí, ndú giì nje nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do gbí gbata Kàpàránáwùmù, tacó bà ya gí bà bàkà gbolò o tí nò mí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndú mâ giì yee kà, ndú giì 'de ndâ 'duù 'visi gbí ndùgù 'bá-Mbìrì tí 'dóó i mì ndú gí. Ndú 'de ndâ mbe kù mà ndâ mò'dú, ta ndâ rómbo, ta ndâ kùlè, ta ndâ mbe kù 'visi gùrúsù, 'virímó-'virìmo gbí nèté.

¹⁵ Jézù mâ giì nò éno, yí giì je nji wú, bìndi yí giì gbì ta ndâ 'duù tí nò, ta ndâ nò mì ndú, mòkò 'do gbí ndùgù 'bá-Mbìrì á gí sè. Yí giì 'buku ndâ tàràbèzà mì ndâ mbe kù 'visi gùrúsù mí to, ta bà vaka ndâ gùrúsù mì ndú vóro-voro, vóro-voro, ta to. ¹⁶ Bìndi yí giì do mí tí ndâ mbe kù mà ndâ kùlè máa, «Yo kaa ndâ kùlè mì yo nò 'do bà-i-nó gí! Yo káká'i 'ví bàkà rùkàtìi mì Bu ye tí bàndò bà mà 'velè mì yo lá!»

¹⁷ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì nò ña i tí nò náa yí bàkà ta ndâ mbe mà 'velè gbí ndùgù 'bá-Mbìrì nò, mbí ndú bà giì 'va tí có tí nó á gbí wàràgà mì Mbìrì máa, «Ye bà cì ká muu 'bá mì lo!» nò.

¹⁸ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ñindi ndú giì yuu tí ndú mí gbí có tí nó ta bà 'vee gbí nje Jézù máa, «Ze 'ví ñò ni mí tí ña yè máa, áa mì lo a yúcó tacó bà bàkà ña i tí nò kpónó náa wò bàkà nò?»

¹⁹ Káa Jézù giì 'visi có ji ndú máa, «Yo ki'viki 'bá-Mbìrì tí nó gí to, wàa ye bà bì ndí mí tíyò á gbí sili ta'ò.»

²⁰ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà giì 'vee yí máa, «Áá táánò bì 'bá-Mbìrì tí nó mí tíyò gbí ndoò zi'duù-só-nje vô nje-vò gbaànjé, káa wò kèjì gí bà bì ndí gbí sili ta'ò?»

²¹ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ta o tí nò ñindi ndú kù koro có a i gítí cèe 'bá-Mbìrì tí nó, keelá, Jézù kù ni a 'bá-Mbìrì tí nó tí dii wó nò.

²² Mbí ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'va tí có tí nó náa yí 'dè gítí bà bì ndi 'bá-Mbìrì á gbí sili ta'ò nò a i bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó. Bìndi à ngbí nò a o bà giì ùnje mì ndú á gítí ndâ có tí nó á gbí wàràgà mì Mbìrì, ta có tí nó náa Jézù 'dè nò.

²³ Ndâ 'duù me mbè, mbe nò ndâ seřè tí nó náa Jézù bàkà gbí ndâ sili bà dù yí á Jèrùzàlémè ta o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbìrì nó, giì ùnje gítí Jézù gí. ²⁴ Káa Jézù tee njembí wó gítí có mì 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé lá, tacó yí nò ndú 'dáá gí ni gí. ²⁵ Tacó éno, gbí nderè bà 'vee 'bí 'duù mì wó máa yí 'dè gbí ndú ji yì nò wálá, tacó yí 'dí gbí ndâ 'duù muu to tí nó ngé cee gí.

3

Ndâ Jézù ta 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà

¹ Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, delè tí kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú, ta řè wó a Nikòdémò, ² giì ya gí mì Jézù ta bèbìli gbí kóó, bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «Mbe nibà i, ze nò wò tí mbe nibà i mbe gí 'do mì Mbìrì ni gí. Tacó 'bí 'duù bà 'de wotí bà bàkà ndâ ña ndâ kpo-kpò i tí nó náa wò kù bàkà nó wálá, sè káa ñinó à má káa Mbìrì ká tàkò 'duù tí nò.»

³ Káa Jézù giì 'visi có ji Nikòdémò máa, «Ye kù 'dè có ji wò ta yúcó máa,

à má kpò gbí ndi bà jò 'duù lá,
'duù tí nò bà dù tí bòò-gba mì Mbírì wálá.»

⁴ Káa Nikòdémò giì 'vee Jézù máa, «Áá bà kpò gbí ndi bà jò kpo 'duù káká'í ée? Yí bà 'de kpokèjì bà dele ndi wó ya gí gbí yì nawu wó wàa à 'ví jò ndi wó tí dó 'vii 'do kòtí 'di?»

⁵ Káa Jézù giì 'visì có jì Nikòdémò máa,
«Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó máa,
à káa ña 'duù ñinó náa à caka tí wó gí,
tí ña 'duù ñinó mbe 'di có mì Bèrì-mì-Mbírì gí nó,
ká bà dù tí Bòò-gba mì Mbírì.

⁶ A ndá bu 'duù ta nawu 'duù ká jò 'duù,
káa, a Bèrì-mì-Mbírì ká je wotí bà dù tí 'duù mì Mbírì jì 'duù.

⁷ Njembí lo 'ví mù gítí có tí nó náa ye 'dè jì wò éno nó máa, à 'ví jò ndi lo tí ngú nó lá.

⁸ Tacó ndá 'duù ñinó náa Bèrì-mì-Mbírì je wotí bà 'vala go có mì Mbírì jì ndú gí nó,

go pípirì náa wò kù 'di káa wo bà pì yí,
káa wò bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
máa, «Nô! Pípirì kù pì 'do nô!» nò wálá.

Wó delè bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
máa, «Pípirì kù pì gítí nó!» nò wálá.»

⁹ Káa Nikòdémò giì 'vee Jézù máa, «Gbí có mì lo nò máa yè?»

¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì yí máa, «Wò tí gbolò mbe ñbà i mì ndá Ìziriyélì delè ñò ndá i tí nò ni lá?

¹¹ Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó máa,
ze kù 'dè có ká gítí ndá i ñinó náa ze ñò ndú ni gí nó.

Ze delè kù 'dè có ká gítí ndá i ñinó náa ze ñò ndú ta ɾo ze gí nó.

Kpètí ká éno, ndá 'duù mì yo biya bà 'di ndá có tí nó náa ze 'dè jì yo gítí ndá i ñinó náa ze ñò ta ɾo ze nó gí.

¹² Yo má biya bà 'di có tí nó náa ye 'dè jì yo gítí ndá i muu to tí nó nó gí,

yo bà ùnje gítí có ñinó náa ye bà 'dè jì yo gítí ndá i ñinó gbírì nó ta ña kpokèjì ngayi?

¹³ 'Bí 'duù muu to tí nó gbaànjé jé mbe 'dò kò wó mí gbírì wálá;
à káa 'Vii-mì-'Dakò, tí mbe gí 'do gbírì.

¹⁴ Mbírì bà te 'Vii-mì-'Dakò gí yaà mí kùro ndá 'duù go bà te cè tí kpoo tí nó náa à du 'do tí lii nó mì Mòze gí yaà mí kùro ndá 'duù gbí kángáá nga ngoò,

¹⁵ tacó wàa ndá mbe ùnje gítí wó 'dáá gí 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó.

¹⁶ Tacó Mbírì zè ndá 'duù muu to tí nó nìkì ngé ma.

Tacó éno, yí giì je gbèe 'Vii mì wó jì ndú.

Mbírì je gbèe 'Vii mì wó jì ndá 'duù,

tacó wàa, ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó nó 'ví gírì'o lá.

Ndú delè 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó.

¹⁷ Mbírì tuu 'Vii mì wó gí muu to tí nó me tacó bà waa có mítí ndá 'duù lá.

Yí tuu yí a i tacó bà 'vala ndá 'duù.

¹⁸ Mbírì bà waa có mítí ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí 'Vii-mì-'Dakò gí nó wálá.

Káa 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gítí gbèè 'Viì-mì-Mbíri ta 'bí 'viì go yí mì Bu wó wálá nó gí nó 'va tí to sàà gí.

¹⁹ Mbíri bà waa có mítí ndâ mbe ngbútù ta nderè éno máa, ngba'o gí gí muu to tí nó gí,

káa à gíi ñikí tí ndâ 'duù a bà kpoko tí ndú ta ndi gbí 'dí'di'o.

Ndú biya bà dù gbí ngba'o gí,

tacó ndú ta o 'dáá gí kú bàkà káa ndâ vò i.

²⁰ À dú káa yúco máa,

ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí kú sogo ngba'o,

tacó à tí ndú a gúku, máa,

ndâ 'duù bà ñò ña ndâ vò i tí nó náa ndâ yí kú bàkà nô.

²¹ Káa a ndâ mbe 'vala ta yúco ká kú co gí gbí ngba'o,

tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò ta ndâ i tí nó náa ndâ yí bàkà ta ɾè mì Mbíri nó ngbárángà'i.»

Ndâ Jézù ta Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

²² Ta o tí nó ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gíi 'bità bà nó ta ndi gbí ndâ to á sè 'do gbí ndâ gbata gbí to Jùdéyà. Ndú dù gbí ndâ nó tí nó ta làmbu kòndi o, kú caka tí ndâ 'duù. ²³ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ñindi wó ta gbèè o tí nó kú dù tí 'bí bàndò ta ngo gèjèè kuu tí, náa à kú ñi mítí a Àyìnòni, á dè ta gbata Sàlímì, kú caka tí ndâ 'duù delè, ²⁴ á kùro bà zèè yí tí Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà.

²⁵ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gíi tò kponje ta 'bí Jùdéyà gítí có bà bàkà i tí ngbárángà i. ²⁶ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gíi ya gí mì wó, bìndi ndú gíi 'dè có ji yí máa, «Mbe ñibà i, ze 'di có éno máa, 'dakò tí nó táánò náa yo ta yí ngéé tito Jòròdàniyà nó, 'dakò tí nó náa wò táánò túbà tí wó ji ndâ 'duù máa, yí a 'Viì-rómbo-mì-Mbíri nó, kpónó kú caka tí ndâ 'duù, káa ndâ 'duù 'dáá gí kú kaa ya gí mì wó.»

²⁷ Káa Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gíi 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó máa,

«À má me Mbíri ká wu i ji 'duù lá,

yí gí bà dù tí mbe i tí nó wálá.

²⁸ Yo 'di có tí nó náa ye táánò 'dè ji yo éno máa,

«Ye me Bìndi-Mbíri lá,

ye a 'duù tí nó náa à tuu yí tuú-tuu gí kùro wó» nó ta tù yo gí.

²⁹ Ngú ñi ta o 'dáá gí ká ta ɾè ngú 'dakò mì wó mbe kú kò yí nô.

Kpêtí ká éno,

tàkòcò kómbe 'dakò tí nó mbe kú kò ngú ñi nó ta o 'dáá gí ká pétékè'i gítí bà 'di kòcò ndâ kómbe wó kú 'dè nje ta ngú ñi mì wó ta líkí'o tí ndú.

Ña líkí'o tí nó kpónó kuu tí ye.

Tàkòcò ye kpónó peteke ngé tè gí.

³⁰ Wotí mì wó má kú ya gí yaà,

wotí mì ye kú dele gí to.

³¹ 'Duù tí nó mbe gí 'do yaà nó me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí.

Káa 'duù ñinó náa à jò yí mí muu to tí nó nó a 'duù mì to tí nó.

Yí delè kú 'dè có ká gítí ndâ i muu tó tí nó.

³² Bìndi 'duù tí nó mbe gí 'do gbíri nó

kú 'dè có ká gítí ndâ i ñinó náa yí ñò ndú gbíri nô.

Yí delè kù 'dè káa ndá có ñìnó náa yí 'di 'do gbìrì nò.

Ndá 'duù kpèti má ùnje gítí có mì wó lá,

³³ 'duù ñìnó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó ùnje gí máa,
ndá có mì Mbíri a yúco.

³⁴ Tacó 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí nó kù 'dè a ndá có mì Mbíri.

Tacó Mbíri je Bèri mì wó tí Mbíri ji 'duù tí nó náa yí tuu yí nó túkà'i.

³⁵ Bu 'Viì zè 'Viì ñìkì ma.

Yí gii kaa ndá i 'dáá mí 'bì 'Viì gí.

³⁶ 'Duù mbe 'di có mì 'Viì gí

bà 'de 'válá ñìnó mbe cee lá nò.

Káa, 'duù ñìnó mbe biya bà 'di có mì 'Viì gí nó

jé gí bà 'de 'válá ñìnó mbe cee lá nó wálá,

tacó yí kù 'vala gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri.»

4

Ndá Jézù 'de tí ndú ta 'bí niì Sàmáryà muu gùù ngo

¹ Jézù gii 'di gí máa, ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà nò ni gí máa, muu ndá mbe tala có mì yí me mbè ndii muu ndá mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gí, káa yí delè kpòò kù caka tí ndá ngú 'bí, ² à má ta bà 'dè ta yúco, Jézù táánò caka tí ndá 'duù lá, a ndá mbe tala có mì wó ka kù caka tí ndá 'duù.

³ Yí nje nó ta ndá mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà tacó bà ya gí Gàlilèyà, ⁴ có tí kpokèjì tí nó mbe có gbí to Sàmáryà nò. ⁵ Ndu má gii yee gbí njí tí nó náa Jákóbè dígísèè je tí mbèlè ji 'viì mì wó Jùzépè, á dè ta gbata Sikàrà gbí to Sàmáryà nó, ⁶ Jézù gii ki tí wó to ta sé nó á muu 'bí gùù ngo, náa à kù ni mítí a Gùù ngo mì Jákóbè, á gbí njí tí nó, si ri dè gítí bà gí gbúru.

⁷⁻⁸ Jézù má gii zeke'o, yí gii nò 'bí niì tí jú Sàmáryà mbe gí tacó bà ja ngo, si ndá mbe tala có mì Jézù kaa 'dáá ya gí bà sì i-zó-zò gbí gbata gí. Bìndi Jézù gii yù ngo 'do tí niì tí nó, máa, «Cu 'bí ngo mì lo nó je, wàa ye 'ví njù gi.»

⁹ Káa niì tí nó gii 'vee Jézù máa, «Ìjìnò a wò tí Jùdèyà ká kù yù ngo 'do tí ye tí jú Sàmáryà?» Niì tí nó 'vee ña 'vé tí nó mítí Jézù tacó ndá Jùdèyà gbí ndá o tí nó si ndá 'duù Sàmáryà tí i ngé gí lá.

¹⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì niì tí nó máa,
«Wò kùtàá má nò i-nambeè tí nó náa Mbíri kù je jì ndá 'duù tí nó ní-ni,
wò delè kùtàá má nò 'duù tí nó mbe kù yù ngo njù-njù 'do tí lo nó ní-ni,

a wò kùtàá ká bà yù ngo 'do tí wó,

bìndi yí kùtàá bà je ngo tí nó mbe kù 'vala ndá 'duù nó jì wò gí.»

¹¹ Niì tí nó bà-i-nò gii 'visi có jì Jézù máa, «I bà ja ngo mì lo wálá, kpo 'duù, káa tà guu ngo tí nó me 'dú ngé. Wò bà 'de ngo tí nó mbe kù 'vala ndá 'duù náa wò bà je jì ye nò 'do kòtí 'di? ¹² Gbí ña có mì lo nó máa, wò a gbolò 'duù ndii gu ze tí nó tí Jákóbè nó gí? Jákóbè tí nó táánò tí mbe duu gùù ngo tí nó náa ndú ta ndá 'viì mì wó, ta ndá i-kó-ko mì ndú, njù kpòò, bìndi ndú gii jee jì ze nò?»

¹³ Káa Jézù gii 'visi có jì niì tí nó máa,
«'Duù má njù ngo 'do gbí gùù ngo tí nó,
go ngo bà bàkà yí káká'i gí.

¹⁴ Káa go ngo bà bàkà 'duù mbe njù ngo gbí 'bì ye káká'i wálá.

Ngo tí nò bà dù gbí yì wó go ngo mbe kù 'va gbí pù co gbí ndoò.

Ngo tí nò bà 'vala yí dúú bà ya tí .»

¹⁵ Nii tí nò mà giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí giì 'visì có jì Jézù máa, «Cu 'bí ña ngo tí nò náa wò kù 'dè có gítí nò jì ye, tacó wàa go ngo 'ví bàkà ye káká'í lá. Delè tacó wàa, ye 'ví gí gí bà ja guù ngo tí nó káká'í lá, bu ye.»

¹⁶ Káa Jézù giì 'visì có jì nìi tí nò máa, «Ya gí bà tè'é tí 'dakò mì lo, wàa yo 'ví gí ta yí gí bà-i-nò.»

¹⁷ Káa nìi tí nò giì 'visì có jì Jézù máa, «'Dakò mì ye wálá.»

Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì yí máa, «Wò 'dè a yúco máa, 'dakò mì lo wálá. ¹⁸ Tacó wò táánò kò ndá 'dakò vò, káa 'dakò tí nó kpónó náa yo kuu 'bá ta yí nó me 'dóó 'dakò mì lo lá. Có mì lo me 'véřé lá.»

¹⁹ Nii tí nò mà giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí giì 'visì có jì yí máa, «Ye kpónó ñò ni gí máa, wò a mbe 'dòkò có mì Mbíři, bu ye. ²⁰ Káa ndá ká gù ze tí ndá Sámářiya dígísèè kù bàkà i-Mbíři mí pí gú tí nó mì ze nò. Káa yo tí ndá Jùdèya máa, gbèè bàndò bà bàkà i-Mbíři 'ví dù ká gbí gbata Jèrùzàlémè cuki. Yúco bàndò kpónó 'ví dù a ñjindi ndá 'di?»

²¹ Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì nìi tí nò máa,

«Ùnje gítí có tí nó náa ye kù 'dè jì wò nò, nìi.

'Bí o wúnò ká kèjì náa yo bà bàkà i jì Bu ye mí pí gú mì yo nó wálá;
yo delè bà bàkà i mí Jèrùzàlémè wálá.

²² Yo tí ndá 'duù Sámářiya ñò Mbíři tí nó náa yo kù bàkà i jì yí nó ni lá.

Káa ze tí ndá Jùdèya ñò Mbíři tí nó náa ze kù bàkà i jì yí nó ni gí.

Tacó 'duù tí nó tí mbe 'vala ndá 'duù nó gí a i 'do mì ze tí ndá Jùdèya.

²³ Káa o tí nó ká kèjì, à má ta bà 'dè ta yúco, o tí nó gí sàà gí,
náa ndá cèè mbe bàkà i-Mbíři bà giì bàkà i jì Bu ye ta njembí ndú,
ndú delè bà bàkà i jì yí ta yúco.

Tacó ñìnò a ña ndá 'duù tí nó náa Mbíři tí Bu ye kù dù ta go ndú máa ndú 'ví dù tí ndá mbe bàkà i jì yí nò.

²⁴ Mbíři a Bèři;

à má éno, ndá mbe bàkà i-Mbíři 'ví bàkà ta wotí mì Bèři mì wó tí Mbíři,
ndú delè 'ví bàkà ta yúco.»

²⁵ Káa nìi tí nò giì 'visì có jì Jézù máa, «Ye ñò ni gí máa, Màsiya (gbí máa, Bindi-Mbíři) kpónó kèjì, yí má gí gí, yí bà 'dè gbí ndá có 'dáá gí jì ndá 'duù.»

²⁶ Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì nìi tí nò máa, «Ye tí mbe kù 'dè có ta wò nó a 'duù tí nò, tí Bindi-Mbíři nò.»

²⁷ 'Do bà-i-nò ndá mbe tala có mì Jézù giì dele ndi ndú 'do bà sì i-zó-zò gí. Ndú mà giì 'de ndá Jézù kù 'dè nje ta nìi tí nò, nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí. Káa gbèè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe 'vee Jézù máa, «Yo kù 'dè a cèè nje yè ta jú Sámářiya tí nó?» nò wálá.

²⁸ Nii tí nò mà giì ñò ndá mbe tala có mì Jézù gí gí, yí giì goonó mbálá- mbala ya gí gbí gbata, sì kàřà ngo mì wó mí muu guù ngo, bìnđi yí giì ma ndá 'duù máa, ²⁹ «Yo gí gí bà ñò ña 'bí 'dakò tí nó gí! Yí yù gbí ndá i tí nó náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó 'dáá gí gí sè gí. À 'ví dù nò a 'dakò tí nó tí Bindi-Mbíři nó?» ³⁰ Káa ndá 'duù gbí gbata mà giì 'di ndá có tí nó náa nìi tí nò 'vanda jì ndú nó, ndú giì kaa ya gí mì Jézù.

³¹ Káa si niì tí nò kù ya gí bà kili ndâ 'duù gbí gbata tacó bà ya gí mì Jézù nò, ndâ mbe tala có mì Jézù kù yòòngò yí gítí i-zó-zò, máa, «Zò 'bí làmbu i, wàa wò 'ví njù ta ngo, mbe nìbà i.»

³² Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «I-zó-zò mì ye kuu bà ɾo ye, káa yo nò ni lá.»

³³ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À 'ví dù a 'bí 'duù ká 'ví gí ta i-zó-zò jì yí?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «I-zó-zò mì ye a bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò. I-zó-zò mì ye a bà cee nèté mì wó.

³⁵ À tà káa yo ká kù 'dè có éno máa, ndâ 'duù kù kili i 'do gbí njí á bìn̄di pì nà'ò bìn̄di bà yee njì ɲa mí gbí gùè le?

Yo zeke'o gbí njí lèè éno gi.

Ndâ i gbí njí yù sàà gí.

Ndú kù ù káa ndi o bà kili ndú.

³⁶ À kpónó kù ko mboo nèté mì mbe kù kili i 'do gbí njí jì yí.

Yí kù kili i tacó 'vala ɲìnó mbe cee lá nò.

Tàkòcò ndâ mbe kili i 'do gbí njí ta mbe njí só bà peteke ká peteke.

³⁷ Tacó có tí nó máa, «À ɾò njí a 'bí 'duù,

káa à gii kili i 'do gbí njí a 'bí 'duù nó' a yúcó.

³⁸ Ye bà tuu yo máa, yo ya gí bà kili i 'do gbí njí.

Áá táánò me yo ká ɾò njí tí nó lá.

A ndâ 'bí 'duù tende ká mbu gítí .

Káa a yo ká bà gii là bàà gbí wu'o mì ndú.»

³⁹ Mbè ndâ 'duù Sámáriyà tí nó mbe kaa gí gí mì Jézù 'do gbí gbata tí nó náa niì tí nó kù 'vala gbí nò gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú 'do gbí có tí nó náa niì tí nó 'dè jì ndú ta ɾè Jézù máa, «Yí 'dè gbí ndâ i tí nó 'dáá náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó jì ye gí,» nò. ⁴⁰ Tacó éno, ndú mâ gii yee mì Jézù, ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa, yí dù á mì ndâ yí ta ndú gàà má kózò gí, wàa yí 'ví gii ndii . Bìn̄di Jézù gii ùnje gítí bà bàkà sili sósò'ò mí mì ndú.

⁴¹ Ndâ mbe 'di ndâ có mì wó gbí ndâ sili tí nó sósò'ò náa yí bàkà mí mì ndú nò me mbè gii ùnje gítí wó ta njembí ndú. ⁴² Ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí Jézù nò gii 'dè có jì nájú ndú tí nó mbe ya gí bà ma có tí Jézù jì ndú nó máa, «Ze kpónó ùnje gítí wó ta njembí ze dú, me ká gí tàkò có mì lo náa wò 'dè jì ze nó cuki lá. Ze ùnje gítí wó tacó ze 'di ndâ có 'do gbí nje wó ta tù ze gí. Ze delè gii nò ni gí máa, yí dú a mbe 'vala ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

Jézù 'vala 'vii mì 'bí gbolò 'duù

⁴³ Jézù mâ gii sì ndâ sili tí nó sósò'ò nó gí, yí gii 'bi ndi nó kù ya gí Gàlléyà. ⁴⁴ Yí 'dè ta nje wó sàà gí máa, «À te duù mítí mbe 'dòkò có mì Mbíri lá ká 'dóó 'bá mì ndú.» ⁴⁵ Káa, ndú mâ gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó á 'dóó 'bá mì ndú Gàlliléyà, ndú gii 'de ndâ i tende. Ndâ 'duù ká gii te wiri mítí wó ta banga tí . Tacó ndú nò ɲa ndâ i tí nó náa yí bàkà á Jèrùzàlémè si ndú ká ta o gbolò o nó gí.

⁴⁶ Gbí ndâ sili tí nó náa Jézù kuu tí gbí to Gàlliléyà nò, yí gii co wiri ya gí gbí gbata Kánà, tí gbata tí nó náa yí 'visì ngo tí pe gbí ta o bà kò niì nò. 'Bí gbolò 'duù ta 'vii mì wó ta nò'ò tí wó gbí gbata Kàpàrànáwùmù,

á tí nó gbèè ɾì 'do Kánà, ⁴⁷ mâ giì 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Kánà, yí giì nje nó ya gí mì Jézù, bìndi yí giì 'deke tí wó jì yí máa, yí ya gí bà 'vala 'viì mì yí 'do gbí ku, tacó sè mì 'viì tí nó káa njembí wó.

⁴⁸ Káa Jézù giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «'Bí 'duù jé mbe ùnje gítí ye gbí òkò tí yo wálá; yo kú giì gí mì ye ká tacó wàa ye 'ví bàkà ndá kpo-kpò seɾè jì yo.»

⁴⁹ Káa gbolò 'duù tí nó giì 'deke tí wó jì Jézù máa, «Ngo've tí lo a kùro bà kì njembí 'viì mì ye, kpo 'duù.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì yí máa, «Ya gí 'bá; 'viì mì lo bà 'vala gí.»

⁵¹ Gbolò 'duù tí nó bà-i-nò giì ùnje gítí có mì Jézù gí. Bìndi yí giì nje nó kú ya gí 'bá. Mâ giì zeke'o, yí giì 'de ndá 'bí bòò mì wó kpokèjì kú ya gí tàkò wó ta banga ngú có jì yí máa, 'viì mì wó 'vala gí. ⁵² Gbolò 'duù tí nó mâ giì 'vee ndá bòò mì wó nó máa, «Gbí diì 'viì tí nó 'bità bà nìkì ta o ngàyi?»

Káa ndú giì 'visì có jì yí máa, «Mboɾo tí nó 'bità bà cee 'do tí wó yáánò si ɾì mò tí ká nji'dí éno.» ⁵³ Gbolò 'duù tí nó giì nò ngé ni gí máa, ndá 'duù tí nó nì jì yí nò gbúú-gbuu a o tí nó náa Jézù 'dè ta có jì yí máa, «'Viì mì lo bà 'vala gí,» nò. Tacó éno, ndú ta ndá 'duù 'bá mì wó 'dáá gí giì 'bità bà ùnje gítí Jézù.

⁵⁴ Nìno a bà só bà bàkà seɾè mì Jézù mí Gàliléyà. Yí delè bàkà seɾè tí nó ká bìndi bà gí yí 'do Jùdéyà.

5

Jézù 'vala 'bí mbe nò'o á Jèrùzàlémè

¹ Jézù giì nje nó 'do Gàliléyà ya gí bà 'bí gbolò o gbí tàkì mì ndá Jùdéyà á Jèrùzàlémè.

² À kuu tí a 'bí dùgùù to ta ngo kuu gèjèè gbí, á seè 'bí njekeji ndùgù bà ɾì gí gbí gbata Jèrùzàlémè náa à kú nì mítí a Njekeji-mi-ndá-rómbo. Rè dùgùù to tí nó gbí có mì ndá Jùdéyà a Bètizàtá. ³ À tò ndá nduúrù vò mí rẹgbà dùgùù to tí nó tacó tí ndá 'duù nìno náa ku kì'viki ndú mí to gí nò, go ndá mbe sú ɾò, ta ndá mbe ku kò, ta ndá 'duù nìno mbe gbege've mí to gí nò. Ndá mbe ò'bù ta ndá mbe ósú giì kili kpiɾi'viì ta tà ndá nduúrù tí nó kú ù bà gbàngà ngo tí nó, ⁴ tacó 'bí ɾa o kuu tí náa basili mì Mbìri má dù gí, yí kú giì gí tà ngo tí nó kú gbàngà ngo. Káa kpédélé mbe nò'o nìno mbe ya gí tà ngo tí nó á bìndi bà gbàngà ngo mì basili tí nó kú co gí sè 'do tà ngo ká tí cèe 'duù ta sé'i tí wó káká'i wálá.

⁵ Jézù mâ giì ya gí rẹgbà ngo tí nó, yí giì nò 'bí 'dakò ta nò'o tí wó kuu tísi. 'Dakò tí nó dù tísi ta ndoò dé gítí zì'duù-só. ⁶ Jézù mâ giì zeke 'dakò tí nó, yí giì nò ká ngé ni gí máa, 'dakò tí nó dù gbí ɾa yé tí nó ta kòndi o. Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À tí lo a go bà dù gbí diì lo nìkì maa káká'i?»

⁷ Káa 'dakò tí nó giì 'visì có jì Jézù máa, «'Duù mbe te ye ya tí gí tà ngo gálá si ngo kú gbàngà tí wálá, Bu ye. Káa ye má ja tí ye kpòò, ye má bà yee ká, ndá mbe nambeè te 'duù mì ndú ya tí gí tà ngo sàa kùro ye gí.»

⁸ Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì yí máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nó nó!» ⁹ Mâ giì zeke'o, gbí diì 'dakò tí nó giì da mbó'vóó gí. Yí giì para kpâ-sili mì wó, bìndi yí giì 'bità bà nò nó go có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nó.

Jézù 'vala 'dakò tí nò ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà. ¹⁰ Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii 'dè có ji 'dakò tí nò náa Jézù 'vala yí nò máa, «À wúnó a ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà. À má éno, wò kpónó kù gbètèkè nò a tàkìì mì ndoo ta nètè bà te kpâ-sili mì lo nò.»

¹¹ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nò máa, «À 'dakò tí nò mbe 'vala ye 'do gbí nò'o nó ká 'dè có ji ye máa, ye te kpâ-sili mì ye, wàa ye 'ví nje nó.»

¹² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'vee yí máa, «À 'dakò 'di ká 'dè có ji wò máa, wò te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nje nó?»

¹³ 'Dakò tí nò bà-i-nò gii bàkà bà túbà tí Jézù ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí nò. Káa à gii kpò yí gí, tacó yí nò Jézù ni lá, káa Jézù nònòkò tí wó mí gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó mbe yè to gí nó gí.

¹⁴ Mâ gii zeke'o gàa éno, Jézù gii 'de 'dakò tí nò gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Jézù mâ gii nò 'dakò tí nò, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ŋò ká gi, gbí dii lo kpónó gi niki maa káká'i gí. À má éno, wò 'ví bàkà vò i káká'i lá, má wálá, 'bí gbolò i mbe ndii nò'o tí nò táánò mbe bàkà wò nò bà 'de wò.»

¹⁵ 'Dakò tí nò bà-i-nò gii dele ndi wó ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí gítí rè mbe je yí gí gítí nètè bà paraka kpâ-sili ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nó, máa, «Rè 'dakò tí nò mbe 'vala ye nò a Jézù.»

¹⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có éno máa, a Jézù ká 'dè có ji 'dakò tí nò máa, yí te kpâ-sili ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nò, ndú gii 'bità bà bàkà gbínje ta yí, tacó yí bàkà ndâ i tí nò ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà.

¹⁷ Jézù mâ gii 'di có tí nò náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'dè gítí wó máa, yí kù gbètèkè tàkìì mì ndâ Jùdèyà nò, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Bu ye kpónó go có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó kù bàkà nètè, à má éno, ye delè kù bàkà nètè go i mì wó nò.»

¹⁸ Có tí nò náa Jézù 'visì gí tàkò có mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà nò gii mìlísé tí ndú go sé ká wu. Bindi ndòngbú có mì ndú náa ndú gii koɾo gítí wó a nínó máa, ndâ yí má zi yí lá, ndâ yí káká'i bà zi 'bí 'duù wálá. Ndú koɾo ɱa có tí nò me ká tacó náa Jézù gbètèkè ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gí nò lá; tàkòcò ndú kpolo ngé ma a i gítí có bà 'vii tí Jézù ta Mbíri éno máa, Mbíri a 'dóo Bu yí.

Jézù 'dè có gítí wotí mì wó

¹⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú gí tàkò bà waaka có mì ndú nò máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,

'Vii kù bàkà i me ta muu wó lá;

yí kù bàkà káa i nínó náa yí nò Bu wó kù bàkà nó cuki.

²⁰ Tacó Bu 'Vii zè 'Vii mì wó niki ma,

tacó éno, yí gii túbà ndâ i nínó 'dáa gí náa yí kù bàkà nó ji 'Vii mì wó.

Bu 'Vii bà gii túbà bà bàkà ndâ 'bí nètè mbe ndii ndâ nìnò gí ji 'Vii mì wó.

Yí bà gii túbà bà bàkà ndâ i nínó náa bà 'dè có gítí ndú bà kpo nje yo gí nó ji 'Vii mì wó.

²¹ Bu 'Vii a mbe kù je woò ji ndâ ku;

à má éno, 'Viì delè kù je woò jì ndâ 'duù ñìnó mbe ñìkí tí wó nó go i mì Bu wó.

22 Bu 'Viì me mbe waa có mítí 'duù lá,
tacó yí je wotí bà waa có mítí ndâ 'duù 'dáá gí jì 'Viì mì wó gí,
23 tacó wàa, ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí 'Viì mì wó,
á go ñìnó náa ndú kù te ta duù mítí wó tí Bu 'Viì nò.

'Duù mbe biya bà te duù mítí 'Viì gí,
yí biya nò a bà te duù mítí Bu 'Viì tí mbe tuu 'Viì gí.

24 Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, 'duù mbe 'dì có mì ye,
wàa yí 'ví ùnje gítí mbe tuu ye, bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Gbí nderè bà 'viiki gbí nje wó bìndi ku mì wó bà dù wálá.

Yí bà ya ká ngé ndírí gí gbí 'válá ñìnó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó.

25 Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, o tí nò ká kèjì,
à má ta bà 'dè ta yúcó, à kpónó nó a o tí nò,
nàa ndâ ku bà gù 'dì kòcò 'Viì mì Mbírí,
bìndi ndâ mbe 'dì kòcò wó 'dáá gí bà 'vala gí.

26 Tacó Bu 'Viì, tí rẹngbó 'válá,
bàkà 'Viì mì wó tí rẹngbó 'válá gí.

27 Yí delè gù je wotí bà waa có jì yí ndii ndâ 'bí mbe waa có muu to tí nó 'dáá gí,
sé náa yí a 'Viì-mì-'Dakò nò.

28 Nje yo 'ví 'dè gítí có tí nò lá,
tacó o tí nò ká kèjì náa ndâ ku gbí gùù bà gù 'dì gbí kòcò wó,
29 bìndi ndâ ku ñìnó mbe bàkà tó i táánò si ndú kù 'vala muu to tí nó nó bà gù 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú,
gí gbí 'válá ñìnó mbe cee lá nò;

bìndi ndâ ku ñìnó táánò mbe bàkà tó i si ndú kù 'vala muu to tí nó lá nó bà 'vala dó gbí muu'dú ndú gí bà ò vò i mì ndú.

30 Ye bàkà i ta muu ye lá.

Ye kù waa có ká go ñìnó náa à 'dè jì ye gí.

Ye delè kù waa có ká jáá,

tacó à gbí muu ye me có bà bàkà go 'dóó có mì ye lá.

À gbí muu ye a có bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.

31 Ye táánò má kù koṛo có a i gítí mīri ye,
máa, ye éno, wàa ye éno, wàa ye éno,
mbe ùnje gítí ndâ có mì ye máa,
ye kù 'dè a yúcó nò, bà dù wálá.

32 Káa ye ò ni gí máa,

'bí 'duù tí mbe 'dè yúcó mbe kù 'dè có muu ye kuu tí .

33 Yo táánò tuu ndâ 'duù mì yo jì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù,
bìndi yí gù 'dè yúcó muu ye jì ndú gí tí jì yo gí.

34 Ye 'dè có tí nò jì yo tacó bà 'vala yo.

Ye 'dè jì yo me tacó máa,

ye kù tee njembí ye kpolo ma a i mítí 'bí 'duù muu to tí nó máa yí 'ví 'dè có muu ye nò lá.

35 Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò a wu mbe kù zì á nje kùpò.
Tàkòcò yo delè táánò peteke ta líkí'o bà dù gbí ngba wó tè gí.

³⁶ Káa 'dóó có mì ye náa ye bà 'dè gítí mīri ye mbe ndii yúcó mì Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù náa yí 'dè gítí ye nò kuu tí .

Có mì ye nò a ndâ nètè tí nó náa Bu ye tuu ta ye, máa, ye bàkà nò.

À delè a ndâ nètè tí nó ká kù túbà éno máa, a Bu ye ká tuu ye.

³⁷ 'Bí mbe 'dè có muu ye á bindi ndâ nètè mì ye a Bu ye tí nó mbe tuu ye nò.

Yo jé 'di kòcò wó ta tù yo lá.

Yo delè jé nò yí ta ɾo yo lá.

³⁸ Có mì wó delè dù gbí njembí yo lá,
tacó yo ùnje gítí 'duù tí nó náa a yí ká tuu yí nó lá.

³⁹ Yo kù jè ta bà 'di gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbírì,
tacó yo kọro có máa,
à gbí wáràgà mì Mbírì a ndâ có mbe kù je 'válá ñinó mbe cee lá
nó jì yo.

Káa à gbí wáràgà tí nó mì Mbírì nò a ndâ có gítí ye.

⁴⁰ Káa, ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, yo biya bà gí gí mì ye,
tacó bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó gí.

⁴¹ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó máa,
ye kù pà a bà ùlù ye mì ndâ 'duù nò lá.

⁴² Káa ye nò yo ni ngbàrángà 'i gí.
Ye nò ni gí máa, yo zè Mbírì nìkì gbaànjé lá.

⁴³ A Bu ye ká tuu ye jì yo,
káa yo gii bè ye gí.

Káa 'bí 'duù kpónó má gí ta 'dóó nó wīri mì wó gí mì yo,
yo bà te wīri mítí wó gí.

⁴⁴ Gbèe 'bí có gítí bà pà kpokèjì gítí bà ùlù yo mì Mbírì gbí muu yo
gbaànjé wálá.

À kpolo mì yo cuki káa có gítí bà ùlù tí yo gbí òkò tí yo.

À má éno, a ña yè muu to tí nó ká bà si yo 'ví ùnje ta njembí yo gbaànjé
gítí ye?

⁴⁵ Yo kpónó kù kọro có máa,
a ye ká bà kpì ngbàngà tí yo jì Bu ye,
káa, à me éno lá.

A Mòze, tí 'duù tí nó náa yo kù tee njembí yo kpolo ma á mítí wó nó,
ká bà kpì ngbàngà tí yo.

⁴⁶ Yo táánò má ùnje gítí Mòze ta njembí yo dú,
yo kùtáá bà ùnje gítí ye ta njembí yo gbaànjé gí,
tacó Mòze táánò kù cu có gítí ye mì gbí wáràgà mì wó.

⁴⁷ Káa yo má biya bà ùnje gítí ndâ có tí nó náa Mòze táánò cu mì gbí
wáràgà nó gí,
a ña yè ká bà si yo 'ví ùnje gítí ndâ có tí nó náa ye kù 'dè jì yo
nó?»

6

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifì vò

¹ Ta 'bí o gbaànjé bindi bà dele ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó
'do Jùdèyá gí Gálilèyá, ndú gii di ngo gí tito kápá Gálilèyá, náa à kù
nì mítí a kápá Tibériyá delè. ² Ndâ 'duù me mbè bà-i-nò gii kaa ya
gí tàkò ndú, tacó ndú ño ña ndâ seṛè bà 'vala ndâ mbe nò'o tí nó náa

Jézù bàkà ta ndi to nó gí. ³ Jézù bà-i-nò gii kaa ndâ mbe tala có mì wó, bìndi ndú gii ya gí bà ki tí ndú to á pí gú.

⁴ Ndú ya ta nó tí nò si o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbíri dooko gí.

⁵ Jézù mâ gii 'va ɾo wó 'do pí gú kà gí tàgbà gú, yí gii nò ndâ 'duu mósú-mosu-mòsù á kèjì gí tàkò ndú ta ndâ mbe tala có mì wó pí gú kà. Jézù bà-i-nò gii 'vee 'bí mbe tala có mì wó ta ɾè wó a Filípò máa, «Ndoò wúnó bà si i-zó-zò 'do kòtí 'di tacó bà je ji ndâ ɱa ndâ 'duu tí zó kèjì zó?» ⁶ Jézù 'vee 'vé tí nò ká tacó bà 'di có 'do gbí yí Filípò, tacó yí tí Jézù nò i bà bàkà ji ndâ 'duu tí nò ni sàà gí.

⁷ Káa Filípò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ndoò kpèti má 'dè có máa, ndoo pà ji ndú káa làmbu i tacó bà nju ta ngo, gbí go éno máa, ndoo bà si i-zó-zò ta i me gbolò, ndâ-'bí-lá go nji fádà 200.»

⁸ 'Bí mbe tala có mì Jézù ta ɾè wó a Àndèréyà, tí ná'vindi Simónè Piyétòrò, gii 'visì có ji Jézù gí tàkò có tí nò náa ndú kù 'dè ta Filípò nò, máa, ⁹ «Ye kùtáà nò ndâ 'bí cèe kù kò tí nó mì ndoo nó vô, ta ndâ nji sè sósò'ò, á mì 'bí 'viì-'dakò, káa, ye nò ni gí máa, à nò me i gítí ɱa mbè tí nò á kèjì nò lá.»

¹⁰ Ndâ 'duu tí nò mâ gii yee pí gú tàkò ndâ Jézù gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ 'duu tí nò 'ví ki tí ndú to.» Mbíli ta o tí nò mà'baà kuu ta to tí bàndò tí nò. Tacó éno, ndâ 'duu gii ki tí ndú to ta ndi gbí mbíli tí nò. Muu ndâ 'dakò ta o tí nò 'dáá gí álifí vô.

¹¹ Ndâ 'duu tí nò mâ gii ki tí ndú to gí, Jézù gii kaa ndâ kù kò tí nó vô náa Àndèréyà 'dè có gítí ndú ji yí mì 'bí 'viì nó, yí gii 'dè niki maa ji Mbíri, má kózò gí, yí gii kaa ji ndâ 'duu. Yí gii dele ndi wó gii kaa ndâ nji sè tí nó sósò'ò mì gbèe 'viì tí nó nó, yí káká'i gii 'dè niki maa ji Mbíri, bìndi yí gii kaa ndú gí tàkò ndâ kù kò tí nó vô nó ji ndâ 'duu.

¹² Ndâ 'duu mâ gii zò i yè yì ndú 'dáá gí gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kili ndâ sè i-zó-zò ɱinó ta to bìndi ndú nó 'dáá gí. Yo si 'bí làmbu i 'ví volo mí to lá.» ¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii kili sè i-zó-zò bìndi ndâ 'duu tí nò yeke ndâ kèe muu'bi-nje só.

¹⁴ Ndâ 'duu mâ gii nò ɱa seɾè tí nó náa Jézù bàkà nó, ndú gii 'dè có máa, «Ìjínó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa Mòze táánò 'dè có ji ndâ 'duu gítí wó máa, yí bà gí gí muu to tí nó nó ká nò.» ¹⁵ Jézù mâ gii 'di có tí nò, yí gii nò ni gí máa, a gbí muu ndâ 'duu tí nò a có bà zèe yì, wàa ndú 'ví bàkà yì tí gba mì ndú ta wotí. Tacó éno, yí gii ndo ta kpéetí wó 'do gbí òkò tí ndú ya gí gbí òkò ndâ gú.

Jézù nò nó có ɾo ngo

¹⁶ 'Dè'o mâ gii bàkà tí gí, ndâ mbe tala có mì Jézù gii kaa 'do pí gú ya gítí kàpá, ¹⁷ tacó bà di ngo ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù, si Jézù ta kpéetí wó mí gbí òkò ndâ gú, si o kù me piti-piti éno. ¹⁸ Káa si ndú ta gbà ɾo ngo, ngo gii 'bità bà gbàngà tí gbí pù ta pípiri ngé ndii gí. ¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ya ta gbà ta kpéetí ndú kpòró gí gbí u ngo gí, ndú gii nò 'duu kù nó nó có ɾo ngo kèjì gí tàkò ndú. Káa ndú nò ni éno máa 'duu tí nò a Jézù nó lá. Yí má gii dooko ta ndú gí, gúku gii zèe ndú tí vò ɱa ɱinò.

20 Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cì gúku lá; a ye!» 21 À gii dù gbí muu ndá mbe tala có mì Jézù bìnɔ̀ b̄à túbà tí wó ji ndú nò a có b̄à te yí mí gbí gb̄a, wàa ndá yì 'ví ya ta ndú gí tito, káa ndú m̄a gii k̄i ɔ̀ ndú, ndú gii 'de tí ndú ta ndá Jézù ngé tì ngo tí b̄andò tí nó n̄aa ndú kù k̄oɔ̀ có b̄à ya gítí n̄o.

Nd̄a 'duù p̄a b̄à tí Jézù

22 Nd̄a mb̄e 'duù tí nó mbe tè ɔ̀ gbí kùdù k̄o nó m̄a gii ya gí tàbè'dè k̄ap̄a ta dú'o ta yé b̄inɔ̀ b̄à je i-zó-zò ji ndú mì Jézù, ndú gii 'de gb̄e gb̄a ɔ̀ ngo lá, káa ndú n̄o Jézù o gí gbí gb̄a ta o b̄à di ngo mì ndá mbe tala có mì wó lá. 23 Nd̄a 'bí gb̄a mbe gí 'do gbí gbata Tiberiyà m̄a gii ɔ̀ t̄iyò d̄e 'vii ta b̄andò tí nó n̄aa ndá 'duù zò i tí n̄o, 24 ndá mb̄e 'duù tí nó mbe kù p̄a b̄à tí Jézù n̄o gii oloko mí gbí ndú, tacó ndú 'de Jézù lá. Ndú delè 'de vòò ndá mbe tala có mì wó lá. Ndú b̄a-i-nò gii di ngo gí gbí gbata K̄ap̄ar̄an̄awùmù, tacó b̄à p̄a b̄à tí Jézù. 25 Ndú m̄a gii 'de yí gí, ndú gii 'vee yí máa, «Wò di ngo gí tito k̄aa ta o nḡayi, mbe nibà i?»

26 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
 yo kù p̄a b̄à tí ye me tacó máa,
 yo n̄o ndá serè tí nó n̄aa ye bàkà ndú nó gí, nò lá.
 Yo kù p̄a b̄à tí ye,
 tacó yo zò i yè yì yo gí.

Jézù a c̄eè i-zó-zò

27 Yo si b̄a yeeke tí yo ká tacó ɔ̀a i-zó-zò n̄inó mbe dù gbí yì yo tí ká lá nó cuki mí to.
 Yo bàkà n̄et̄e a i tacó ɔ̀a i-zó-zò n̄inó mbe je 'válá n̄inó mbe cee lá nó ji yo n̄o.

N̄inò a ɔ̀a i-zó-zò n̄aa 'Vii-mi-'Dakò kù je ji yo,
 tacó Bu ye tí Mb̄iri bàkà 'dóó ndi 'bì wó mítí 'Vii-mi-'Dakò gí.»

28 Káa ndá 'duù tí nó gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví bàkà a ɔ̀a yè, tacó wàa ze 'ví bàkà ta ndá i n̄inó mbe n̄iki tí Mb̄iri nó?»

29 Jézù b̄a-i-nò gii 'visi có ji ndú máa, «N̄et̄e n̄inó ta go tí Mb̄iri máa yo 'ví bàkà nó a b̄à ùnje ta njembí yo gbaànjé gítí 'duù tí nó n̄aa yí tí Mb̄iri tuu yí n̄o.»

30 Káa ndá 'duù tí nó gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví n̄o ni ta yè máa, a Mb̄iri ká tuu wò? Wò bà bàkà ji ze a ɔ̀a yè, wàa ze 'ví n̄o ta wò ni tí tú mì Mb̄iri? 31 Ze 'vee wò ènò tacó Mòze dígisèé je mánà tí i-zó-zò ji ndá ká gù ze si ndú gbí kángáá nga ngoò, go có tí nó n̄aa à cu mí gbí w̄aràgà mì Mb̄iri ènó máa, «Yí táánò je i-zó-zò ji ndú 'do gb̄iri» n̄o.»

32 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
 à dígisèé me Mòze ká je i-zó-zò 'do gb̄iri ji ndá ká gù yo lá.

À Bu ye táánò ká je i-zó-zò ji ndú á 'do gb̄iri.

À k̄pónó delè káa Bu ye ká kù je i-zó-zò ji yo 'do gb̄iri, tí c̄eè i-zó-zò,

33 tacó i-zó-zò mì Mb̄iri a n̄inó mbe kù gí 'do gb̄iri.
 I-zó-zò mì Mb̄iri a n̄inó mbe kù 'vala ndá 'duù muu to tí n̄o.»

34 Ndá 'duù tí nó b̄a-i-nò gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, «Je ɔ̀a i-zó-zò tí nó ta o 'dáá gí ji ze.»

35 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye a i-zó-zò n̄inó mbe kù je 'válá ji ndá 'duù n̄o.

'Duù má gí gí mì ye gí,
go bà bàkà yí káká'i wálá.

'Duù má ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí ye gí,
go ngo bà bàkà yí káká'i wálá.

36 Ye 'dè có ji yo sàà gí máa,
yo òò ye gí,
káa ta ndá ònò 'dáá gí,
yo ùnje gítí ye lá.

37 Ndá 'duù ònò 'dáá náa Bu ye je ndú ji ye nó bà gí gí mì ye.
Káa 'duù má gí gí mì ye gí,
ye bà bè yí wálá.

38 Tacó ye gí 'do gbíri me tacó bà bàkà go 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.
Ye gí a i tacó bà bàkà go có mì mbe tuu ye.

39 Káa có mì mbe tuu ye éno máa,
ye 'ví si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa yí kaa
ndú ji ye nó 'ví gíri lá.

Có mì wó máa,
ye 'ví 'vala ndi ndá 'duù tí nó náa yí kaa ndú ji ye nó 'do gbí
muu'dú ndú 'dáá gí ta ndòngbú o.

40 Có mì Bu ye éno máa,
'duù mbe òò 'Vii mì yí ni gí,
bìndi yí gí ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí wó gí nó,
bà 'de 'válá ònò mbe cee lá òò;

à má éno, ye bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o.»

41 Ndá Jùdèyà mà gí 'di có tí nó náa Jézù 'dè òò, ndú gí 'bità bà fiini
có gbí òkò tí ndú gítí Jézù, tacó có tí nó náa yí 'dè éno máa, yí a i-zó-zò
mbe gí 'do gbíri òò. 42 Máa, «À kú gbúú-gbuu nó a Jézù tí nó tí 'vii mì
Jüzépè nó ká kuu kuro ndoo òò. Ndoò òò ndá bu wó ta nawu wó ni
ngbàrángà'i gí. Káa yí gí dù ndí ònò kú 'dè có máa, yí gí 'do gbíri
nó, ta òò kpokèjì ngàyi?»

43 Káa Jézù gí 'visi có ji ndú máa,
«Yo si bà fiini có gbí òkò tí yo mí to.

44 Tacó 'bí 'duù gbaànjé bà gí gí mì ye ta muu wó wálá,
sè káa ònò máa,
a Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká gbà tàmuu wó gí tí ji ye.
Káa ye bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o gí.

45 Tacó à cu mí gbí wàràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri éno máa,
'Mbíri bà nìbà i ji ndá 'duù 'dáá gí.»

Káa bà gí gí mì ye a bà sè tì bà nìbà i mì Bu ye,
ta bà mèlè bà bàkà go có tí nó náa wò 'di òò.

46 Gbí có tí nó me éno máa,
ndá 'duù 'dáá gí òò Bu ye ta ọò ndú gí òò lá.

À káa 'duù tí nó gbaànjé mbe gí 'do mì Mbíri nó ká òò Bu ye ta ọò wó.

47 Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,
'duù ònò mbe ùnje gítí ye gí nó bà 'vala ká dúú bà ya tí.

48 Ye a i-zó-zò mbe 'vala ndá 'duù.

49 Ndá ká gú yo dígíséé zò mànà gbí kángáá nga ngoò,
káa ndú gí mù 'dáá gí.

50 Káa ye a i-zó-zò ònò mbe gí 'do gbíri,

tacó wàa, 'duù má zò ye gî,
yí 'ví cì lá nô.

51 Ye a i-zó-zò ñinó mbe gî 'do gbíri,
mbe kù 'vala ndâ 'duù nô.

'Duù ñinó mbe zò i-zó-zò tí nò gî bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Káa i-zó-zò tí nò náa ye bà je ji ndâ 'duù nò a dii ye,
tacó bà 'vala ndâ 'duù á muu to tí nô.»

52 Ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'bità bà 'viiki gbí có tí nò náa Jézù 'dè nò ta wotí tí ta kpéétí ndú máa, «'Dakò tí nò bà waa dii wó ji ndoo wàa ndoo 'ví zò ta ña kpokèji ngayi?»

53 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
«Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
yo má zò dii 'Viì-mi-'Dakò lá,
yo delè má njù mbelè wò lá,
yo bà 'de 'vala ñinó mbe cee lá nó wálá.

54 'Duù mbe zò dii ye gî,
bìndi yí gii njù mbelè ye gî,
bà 'vala ká dúú bá ya tí .

Ye delè bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o.

55 Tacó dii ye a cèe i-zó-zò,
bìndi mbelè ye a cèe ngo.

56 'Duù mbe zò dii ye gî,
bìndi yí gii njù mbelè ye gî,
'duù tí nò á 'dóó dii ye,
ye delè a 'dóó dii wó.

57 'Duù tí nò bà 'de 'válá 'do mì ye,
go ñinó náa ye kù 'de ta 'válá 'do mì Bu ye tí ɾèngbó 'válá, tí mbe tuu ye nô.

58 Dii ye a i-zó-zò mbe gî 'do gbíri.

'Duù mbe zò i-zó-zò tí nò bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Dii ye a tende ña i-zó-zò,
a me ña i-zó-zò tí nó náa ndâ ká gù yo zò dígísèè,
káa ndú gii mii gí nó, lá.»

59 Jézù 'dè ndâ có mì wó nò ji ndâ 'duù á mí bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbíri gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ⁶⁰ Jézù má gii nibà i ji ndâ 'duù cee gî, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó gii 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Wotí tí bà nibà i mì wó ngé ndii gî. A 'di ká bà 'di gbí ndâ ña ndâ kpo-kpò có mì wó nò?»

61 Jézù má gii nò ni gí máa, ndâ mbe tala có mì yì kù 'dè kòlòwò gítí ndâ có tí nó náa yí 'dè ji ndâ 'duù nó, yí gii 'vee ndú máa, «Tàkòcò yo kù kpóló-kpolo gítí ndâ có tí nó náa ye 'dè nò? ⁶² Káa yo kùtàá má nò éno a bà ya 'Viì-mi-'Dakò á gí gbíri, yo bà me ta tí yo ée?»

63 A Bèri-mi-Mbíri ká kù je 'válá ji 'duù.

'Duù 'vala 'duù lá.

Ndâ có tí nó náa ye 'dè nò a Bèri-mi-Mbíri tí mbe je 'válá ji yo.

Ndâ có tí nó delè a 'válá.

64 Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ùnje gítí ndâ có mì ye nò lá.»

Jézù 'dè có tí nó tacó yí nò ndâ mbe ùnje gítí có mì wó lá, ta dê 'duù mì wó nó kpokèji gí bà dù tí mbe ba ngbù wó nó ni sàà gí.

⁶⁵ Tacó éno, Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù máa, «Jìnò a ndeřè có tí nò náa ye kùtáá 'dè ta có ji yo máa, 'duù bà 'de wotí gítí bà gí gí mì ye ta kpéetí wó wálá, sè káa ñinó a Bu ye ká ùnje ji yí nò ká nò.»

⁶⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù me mbè gii jee bà řu ndi wó mí to á bindi có tí nò náa yí 'dè nò gí. ⁶⁷ Jézù má gii ñò bà biya bà řu ndi wó mì ndá 'bí mbe tala có mì wó, yí bà-i-nò gii 'vee ndá ñinó muu'bi-nje só náa yí řuka ndú nó, máa, «Káa yo ñindi yo, go bà ya ta ndá ka yo tí yo wálá?»

⁶⁸ Káa Simónè Piyétòrò gii 'visi có ji yí máa, «Ze 'ví ya gí mì 'di, Mbe tí ze? A wò ká kù 'dè ndá có ñinó mbe kù 'vala ndá 'duù nò. ⁶⁹ Ze ùnje gí, ze delè gii ñò ni ngbárángà'i gí, máa, wò a 'duù ñinó náa Mbirí kaa wò mò gí mì wó gí.»

⁷⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji ndá Simónè Piyétòrò máa, «À wálá a ye táánò ká cu 'bí ye mítí yo ta bà muu yo muu'bi-nje só nó? Káa 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí yo jì'vì kàzà mítí ye gí.» ⁷¹ Jézù ta o tí nò kù gbí tì kpô a i gítí Júdà, tí 'vii mì Simónè Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só náa yí řuka ndú nò. Tacó a Júdà ká bà gii ba ngbù wó tí Jézù.

7

Jézù ya gí bà o bà bàkà tàkii bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà

¹ Jézù gii dù kù nò nó ká ta ndi gbí ndá to Gàlilèyà. Go bà ya gí gbí to Jùdèyà gii dù tí wó lá, tacó ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà ká kù pa kpokèjì gítí wó tacó bà zi yí. ² Kùřo o bà bàkà tàkii bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà má gii dooko gí, ³ ndá ná'vindí Jézù á Gàlilèyà gii 'dè có ji yí máa, «Ya gí Jùdèyà, tacó wàa ndá mbe tala có mì lo 'ví ñò ta ngba lo ta ndá nètè mì lo náa wò kù bàkà nó á kà. ⁴ Tacó 'duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù á kùřo ndá 'duù tí wó nó bàkà i gbí kóó lá. Káa wò lê má kù bàkà ndá i tí nò, bàkà ndú mí kùřo ndá 'duù 'dáá gí.» ⁵ Ndá ná'vindí Jézù 'dè ña có tí nò ji yí tacó à kpèti káa ndú, ndú ùnje gítí ndá i tí nò náa Jézù kù bàkà nò lá.

⁶ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «O bà ya ye gí Jùdèyà gí kálásè. Káa à má gítí yo, o 'dáá gí káa o bà ya yo gí Jùdèyà. ⁷ Ndá 'duù muu to tí nó sogo yo lá. Káa ndú kù sogo ye. Ndú kù sogo ye tacó ye ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndú máa, ndá kpokèjì mì ndú a ndá vò kpokèjì. ⁸ À má éno, yo ya gí bà tì o bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndoo. Ye bà ya gí bà o tí nò wálá, tacó o bà ya ye gí kálásè.» ⁹ Ndá ná'vindí Jézù gii kaa ya gí Jùdèyà si yí mí Gàlilèyà á bindi có tí nò.

¹⁰ Ndá ná'vindí Jézù má gii kaa ya gí bà tì o bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gí, Jézù gii ñjè nó ya gí tàkò ndú ta 'dóó o mì wó náa à gbí muu wó ta kpéetí wó. Yí má gii yee ká, yí gii dù ká gbí kóó. ¹¹ Káa řo ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà ta gbolò o tí nò 'dáá gí ká gí kpokèjì tí wó. Ndú má gii ñò yí lá, ndú gii dù kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí ngò? Yí kòtí 'di? 'Dakò tí nò ngò?»

¹² Káa ndá sè mbè 'duù ñindi ndú kù gii 'dè a ngúcó ta řè wó. Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú máa, «Yí a tó 'duù!» Ndá 'bí 'duù máa, «Yí a vò mbe ñònòkò muu ndá 'duù!» ¹³ Gbèe 'duù mbe 'dè có ta řè wó gí yaà wálá, tacó ndá 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù ci gúku tí ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà.

14 Ndá 'duù mà giì yee gbí jíjí'dí-jìgì'dì sili mì o bà bàkà tàkìì bà tò ndùúrù gí, Jézù giì rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi yí giì 'bità bà nìbà i ji ndá 'duù. 15 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà mà giì nò yí kù nìbà i, nje ndú giì 'dèè gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nò 'de ña muu tí nò 'do kòtì 'di, káa yí jé ta 'bí gbèè rì kì tí wó kùro 'bí mbe nìbà tàkìì mì ndá Jùdèyà lá.»

16 Káa Jézù mà giì nò ña bà koṛo có mì ndú nò, yí giì 'visì có ji ndú máa,

«Ye kù nìbà me 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.

Ye kù nì a bà có mì mbe tuu ye.

17 Go bà bàkà go có mì Mbíri má kuu tí 'duù,

yí bà nò ni gí máa,

ye kù nì a bà có mì Mbíri.

Káa ye má kù nì a bà 'dóó có mì ye,

'duù tí nò delè bà nò ni gí.

18 Tacó 'duù má kù nìbà a 'dóó có mì wó,

à gbí muu wó a có máa,

ndá 'duù 'ví te duù mítí yì.

Káa 'duù ñinó mbe kù bàkà nèté tacó wàa ndá 'duù 'ví te ta duù mítí

mbe tuu yì nó a 'duù jáá,

yí delè me mbe 'viya lá.

19 Mòze dígísèé 'dè có ji yo lá?

Káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo mbe kù kpolo tí có mì Mòze kpónó kuu tí ?

À má ènò, yo kù paa ta bà zi ye tacó yè?»

20 Káa ndá 'duù tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «À tí lo a mà! A 'di ká kù jè ta bà zi wò?»

21 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye bàkà káa i gbaànjé, káa nje yo 'dáá gí kpónó 'dèè gítí gí. 22 Mòze dígísèé 'dè có ji yo máa, yo ya ta ndá 'viì-dakò gí gbí gázà ta sili vò-nje ta'ò bìndi bà jò ndú. (Gbí có tí nò me ènó máa, a Mòze dígísèé ká 'bità bà ya gí gbí gázà ji ndá Jùdèyà nò lá; gázà a cèe ká i mbe 'bità tí gbí o mì ndá ká gù yo, tí ndá mbe 'bità bà jò ña yo tí ndá Jùdèyà mí muu to tí nò.) Yo kpónó kù waa ndá 'viì mì yo ta rì bà wotí gbí tàkìì mì yo tí ndá Jùdèyà náa sili tí nò vò-nje ta'ò náa Mòze 'deke ji yo nò má tè 'viì ta rì bà wotí gbí tàkìì mì yo nò. Káa vò i tí wálá, 23 tacó ñinó a sili tí nó náa Mòze 'deke ji yo, tí sili bà waa ndá 'viì gbí tàkìì mì yo nó ká nò. À má ènò, tàkòcò yo kpónó kù kpolo gítí có bà 'vala kùùkpò 'duù mì ye ta rì bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà tacó yè? 24 Yo si bà zeke káa 'duù wàa yo 'ví waa có mítí wó nò mí to. Yo waa có ta yúco.»

Muu ndá 'duù ñonòkò tí gítí dúú bàndò bà gí Bìndi-Mbíri gí

25 Ndá 'bí 'duù Jèrùzalémè bà-i-nò giì 'bità bà 'vee 'vé máa, «À nó me 'dakò tí nó náa ndá kpó 'duù mì ndá Jùdèyà kù pà bà tí wó tacó bà zi yí nó ká nó lá? 26 Yo ñò yí kuu nó, kù 'dè có kùro ndá 'duù 'dáá gí ta gúku tí wó wálá! À 'ví dù a yúco máa, ndá kpo 'duù ùnje gí máa, yí a Bìndi-Mbíri? 27 Ndú má 'dè ènò, káa ndoo 'dáá gí nò to tí nó náa yí gí 'do tí nó ni gí nó! Káa 'bí 'duù wúnò bà nò to tí nó náa Bìndi-Mbíri bà gí 'do tí nó ni wálá.»

²⁸ Jézù má gii 'di ndâ có tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù 'dè gítí wó si yí kù nibà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbířì nò, yí gii 'visì có ji ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa,
«A yúcó máa, yo nò ye ni gí.

À delè a yúcó máa, yo nò bàndò bà jò ye ni gí.

À kpèti ká ènò,

ye gí me 'do gbí 'dóó có mì ye lá.

A 'duù ká tuu ye.

'Dóó 'duù tí nò mbe tuu ye nò kuu tí ,

káa yo nò yí ni lá.

²⁹ Káa ye nò yí ni gí,

tacó a ye ká gí 'do mì wó.

À delè a yí ká tuu ye.»

³⁰ À gbí muu ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe gàà 'bì tí wó wálá, tacó o mì wó tè lá.

Jézù 'dè có gítí o bà nje nó mì wó wúnò ('do muu to tí nò)

³¹ Ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Jézù gí nó ta o tí nò me mbè kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Bìndi-Mbířì má gí wúnò, yí bà bàkà a ndâ 'bí ña kpo-kpò seřè mbe ndii ndâ ñinó kpónó náa 'dakó tí nó kù bàkà nó gí?»

³² Ndâ mbe kpolo tí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà má gii 'di ña 'vé tí nò náa ndâ mbe ùnje gítí Jézù kù 'vee gbí ngúcó nò kù gii 'vèè cee nje ndâ 'duù me a mbè, ndú gii toko có ta Kùřo ndâ bu-Mbířì mì ndú, bìndi ndú gii tuu ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí 'bá-Mbířì gí bà zèè Jézù.

³³ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa,

«Ye bà dù ta yo ká ta làmbu o,

bìndi ye bà gii dele ndi ye ya gí mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.

³⁴ Yo bà gii pà bà tí ye,

káa yo bà 'de ye wálá.

Tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó tí yo wálá.»

³⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí tà kù ya gí kòtí 'di, wàa bà 'de ta yí 'ví kpò tí ta ndoo? Yí kù ya a i gí tàkò ndâ 'bí Jùdèyà ñinó mbe 'vaaka ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì nó, tacó bà nibà i ji ndú? ³⁶ Gbí ña có mì wó náa yí 'dè éno máa, «Yo bà gii pà bà tí ye, káa yo bà 'de ye wálá, tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù gii ya gítí nó tí yo wálá» nó máa yè?»

Pù ñjáá ta ngo mbe kù 'vala ndâ 'duù kù 'va 'do gbí

³⁷ Ta ndòngbù silì, tí kpóló-kpolo řì mì o bà tò nduúřù gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà, Jézù gii rò tíyò á kùřo ndâ 'duù 'dáá gí, bìndi yí gii kò-kò ji ndú, máa,

«'Duù ñinó ta go ngo tí wó nó,

si yí 'ví gí gí mì ye,

wàa yí 'ví nju ngo.

³⁸ 'Duù má ùnje gítí ye gí,

ngo mbe 'vala 'duù bà 'va 'do gbí njembí wó dúú bà ya tí ,

a go có tí nó náa a kuu gbí wàràgà mì Mbířì nò.»

39 Jézù lòkò'bò có tí nò a i gítí Bèrì-mì-Mbírì tí nó bà gii gí gí muu ndá mbe ùnje gítí có mì wó nò. Bèrì-mì-Mbírì ta o tí nò gí gí muu ndú kálásè, tacó Mbírì ta o tí nò te Jézù ya tí gí pí jàlàmbà á gbírì kálásè.

Ndâ 'duù fiùmà có gítí Jézù

40 Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di ndâ có mì Jézù náa yí 'dè gbí ndâ sili tí nò náa yí bàkà mí Jèrùzàlémè nò gii 'dè có máa, «Dakò tí nó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó mì Mòze nò!» 41 Ndâ 'bí 'duù gii 'dè có máa, «Yí a Bìndi-Mbírì.»

Bìndi ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú gii 'vee a 'vé máa, «Bìndi-Mbírì bà gí 'do Gàlilèyà ta ña kpokèjì ngàyi? 42 À wálá cu mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa, Bìndi-Mbírì bà dù a 'viù-gù mì Dàvidè tí nó tí gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdèyà dígísèé nó? À delè gii cu mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa, àà bà jò yí a i mí gbí mòkòkò bìndi Dàvidè á Bètèlèmè?» 43 Có mì ndâ 'duù ta o tí nò gii me a fúú-fu-fù gítí Jézù. 44 Ndâ 'bí 'duù gii dù ká to nò máa, à zèè yí gí. Káa gbèè mbe gáà 'bì tí wó gii dù lá.

45 Bà zèè Jézù gii dù káa kpò ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tuu ndú gí bà zèè yí nó gí. Ndú bà-i-nò gii dele ndi ndú ya gí mì ndâ mbe tuu ndú, si yí mí to. Ndâ kpo 'duù tí nó mbe tuu ndú nò mà gii 'vee ndú máa, «Yo gí ta yí lá tacó yè?» 46 Ndâ àsikèrì tí nó gii 'visì có jì ndâ kpo 'duù tí nó máa, «'Bí 'duù jé mbe 'dè có di tàkò 'dakò tí nó wálá.»

47 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'vee ndâ tú mì ndú nò ta sé có máa, «Yí ñònòkò muu yo delè gí? 48 Yo nì rẹ 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà ta ndâ kpo 'duù jé mbe ùnje gítí ndâ có mì wó jì ze, wàa ze 'ví 'di ta tù ze gí! 49 Ndâ mbè 'duù tí nó 'di gbí 'bí i gbaànjé 'do tí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá. Káa sè ñìnò a ñìndi ndú ta Mbírì!»

50 Káa, 'bí 'dakò gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta rẹ wó a Nìkòdémò, tí 'duù mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù á tàbèngii sàà kùro gí, gii 'dè có jì sè ndâ ka wó kpo 'duù máa, 51 «À gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà waa có mítí 'duù si có mì wó mí gbí yì wó lá. À mà éno, ndoo kùtáa bà 'di a kòcò wó má kózò gí.»

52 Ndâ ka Nìkòdémò tí ndâ kpo 'duù mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè nó, ndú gii 'vee yí máa, «Wò delè gí 'do Gàlilèyà? Má éno, ya gí bà pà gbí wàràgà gítí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, bìndi wò bà 'de éno máa, 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì jé mbe gí 'do Gàlilèyà nò wálá.»

53 Ndâ 'duù bà-i-nò gii 'vaaka 'do bàndò tí nó ya gí 'bá mì ndú gí.

8

1 Jézù gii ta'va ñìndi wó ya a i gí pí Gú Mbâ. 2 Bìndi yí gii gbo'o ta 'bí yé 'do kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Ndâ 'duù mà gii kili me mbè gí, yí gii kí tí wó to, bìndi yí gii nìbà i jì ndú.

'Bí nìi náa a zèè yí ta 'dakò

3 Mà gii zeke'o, ndâ 'bí mbe 'di gbí-o, ta ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà, gii yee ta nìi mì 'bí 'dakò náa à zèè yí ta 'dakò-ngbà gí. Ndú gii rọ nìi tí nó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. 4 Bìndi ndú gii 'vee Jézù máa, «Mbe nìbà i, à zèè nìi tí nó kpátá-kpàtà ta 'dakò. 5 Káa Mòze 'dè có jì ndoo gbí tàkii mì ndoo éno máa, ndoo 'ví zì nìi mbe bàkà ña i tí

nò kpónó náa niì tí nò bàkà nó ta bà 'vaka yí ta díí. Nògí, có mì lo òndì lo náa yè?»

⁶ Ndâ 'duù tí nò 'vee ña 'vé tí nò ká tacó bà pà nje Jézù, máa nje wó má yaaka kpéré've gí, wàa ndâ yí 'ví 'de ta kpokèjì gítí wó.

Káa Jézù gii biya bà 'visì có jì ndú gí tàkò 'vé tìrì mì ndú nò gí. Yí gii mò káa muu wó gí to, bìndi yí gii 'bità bà ka i mítí to ta sili 'bì wó. ⁷ Káa ndâ 'duù tí nò gii aanga muu ndú ká mítí gbèe 'vé mì ndú nò. Go bà 'visì có jì ndú mâ gii gí gítí Jézù gí, yí gii te muu wó gí yaà, bìndi yí gii 'visì có jì ndú máa, «'Bí 'duù gbí òkò tí yo jé mbe bàkà vò i lá má kuu tí, si yí 'ví co gí kùro, wàa yí 'ví 'va kpedélé díí mítí niì tí nò.» ⁸ Jézù 'dè káa có tí nò jì ndú gí, yí káká'i gii mò muu wó gí to, kú cu i mítí to.

⁹ Ndâ 'duù tí nò mbe gí ta niì tí nò gí kùro Jézù nò mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vaaka 'do bà-i-nò gbaànjé-gbaànjé, kpòò yee tí o tí nó náa á káa niì tí nó náa ndú gí ta yí gí gbí ngbàngà kùro Jézù nó ká gii dù ta kpéetí wó kùro Jézù. A ndâ kpo 'duù ká co gí sè 'dáa kùro má kózò gí, bìndi ndâ 'viì gii co gí tàkò ndú.

¹⁰ Jézù mâ gii te muu wó gí yaà, yí gii ò káa niì tí nò kú rò tìyò ta kpéetí wó. Bìndi yí gii 'vee niì tí nò máa, «Ndâ mbe kpi ngbàngà tí lo káa ya gí kòtí 'di, niì? 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí lo wálá?»

¹¹ Káa niì tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Gbèe 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí ye wálá, kpo 'duù.»

Káa Jézù gii 'visì có jì niì tí nò máa, «À òkò ma. À má ènò, ye delè bà waa có mítí lo wálá. Nògí, ya gí, wàa wò 'ví bàkà vò i káká'i lá.»

Jézù a ngba'o mì ndâ 'duù

¹² Ta o tí nò Jézù gii 'dè 'bí có jì ndâ 'duù káká'i máa, «Ye a ngba'o mì ndâ 'duù.

'Duù mbe kú ru ndi ye bà nò gbí 'dí'di'ò ngé gí wálá. Yí bà dù gbí ngba'o ònó mbe 'vala yí ò.»

¹³ Ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'visì có jì yí máa, «À káa wò ká kú wu gbí tí lo ta kpéetí lo. À má ènò, có mì lo nò bà dù me yúco lá!»

¹⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo 'dè a yúco máa, ye kú wu gbí tí ye ta kpéetí ye, káa kpéetí ká ènò, ye kú 'dè a yúco,

tacó ye ò bándò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni gí. Ye delè gii ò bándò tí nó náa ye kú ya gítí nó ni gí.

Káa yo ò bándò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni lá.

Yo delè ò bándò tí nó náa ye kú ya gítí nó ni lá.

¹⁵ Yo kú waa có me ta yúco lá.

Káa ye me mbe waa có mítí 'duù gbaànjé lá.

¹⁶ Káa, ye má waa có mítí 'duù,

ye bà waa có ta yúco.

Tacó ye kú waa có me ta kpéetí ye lá.

Ze kú waa có a i ta Bu ye tí nó tí mbe tuu ye ò.

¹⁷ À cu mí gbí wáràgà gítí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà éno máa,

«Ndâ 'duù só má ùnje gítí gbèe có gí,

gbí éno máa, có tí nò a yúco.»

18 Ye kú 'dè có gítí miři ye,

káa Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó kuu tàkò ye.»

19 Káa ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà giì 'vee Jézù máa, «Bu lo tí nó kòtí 'di?»

Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji ndú máa,
«Yo nò ye ni lá.

À má éno, yo delè bà nò Bu ye ni wálá.

Yo kùtàá má nò ye ni gí,

yo bà nò Bu ye delè ni gí.»

20 Jézù 'dè ndâ có tí nó ji ndâ 'duù mí bàndò bà kili i-Mbíri. Káa gbèè 'duù mbe zèè yí ta o tí nó wálá, tacó o mí wó tè kálásé.

Bà 'di gbí có gítí Jézù kpò nje ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà gí

21 Jézù giì 'dè 'bí có ji ndâ 'duù tí nó máa,
«Ye bà giì ya gí.

Yo bà giì pà bà tí ye si bà volo ji yo gí,

káa yo bà 'de ye wálá,

tacó wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kú giì ya gítí nó tí yo wálá.

À má éno, yo bà cì mí gbí ndâ vò i mí yo.»

22 Ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà giì 'bità bà koṛo gbí có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, ndú bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kú ya gítí wálá nó, máa, «Yí bà zi tí wó zì-zì? À 'ví dù nó a gbí có tí nó náa yí kú 'dè éno máa, ndoo bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kú giì ya gítí nó wálá nó ká nó?»

23 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«'Bè gbí òkò tí ndoo ta ndoo a ñinô:

'bá mí yo a i muu to tí nó,

káa 'bá mí ye a i gbíri.

Rèngbó yo a i muu to tí nó,

káa rèngbó ye me i muu to tí nó lá.

24 Yo bà cì mí gbí ndâ vò i mí yo.

Yo má ùnje éno máa,

Ye a Ye tí nó tí Ye nó, lá,

yo bà cì mí gbí ndâ vò i mí yo.»

25 Káa ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà giì 'vee Jézù máa, «Wò a Wò tí 'di?»

Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,

«Ye 'dè ji yo sàà kùṛo gí.

26 Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè ji yo go mbìli gbí cìkaà.

Ndâ i ñinó náa ye biya 'do mí yo gí nó delè me ndâ i bà 'deke cee lá.

Káa 'duù tí nó tí mbe tuu ye nó a 'duù ñinó tí mbe 'dè yúcó;

tacó éno, ye kú 'dè ji yo muu to tí nó káa ndâ có ñinó náa ye 'di 'do mí wó nó.»

27 Bà 'di gbí éno máa Jézù kú 'dè có ji ndâ yì a i gítí Mbíri nó giì kpò ndâ 'duù tí nó gí. 28 Tacó éno, Jézù giì 'dè có ji ndú máa,

«Yo kpónó nò ye ni lá.

Yo má te 'Vii-mi-'Dakò gí yaà kózò gí,

yo bà giì nò ni éno máa, Ye a Yí.

À delè nó bà giì dù a o bà nò mí yo ni éno máa,

ye kú bàkà i me ta muu ye lá;

ye kú nì káa bà có ñinó náa ye 'di 'do mí Bu ye.

29 Delè 'duù tí nó mbe tuu ye nó kuu ta ye;

yí si ye ta kpéetí ye lá,

tacó ye ta o 'dáá gí kù bàkà káa i ñínó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.»

Cè bà bàkà i mì ndâ 'vii mì Àbiráámò

30 Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di có mì Jézù nò gii ùnje gítí ndâ có mì wó gí.

31 Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ Jùdèyà ñínó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó máa,

«Yo kpolo tí ndâ có mì ye kácá-kácá,

tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ cèe mbe tala có mì ye dúú bà ya tí .

32 Yo bà dù tí ndâ mbe nò yúcó ni gí.

Bìndi yúcó bà gii njaanga wú 'do tí miři yo gí.»

33 Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdèyà tí nò gii waa gbí có mì Jézù nò ta bà 'vee yí máa, «Ze a ndâ 'vii-gù Àbiráámò. Ze jé dù tí ndâ bòò mì ndâ 'bí 'duù sàà kùro lá. À má éno, gbí có mì lo náa wò 'dè éno máa, «Áá bà njaanga wú 'do tí miři yo» nò máa yè?»

34 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Ye kù 'dè ji yo a cèe yúcó máa,

'duù mbe bàkà vò i gí, gbí éno máa,

vò i ga wú mití miři wó gí.

35 Káa bòò dù tí 'bá ngbé lá.

A 'vii-'bá ká kù dù tí 'bá ngbé.

36 Káa 'vii mì mbe 'bá má njaanga wú mì vò i 'do tí miři lo gí,

wò bà dù tí bòò mí vò i káká'i wálá.

37 Ye nò ni gí máa,

yo a ndâ 'vii-gù mì Àbiráámò,

káa ta ndâ ña ñínó 'dáá gí,

go bà zi ye kuu tí yo,

tacó ndâ có tí nó 'dáá náa ye kù 'dè nó ya gí gbí muu yo gbaànjé lá.

38 À má gítí bà miři ye,

ye kù 'dè có ká gítí ndâ i ñínó náa ye nò 'do mì Bu ye nò.

Káa yo, yo kù bàkà káa ndâ i ñínó náa yo nò 'do mì bu yo nó delè.»

39 Ndâ 'duù tí nó bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Bu ze a Àbiráámò.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Yo kù bàkà tí yo máa,

yo a ndâ 'vii mì Àbiráámò,

káa, yo kùtáá dú má káa ndâ 'vii mì Àbiráámò go có tí nó gbí nje yo nò,

yo bà mèlè ndi Àbiráámò gí.

40-41 Káa, yo kpónó kù pà kpokèji tacó bà zi ye tí mbe kù 'dè yúcó tí nó náa ye 'di 'do mì Mbíri nó ji yo.

Yo je nò a ña i bìndi 'bí ña bu yo,

tacó Àbiráámò dígíséé me mbe me ña ndâ vò i tí nó kpónó náa yo kù me nò lá.»

Ndâ 'duù tí nó gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze me ndâ 'vii-ngbà lá. Bu ze ká gbaànjé, tí Mbíri.»

42 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Mbírì kùtàá má dú káa bu yo,
yo bà zè ye nìkì gí,
tacó ye gí 'do mì Mbírì.

Ye gí dú 'do mì Mbírì.

Ñìnó a ye ká nô.

Ye gí me ta muu ye lá.

À tuu ye túú-tuu.

A Mbírì ká tuu ye.

⁴³ Yo 'di gbí có tí nó náa ye 'dè nó lá tacó yè?

Yo 'di gbí có tí nó lá,

tacó kòcò ye gbí tù yo go mòngò gbí tù bô.

⁴⁴ Bu yo a Gba-vò-i.

Tacó ènò, à nìkì tí yo a bà bàkà i ñìnó ta gó tí bu yo nô.

Nèté mì wó a bà zì ku 'do sàà.

Nèté mì wó jé táánò ta yúcó wálá.

Tacó yúcó mì wó jé wálá.

Yí má kù 'dè 'véřè,

yí kù bàkà nó a i gbí kù wó,

tacó yí a mbe 'véřè, tí bu 'véřè.

⁴⁵ Káa à má gítí ye,

ye a mbe 'dè yúcó.

Ñìnò a nderè có tí nó náa

yo ù ta nje gítí ye lá nó ká nó.

⁴⁶ A 'di 'do gbí òkò tí yo ká bà tù 'bì wó gí yaa, máa,

yì jé zèè ye ta vò i gí?

Káa ye má kù 'dè a yúcó,

yo ùnje gítí ye lá tacó yè?

⁴⁷ 'Duù má a 'vii mì Mbírì,

yí kù 'di káa có mì Mbírì,

káa yo má biya bà 'di có mì Mbírì gí, à ká dú,

tacó yo me ndâ 'vii mì Mbírì lá.»

Ndâ Jùdèyà 'dè vò có gítí Jézù

⁴⁸ Ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'dè có ji Jézù máa, «Cè bà i mì lo go cè bà i mì ndâ 'duù Sámáriyà nó! A má ká gbí muu lo. A kponje ká nje lo gítí có tí nó náa ze 'dè nó?»

⁴⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Ye me mbe má lá,

ye kù tègàrà a Bu ye.

Káa à tí yo a go bà volo řè ye.

⁵⁰ Ye kù pà me bà wu gbí ye lá.

Có gítí bà wu gbí ye nó a nèté mì 'bí 'duù tí cèè mbe waa có.

⁵¹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,

'duù mbe kpolo tí ndâ có mì ye bà cì wálá.»

⁵² Ndâ Jùdèyà gbí ñìnò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze kpónó ñò ni ngbàrángà'i gí máa, a gbí muu lo a i. Àbìráámò cì gí. Ku delè zì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì léé gí. Káa áá gii dù nó a wò ká gii 'dè có máa, 'duù mbe 'di có mì lo bà 'di pó ku wálá. ⁵³ Wò me gbolò ndii bu ze tí Àbìráámò mbe cì gí nó gí? Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì delè 'dáá gí zò to gí. Wò kù bàkà tí lo tí 'di kpónó?»

⁵⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Ye kùtàá má kù wu a gbí tí ye ta kpéétí ye,
gbí bà wu gbí tí ye bà dù wálá.

Káa a Bu ye tí nó náa yo kù 'dè có máa,
yí a Mbířì mì yo nó,
ká kù wu gbí ye.

⁵⁵ Yo ò yí ni lá,
káa ye ò yí ni gí.

Ye má 'dè có máa, ye ò yí ni lá,
ye bà dù tí mbe 'véřè a go yo mbe kù 'dè có máa,
yo ò yí ni gí,
káa yo ò yí ni lá.

Ye ò yí ni gí.

Ye delè kù kpolo tí có mì wó.

⁵⁶ Bu yo Àbìráámò dígísèé kù dù ta líkí'ò tí wó máa,
yì bà ò o bà gì ye.

Yí gii ò ye gí,
bìndì tàkòcò wó gii peteke gí.»

⁵⁷ Káa ndá 'duù tí ò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ndoò tí lo yee gbí
zi'duù-só-nje muu'bi lá. Wò delè jé ò Àbìráámò lá.»

⁵⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye kù 'dè ji yo a cèe yúcó máa,
kùřo o bà jò Àbìráámò táánò,
ye kuu tí.»

⁵⁹ Ndá 'duù tí ò má gii 'di ŋa có tí ò náa Jézù 'dè ji ndú ò, ndú gii
tuřu díí tacó bà 'vaka ta yí. Káa Jézù gii ònòkò tí wó 'do tí ndú mí gbí
òkò tí ndá 'duù, yee tí o tí nó náa yí gii ndo 'do gbí ndùgù 'bá-Mbířì
gí.

9

Jézù njaanga řo 'bí 'dakò ta řì bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdéyà

¹ Si Jézù kù gii ndii ta nó, yí gii ò 'bí 'dakò náa à jò yí ta sú řo 'do
gbí yì. ² Ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-ò gii 'vee yí máa, «Nderè bà jò
'dakò tí ò ta sú řo kpónó 'ví dù 'do tí 'di, Mbe nibà i? À 'ví dù 'do gbí
'dóó vò i mì wó wèè, 'do gbí vò i mì ndá bu wó ta nawu wó?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «À me 'do gbí
có mì wó lá. À delè gii dù me 'do gbí có mì ndá mbe jò yí lá. À jò yí
énò tacó wàa ndá 'duù 'ví ò ta Mbířì ni tí mbe wotí.

⁴ Ndoò bà bàkà ndá nètè mì 'duù tí nó mbe tuu ye ò ká kpónó si o
bèè lá ò,
tacó 'dí'di'ò kèjì,
káa 'duù mbe bàkà nètè gbaànjé gbí 'dí'di'ò wálá.

⁵ Ye a ngba'ò mì ndá 'duù ta o tí nó
náa ye kpónó kuu muu to tí nó ò.»

⁶ Bìndì bà 'dè có tí ò mì Jézù ji ndá mbe tala có mì wó, Jézù gii cù
ngo cù mítí to, bìndì yí gii merèke ta tú, bìndì yí gii tořo mítí ndá řo
mbe sú řo tí ò sósó'ò gí. ⁷ Bìndì yí gii 'dè có ji mbe sú řo tí ò máa,
«Ya gí bà caka gbí řo lo ta ngo gbí Dùúgú Silòwámù.» (Gbí řè tí ò tí
Silòwámù ò máa, à tuu yí tuú-tuu.)

Mbe sú ɾo tí nò mâ giì bàkà go có tí nò nàa Jézù 'dè ji yí nò, yí giì dele 'do bàndò bà caka gbí ɾo wó tí cèe 'duù ta ndâ ɾo wó sósò'ò kù zeke'o ngbàrángà'i.

⁸ Ndâ 'duù ñinò ta ndâ 'bá mì ndú dê-dê ta ndú nó, ta ndâ 'bí 'duù ñinò mbe ñò yí sàà kù yù i gbí sú ɾo gí nó mâ giì ñò yí, ndú giì 'bità bà 'vee 'vé, máa, «À nó go 'dakò tí nó táánò tí mbe sú ɾo mbe kù yù i á to kàzò nó le! Káa a yè ká giì njaanga ɾo wó ñinò?» ⁹ Ndú bà-i-nò giì 'deeke kponje á gbí òkò tí ndú á ta kpéétí ndú gí. Ndâ 'bí 'duù máa, «A yí!» Ndâ 'bí ka ndú máa, «À me yí lá! A 'bí 'duù mbe je cè kózò tí wó.» Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji ndú máa, «Ijínò a ye tí 'dakò tí nò.»

¹⁰ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò giì 'vee yí máa, «A yè ká njaanga ɾo lo?»

¹¹ Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji ndú máa, «A 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jézù ká ñònòkò tú, bìndi yí giì toɾo mítí ndâ ɾo ye sósò'ò gí. Bìndi yí giì 'dè có ji ye máa, ye ya gí bà caka gbí ɾo ye ta ngo tí Dùúgú Silòwámù. Ye mâ giì bàkà go có mì wó nò, ndâ ɾo ye giì njaanga tí gí.»

¹² Ndâ 'duù tí nò giì 'vee 'dakò tí nó nàa Jézù njaanga ɾo wó nó máa, «'Dakò tí nò mbe njaanga ɾo lo nò kpónó ngò?»

Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji ndú máa, «Ye ñò bà tí wó lá.»

Ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà 'viiki gbí kpokèjì bà njaanga ɾo 'dakò tí nò mì Jézù

¹³ Ndâ 'duù giì je 'dakò tí nó nàa Jézù njaanga ɾo wó nó ya tí gí kùɾo ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà. ¹⁴ ɾi tí nó nàa Jézù mēreke ta tú, bìndi yí giì njaanga ta ɾo 'dakò tí nò nò a ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà. ¹⁵ Tacó éno, ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà giì 'vee ndi gbí nje 'dakò tí nó káká'i a gítí ña kpokèjì bà njaanga ɾo wó mì Jézù. Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji ndú máa, «Yí toɾo káa tú mítí ndâ ɾo ye sósò'ò gí. Ye mâ giì caka tú tí nò, ndâ ɾo ye giì njaanga tí gí.»

¹⁶ Có tí nó nàa 'dakò tí nó 'dè ji ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà nò giì ñònòkò muu ndú gí. Tacó éno, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì 'visì có ji yí máa, «'Dakò tí nó mbe bàkà ña i tí nó bà dù me 'duù ñinò mbe giì 'do mì Mbíri nó lá, tacó yí kù gbètèkè ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà.» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì loko kù 'vee ndâ 'bí ka ndú ñinò mbe 'dè có éno máa 'duù tí nó a mbe bàkà vò i nó, máa, «Mbe bàkà vò i bà bàkà ndâ kpo-kpò serè go ña ñinò kpónó nó ta ña kpokèjì ngàyi?» ¹⁷ Tacó éno, ndú giì tè ndi tí ndú giì 'vee yí káká'i máa, «Yí 'vala wò 'do gbí sú ɾo gí. À má éno, 'dóó có mì lo gítí wó máa yè?»

Káa 'dakò tí nó giì 'visì có ji ndú máa, «Ye koɾo có máa, 'dakò tí nó a mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

¹⁸ Ndâ Jùdèyà bà-i-nò giì me a kpìkì-kpìkì gítí bà ùnje máa, 'dakò tí nó nàa Jézù njaanga ndâ ɾo wó nó táánò dú káa yúco mbe sú ɾo. Tacó éno, ndú giì tuu tú gí tàkò ndâ bu wó ta nawu wó. ¹⁹ Ndâ bu 'dakò tí nó ta nawu wó mâ giì gí gí, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà giì 'vee ndú máa, «À dú nó káa 'viì mì yo ká nó? Yo máa, áá táánò jò yí ta sú ɾo 'do gbí yì, káa yí kpónó kù zeke'o ée?»

²⁰ Káa ndâ bu 'dakò tí nó giì 'visì có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà máa, «Ze ñò ni gí, máa, yí a 'viì mì ze. Ze delè giì ñò ni gí, máa, yí táánò tè ta sú ɾo 'do gbí yì nawu wó. ²¹ Káa ze ñò ña i tí nó mbe njaanga ɾo wó nó ni lá. Ze delè ñò 'duù tí nó mbe je yeè ji yí nó ni ká

lá. Nje wó kuu tí wó. Yí me dó 'viì lá. À má éno, yo tè'é tí wó, wàa yo 'ví 'vee yí, wàa yí 'ví túbà dúú kpokèjì ña i tí nó mbe 'de yí nó ji yo.»

²² Ndâ bu 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọ wó nó 'dè ña có tí nó ji ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà tacó à tí ndú a gúku. Tacó ndú ñò ni gí máa, ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà ẹre nje có mi ndú sàà gí máa, 'duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì gí, 'duù tí nó 'ví 'dò kò wó mí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì káká'í lá. ²³ Nìno a gbí nderè có tí nó náa ndâ bu 'dakò tí nó gii tooko ta có tí nó 'do muu ndú gí muu wó máa, «Yí me dó 'viì lá. Yo 'vee yí,» nó ká nó.

²⁴ Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà má gii 'di kòcò ndâ bu 'dakò tí nó náa Jézù 'vala yí 'do gbí sù ọ nó cee gí, ndú gii tuu tú gí tàkò 'dakò tí nó káká'í. Yí má gii gí gí, ndú gii 'dè có ji yí máa, «'Dè yúco mi lo kùro Mbírì. Tacó à má giti ze, ze ñò ni gí máa, 'dakò tí nó náa wò 'dè có máa, a yí ká njaanga ọ lo nó, a mbe bèè ọ Mbírì.»

²⁵ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji ndú máa, «Yí má a mbe bèè ọ Mbírì, ye ñò bà ñinó lá. I ñinó náa ye ñò ni gí cuki nó káa ñinó máa, ye táánò a mbe sù ọ, káa ye kpónó kù zeke'o.»

²⁶ Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà gii 'vee yí máa, «Yí táánò bàkà míti ndâ ọ lo nó a ña yeè yè, náa ndú gii njaanga ta tí nó?»

²⁷ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà máa, «Ye 'dè có tí nó ji yo á kùtáa sàà gí, káa yo sè tù yo lá. Nògí, yo kpónó kù 'vee ndi gbí nje ye máa, ye 'ví 'dè ji yo a ña có yè káká'í? À tí yo a go bà dù tí ndâ mbe tala có mi wó delè?»

²⁸ Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'bità bà no nje ndú gítí 'dakò tí nó ta ña có tí nó náa yí 'dè ji ndú nó. Bìndi ndú gii 'visì có ji yí máa, «Go bà dù tí 'duù mi wó má tí lo, mbe tii wò wálá. Káa à má giti ze, ze a ndâ 'duù mi Mòze. ²⁹ Ze ñò ni gí máa, Mbírì dígísèé 'dè có a i ji Mòze. Káa à má giti 'dakò tí nó á mi lo nó, ze ñò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá.»

³⁰ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà máa, «A có serè! Yí njaanga ọ ye gí, káa yo ñò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá! ³¹ Ndoò ñò ni gí máa, Mbírì sè tù wó gítí ndâ có mi ndâ mbe bàkà vò i lá, yí kù sè tù wó a i gítí ndâ có mi ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà i ji yí, tí ndâ mbe bàkà go có mi wó tí Mbírì nó. ³² 'Do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'bí 'duù mbe 'di có jé éno máa, 'bí 'duù njaanga ọ 'bí 'duù ñinó náa à jò yí ta sù ọ 'do gbí yí gí nó wálá. ³³ Káa 'dakò tí nó mbe njaanga ọ ye nó má gí me 'do mi Mbírì lá, yí kùtáa bà 'de wotí bà bàkà i gbaànjé wálá.»

³⁴ Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí nó náa 'dakò tí nó 'dè ji ndú nó, ndú gii mòkò yí 'do kùro ndú, ta bà ñonoko yí máa, «À jò wò cùmuú mí gbí vò i, káa wò kù gii bàkà tí lo tí mbe ñibà có mi Mbírì ji ze?»

Bà dù tí mbe sù ọ á kùro Mbírì

³⁵ Jézù má gii 'de 'dakò tí nó náa yí njaanga ọ wó nó bìndi bà 'di có bà mòkò yí mi ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà 'do kùro ndú, Jézù gii 'vee yí máa, «Wò ùnje giti 'Viì-mi-'Dakò ta njembí lo gbaànjé gí?»

³⁶ Káa 'dakò tí nó gii 'vee Jézù máa, «'Duù tí nó ta ẹ wó a 'Viì-mi-'Dakò nó a 'di? Túbà tí wó ji ye kùro, má kózò gí, ye 'ví ù ta nje giti wó, kpo 'duù.»

37 Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Wò kù zeke 'duù tí nò ta rẹ wó a 'Viì-mì-'Dakò nò ta ọ lo. À delè kpónó a yí ká kù 'dè có ji wò nò.»

38 'Dakò tí nò má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii ìrì ta muungbó wó ya gí bà kaa to á kùro Jézù ta 'bì wó, bìndi yí gii 'dè có ji Jézù máa, «Ye unje gí, Mbe tí ye.»

39 Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò, náa yí njaanga ọ wó nò, máa, «Ye gí gí muu to tí nó tacó wàa ndâ mbe sú ọ 'ví zeke'o, wàa ọ ndâ mbe ọ 'ví yoo gí.»

40 Ndâ mbe kpolo tí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà ònínó mbe dù 'dè á rẹgbà tí Jézù ta o tí nò má gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze delè ngbà káa ndâ mbe sú ọ?»

41 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Yo kùtáá má a ndâ mbe sú ọ,
vò i mì yo bà dù wálá.
Káa yo kù bàkà tí yo tí ndâ mbe ọ,
à má éno, yo ọ tìyò nje ndâ vò i mì yo.»

10

Jézù lòkò'bò có gítí ọ 'duù ònínó mbe 'vii tí mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko

1 Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ 'duù máa, «Mbe 'viì ndùgù tacó bà ọ gí tà'i mì ndâ i-kó-ko a mbe ngbà tí mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. 2 Káa, mbe ọ gí tà'i có tí njekekèjì ndùgù a cèe mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko. 3 Mbe kpolo tí njekekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko kù njaanga njekekèjì ji yí. Ndâ i-kó-ko delè 'di kòcò wó ni gí. Yí kù tè'é tí ndâ 'dóó i-kó-ko mì wó 'do gbí òkò tí ndâ ònínó ndâ 'bí 'duù ta rẹ ndú, tacó bà gbà ndú gí sè. 4 Yí má njaanga ndâ i-kó-ko 'do gbí ndùgù gí, yí kù tè kùro ndú, bìndi ndú kù ọ ndi wó, tacó ndú 'di kòcò wó ni gí. 5 Káa ndâ i-kó-ko bà 'vaaka 'do tí vò 'duù ònínó náa ndú ọ yí ni lá nó gí. Ndú jé gítí bà ọ ndi wó wálá, tacó ndú ọ yí ni lá, ndú delè 'di kòcò wó ni ká lá.»

6 Jézù lòkò'bò có tí nò ji ndâ 'duù, káa, 'bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí wálá.

7 Tacó éno, Jézù gii 'dè có ji ndú ngbàrángà'i éno máa,
«Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
ye a njekekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko.

8 Ndâ 'bí 'duù ònínó 'dáá gí táánò mbe gí gí mì yo kùro bà gí ye nó a ndâ mbe ngbà,
tí ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù;
tacó éno, ndâ i-kó-ko sè tù tí ndú lá.

9 Káa, ye a njekekèjì ndùgù.

I-kó-ko má ọ gí tà'i có a i mì ye,
i-kó-ko tí nò 'vala gí.

Yí bà ọ gí tà'i ta gbí dii wó ngbàrángà'i,
yí bà có gí sè ta dii wó ngbàrángà'i,
yí delè bà 'de i-zó-zò gí.

10 Mbe ngbà gí ònínó wó cuki ká gítí nèté bà ngbà i,
ta bà ziki ndâ i-kó-ko,
ta bà mèèkè'i tí ndú.

Káa ye gí a i tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'válá,
wàa ndú 'ví 'vala pètèkèè go dó kpà ta bèmbìli.

11 Ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.

Tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko a ña mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko ñinó mbe kù cì á muu ndâ i-kó-ko mì wó nô.

12 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí ndâ i-kó-ko mì 'bí ka wó ká tacó bà pà yê tí wó cuki nó ká kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà.

Yí má ñò sílì tí kàzà ngé gî,

yí kù ì ngèlè si tàmuu ndâ i-kó-ko jì kàzà kù zèè ndú,
delè kù ñjè gbí ndú jááká-jaaka ta gbí jìlì.

13 Yí kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà tacó yí kù gbà ndú ká tacó bà pà yê tí wó cuki,

ñèté mì wó ta ndú wálá.

14 Káa ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.

Ye ñò ndâ i-kó-ko mì ye ni gî,

ndâ i-kó-ko mì ye delè ñò ye ni gî.

15 Ze ñò tí ze ni ta ndâ i-kó-ko mì ye,

ká go bà ñò tí ze ni ta Bu ye.

Ye delè gbì gbí njembí ye gítí ku muu ndú gî.

16 Ndâ 'bí i-kó-ko mì ye kuu tí,

náa ndú kpónó kù dù me ta ndâ ñinó ta 'bá muu ndú nó lá.

Káa kózò tí ye bà gì ta ndú gítí ndâ 'bí ka ndú,

ndú delè 'ví 'di kòcò ye,

wàa ndú 'ví dù 'dáá bà gbèè to,

tacó wàa ye tí mbe kpolo tí ndú 'ví dù káa gbèè 'duù.

17 Bu ye kù dù ta go ye tí wó,

tacó ye ùnje gítí bà cì ye,

wàa ye 'ví 'vala ndi ye káká'i nò gî.

18 À me 'duù ká kù zi ye lá.

À káa ye ká ùnje gítí bà cì ye 'do gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye.

Bu ye je wotí bà cì ye go có mì ye gbí muu ye nò jì ye gî.

Yí delè gii je wotí bà 'vala ndi ye á 'do gbí ku jì ye gî.»

19 Có tí nò náa Jézù 'dè nò gii bàkà a 'bè mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà.

20 Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú gii 'dè có jì ndâ 'bí ka ndú máa,

«Gbí nderè bà sè tù ndâ 'duù tí ndâ có mì wó wálá. A i ká gbí muu

wó! Yì a mbe mâ!» 21 Káa, ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii 'visì có gí tàkò

có mì ndâ ka ndú nò máa, «Ndâ có mì wó me go ndâ có mì 'duù ñinó

ta i ká gbí muu wó nó lá. 'Duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó bà njaanga

ro mbe sú ro ta ña kpokèjì ngàyi?»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bè Jézù gí

22 À ta o tí nò Jèrùzálèmè a o bà kùya dèrè mítí 'bá-Mbíri. O tí nò

gì gbí pì mì cò'o, 23 tacó ènò, Jézù gii dù kù wùkù to á tà 'bí i náa

à bì ya'baà ènó mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, náa ndâ 'duù kù nì mítí a

Tàzo-mì-Sólómònì tí gbolò gbà mì ndâ Jùdèyà. 24 Ndâ Jùdèyà mâ gii

ñò yí, ndú gii tí yí jèlè 'dee gî. Bindi ndú gii 'vee yí máa, «Wò bà si ze

kù koṛo có sàkàmàà ènò yee tí ña o ngàyi? Wò má a Bindi-Mbíri, 'dè

jì ze ngbàrángà'!»

25 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,

«Ye 'dè có tí nò jì yo sàà gî,

káa a yo ká biya bà 'dì gî.

Ndâ serè tí nó náa ye kù bàkà ta wotí mì Bu ye nó kù túbà jì yo máa,

ndâ có mì ye a ndâ yúcó;

²⁶ káa, yo biya bà ùnje gítí ye gî,
tacó yo me ndâ i-kó-ko mì ye lá.

²⁷ Ndâ i-kó-ko mì ye 'di kòcò ye ni gî.

Tacó éno, ndú kù ru ndi ye.

Ze nò tí ze ta ndú ni gî.

²⁸ Gbèe i-kó-ko mì ye bà gîri wálá,
tacó ye je yeè-'wálá ñinó mbe cee lá nó ji ndú gî.

Mbe kaa ndú 'do tí ye ta wotí wálá,

²⁹ tacó 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe 'vii ta Bu ye tí nó tí mbe kaa ndú
ji ye nó wálá.

À má éno, 'bí 'duù mbe ɾa ndú tí ɾíngbá 'do 'bí Bu ye wálá.

³⁰ Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³¹ Ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè éno máa, «Ze ta Bu ye
a ndâ gbèe 'duù» nò, ndú gii tuɾu díi tacó bà 'vaka ta yí.

³² Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Ye túbà ndâ tó i mbe gî 'do mì Bu ye
ji yo me mbè. À má éno, yo kpónó kaa díi tacó bà 'vaka ta ye nò a i
tacó ngàyi á 'do gbí òkò tí ndú?»

³³ Káa ndâ Jùdèyà gii 'visi có ji yí máa, «Ze kù tuɾu díi tacó bà 'vaka
ta wò me tacó bà bàkà ndâ tó i mì lo a go có tí nò gbí nje lo nò lá. Ze
bà 'vaka wò a i tacó bà 'dè zu có gítí Mbíri. Wò a 'duù, ta ndâ sili 'bí
lo vô ká go ndâ ñindi ze, káa wò kù bàkà tí lo tí Mbíri ta wotí!»

³⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
«'Bí có kuu gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,
Mbíri máa, «Yo a ndâ mbíri.»

³⁵ Káa 'vére jé gbí wáràgà mì Mbíri wálá.

Nògí, Mbíri nì «mbíri» mítí ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbíri 'dè có mì wó
ji ndú nó gî.

³⁶ Káa, à má gítí bà miɾi ye,
a Bu ye ká cu 'bí wó mítí ye tí 'dóó ñinó mì wó,
bìndi yí gii tuu ye gí muu to tí nò.

À má éno, bà 'dè có mì ye éno máa,

ye a 'Vii-mi-Mbíri,

gii 'visi tí gbí tù yo tí bà go Mbíri ta ɾa kpokèji ngàyi?

³⁷ Ye má kù bàkà me ndâ nèté mì Bu ye lá,
gbí nderè bà ùnje mì yo gítí ye wálá.

³⁸ Ye kù bàkà a ndâ nèté mì Bu ye,
káa go bà ùnje gítí ye kpèti má sàà tí yo wálá,
yo kùtáa bà ù vóó nje gítí ndâ nèté tí nó náa ye kù bàkà ndú nò,
bìndi yo bà nò ni gí máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³⁹ À gbí muu ndâ Jùdèyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa yí gii fa 'do
tí ndú gî.

Ndâ mbe kaa ya gí mì Jézù á yì Jòròdáníyà ùnje gítí wó

⁴⁰ Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí tìto Jòròdáníyà, á gítí wúngbó to
tí nó náa Jòvání táánò sàà dù tí kù caka tí ndâ 'duù nò. ⁴¹ Ndâ 'duù
me mbè gii kaa ya gí mì wó kà. Ndâ mbe kaa ya gí mì wó nò gii ùlù yí
máa, «Jòvání táánò jé bàkà ndâ seɾè lá, káa ndâ có mì wó táánò náa

yí 'dè gítí 'dakò tí nó 'dáá káa yúco.» ⁴² Tacó éno, ndâ 'duu 'do gbí òkò tí ndú me mbè gi ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí.

11

Bà cì Lázàrò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu tìto Jòròdàniyà nò, nò'o gi bàkà 'bí 'dakò tí tó kómbe Jézù ta rè wó a Lázàrò, tí nàmi ndâ Máraàta ta Màriyà, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètaniyà. (² Nìno a Màriyà tí nó táánò mbe gi yee pò bàá míti kò Mbe tí ndoo, bìndi yí gi gbètèkè cee tí ta se muu wó nó.) ³ Ndâ nàmi Lázàrò bà-i-nò gi tuu 'duu ta có nò'o tí wó ya tí ji Jézù máa, «Kpóló-kpolo tó 'duu mì lo káa ta nò'o tí wó, Mbe tí ze.»

⁴ Jézù má gi 'di có tí nó, yí gi 'visi có máa, «Nò'o tí nó bà zi yí wálá. Nò'o tí nó tí wó nó bà dù tí i mbe si ndâ 'duu 'ví ùlù Mbírì. Nò'o tí nó delè ká bà si ndâ 'duu 'ví wu gbí 'Viì-mì-'Dakò.»

⁵ Ndâ Máraàta ta Màriyà gi je nàmi ndú Lázàrò a ndâ tó 'duu mì Jézù. ⁶ Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, Jézù gi bàkà a sili só á bìndi bà 'di có nò'o tí Lázàrò mì wó má kózò gí, ⁷ yí bà gi 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoole ndi ndoo ya gí Jùdèyà.»

⁸ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gi 'vee yí máa, «Mbe nìbà i, ndâ 'duu Jùdèyà bàkà có bà 'vaka wò ta díí á dè kuu yáánó nò, káa wò káká'i kpónó máa, wò kú dele ndi lo wúnó ya gí 'bá Jùdèyà?»

⁹ Káa Jézù gi 'visi có ji ndú máa,

«Ri kú co ta dú'o,

bìndi yí gi ta ta 'dè'o.

À me éno lá?

'Duu má nó si ri kuu yaà yí tò kò wó lá,

tacó ngba'o kuu tí.

¹⁰ A mbe kú nó ta bèbìlì ká kú tò kò wó, tacó ngba'o tacó bà ñò ta to mì wó wálá.»

¹¹ Jézù má gi lòkò'bò có tí nó ji ndâ mbe tala có mì wó gí, yí gi 'dè có ji ndú máa, «Kómbe ndoo tí nó tí Lázàrò nó kú tètì. À má éno, ye kú ya gí bà gbà yí 'do tí rì gí yaà.»

¹² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gi 'visi có ji yí máa, «Yí má tètì gí, gbí dèi wó bà da gí, Mbe tí ze.»

¹³ Gbí lòkò'bò tí nó nàa Jézù 'dè éno máa, «Lázàrò kú tètì» nò éno máa, «Lázàrò cì gí.» Káa ndâ mbe tala có mì Jézù ñinò ndú 'di gbí ni lá. ¹⁴ Tacó éno, Jézù gi 'dè gbí ji ndú ngbáràngà'i éno máa, «Lázàrò cì gí. ¹⁵ Káa tàkòcò ye peteke tacó tí yo ma, tacó ye táánò me ká ta o bà cì yí nó lá. À má éno, yo kpónó bà gi ùnje gítí ye ta njembí yo gí. Nògí, ndoo ya gí bà ku wó.»

¹⁶ Káa Tòmázò tí nó nàa à kú nì míti wó a Njemí nó, gi 'dè có ji sè ndâ 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù máa, «Ndoole ya gí Jùdèyà ta ndâ mbe nìbà i ji ndoo, wàa à má a ku, ndoo 'ví cì ta ndú 'dáá gí.»

Jézù a 'válá tí mbe kú 'vala ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú

¹⁷ Jézù yee Bètaniyà si Lázàrò bàkà sili nà'ò mí tà to gí. ¹⁸ ('Bá mì ndâ Lázàrò, Bètaniyà, ká dè ta Jèrùzàlémè.) ¹⁹ Jézù gi yee ká si ndâ Jùdèyà tí nó mbe kaa 'do Jèrùzàlémè ya gí bà wa ku ta ndâ Máraàta ta Màriyà nó ká gbí-gbi kuu bà ku.

20 Máraàtá mà gii 'di có éno máa, Jézù kèjì, yí gii nje nó ya gí bà ù kùro Jézù mí kpokèjì, si Màriyà mí 'bá. 21 Ndú mà gii 'de tí ndú gí, Máraàtá gii 'deke tí wó ji Jézù máa, «Wò táánò má kuu to nó, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye. 22 Káa ye òn ni gí máa, wò kpèti kpónó má yù káa ña yè wè 'do mì Mbìrì, yí bà je ji wò gí.»

23 Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàtá máa, «Námì lo bà a ndi wó gí yàa gí.»

24 Káa Máraàtá bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye 'di gbí có mì lo nó gí. Ye òn ni gí máa, yí bà a gí yàa ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o wúnò gí.»

25 Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàtá máa,
«Ye a mbe 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.
Ye delè a 'válá.

'Duù má ùnje gítí ye ta njembí wó gí,
yí kpèti má cì ká cì,
yí bà 'vala ndi wó gí.

26 Káa wu 'duù ñinò kpónó mbe kù ùnje gítí ye nó jé gí bà cì wálá.
Wò ùnje gítí có tí nò gí?»

27 Máraàtá bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye. Ye ùnje gí máa, wò a Bindi-Mbìrì, tí 'Vii-mi-Mbìrì, tí 'duù tí nó náa Mbìrì tuu yí gí muu to tí nó nò.»

Jézù wa gbí

28 Ndâ Máraàtá mà gii 'dè nje ta Jézù cee gí, Máraàtá gii dele ndi wó ya gí 'bá, bindi yí gii tè'é tí ná'vindí wó Màriyà 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndi, bindi yí gii 'dè có ji yí ta ngúcó, máa, «Mbe ñbà i gí gí. Káa go bà òn wò kuu tí wó.» 29 Màriyà mà gii 'di có tí nó, yí gii goonó ya gí mì Jézù 30 á kpokèjì, tí gbèe bàndò tí nó náa ndâ Jézù 'de tí ndú ta Máraàtá tí nò, si yí yee 'bá lá. 31 Ndâ Jùdéyà tí nó mbe gí gí bà ku nó mà gii òn bà goonó mì Màriyà kù ya gí ta é mì Jézù tí kpokèjì, ndú gii kaa ya gí tàkò wó, tacó ndú koṛo có máa, yí kù ya a i gí bà wa gbí á muu'dú.

32 Màriyà mà gii cu ɾo wó mítí Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùro Jézù, bindi yí gii zèè kò Jézù kù wa ta gbí, ta bà 'deke tí wó máa, «Wò táánò má kuu bà-i-nò, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye!»

33 Jézù mà gii òn ndâ Màriyà ta ndâ 'duù tí nó mbe kaa gí gí tàkò wó nó kù wa gbí, ɾé wó gii doo ñuyìl ta sé có. Bindi yí gii wo gu woò, má kózò gí, 34 yí gii 'vee ndâ 'duù tí nó máa, «Yo bàkà bàndò mì wó mí ngò?»

Káa ndâ 'duù tí nó gii 'visì có ji yí máa, «Gí gí bà òn , Mbe tí ze.» 35 Ngo-ɾo Jézù bà-i-nò gii 'dù ta bà òn yé ɾo ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bà ku nó.

36 Ndâ 'bí Jùdéyà mà gii òn bà 'dù ngo-ɾo Jézù nó, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yí zè 'dakò tí nó niki ngé ndii gí!» 37 Káa ndâ 'bí 'duù gii dù kù 'vee a 'vé máa, «'Dakò tí nó táánò njaanga ɾo mbe sú ɾo gí. Yí táánò má bà-i-nò, bà 'vala Lázàrò bà kpò yí gí?»

Jézù 'vala ndi Lázàrò 'do gbí muu'dú wó

38-39 Jézù mà gii yee ta ndâ 'duù tí muu'dú gí, Jézù gii wo ndi gu woò káká'i. Bindi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó máa, ndú te gbolò díí tí nó

náa à nè ta nje gùù nó gí. Káa Máraatá gii 'visì có ji Jézù máa, «'Duù tí nò kpónó volo gí, Mbe tí ye. Tacó à wúnó tí wò tà to a sili nà'ò.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'vee Máraatá máa, «Ye kùtáá 'dè có ji wò éno máa, wò mà ùnje gítí ye gí, wò bà ñò wotí mi Mbíri gí nò lá?»

⁴¹ Ndá 'duù tí nò mà gii yèè díí 'do nje gùù gí, Jézù gii zeke'o gí gbíri. Bindi yí gii 'deke tí wò ta bà 'dè niki maa ji Mbíri máa, «Ye 'dè niki maa ji wò tacó bà ñò bà 'deke tí ye ji wò, Bu ye.

⁴² Ye ñò ni gí máa, wò ta o 'dáá gí kù 'di có mi ye.

Káa ye kpónó kù 'dè có ji wò gbí ñinó ká tacó tí ndá 'duù tí nó mbe tí ye 'dee gí nò,

tacó wàa ndú 'ví ù ta nje éno máa,

a wò táánò ká tuu ye.»

⁴³ Jézù mà gii 'deke tí wò ji Mbíri cee gí, yí gii tè'é tí Lázàrò ta kòcò wò ngára gí yaà máa, «Lázàrò! Co gí sè!» ⁴⁴ Lázàrò bà-i-nò gii co gí sè ta kábà bà so yí náa à te ta yí mí gbí gùù nò. Bindi Jézù gii 'dè có ji ndá 'duù máa, «Yo njaanga ndá i tí nò á 'do tí wò gí, wàa yo 'ví si yí 'ví ya .»

Ndá kpo 'duù mi ndá Jùdéyà toko có gítí bà zi Jézù

⁴⁵ Ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá Jùdéyà tí nó mbe gí gí bà tí ku muu ndá námi Lázàrò ta o tí nò mbe ñò i tí nò náa Jézù bàkà nò gí, gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí. ⁴⁶ Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii ya gí bà 'dè ndi ña i tí nò náa ndú ñò ñò ji ndá mbe kpolo tí tàkii mi ndú tí ndá Jùdéyà á gbí gbata Jèrùzàlémè.

⁴⁷ Ndá mbe kpolo tí tàkii, ta ndá Kùro ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdéyà mà gii 'di ña có tí nò, ndú gii kili ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndá Jùdéyà 'dáá gí. Bindi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoò kù tèrì, káa 'dakò tí nò kaa ndá 'duù mi 'do tí ndoo gí ta bà bàkà ndá kpo-kpò nèté. ⁴⁸ Ndoò má 'dè có éno máa, ndoo si yí ká mí nje ña nèté tí nò mi wó nò, ndá 'duù 'dáá gí bà gii ùnje ká gítí wó. Káa ña có tí nò má di gbí tù ndá kpo-kpò 'duù mi ndá 'duù Rómà, ndú bà gii ñè gbí ngbàngà tí nó mi ndoo nó gí. Ndú delè bà gii volo 'bá mi ndoo gí. Tacó ndú bà koro có máa a ndoo ká le bèrè ji 'dóó 'duù mi ndoo ta muu ndoo.»

⁴⁹ Káa 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú, tí Kùro ndá bu Mbíri ta ndoo tí nò, ta rẹ wó a Kàyifà, gii 'visì có ji ndú máa, «Ye ñò goolá yo ñò 'dóó ña i tí nó náa yo 'ví bàkà nó ni lá nò. ⁵⁰ Yo ñò ni lá máa, à niki à bà cì gbèè 'duù muu sè mbè ndá 'duù á co tí bà 'bu 'bá?»

⁵¹ Kàyifà 'dè có tí nò me 'do gbí muu wó lá. A Mbíri ká wu ji yí, tacó yí a Kùro ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdéyà, máa, yí 'dè có ji ndú éno máa, Jézù kèjì gí bà cì á muu 'bá mi ndú tí ndá Jùdéyà. ⁵² Káa yí delè bà cì me ká muu 'bá mi ndá Jùdéyà cuki lá. Yí bà cì tacó bà kili ndá 'vii mi Mbíri mbe 'vaaka gí nó, wàa ndú 'ví co tí gbèè kpokèjì.

⁵³ 'Do gbí ri tí nò, ndá kpo 'duù mi ndá Jùdéyà gii toro 'bi ndú mítí to máa, ndá yí má zi Jézù lá, ndá yí káká'i bà zi 'bí 'duù muu to tí nó wálá. ⁵⁴ Tacó ènò, Jézù káká'i gii nò ta ndi gbí òkò tí ndá Jùdéyà gbí ngbàà ri lá, ndú gii ya ta ndá mbe tala có mi wó gí gbí gbata Éfiràmù á nje kángáá nga ngoò.

Ndòngbú bà ya Jézù gí bà o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri

⁵⁵ O bà bàkà tàkii bà 'va mbí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbíri má gii dooko gí, mbè ndâ Jùdéyà tí nò mbe kaa 'do ndii ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè tacó bà pà làyi gítí ndâ vò i mì ndú kùro bà zò i-cí-ci ta o tí nò nó ⁵⁶ má gii nò Jèzù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó lá, ndú gii 'bità bà 'vee ndâ 'bí ka ndú máa, «Yo kù koro có máa yè? Yí tóó kejì gí bà líkí'o tí nó wálá?» ⁵⁷ Ndâ Jùdéyà dù kù 'vee ña 'vé tí nò tacó ndâ kpo 'duù, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdéyà, 'dè có ji ndú sàà gí máa, mbe ñò bà tí Jèzù gí 'ví 'dè gí sè, tacó wàa ndâ yì 'ví zèè yí.

12

Màriyà tí nàmì Lázàrò toro bàà ji Jèzù

¹ Jèzù gii dele ndi wó 'do gbí to Éfiràmù ya gí 'bá mì ndâ Lázàrò tí nó náa yí tí Jèzù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó gbí gbata Bètánìyà, si sè sili gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbíri ká vò-nje gbaànjé cuki. ² Yí má gii yee kà, ndâ 'duù kà gii te wiri mítí wó. A Máraà tí nàmì Lázàrò ta 'dè'o tí nó ká kù njèè i-zó-zò ji ndâ Lázàrò ta ndâ wiri tí nó mbe kilí kù zò i ta ndâ Jèzù nò.

³ Káa si ndâ 'duù kuu bàndò bà zò i, Màriyà tí 'bí nàmì Lázàrò, gii te 'bí ña banga pó bàà náa à ñònòkò ta cèe di, náa yí sè ta mboo me gbolò, á gbí ká'i ñikí maa éno. Yì gii gbì 'bè'dè-'bè'dè éno mítí kò Jèzù. Bìndi yí gii toro gbí ndí ta tí kò Jèzù ta se muu wó. Banga pó bàà tí nó gii yè tà'i ngbúú-ngbu-ngbù gí.

⁴ Káa Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí mbe tala có mì Jèzù gbaànjé, tí 'duù tí nó mbe gii ba ngbù Jèzù nó, gii 'vee 'vé ta kpo tàkòcò máa, ⁵ «Áá kùtáá má sè banga pó bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè, káa yè?» ⁶ Júdà 'dè có tí nó me tacó máa, có tí ndâ mbe yè kpolo mì wó ma nó lá. Yí 'dè éno, tacó yí a mbe kù kpolo tí ndâ i ñinó náa à kuu tí nó tacó tí ndú tí ndâ mbe tala có mì Jèzù 'dáá gí nò. Káa à gbí muu wó éno máa, má wálá wàa Màriyà ta o tí nó 'ví sè pó bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa yí 'ví kaa gí tí a i ji yì tí mbe kpolo tí gálá, tacó wàa, yì 'ví po ta tí á gítí miri yì, tacó yí a mbe ngbà.

⁷ Káa Jèzù gii 'visì có ji Júdà máa, «Pà nje niì tí nó lá. Yí kpolo nò a tí bàà tí nó mítí kútí ye, tacó wàa à 'ví gii duu ta ye. ⁸ Ndâ mbe yè bà dù ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo, káa yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá.»

⁹ Ndâ Jùdéyà me mbè má gii 'di có éno máa, Jèzù kuu gbí gbata Bètánìyà, ndú gii kaa ya gí bà ñò yí. Á gbí muu ndú ta o tí nó me káa có bà ya gí bà ñò Jèzù cuki lá. Ndú ya kpolo ma a i tacó bà ñò Lázàrò, tí 'dakò tí nó náa Jèzù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà gii toko có mì ndú éno máa, à 'ví zì Lázàrò delè gí. ¹¹ Tacó nderè bà ùnje mì ndâ Jùdéyà gítí Jèzù si ndâ yì mí to 'dáá 'do ká gbí có bà 'vala yí.

Bà rì Bìndi-Mbíri gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jèzù gii 'bì nó ta 'bí yè bìndi bà te wiri mítí wó mì ndâ 'duù Bètánìyà kù ya gí Jèrùzàlémè. Ndâ mbè ndâ Jùdéyà tí nó mbe tí mí bà o bà waa mbelè a Jèrùzàlémè nó má gii 'di có éno máa, Jèzù tí kpokèji kejì 'do Bètánìyà gí Jèrùzàlémè, ¹³ ndú gii saaka ndâ kpâ-lígi, bìndi

ndú giì zèè ta ndi 'bì ndú kú ya tí gí bà ù ta kùro Jézù. Jézù mà giì yee gí, ndú giì 'bità bà tò kú ta líkí'ò máa,
 «Òsánà!» (Gbí éno máa, «'vala ze!»)
 «Mbírì 'ví si gbolò gba mì ndoo tí ndá Jùdèyà,
 tí mbe gí ta rè wó tí Mbírì.»

¹⁴ Jézù ta o tí nò kú o a ngbú 'vii-kècè, a go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

¹⁵ «Ndá mbe sì 'bá pí gú Zìyónì á Jèrùzàlémè,
 yo cì gúku lá!

Yo nò gbolò gba mì yo kpokèjì pí ngbú 'vii-kècè zò,» nò!

¹⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù 'di gbí ndá i tí nò ta o tí nò gbaanjé lá, káa à mà giì te Jézù mí pí jàlàmbà mì Mbírì lê gí, mbí ndú bà giì 'va tí éno máa, à cu có gítí ndá i tí nò á mí gbí wáràgà mì Mbírì gí.

¹⁷⁻¹⁸ Ndá 'duù me mbè kaa ta o tí nò ya gí bà ù kùro Jézù, tacó ndá 'duù tí nó náa Jézù táánò tè'é tí Lázàrò 'do gbí muu'dú wó bìndi yí giì 'vala yí si mítí ndú nó, ká dità ndá có ñinó náa ndú 'di ta tù ndú nó, ta ndá i ñinó náa ndú nò ta ro ndú nó, jì ndá 'duù. ¹⁹ Ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà mà giì nò éno, ndú giì 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yo wálá nò ndi yo nò gí? Ndoò bà je bà i tí wó káká'i wálá! Yo nò ndá 'duù kpónó tè 'dáá gí tàkò có mì wó gí!»

Ndá 'bí Ìgirìgì pà bà tí Jézù

²⁰ Ndá 'bí Ìgirìgì mbe gí gí Jèrùzàlémè tacó bà bàkà i-Mbírì ta o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyèlì-mì-Mbírì nò, ²¹ giì ya gí mì Filípò tí 'bí mbe tala có mì Jézù, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètisàyidà á gbí to Gàliléyà. Bìndi ndú giì 'dè có jì yí máa, «Go bà 'dè có ta Jézù kuu tí ze, kpo 'duù.» ²² Filípò bà-i-nò giì 'dòkò ndi có mì ndá Ìgirìgì tí nò jì Àndèrèyà, tí 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù. Bìndi ndú giì ya ta yí gí bà 'dè có jì Jézù.

²³ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa,
 «O bà te 'Vii-mi-'Dakò gí pí jàlàmbà kpónó gí gí.

²⁴ Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa,
 à má 'va nji cù mí tà to wàa yí 'ví kù ndi wó lá,
 nji cù tí nò bà dù ká tí gbèe nji cù dúú bà ya tí.

Káa gbèe nji cù tí nò má ku gí,
 áá bà waa 'do bà-i-nò a muu cù ta nji cù tí jùrù'bùù.

²⁵ 'Duù ñinó ta líkí bà 'vala muu to nó tí wó nó kú gíri a miři wó.

Káa 'duù ñinó mbe kú kì nje mbírì wó gítí bà 'vala muu to tí nó tacó tí ye nó

ká kú kpolo tí miři wó gítí 'válá ñinó mbe cee lá nò.

²⁶ Go bà dù tí bòò mì ye má kuu tí 'duù,
 yí 'ví gí gí bà ru ndi ye.

Tacó wàa ze 'ví dù ta bòò mì ye tí gbèe bàndò.

'Duù má dù tí bòò mì ye,
 Bu ye bà tègàrà 'duù tí nò gí.

Jézù 'dè có gítí ku mì wó

²⁷ Káa ye kpónó nò 'dóó có tí nó náa ye 'ví 'de jì yo nó lá,
 tacó njembí ye kú mú-mù.

Ye 'ví 'deke a tí ye jì Bu ye máa,

yí 'vala ye 'do kùro vò o tí nó kẹ̀jì nò?
 Káa dú nderẹ̀ bà gí ye gí muu to tí nó táánò
 a i tacó bà dù á nje vò o tí nó nó!

28 Áá Bu ye,

tùbà wotí mì lo ji ndá 'duù!

Tùbà tí lo tí cèe 'duù ji ndú!»

Jézù mà gii 'dè có tí nò yee to gí, ndá 'duù gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri máa, «Ye táánò tùbà wotí mì ye ji ndú gí, káa ye kẹ̀jì gí bà tùbà ji ndú káká'i.»

29 Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbè kù rò tíyò ta rẹ̀gbà tí Jézù nó gii 'dè gítí kòcò 'duù tí nó náa ndú 'di kù 'dè có 'do gbíri nó máa, «A ngbàngbàri ká kù baraka i!» Káa ndá 'bí 'duù nìndi ndú gii 'dè có máa, «A basilì mì Mbíri ká kù 'dè có ji Jézù.»

30 Káa Jézù gii 'visì có ji ndá 'duù tí nó máa, «Kòcò 'duù tí nó kù 'dè có me tacó tí ye lá. Yí kù 'dè có a i tacó tí yo.

31 O bà nò 'bè gbí òkò tí ndá yúcó ta 'vére mí ndá 'duù yee kpónó gí.

À kpónó nó a o bà tòò Gba-to-tí-nó 'do pí jalàmbà gí.

32 Káa ye, à má gbì ye mítí njèèkpè mù gí,

ndá 'duù muu to tí nó bà kili 'dáá gí gí gí mì ye.»

33 Jézù 'dè có tí nó tacó bà tùbà ọ̀a ku tí nó á kẹ̀jì gí bà zi yí nó ji ndá 'duù.

34 Káa ndá 'duù gii 'vee yí máa, «À nìbà ji ze tí ndá Jùdèyà 'do gbí wàràgà mì Mòze éno máa, Bìndi-Mbíri bà dù ká dúú bà ya tí . Káa wò kù 'dè ji ze nìno ndí a ọ̀a có ngàyi? Máa, àá bà gii gbì 'Vii-mì-'Dakò mítí njèèkpè mù nó! 'Vii-mì-'Dakò tí nó mì lo nò a 'di?»

35 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
 «Sè bà dù Ngba'o ta yo kpónó ká nji'dí.

Nògí, yo nò nó si Ngba'o kuu tí nò,
 tacó 'dí'di'o kpokẹ̀jì gí bà gbo yo,
 káa mbe kù nò nó gbí 'dí'di'o

nò to tí nó náa yí ya gítí nó ni lá.

36 Yo ùnje ta njembí yo gítí Ngba'o kpónó si Ngba'o ká kuu tí nò,
 tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndá 'vii mì Ngba'o.»

Jézù mà gii yee nje có mì wó gí, yí gii fa ya gí bà ngùù tí wó 'do tí ndá 'duù gí.

Ndá Jùdèyà biya bà ùnje gítí Jézù gí

37 Ndá Jùdèyà nò ọ̀a ndá tende seṛè tí nó náa Jézù bàkà cúú-cu-cù gbí ndá o tí nó nó ta ọ̀o ndú ngbàrángà'i gí, káa, ta ndá ọ̀a nìndò 'dáá gí, ndú gii biya bà ùnje gítí Jézù gí. 38 Go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe

'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà éno, máa,
 «A 'di ká 'di ndá có mì lo náa ze kù 'dòkò nó, Mbe tí ye?

A 'di ká ùnje gítí ndá seṛè tí nó náa wò tí Mbíri,
 tí Mbe tí ye kù bàkà mí kùro ndá 'duù nó?» nò.

39 Bà ùnje gítí ndá có mì Mbíri ta ndá nèté mì Mbíri gbí ndá o tí nó dú kpò ndá 'duù gí, a go 'bí có tí nó náa Ìzáyà 'dè káká'i éno máa,

40 «Mbíri yoo ọ̀o ndá 'duù gí.

Yí delè gii biya bà je muu ji ndú gí.

Yí bàkà éno tacó yí nò ni gí máa,

yí kpétí má kpoko ndá ọ̀o bà nò i mítí muu ndú,

yì delè kpètí má je muu bà koṛo có ji ndú,
ndú bà 'visì tí ndú gí mì yì wàa yì 'ví 'vala ndú nò wálá.»

41 Mbíri 'dè có tí nò ji Ìzáyà gítí ngbútù mì ndâ 'duù, tacó Mbíri wu bà òṅò ngba Jézù ji yí tí Ìzáyà gí, káa yí kù 'dè có gítí .

42 Kpètí ká ènò, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii ùnje gítí Jézù gí. Káa, ndú túbà tí ndú gí sè lá, ta gúku máa, ndâ mbe kpolo tí tàkùì mì ndâ Jùdéyà bà mò ndâ yì 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta ndí tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri gí. 43 Ndú bàkà ènò, tacó go bà ùlù ndú mì ndâ 'duù tí ndú ndii go bà ùlù ndú mì Mbíri tí ndú gí.

44 Jézù gii kò-kò ta ndâ có mì wó ji ndâ 'duù 'dáá gí ngbàrángà'ì éno máa,

«'Duù má ùnje gítí ye gí,
yí kù ùnje tí nò me ká gítí ye cuki lá.

Yí kù ùnje a i gítí mbe tuu ye.

45 'Duù mbe òṅò ye ta ṛo wó gí,

yí delè òṅò nò a mbe tuu ye ta ṛo wó gí.

46 Ye, tí Ngba'o, gí gí muu to tí nó,

tacó wàa 'duù mbe ùnje gítí ye gí 'ví dù gbí 'dí'di'o káká'ì lá.

47 'Duù má 'di ndâ có mì ye,

káa yí má kpolo tí ndú ta njembí wó gbaànjé lá,

à me ye wúnò ká bà waa có mítí wó lá,

tacó ye gí me tacó bà waa có mítí ndâ 'duù lá;

ye gí a i tacó bà 'vala ndú.

48 Gba mbe waa có mítí 'duù òṅò mbe biya ye ta ndâ có mì ye 'dáá gí nó ta ndòngbú o wúnò kuu tí .

Gba tí nò a ndâ có tí nó náa ye ma nô.

49 Áá bà dù ènò,

tacó ye kù 'dè có me ta muu ye lá.

Ye kù 'dè a kòcò Bu ye, tí mbe tuu ye.

50 Ye delè òṅò ni gí máa,

ndâ có mì Bu ye a ndâ có mbe je 'válá òṅò mbe cee lá nó ji ndâ 'duù.

À má ènò, ye kù 'dè káa ndi ndâ có tí nó náa a Bu ye ká 'dè ji ye nô.»

13

Jézù cākà kò ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù ta o tí nó òṅò ni gí, máa, o bà ya yì gí mì Bu yì 'do muu to tí nó gí gí, tacó sè ta o tí nó káa làmbu o gítí o bà bàkà tàkùì bà Ndiita-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri. Yí jé waa 'do tí bà zè ndâ 'dóó 'duù mì wó níki maa sàà kùro lá. Káa gbí ndòngbú o tí nó, yí gii túbà ji ndú éno máa, yì zè ndú níki ta njembí yì gbaànjé.

² Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ta 'dè'o tí nó kù zò i, si vò i òṅòkò muu Júdá Ìsikàriyòtè tí 'viì mì Simónè sàà gí máa yí ba ngbù Jézù. ³ Káa Jézù òṅò ni gí, máa, Bu yì je wotí bà bàkà ndâ i 'dáá gí ji yì gí. Yí delè gii òṅò ni gí, máa, yì táánò gí 'do mì Mbíri, káa yì kù gii dele ndi yì ya gí mì Mbíri. ⁴ Tacó ènò, yì bà-i-nò gii a gí yaà 'do tí i-zó-zò, bindi yì gii ja wòkò bòngò tí nó náa à tí wó nó gí, yì gii para bòngò bà toṛo ngo 'do tí i mí ṛè'dè wó. ⁵ Bindi yì gii yee ngo mí gbí 'bí

kpàlàkà ká'i. Bìndi yí gù 'bità bà caka kò ndâ mbe tala có mì wó. Yí má caka kò 'duù ñìnò gí, yí toṛo ngo 'do tí ta bòngò bà toṛo ngo tí nó náa yí para mí ɾè'dè wó nó má kózò gí, yí bà gù 'dòkò gítí kò 'bí 'duù.

⁶ Jézù mà gù caka kò ndâ mbe tala có mì wó kpòò, yí mà gù yee tí Piyétòrò, Piyétòrò gù 'vee yí máa, «Wò kèjì gí bà caka kò ye delè, Mbe tí ye?»

⁷ Káa Jézù gù 'visì có jì Piyétòrò máa, «Wò kpónó bà ñò i tí nó náa ye kù bàkà nó ni wálá. Wò bà ñò ni a i bìndi .»

⁸ Káa Piyétòrò gù 'visì có jì Jézù máa, «Jéé lá! Wò jé gítí bà caka kò ye wálá.»

Káa Jézù gù 'visì có jì Piyétòrò máa, «Ye má caka kò lo lá, gbí éno máa, 'bí i mbe toko ndâ káká'i wálá.»

⁹ Piyétòrò mà gù 'di có tí nó náa Jézù 'visì jì yí nó, yí gù 'deke tí wó jì Jézù máa, «À má éno, caka me káa ndâ kò ye cuki lá, Mbe tí ye. Caka ndâ 'bì ye ta muu ye delè gí.»

¹⁰ Káa Jézù gù 'visì có jì Piyétòrò máa, «'Duù má caka tí wó gí, gbí nderè bà caka ndâ bà to tí nó náa wò kù 'deke nó wálá, tacó kútí wó 'dáá gí ká ngbáràngà'i. Bèti ká tí ndâ kò wó cuki. Kútí yo 'dáá gí ká ngbáràngà'i. Yo 'dáá gí. À bè gbí káa 'duù gbaànjé.» ¹¹ Jézù ñò 'duù tí nó bà gù ba ngbù wó nó ni gí. Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa yí 'dè ta có jì Piyétòrò éno máa, «À bè gbí káa 'duù gbaànjé» ñò.

¹² Jézù mà gù caka kò ndâ mbe tala có mì wó cee gí, yí gù yuu ndi wòkò bòngò mì wó náa yí ja gí to nó mítí wó káká'i. Bìndi yí gù dele ndi wó gítí i-zó-zò, bìndi yí gù 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí i tí nó náa ye bàkà jì yo nó gí? ¹³ Ndâ ɾè mì yo náa yo gbì mí muu ye a ndâ ɾè sósò'ò. 'Bí a «Mbe nìbà i,» bìndi 'bí a «Mbe tí ze.» Ndâ ɾè mì yo sósò'ò nó gí, lè lá. À dú nó a ye. ¹⁴ Káa ye tí Mbe nìbà i jì yo, delè tí Mbe tí yo, má caka kò yo gí, gbí go éno máa, yo delè 'ví caka kò yo gbí òkò tí yo. ¹⁵ Ye bàkà éno tacó wàa yo 'ví mèlè ndí . ¹⁶ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa:

'bí bòò jé mbe me gbolò ndii mbe tí wó gí nó wálá,

delè 'bí 'viù-tú jé mbe me gbolò ndii mbe tuu yí gí nó wálá.

¹⁷ À má éno, yo má 'di gbí ndâ có mì ye nó gí, bìndi yo 'ví mèlè bà bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó, tàkòcò yo bà peteke ngé ndii gí.

¹⁸ «Ye kù 'dè có mì ye nó me jì yo 'dáá gí lá. Ye ñò ndâ 'duù ñìnó náa ye ɾuka ndú nó ni gí. Káa kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì éno máa, «'Duù tí nó náa ze zò i gbí ká'i ta yí nó bà 'visì muu wó gítí ye» nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ Ye kù ci nó a yo, tacó wàa i tí nó má gù bàkà tí, yo 'ví ñò tí ni go éno máa, ye a yí tí Bìndi-Mbìrì. ²⁰ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa:

'Duù má te wìrì mítí 'duù ñìnó náa a ye ká tuu yí nó,

'duù tí nó te wìrì a i mítí ye.

Káa 'duù má te wìrì mítí ye,

yí te nó a wìrì mítí mbe tuu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gù ba ngbù wó mì 'bí mbe tala có mì wó

²¹ Mâ gù zeke'o, njembí Jézù gù 'bità bà dòmò tí bìndi có tí nó náa yí 'dè jì ndâ mbe tala có mì wó nó tí vò ña ñìnò. Bìndi yí gù 'dè có

ji ndú máa, «Ye kú 'dè ji yo a cèe yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye.»

²² Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò, nje ndú 'dáá gî gii 'dèè gî. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà zeke gbí njiro ndú gbí òkò tí ndú tacó bà ò 'duù tí nó gbí òkò tí ndú náa Jézù 'dè có tí nó gítí wó nò. ²³ Ta o tí nò, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma kú ki tí wó a dè règbà tí Jézù. ²⁴ Mâ gii zeke'o, Piyétòrò gii kì ro wó ji ka ndú tí nò, máa, yí 'vee rè 'duù tí nó náa Mbe tí ndâ yí kú gbì tì kpô gítí wó nò. ²⁵ Ka ndâ Piyétòrò nò bà-i-nò gii tì tí wó mí gbí njembí Jézù, bindi yí gii 'vee yí máa, «Wò kú nì a 'di, Mbe tí ze?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì mbe tala có mì wó nò, máa, «A 'duù tí nó náa ye kpónó bà too yâ ta kô, bindi ye 'ví je ji yí nò.» Jézù ngé bà-i-nò gii kùtù kô, bindi yí gii too ta yâ, bindi yí gii je ji Júdá tí 'viì mì Simónè Ìsikàriyótè. ²⁷ À káa pòó bà je kô tí nó mì Júdá 'do 'bì Jézù, Gba-vò-i gii gèè bè wó mí muu Júdá gî. Bindi Jézù gii 'dè có ji Júdá máa, «Ngo've tí lo! Bàkà i tí nó ta go bà bàkà tí lo nó galá.»

²⁸ Káa ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù mbe 'di gbí nderè có tí nó náa yí 'dè ji Júdá nò wálá. ²⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà kojo có máa, Jézù kú 'dè a có ji Júdá máa, yí ya gí bà sì ndâ i ji ndâ yí gítí gbolò o, káa à má me éno lá, yí kú tuu a yí, máa, yí ya gí bà sì ndâ i tacó tí ndâ mbe yê. Ndú kojo ña có tí nó tacó Júdá a mbe kpolo tí ndâ i mì ndú 'dáá gî.

³⁰ Júdá zèè káa kô tí nó náa Jézù too ta yâ ji yí nò 'do 'bì Jézù gî, bindi yí ngé gii co gí sè ta bèbilí tí nó.

Jézù 'dè có gítí bà 'boo yí mì Piyétòrò

³¹ Júdá mâ gii ñè nó gî, Jézù gii 'dè có ji sè ndâ mbe tala có mì wó máa,

«Ìjìnó kpónó a o bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ká nò;
 ñìnó kpónó delè a o bà ùlù Mbìrì mì 'Viì-mì-'Dakò ká nò.

³² 'Viì-mì-'Dakò má gii ùlù Mbìrì gî,

Mbìrì delè bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ta njembí wó gbaànjé;
 Mbìrì kpónó-kpónó kèjì gí bà ùlù 'Viì-mì-'Dakò.

³³ Sè o bà dù ye ta yo me nji'dí gî, ndâ 'viì mì ye.

Yo bà gii pà bà tí ye,

káa wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kú ya gítí nó bà dù tí yo ta
 kpéétí yo wálá,

ká go có tí nó táánò sàà náa ye 'dè ji ndâ Jùdéyà nò.

³⁴ Ye kú 'dè ngú có ji yo, máa,
 yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
 tacó ye zè yo nìkì ma.

Má éno, yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
 á go bà zè yo mì ye nìkì maa nò.

³⁵ Ndâ 'duù bà ò yo ni tí ndâ mbe tala có mì ye
 á 'do tí bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.»

³⁶ Mâ gii zeke'o, Simónè Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kú ya gí kòtí 'di, Mbe tí ye?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Wotí bà ɾu ndi ye gítí bàndò tí nó náa ye kú ya gítí nó kpónó tí lo wálá. Wò bà ɾu ndi ye a i bindi .»

³⁷ Káa Piyétòrò káká'i gii 'vee Jézù máa, «Wotí bà ɾu ndi lo tí ye kpónó wálá tacó yè? Ye bà sì miɾi ye ji ku á tacó tí lo.»

³⁸ Jézù bà-i-nò gii 'vee Piyétòrò máa, «Wò bà sì miɾi lo ji ku á muu ye? Ye kù 'dè ji wò a cèe yúco mì ye máa, wò wúnó bà 'boo bà nò ye ni mì lo ta bà ta'ô á kùro kpédélé kò ngùu.»

14

Jézù yìi ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù gii tò lambu 'dê ngo mí njembí ndâ mbe tala có mì wó á bìnɔ̀di bà ɾaɾa ré ndú mì wó ta rè bà ya yí 'do tí ndú gí nó, ta bà yìi ndú máa, «Njembí yo 'ví mù gítí có bà ya ye nò lá.

Yo tee njembí yo mítí ze ta Mbíɾi.

² Tacó yê bándò bà dù ndâ 'duù tí á 'bá mì Bu ye wálá.

Yê bándò kùtàá má kuu 'bá mì Bu ye,

ye bà ci yo éno máa,

ye kù ya gí bà 'viindi bándò ù ta ndi yo nò, wálá.

³ Ye má cee ta nèté bà 'viindi bándò ù ta ndi yo gí,

ye bà dele ndi ye gí tacó bà kaa yo ya tí gítí .

Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndoo á tí gbèe bándò.

⁴ Yo nò kpokèji bà ya gítí to tí nò náa ye kù ya gítí nò ni gí.»

⁵ Káa Tòmázò, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, gii 'vee yí máa, «Ze nò ni lá nó káa bándò tí nò náa wò kù ya gítí nò nó, ze bà gii nò jé káa kpokèji bà ya gítí , Mbe tí ze?»

⁶ Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Ye a mbe túbà kpokèji mì Mbíɾi ji ndâ 'duù;

ye a mbe 'dè yúco ji ndâ 'duù;

ye a rèngbó 'válá nìnó mbe cee lá nô.

'Duù má waa to co tí 'bí tende kpokèji,

yí bà di mì Bu ye wálá.

⁷ Yo kùtàá má nò ye ni gí,

yo delè bà nò Bu ye ni gí.

Káa yo bà nò yí ni 'do tí kpónó gí.

Yo delè nò yí ta ɾo yo gí.»

⁸ Filípò bà-i-nò gii 'visi có ji Jézù máa, «Túbà tí Bu lo ji ze, wàa có mì ze 'ví cee gí.»

⁹ Káa Jézù gii 'vee Filípò máa, «Cèe kòndi bà dù ndà ta ndà nó, wò jé nô nò ye ni lá, Filípò?

'Duù má nò ye ni gí,

'duù tí nò nò a Bu ye ni gí.

Káa wò gii 'deke tí lo nìnó ji ye máa,

ye túbà tí Bu ye ji wò, tacó yè?

¹⁰ Wò ùnje lá, máa,

ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù?

Ndâ có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó me ndâ 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.

A Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká kù 'dè có.

A yí tí Bu ye tí nó náa ze ta yí nje bá gbaànjé nó

ká kù bàkà ndâ nèté mì wó.

¹¹ Yo ùnje gítí có tí nó náa ye 'dè ji yo máa,

'bè gbí òkò tí ze ta Bu ye wálá nô.

Káa ndâ có mì ye má kù cà gbí tù yo cá-cà,
yo 'ví ùnje ta vòò rẹ̀ mì ndâ serẹ̀ tí nó náa ye kù bàkà nò.
¹² Duù mbe tee njembí wó mítí ye ta o 'dáá gí gí,
bà bàkà ndâ kpo-kpò serẹ̀ go ndâ ònó náa ye kù bàkà nó gí,
yí delẹ̀ bà bàkà a ndâ kpo-kpò i mbe ndii ndâ ònó náa ye kù bàkà
nó gí,
tacó ye kù ya gí mì Bu ye;
¹³ tacó éno, yo má yù 'bí òta i ta rẹ̀ ye 'do mì Bu ye,
ye bà je i tí nò jì yo gí.
Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù ta Bu ye 'do gbí có mì ye tí 'Viì mì wó.
¹⁴ Yo má yù i ta rẹ̀ ye,
ye bà je i tí nò jì yo gí.
¹⁵ Yo má zẹ̀ ye òkì maa,
yo bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.
¹⁶ Ye bà 'deke tí ye jì Bu ye,
wàa yí 'ví tuu 'bí 'duù jì yo tí mbe kpo-gbì-tà-tù yo,
náa yí bà dù ta yo dúú bà ya tí gí.
¹⁷ Duù tí nó náa Bu ye bà tuu yí jì yo tí mbe konì yo nò a Bèrì-mì-Mbìrì,
tí mbe 'dè yúco.
Ndâ 'duù muu to tí nó bà ùnje gítí wó wálá,
tacó ndú jé gí bà òyí nì wálá,
ndú delẹ̀ je gí bà òyí ta ọ̀ ndú wálá.
Káa yo bà òyí nì gí,
tacó yí kẹ̀jì gí bà dù ta yo gbí njembí yo.
¹⁸ Ye bà si yo 'ví jì'vì òyí wálá.
Ye bà dele ndi ye gí gí mì yo gí.
¹⁹ Sè ká nji'dí,
bìndi ndâ 'duù bà gù òyí ye wálá.
Káa yo bà òyí ye gí,
tacó ku me ndòngbù i jì ye lá.
À má éno, ku delẹ̀ bà dù me ndòngbù i jì yo lá.
²⁰ Yo ta ọ̀ tí nó bà òyí nì gí máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.
Káa ndoo ta ndoo delẹ̀ a ndâ gbèe 'duù.
²¹ Duù mbe 'di ndâ có mì ye,
bìndi yí gù kpolo tí ndú gí,
a mbe zẹ̀ ye òkì maa.
Káa 'duù mbe zẹ̀ ye òkì maa,
Bu ye bà zẹ̀ yí òkì maa.
Ye delẹ̀ bà zẹ̀ yí òkì maa.
Ye delẹ̀ bà 'dè gbí tí ye jì yí.»
²² Maa gù zeke'o, 'bí mbe tala có mì Jézù ta rẹ̀ wó a Júdá, me Júdá
ònó tí Júdá Isikàriyótè nò lá, gù 'vee Jézù máa, «Wò bà túbà tí lo jì ze
ta bà muu ze nó, sí sè ndâ 'bí 'duù mí to, ta ọ̀ kpokẹ̀jì ngayi, Mbe tí
ze?»
²³ Káa Jézù gù 'visì có jì Júdá tí nó máa,
«Duù má zẹ̀ ye òkì maa,
yí bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.
Káa 'duù má kpolo tí ndâ có mì ye gí,
Bu ye bà zẹ̀ yí òkì maa.

Ze ta Bu ye bà gí gí bà sì 'bá ngbé mí mì ze ta ndú.

²⁴ Ndâ mbe zè ye nìkì lá, kpolo tí ndâ có mì ye lá.

Káa ndâ có tí nò náa ye kú 'dè nò me ndâ có mì ye lá.

Ndú a ndâ có mì Bu ye, tí mbe tuu ye.

²⁵ Ye kú 'dè ndâ có tí nò jì yo kpónó sí ndoo a kuu ta ndoo nò.

²⁶ Káa a Bèrì tí nó náa Bu ye ba gii tuu yí jì yo,

tí mbe kpo-gbì-tà-tù yo ta rẹ ye nó

ká bà gí gí bà nìbà ndâ i 'dáá gí jì yo.

A yí delè ká bà gí gí bà 'va mbí yo gítí ndâ có ònínó náa ye 'dè jì yo 'dáá gí nò.

²⁷ Yo dù ta 'dè njembí yo.

Ye bà je ña 'dè njembí tí nó mì ye nó jì yo.

Ye kú je jì yo me go bà je i jì yo mì ndâ 'duù lá.

À má éno, yo 'ví si njembí yo 'ví mù lá.

²⁸ Yo 'di 'do gbí nje ye ta tù yo éno máa,

ye kú gii ya gí,

wàa ye 'ví gii dele ndi ye nò gí.

À má éno, yo kùtáa má a ndâ 'duù mbe zè ye nìkì maa,

líkí'o bà 'di éno máa, ye kú ya gí mì Bu ye nò, bà bàkà yo ngé.

Tacó Bu ye a gbolò 'duù ndii ye gí.

²⁹ Ye kú ci nó a yo kùro bà bàkà tí mì i tí nò.

Tacó wàa à má gii bàkà tí,

yo 'ví ù ta nje gítí.

³⁰ O mì ye tacó bà dù kú 'dè có kpòò jì yo wálá,

tacó Gba-to-tí-nó kèjì.

À kpétí ká éno, wotí mì wó gítí ye wálá.

³¹ Káa ye kú bàkà go có tí nó náa Bu ye 'dè jì ye nò.

Tacó wàa ndâ 'duù 'ví òò tí ni éno máa,

ye zè Bu ye nìkì maa.

Tacó ye delè kú bàkà ndírí ká go có tí nó náa yí 'dè jì ye nò.

«Nògí, yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó 'do bà-i-nó gí!

15

Jézù a cèe bè nèbítì

¹ «Ye a cèe bè nèbítì,

káa Bu ye a cèe mbe rò nji nèbítì.

² Yí kú saaka ndâ nè'bi ye ònínó mbe rì lá nó 'dáá gí gí 'dè,

bìndi yí gii waaka gàna tí ndâ bè'i á 'do tí ndâ ònínó mbe rì gí nó gí,

si ndú ngbàrángà'i,

tacó wàa ndú 'ví rì tókà'i.

³ Yo kpónó a ndâ ngbàrángà 'duù;

ndâ có mì ye náa ye 'dè jì yo nó

bàkà yo tí ndâ ngbàrángà 'duù sàà gí.

⁴ Yo zèè ye tí kpoò,

wàa ye delè 'ví zèè ta yo tí kpoò.

Yo òò ni gí máa,

nè'bi mù ònínó mbe yaka 'do tí kpo rẹngbó mù gí nó

jé rì mí to kà ta kpéétí wó lá,

sè káa ñìnó yí má ká kuu tí kpo ɣèngbó mû.

Yo delè ká éno,

yo má ta kpéetí yo,

gbí có mì yo bà dù wálá,

sè káa ñìnó yo má zèè ye tí kpoò.

⁵ Ye a 'dóó kpo ɣèngbó bè nèbítì,

káa yo a ndâ nè'bi bè nèbítì tí nò.

À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má zèè ye tí kpoò,

wàa ye 'ví zèè yí tí kpoò,

a 'duù tí nò ká bà bàkà tó i túkà'i,

tacó yo má mò tí yo 'do tí ye gí,

yo gí bà bàkà i gbaànjé wálá.

⁶ 'Duù ñìnó mbe zèè ye tí kpoò lá nó,

go nè'bi mû ñìnó náa à da 'do tí kpo ɣèngbó mû gí 'dè gí nò.

Ndâ ña ndâ nè'bi mû tí nò

náa à kû saaka ndú 'do tí kpo ɣèngbó mû gí nò má aanga gí,

à kû kili ndú, bìnɔ̀ à gii doo ndú ta wu.

⁷ Yo má zèè ye tí kpoò,

wàa ndâ có mì ye 'ví dù gbí njembí yo,

yo má yù i ñìnó ta go tí yo nó 'do mì Mbíri,

Mbíri bà je jì yo gí.

⁸ Ndâ 'duù kû ùlù ɣè Bu ye ta o tí nó náa yo má kû bàkà tó i,

tacó bà tubà tí yo máa,

yo a ndâ mbe tala có mì ye nò.

⁹ Ye kû zè yo ñikí ká go bà zè ye ñikí mì Bu ye.

À má éno, yo 'ví ne 'do tí ye lá.

¹⁰ Yo má 'di ndâ có mì ye gí,

ye bà zè yo ñikí máa,

á go ñìnó náa ye kû 'di có mì Bu ye,

káa yí kû zè ye ñikí máa nò.

¹¹ Ye 'dè ndâ có tí nò jì yo,

tacó wàa ña líkí'o tí nó á tí ye nó 'ví dù tí yo,

delè tacó wàa ña líkí'o tí nò 'ví dù tí yo ta ña wálá.

¹² Có mì ye jì yo éno máa,

yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo ñikí máa,

á go ñìnó náa ye kû zè ta yo ñikí máa nò.

¹³ 'Duù má ùnje gítí bà cì á muu ndâ kómbe wó,

gbí éno máa,

yí zè ndâ kómbe wó tí nò ñikí ta ña wálá.

¹⁴ Yo má bàkà go ndâ có mì ye nò gí,

yo bà dù tí ndâ kómbe ye.

¹⁵ Ye káká'i bà nì bòò mítí yo wálá,

tacó 'duù 'dè ndâ có kóó mì wó jì bòò mì wó lá.

ɣè yo a ndâ kómbe ye,

tacó ye 'dè gbí ndâ có ñìnó náa ye 'di 'do mì Bu ye nó 'dáá gí jì yo gí.

¹⁶ À me yo táánò ká gí gí mì ye ta muu yo lá.

A ye táánò ká ɣuka yo máa,

yo dù tí ndâ kómbe ye,

bìndi ye gii bàkà yo tí ndâ 'duù mbe bàkà ndâ i ñinó ta i ká gbí ndú,
 tí ña ndâ i ñinó mbe dù tí ká nó,
 tacó wàa, Bu ye 'ví je ta ndâ i ñinó náa yo yù 'do tí wó ta ɾè ye nó
 'dáá gí ji yo.

17 Ye 'dè ndâ có tí nò ji yo tacó wàa,
 yo 'ví zè ta tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa.

Ndâ 'duù bà sogo ndâ mbe tala có mì Jézù

18 «Ndâ 'duù má kù sogo yo,
 yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, a ngú i nò lá.
 Ndú táánò sogo ye kùro bà sogo yo mì ndú gí.

19 Yo kùtàá má a ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó,
 ndú kùtàá bà zè yo ñikì maa,
 tacó yo a ndâ 'dóó ndâ ñinó mì ndú.

Káa yo me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá,
 tacó ye ɾuka yo tí ndâ 'duù mì ye gí.

Tacó éno, ndâ 'duù kù sogo yo.

20 Nògí, yo je mbí yo mítí ndâ có tí nó táánò náa ye 'dè ji yo éno máa,
 bòò me gbolò ndii mbe tí wó lá nò.

Ndú táánò má mèèkè'i tí ye gí,
 ndú delè bà mèèkè'i tí yo gí.

Ndú táánò má 'di có mì ye gí,
 ndú delè bà 'di có mì yo gí.

21 Káa ndú bà mèèkè'i tí yo á muu ye,
 tacó ndú ñò mbe tuu ye ni lá.

22 Ye táánò má gí lá,
 ye táánò delè má 'dè có ji ndú lá,
 Mbíri bà tù 'bí wó gí tà ɾo ndú máa,
 ndú a mbe bàkà vò i nò, wálá.

Káa kpokèjì bà kù' bà mì ndú kpónó nè gí,
 tacó ye gí gí,
 tacó ye delè 'dè có ji ndú gí.

23 'Duù má kù sogo ye,
 yí kù sogo nò a Bu ye.

24 Ye táánò má bàkà ña ndâ kpo-kpò seɾè tí nó
 náa 'bí 'duù jé bàkà sàa kùro lá nó
 mí gbí òkò tí ndú lá,
 Mbíri bà 'dè có gítí ndú wálá.

Káa ndú ñò ndâ i tí nó táánò náa ye bàkà nó gí,
 káa ndú kpòò kù sogo ye,
 ndú delè kù sogo Bu ye.

25 Si ndú 'ví bàkà éno,
 tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndâ muu-cè máa,
 «Ndú táánò sogo ye ta nderè tí wálá,» nó
 'ví dù tí tí yúcó.

26 Ta o tí nó náa mbe kpo-gbì-tà-tù yo tí nó
 náa ye bà tuu yí 'dò mì Bu ye,
 tí Bèri mbe kù co tí kpokèjì mì yúcó,
 náa ɾèngbó wó 'do tí Bu ye nó, bà gí nó,
 yí bà dù tí mbe ma có tí ye.

27 Yo delè bà dù tí ndâ mbe ma có tí ye,
tacó yo dù ta ye 'do tí bà 'bità nèté mì ye yee tí kpónó.

16

1 «Ye 'dè ndâ có tí nò 'dáá gí jì yo tacó wàa, njembí yo wúnò 'ví mù tí gítí ndâ i yê ɾo tí nò

náa ndâ 'duù kèjì gí bà bàkà mítí yo nò lá.

2 Ndâ 'duù bà gii mòkò yo 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri gí.

Káa yo 'ví te mí gbí muu yo me káa ñìnò cuki lá.

Yo te mí gbí muu yo delè éno máa,

'bí o wúnò ká kèjì náa ndâ mbe kù ziki yo ta o tí nò bà koɾo có éno máa,

ndâ yì kù bàkà a nèté mì ndâ yì kùɾo Mbíri.

3 Ndú bà bàkà ɱa i tí nò,

tacó ndú jé ɱò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze ta Bu ye ni lá.

4 À má éno, ye kpónó kù kpo nó a gbí-tà-tù yo, tacó wàa, o bà mèèkè'i tí yo nó má gí wúnò,

mbí yo 'ví 'va tí éno máa, ye táánò ci yo gítí sàà kùɾo gí.

O bà gí Bèri-mi-Mbíri wúnò

«Ye táánò 'dè ndâ có tí nò jì yo sàà lá,

tacó ndoo kù dù ta ndoo bà gbèe to.

5 Káa ye kpónó kù gii ya gí mì 'duù tí nó táánò mbe tuu ye nò.

Ta ndâ ɱa ñìnò 'dáá gí,

'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo mbe 'vee ye kpónó éno máa,

«Wò kù ya gí kòtí 'di wè?» nò wálá.

6 Káa njembí yo kpónó wálá ta sé có tí nò náa ye 'dè jì yo nò.

7 Káa ye bà nguù yúco 'do tí yo wálá:

ye kù ya nó tí nò kpolo ma a i tacó tí yo,

tacó ye má ya lá,

mbe kpo-gbí-tà-tù yo tí nò bà gí wálá.

Káa ye má ya gí,

ye bà tuu yí gí tí jì yo.

8 Yí má gí gí,

a yí ká bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndâ 'duù

gítí ndâ vò i,

ta 'duù ñìnó mbe ya jáá nó,

ta bà waa có mì Mbíri.

9 Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndâ 'duù gítí vò i,

máa, bà biya bà ùnje gítí ye mì ndú a vò i.

10 Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndâ 'duù

gítí 'duù ñìnó mbe ya jáá nó delè

a i mítí bà ya ye gí mì Bu ye,

bìndi yo bà ɱò ndi ye wálá.

11 Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndâ 'duù

gítí bà waa có mì Mbíri,

tacó Mbíri waa có mítí Gba-to-tí-nó.

12 Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì yo tanga tí lá,

káa wotí tí yo bà dù gítí bà 'di gbí ndú kpónó wálá.

13 À má éno, Bèri-mì-Mbíri,

tí mbe kù co tí kpokèjì mì yúco má gí gí,
a yí ká bà tè kùro yo co tí kpokèjì mì yúco.

Tacó yí bà gí gí bà 'dè me 'dóó có mì wó gbí muu wó lá.

Yí bà gí gí bà 'dè jì yo káa ndá có ñinó náa yí 'di nô.

Yí bà gí gí bà ma có ndá i ñinó kèjì nô.

14 Yí kèjì gí bà wu gbí ye jì yo,

tacó yí bà gí gí bà 'dè jì yo 'dáá káa ndá có ñinó
náa yí 'di 'do mì ye nô.

15 Ndá có gbí muu Bu ye 'dáá gí káa ndá có tí nò gbí muu ye nô.

Ñinó a gbí nderè có tí nò náa ye 'dè tí ta có jì yo éno máa,

yí bà gí gí bà 'dè jì yo 'dáá káa ndá có mì ye nó ká nô.

16 Tacó yo gàà éno kèjì gí bà ñò ye wálá,

yo má gii dù á bìnđi bà ya ye 'do tí yo nò ndi-ndi-ndi éno,
yo bà gii ñò ndi ye káká'i.»

17 Ndá 'bí mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú
nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Gbí ña có mì wó náa
yí 'dè éno máa, ndoo gàà éno kèjì gí bà ñò yì wálá, má njí'dí kózò gí,
ndoo bà gii ñò ndi yì nò, máa yè? Gbí có tí nò mì wó, máa, yì kù ya gí
mì Bu yì nò, máa yè? 18 O tí nò mì wó «gàà» nò a o yè? Ndoó 'di gbí o
tí nò mì wó «gàà» nò lá.»

19 Káa Jézù gii ñò ni gí máa, à tí ndú a go bà 'vee yì, tacó éno, yí gii
cu kùro bà 'vee yí mì ndú ta bà 'vee ndú máa, «Yo kù 'vee 'vé gbí òkò
tí yo nò a i gítí gbí có tí nó náa ye 'dè éno máa, «Yo gàà éno bà gii ñò ye
wálá, yo mâ gii dù ndi-ndi-ndi éno gí, yo bà gii ñò ndi ye káká'i nó?»

20 Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa,

yo bà gii wa ku ta ngo-ro yo,
káa ndá 'bí 'duù ta líkí'o tí ndú.

Nje yo bà gii zuu ,

káa bà zuu nje yo nò bá 'visì tí tí líkí'o.

21 Nii kù tu nje wó ta o bà mì 'viì,

tacó yí gbí sé'i,

káa 'viì mâ gii tè gí,

bà mbí ñii tí nò gii ò tí sé gó-káyì gí ta líkí'o máa,

yì jò 'duù mí muu to gí.

22 Nògí, yo kpónó kù zuu nje yo á go bà zuu nje mbe gó-káyì.

Káa tàkòcò yo bà gii peteke gí,

tacó ndoo bà 'de tí ndoo ta ndoo káká'i gí.

'Bí 'duù mbe volo gbí líkí'o tí nò náa ye bà je jì yo nò, bà dù wálá.

23 O tí nò má gí gí,

yo bà 'vee ye gítí 'bí i gbaànjé wálá.

Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa,

Bu ye ta o tí nò bà je ña i ñinó

náa yo bà yù 'do tí wó ta rẹ ye nó jì yo gí.

24 Yo yee tí kpónó jé yù i 'do mì Bu ye ta rẹ ye lá.

Má éno, yo 'bità bà yù i ta rẹ ye á 'do tí kpónó,

wàa yí bà je jì yo gí.

Tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta 'bí i mbe gboo 'do mì yo wálá.

25 Ye yee tí kpónó kù 'dè có tí nò jì yo ká ta ndá kpùrù có.

Káa o tí nò náa ye káká'i bà 'dè ndá kpùrù có jì yo wálá nò, ká kèjì.

Ye ta o tí nò bà 'dè có gítí Bu ye ngbáràngà'i éno jí yo.

²⁶ Ta o tí nò, yo bà gii yù ndâ i 'do mì Bu ye ta ɾè ye.

À káká'i me ye ká bà 'deke tí ye jí Bu ye tacó tí yo lá,

²⁷ tacó Bu ye zè yo nìkì ta ɾè ye ma.

Bu ye zè yo nìkì maa nò,

tacó yo zè ye nìkì maa.

Yo delè gii ùnje gí máa,

ye táánò gí 'do mì wó tí Bu ye.

²⁸ Ye táánò gí gí muu to tí nó 'do mì Bu ye.

Káa ye kpónó kù dele ndi ye ya gí mì Bu ye.»

²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'visì có jí yí máa, «Ìyo le! Wò kpónó kù 'dè gbí có jí ze ngbáràngà'i. Wò kù 'dè me kpùrù có lá. ³⁰ Ze kpónó nò ni ngbáràngà'i gí, máa, wò nò ndâ i 'dáá gí ni gí. À má éno, gbí nderè bà 'vee wò mì 'bí 'duù gbí òkò tí ze máa, wò gí 'do kòtí 'di wè nò wálá. Tacó ze kpónó ùnje ta njembí ze gí, máa, wò gí 'do mì Mbíri.»

³¹ Káa Jézù gii 'vee ndú máa,

«Yo ùnje ta njembí yo gítí ye gí?

³² Yo 'di có tí nó náa ye kù 'dè jí yo nò:

O bà nje gbí yo vóro-voro gí ká kèjì.

O bà 'vaaka yo 'do tí ye gbaànjé-gbaànjé

ya gítí ndâ 'dóo bàndò mì yo si ye ta kpéetí ye, gí sàà gí.

Káa à kpéetí ká éno,

ye bà dù me ta kpéetí ye lá.

Ze bà dù ta Bu ye.

³³ Ye 'dè ndâ có tí nó jí yo

tacó wàa, yo 'ví dù nìkì maa ta ɾè ye.

Ndâ vò i bà 'de yo muu to tí nó me gbolò,

káa yo 'ví zèè njembí yo,

tacó ye kpò muu ndâ vò i muu to tí nó gí.»

17

Jézù 'deke tí wó jí Mbíri tacó tí ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nó jí ndâ mbe tala có mì wó gí,

yí gii zeke'o gí gbíri, bindi yí gii 'deke tí wó jí Mbíri, máa,

«O tí nó gí gí, Bu ye.

À má éno, túbà tí 'Vii mì lo tí mbe wotí jí ndâ 'duù,

tacó wàa, 'Vii mì lo 'ví tù ta bà tí lo tí mbe wotí jí ndâ 'duù.

² Wò kaa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí mí 'bì wó gí.

À má éno, si yí 'ví je 'válá ñinó mbe cee lá nó

jí ndâ 'duù tí nó náa wò kaa ndú mí 'bì wó nó.

³ Káa ɾè i mbe je 'válá tí nó mbe cee lá nó

a bà nò wò ni tí gbèe Mbíri dú,

gii je bà nò Jézù tí Bindi lo tí Mbíri náa wò tuu yí nó ni .

⁴ Ye túbà wotí mì lo jí ndâ 'duù muu to tí nó

ta bà bàkà nètè tí nó náa wò táánò je jí ye nó, cee gí.

⁵ Nògí, te duù Mítí ye kpónó, Bu ye.

Te duù mítí ye ta bà si ye 'ví kí tí ye dèngècè ɾègbà tí lo

á go ñinó táánò mì ndâ á kùro o bà suu to tí nó nó.

- 6 Ye túbà tí lo á jì ndâ 'duù tí nó náa wò ɾuka ndú jì ye
 á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù á muu to tí nó nó gí.
 Ndú táánò a ndâ 'duù mì lo,
 bìndi wò giì kaa ndú jì ye,
 káa ndú giì 'di có mì lo gí.
- 7 Ndú kpónó ɲò nì gí máa,
 ndâ có tí nó 'dáá náa wò 'dè jì ye nó a ndâ có mì lo.
- 8 Tacó ye 'dè ndi ndâ có tí nó náa
 wò táánò 'dè jì ye nó jì ndú gí.
 Ndú delè giì ùnje gí, máa,
 à dú nò a ndâ có mbe co 'do gbí nje lo.
 Ndú delè giì ùnje gí, máa,
 ye táánò gí dú 'do ká mì lo.
 Ndú delè káká'i giì ùnje gí, máa,
 à dú káa wò táánò ká tuu ye.
- 9 Ye kpónó kù 'deke tí ye jì wò nó a i tacó tí ndú.
 Ye kù 'deke tí ye jì wò me tacó tí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí lá.
 Ye kù 'deke tí ye jì wò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó
 náa wò táánò kaa ndú jì ye nò.
 Tacó ndú a ndâ 'duù mì lo.
- 10 Ndâ 'duù mì ye 'dáá gí a ndâ 'duù mì lo.
 Ndâ 'duù mì lo 'dáá gí delè a ndâ 'duù mì ye.
 Ye kù túbà tí ye jì ndú a i ta ɾè lo.
- 11 Tacó a ndú ká bà dù á muu to tí nò.
 Ye kpónó kèjì gí mì lo.
 Ye kpòò me 'duù ta ɾè muu to tí nó lá.
 À má éno, kpolo tí ndâ 'duù mì lo
 náa wò ɾuka ndú jì ye nó, ta ɾè mì lo,
 tacó wàa, có mì ndú gbí òkò tí ndú 'ví dù ká gbaànjé,
 á go có mì ndâ gbí òkò tí ndâ, tó Bu ye.
- 12 Ye táánò kpolo tí ndú si ze ta ndú bà gbèe to nó a i ta ɾè lo,
 tí 'dóó ɾè lo tí nó náa wò táánò gbì mí muu ye nò.
 Ye táánò kpolo tí ndú 'dáá gí tí kpòò.
 'Duù tí nó gbaànjé gbí òkò tí ndú mbe giɾi'o 'do tí kèjì mì lo nó
 giɾi'o 'do ká gbí 'dóó wò muu mì wó,
 á go có tí nó gbí wáràgà mì lo tí Mbíɾi nò.
- 13 Ye kpónó kèjì gí mì lo,
 à má éno, ye kù 'dè ndâ có tí nó jì ndâ 'duù tí nó
 náa wò táánò ɾuka ndú jì ye muu to tí nó nó,
 tacó wàa ɲa líkí'o tí nó tí ye nó 'ví dù tí ndú delè.
- 14 Ye 'dòkò có mì lo táánò náa wò 'dè jì ye nó jì ndú gí.
 Tacó éno, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù sogo ndú,
 tacó ze ta ndú me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.
- 15 Ye kù 'deke tí ye jì wò me éno máa,
 wò 'ví kaa ndú 'do muu to tí nó gí nò lá.
 Gbí nderè bà 'deke tí ye jì wò éno máa,
 wò 'ví kpolo tí ndú 'do tí Vò-'duù-tí-nò
 tí mbe kù eendi ndâ 'duù gítí wò i nò.
- 16 Tacó ze kpónó ta ndú káká'i me ndâ 'duù
 mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.
- 17 Kaa ndú mò gítí kpokèjì mì yúco,

tacó có mì lo a yúcó.

18 Ye kù tuu ndú ta ndi muu to,
á go bà tuu ye mì lo á gí muu to tí nò.

19 Ye kaa tí ye jì wò á tacó tí ndú,
tacó wàa ndú delè 'ví kaa ta tí ndú jì wò
ta bà co tí kpokèjì mì yúcó.

20 Káa ye kù 'deke tí ye me ká tacó tí ndú cuki lá.
Ye kù 'deke tí ye delè tacó tí ndâ 'duù n̄nó
bà gii kaa tí ndú jì ye 'do gbí có mì ndú nò.

21 Ye kù 'deke tí ye, máa,
có mì ndú 'ví dù ka gbaànjé
á go có mì ndà, Bu ye;
có gbí njembí lo ká go có gbí njembí ye,
b̄indi có gbí njembí ye ká go có gbí njembí lo.

Si có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé,
tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'ví n̄o tí ni éno máa,
a wò táánò ká tuu ye.

22 Ye le bèrè tí nó n̄a wò le jì ye nó jì ndú gí,
Ye le jì ndú tacó wàa,
njembí ndú 'ví dù ká gbaànjé.

23 Ye le jì ndú tacó wàa,
njembí ndoo 'ví dù ká gbaànjé ta ndú.

Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví n̄o tí ni éno máa,
a wò táánò ká tuu ye;
ndâ 'duù delè 'ví n̄o tí ni éno máa,
wò zè ndú n̄ikì ká go bà zè ye n̄ikì mì lo.

24 Có gbí njembí ye éno máa,
wò 'ví je bàndò jì ndâ 'duù tí nó n̄a wò ɾuka ndú jì ye nó
á mí ɾègbà tí ye,
tacó wàa, ndú 'ví n̄o ta bà te duù tí ye mì lo,
tacó wò 'bità bà zè ye n̄ikì maa si ndâ suu to tí nó kálásê, Bu ye.

25 Wò a 'duù jáá, Bu ye!
Sè ndâ 'duù muu to tí nó n̄o wò ni lá,
káa ye n̄o wò ni gí.

Ndâ 'duù tí nó n̄a wò kaa ndú jì ye nó delè n̄o ni gí máa,
a wò táánò ká tuu ye.

26 Ye túbà tí lo ngbárángà'i éno jì ndú gí, Bu ye!
Ye delè kpónó kpòò kù túbà tí lo ngbárángà'i éno jì ndú,
tacó wàa, ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú n̄ikì maa,
á go bà zè ye mì lo n̄ikì maa;

delè tacó wàa có tí ye 'ví dù gbí njembí ndú.»

18

Bà zè Jézù

¹ Jézù mà gii 'deke tí wó jì Mbíri cee gí, yí gii kaa sè ndâ mbe tala có mì wó ya tí gí gbí 'bí wúngbó jìlì mbâ n̄a à r̄ò mí tito 'bí pù njáá n̄a à kù n̄i tí a Njáá Kidòronì, á b̄indi bà n̄jè nó mì Júdà. ² Káa Júdà tí mbe ba ngbù Jézù n̄o bàndò tí nó sàà gí, tacó a bàndò n̄a ndú ya gití ta ndâ Jézù 'vili-'vili. ³ Tacó éno, yí gii ja ndâ àsikéri, ta ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri tí nó n̄a ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà kaa ndú jì yí,

máa, yí ya ta ndú gí bà zèè Jézù nó, ta ndâ zí'i, ta wu nje kùpò 'bì ndú, ká ndírí gítí bàndò tí nò. ⁴ Jézù mâ gii òndú kèjì, yí gí co 'do mì ndâ mbe tala có mì wó ya gí kùro ndú, tacó yí òndú òndú i tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà ta yí nó nì gí. Ndú mâ gii yee tí Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kú pà a bà tí 'di?»

⁵ Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «Ze kú pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, si Júdà tí mbe ba ngbù wó kú rò tíyò gbí òkò tí ndú, máa, «Ye a yí.» ⁶ Káa ta o tí nó náa Jézù 'visi ta có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Ye a yí» nó, ndú gii yèè ndi ndú 'do tí Jézù gí ndii, bìndi ndú gii 'vaka tí to. ⁷ Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Yo kú pà a bà tí 'di?»

Ndú káká'i gii 'visi có ji Jézù máa, «Ze kú pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

⁸ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kùtáá 'dè ji yo gí, máa, ye a yí. Yo má kú pà a ye, yo zèè ye, wàa yo 'ví si sè ndâ 'bí 'duù tí nó 'ví ya .»

⁹ Jézù 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe gí tacó bà zèè yí nó, máa, ndú si ndâ mbe tala có mì yí 'ví ya , tacó wàa có tí nó náa yí 'dè sàà ji Mbírì éno máa, «Ye bà si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa wò kaa ji ye nó 'ví giri lá, Bu ye,» nó 'ví dù tí tí yúco.

¹⁰ Piyétòrò mâ gii òndú 'duù tí nó kú nò ta Jézù nìkì lá, yí bà-i-nò gii ja sizò mì wó 'do gbí foko, bìndi yí gii da ta tù 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú ta rè wó a Málíkù, tí bòò mì Kùro ndâ bu-Mbírì, waa gí. ¹¹ Káa Jézù gii do mítí Piyétòrò máa, «Dele ndi sizò mì lo nó gí gbí foko! Wò koṛo có éno máa, ye 'ví kònò sé'i go có mì Bu ye lá?»

Bà ya ta Jézù gí kùro Ànà

¹² Ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdáyà tuu ndú ta ndâ Júdà gí tàkò Jézù nó gii zèè yí. Ndú mâ gii ẹre yí gí, ¹³ ndú gii ja yí kpédélé'i ya tí a i gí kùro Ànà tí ká Kùro ndâ bu-Mbírì náa ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò mò yí 'do gbí nèté gí, ¹⁴ bìndi yí tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò gii te gè Ànà, tí Kàyífà tí nó tí mbe kpo-gbì-tà-tù ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdáyà éno máa, «À nìkì a bà cì 'duù gbaànjé á tacó tí mbè ndâ 'duù» nó, mí bìndi Ànà.

Kpédélé bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

¹⁵ Ndâ Simónè Piyétòrò, ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù, gii ru ndi Jézù yee 'bá mì Ànà. Ndú mâ gii yee kà, ka Piyétòrò nò gii rì ká ngé gí gbí ndùgù, tacó ndú òndú tí ndú ta Ànà ni ngbáràngà'i sàà kùro gí.

¹⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji nìtí tí nó mbe kú kpolo tí njekèjì ndùgù nó, máa, yí si Piyétòrò 'ví rì gí gbí ndùgù, tacó Piyétòrò gboò òndú wó ká mí sè. ¹⁷ Ta o tí nó si Piyétòrò kú gii rì gí gbí ndùgù nó, nìtí tí nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'dakò tí nó lá?»

Káa Piyétòrò gii 'visi có ji nìtí tí nó máa, «Jéé lá! Ye me mbe tala có mì wó lá.»

¹⁸ Ta o tí nó, ndâ mbe bàkà nèté 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbírì kú u wu á njewu gbí ndùgù. Tacó éno, Piyétòrò mâ gii rì gí gbí ndùgù gí, yí gii ya kú rò tíyò á rẹgbà wu á mì ndú ta ndú, tacó o tí nó a o có'o.

Ànà 'vee gbí nje Jézù

¹⁹ Ndâ mbe zèè Jézù má gii yee ta yí kùro Ànà, Ànà gii 'vee gbí nje Jézù gítí ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ bà nìbà i mì wó. ²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Ye táánò ta o 'dáá gí kù 'dè có ngbàrángà'i mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè táánò kù nìbà i jì ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, delè ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ulù Mbíri. À sósò'ò nò a ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà 'dáá gí. Ye jé 'dè có mí tà bèngii lá. ²¹ À má éno, 'vee gbí nje ye lá. 'Vee ndâ 'duù ñinó táánò mbe 'di ndâ có mì ye gí nó, wàa ndú 'ví 'vanda ndi ndâ có tí nò jì wò.»

²² 'Bí kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri nó má gii 'di có tí nò náa Jézù 'visì jì Ànà nò, yí gii ja 'bì wó mí gbí tù Jézù ta kpo tàkòcò. Bìndi yí gii 'vee Jézù máa, «Ŋìnò a cè ña bà 'visì có mì lo jì Kùro ndâ bu-Mbíri ká nò?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jì kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe gbì gbí tù wó nó máa, «Có tí nò náa ye 'dè nò má lè gí, 'dè có jì ndâ 'duù máa, ye 'dè a 'vére. Káa ye má 'dè a yúco, gbí nderè bà gbì ye mì lo a yè?»

²⁴ Ànà má gii cee ta bà 'vee gbí nje Jézù gí, yí gii tuu yí gbí wú ya tí jì Kàyifà.

Bà só, ta bà ta'ò bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

²⁵ Káa si ndâ àsikèrì kù gii ya ta Jézù 'do kùro Ànà gí kùro Kàyifà, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù u wu ta ndâ Piyétòrò nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'duù tí nó gbaànjé lá?»

Káa Piyétòrò gii tò kponje gí, máa, «Ye me mbe tala có mì wó lá.»

²⁶ Bìndi ñinò, 'bí bòò mì kùro mì ndâ bu-Mbíri, tí nambe 'dakò tí nó náa Piyétòrò da tù wò waa ta sizo nó, gii 'vee Piyétòrò máa, «Ye kùtáa ñò me yo ta yí gbí jìlì mbá lá?»

²⁷ Káa Piyétòrò gii tò kponje gbí ñinò ká jé 'vii ta bà kò-kò mì ngùu.

Jézù kùro Pilátò

²⁸ Kàyifà má gii 'viiki gbí có mì Jézù cee gí, yí gii je yí ta fíri dú'o jì ndâ àsikèrì, máa, ndú ya ta yí jì Pilátò, tí gbolò 'duù mì ndâ Rómánò ta wotí bà waa có ku mítí ndâ 'duù tí wó. Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tí nó mbe ko tàkò Jézù ya tí gí 'bá mì Pilátò nó má gii yee kà, ndú gii rò ká sè. Tacó tàkii mì ndâ Pilátò tende, káa ndâ Jùdéyà ta o tí nó kù gee tí ndú bà ya gí tí ndâ bàndò sàkàmàà á kùro bà zò i-cí-ci ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri. ²⁹ Pilátò má gii ñò éno, yí gii co 'do tà'i gí mì ndú sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Yo kpi ngbàngà tí 'dakò tí nó, máa, yí bàkà a yè?»

³⁰ Káa ndú gii 'visì có jì Pilátò máa, «Vò i mì wó má wálá, ze kùtáa bà gí ta yí gí kùro lo bà-i-nó wálá.»

³¹ Káa Pilátò gii 'visì có jì ndú máa, «À má éno, yo ya gí bà 'dè ngbàngà mì wó nò gbí 'doó ña kpokèjì bà 'dè có gbí tàkii mì yo.»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'visì có jì Pilátò máa, «Ngáángbá gba mì ndâ Rómánò je wotí bà waa có ku mítí 'duù jì ze gbí tàkii mì ze lá.» ³² (Kponje tí nó bàkà tí gbí òkò tí ndâ Pilátò ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tacó wàa có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, áá bà zì yí ta bà gbì yí mítí njeèkpè mù nó, 'ví dù tí tí yúco.)

³³ Pilátò má gii 'di bà có mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà cee gí, yí gii bala Jézù ya tí gí tà'i mì wó. Bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Wò kù 'vee nò a 'dóó 'vé mì lo wèè, wò kù 'vee a 'vé bìndi 'bí 'duù?»

³⁵ Pilátò gii 'vee Jézù káká'í máa, «Wò nò ye a Jùdéyà? A ndâ 'dóó nambe lo tí ndâ Jùdéyà, ta ndâ bu-Mbířì mì yo, ká kpì ngbàngà tí lo ji ye. Wò tà bàkà ta ndú a ɲa yè?»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «Ye kùtàá máa gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó, ndâ bòò mì ye bà gò ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà 'do tí bà zèè ye gí tí ji wò gí. Káa ye me gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó lá.»

³⁷ Pilátò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a gbolò gba, éno gí?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè ta nje lo éno máa, ye a gbolò gba. Káa kpétí ká éno, ye kì me kí-kí lá. Nìno táánò a nderè bà jò ye. Nìno táánò delè a nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nò. Ye gí gí muu to tí nó tacó bà 'dè yúcó ji ndâ 'duù. Ndâ 'duù nìno mbe ùnje gítí yúcó gí nó 'dáá gí kù 'dì có mì ye.»

³⁸ Pilátò gii 'vee Jézù tí i-'viya máa, «Yúcó mì lo a yè?» Bìndi yí gii co ndi wó káká'í 'do tà'í gí sè mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye nò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá. ³⁹ Káa ɲa i mì yo mbe tè mítí yo gí a nìno máa, ye ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbířì cóó-cóó kù njaanga 'bí 'duù nìno mbe nìkí tí yo nó 'do gbí zàà ji yo. À má éno, có mì yo kpónó máa, ye njaanga gbolò gba mì yo tí ndâ Jùdéyà ji yo?»

⁴⁰ Ndâ Jùdéyà mâ gii 'dì có tí nó náa Pilátò 'dè ji ndú nò, ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «Njaanga ji ze me 'dakò tí nó lá! À tí ze a go bà njaanga Bàràbà ji ze!» Bàràbà tí nó táánò a wò mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù.

19

¹ Pilátò mâ gii dele ndi wó gí tà'í á bìndi ba 'dè có mì ndú ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gí, yí gii je Jézù ji ndâ àsikèrì mì wó, máa, ndú ya ta yí, waa ndú 'ví gbì yí. ² Ndâ àsikèrì mâ gii yèè ta Jézù 'do kùro Pilátò gí ndii gí, ndú gii paɲa kpeɲè go ké'bí nò, bìndi ndú gii te zékèrè-zékèrè mítí muu wó, máa, nìno a tàgiyà-gba mì wó, bìndi ndú gii yuu bí-bi bongo mì ndâ gba mítí wó. ³ Bìndi ndú gii 'bità bà gbì yí, ta bà 'viya yí máa, «Mbířì 'ví si wò, gba mì ndâ Jùdéyà!»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii co ndi wó gí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà, si ndâ àsikèrì mì wó kù mèkè'i tí Jézù, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo nò nò, ye kpónó kù ya gí bà gí ta 'duù mì yo nò ji yo, tacó ye nò nderè bà waa có mì ye mítí wó lá.» ⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà mâ gii zeke'o, ndú gii nò ndâ àsikèrì mì Pilátò yee ta Jézù, ta bí-bi bongo gba tí wó wùrú-wuru-wùrù, ta tàgiyà-gba náa à paɲaka 'do tí kpeɲè tí muu wó, yee tí ndú gí. Bìndi Pilátò gii 'dè có ji ndú máa, «'Duù mì yo nò.»

⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà mâ gii nò Jézù, ndú gii 'bità bà pìi kù máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mú! Gbì yí mítí njèèkpè mú!»

Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mú, tacó ye nò 'dóó nderè bà gbì yí mítí njèèkpè mú nìndi ye lá.»

⁷ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'visì có ji Pilátò máa, «'Dakò tí nó kù 'dè có máa, yí a 'Viì-mi-Mbířì, káa à má gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà, yeè gítí 'duù mbe kù 'dè ɲa có tí nó káa ku.»

8 Pilátò mà giì 'di có tí nò náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'dè jì yí nò, gúku giì bàkà yì ndii ñinó sàà kùro nó gí. 9 Yí mà giì dele 'do bà-i-nò ya gí tà'i mì wó, yí giì 'vee Jézù máa, «Wò gi 'do kòtí 'di?» Káa Jézù giì rání Pilátò gí. 10 Káa Pilátò giì 'vee Jézù káká'i máa, «Wò wálá biya bà njaa nje lo gí tàkò ye gí? Kọro muu lo máa, wotí bà njaanga mịri lo 'do gbí vò i, ta wotí bà gbì wò mítí njèèkpè mû, 'dáá a í kpátù 'bì ye.»

11 Káa Jézù giì 'visì có jì Pilátò máa, «Áá táánò má me Mbírì ká je wotí tí nò jì wò lá, wò kùtáá bà 'de wotí gítí bà zèè ye wálá. Ñinò a nderè có tí nò náa, vò i mì mbe gi ta ye jì wò me tí ta gbolò ndii vò i mì lo gí nò ká nò.»

Bà waa có ku mítí Jézù

12 Pilátò giì bàkà cee wotí mì wó tacó bà njaanga Jézù á bìnđi có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò. Káa ndâ Jùdèyà giì kpò tí ta bà pìi wo 'várà-'várà gí. Ndú giì 'dè có jì Pilátò máa, «Wò má dò 'bì lo tí 'dakò tí nò gí, wò káká'i me kómbe ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò lá, tacó 'duù mbe kù bàkà tí wó tí gbolò gba kù jòò a gbí gba ta ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

13 Pilátò mà giì 'di ña có tí nò náa ndâ Jùdèyà 'dè jì yí nò, yí giì nje nó ya gí bà ki tí wó pí jàlambà mì wó náa à te mí pí tìndàà díí gbí ngbàngà mì wó, náa ndâ 'duù kù nì mítí a Díi-bà-waa-có, káa ndâ Jùdèyà kù nì mítí gbí nje có mì ndú a «Gábátà.» Bìnđi yí giì 'dè có jì ndâ àsikèrì máa, ndú gi ta Jézù gí kùro yì. Ndâ àsikèrì mà giì bàkà go có mì wó nò gí, 14 Pilátò giì túbà tí Jézù jì ndâ Jùdèyà máa, «Gbolò gba mì yo kuu nò!»

I tí nò bàkà tí ta ɾi dè gítí bà gí gbúrú, si ndâ 'duù kù 'viindi tí ndú tacó sè sili gítí gbolò o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì ká gbaànjé.

15 Bà túbà tí Jézù mì Pilátò jì ndâ Jùdèyà máa, yí a gbolò gba mì ndú nò, giì te mí gbí muu ndú a 'bí ña i go má. Tacó éno, ndú giì tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà jì Pilátò máa, «Cee o mì 'duù tí nò gí! Gbì yí mítí njèèkpè mû!»

Pilátò bà-i-nò giì 'vee ndú máa, «Có mì yo éno máa, ye gbì gbolò gba mì yo mítí njèèkpè mû, wàà?»

Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì giì 'visì có jì Pilátò máa, «'Bí gbolò gba mì ze á bìnđi ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò wálá!»

16 Pilátò mà giì 'di có tí nò, yí giì je Jézù jì ndú, máa ndú ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mû.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mû

17 Ndâ àsikèrì bà-i-nò giì te njèèkpè mû tí nó náa ndú kù ya gí bà gbì Jézù mítí nó jì yí. Bìnđi ndú giì co ta yí 'do gbí gbata gí sè, gítí 'bí bándò náa à kù nì mítí a Kù-'bìlì-muu-ku. Káa à gbí có mì ndâ Jùdèyà kù nì mítí a «Gòlìgàtà.» 18 Bìnđi ndú giì gbì yí mítí njèèkpè mû. Ndú ta gbèe o tí nò giì gbì ndâ 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndâ njèèkpè mû delè. Ndú giì sè njèèkpè mû mì 'bí mbe ngbà gbaànjé mí gbí kù'bì, bìnđi 'bí gbí gálì mì Jézù.

19 Pilátò giì cu có, bìnđi à giì kpò mítí njèèkpè mû mì Jézù éno máa, «Ñinó a Jézù tí nó tí 'duù Názàrètì, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nó ká nò.» 20 Ndâ Jùdèyà me mbè giì 'deke i tí nò náa Pilátò cu nò, tacó bándò

tí nó náa à gbí Jézù mí tí njèèkpè mû mí tí nó me 'dú 'do tí gbata lá, delè tacó Pilátò cu có tí nó gbí ndâ nje có ta'ò: có Jùdèyà, ta có Làtìni, gii je có Ìgírìgì. ²¹ Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gii 'dè có ji Pilátò máa, «Wò kùtáa bà cu me éno máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nó, lá. Cu éno máa, 'Dakò tí nó 'dè có táánò máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà.»

»
²² Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «I ñinó náa ye cu gí nó, ye cu gí.»

²³ Ndâ àsikèrì má gii cee ta nètè bà gbí Jézù mí tí njèèkpè mû gí, ndú gii njèè gbí ndâ bongo bindi wó nà'ò 'vii ta muu ndú. Káa kpokèjì bà njèè gbí 'bí bongo bindi wó gbaanjé mbe gboo mí to, náa à gò ta banga tí kpáká'dà'i éno, gii kpò ndú gí. ²⁴ Tacó éno, ndú gii 'vii có gbí òkò tí ndú máa, à nìkì máa ndâ yí kì a mbílì tacó bà ò 'duù ñinó náa áá bà 'va tí tí wó nó, cotí bà yaka gbí. Có tí nó bàkà tí jé ká go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ndú njèè gbí ndâ bongo mì ye gbí òkò tí ndú.

Ndú ki-mbílì tacó ndâ bongo mì ye» nó.

²⁵ À kù rò tíyò règbà njèèkpè mû mì Jézù ta o tí nó a ndâ Màriyà tí nawu wó tí Jézù, ta ná'vindí nawu wó tí Jézù, ta 'bí Màriyà tí niù mì 'bí 'dakò ta rè wó a Kòlópà, ta 'bí niù delè ta rè wó káa Màriyà náa à kù ni mí tí wó a Màriyà Màdèlènà tacó 'bá mì ndú gbí gbata Màdálà, ²⁶ ta 'bí mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí nìkì ngé ndii gí. Jézù má gii ò ndâ nawu wó, ta mbe tala có mì wó náa yí zè yí nìkì kpolo ma nó, yí gii je nje mí tí nawu wó máa, «Ìjìnó a 'vii mì lo, niù.» ²⁷ Bindi yí gii je nje mí tí mbe tala có mì wó náa yí zè yí nìkì kpolo ma nó máa, «Ìjìnó a nawu lo ká nó.» Mbe tala có mì Jézù nó gii 'bità bà kpolo tí Màriyà ká go bà kpolo tí 'dóó nawu wó ngé 'do ká bà-i-nò.

²⁸ Jézù má gii ò ni éno máa, yí cee ta nètè tí nó náa Mbíri tuu yí máa, yí gí gí bà bàkà nó gí, yí gii yù ngo máa, «À tí ye a go ngo,» go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri nó. ²⁹ Ta o tí nó náa Jézù yù ta ngo nó, zùù-zùù ngo nèbítì ta kàrà díí kuu bà-i-nò. Má gii zeke'o, 'bí 'duù gii yuu 'bí kàfòlò i mbe kù njù ngo go kàfò nó mí gbí zùù-zùù ngo nèbítì tí nó, yí gii sè mí nje 'bí kùngbó i, bindi yí gii ya tee mí nje Jézù. ³⁰ Jézù má gii no-no zùù-zùù ngo nèbítì tí nó gbí i tí nó gí, yí gii 'dè có máa, «À cee gí.» Bindi yí gii mò muu wó gí to, bindi njembí wó gii kì gí.

³¹ Sè bà ta rì gítì bà 'bità o bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà ta o tí nó ká nì'dí; káa gbèe o bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tí nó a gbolò o ndii sè ndâ 'bí ñinó sàà nó 'dáá gí. Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndú gii ya gí mì Pilátò, bindi ndú gii 'vee yí máa, yí si à 'ví cee o mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ njèèkpè mû nó ta bà gbí gbí ndâ sáá kò ndú kì'viki gí, tacó wàa ndâ nambe ndú 'ví jaka ku ndú 'do yaà gí to. Tacó bà si ku ndú mí yaà ta ña gbolò o tí nó á kèjì nó nìkì lá. ³² Pilátò má gii ùnje jì ndú gí, ndâ àsikèrì gii ya gí bà gbí kì'viki kùro a gbí kò ndâ 'dakò tí nó sósò'ò náa a gbí ndú mí tí ndâ njèèkpè mû sèè tí Jézù nó. ³³ Ndú má gii ya gítì Jézù, ndú gii 'de yí cì sàà gí. Tacó éno, ndú gii gbí gbí ndâ sáá kò wó kì'viki lá. ³⁴ À káa 'bí àsikèrì ká gii cu Jézù ta 'doò kpíri gí tà kí wó nó. Bindi mbelè ñònòkò ta ngo gii cì 'do gbí kà tí nó, tacó yí cì sàà gí.

³⁵ Mbe nò ndâ i tí nò ta ɾo wó dità có tí nó ji ndoo, tacó wàa, ndoo delè 'ví ù ta nje gítí i tí nó náa yì nò ta ɾo yì gí nò. Có mì wó náa yí 'dè nò a yúco. Yí delè nò ta kpéetí wó ni gí, máa, yì 'dè a yúco.

³⁶ Ndú ki gbèe 'bilí Jézù lá, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Gbèe 'bilí wó ki lá,» nò. ³⁷ 'Bí có delè kuu gbí wáràgà mì Mbírì gítí có bà cu Jézù ta 'doò nò éno máa, «Ndâ Jùdéyà wúnò bà ni <Ze táánò má ni sàa,> tacó tí 'duu tí nó náa ndú cu yí ta 'doò nò.»

³⁸ Jézù mâ gii cì gí, 'bí 'dakò mbe kù tala có mì Jézù gbí kóó ta gúku ndâ Jùdéyà, ta rẹ wó a Jùzépè, mbe gí 'do gbí gbata Àrimàtíyà, gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yì 'ví duu ku Jézù. Pilátò mâ gii ùnje gí, ndâ Jùzépè gii ya gí bà te ku Jézù ³⁹ ta Nìkòdémò, tí 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù ta 'bí bèbili gbaanjé sàa gí. Nìkòdémò te ta yí ta o tí nó a bàà me gbolò náa à nònòkò ta yeè tacó bà toɾo mítí ku Jézù, tacó wàa yí 'ví volo lá. ⁴⁰ Ndâ Jùzépè ta Nìkòdémò mâ gii te ku Jézù gí, ndú gii toɾo bàà tí nó náa à nònòkò ta yeè nó mítí wó. Ndú mâ gii so yí ta bongo go i gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà gí, ⁴¹ ndú gii te yí ya gí bà sii mí gbí ngú gùù náa à duu mí gbí 'bí wúngbó gbo jìlì mú, ⁴² náa à ɾò á dè ta bàndò tí nó náa à gbì yí mítí njèekpè mù tí nó, si ndâ Jùdéyà kù 'viindi tí ndú gítí o bà wotí gbí tàkii mì ndú.

20

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Ta yé bindi ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà, Màríyà Màdèlénà gii gbo'o si yé kù da'o, tacó bà ya gí bà nò muu'dú Jézù. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de à mèrèkè díí 'do njekejì 'bá muu'dú gí. ² Yí bà-i-nò gii dele ndi wó ta ngèlè ya gí bà 'dè có ji ndâ Simónè Piyétòrò, ta mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí niki kpolo ma nó, máa, «Ndú te Mbe tí ndoo 'do gbí gùù gí! Káa ze nò bàndò tí nó náa ndú 'dòkò yí ya tí gítí nó lá.»

³ Ndâ Piyétòrò ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù nò mâ gii 'di có tí nó náa Màríyà Màdèlénà 'dè ji ndú nò, ndú gii nje ta ngèlè tacó bà ya gí bà nò muu'dú Jézù. ⁴ Ndú 'bi ngèlè gbaanjé, káa ka Piyétòrò gii kpò yí ta ngèlè gí. Yí mâ gii yee kùro kà, ⁵ yí gii mò tí wó gí to. Yí mâ gii zeke'o gí tà 'bá muu'dú 'do sè, yí gii nò káa ndâ bongo tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to tà'i. ⁶ Simónè Piyétòrò mâ gii gí 'do ndii, yí gii ɾi ká ngé gí tà 'bá muu'dú, bindi yí gii nò kpâ-bongo tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to. ⁷ Bindi à gii paɾaka kpâ-bongo tí nó náa à eɾe ta muu wó nó te tende.

⁸ Ka Piyétòrò náa ndú gí ta yí nó mâ gii ɾi gí tàkò wó tà 'bá muu'dú, yí mâ gii zeke'o, yí gii nò ku Jézù lá. À ngbíí nò a o bà gii ùnje mì wó máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ká nò. ⁹ Tacó ndú jé sàa kùro ùnje gítí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, Jézù bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó, lá. ¹⁰ Bindi ndú gii dele ya gí 'bá mì ndú.

Jézù túbà tí wó ji Màríyà Màdèlénà

¹¹ Káa si ndâ mbe tala có mì Jézù kù gii nje nó, Màríyà Màdèlénà gii ɾò tíyò dè rẹgbà 'bá muu'dú kú wa gbí. Yí mâ gii mò tí wó gí to kú zeke'o gí tà'i, ¹² yí gii nò ndâ basìlì mì Mbírì sósò'ò ta cé-ce bongo

tí ndú, kù kí tí ndú to á bàndò tí nó náa à te ku Jézù 'do tí gí nò. 'Bí basìlì dù mò gí bà muu wó, bìndi 'bí gii dù mò gí tàngbó wó. ¹³ Bìndi ndá basìlì tí nò gii 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, nìi?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kù wa a Mbe tí ye, tacó ndá 'bí 'duù ja ku wó 'do gbí guù gí. Káa ye òò bàndò tí nó náa ndú te yí mítí nó lá.»

¹⁴ Màríyà Màdèlénà má gii 'visì tí wó á bìndi bà 'dè có tí nò, yí gii òò Jézù, káa yí gii òò Jézù gii gí. ¹⁵ Bìndi Jézù gii 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, nìi? Wò kù pà a bà tí 'di?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có jì Jézù máa, «À má a wò ká te yí, túbà to tí nó náa wò te yí mítí nò je, tacó wáa ye 'ví ya gí bà te yí 'do kà gí, bu ye.» Màríyà Màdèlénà 'dè có tí nò tacó yí ta o tí nò kù kòro có éno máa, Jézù a mbe nji tí nó náa a duu ku Jézù mí gbí nò.

¹⁶ Káa Jézù gii tè'è tí Màríyà Màdèlénà máa, «Màríyà!»

Màríyà Màdèlénà má gii 'di bà tè'è tí wó mì Jézù nò, yí gii 'visì tí wó gí mì Jézù, bìndi yí gii ùnje jì yí gbí có Jùdèyà máa, «Ràbóni!» Gbì éno máa, Mbe nìbà i.

¹⁷ Bìndi Jézù gii 'visì có jì Màríyà Màdèlénà máa, «Gàà tí ye lá, tacó ye dele ndi ye ya gí mì Bu ye á gbìrì kálásè. Ya a i gí bà 'dè có jì ndá ná'vìndí ye máa, ye kù ya gí gbìrì gí mì Bu ye tí nó tí Bu ndú nò. Wò 'ví 'dè jì ndú delè éno máa, ye kù ya gí gbìrì, gí mì Mbìrì tí nó mì ye, á tí Mbìrì mì ndú nò.»

¹⁸ Màríyà Màdèlénà bà-i-nò gii ya gí mì ndá mbe tala có mì Jézù, bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ye òò Mbe tí ndoo!» Bìndi yí gii 'vanda ndi ndá có tí nó náa Jézù tuu ta yí nó jì ndú.

Jézù túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó

¹⁹ Ta bèbilì mì kpédélé rì nèté bìndi rì bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà tí nò, ndá mbe tala có mì Jézù gii kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gii nè tí ndú mí tà'i ta gúku ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà. Má gii zeke'o, ndú bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có jì ndú máa, «Yo dù ta 'dè njembí yo!» ²⁰ Ndú má gii zeke'o, òò a Jézù ká kù rò tíyò gbí òkò tí ndú nò. Bìndi yí gii túbà ndá kà tí nó kpátù 'bì wó, ta òò tà kí wó nó jì ndú. Ndá mbe tala có mì Jézù má gii òò yí, tàkòcò ndú gii peteke gítí bà òò Mbe tí ndú ngé ndii gí.

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có jì ndú káká'i máa, «Yo dù nìkì maa. Ye bà tuu yo go òò náa Bu ye tuu ta ye nò.» ²² Yí má gii 'dè có tí nò jì ndú gí, yí gii òò woò ta nje wó mítí ndú. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo si Bèrì-mì-Mbìrì 'ví dù ta yo. ²³ Yo má je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù, gbí éno máa, Mbìrì je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù tí nò gí. Káa yo má biya bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù gí, gbí éno máa, Mbìrì biya bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù tí nò gí.»

Ndá Jézù ta Tòmázò

²⁴ Ta bèbilì tí nó náa Jézù tù ta bà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó nò, 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó, ta rẹ wó a Tòmázò, náa ndá 'duù kù nì mítí wó a Njemì nó, wálá. ²⁵ Yí má gii gí si Jézù ya gí, ndá ka wó gii 'dè có jì yí máa, «Mbe tí ndoo kùtáà túbà tí wó jì ze bìndi lo á tà i bà-i-nò!»

Káa Tòmázò gii tò kponje có mì ndá ka wó nò gí. Bìndi yí gii 'visì có jì ndú máa, «Ye má òò ndá kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù, ta kà 'doò tí

nó tà kí wó nó, bìnḍi ye 'vì tee 'bì ye mí gbí ndú lá, ye jé gítí bà ùnje gítí có mì yo nò gbaànḗ wálá.»

²⁶ Ta sili vò-nje só bìnḍi ñnò, Jézù gii túbà tí wó káká'i jì ndá mbe tala có mì wó sì ndú kuu tà gbèè tà'i tí nó náa yí kpédélé'i túbà tí wó jì ndú tí nó, si Tòmázò gbí ñnò kuu tí. Ndá mbe tala có mì Jézù 'di káa kòcò 'duù kù 'vee ndú máa, «Yo dù ta 'dè njembí yo!» Ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò Jézù kù rò tíyò gbí òkò tí ndú. Káa ndá njekèjì 'dáá gí nè tí ndú ká ngbì-ngbíí á bàndò mì ndú. ²⁷ Jézù bà-i-nò gii tè'é tí Tòmázò, Tòmázò má gii gí mí wó gí, yí gii túbà ndá ká bà gbì yí mí tí njèèkpè mù tí nó á tí ndá kpátù 'bì wó nó jì yí, máa, «Zeke ndá ká tí nó á tí ndá kpátù 'bì ye nò, wáa wò 'vì cu sili 'bì lo mí gbí ndú.» Yí káká'i gii túbà ká 'doò tí nó náa à cu ta yí gbí njè've wó nó jì yí, máa, «Tee 'bì lo mí gbí.» Bìnḍi yí gii 'dè có jì Tòmázò máa, «Me kpùkì-kpùkì lá, ùnje! À me ye ká nó lá?»

²⁸ Káa Tòmázò gii 'visì có jì yí máa, «Wò a Mbe tí ye! Wò a Mbíri mì ye!»

²⁹ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì Tòmázò máa, «Wò wálá ùnje tacó náa wò ñò ye ta ɾo lo gí nò? Káa ndá 'duù ñnó mbe ñò ye lá, káa ndú ùnje gítí ye gí nó nìkì cotí ndá mbe ñò ye ta ɾo ndú gí.»

Ndeṛè bà cu wáràgà tí nó

³⁰ Jézù bàkà ndá 'bí seṛè me mbè jì ndá mbe tala có mì wó náa à cu có gítí ndú mí gbí wáràgà tí nó lá. ³¹ Káa ndá ñnó náa à cu có gítí ndá nó a i tacó wáa ndá 'duù 'vì ù ta nje éno máa, Jézù a Bìnḍi-Mbíri, tí 'Viì-mì-Mbíri. Delè tacó wáa Mbíri 'vì 'vala ta ndá 'duù ñnó mbe ùnje gítí wó nó ta ɾè wó tí Jézù tí Bìnḍi Mbíri.

21

Jézù túbà tí wó jì ndá 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só si ndú tàbè'dè kápá Tìbériyà

¹ Jézù gii túbà tí wó jì ndá 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só á bìnḍi bà túbà ndá 'bèè ká bà gbì yí mí tí njèèkpè mù jì Tòmázò nó á bìnḍi làmbu sili, si ndú kù gò ngo tí kápá Tìbériyà. ² Ndá mbe tala có mì Jézù vò-nje só náa yí túbà tí wó jì ndú tàbè'dè nò a ndá Sìmonè Piyétòrò, ta Tòmázò tí nó ta 'bí ɾè wó a Njemí nó, ta Nàtànìyélè tí nó mbe gí 'do gbí gbata Káná á Gálilèyà nó, gii je ndá Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndá 'viì mì Zèbidèyò, gii toko mí tí ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò. ³ A Sìmonè Piyétòrò ta bèbìlì tí nó ká 'dè có jì ndá ka wó máa, yí kù ya gí bà gò ngo. Káa ndá ka Piyétòrò nò gii 'visì có jì yí máa, ndá yí bà ya ta ndú. Ndú gii ya gí bà gò ngo ta bèbìlì tí nó kpòò, káa ndú zèè gbèè sè lá.

⁴ Yé má bà gii 'bità bà da o mbòò, ndú gii dù gbí gbà mì ndú kù ñò 'duù kù rò tíyò a tí gángá ngo. Káa ndú ñò 'duù tí nó ni lá. ⁵ Káa 'duù tí nó gii yuu nje wó jì ndú gí ɾo ngo ká máa, «Jìlì ngo bàkà ta yo ká ée wèè, ndá kómbe ye?»

Káa ndú bà-i-nò gii 'visì có jì 'duù tí nó máa, «Tó i mì ze káa gbaànḗ wálá yòò!»

⁶ Káa 'duù tí nó gii 'visì có jì ndú máa, «Yo má ja mbu mì yo nò mí tà ngo mò gí gbí kù 'bì mì yo gí kùro gbà, yo bà zèè sè gí.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ja mbu go có tí nò náa 'duù tí nò 'dè jì ndú nò, bà ja mbu 'do tà ngo gí gbí gbâ gii kpò ndú gí ta du sè. ⁷ Mbe tala có mì Jézù náa yí zè yí nìkì kpolo ma nó mà gii nò ña i tí nò, yí ngé gii nò ni gí máa, 'duù tí nò mbe kù rò tìyò á tì gángá ngo nò a Jézù. Bìndi yí gii 'dè có jì Piyétòrò máa, «À kù rò tìyò ngéé zó a Mbe tí ndoo!»

Piyétòrò mà gii 'di éno máa ñìnò a Mbe tí ndâ yí ká kù rò tìyò á tì gángá ngo nò, yí gii kaa ndâ kù bòngò mì wó, yí gii paraka mí pí ndò bòngò tí nó tí wó náa yí kù 'va ta mbu nò. Bìndi yí gii o 'do gbí gbâ gí ta ngo, bìndi yí gii ya gí mí Jézù, si ndâ ka wó mí gbí gbâ. ⁸ Ndâ ka Piyétòrò gii mereke ndâ sè ta mbu, ndú gii yèè ta gbâ ta ndâ sè gbí mbu jú'bu-ju'bu-jù'bù gí tì ngo, tacó ndú ta o tí nò ya ta gbâ 'do tì ngo me 'dú lá.

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii oloko 'do gbí gbâ gí tì gú, ndú gii nò 'bí sè náa à kù 'bee ta ñjìkì wu, ta ndâ kpakuta á tà wu. ¹⁰ Mà gii zeke'o, Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Yo gí ta ndâ 'bí sè tí nó náa yo zèè kpónó-kpónó nò.» ¹¹ Simónè Piyétòrò mà gii 'di có mì Jézù nò, yí gii ya gí gbí gbâ, bìndi yí gii woo ndâ kpo-kpò sè ta mbu jú'bu-ju'bu-jù'bù gí tì gú, ta gbèè kà gbí mbu wálá.

¹² Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo gí gítí i-zò-zò.» Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii nò ni gí máa, à kù 'dè có ta ndâ yí nò a Mbe tí ndâ yí, tacó éno, nje ndú 'daá gí gii 'dèè 'do tí bà 'vee yí éno máa, «Wò a 'di wè?» nò gí. ¹³ Jézù bà-i-nò gii ya gí bà aaka kpakuta 'do tà wu, bìndi yí gii je jì ndú. Bìndi yí gii dele ndi wó ya gí bà gí ta sè jì ndú 'do gbí ñjìkì wu gítí kpakuta tí nò.

¹⁴ Ñìnò a bà ta'ò bà túbà tí Jézù jì ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó.

Jézù 'dè có jì Piyétòrò gítí bà kpolo tí ndâ rómbo mì wó

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii zò i cee gí, Jézù gii 'vee Simónè Piyétòrò máa, «Simónè, 'vii mì Jòvànì, wò zè ye nìkì kpò ndâ 'bí ka lo nó gí?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có jì yí máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò máa, «À má éno, kpolo tí ndâ 'vii-rómbo mì ye.»

¹⁶ Jézù káká'i gii tè'é tí Piyétòrò, Piyétòrò mà gii ùnje jì yí gí, Jézù káká'i gii 'vee yí máa, «Simónè, 'vii mì Jòvànì, wò zè ye nìkì ma?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có jì yí ká go kpédélé ñìnò, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù gii 'dè có jì Piyétòrò máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye.»

¹⁷ Bà ta'ò ñìnó Jézù káká'i gii 'vee Piyétòrò máa, «Simónè, 'vii mì Jòvànì, wò zè ye nìkì ma?»

Bà ta'ò ñìnó, ña gbèè 'vé tí nò gii zèè tí Piyétòrò gí. Bìndi yí gii 'visì có jì Jézù máa, «Wò nò ndâ i 'daá ni gí, Mbe tí ye. Wò nò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù gii 'dè jì Piyétòrò káa gbèè có tí nó náa yí 'bità bà 'dè jì yí máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye, nò. ¹⁸ Ye kù 'dè có jì wò ta yúco máa, wò táánò gbí 'vii-'dakò lo má zaa gí, wò kù ya gí bà nò ndó go có mì lo náa à gbí muu lo. Káa si ká kuu gí. Ta o tí nó náa wò bà gii me

kpo 'dakò nó, wò bà gii ya'va gbí 'bì lo ji 'bí 'duù, bìndi yí bà gii ẹ̀rẹ̀ wò gí, bìndi yí gii ja wò ya tí gítí bàndò ñìnó náa a gbí muu lo wálá nò.»

¹⁹ Jézù 'dè có tí nò tacó bà túbà ji Piyétòrò máa, yí bà cì a ña ku ñìnó mbe si rẹ̀ Mbírì 'ví wu nò.

²⁰ Bìndi Jézù gii tè'é tí Piyétòrò máa, «Gì gí bà ru ndi ye.» Piyétòrò mà gii 'visì tí wó, yí gii ñò mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma, mbe kì tí wó dè rẹ̀gbà tí Jézù ta o bà zò i mì ndú ta 'dè'o kùro bà zi Jézù, mbe 'vee Jézù éno máa, «A 'di ká kẹ̀jì gí bà ba nghù lo, Mbe tí ye?» nó, kẹ̀jì gí tàkò ndú. ²¹ Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù máa, «Káa a yè ká tí 'dakò tí nó, Mbe tí ye?»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Gì gí bà ru ndi ye. Ye kpèti má 'dè có ji yí máa, yí dù yee tí o bà gí ye, nèté mì lo gbí a yè?»

²³ Có tí nó náa Jézù 'dè ji Piyétòrò éno máa, «Ye kpèti má 'dè éno máa, yí dù nò yee tí o bà gí ye, ñìndi lo gbí a yè wè?» nó gii 'vèè cee gbí tù ndá mbe tala có mì Jézù 'dáá gí éno máa, à 'dè éno a Jézù máa, mbe tala có mì yí nò bà cì wálá. Káa Jézù ta o tí nó 'dè có ji Piyétòrò me éno máa tú mì yí bà cì wálá nò lá; yí 'dè a i éno máa, yí kpèti má 'dè có ji tú mì yí nò éno màa, yí dù yee tí o bà dele ndi yí, nèté mì wó tí Piyétòrò gbí a yè wè?

²⁴ A yí tí mbe tala có mì Jézù tí nó náa ndá 'bí ka wó fùumà có tí nó ta rẹ̀ wó máa, à 'dè có éno a Jézù, máa, yí bà cì wálá yee tí o bà gí yí tí Jézù nó, ká dità có tí nó. À delè a yí ká cu mí gbí wáràgà tí nó. Ndoò delè ñò ni gí máa, ndá có mì wó 'dáá káa yúco.

²⁵ Ndá 'bí i me mbè náa Jézù bàkà ndú kuu tí, náa à cu mí gbí wáràgà lá. Tacó àá táánò má 'dè có éno máa, à cu ndú 'dáá gí mí gbí wáràgà, bàndò gítí ndá wáràgà tí nó bà dù me nji'dí muu to tí nó.

NDÂ NÈTÈ mì ndâ tú mì Jézù

Lúkà 'va mbí Tèyófilò gítí kpédélé wáràgà mì wó

¹ Ákoo, Tèyófilò, ye táánò gbí kpédélé wáràgà mì ye cu có gítí ndâ, ye i tí nó 'dáá gí náa Jézù táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó náa yí nìbà ndú nó 'dáá gí, jì wò gí. Ye 'bità bà 'deke ndâ i tí nó náa yí táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó náa yí nìbà ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'do ká ngé rẹngbó ndú, ² yee tí o bà te yí ya tí gí gbíri á bindi bà 'dè có mì wó jì ndâ tú mì wó náa yí táánò tuu Bèri-mi-Mbíri gí bà ɾuka ndú jì yí nó. ³ Gbí ndâ sili tí nó zì'duù-só mbe 'bità 'do tí o bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, yee tí o bà ya yí gí gbíri nó, yí dù kù túbà tí wó jì ndâ tú mì wó gbí ndâ ɾa kpokèjì me mbè ta kponje gítí ndú wálá, máa, yí kuu tí tí wu yí kálásè. Yí delè gbí ndâ o bà túbà tí wó jì ndú nó kù 'dè có jì ndú gítí bà dù Mbíri tí gba.

⁴ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù zò i ta ndâ tú mì wó, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú éno máa, «Yo 'ví nje nó 'do Jèrùzàlémè lá, yo dù ká Jèrùzàlémè, wàa yo 'ví ùndi cí tí nó náa Bu ye táánò ci ta yo, náa ye táánò 'dè có jì yo gítí nó. ⁵ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò kù caka tí ndâ 'duù a i ta ngo, káa áa kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri á bindi lambu sili.»

Bà te Jézù ya tí gí gbíri

⁶ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jézù mà gii kili ta bà muu ndú ta ndâ tú mì wó káká'í gí, ndâ tú mì wó gii 'vee yí, máa, «O tí nó gí gí, Mbe tí ze? Áa bà dù nó a o bà le ndi bèrè mì ndâ kòtì Ìzìriyèlì jì ndú ká nó?»

⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú éno máa, «Bà ɾò o bà gí o tí nó, ta bà 'deke sè sili gítí bà co ɾi tí nó náa a Bu ye táánò ká 'deke ta 'dóó wotí mì wó nó me nètè mì yo lá. ⁸ Káa ta o tí nó, Bèri-mi-Mbíri má gí gí, a yí ká bà je wotí jì yo tacó bà 'dè có gítí ndâ i ɾinó náa yo táánò ɾò ye kù bàkà nó, ta wotí bà 'vanda ndi ndâ có ɾinó náa yo táánò 'di 'do gbí nje ye nó, jì ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndâ 'duù gbí to Sámáriyà, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

⁹ Ndâ tú mì Jézù mà gii zeke'o bindi bà 'dè có tí nó mì wó jì ndú, ndú gii ɾò Jézù kù ya zùù gí gbíri. Ndú mà gii zeke'o, ndú gii ɾò kùlù mù yiiga bà tí wó 'do tí ndú gí. ¹⁰ Káa si ndú gbí-gbì kù yee ɾo ndú gí tàkò Jézù gbíri, ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu cé-ce bònggò gii ɾò tíyò dè rẹgbà tí ndú, ¹¹ bindi ndâ 'dakò tí nó gii 'vee ndú, máa, «Yo ɾò tíyò bà-i-nó kù zeke a o yè gí gbíri, ndi yo ndâ 'duù Gáliléyà? Gbèe Jézù tí nó náa à kpónó te yí 'do tí yo ya tí gí gbíri nó, bà dele ndi wó gí ká gbí ɾa gbèe kpokèjì tí nó náa yo ɾò yí kù ya tí gí yaà nó.»

Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù mà gii ya gí gbíri gí, ndâ tú mì wó gii dele ndi ndú 'do pí Gú Mbà ya gí Jèrùzàlémè, tí òkò to náa 'duù mà nó ta ɾi bà wotí gbí tàkùlì mì ndâ Jùdéyà káa có gítí wó wálá. ¹³ Ndú mà gii yee Jèrùzàlémè, ndú gii kaa ya gí gbí soro, tí 'bá tí nó náa ndú ta o tí nó kù dù tí nó. À kuu tí ta o tí nó a Piyétòrò, gii je Jòvànì, gii je Jákòmò, gii je Àndèréyà,

gii je Filípò, gii je Tòmázò, gii je Bāràtòlòméyò, gii je Mátèyò, gii je Jákòmò tí 'viì mi Àliféyò, gii je Sìmoné tí tó 'viì-'bá, gii je Júdá tí nó tí 'viì mi Jákòmò nò. ¹⁴ Ndú kili bà muu ndú ta ndâ niù me mbè, gii je Màriyà tí nawu Jézù, ta ndâ ná'vindí Jézù, kù 'deke tí ndú ji Mbíri.

Bà bàkà Mátíyà tí tú mi Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, Piyétòrò gii rò tíyò kùro ndâ mbe ùnje gítí có mi Jézù mbe kili ta bà muu ndú go ndâ 'duù dè gítí zi'duù-vò ta zi'duù-gbaànjé pí (120). ¹⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ndâ ná'vindí ye, kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mi Mbíri nó bà bàkà tí, có tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba mi ndâ Jùdéyà 'dè sàà táánò ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri gítí i tí nó mbe gii bàkà tí mítí Júdá tí nó táánò tí mbe tè kùro ndâ 'duù ya tí gí bà zèè Jézù nò. ¹⁷ Júdá tí nó táánò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo, náa ndoo táánò kù bàkà nètè tí nó náa ndoo kpónó kù bàkà nó ta ndú. ¹⁸ Káa go ñinó náa yo ñò ni gí nó, yí táánò gii sì njí ta mboo náa yí táánò 'dè 'do gbí zu nètè tí nó mi wó nò. Yí táánò gii 'va ñjì wó yee wélé-wele mí to mí gbí u ñjì tí nò, ¹⁹ náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí táánò 'di có tí nó gí. Bìndi rẹ ñjì tí nó gii dù a Njí-mbelè, káa à má gbí có mi ndâ Jùdéyà, à kù ni mítí a «Àkèlèdámà.» ²⁰ À kpónó cu mí gbí wáràgà mi ndâ Muu-cè éno máa, <'Bá bìndi wó 'ví 'bu kpú.

À 'ví o gbí mòòkò bìndi wó káa kùlè.>

À gii cu 'bí káká'i éno máa,

<'Bí 'duù 'ví zèè nètè bìndi wó.>

²¹ «À má éno, kózò tí ndoo kpónó bà ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù dù ta ndoo gbí ndâ o tí nó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo Jézù táánò kù mèrèkè to ta ndoo nó, ²² tí 'duù ñinó mbe 'bità bà dù ta ndoo 'do tí o tí nó táánò náa Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù nó, yee tí o tí nó náa à gii te ta Mbe tí ndoo ya tí gí gbíri gí nò. Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó.»

²³ Piyétòrò mà gii 'dè có tí nó cee gí, ndú gii cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò, ndâ Jùzépè náa à kù ni mítí wó a Bāràsábà ta kpo rẹ wó a Júsitò, ta 'bí 'dakò ta rẹ wó a Mátíyà, máa, à ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú, wàa yí 'ví zèè nètè bìndi Júdá. ²⁴ Bìndi ndú bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Mbíri éno máa, «Ákoo, Mbe tí ze! Wò ñò có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé ni gí. À má éno, túbà tí 'duù ñinó náa wò cu 'bì lo mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó ji ze, ²⁵ tacó wàa, yí 'ví zèè nètè bà nó tú tí nó náa Júdá jee mí to, yí gii ya gítí 'dóò bándò mi wó gí nò.» ²⁶ Ndú mà gii ki-mbíli, à gii rò a i mítí Mátíyà. Bìndi ndú gii 'deke yí toko ta sè ndâ tú mi Jézù muu'bì-nje gbaànjé, bàkà muu'bì-nje só.

2

Sili zi'duù-só-nje muu'bì

¹ Ta sili zi'duù-só-nje muu'bì bìndi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèli-mi-Mbíri, ndâ mbe ùnje gítí có mi Jézù gii kili mí tà gbèè tà'i. ² Ndú bà-i-nò gii gu káa ndii ta wo i go wo gbolò pípiri nó kù gí 'do tàri. Wo i tí nó gii yè tà'i tí ndú gí. ³ Bìndi ndú gii ñò 'bí i go meme wu nó njèè

cee muu ndú 'dáá gí. ⁴ Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò giì je wotí ji ndú 'dáá gí me gbolò, bindi ndú giì 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí ña tende nje có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri.

⁵ Ta o tí nò, ndâ Jùdéyà ñinó mbe zèè có gítí tàkìì mì ndú kácá-kácá nó kili 'do muu to tí nó 'dáá gí mí Jèrùzàlémè. ⁶ Ndú mâ giì 'di ña wo i tí nò, ndú giì kili 'dáá gí mí bà gbèe to ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Káa nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí, tacó ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí giì dù kú 'di kòcò ndâ tú mì Jézù kú 'dè có gbí ndâ nje có mì ndú. ⁷ Bà 'dè có giì dù káa kpò ndú 'dáá gí gí. Ndú giì si káa nje ndú nga-ngàà kú zeke ta ndâ tú mì Jézù.

Bindi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À kú 'dè có tí nó kuu nó me ndâ 'duù tí nó mbe gí 'do gbí to Gàliléyà nó lá? ⁸ Káa à giì bàkà ée, káa ndoo kú 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kú 'dè nó gbí ndâ 'dóó nje có mì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí? ⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndoo gí 'do Pàrásiyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mídi, ndâ 'bí 'duù gí 'do Èlámì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mèsòpòtámìyà, ndâ 'bí 'duù gí ká 'do gbí ndâ to Jùdéyà to nò, ndâ 'bí 'duù gí 'do Kàpàdósìyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Póndùsù, ndâ 'bí 'duù gí 'do Àsiyà, ¹⁰ ndâ 'bí 'duù gí 'do Fìrìjìyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Pàfìliyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Másiiri, ta ndâ to Líbiyà á dê-dê ta Sìrìni, ndâ 'bí 'duù a ndâ wìri tí ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí tende ña 'duù mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gí mbe gí 'do Rómà, ¹¹ ndâ 'bí 'duù gí 'do Kèrèti, ndâ 'bí 'duù gí 'do Àrábìyà. Káa ndoo 'dáá gí kú 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kú 'dè gítí ndâ kpo-kpò i tí nó náa Mbíri bàkà nó gbí ndâ 'dóó nje có mì ndoo.»

¹² Nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí. Bà 'dè có gítí i tí nò mbe bàkà tí nò giì dù káa kpò ndú maa gí. Bindi ndú giì dù kú 'vee gbí ña i tí nò gbí òkò tí ndú. ¹³ Káa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì dù kú lòkò'bò có gítí éno máa, «Rù'bù ngú cù ndii muu ndâ ka yo gí.»

Piyétòrò 'dè có ji ndâ mbè 'duù

¹⁴ Káa Piyétòrò bà-i-nò giì a gí yaà, bindi sè ndâ 'bí ka wó tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé 'dáá gí giì a gí tàkò wó. Bindi Piyétòrò giì 'dè có ji ndâ 'duù tí nó binjìlì nò ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo tí ndâ 'duù Jùdéyà, ta yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kú 'vala gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo si bà gíri'o gítí i tí nó mbe bàkà tí nó mí to. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji yo nó nìkì maa.

¹⁵ À tí ndâ 'dakò tí nó me pe go có tí nó náa yo kú koṛo nó lá. Tacó ri kpónó káa ri dú'o. ¹⁶ Ñinò a i tí nó náa Jówèlì, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri dígíséé, 'dè có gítí éno máa, Mbíri máa,

¹⁷ «Ye bà si Bèri mì ye 'ví gí gí gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbí ndâ ndòngbú sili tí ò kèjì nó.

Ndâ 'viì mì yo ta ndâ nájú yo bà giì 'dè-kòcò,
ndâ 'viì-dakò mì yo bà giì ñò ndâ i go ndâ i gbí riì,
ndâ kpo 'duù mì yo bà giì ri ndâ riì.

¹⁸ Ye bà si Bèri mì ye 'ví gí gí gbí njembí mí muu ndâ bòò mì ye ta ndâ jù i-gbí-kecì mì ye,
gbí ndâ sili tí nó,
bindi ndú bà giì 'dè-kòcò.

¹⁹ Ye bà giì tubà ndâ seṛè mì ye mí tàri yaà,
bindi ye bà giì bàkà ndâ ndi 'bi ye mí muu to tí nó.

20 Ẹo Ẹi bà gii 'di gí,

bìndi Ẹo pì bà gii 'visi tí tí mbelè,

á kùro o bà too gbolò yé tí nò mì Mbe tí ndoo nò.

21 Ndâ 'duù ñinó mbe kù nì «Ákoo» jì Mbe tí ndoo nó 'dáá gí bà 'de 'vála gí.»

22 «Ndâ kòtí Ìziriyèlì, yo sè tù yo gítí có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè nò. Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò táánò a 'dakò náa a Mbíri ká wu yí jì yo. Táánò si yí kuu gbí òkò tí yo nó, Mbíri je a yí tí mbe bàkà ndá kpo-kpò i, ta ndá seṛè, ta ndá i ñinó mbe túbà wotí mì wó tí Mbíri, á go ñinó náa yo 'dáá gí nò ni gí nò. 23 Mbíri táánò je 'dakò tí nó mí 'bì yo 'do ká gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri náa yí nò ni sàà kùro gí. Yo táánò gii kpì ngbàngà tí wó jì ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò, bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù ta 've nderè. 24 Yo táánò zi yí gí, káa Mbíri gii te yí gí yaà 'do gbí ku gí. Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tacó wotí mì ku gítí bà zèè yí mí gbí zàà mì wó tí ku ngé gí wála. 25 Tacó Dàvidè tí gbolò gba mì yo tí ndá Jùdèyà táánò 'dè có gítí wó éno máa,

«Ye kù nò Mbe tí ye kùro ye ta o 'dáá gí.

Yí kù dù gbí kù'bì mì ye,

tacó wàa njembí ye 'ví mù lá.

26 Tacó éno, tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pètékè'i.

Ye delè kù 'dè káa líkí nje.

Ye delè kpónó kù tè káa wo ye kù ù ta ndi wúnò.

27 Tacó wò bà jee lílì ye mí 'bá mì ndá ku wála,

wò delè bà si dii ye, tí bòò mì lo, náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nó, 'ví jì'vì to wála.

28 Wò túbà ndá kpokèjì mì 'vála jì ye gí,

wò bà si tàkòcò ye 'ví peteke ta bà dù ye mì ndà.»

29 «Ndâ ná'vindí ye, ye kpónó kù 'dè có jì yo ngbáràngà'i éno máa, Dàvidè tí Ẹngbó ndá mbe jò ndoo cì gí. À gii duu yí ta muu'dú wó yee gbí Ẹi tí nó wúnó nó kuu gbí òkò tí ndoo. 30 Yí táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, tacó éno, yí táánò nò ni gí máa, Mbíri táánò see tí wó jì yí éno, máa, yí tí Mbíri bà kì 'bí 'vii-gù yí tí Dàvidè mí pí jàlàmbà bìndi yì.

31 «I tí nó náa Dàvidè táánò nò, bìndi yí gii 'dè có gítí si à bàkà tí kálásè nò, a bà 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó. Bìndi-Mbíri a 'duù tí nó náa Mbíri jee yí mí 'bá mì ndá ku lá, dii wó delè táánò volo lá. 32 Mbíri táánò te 'dakò tí nó tí Jézù nò gí yaà 'do gbí ku gí, náa ze 'dáá gí mbe kù Ẹò tìyò kùro yo nó nò yí ta Ẹo ze á bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. Ze delè kù 'dè yúco gítí jì ndá 'duù.

33 À kpónó te yí ngéé gí yaà gbíri gí gbí kù'bì mì Mbíri, bìndi Bu wó gii je Bèri-mì-Mbíri jì yí, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta yí nó gí. À má éno, ndá i tí nó náa yo kù nò kpónó nó, ta có tí nó náa yo kù 'di kpónó nó, a ndá i-nambeè náa Bèri-mì-Mbíri ká bàkà jì ndoo. 34 Tacó Dàvidè táánò jé ya gí yaà gbíri lá, káa ñinó a ndá có náa a yí táánò ká 'dè éno máa,

«Mbíri 'dè có jì Mbe tí ye éno máa,

Kì tí lo mò gí gbí kù'bì mì ye,

³⁵ yee tí o tí nó náa ye bà bàkà ndâ ku'di mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.»

³⁶ «Taco éno, yo tí ndâ kòtì Ìzìriyèlì 'dáá gí 'ví nò ni ngbáràngà'i éno máa, Mbíri bàkà Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpè mù nó tí Mbe tí ndoo, delè tí Bindi wó tí Mbíri gí.»

³⁷ Ndâ 'duù mà giì 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè nò, ndú giì 'vee ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó tú mì Jézù, máa, «Ze 'ví bàkà a ña yè, ndâ ná'vindí ze?»

³⁸ Káa Piyétòrò giì 'visì có ji ndú máa, «Yo 'visì kòzò tí muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, wàa à 'ví caka tí yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri. Taco wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí ji yo gítí ndâ vò i mì yo, wàa Mbíri 'ví je ta i-nambee mì wó tí nó tí Bèri mì wó tí Mbíri nó ji yo. ³⁹ Taco cí tí nó náa Mbíri táánò ci nó a i ji yo, ta ndâ 'viì mì yo, ta ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe me 'dú nó, giì je ndâ 'duù ñinó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo tí Mbíri bà giì tè'è tí ndú gí mì wó nò.»

⁴⁰ Piyétòrò giì dù kù kili nje ndâ 'duù tí nó gítí kpokèjì mì Mbíri go bà kili nje gbi nó ta cèe kòndi, ta bà yìi ndú éno máa, «Yo 'vala m̀iri yo 'do tí ndâ vóló-volo 'duù tí nó náa yo kpónò kù 'vala ta ndú nò!» ⁴¹ Ndâ có mì Piyétòrò náa yí 'dè ji ndâ 'duù tí nó nò giì ya gí gbí muu ndú gí. Bindi à giì caka tí ndâ mbe ùnje gítí ndâ có mì wó nò gí. Muu ndâ ngú 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ̀ri tí nó 'dáá gí go ndâ 'duù álifi ta'ò.

Kpédélé bà muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri

⁴² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri 'dáá gí giì tee njembí ndú kpolo ngé ma mítí bà ñibà i mì ndâ tú mì Jézù, ta bà dù tí ndâ ná'vindí gbaànjé, ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé, ta bà 'deke tí ndú ji Mbíri toko gbaànjé. ⁴³ Ndâ sèrè, ta ndâ ndi 'bì ndâ tú mì Jézù náa ndú kù bàkà gbí ndâ o tí nó giì te gúku mítí ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

⁴⁴ Ndâ mbe tee njembí ndú mítí có mì Jézù 'dáá gí giì 'vala toko gbaànjé ta gbèe njembí ndú ta rè 'duù muu ndâ i mì ndú 'dáá gí wálá. ⁴⁵ Ndú 'dáá gí giì sì ndâ i ñinó náa à sàa kuu mì ndú kùro bà ùnje mì ndú gítí có mì Bindi-Mbíri nó 'dáá gí gí 'dè, bindi ndú giì njèè gbí mboo tàkò ndâ i tí nó gbí 'bí ña kèjì náa à 'boo 'duù lá. ⁴⁶ Ndú giì dù kù kili ta bà muu ndú ta ̀ri 'dáá gí mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú delè giì dù kù nò ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé ta ndi tí ndâ 'bá mì ndú ta pétékè tàkòcò ndú, ta 'bí ña tende ña có gbí njembí 'bí 'duù gítí 'bí ka wó wálá. ⁴⁷ Ndú giì dù kù ùlù Mbíri, bindi ndâ 'duù 'dáá gí kù zeke ndú ta pétékè tàkòcò. Bindi Mbíri kù kaa ndâ 'duù ñinó náa yí 'vala ndú gí nó ta ̀ri 'dáá gí toko mítí ndú.

3

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'vala 'bí mbe nò'o

¹ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ̀ri-'dè'o, si ̀ri gí tí ̀ri bà 'deke tí ndâ 'duù ji Mbíri gí, ² ndú giì ñò ndâ 'duù kù làngà 'bí 'dakò ndii ta tí ndú. 'Dakò tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù làngà yí nò a 'duù ñinó náa à jò yí tí mbe ósú, náa ndâ kò wó gbele've 'do ká gbí yì nawu wó. Káa ndâ 'duù kù làngà yí ya tí gítí

'bí njekèjì ndùgù 'bá-Mbíri gbaànjé náa à kù nì mítí a Banga-Njekèjì-Ndùgù, tacó wàa, yí 'ví kù yù i 'do tí ndâ mbe kù rì jí gbí ndùgù ta rì 'dáá gí.

³ 'Dakò tí nò mà gii nò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù rì jí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gii yù i 'do tí ndú. ⁴ Káa, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii zeke yí ngbóó, bindi ndú gii 'dè có jí yí máa, «Zeke ze!»

⁵ Yí mà gii 'di có tí nò náa Piyétòrò 'dè jí yí nò, yí gii 'visì tí wó ta bà zeke'o go'i gítí ndú, máa, ndú kèjì jí bà je i jí yí. ⁶ Káa Piyétòrò gii 'dè có jí yí máa, «Ndâ nji gùrúsù fádà ta dâ'bì mì ye tacó bà je jí wò wálá. Káa ye bà je jí wò a i nìnó náa à kuu mì ye nò. Ye kù 'dè có jí wò ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri, mbe jí 'do Názàrètì éno máa, wò a jí yaà, wàa wò 'ví nò nó!»

⁷ Piyétòrò bà-i-nò gii yuu 'bì wó ya tí jí bà zèè ta 'bì 'dakò tí nò, bindi yí gii koni ta yí jí bà rò tíyò. Káa à káa póó bà ja 'dakò tí nò mì Piyétòrò jí yaà, wu gii jí gbí ndâ kpátù kò wó ta ngii-ngíi kò wó gí.

⁸ Yí gii o jí yaà, bindi ndú gii 'bità bà nò nó ta ndâ Piyétòrò 'do njekèjì ndùgù kù ya jí rùkàtiì 'bá-Mbíri. Yí gii nò, ta bà o jí yaà, ta bà ùlù Mbíri. ⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe tí bìnjii mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó mà gii nò yí kù nò ná ta bà ùlù Mbíri, ¹⁰ ndú gii nò yí ni tí 'dakò tí nó mbe kù ki tí wó tí Banga-Njekèjì-Ndùgù 'bá-Mbíri kù yù i 'do tí ndâ 'duù nó gí. Bindi nje ndú gii 'dèè gítí bà 'dè có gítí ña i tí nò mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nò nó gí.

Piyétòrò 'dè có jí ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹¹ Ndâ 'duù mà gii nò bà nanaka 'dakò tí nò mí règbà tí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì, nje ndú gii 'dèè gí, bindi ndú gii ki ta ngelè kpúkú ya jí mì ndú tí bàndò tí nó náa à kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómònì nò. ¹² Piyétòrò mà gii nò bà kaa ndâ 'duù tí nó gí gítí ndú, yí gii 'dè có jí ndú máa, «Yo kù si nje yo tí nga gítí i tí nó mbe bàkà tí nó tacó yè, ndâ Íziriyéli? Yo kù dongbo ọo yo gítí ze tacó yè? Yo koọo có máa, 'dakò tí nò kù nò nó 'do gbí 'dóó wotí mì ze? Yí kù nò nó 'do gbí 'dóó bà niki ze? ¹³ A Mbíri mì Àbiráámò, tí Mbíri mì Ízákò, tí Mbíri mì Jákòbè, tí Mbíri mì ndâ ká gù yo, ká bàkà i tí nò, tacó bà te duù mítí Bòò mì wó Jézù, tí gbèè Jézù tí nó náa yo táánò kpì ngbàngà tí wó, máa, à 'ví zì yí gí nò, Jézù tí nó náa yo táánò bè yí mì kùro Pílátò nò, Jézù tí nó náa Pílátò táánò 'dè có jí yo máa, yì bà njaanga yí 'do gbí zàà gí, káa yo gii biya có mì Pílátò gí. ¹⁴ Yo gii biya 'duù tí nó ta ndi vò i tí wó wálá, tí 'duù nìnó jáá nó gí. Yo gii yòòngò Pílátò máa, yí njaanga a mbe zì ku 'do gbí zàà, ¹⁵ bindi yo gii zì mbe je 'válá jí ndâ 'duù gí. Káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gí. Ze a ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁶ Káa à kpónó káa gbèè Jézù tí nó náa yo táánò bè yí jí ku nó ká 'vala 'dakò tí nó á kuu kùro yo, náa yo nò yí ni ngbáràngà'i gí nó, á 'do gbí có bà tee njembí ze á mítí wó tí Jézù. A bà tee njembí ze á mítí Jézù nò ká je wotí jí 'dakò tí nó náa yo kpónó kù nò yí nò.

¹⁷ «Káa ye kpónó nò ni gí, ndâ ná'vindi ye, máa, yo ta ndâ gba mì yo táánò nò i tí nó náa yo kù bàkà nò ni lá. ¹⁸ Káa njinò táánò a 'bí ña i náa a Mbíri ká bàkà éno, tacó wàa ndâ có tí nó náa yí tí Mbíri táánò tuu ta ndâ mbe 'dòkò có mì yí éno máa, Bindi-Mbíri bà kònò sé'i nó, 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ À má éno, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì mì yo gí. Yo 'visì tí yo jí mì Mbíri, tacó wàa yí 'ví toọo ndâ vò i mì yo gí.

Delè tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta làmbu gúlúsù pípìrì 'do mì Mbe tí ndoo tacó bà 'dèè njembí ndoo, ²⁰ wàa yí 'ví tuu ta Jézù tí nò tí Bìndi wó tí Mbírì náa yí cu 'bì wó mítí wó tacó tí yo sàá gí nó jì yo. ²¹ Yí tí Jézù bà dù ká gbírì yee tí o bà gí ndâ i muu to tí nó 'dáá gí tí ndâ ngú i, go có tí nó náa Mbírì dígísèè tuu ta ndâ tó mbe 'dòkò có mì wó gí gí kò ta kò gbí o mì ndâ ká gù yo nò. ²² Tacó kòcò Mòze náa yí 'dè dígísèè éno máa,

«Mbe tí ndoo tí Mbírì bà bàkà 'bí 'duù tí mbe 'dòkò có mì wó go ye nó jì yo.

'Duù tí nò bà dù a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'dóó ná'vìndí yo.

Yo 'ví 'di ndâ có ònó náa yí kèjì gí bà 'dè jì yo nó 'dáá gí.

²³ Áá bà mò 'duù ònó mbe 'di có mì mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó lá nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbírì gí.»

²⁴ «À má ta bà 'dè có ta yúco, Sàmùwélè tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, gii je ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dáá gí mbe gí gí tàkò wó nó dígísèè 'dáá gí, kù 'dè có tù ta 'bì ndú ká gítí o bà co ndâ rì tí nó. ²⁵ Yo a ndâ mbe zèè mbèlè bìndi ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì. Yo a ndâ 'viì gbí mbèlè tí nó náa Mbírì dígísèè njù ta gù ndoo tí Àbìráámò ta o tí nó náa yí 'dè ta có jì Àbìráámò éno máa,

«Ye tí Mbírì bà cù 'dè ngo cù ye mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta rè mì ndâ 'viì-gù mì lo,» nò.

²⁶ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí Bòò mì wó, bìndi yí gii tuu yí kpédélé'í gí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, ta bà 'visì muu yo gbaanjé-gbaanjé 'dáá gí 'do tí ndâ vò i mì yo.»

4

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

¹ Káa si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí-gbì kù 'dè có jì ndâ 'duù, ndú má gii zeke'o, ndú gii nò ndâ 'bí bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà, ta kùro ndâ mbe kù kpolo tí 'bá-Mbírì, gii je ndâ Sàdùkáyò, tí ndâ 'bí ña 'duù gbí òkò tí ndâ Jùdéyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, gbo ndú gbírì gí. ² Có tí nó mbe kpolo tàkòcò ndâ kpo-kpò 'duù tí nó náa ndú gii ya tí gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì nò a có bà ñbà i mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì jì ndâ 'duù gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, náa ndú kù kò ta kò jì ndâ 'duù éno máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò. ³ Ndú bà-i-nò gii kaa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ya tí gí gbí zàà, wàa à 'ví gii 'viiki gbí có mì ndú ta 'bí yé, tacó rì ta o tí nó ta gí. ⁴ Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'dè ta 'dè'o tí nó nò gii ùnje gítí có mì Jézù gí. Muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí toko mítí ndâ ká ònó ta o tí nó gii dù dè gítí ndâ 'dakò álifì vò.

⁵ Yé má gii too gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ mbe ñbà tàkù mì ndâ Jùdéyà, gii kili mí Jèrùzàlémè, ⁶ ta ndâ Ánà (tí 'bí ká Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndú náa ngáangbá gba mì ndô Ròmánò mò yí 'do gbí nètè gí), gii je Kàyífà, gii je ndâ Jòvànì ta Àlèsándòrò, ta ndâ 'bí 'duù náa rẹngbó bà jò ndú 'do a i tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì. ⁷ Ndú gii tuu tú gí tàkò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà. À má gii kaa ndú gí tí gí kùro ndú gí, ndú gii kaa ndú mí gbí uù, bìndi ndú gii 'bità bà

'vee gbí nje ndú máa, «Yo bàkà i tí nò ta ña kpokèjì ñgàyì? Yo bàkà i tí nò ta ña wotí mì yè? Rè 'duù tí nò mbe je wotí tí nò jì yo nò a 'dì?»

⁸ Káa Bèrì-mì-Mbíri gii je wotí jì Piyétòrò me gbolò, bìndi yí gii 'visì có jì ndú máa, «Yo tí ndá gba mì ndá 'duù, gii je yo tí ndá kpo 'duù, ⁹ yo wúnó má kú 'vee gbí nje ze a i gítí có nambeè tí nó náa ze bàkà jì 'dakò tí nó táánò mbe kú ìrì ta to nó, yo má kú 'vee a kpokèjì bà 'vala yí mì ze, ¹⁰ tàkòcò ye peteke gítí bà 'visì có jì yo tí ndá gba, ta ndá kpo 'duù, ta yo tí ndá kòtí Ìzìrìyélì 'dáá gí, ngé ma, máa, ze 'vala 'dakò tí nó ta rè mì Jézù tí nó tí Bìndi-Mbíri mbe gí 'do Názàrètì nò, Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí ñjèèkpè mù, káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gí nò. 'Dakò tí nó wúnó kú rò tíyò kùro yo ta sé'i cee mbéé 'do tí wó gí nó a i ta rè mì wó tí Jézù, ¹¹ tí díí tí nó náa à cu có gítí mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa,

«Díí tí nó náa yo tí ndá mbe bì 'bá bè gí nó,

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá.»

¹² Tacó à nì rè 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù muu to tí nó jì ndá 'duù máa, yí a mbe 'vala ndoo, á bìndi rè wó nò lá.»

¹³ Nje ndá gba ta ndá kpo 'duù gii 'dèè gítí ndá Piyétòrò ta Jòvànì gí. Ndú má gii 'viiki rẹngbò ndú gbí òkò tí ndú, ndú gii ñò ndú ni ká tí ndá 'duù sínò jé mbe ki tí ndú ñjewu ta ndá kpo-kpò mbe ñibà tàkìlì mì ndá Jùdéyà lá ni gí. Ndú delè gii ñò ni gí máa, ndú táánò kú dù a i ta Jézù. ¹⁴ Káa ndú má gii ñò 'dakò tí nó náa ndú 'vala yí nó kú rò tíyò rẹgbà tí ndú, bà 'dè có gii dù káa kpò ndú gí. ¹⁵ Tacó énon, ndú gii 'dè có jì ndú máa, «Yo yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii tacó wàa ndá gba 'ví waa ta có.»

¹⁶ Ndá Piyétòrò ta Jòvànì má gii yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii gí, ndá gba gii 'bità bà 'viiki gbí có mì ndú, máa, «Ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè ta ndá 'dakò tí nò? Tacó ndá 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí ñò ña tende seřè tí nó náa ndú bàkà nó gí. Káa ñinò a i ñinó mbe je kponje 'do nje ndoo gí nó ká nò. ¹⁷ I ñinó náa ndoo kpónó bà ni bà bàkà gí nó káa bà rò bà 'vèè có seřè tí nó gí kùro, ta bà ci ndú máa, ndú káká'i 'ví nì rè Jézù tí nó jì 'bí 'duù lá.»

¹⁸ Ndá gba má gii 'viiki gbí có mì ndá Piyétòrò ta Jòvànì cee gí, ndú gii tè'é tí ndú, bìndi ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo bà ñibà i jì ndá 'duù ta rè Jézù 'ví dù káa yí nò.»

¹⁹ Káa ndá Piyétòrò ta Jòvànì gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo kořo muu yo, yúcó kùro Mbíri má a bà 'di có mì yo mì ze á co tí bà 'di có mì wó tí Mbíri, wàa ze 'ví 'di ndòngbú có ñinó náa yo bà 'dè jì ze nò. ²⁰ Tacó ze bà rò tíyò 'do tí bà ma có i tí nó náa ze ñò ta ro ze gí nó wálá. Ze delè gítí bà nè nje ze a 'do tí bà ma có tí nó náa ze 'di ta tù ze gí nó wálá.»

²¹ Káa ndá gba gii ci ndá Piyétòrò ta Jòvànì káká'i, máa, «Ndòngbú tí yo.» Ndú 'de kpokèjì bà waa có mítí ndá Piyétòrò ta Jòvànì ta o tí nó lá, tacó ndá 'duù 'dáá gí ta o tí nó kú ùlù Mbíri tacó i tí nó mbe bàkà tí nò.

²² 'Dakò tí nó náa ndá Piyétòrò ta Jòvànì bàkà seřè tí nó mítí wó nó a 'duù ta ndoo tí wó ndii zì 'duù-só gí.

Ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù 'deke tí ndú jì Mbíri

²³ À má gii njaanga ndá Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà gí, ndú gii ya gí 'bá, bìndi ndú gii 'vanda ndi ndá có tí nó náa ndá Kùro ndá bu-Mbíri,

ta ndâ kpo-'duu-'bá, 'dè ji ndú nó ji ndâ 'bí ka ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù. ²⁴ Ndâ ka ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà giù 'di ndi ndá có tí nò, ndú giù 'deke tí ndú ta njembí ndú gbaànjé ji Mbíri éno máa,

«Áá Mbe tí ze, tí mbe suu tàrì, ta to tí nó, ta ndâ kpo-kpò ngo. A wò ká suu ndâ i gbíri, ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ndâ kpo-kpò ngo 'dáá gí! ²⁵ A wò dígísèé ká tuu Bèri mì lo tí Mbíri gí bà wu có mí gbí nje gù ze tí Dàvidè, tí bòò mì lo, bìndi yí giù 'dè có éno máa, <Ndâ 'duu tí nó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó kù luguu tí ndú ta gbínje tacó yè?»

Ndâ 'duu kù koṛo có gítí ndâ i ñinó ta gbí ndú wálá nó tacó yè?

²⁶ Ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù ja gó,

bìndi ndâ kpo-kpò 'duu kùro ndâ 'duu kù toko có gítí Mbe tí ndoo. Ndú delè kù toko có gítí 'Duu mì Mbíri á tí Bìndi-Mbíri nò.»

²⁷ «Có tí nó náa Dàvidè 'dè nò dú giù bàkà tí gí. Tacó ndâ Èródè ta Pónísiyò Pilátò táánò giù toko có ta ndâ 'duu ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, ta ndâ Ìziriyèlì mí gbí gbata tí nó, gítí Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí, náa wò je yí tí Bìndi lo tí Mbíri nò. ²⁸ Ndú dígísèé toko có tí nó ká tacó bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí náa wò ta wotí mì lo tí Mbíri koṛo có gítí ndú cee sàà gí, máa, ndú kèjì gí bà bàkà tí nò. ²⁹ Nògí, koṛo muu lo gítí ndâ cí tí nó náa ndú ci ta ze nò, Mbe tí ze. Koní ndâ bòò mì lo, tacó wàa, ndú 'ví ma có mì lo ta yú njembí ndú. ³⁰ Ya'va 'bì lo, wàa wò 'ví 'vala ndâ mbe nò'o. Wàa, wò delè 'ví bàkà ndâ seṛè, ta ndâ i ñinó mbe 'dèè nje ndâ 'duu gí nó, ta ṛè mì Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nò.»

³¹ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mà giù 'deke tí ndú ji Mbíri cee gí, to giù tanga tí tí bàndò tí nó náa ndú kili mítí nò. Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò giù je wotí ji ndú me gbolò, bìndi ndú giù 'bità bà ma có mì Mbíri ta gúku tí ndú wálá.

Cè ña bà 'vala ndò mì ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù

³² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí ta o tí nó giù ère gba có mì ndú ká gbaànjé, ta vò njembí gbí òkò tí ndú wálá. 'Bí 'duu delè mbe nì, «I mì ye,» gítí 'dóó i mì wó ta o tí nó gbí òkò tí ndú wálá. Ndâ i ñinó náa ndú kili nó 'dáá gí tacó tí ndâ 'duu 'dáá gí. ³³ Ta o tí nó, ndâ tú mì Jézù giù dù kù ma có bà 'vala ndi Mbe tí ndoo tí Jézù 'do gbí muu'dú wó ta wotí ká tí. Mbíri delè giù cù 'dè ngo cù wó me gbolò mítí ndú 'dáá gí. ³⁴ 'Bí 'duu gbí òkò tí ndú mbe wa i ta o tí nó wálá, tacó ndâ 'duu ñinó gbí òkò tí ndú ta to nji kuu mì ndú, ta ndâ 'duu ñinó ta 'bá kuu mì ndú nó, giù sè ndâ i tí nó gí 'dè, ³⁵ bìndi ndú giù kaa mboò tàkò ndâ i tí nó ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù giù njèè ji ndâ 'duu ñinó tí ndâ mbe yè gbí òkò tí ndú náa à 'ví je ji ndú nò.

³⁶⁻³⁷ Ta o tí nó, 'bí 'dakò tí 'vii kòtí Lévi náa a jò yí mí Kípùrù, ta ṛè wó a Jùzèpè, náa ndâ tú mì Jézù kù nì mítí wó a Bàrànába (gbí ṛè tí nó máa, «Mbe je wotí gítí i»), giù sè nji mì wó gí 'dè, bìndi yí giù kaa i gbí ji ndâ tú mì Jézù tacó bà njèè ji ndâ 'duu.

5

Ndâ Ànànyà ta Sàfìrà

¹ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ 'bí 'dakò ta ṛè wó a Ànànyà, ta nawù wó ta ṛè wó a Sàfìrà, giù toko có mì ndú, bìndi ndú giù sè to nji mì ndú gí 'dè.

² Bìndi Ànànyà gii je káa tí mboo tàkò nǝí mì ndú náa ndú sǝ gí 'dè nò ya tí ji ndâ tú mì Jézù, káa nawù wó 'di gbí i tí nò náa yí bàkà nò ngbàrángà'i gí.

³ Ànànyà mâ gii di ta i tí nò tí ndâ tú mì Jézù, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ànànyà, Gba-wàtà jèjèkè tí wó mí gbí njembí lo tí ña ñinó náa wò gii ngùù tí mboo tàkò nǝí mì lo gí, bìndi wò gii 'dè 'vèrè ji Bèri-mi-Mbírì tacó yè? ⁴ Táánò kùrò bà sǝ nǝí tí nò mì lo gí 'dè, à me 'dóó nǝí mì lo lá? Káa, wò tà kpèti mà gii sǝ gí 'dè gí, mboo tàkò me i mì lo tacó wàa wò 'ví bàkà tí go có mì lo gbí njembí lo lá? A yè ká a tàmuu lo gítí bà bàkà ña i tí nò? Wò 'dè 'vèrè tí nò me ji ndâ 'duù lá, wò 'dè a i ji Mbírì.»

⁵ Ànànyà mâ gii 'di có tí nò náa Piyétòrò 'dè ji yí nò, yí gii 'va tí wó to tí yú ku. Bìndi gúku gii zèè ndâ 'duù tí nó mbe 'di có i tí nò mbe bàkà tí nò nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'viì-'dakò bà-i-nò gii oloko gí yaà, bìndi ndú gii yili yí gí. Ndú gii te yí gí sè, bìndi ndú gii duu yí gí.

⁷ Ndâ 'duù mâ gii dù á bìndi bà te ku Ànànyà gí sè nò ndi-ndi-ndi éno, ndú gii ñò Sàfírà ñi gí tàkò ndú tà'i gí. Káa yí ñò i tí nó mbe bàkà tí á kùrò wó kà nó ni lá. ⁸ Káa Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ñinó wálá a kábà mboo tàkò nǝí mì yo náa yo sǝ gí 'dè nó ká nó, Sàfírà? 'Dè yúco mì lo je wàa ye 'ví 'di gí!»

Káa Sàfírà gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Iyoo, à 'dáá gí nò a yí.»

⁹ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Sàfírà máa, «Yo ta kù lo toko có gítí bà tala Bèri-mi-Mbírì gí! A yè ká a tàmuu yo gítí bà bàkà ña i tí nò? Wò 'di wo tí ndâ 'duù tí nò kèji nò gí? Ndú kpónó kù gí nò 'do bà duu ku kù lo. Ndú kpónó bà te wò gí sè delè!»

¹⁰ À káa póó bà cee có tí nò gbí nje Piyétòrò, Sàfírà ngé gii 'va tí wó gbàràsà to kùrò wó tí yú ku. Ndâ 'viì-'dakò tí nó mbe gí 'do bà duu ku Ànànyà nó mâ gii ñi gí tà'i, ndú gii 'de Sàfírà cì delè gí. Ndú bà-i-nò gii te yí gí sè, bìndi ndú gii duu yí mí règbà tí 'dakò mì wó. ¹¹ I tí nò gii te gúku mítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di tà wo nó 'dáá gí ngé ndii gí.

Ndâ seɾè

¹² Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù má gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbírì gbí ndâ o tí nò, ndú kù gii kili ká ta bà muu ndú mítí 'bí bàndò gbí ndùgù 'bá-Mbírì náa à kù nì mítí a Tàzo-mi-Sólómòni. Ndâ tú mì Jézù gii dù kù bàkà ndâ seɾè, ta ndâ kpo-kpò i mbe kù túbà wotí mì Mbírì ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó ènò, gúku gii kpò ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó 'do tí bà yuu tí ndú gí gbí òkò tí ndú gí. Kpèti ká ènò, ndâ 'duù gii wu gbí ndú ngé ndii gí. ¹⁴ Káa, muu ndâ 'dakò ta ndâ ni mbe ùnje gítí có mì Jézù gii àdi me gbolò.

¹⁵ Ndâ 'duù Jèrùzàlémè mâ gii ñò ndâ seɾè tí nó náa ndâ tú mì Jézù kù bàkà nó, ndú gii tuɾu ndâ mbe nò'o mì ndú, ndú gii sii ndú kpìrì 'viì ta seè kpokèji, tacó wàa, Piyétòrò má kù ndii ta nó, wàa vòó tàzo wó 'ví có muu ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù delè gii tuɾu ndâ mbe nò'o mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó me mbè 'do gbí ndâ gbata ñinó dè-dè ta seè Jèrùzàlémè nó, gí tí ji ndâ tú mì Jézù, bìndi ndú gii 'vala ndú 'dáá gí.

À mèèkè'i tí ndâ tú mì Jézù

17 Ju kii gi te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mi wó tí ndâ Jùdéyà ñinó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, gí tàkò ndâ tú mi Jézù. 18 Ndú bà-i-nò gi zèè ndú, bindi ndú gi kaa ndú mí gbí gbolò zàà. 19 Káa o má gi bèè gi, basili mi Mbíri gi njaanga njekèji zàà tàkò ndú, bindi yí gi kaa ndú gí sè. 20 Yí gi 'dè có ji ndú máa, «Yo ñè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, wàa yo 'ví ma có gítí ngú ña 'válá tí nó ji ndâ 'duù.» 21 Ndâ tú mi Jézù gi ñè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bindi ndú gi 'bità bà ma có ji ndâ 'duù si yé kù bàkà bà ngbaraŋga to.

Yé má gi too gi, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mi wó, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndâ Jùdéyà, gi kili muu ndú ta ndâ kpo-kpò 'duù mi ndâ Ìziriyéli 'dáá gi. Ndú bà-i-nò gi tuu tú ya tí gí gbí zàà, máa, à kaa ndâ tú mi Jézù kà nó gí tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ yi. 22 Ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà tí nó náa a tuu ndú nó má gi yee gbí zàà kà, ndú gi 'de ndâ tú mi Jézù tà'i lá. Bindi ndú gi dele ndi ndú ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo-kpò 'duù tí nó mbe tuu ndú nó, máa, 23 «Ze 'de njekèji nè tí rítí-rítí gi, ta ndâ mbe ù njekèji zàà kuu gbí nètè mi ndú, káa, ze má gi njaanga njekèji, ze gi 'de gbèè 'duù tà'i kà lá.»

24 Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta kùro ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri, má gi 'di có tí nó, muu ndú gi ẹre tí gítí ña i tí nó mbe bàkà tí nó gi. 25 Káa ndú má gi zeke'o, ndú gi ñò 'bí 'dakò yee tí ndú ta ngú có éno máa, «Ye ñò ndâ 'dakò tí nó náa yo zèè ndú mí gbí zàà nó kù ñibà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri kàzô.» 26 Gbolò 'duù kùro ndâ mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri má gi 'di có tí nó, yí gi ɾuka ndâ 'bí 'duù mi wó, bindi ndú gi ya ta ndú gí bà kaa ndâ tú mi Jézù gbí pétékè có gí tí gí kùro ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà. À tí ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri ta o tí nó a gúku éno máa, ndâ yi má gbùrùngà ndâ tú mi Jézù, ndâ 'duù bà 'vaka ndâ yi ta díí.

27 Ndâ mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri má gi yee ta ndâ tú mi Jézù kùro ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdéyà gi, Kùro ndâ bu-Mbíri gi do mítí ndú, 28 máa, «Ze táánò ci yo kpolo ma, máa, ndòngbú tí yo ta bà ñibà i ji ndâ 'duù ta rè 'dakò tí nó 'ví dù ká yí nó. Káa, sè tù 'duù kpónó Jèrùzàlémè nó mbe 'di bà ñibà i mi yo lá nó wálá. Ze delè gi ñò goolá yo ẹre muu yo mítí có bà kaa nderè có ku 'dakò tí nó mí muu ze gi nô! À má ènò, yo 'dè nderè ña nètè mi yo nó ji ze.»

29 Káa ndâ Piyètòrò ta ndâ 'bí ka wó tú mi Jézù gi 'visi có ji ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ze bà 'di kpédélé kùro a có mi Mbíri má kózò gi, ze 'ví gi 'di có mi ndâ 'duù. 30 Áá táánò a Mbíri mi ndâ ká gù ze ká 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, káa a yo táánò ká zi yí ta bà gbí yí mítí ñjèèkpè mù. 31 Káa Mbíri kpónó gi te yí mí gbí kù'bi mi wó tí Mbíri, máa, yí dù tí kùro ndâ 'duù, wàa yí delè 'ví dù tí mbe 'vaka ndâ 'duù, tí mbe 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèji mi ndú gítí kpokèji mi yí tí Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mi ndâ Ìziriyéli 'dáá gi a i ta rè wó nó. 32 Ze a ndâ mbe 'dè yúco gítí ndâ i tí nó, ze ta ndâ Bèri-mi-Mbíri, tí i-nambee tí nó náa Mbíri kù je ji ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mi wó tí Mbíri nó.»

33 Có tí nó náa ndâ tú mi Jézù 'visi nó gi dù goolá ndú cu a wu mítí ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mi ndâ Jùdéyà. Tacó ènò, ndú gi bàkà a có

bà ziki ndâ tú mì Jézù gítí có tí nò.

Gàmàliyéli jukì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà 'do tàkò ndâ tú mì Jézù
³⁴ 'Bí kpo 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ka wó gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, tí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà, ta rẹ wó a Gàmàliyéli, tí gbolò mbe kù nìbà tàkìì mì ndâ Jùdéyà jì ndâ 'duù, náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí kù te duù mí tí wó, mà gii nò ndâ có mì ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà zò muu wó dúú-dúú lá, yí gii a gí yaà, bindi yí gii 'dè có jì ndú éno máa, à kaa ndâ tú mì Jézù 'do gbí ngbàngà gí ndii gaa kózò gi. ³⁵ À mà gii bàkà go có mì wó nò gí, yí gii 'dè có jì ndâ ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ndâ 'dakò! Yo kpolo tí yo tí kpoò gítí ña i tí nó náa yo kù koro có gítí bà bàkà ta ndâ 'duù tí nó nò. ³⁶ Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ye kí 'bì ye gítí ndâ mbe bàkà ña i tí nó náa ndâ 'dakò tí nó kpónó kù bàkà nò kí-kí; 'bí 'dakò dígísèè ta rẹ wó a Tèwùdási, luguu tí wó máa, yì ma. Bindi ndâ 'duù go zì 'duù-vò ta bà nà'ò (400) ká gii tè gí tàkò i-mâ mì wó nò. À mà gii zì Tèwùdási gí, ndâ 'duù mì wó nò gii 'vaaka gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. À gii dù maa nò a bà zì nje ndú ká nò. ³⁷ Bìndi Tèwùdási nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jùdà, tí 'duù Gàlliléyà, dígísèè gbí o bà 'deke muu ndâ 'duù nó gii jèjèkè cèè tí wó, máa, ndâ 'duù 'ví ò a yì, si Mbíri mí to. Ndâ 'duù gii kí gí tàkò wó kí-kí. À mà gii zì yí delè gí, ndâ 'duù mì wó gii ta'va léé gí.

³⁸ «À má éno, có mì ye gbí njembí ye jì yo kpónó máa, yo si ndâ 'dakò tí nó mí bàndò mì ndú. Yo si ndú 'ví ya . Tacó rẹngbó i tí nó náa ndú kpónó kù bàkà nò má 'bì 'do mì 'duù, nje bà zì ta kpéétí wó. ³⁹ Káa, à má dú káa yú có máa, nètè tí nó náa ndú kù bàkà nò a nètè mì Mbíri, yo bà kpò ndú wálá. Yo delè bà 'de tí yo kù jòò gbí có a i ta Mbíri.»

Có tí nó náa Gàmàliyéli 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà gí. ⁴⁰ Ndú bà-i-nò gii tè'é tí ndâ tú mì Jézù gí kùro ndú. Ndú mà gii gbì ndú gí, ndú gii cì ndú, máa, «Ndongbú tí yo ta bà ma có jì ndâ 'duù ta rẹ Jézù 'ví dù ká yí nò.» Bìndi ndú gii dò 'bì 'do tí ndú gí.

⁴¹ Ndâ tú mì Jézù gii njè nó 'do kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà ta pétékè tàkòcò ndú, tacó Mbíri nò ndú 'vii tí ndâ 'duù mbe kònò sé'í ta rẹ Jézù gí. ⁴² 'Do gbí ri tí nò, ndâ tú mì Jézù gii dù kù ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ta ri 'dáá gí gbí ndugù 'bá-Mbíri, delè ta ndi 'bá mì ndâ 'duù, máa, Jézù a Bindi-Mbíri, ta 'bí 'duù mbe tú 'bì wó gí tà ro ndú gbaànjé wálá.

6

Bà ruka ndâ 'duù tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta nètè

¹ Muu ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'bità bà àdì gí, gbínje gii 'bità bà bàkà tí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà ñinó náa a jò ndú me mí 'bá Jùdéyà lá, mbe kù 'dè káa có Ìgìrìgì nó, ta ndâ jígí'dí-jìgì'dì Jùdéyà á 'do muu có bà njèè i-zó-zò. Ndâ Jùdéyà ñinó náa a jò ndú mí ndii nó gii 'bità bà 'dè kòlòwò, máa, ndâ jígí'dí-jìgì'dì Jùdéyà ta ri 'dáá gí njèè i-zó-zò jì ndâ nawù ku mì ndâ yì yè ro ndâ yì lá.

² Ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje só mà gii 'di có tí nò, ndú gii kili ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí, bindi ndú gii 'dè có jì ndú máa, «Bà jee bà

ma có mì Mbírì mí ze mí to, wàa ze 'ví zèè tí kpoò a nètè bà njèè i-zó-zò me dú tacó tí ze lá. ³ À má éno, à níki éno máa, yo tí ndâ ná'vindí ze òò ndâ 'bí 'dakò vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ònó ta tò rẹ ndú nó, ndú delè 'ví dù tí ndâ 'duù ònó náa Bèrì-mì-Mbírì je wotí jì ndú me gbolò, delè tí ndâ 'duù ònó mbe 'di gbí-o nó, tacó wàa, ze 'ví bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò. ⁴ Wàa, o mì ze 'ví dù 'dáá gí ká gítí bà 'deke tí ze jì Mbírì, ta nètè bà ma có mì Mbírì.»

⁵ Tàkòcò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii peteke gítí có tí nò náa ndâ tú mì Jézù kọro nò ngé ndii gí. Tacó éno, ndú gii cu 'bí ndú mítí Ìsitéfànò tí 'bí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì, tí 'dakò náa Bèrì-mì-Mbírì je wotí jì yí me gbolò, gii je Filípò, gii je Pòròkórù, gii je Nìkànórà, gii je Tímònì, gii je Pàràménà, gii je Nìkòlávù tí 'bí 'dakò náa òò wó me Jùdèyà lá mbe gí 'do gbí gbata Àndiyòkì, mbe kaa tí wó gí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà kùro bà gí yí tí mbe tala có mì Jézù gí. ⁶ Ndú gii kaa ndú ta bà muu ndú vò-nje só nò jì ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù mà gii 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí ndú gí, ndú gii bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò jì ndâ 'duù bìndi ndú.

⁷ Có mì Mbírì gii dù kù rẹjì bìndi bà 'viindi có gítí bà njèè i-zó-zò nò tí òò ònó náa muu ndâ mbe tala có mì Jézù gii ògbù gbí gbata Jèrùzàlémè ngé ndii gí. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdèyà delè gii 'bità bà ọru ndi kpokejì mì Bìndi-Mbírì.

Bà zèè Ìsitéfànò

⁸ Mbírì gii bàkà nambeè jì Ìsitéfànò tí 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó vò-nje só náa à ọru ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò nó ngé ma, ta bà je wotí bà bàkà ndâ kpo-kpò seẹ mí gbí òkò tí ndâ 'duù jì yí. ⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdèyà mà gii òò ndâ i tí nò náa Ìsitéfànò kù bàkà nò, ndú gii 'bità bà jòò gbí có ta yí. Ndâ 'bí Jùdèyà tí nò mbe kaa ya gí bà jòò gbí có ta Ìsitéfànò nò gí 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà ònó náa à kù nì mítí a «Bàndò bà kili ndâ i-zógó-zogo ònó náa a njaanga wú 'do tí miyì ndú gí» nò, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Sìrìnì, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Àlèsàndèrìyà á gbí to Másiyì, ndâ 'bí gí 'do gbí to Sìlìsiyà, ndâ 'bí gí 'do gbí to Àsiyà. ¹⁰ Káa bà 'vii tí ndú ta Ìsitéfànò gii kpò ndú gí, tacó yí 'di gbí-o ndii ndú me 'dú, delè tacó a Bèrì-mì-Mbírì ká kù wu có mí gbí nje wó. ¹¹ Ndú mà gii òò éno, ndú gii sì ndâ 'bí 'duù tàbèngii máa, ndú waaka có ta rẹ Ìsitéfànò éno maa, «Ze 'di kòcò 'dakò tí nó tí Ìsitéfànò nó kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbírì.»

¹² Ọa có tí nò, máa, Ìsitéfànò kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbírì nò, mà gii 'va tí gbí tù ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndú, ta ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndú, ndú gii zèè Ìsitéfànò ya tí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà. ¹³ Ndú mà gii yee ta yí kùro ndâ kpo 'duù mì ndú gbí ngbàngà gí, ndú gii waaka ndâ 'vére gítí wó jì ndú, máa, «'Dakò tí nó kuu nó ta o 'dáá gí kù 'dè vò có gítí 'bá-Mbírì mì ndoo jì ndâ 'duù, yí delè kù 'dè vò có gítí tàkii mì ndoo. ¹⁴ Ze zèè yí kù 'dè có jì ndâ 'duù éno máa, 'dakò tí nó tí Jézù mbe gí 'do Názàrètì nó kejì gí bà kì'viki 'bá-Mbírì mì ndoo nó gí to. 'Bí kòcò wó mbe gii 'va tí gbí tù ze delè a ònó máa, ní gbèè Jézù tí nò a mì yí nò delè kejì gí

bà 'visi tàkii tí nó náa Mòze dígísèe je ji ndá ká gù ndoo, náa ndú gii 'dòkò kpòò yee tí tí ndoo nó gí.»

¹⁵ Ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndá Jùdéyà 'dáá gí gii zeke gbí ọ̀o Ìsitéfànò ngbóó gítí có tí nó náa ndú 'di ta ẹ̀rè wó nò. Káa, ta o tí nó náa ndú kú zeke ta o gbí ọ̀o wó nò, ndú gii nọ̀ gbí ọ̀o wó kú tòngbaà go gbí ọ̀o basili mì Mbíri nò.

7

Kòcò Ìsitéfànò ji ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdéyà

¹ Ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdéyà mà gii 'di kòcò ndá mbe kpi ngbàngà tí Ìsitéfànò cee gí, Kùro ndá bu-Mbíri, tí gbolò 'duù kùro ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdéyà 'dáá gí, gii 'vee Ìsitéfànò, máa, «Ndá có tí nó náa ndá 'duù tí nó 'dè gítí lo nó a yúcó?»

² Káa Ìsitéfànò gii 'visi có ji yí máa, «Ákoo ndá ná'vindí ye! Ákoo ndá bu ye! Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di có mì ye náa ye kponó kèji gí bà 'dè ji yo nò. Mbíri tí nó mbe kú tòngbaà ngbèzèè nò dígísèe túbà tí wó ji bu ndoo tí Àbiráámò si yí ta 'bá gbí to Mèsòpòtámíyà á kùro bà 'dòkò 'bá mì wó gí gbí gbata Àránì. ³ Bindi yí gii 'dè có ji yí éno máa, «Njè nó 'do 'bá mì yo gí. Co 'do gbí òkò tí ndá nambe lo, wàa wò 'ví ya gítí to tí nó náa ye bà túbà ji wò nò.» ⁴ Àbiráámò bà-i-nò gii 'dòkò 'bá 'do gbí òkò tí ndá nambe wó gbí to mì ndá 'duù Kàlidíyà go có mì Mbíri nò, ya gí gbí gbata Àránì. Bu Àbiráámò mà gii cì gí, Mbíri gii 'dè có ji yí máa, yí 'dòkò ta 'bá gí gí bàndò tí nó náa yí tí Mbíri táánò ci yí gítí, náa yo wúnó kú 'vala tí nò. ⁵ Káa Mbíri ta o tí nó waa 'bí làmbu to kpétí ká 'vára éno ji Àbiráámò tí 'dóó nìndi wó gítí miyi wó lá. Mbíri gii cì Àbiráámò a i éno máa, «Ye tí Mbíri bà je to tí nó ji yo ta ndá 'vii bindi lo.»

«Gbèe 'vii go mè gbí u tí nó ta o tí nó, náa Mbíri ci tí ta Àbiráámò nò, mì Àbiráámò wálá. ⁶ Káa 'dóó kòcò Mbíri ji Àbiráámò ta o tí nó éno máa, «Ndá 'vii-gù lo bà dù tí ndá mbe 'dó-'do á 'bá mì ndá tende ọ̀a ndá 'duù. Ndá tende ọ̀a ndá 'duù tí nó bà gii bàkà bòò mítí ndú, ndú bà toyo nje ndú ta to ta ndoo zi'duù-vò ta bà nà'ò (400). ⁷ Káa, a ye tí Mbíri ká bà waa có mítí ndá 'duù tí nó á muu ndú. Bindi ndá 'duù mì ye bà gí 'do 'bá mì ndá ku'di gí bà bàkà i ji ye tí Mbíri á mí bà-i-nò.» ⁸ Mbíri gii 'dè có ji Àbiráámò máa yí ya gí gbí gázà tacó bà túbà máa ndá yí tí Mbíri toko nambeè ta yí gí. Tacó éno, Àbiráámò mà gii jò Ízákò, yí gii waa yí ta sili vò-nje ta'ò bindi bà jò yí. Ízákò mà gii jò Jákóbè, yí delè gii bàkà ká éno. Jákóbè delè gii bàkà ká éno mítí ndá 'vii mì wó muu'bi-nje só tí ndá ẹ̀ngbó mbe jò ndá ọ̀a ndá Íziriyéli muu'bi-nje só nò.

⁹ «Káa ndá 'bí 'vii mì Jákóbè gii sì ná'vindí ndú Jùzépè gí 'dè tí bòò ji ndá 'duù ya tí gí Másiiri ta kii gí. Káa Mbíri ta o tí nó kuu tàkò Jùzépè. ¹⁰ Yí gii nọ̀ yé ọ̀o wó, yí gii je muu ji yí tí ọ̀a nìno náa go có mì wó gii dù tí Fàràyónè (gbí máa, gbolò gba mì ndá 'duù Másiiri) ngé ma. Tacó éno, yí gii te Jùzépè tí kùro ndá kpo-kpò 'duù mì wó Másiiri 'dáá gí, delè tí mbe kpòlo tí ndá 'duù, ta ndá 'dóó i-'bá mì wó tí gbolò gba.

¹¹ «Ta o tí nó náa Jùzépè kuu tí Másiiri nò, làngawiri gii tè to. Ndá 'duù Másiiri ta ndá 'duù Kánàni gii ze'vere ta go zé'vere-zé'vere. Ta o

tí nò, làmbu 'bí i tacó bà ɾo mítí tì ndâ ká gù ndoo ngé éno gí wálá. ¹² Jákóbè mà gii 'di có cù gí Másìrì, yí gii tuu ndâ ká gù ndoo gí kà. ¹³ Gbí kpedélé nó mì ndú nò, Jùzépè tubà tí wó jì ndú lá. Yí gii tubà tí wó jì ndâ ná'vindirí wó a i gbí bà só bà ya ndú gí Másìrì, bindi yí gii tù ta bà tí ndú jì gbolò gba mì ndâ 'duù Másìrì. ¹⁴ Jùzépè bà-i-nò gii tuu tú gí tàkò bu wó Jákóbè, ta ndâ sè ná'vindirí wó, ta ndâ 'viì mì ndú 'dáá gí. Muu ndâ kòtí Jákóbè ta o tí nò 'dáá gí a ndâ 'duù zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vô (75). ¹⁵ Ndâ Jákóbè ta ndâ ká gù ndoo gii miì 'dáá ká mí Másìrì, ¹⁶ káa a duu ndú mí kà lá. À tuɾu ku ndú ya tí gí bà duu a i mí 'bá bindi ndú gbí gbata Sèkímì mítí 'bí bàndò bà duu ku náa Àbiráámò sè 'do mì ndâ 'viì mì Àmòrà tí bu Sèkímì.

¹⁷ «O bà bàkà go cí tí nó náa Mbíri ci ta Àbiráámò kácá-kácá nó mà gii dooko gí, ndâ 'duù mì ndoo gii jò àdì mí Másìrì ndii ñinò sàa kùɾo nó gí. ¹⁸ Ta o tí nò, 'bí ngú gbolò gba mbe ñò Jùzépè ni lá gii le bèrè mì ndâ 'duù Másìrì. ¹⁹ Ngú gba tí nò gii peɾe ndâ ká gù ndoo peɾe-peɾe. Yí mèèkè'i tí ndâ ká gù ndoo ta bà 'vaka ndâ dó 'viì mì ndú 'do 'bi ndâ nawu ndú gí 'dè, tacó wàa ña ndú 'ví miì gí. ²⁰ Ñinò a gbèe vò o tí nó náa à jò Mòze gbí nò. À me ña banga tí lo tí dó 'viì á gbí ɾo Mbíri lá! Ndâ nawu Mòze gii nguù yí mí tà'i ta pì ta'ò. ²¹ Bà nguù yí mà gii kpò ndâ nawu wó gí, ndú gii te yí gí sè 'do tà'i. Nájú gbolò gba mì ndâ 'duù Másìrì bà-i-nò gii 'de yí. 'Viní tí nò gii te yí, bindi yí gii ko yí kpolo tí 'dóo 'viì mì wó. ²² À gii kpolo yí ta bà ñibà bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù Másìrì 'dáá gí jì yí, bindi yí gii gí tí gbolò muu-có, delè tí gbolò mbe bàkà ndâ i.

²³ «Mòze mà gii gí tí 'dakò ta ndoò tí wó zi'duù-só gí, yí gii koɾo có bà co wɾi ya gí mì ndâ nambe wó tí ndâ Ìziriyéli. ²⁴ Yí mà gii ya gí mì ndâ nambe wó, yí gii ñò 'bí 'duù Másìrì kù mèèkè'i tí 'bí Ìziriyéli. Yí gii yuu tí wó gí gbí có tí nò, bindi yí gii zi 'duù Másìrì tí nò muu nambe wó Ìziriyéli tí nò gí. ²⁵ Mòze ta o tí nò si éno máa, ndâ nambe yí ñò ni gí máa, a Mbíri ká tuu yí gí bà njaanga wú 'do tí miɾi ndú. Keelá, ña có tí nò gbí muu ndú wálá.

²⁶ «Ta 'bí yé bindi ñinò, Mòze gii 'de ndâ 'bí nambe wó tí ndâ Ìziriyéli kù bàkà gbínje gbí òkò tí ndú. Yí gii jè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndú ta bà 'deke tí wó jì ndú, máa, «Ákoo, ndâ ná'vindirí ye! Yo kù mèèkè tí yo gbí òkò tí yo ta kpéetí yo éno á gítí có yè, ndâ nambe ye?»

²⁷ «Káa 'duù tí nó mbe kù mèèkè'i tí ka wó nó gii mò Mòze 'do gbí òkò tí ndú gí. Bindi yí gii 'vee yí máa, «A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze? ²⁸ À tí lo nò a go bà zi ye á go ñinò náa wò zi ta 'duù Másìrì tí nó yáánó nó? ²⁹ Có tí nó náa 'dakò tí nò 'dè nò gii te gúku mítí Mòze, bindi yí gii fa ta 'bá 'do Másìrì ya gí gbí to Mádíyàmi, bindi yí gii jò ndâ 'viì sósò'ò mí kà.

³⁰ «Ta 'bí o gbaànjé, basìlì mì Mbíri gii tubà tí wó jì Mòze gbí ngba wu mbe ku doo 'bí bè'i á gbí kángáá nga ngoò á dè ta Gú Sínàyi si ndoò tí Mòze zi'duù-só bindi bà fa yí 'do Másìrì. ³¹ Nje Mòze gii 'dèè ta bà ñò ña i tí nò gí. Yí mà gii yèè dè, tacó wàa yí 'ví 'viiki i tí nò ñikì maa, yí gii 'di kòcò Mbíri kù 'dè có jì yí máa,

³² «Ye a Mbíri mì ndâ ká gù lo:

Ye a Mbíri mì Àbiráámò,

ye a Mbíri mì Ìzákò,
ye a Mbíri mì Jákóbè.›

Bà zeke'o giì kpò Mòze gí, yí giì dù kù gu kpùrù-kpùrù ta gúku. ³³ Káa, Mbe tí ndoo giì 'dè có jì yí máa, 'Jaka ndá tàrà 'do tí kò lo gí, tacó à kaa bàndò tí nò náa wò kù rò tiyò tí nò jì ye tí Mbíri gí. ³⁴ Ye tí Mbíri òò bà mèèkè'i tí ndá 'duù mì ye á Másiřì gí. Ye 'di mèlè muu ndú gí. Tacó éno, ye gí nó gí bà 'vala ndú. À má éno, gí kpónó, wàa ye 'ví tuu wò jì ndú Másiřì kà.›

³⁵ «Mbíri táánò tuu jì ndá Ìziriyełi nò káa gbèe Mòze tí nó náa ndú tí ndá Ìziriyełi táánò 'vèè-gbì-nje wó éno máa, 'A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze?› nó, gí bà dù tí kùro ndú tí mbe 'vala ndú, ta bà tuu basili mì wó tí Mbíri jì yí gbì bè'i.

³⁶ «Mòze giì bàkà ndá serè ta ndá kpo-kpò i mí Másiřì, delè mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó náa à kù nì míti a Bí-bi Kápá nò. Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèé mbe tè kùro ndá Ìziriyełi gbì kángáá nga ngoò ta ndoo zi'duù-só nò. ³⁷ À delè dígísèé káa gbèe Mòze tí nó ká 'dè có jì ndá Ìziriyełi éno máa, 'Mbíri bà bàkà 'bí mbe 'dòkò có mì wó á go ye nó jì yo á 'do gbì òkò tí ndá 'dóó ná'vindí yo,› nò. ³⁸ Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèé mbe dù tí mbe 'dòkò có gbì òkò tí ndá ká gù ndoo ta ndá basili tí nó mì Mbíri mbe 'dòkò có jì yí pí Gú Sínayi nò. À giì dù káa gbèe yí tí Mòze tí nó náa Mbíri dígísèé 'dè ndá có mì wó tí Mbíri, tí ndá có mbe kù 'vala ndá 'duù nó, jì yí, bìndi yí giì 'dè ndí jì ndá ká gù ndoo, náa ndá ká gù ndoo giì 'dòkò ndí kpòò yee tí tí ndoo nò. ³⁹ Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèé náa ndá ká gù ndoo biya bà 'di có mì wó si ndú gbì kángáá nga ngoò gí, ndú mà giì mò yí 'do kùro ndú gí nje seè gí, à giì dù gbì muu ndú ta o tí nó kpolo ma a có gítí bà dele ndi ndú gí Másiřì nò. ⁴⁰ Nìno a gbèe Mòze tí nó náa ndá ká gù ndoo dígísèé mà giì biya yí si ndú gbì kángáá nga ngoò gí, ndú giì 'dè có jì Àroni tí ná'vindí wó, máa, 'Bàkà ndá 'bí mbíri jì ze, wàa ndú 'ví tè kùro jì ze, tacó ze 'di gbì có mì Mòze tí nó tí mbe kaa ze 'do Másiřì gí tí gí nó nó lá› nò.

⁴¹ «Ijìnò a o tí nó dígísèé náa ndá ká gù ndoo giì suu ta 'viì-mò'dú, bìndi ndú giì dù kù ci mbelè jì i tí nó náa à káa ndú ká suu ta 'bì ndú nó ta cèe pétékè tàkòcò ndú nò. ⁴² Tacó éno, Mbíri giì 'visì kapí wó gítí ndú gí, yí giì si ndú tí ndá mbe bàkà i jì ndá bààci mì ndú tí ndá yii, á go có tí nó náa à cu mí gbì wáràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri máa, Mbíri máa,

›Yo táánò waaka ndá nò tacó wàa yo 'ví ci jì ye
gbì ndá ndoo tí nó náa yo táánò too zi'duù-só
mí gbì kángáá nga ngoò nó gí, ndá Ìziriyełi?›

⁴³ Yo táánò kaa kù nò tí a ndá i tacó bà tò ta nduúrù jì sú mbíri mì yo ta rẹ wó a Mòlòkì nó,
giì ye yii tí nó tí Rẹfáni nò.

Yo te a ndá sú mbíri mì yo náa yo ká suu ndú ta 'bì yo,
yo giì nò ta bà bàkà i jì ndú.

À má éno, ye bà kaa yo ya tí gí gbì 'dú to
mbe ndii nìno gí ngéé kapí Babilóniyà.›

⁴⁴ «Ndá ká gù ndoo dígísèé gbì kángáá nga ngoò giì tò nduúrù náa a Mbíri ká 'viì wú bà ká bà jì ndú, bìndi ndú giì te díí tí nó náa Mbíri

cu ndâ có mì wó muu'bi mítí jì Mòze nó mí tà . ⁴⁵ Ndâ ká gù ndoo giì 'dòkò wú bà ka bà ndúúrù tí nó náa Mbírì je jì ndú nó kpòò yee tí Jòsùwà, tí mbe giì ya tí gí gbí to tí nó náa ndú táánò mòkò ndâ mbe ta wotí mì Mbírì 'do gbí gí, bindi ndú giì zogo nò. Ndúúrù tí nó giì dù tí to tí nó yee gbí o mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndoo, ⁴⁶ náa tàkòcò Mbírì táánò peteke gítí wó, káa yí giì 'deke tí wó jì Mbírì, máa, yí si yí 'ví gèè 'bá-Mbírì jì Mbírì mì Jàkòbè. ⁴⁷ Káa à giì gèè 'bá-Mbírì a Sólómònì tí 'viì bindi Dàvidè. ⁴⁸ Kpèti ká éno, Mbírì 'vala tà'i tí nó náa a 'duù ká bì ta 'bì wó nó lá. Jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè éno máa, Mbírì máa,

⁴⁹ «Rì a jàlambà mì ye,

bindi to tí nó a bàndò bà kaa kò ye.

Yo bà bì jì ye a ña 'bá yè?

Yo bà bàkà jì ye a ña bàndò yè,

wàa ye 'ví dù tí ?

⁵⁰ Áá táánò me ye ká bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí nó lá?»

⁵¹ «Ndí yo ndâ mbe ngbútù! Ndâ tù-ká-kpò-có! Njembí yo go njembí ndâ 'duù ñinó mbe ñò Mbírì ni lá nò. Yo ta o 'dáá gí kú kpò có mì Bèri-mi-Mbírì go i mì ndâ ká gù yo. ⁵² Yo ni rẹ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì gbaanjé náa ndâ ká gù yo dígísèè mèkè'i tí wó lá jì ye gi! A ndú dígísèè ká ziki ndâ mbe ma có gítí bà gi 'Duù tí nó ta nètè mì wó jáá nò. Káa à kpónó a yo ká giì dù tí ndâ mbe cu gòmbò tí wó, delè tí ndâ mbe zi yí. ⁵³ À giì dù ndí a yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tuu ndâ basìlì mì wó ta ndâ có mì wó jì yo nó ká giì dù tí ndâ mbe kpolo tí ndâ có tí nó lá.»

⁵⁴ Có tí nó náa Ìsitéfànò 'dè nó giì doo ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà go wu, bindi ndú giì ọ 'bì ndú ta sé có. ⁵⁵ Káa Bèri-mi-Mbírì giì je wotí jì Ìsitéfànò me gbolò, yí mâ giì zeke'o lèè gí gbírì, yí giì ñò Mbírì ngbèzèè, ta Jézù kú rò tìyò mò gí gbí kù'bì mì Mbírì. ⁵⁶ Bindi yí giì 'dè có jì ndâ kpo 'duù, máa, «Ye kpónó kú ñò njekèjì gbírì njaanga tí ngàà gí, bindi 'Viì-mi-'Dakò kú rò tìyò mò gí gbí kù'bì mì Mbírì.»

⁵⁷ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà giì kpò 'bì ndú mítí tù ndú kú pìi ta kú 'do tí bà 'di có tí nó mì Ìsitéfànò nó gí. Ndú giì oloko ta ngèlè ya gítí wó, ⁵⁸ ndú giì ja yí 'do gbí gbata gí sè, bindi ndú giì 'vaka yí ta díí. Ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dè yúcó gítí Ìsitéfànò gbí ngbàngà giì jaka ndâ bòngò mì ndú 'do tí ndú gí, bindi ndú giì kaa jì 'bí 'viì-'dakò ta rẹ wó a Sàwúlè tacò bà kpolo tí . Bindi ndú giì kaa ya gítí bà 'vaka Ìsitéfànò ta díí, ta sè ndâ 'bí 'duù.

⁵⁹ Káa ta o tí nó náa ndú kú 'vaka Ìsitéfànò ta díí nó, Ìsitéfànò giì 'deke tí wó, máa, «Mbe tí ye Jézù, si lilí ye 'ví ya gí mì lo!» ⁶⁰ Yí bà-i-nò giì kucuku muungbó wó mí to, bindi yí giì 'deke tí wó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Kaa có vò i tí nó mítí ndú lá, Mbe tí ye!» Ìsitéfànò 'deke káa tí wó nó gí nó, yí giì cee gí.

8

Sàwúlè mèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ 'Viì-'dakò tí nó tí Sàwúlè mbe kpolo tí ndâ bongo mì ndâ mbe zi Ìsitéfànò nó gii ẹrẹ wú'dè có bà zi Ìsitéfànò nò ngiri'ví gí. Bindi bà mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta ẹrẹ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè gii 'bità bà zì ta gbèe ẹri bà zi Ìsitéfànò nò tí vò ọ̀nà ọ̀nó náa sè ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí gii 'vaaka ta gúku gbaànjé-gbaànjé ta ndi gbí ndâ gbata gbí ndâ to Jùdèyà, ta ndâ to Sàmáriyà 'dáá gí, si káa ndâ tú mì Jézù.

² À káa ndâ 'bí tó 'duù mbe kù zè Mbíri ta tó njembí ká gii duu ku Ìsitéfànò, bìnidi ndú gii wa yí.

³ Káa Sàwúlè gii bàkà a cèe ndi wó tacó bà mii káa 'dóó ndâ mbe kù kili ta ẹrẹ mì Jézù tó'dó gí. Yí gii nò cee njekèjì mì ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, kù zèè ndâ 'dakò ta ndâ niì, náa yí má 'de ndú gí nò, ya tí gí gbí zàà.

Filípò ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà

⁴ Ndâ 'duù tí nó mì Jézù mbe 'vaaka ta ndi muu to ta gúku bà mèèkè'i tí ndú nó gii 'vèè ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa ndú fa ngèlè vò i ya ta ndi tí nò. ⁵ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta ẹrẹ wó a Filípò, mbe fa ngèlè vò i tí nó mbe 'de ndú nò, ya a i gí gbí 'bí gbata gbí to Sàmáriyà, gii dù kù ma có tí Bindi-Mbíri ji ndâ 'duù kà. ⁶ Ndâ mbè 'duù tí nó náa Filípò kò-kò ta ẹrẹ Bindi-Mbíri ji ndú nò gii ùnje gítí ndâ có mì Filípò ta njembí ndú gbaànjé, tacó ndú 'di tàwo ndâ 'bí seṛè ọ̀nó náa yí bàkà nó gí, ndú delè gii ọ̀nò ndâ kpo-kpò i ọ̀nó náa yí bàkà nó ta ọ̀nó: ⁷ ndâ seṛè bà co ndâ i ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè, delè ta bà 'vala ndâ 'duù ọ̀nó mbe gbele've gí nó, ta ndâ mbe kù nò gbèlè-gbèlè nó me mbè. ⁸ Tacó ènò, tàkòcò ndâ 'duù gbí gbata tí nó gii peteke ngé ndii gí.

Simónè tí mbe yèè

⁹ Ta o tí nó, 'bí 'dakò ta ẹrẹ wó a Simónè, tí mbe kù bàkà ndâ i-yèè, náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí, kuu ta 'bá gbí gbata tí nó náa Filípò kù dù gbí nò. Simónè tí nó bàkà tí wó ji ndâ 'duù máa, yí ma. ¹⁰ Tacó ènò, ndâ 'duù gbí gbata tí nó 'dáá gí, ndâ 'duù ọ̀nó ta ẹrẹ ndú a ẹrẹ nó, gii je sè ndâ yè, 'dáá gí ta o tí nó kù 'di có mì wó. Ndú gii gbì ẹrẹ mí tí wó máa, «Yí a wotí tí nó mì Mbíri náa à kù nì mí tí a «Ma»,» nò. ¹¹ Ndâ 'duù tí nó kù 'di có mì Simónè tacó yí kù bàkà ndâ i-yèè náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndú gí mí kuro ndú ta kòndi o.

¹² Ndâ 'dakò ta ndâ niì me mbè mà gii ùnje gítí ndâ có tí nó náa Filípò kù kò ta kò ji ndú gítí bà dù Mbíri tí Gba, ta bà kò-kò ta ẹrẹ Jézù tí Bindi-Mbíri nó gí, Filípò gii caka tí ndú gí. ¹³ Simónè delè mà gii ùnje gí, Filípò gii caka tí wó gí. Bindi bà caka tí Simónè nò, yí gii dù ká kpírí-kpírí ta Filípò kù zeke ndâ seṛè, gii je ndâ kpo-kpò i tí nó náa Filípò kù bàkà nò, ta 'bí ọ̀nà có náa yí bà 'dè gbí nje wó wálá, tacó bà 'di gbí ọ̀nà ndâ i tí nó náa Filípò kù bàkà ndú nò kpò nje wó gí.

¹⁴ Ndâ tú mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè mà gii 'di có ènó máa, ndâ 'duù Sàmáriyà ùnje gítí có mì Jézù gí, ndú gii tuu ndâ Piyétòrò ta Jòvání ya tí ji ndú. ¹⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvání mà gii yèè Sàmáriyà gí, ndú gii 'deke tí ndú ji Mbíri, tacó wàa, yí 'ví tuu Bèri mì wó gí muu ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nò. ¹⁶ Tacó yèè tí o bà gí ndâ

Piyétòrò ta Jòvànì nò, à caka káa tí ndâ 'duù Sàmáriyà ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo tí Jézù gí, káa Bèri-mi-Mbíri gí gí muu ndú kálásè. ¹⁷ Tacó ènò, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bà-i-nò gii kaa 'bì ndú mí muu ndâ 'duù tí nò, bìndi Bèri-mi-Mbíri gii gí gí muu ndú.

¹⁸ Simónè mà gii nò bà gii Bèri-mi-Mbíri gí muu ndâ 'duù ta o bà kaa 'bì ndâ tú mì Jézù mí muu ndú nò, yí gii je gùrúsù jì ndú, ¹⁹ bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo je 'bí ña wotí tí nò mì yo nò jì ye delè, tacó wàa, ye má tee ta 'bì ye mí muu 'duù, wàa Bèri-mi-Mbíri 'ví gí gí muu wó.»

²⁰ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì Simónè máa, «Yo 'ví mì ta gùrúsù mì lo nó kpú, tacó bà koṛo có máa, gùrúsù a i bà sì i ñinó náa Mbíri ká kú je jì ndâ 'duù tí i-nambeè nò. ²¹ Bà i mì lo gbí i tí nó wálá, 'bí i ta rẹ̀ lo delè gbí wálá, tacó Mbíri nò njembí lo me dúú lá. ²² À má ènò, 'visi muu lo 'do tí ña vò bà koṛo có mì lo nò gí, wàa wò 'ví 'deke tí lo jì Mbíri, tacó wàa, yí 'ví je ta à-cee-gí jì wò gítí ña bà koṛo có tí nò náa wò kú koṛo nò. ²³ Tacó ye nò ni gí, máa, a ju kii ká kú zi wò. Vò i delè da 'bò míti kò lo gí.»

²⁴ Káa Simónè gii 'visi có jì Piyétòrò máa, «Deke tí lo jì Mbíri tacó tí ye, tacó wàa, 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nò náa wò nì rẹ̀ ndú nò 'ví me ye lá.»

²⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii 'dè có, ta bà kò-kò ta có mì Mbe tí ndoo, jì ndâ 'duù gbí gbata tí nò Sàmáriyà náa ndú ya gítí nò cee gí, ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá tí kpokèjì gbí to Sàmáriyà.

Ndâ Filípò ta 'bí gbolò 'dakò mbe gí 'do Èsiyópiyà

²⁶ Ta o tí nò, basili mì Mbíri gii 'dè có jì Filípò máa, «Viindi tí lo, wàa wò 'ví zèè zi kpokèjì tí nó mbe mò gí gbí 'dè, mbe 'do Jèrùzàlémè kú gí gí gbí gbata Gázà nò.»

²⁷ Filípò bà-i-nò gii 'bì nó go có tí nò náa basili mì Mbíri 'dè jì yí nò. Yí mà gii zeke'o si yí kpokèjì, yí gii nò a 'bí 'dakò náa a ba yí gí, tí gbolò 'duù mbe kú kpolo tí ndâ i-'bá mì Kàndékè (gbí máa gba-nii), mì ndâ 'duù Èsiyópiyà. ²⁸ Gbolò 'duù tí nò ta o tí nò kú dele ndi wó gí 'bá 'do bà bàkà i-Mbíri Jèrùzàlémè. Yí ta o tí nò ki tí wó gbí àràbíyà-kècè mì wó kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri.

²⁹ Bèri-mi-Mbíri bà-i-nò gii 'dè có jì Filípò máa, «Yèè ndi lo dè gítí àràbíyà tí zò.»

³⁰ Filípò mà gii yèè dè gítí àràbíyà tí nò go có mì Bèri-mi-Mbíri nò, yí gii 'de 'dakò tí nò kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ízáyà. Bìndi Filípò gii 'vee yí máa, «Wò kpónó 'di gbí có tí nò náa wò kú 'deke nò gí?»

³¹ Káa yí gii 'visi có jì Filípò máa, «Ye bà 'di gbí ta kpéétí ye ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó náa 'bí 'duù má konì ye?» Yí bà-i-nò gii tè'é tí Filípò gí mì ndú ta yí yaà.

³² Có tí nò náa gbolò 'duù tí nò kú 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò ènó máa,

«Yí táánò go rómbo náa à kú ja yí ya tí gí nje sizo.

Yí táánò dù ká ngbii,

go 'vii-rómbo ta nje wó tí wó wálá kùṛo mbe kú 'dii se tí wó.

Yí táánò njaanga nje wo lá.

³³ Áá táánò ñonoko yí,

ta gbèè 'duù mbe tí muu wó wálá.

Mbe 'dè tà-ká-tà gítí ndâ ká gù wó wúnò bà dù wálá,
tacó à kaa yí ta 'bú si sè o mì wó me 'dú gí kùro.»

³⁴ Gbolò 'dakò tí nò mà gii 'deke i tí nò cee gí, yí gii 'visì tí wó gítí Filípò, bindi yí gii 'vee yí máa, «Mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò kù 'dè có tí nò gítí 'dóó kùùkpò dii wó wèè, gítí 'bí 'duù kè'bí? 'Dè jì ye gí.»

³⁵ Káa Filípò bà-i-nò gii 'bità bà 'visì có jì yí ta bà 'dè gbí có tí nò náa yí 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò má kózò gí, yí bà gii 'dè gbí Banga-Ngú-Có mì Jézù jì yí.

³⁶ Ndú mà gii yèè gí kùro, ndú gii 'de ngo kpokèjì, bindi gbolò 'dakò tí nò gii 'vee Filípò máa, «Ijò ngo kuu zò, à má éno, 'dóó ẹ̀ è i tí nó mbe tii bà caka tí ye nó kpónó 'ví dù a ọ̀ yè?»

³⁷ Káa Filípò gii 'visì có jì yí máa, «Wò má ùnje ta njembí lo gbaanjé gí, àà bà caka tí lo gí.»

Gbolò 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'visì có jì Filípò máa, «Ye ùnje gí! Ye ùnje gí máa, Jézù tí Bindi-Mbíri a 'Viì-mì-Mbíri.»

³⁸ Gbolò 'dakò tí nò gii rò àràbíyà mì wó mí tíyò bindi bà 'dè có tí nò, bindi ndú gii ya ta Filípò gí tà ngo, bindi Filípò gii caka tí wó gí.

³⁹ Ndú mà gii co gí sè 'do tà ngo gí, Bèri-mì-Mbíri gii te Filípò 'do tí gbolò 'dakò tí nò gí. Yí gii ọ̀ Filípò káká'í lálá, káa yí gii nò sè nó mì wó ta pètékè tàkòcò wó.

⁴⁰ Filípò gii 'de tí wó ọ̀ndi wó a i ngé gbí gbata Àzátù, bindi yí gii cee sè nó mì wó ta bà ma Banga-Ngú-Có ta ndi gbí ndâ gbata ta ndi tí kpokèjì léé gí di ngé gbí gbata Cèzàríyà.

9

Bà 'visì muu Sàwùlè

¹ Sàwùlè gii dù á tàkòcò ndâ mbe tala có mì Mbe tí ndoo go 'bili sè. Tacó éno, yí gii ya gí mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ² tacó wàa, yí 'ví cu wáràgà tacó bà je wotí jì yì, wàa yì 'ví ya tí ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri á gbí gbata Dàmásikù, wàa yì má 'de ndâ 'dakò ta ndâ ni mbe kù ru ndi «Kpokèjì tí nò» mì Jézù nò kà, yì 'ví zèè ndú, wàa yì 'ví kaa ndú gí tí gí Jèrùzàlémè.

³ Káa, si Sàwùlè kù ya gí Dàmásikù, si yí dooko dè ta gbata Dàmásikù gí, yí gii gu káa ndi ta ngba'o 'do gbíri mbe ngbaranga to jèlè yí gí.

⁴ Yí gii 'va tí wó to, bindi yí gii dù á to kà kù 'di kòcò 'duù kù t'è'í tí wó, máa, «Sàwùlè! Sàwùlè!» Bindi 'duù tí nò gii 'vee yí máa, «Wò kù mèèkè'í tí ye tacó yè?»

⁵ Káa Sàwùlè gii 'vee 'duù tí nò máa, «Wò a 'di, Mbe tí ye?»

Káa 'duù tí nò gii 'visì có jì Sàwùlè máa, «Ye a Jézù tí nó náa wó kù mèèkè'í tí wó nò. ⁶ A gí yaà kpónó, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásikù, wàa à 'ví túbà i tí nó náa wò 'ví bàkà nó jì wò kà.»

⁷ Ndâ 'duù tí nó muu nó ta ndâ Sàwùlè nó gii rò tíyò ngbi-ngbi, tacó ndú kù 'di káa kòcò 'duù kù 'dè có jì Sàwùlè, káa ndú ọ̀ 'duù tí nó lálá. ⁸ Sàwùlè gii a gí yaà 'do to bindi i tí nò ta ọ̀ wó ngba-ngbàa, káa yí ọ̀ gbèè i lálá. Bindi ndâ ka wó tí nó náa ndú ta ndú nó ká gii ja yí gbí sú ọ̀ ya tí gí gbí gbata Dàmásikù. ⁹ Yí gii dù gbí sú ọ̀ ta sili ta'ò. Gbí ndâ sili tí nó ta'ò nò, i-zó-zò di gbí nje wó lálá, yí delè tò ngo míti nje wó lálá.

10 Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Ànànyà, kuu gbí gbata Dàmásikù. I tí nò mà gii bàkà tí mítí Sàwùlè gí, Mbíri gii gí gí muu Ànànyà go i gbí rii nò. Yí gii tè'é tí wó ta rẹ wó máa, «Ànànyà!»

Ànànyà gii ùnje ji Mbíri máa, «Ye kuu nò, Mbe tí ye.»

11 Bìndi Mbe tí ndoo gii 'dè có ji Ànànyà máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì 'dakò tí nó tí Jùdà nó, tí kpokèjì tí nó náa à kù nì «Jáá-kpokèjì» mítí nò. Wàa, wò 'ví 'vee bà tí 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tárásùsù, ta rẹ wó a Sàwùlè. Yí kpónó kuu kà kù 'deke tí wó ji ye tí Mbíri. 12 Ye túbà tí lo tí Ànànyà ji yí gbí rii gí, máa, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Ànànyà kèjì gí bà tee 'bì wó mítí wó, tacó wàa, ndâ ọ wó 'ví njaanga tí gí.»

13 Ànànyà mà gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có gí tàkò máa, «Ye 'di tàwo ọa ndâ vò i tí nó náa 'dakò tí nó kù bàkà ta ndâ 'duu mì lo Jèrùzàlémè nó 'do mì ndâ 'duu me mbè, Mbe tí ye. 14 Yí delè kpónó te 'do Jèrùzàlémè nó a nó bà gí gí bà woo ndâ 'duu tí nó 'dáá mbe kù si wò tí Mbe tí ndú gbí gbata Dàmásikù nò. Yí gí nò ta wotí 'do mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéya.»

15 Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có ji Ànànyà máa, «À 'dáá ká gbaànjé. Njè nó, tacó ye kpónó cu 'bì ye mítí wó, tacó wàa, yí 'ví dù tí 'duu mì ye mbe ma rẹ ye ji ndâ ọa ndâ 'duu nìno náa ndú me ndâ Jùdéya lá nó, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ Ìzìriyèlì delè. 16 'Dóo ye ta miyi ye ká bà túbà ji yí máa, yí bà mbu muu ye tí vò ọa bà mbu ndò.»

17 Ànànyà gii njè nó bìndi có tí nò ya gí 'bá mì Jùdà. Bìndi yí gii rì gí tà'i. Yí mà gii 'de Sàwùlè gí, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ná'vindí ye Sàwùlè! A Mbe tí ndoo tí Jézù tí nó mbe túbà tí wó ji wò á kpokèjì si wò kù gí nó ká tuu ye ji wò. Yí tuu ye ji wò éno máa, wò 'ví zeke'o, delè máa, Bèri-mi-Mbíri 'ví je wotí ji wò me gbolò.»

18 À káa pòó bà cee có tí nò gbí nje Ànànyà, ndâ 'bí i go kù kélè i nó gii oloko gí to 'do tà ndâ ọ Sàwùlè sósò'ò gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà ọò ndâ i káká'i. Tacó éno, yí bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi à gii caka tí wó gí. 19 Yí mà gii zò i bìndi bà caka tí wó nò gí, wotí gii gí gítí wó káká'i gí.

Sàwùlè 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù

20 Sàwùlè gii 'bità bà ma có tí Jézù ji ndâ 'duu ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéya gí bà ùlù Mbíri, máa, Jézù a 'Viì-mi-Mbíri. 21 Káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii 'bità bà fiini có gbí òkò tí ndú, máa, «À ngbàrángà'i kuu nó me gbíro 'dakò tí nó mbe kù tè 'belè ndâ mbe kù te duu mítí rẹ tí nó Jèrùzàlémè nó ká nó lá? Yí kpónó te nó a nó bà gí gí bà woo ndú, wàa yí 'ví ya ta ndú gí Jèrùzàlémè ta wàragà 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéya.» 22 Ngé gí lá! Kòcò Sàwùlè kù gii co gbí ndâ có mì ndú nò ta bà ma có mì Jézù go bà co ngúwu gbí mù. Yí gii nònòkò muu ndâ Jùdéya tí nó mbe kù 'vala Dàmásikù nó ta bà túbà ji ndú éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri nò gí.

23 Ndâ Jùdéya mà gii ọò sili bà gii me a túkà tí ọa nètè tí nó mì Sàwùlè nò, ndú gii kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gii pà kpokèjì tacó bà zì yí. 24 Tacó éno, ndú gii dù kácaá kù rì njekeji ndugù gbata tacó bà ọò bà co yí gí sè, wàa bà có tí nò 'ví cee gí. Keelá Sàwùlè 'di có ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nò sàà gí. 25 Ndâ mbe tala có mì Sàwùlè má

gii nõ ènò, ndú gii te yí mí gbí kèè, bìndi ndú gii yuu ta yí gí sè co tí nga ndùgù.

²⁶ Sàwùlè mâ gii delè ndi wó bìndi ndâ i tí nò mbe 'dè yí Dàmásikù nõ ya gí Jèrùzàlémè, yí gii tala bà dù á mì ndú ta ndâ mbe tala có mì Jézù. Káa, ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta yí ká ta seè tí ndú, tacó có tí nò máa, yí gí tí ka ndú mbe tala có mì Jézù gí nõ, zò muu ndú dúú-dúú lá. ²⁷ A 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Bàrànábà ká gii gbí gbí njembí wó gítí bà túbà tí Sàwùlè jì ndâ tú mì Jézù. A Bàrànábà tí nò ká gii 'dè gbí bà túbà tí Mbe tí ndoo jì Sàwùlè si yí tí kpokèjì kú ya gí Dàmásikù ngbàrángà'i jì ndâ tú mì Jézù. À delè káa yí ká gii dità bà kò kò mì Sàwùlè ta rẹ Jézù gbí gbata Dàmásikù ta gúku tí wó tí Sàwùlè wálá jì ndâ tú mì Jézù. ²⁸ Ndâ Sàwùlè bà-i-nò gii dù kú nõ ta ndâ tú mì Jézù ta ndi gbí gbata Jèrùzàlémè, kú ma rẹ Mbe tí ndoo ta gúku tí wó ngé gí wálá 'do gbí ndò muu bà túbà tí wó mì Bàrànábà jì ndú nõ.

²⁹ Sàwùlè mâ gii 'dè có ta ndâ 'bí ña ndâ Jùdèyà ñinó ta nje có mì ndú a có Ìgìrìgì nó, à gii dù gbí òkò tí ndú ta ndú a kponje. Tacó ènò, ndâ 'duù tí nò gii ere muu ndú gí máa, kózò tí ndâ yì bà zì káa Sàwùlè. ³⁰ Có tí nò mâ gii 'va tí gbí tù ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ndú gii ya ta Sàwùlè gí gbí gbata Cèzàriyà, bìndi ndú gii tuu yí ya tí gí Tàrásùsù.

³¹ 'Bí i mbe gii ba muu ndâ mbe kú kilì ta rẹ mì Jézù gbí ndâ to Jùdèyà, ta Gàliléyà, ta Sàmàriyà, 'dáá gí ta o tí nò wálá. Ndú kú gii co tí kpokèjì mì Mbìrì. Ndú delè gii dù kú àdì ta wotí mì Bèrì-mi-Mbìrì.

Piyétòrò 'vala ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Jópà

³² Piyétòrò gii dù kú nõ nó jèlè to ta bà gala ndâ 'duù mì Mbìrì ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gí. Ta 'bí o gbaànjé, yí mâ gii ya gí bà gala ndâ 'duù gbí gbata Lídà, ³³ yí gii 'de 'bí 'dakò mbe gbele've gí, ta rẹ wó a Ànéyà. Ànéyà tí nò gbele've mí to a i ta ndoo vò-nje ta'ò. ³⁴ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có jì Ànéyà máa, «Jézù tí Bìndi-Mbìrì 'vala wò gí. A gí yaà, wàa wò 'ví pařaka kpâ-silì mì lo.» Ànéyà bà-i-nò ngé gii a gí yaà go có mì Piyétòrò nõ gí. ³⁵ Ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Sàrónì mâ gii nõ Ànéyà kú nõ nó, ndú 'dáá gí gii 'visì tí ndú gí mì Mbe tí ndoo gí.

³⁶ Ta o tí nõ, 'bí niì tí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà, ta rẹ wó a Tàbítà gbí có Jùdèyà, à ta có Ìgìrìgì a Dórókàsì, (gbí máa «lám̀bà»), náa nètè mì wó ta o 'dáá gí a bà bàkà tó i, ta bà konì ndâ mbe yè, ³⁷ gii sè nõ'o. Yí mâ gii cì gí, à gii caka ku wó gí, bìndi à gii te yí mí gbí sořo. ³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà mâ gii 'di có ènó máa, Piyétòrò kuu gbí gbata Lídà, ndú gii tuu ndâ 'bí 'dakò sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú gí tàkò wó, máa, «Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví goonó galà gí gítí ze.» Ndú bàkà ènò tacó bà 'do Jópà ya gí Lídà ká dè.

³⁹ Ndâ tú tí nõ mâ gii 'vanda ndi có tí nó náa à tuu ta ndú nó jì Piyétòrò gí, ndú gii njè nó ta ndú gbaànjé ya gí Jópà. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'dò ta Piyétòrò gí tà'i tí nó náa à kú wa ku Dórókàsì mítí nõ. Ndâ nawù ku tí nó mbe kú wa ku nó mâ gii nõ Piyétòrò, ndú gii tí yí 'dee gí, kú wa gbí ta bà tù ndâ bòngò tí nó náa Dórókàsì cu jì ndú si yí tí wu wó nõ.

⁴⁰ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có jì ndâ 'duù 'dáá gí máa, ndú co 'do tàkò ku gí sè. Ndâ 'duù tí nõ mâ gii njè gí sè gí, Piyétòrò gii kucuku

muungbó wó mí to. Yí mà gii 'deke tí wó ji Mbíri gí, yí gii 'visi tí wó gítí ku, bindi yí gii tè'é tí wó, máa, «Tàbità, a gí yaà.» Tàbità bà-i-nò gii njaanga ọ wó. Yí mà gii nò Piyétòrò, yí gii a ki tí wó yaà. ⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii tù 'bì wó ji yí. Yí mà gii zèè gí, Piyétòrò gii ja yí gí yaà, bindi yí gii tè'é tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ndâ nawù ku 'do sè, bindi yí gii je yí ji ndú tí wu wó.

⁴² Tàwo i tí nò gii ya cee gbí gbata Jópà 'dáá gí. Bindi ndâ 'duè me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo. ⁴³ Piyétòrò gii dù gbí gbata Jópà bindi có tí nò ta mbè sili á 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó a Simónè.

10

Mbíri 'dè có ji Kòrónéliyò

¹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duè kùro ndâ 'bí ọ àsikèrì mì ndâ Rómánò náa à kù nì mítí ndú a ndâ àsikèrì-Tùliyànì, ² tí 'dakò mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri, mbe kù 'deke tí wó ji Mbíri ta o 'dáá gí, náa ndú ta ndâ 'vii mì wó 'dáá gí a ndâ mbe 'di có mì Mbíri, tí 'dakò ta ọ ọ i tí wó wálá, mbe kù koni ndâ mbe yè mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí, ta rẹ wó a Kòrónéliyò, kuu ta 'bá gbí gbata Cèzàriyà.

³ Ta 'bí ri-'dè'o gbaànjé, 'bí i gii bàkà Kòrónéliyò goolá yí kù ri a riì nò, yí gii nò basìlì mì Mbíri kù ri gí tàkò wó tà'i ta bà tè'é tí wó ta rẹ wó máa, «Kòrónéliyò!»

⁴ Kòrónéliyò bà-i-nò gii si ọ wó ngba-ngbàà ta gúku kù zeke ta basìlì tí nò. Bindi yí gii 'vee basìlì tí nò máa, «A yè, Mbe tí ye?»

Káa basìlì tí nò gii 'visi có ji Kòrónéliyò máa, «Mbíri nò bà 'deke tí lo gí, yí delè gii nò ndâ nambeè tí nó náa wò kù bàkà ji ndâ mbe yè nó gí. ⁵ Á má ènò, tuu 'bí 'duè gí gbí gbata Jópà gí bà tè'é tí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò nó, máa, yí gí gí mì lo. ⁶ Yí kù dù á Jópà kà a i 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó delè káa Simónè, ta 'bá mì wó dè seè kàpá.»

⁷ Basìlì tí nò mbe 'dè có ji Kòrónéliyò nò mà gii ya gí, Kòrónéliyò gii tè'é tí ndâ 'duè sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ bòò mbe kù bàkà nètè 'bá mì wó, gii je àsikèrì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ àsikèrì ñinó mbe kù kpolo tí wó nò. Ndâ 'duè tí nò náa Kòrónéliyò ọka ndú nò 'dáá káa ndâ 'duè ñinó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri. ⁸ Yí gii 'vanda ndi có tí nó mbe 'de yí nó 'dáá gí ji ndú, bindi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà tè'é tí Piyétòrò ji yí 'do Jópà.

⁹ Ta 'bí yé bindi bà tuu ndâ 'duè mì Kòrónéliyò nò, si ndú dooko ta gbata Jópà gí, Piyétòrò gii ya gí pí 'bá gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ta ri dè gítí bà gí gbúru. ¹⁰ Káa go gii zèè yí kùro o bà zò i, bindi yí gii dù kù kojo có gítí bà gí o bà zò i. 'Bí i bà-i-nò gii bàkà yí goolá yí kù ri a riì nò. ¹¹ Yí mà gii zeke'o, yí gii nò njekèjì gbíri njaanga tí ngàà gí, káa 'bí i go gbolò kpà-bòngo náa à dò gbí dó-dò kù gí gí to yà'baà ènò, ¹² ta ndâ ọ ndâ nò, ta ndâ nuu, ta ndâ kùnene ọ i mbe kù ja gbí yí ndú có to, ta ndâ ọ ndâ i mbe kù ri guù, muu to tí nó 'dáá gí gbí. ¹³ Bindi yí gii 'di kòcò 'duè kù 'dè có ji yí 'do gbíri máa, «Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nò kpónó, wàa wò 'ví zò ndú.»

¹⁴ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'duè tí nò mbe kù 'dè có ji yí 'do gbíri nò, máa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye. Ye jé ta gbèe ri zò i ñinó náa a me yí lá, tí zu i gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà nó lá.»

¹⁵ Káa 'duù tí nò gii 'dè có ji Piyétòrò káká'i máa, «Yúco mì lo tacó bá nì 'bèti' ta 'zuu' míti i ñinó náa a Mbiri ká bàkà tí ngbàrángà i nó wálá.» ¹⁶ Duù tí nò gii yòòngò Piyétòrò gítí bà zò ndá i tí nò ta bà ta'ò, káa Piyétòrò gii biya gí. Piyétòrò mà gii zeke'ò, 'vóndó'dóó! Á ja ká'i tí nò ya tí gí gbiri káká'i gí.

¹⁷ Káa si Piyétòrò ká jé kú 'viiki gbí ña i tí nò náa yí nò go i gbí ñi nò, yí gii nò ndá 'dakò tí nó náa Kòrónéliyò tuu ndú ji yí nó yee kpàtáràkà njekèji ndùgù gí. Ndú nò ta bà 'vee bà 'bá mì Simónè tí mbe fuu kú kpòò, káa ndú gii 'de gí. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé 'do njekèji ndùgù sè máa, «'Bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè Piyétòrò kuu bà-i-nó?»

¹⁹ Piyétòrò nò bà yee ndá 'dakò tí nó lá, tacó mbí wó ta o tí nó me dé lá, yí ta o tí nó kú koṛo có ká wii éno gítí ndá ña i tí nó náa yí nò go ndá i gbí ñi nò. A Bèri-mi-Mbiri ká gii 'dè có ji yí máa, «'Ñò ndá 'bí 'dakò ta'ò mbe kú 'vee bà tí lo kuu zò. ²⁰ Nògí, có gí mì ndú to kà. Wàa wò 'ví me kpìiki-kpìiki gítí bà ya ta ndú gí ta é tí nó lá, tacó a ye ká tuu ndú.»

²¹ Piyétòrò bà-i-nò gii có gí to mì ndá 'dakò tí nó. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «'Ñinó a ye tí 'duù tí nó náa yo kú 'vee bà tí wó nò. Yo gí gí bà ña yè?»

²² Ndá 'dakò tí nó bà-i-nò gii 'visi có ji yí máa, «A Kòrónéliyò, tí 'dakò tí nó tí gbolò 'duù kùro ndá àsikèri mì ndá 'duù Rómà nó ká tuu ze. Yí a 'duù jáá, tí 'duù ñinó mbe kú 'di có mì Mbiri, náa ndá Jùdéyà 'dáá gí kú te duù míti wó. A basili mì Mbiri ká 'dè có ji yí máa, yí tuu tú gí tàkò lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì wó, tacó wàa, yí 'ví 'di có ñinó náa wò bà 'dè ji yí nò.» ²³ Piyétòrò mà gii 'di có tí nó, yí gii kaa ndá 'dakò tí nó gí tà'i, bindi yí gii je bàndò ñi ji ndú ta bèbili tí nó.

Yé mà gii too gí, ndá Piyétòrò ta ndá 'dakò tí nó, gii je ndá 'bí mbe ko ndú 'do gbí òkò tí ndá ná'vindi ndú mbe ùnje gítí có mì Jézu gbí gbata Jópà, gii 'bì nó kú ya gí tà é mì Kòrónéliyò. ²⁴ Ndú gii yee gbí gbata Cèzàriyà ta 'bí yé, 'de Kòrónéliyò kili ndá nambe wó, ta ndá kpóló-kpolo kómbe wó 'dáá gí, kú ù gbí ṛo Piyétòrò. ²⁵ Kòrónéliyò mà gii nò Piyétòrò dooko gí 'bá mì wó gí, yí gii ya gí kùro wó, yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, bindi yí gii mò muu wó gí to kùro wó. ²⁶ Káa Piyétòrò gii ja yí gí yaà, ta bà 'dè có ji yí máa, «A gí yaà, ye delè ngbá káa 'duù go wò.» ²⁷ Kòrónéliyò mà gii a gí yaà gí, ndú gii 'bì nó, ta bà 'dè nje ta Piyétòrò kú ya tí gí mì ndá 'duù tí nó mbe kili mí 'bá mì wó nò.

²⁸ Ndú mà gii yee mì ndá 'duù tí nó gí, Piyétòrò gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ta kpèti yo nò ni ngbàrángà'i gí máa, à me dú gbí tàkii mì ze tí ndá Jùdéyà máa, 'bí 'duù tí Jùdéyà 'ví ñonòkò tí wó ta ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdéyà lá nó lá. Yí delè 'ví co wiṛi ya gí mì ndú lá. Káa, a Mbiri ká túbà ji ye ngbàrángà'i éno máa, ye 'ví 'dè có éno máa, 'bí 'duù a zu 'duù nó lá, wàa ye delè 'ví nì 'bèti' míti 'duù lá. ²⁹ Ñinó a nderè có tí nó náa ye ṛingì ta tí ye gítí bà gí gí ta é mì yo lá nó ká nò. Wélégi, yo tuu tú gí tàkò ye tacó yè?»

³⁰ Káa Kòrónéliyò gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «À kpónó bindi có tí nó a sili ta'ò, ta ṛi jé ká go ñinó kpónó nò, ká go bà kì ṛo, ye mà gii zeke'ò, ye gii nò 'bí 'dakò kú ṛò tìyò á kùro ye ta bongo kú tòngbaà tí wó. ³¹ Yí gii 'dè có ji ye máa, «Kòrónéliyò! Mbiri nò bà 'deke tí lo gí. Mbí wó delè kuu tí ndá nambeè mì lo náa wò kú bàkà ji ndá mbe yé

nô. ³² À má ènò, tuu 'duù kpónó gí Jópà, gí tàkò Simónè tí nó ta 'bí ẹ̀ wó a Piyétòrò nô. Yí kú dù á Jópà kà a i 'bá mì wó 'bí 'dakò ta ẹ̀ wó delè káa Simónè tí mbe fuu kú, ta 'bá mì wó yí kápá. » ³³ Tacó ènò, yé ngé gii tuu tú gí tàkò lo. Káa wò gii bàkà nambeè jì yé me gbolò ngé ma, wò gii gí gí. Ze kpónó kili mí kuro lo nó tacó bà 'di ọ̀a có ọ̀nó Mbíri 'dè jì wò, máa wò 'ví gí gí bà 'dè ndí jì ze nô.»

Piyétòrò 'dè có jì ndâ 'duù 'bá mì Kòrònéliyò

³⁴ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kili mí 'bá mì Kòrònéliyò nò, máa, «Ye kpónó ọ̀nò ni gí, máa, yúco a ọ̀nó máa, Mbíri bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ³⁵ 'Duù má 'di có mì Mbíri gí, wàa yí 'ví dù tí 'duù ọ̀nó jáá nó, ọ̀a wó tà kpèti má káa yè wè, Mbíri ngé kú li'vi yí go bà li'vi dó 'vi. ³⁶ A dú káa yúco máa, Mbíri táánò tuu có mì wó a i jì ndâ Ìzìriyèlì, ta bà tuu Jézù tí Bìndi wó tí Mbíri gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa jì ndú. Jézù tí nó tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri táánò tuu yí nó a Mbe tí ndâ 'duù 'dáá gí.

³⁷ «Ye koro có máa, yo 'di có tí nó náa à kpónó-kpónó kò ta kò cee gbí to Jùdèyà léé gí, mbe 'bità tí 'do gbí to Gàlilèyà á bìndi bà kò-kò mì Jòvànì ta có bà caka tí ndâ 'duù nó gí. ³⁸ Yo 'di có bà si Bèri mì wó tí Mbíri 'ví gí gí muu Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nó gí. Yo delè gii 'di có bà je wotí mì wó tí Mbíri jì yí gí. Yí táánò si sè to lá, kú nó ta bà bàkà ndâ tó i, delè ta bà 'vala ndâ 'duù ọ̀nó náa Gba-vò-i zogo ndú gí nô, tacó Mbíri táánò kuu tàkò wó. ³⁹ Ze kpónó ta ndâ 'bí ka ye a ndâ mbe kú ma có ndâ i ọ̀nó gbaànjé-gbaànjé náa yí táánò bàkà ta ndi 'bá mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ i ọ̀nó náa yí táánò bàkà mí Jèrùzàlémè nô. A ndú tí ndâ Jùdèyà táánò ká zì yí ta bà gbì yí mítì njèèkpè mú. ⁴⁰ Káa Mbíri gii te yí gí yaà ta sili ta'ò bìndi bà zì yí nó. Bìndi Mbíri gii si yí túbà tí wó cuki ⁴¹ ká jì ze tí ndâ 'duù tí nó mbe kú ma có tí wó náa Mbíri ruka ze sàà táánò gí nô. Ze táánò zò i ta ndú bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó gí. ⁴² Yí gii 'dè có jì ze máa, ze ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. À delè ká yí ká gii 'dè có jì ze máa, ze 'dè có jì ndâ 'duù máa, Mbíri bàkà yì tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí gí, mbe waa có mì ndâ 'valá ta ndâ ku. ⁴³ Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáá gí 'dè có ká gítí wó máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù ọ̀nó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nó ta ẹ̀ mì Jézù.»

Bà caka tí ndâ kpédélé 'duù ọ̀nó ta ọ̀a ndú me ndâ Jùdèyà lá nó

⁴⁴ Káa si Piyétòrò kú 'dè có tí nó, Bèri-mì-Mbíri gii gí gí muu ndâ 'duù tí nó mbe kú 'di có mì wó nó. ⁴⁵ Nje ndâ Jùdèyà ọ̀nó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí, mbe ko Piyétòrò 'do Jópà nó, gii 'dèè gítí bà ọ̀nò bà bàkà nambeè mì Mbíri jì ndâ 'duù ọ̀nó ta ọ̀a ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta bà si Bèri mì wó tí Mbíri 'ví gí gí muu ndú delè gí. ⁴⁶ Tacó ndú ta o tí nó kú 'dè-kòcò, ta bà ùlù Mbíri, ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee ndâ ka wó Jùdèyà máa, ⁴⁷ «Rè i mbe tii bà caka tí ndâ 'duù tí nó ta ngo kpónó 'ví dù a ọ̀a yè, lè náa Mbíri je Bèri mì wó jì ndú 'vii ká 'vii ta ndoo tí ndâ Jùdèyà gí nó?» ⁴⁸ Tacó ènò, yí gii 'dè có máa, à caka tí ndú ta ẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri.

Ndâ 'duù tí nó gii 'deke tí ndú jì Piyétòrò bìndi bà caka tí ndú nó, màa, yí dù ta sili gàà ènó mì ndâ yì ta ndú.

11

Piyétòrò 'dè nderè bà ya yí gí 'bá mì Kòrònéliyò

¹ Ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí to Jùdèyà nó gù 'di có bà ùnje mì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gítí có mì Jézù gí. ² Tacó ènò, Piyétòrò mà gù dele ndi wó gí Jèrùzàlémè, ndâ Jùdèyà ñinó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, mbe zèè có gítí bà ya gí gbí gázà kácá-kácá nó gù 'vee gbí nje wó, máa, ³ «Wò wálá 'do nò bà wiri 'bá mí ña ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá nó? Wò 'do ndi lo nò bà toko 'bì yo ta ndú mí gbí gbèè ká'í le?»

⁴ Káa Piyétòrò gù 'dè gbí i tí nó mbe me tí nó 'do ngé rèngbó ngbàrángà'ì jì ndú éno máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye jì Mbíri gbí gbata Jópà, 'bí i gù bàkà ye goolá ye kù ri a rii nò. Bìndi ye gí nò 'bí i go gbolò kpà-bòngò náa à dò gbí gí, bìndi à kù gù yuu 'do gbíri yà'baà éno gí to dè règbà tí ye tí bàndò tí nó náa ye kù ki tí ye to tí nò. ⁶ Ye mà gù zeke'o gbí i tí nò, ye gù nò ndâ kpìkpà'dà ña i mbe kù 'vala muu to tí nó léé gí kù gbí : ña yo tí ndâ kòtí nò, ta ndâ kòtí kàzà, ta ndâ i mbe kù ja gbí yì ndú có to, ta ndâ i mbe kù rì gùù, ta ndâ i mbe kù o ta gbí pípiri, 'dáá gí. ⁷ Bìndi ye gù 'di kòcò 'duù kù 'dè có jì ye éno máa, «Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nò, wàa wò 'ví zò ndú!»

⁸ «Káa ye gù 'visi có jì 'duù tí nó éno màa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye! Zu i jé ta 'bí ri gbaànjé di gbí nje ye lá.»

⁹ «Káa 'duù tí nó gù 'visi có jì ye 'do gbíri káká'ì máa, «Si bà nì «zu i» mítí i ñinó náa Mbíri bàkà tí ngbàrángà i gí nó mí to.» ¹⁰ 'Duù tí nó 'dè có jì ye ta bà ta'ò, máa, ye zò ndâ i tí nò, káa ye gù biya ndâ có mì wó nò 'dáá gí. Ye mà gù zeke'o bìndi bà 'dè có mì wó nó jì ye, ye gù nò à ja ndi ndâ i tí nò, 'vónó'dóó, ya tí gí gbíri gí.

¹¹ «Káa, si ye ká kuu gbí kùdù có tí nò, ye mà gù zeke'o, ye gù nò ndâ 'bí 'dakò ta'ò, náa à tuu ndú jì ye 'do gbí gbata Cèzàriyà kù rò tíyò á njekèjì ndùgù 'bá tí nó náa ye kuu dù tí nò. ¹² Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gù 'dè có jì ye máa, ye 'ví me kpìki-kpìki gítí bà ya ta ndú gí tà é tí nò lá. Tacó ènò, ze gù nje nó ta ndâ 'dakò tí nò, gù jì ndâ ná'vindi ye tí nó kuu ta bà muu ndú vò-nje gbaànjé nó, ya gí 'bá mì 'dakò tí nó mbe tuu ndâ 'duù gí tàkò ye nò. ¹³ Ze mà gù yee kà, 'dakò tí nó gù 'dè có jì ze máa, yì nò a basìlì mì Mbíri ká rì gí tà'ì tàkò yì, bìndi yí gù 'dè có jì yì máa, «Tuu 'duù gí Jópà gí tàkò Sìmonè tí nó ta 'bí rẹ wó a Piyétòrò nò, ¹⁴ wàa yí 'ví gí gí bà 'dè có mbe 'vala yo ta ndâ 'viì mì lo jì yo.»

¹⁵ «Káa ye mà gù 'bità bà 'dè có jì ndú, ye gù nò Bèri-mì-Mbíri kù gí 'do gbíri gí muu ndú, go bà gí yí gí muu ndoo táánò gbí kpédélé o nò. ¹⁶ Bìndi mbí ye gù 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò 'dè jì ndoo éno máa, «Jòvànì táánò kù caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa àà bà gù caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri,» nò. ¹⁷ Káa Mbíri lê má bàkà jì ndú káa gbèè ña nambèè tí nó náa yí táánò bàkà jì ndoo gí tàkò bà ùnje mì ndoo gítí có mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri nó, ye a 'di, wàa a ye ká 'ví gù jòò ta gbí có ta Mbíri?»

¹⁸ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gù 'di có tí nó náa Piyétòrò 'visi jì ndú nò, ndú gù nè nje ndú gí tàkò có bà ñònòkò tí Piyétòrò ta ndâ 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà lá nó gí. Ndú bà-i-nò gù ìlù Mbíri máa, «Mbíri delè je muu jì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tacó bà 'visi tí ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì 'válá gí.»

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbata Àndiyóki

¹⁹ Ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe 'vaaka ta gúku bà mèèkè'i tí ndú 'do Jèrùzàlémè ta o bà zi Ìsítéfànò nó, gii 'vèè ta ndi gbí ndâ to Fònésiyà ta Kípùrù, ta gbata Àndiyóki, kù ma có mì Jézù kpòlo ma ká ji ndâ Jùdèyà. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe gí 'do gbí ndâ to Kípùrù ta Sirínì gí gbí gbata Àndiyóki gii 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo tí Jézù ji ndâ 'duù ònò ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó delè. ²¹ Mbe tí ndoo gii konì ndú gbí nètè mì ndú, bindi ndâ 'duù me mbè gii 'visì muu ndú gítí kpokèjì mì Mbe tí ndoo gí.

²² Có bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ tende ña ndâ 'bí 'duù gbí gbata Àndiyóki mà gii yee tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè, ndú gii tuu 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndú ta rẹ̀ wó a Bàrànábà ya tí gí Àndiyóki. ²³ Bàrànábà mà gii yee Àndiyóki, yí mà gii ònò ña nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji ndâ 'duù kà nó, tàkòcò wó gii peteke gí. Yí bà-i-nò gii kpo-gbì-tà-tù ndú tí kpoò, máa, ndú 'dáá gí 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí kpoò. ²⁴ Bàrànábà tí nó náa ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Jézù tuu yí ji ndâ 'duù Àndiyóki nò a tó 'dakò náa Bèri-mì-Mbírì je wotí ji yí me gbolò ngé ndii gí, tí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì. Tacó ènò, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo 'do gbí có mì wó.

²⁵ Bàrànábà gii njè nó 'do Àndiyóki ya gí gbí gbata Tárásùsù gí bà pà bà tí Sàwúlè. ²⁶ Yí mà gii 'de yí gí, yí gii 'daka yí ya tí gí Àndiyóki. Bindi ndú gii too ndoo gbaànjé ta yí mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù kà, kù nibà i ji ndú.

À gii 'bità bà nì «Kìrisitìyànò,» ta gbí éno máa, «ndâ bòò mì Bindi-Mbírì,» mítí ndâ mbe tala có mì Jézù nó a i gbí gbata Àndiyóki.

²⁷ Ta o tí nó náa ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè kuu tí gbí gbata Àndiyóki nò, ndâ 'bí mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì gii gí 'do Jèrùzàlémè gí Àndiyóki. ²⁸ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ̀ wó a Àgábù gii a gí yaà, bindi yí gii kò kò ji ndâ 'duù ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì máa, vò go kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. (À dú káa yúco, vò go gii tè to go có mì Àgábù nò gbí o mì Kiláwúdiyò tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmànò.) ²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Àndiyóki mà gii 'di có mì Àgábù nò, ndú gii epe gba có mì ndú gbaànjé máa, ndâ yí 'dáá gí gò i, káa à me éno máa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví gò i 'vii ká 'vii nò lá. 'Duù 'ví gò káa bà wotí mì wó, wàa ndâ yí 'ví tuu ji ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ònò 'bá Jùdèyà nó, wàa ndú 'ví konì ta tí ndú. ³⁰ Ndú mà gii yòò i-'bì ndú go có tí nó náa ndú toko nò cee gí, ndú gii tuu ta ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè ji ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á Jèrùzàlémè.

12

Bà zèè Piyétòrò

¹ Ta o tí nó, Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà, gii 'bità bà zèè ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù ta kpo-'billi. ² Yí da miri Jákòmò tí nó tí ná'vindí Jòvànì nó ta ñjà sizò. ³ Yí mà gii ònò éno máa, líkí i tí nó náa yí bàkà nò kuu tí ndâ Jùdèyà, yí gii có gbí ndò

muu ñinò ya gí bà zèè Piyétòrò delè. ⁴ Èródè zèè Piyétòrò a i ta o bà ci 'Dè-kò gbí tàkù mìn ndá Jùdèyà. Tacó ènò, yí giì te yí mí gbí zàà, bìndi yí giì kaa ndá àsikèrì muu 'bì-nje vò nje-vò gbaànjé tacó bà kpolo tí wó yee tí o bà cee o bà bàkà bà tàkù bà ci 'Dè-kò, má kózò gí, wàa yí 'ví giì yù gázà jì yí mìn kùro ndá 'duù. ⁵ Káa ta o tí nò náa Piyétòrò kuu tí gbí zàà nò, ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mìn Jézù giì dù kù 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí wó ta njembí ndú gbaànjé.

Basili mìn Mbírì njaanga Piyétòrò 'do gbí zàà

⁶ Káa ta bèbìlì kùro yé bà ñò ngbàngà mìn Piyétòrò mìn Èródè, Piyétòrò ta o tí nò tí rì ta ndá gínjírì tí wó sósò'ò, gbí òkò tí ndá àsikèrì sósò'ò mbe kù ù rẹ̀gbà tí wó, bìndi ndá 'bí gbí-gbì kù ù gbolò njekèjì bà rì gí gbí zàà. ⁷ Ta bèbìlì tí nò, basili mìn Mbírì giì rì gí tà'i gbí zàà tàkò Piyétòrò si yí tí rì, bìndi yí giì gbà Piyétòrò ta bà gbí yí gbí Ká wó pètékè'i ènò. Piyétòrò má giì gundii 'do tí rì, yí giì ñò basili tí nò mbe gbà yí 'do tí rì nò kù rò tìyò gbí ngba'o tàkò ndú tà'i. Bìndi basili tí nò giì 'dè có jì Piyétòrò, máa, «A gí yaa! Ngo've tí lo!» Piyétòrò má giì a gí yaa go có mìn basili tí nò, ndá gínjírì tí nó kùtáa náa à ẹ̀re ta ndá 'bì wó nó giì dù káa karaka gbí tí ndú 'do tí ndá 'bì wó ta kpéetí ndú gí. ⁸ Bìndi basili tí nò giì 'dè có jì yí máa, «Ere wú'dè mìn lo gí, wàa wò 'ví yuu ndá tàrà mìn lo.» Piyétòrò má giì bàkà go có tí nò náa basili tí nò 'dè jì yí nò gí, basili tí nò káká'i giì 'dè có jì yí máa, «Paraka wòòkò bòngò mìn lo náa wò kù yuu mí pí ndá bòngò nó mítí lo, wàa wò 'ví gí bà rù ndi ye.»

⁹ Piyétòrò bà-i-nò giì a gí yaa gí tàkò basili tí nò ká go 'duù mbe kù rì a rii nò. ¹⁰ Basili tí nò giì co ta Piyétòrò tí ndá bàndò bà dù ndá mbe kù kpolo tí njekèjì zàà sósò'ò, bìndi ndú má giì yee ta yí tí njekèjì ndùgù bà rì gí gbí gbata náa à bàkà 'do tí lii, njekèjì tí nò giì njaanga tí wó jì ndú ta kpéetí wó. Ndú giì rì gí gbí ndùgù. Ndú má giì nò yendi 'bí gbolò kpokèjì gbaànjé cee gí, basili tí nò giì dù káa gírì 'do tí Piyétòrò go có serè nó gí. ¹¹ À giì dù ngbii nò a o bà giì da rọ̀ Piyétòrò. Muu wó má giì gí gítí wó gí, yí giì 'bità bà 'dè có ta kpéetí wó, máa, «Ye kpónó ñò nì gí máa, ye kù rì me rii lá. A Mbírì ká tuu basili mìn wó gí tí gí bà 'vala ye 'do 'bì Èródè, delè 'do gbí ndá ña ndá vò i tí nó náa ndá Jùdèyà táánò gbí-gbì kù ù bà bàkà ta ye nò.»

¹² Piyétòrò giì zèè kpokèjì jáá bìndi bà da rọ̀ wó nò, ya gí bàndò tí nó náa ndá 'duù mìn Bìndi-Mbírì me mbè kili mítí kù 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí wó tí, a 'bá mìn Màriyà tí nó tí nawu Jòvání tí nó ta 'bí rẹ̀ wó a Màrikò nò. ¹³ Yí má giì yee ká, yí giì 'de ndá 'duù a i tà'i. Yí má giì ku njekèjì, a 'bí 'viní ta rẹ̀ wó a Ródà, mbe kù bàkà nèté 'bá tí nò, ká giì gí tacó bà 'di có mìn wó. ¹⁴ Ródà má giì 'di kòcò Piyétòrò nì gí, líkí'o giì bàkà yí tí ña ñinó náa yí giì dele ndi wó 'do tí njekèjì mbálá-mbala si bà njaanga njekèjì mí to, ya gí bà 'dè có jì ndá 'duù tí nó mbe kili mí tà'i nó máa, «Piyétòrò kù rò tìyò tí njekèjì.» ¹⁵ Káa ndá 'duù tí nò giì 'visì có jì yí máa, «A 'bí ña i ká gbí muu lo!» Káa Ródà giì aanga muu wó ká mítí có Piyétòrò tí nó mìn wó á mbe kù rò tìyò á tí njekèjì nò. Ndá 'duù tí nò bà-i-nò giì 'visì có jì Ródà gí tàkò i kpácà tí nò mìn wó nò, máa, «Áá bá dù a vuuvuu Piyétòrò!»

¹⁶ Káa si ndá 'duù tí nò kuu tí kponje ta Ródà, Piyétòrò kpòò kù ku njekèjì. Ndú má giì njaanga njekèjì, ndú giì ñò à kuu nó a Piyétòrò ká

kù rò tíyò á kùro ndú go seṛè nò. ¹⁷ Piyétòrò bà-i-nò giì bàkà 'bì wó ji ndú, máa, ndú dù ngbiì. Ndú má giì dù ngbiì á go có mì wó nò gí, yí giì 'dè gbí kpokèji bà 'vala yí mì Mbe tí ndoo 'do gbí zàà, ji ndú. Bìndi yí giì ci ndú máa, «Yo 'vanda ndi ndâ có tí nò ji ndâ Jákómò, ta sè ndâ 'bí ná 'vindí ndoo.» Bìndi yí giì ndiì 'do tí ndú ta bèbìlì tí nò ya gítí 'bí bàndò tende.

¹⁸ Yé má giì too gí, có giì ònòkò tí gbí òkò tí ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ù njekèji zàà ta bèbìlì bà zèè Piyétòrò nó tí cèe vò bà i. Ndú giì dù ta dú'o tí nò kù 'vee káa rè ña i tí nó mbe 'de Piyétòrò nò. ¹⁹ Èródè bà-i-nò giì pà bà tí Piyétòrò kpòò, bà 'de yí má giì kpò yí gí, yí giì kaa ndâ àsikèrì tí nó tí ndâ mbe kpòlò tí Piyétòrò si yí gbí zàà ta bèbìlì tí nò nó, yí má giì 'viiki gbí nje ndú cee gí nó, yí giì waa có ku mítí ndú kùro bà ya yí ta 'bá 'do gbí to Jùdéya gí Cèzàriya.

Bà ci Èródè

²⁰ Ta o tí nò, gbí òkò tí ndâ Èródè ta ndâ 'duù gbí gbata Tírò, ta ndâ 'duù gbí gbata Sìdóni, nìkì lá. Tacó éno, ndâ 'duù tí nò giì tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú tacó bà ya gí bà peteke tàkòcò Èródè. À po tìrì tí kpó ta kù 'bilí! Tacó éno, ndâ 'duù tí nò má giì yee 'bá mì Èródè, ndú giì peteke kùro á tàkòcò Bìlásitù, tí gbolò 'duù mbe kù kpòlò tí ndâ i mì Èródè, má kózò gí, ndú bà giì yèè ta ndi ndú gítí bà peteke tàkòcò Èródè. Ndâ 'duù tí nò pà làyì gítí có tí nò gbí òkò tí ndú ta ndâ Èródè nò tacó ndâ 'duù 'bá mì ndú kù 'de i-zó-zò a i 'do gbí to mì Èródè.

²¹ Èródè bà-i-nò giì ci 'bí o mì wó, bìndi yí giì yuu bongo gba mì wó, bìndi yí giì kì tí wó pí jàlàmbà mì wó, kù 'dè ndâ có mì wó ji ndâ 'duù mì wó. ²² Káa, si Èródè kù 'dè ndâ có tí nò, ndâ 'duù giì dù kù wu gbí wó ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «À nó me 'duù ká kù 'dè có nó lá! A Mbìrì ká kù 'dè có!»

²³ Má giì zeke'o, basìlì mì Mbe tí ndoo giì gbí Èródè 'do pí jàlàmbà 'va mí to ká mí kùro ndâ 'duù tí nò, tacó yí te duù mítí Mbìrì lá. Bìndi ndâ kìnì giì zò yí zi gí. ²⁴ Có mì Mbìrì giì dù kù 'vala bìndi ku Èródè nò pètèkèè kù ya tí.

²⁵ Ndâ Bàrànába ta Sàwùlè má giì cee ta nètè mì ndú Jèrùzàlémè gí, ndú giì 'daka Jòvànì tí nó ta 'bí rè wó a Màríkò ta ndú ya tí gí Àndiyókì.

13

Bà ruka ndâ Bàrànába ta Sàwùlè tí ndâ mbe ya gí bà ma có mì Jézù ji ndâ 'duù muu to kè'bí

¹ Ndâ mbe nìbà i ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbìrì ta o tí nò gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì a ndâ Bàrànába, ta 'bí Simónè, náa a kù nì mítí wó a Bè-Simónè, ta Lúciyò tí nó mbe gí 'do gbí to Sìrìnì nó, ta Mànàyèni tí nó náa ndú kpòlò ta Èródè tí gbolò gba nó mí njewu gbaànjé nò, giì je Sàwùlè. ² Ta 'bí o gbaànjé si ndú kù kònò go ta bà 'deke tí ndú ji Mbìrì, Bèri-mi-Mbìrì giì gí gí muu ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo mò ndâ Bàrànába ta Sàwùlè 'do gbí òkò tí yo gí ndiì, wàa ndú 'ví bàkà nètè tí nó náa ye tè'é tí ndú gítí nò.» ³ Ndú má giì kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbìrì cee gí, ndú giì tee 'bí ndú mítí ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, ta bà 'deke tí

ndú jì Mbírì, maa, yí 'ví je wotí jì ndú, bìndi ndú gii mò ndú 'do gbí òkò tí ndú jì Bèri-mi-Mbírì.

Kpédélé bà ya ndâ Bàrànábà ta Sàwùlè gí bà ma có mì Jézù jì ndâ 'duù muu to kè'bí

⁴ Bèri-mi-Mbírì gii tuu ndâ Bàrànábà ta Sàwùlè, maa, ndú ya gí bà bàkà nètè bà ma có mì Mbírì jì ndâ 'duù tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kípùrù. Ndú bà-i-nò gii njè nó 'do Àndiyóki ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Sèlúsiyà tacó bà ya gí Kípùrù. ⁵ Ndú mâ gii yee Kípùrù gí, ndú gii co gí to 'do gbí gbâ á gbí gbata Sàlámì. Bìndi ndú gii dù kù nò ta bà ma có mì Jézù jì ndâ Jùdèyà ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì. (A Jòvànì Màrikò ta o tí nò ká kù konì ndú ta nètè.)

⁶ Ndâ Bàrànábà ta Sàwùlè mâ gii nò gbí Kípùrù waaka 'do Sàlámì gí gbí gbata Páfò, ndú gii 'de 'bí 'dakò mbe bàkà tí wó mbe bààcì, ta rẹ wó a Bàràjézù, (náa à kù nì mítí wó gbí có Ìgìrígì a Èlímà, gbí maa, «mbe bààcì»), ⁷ tí 'duù gbí ngbàngà mì Sérégiyò Páwòlò tí gbolò 'duù mì ndâ 'duù Páfò, tí 'dakò mbe 'di gbí-o ngé cee gí. Sérégiyò Páwòlò bà-i-nò gii tè'é tí ndâ Bàrànábà ta Sàwùlè, tacó waa, yí 'ví 'di có mì Mbírì 'do mì ndú. ⁸ Káa có tí nò gii ya gí gbí muu Èlímà lá. Tacó ènò, yí gii jẹ ta bà pà kpokèjì bà volo gbí bà 'di ndá có mì ndâ Bàrànábà ta Sàwùlè á 'do tí Sérégiyò gí, tacó waa, yí 'ví 'di có mì Jézù lá.

⁹ Bìndi Sàwùlè (náa rẹ wó mì ndâ Rómànò a Páwòlò) gii zeke gbí nji ọ Èlímà ngbóó ta wotí mì Bèri-mi-Mbírì, Ndâ i tí lo a 'vére ta tirì. ¹⁰ Bìndi yí gii 'dè có jì yí, maa, «Ndí lo 'vii mì Sitàní! Wò a 'duù nìno ta go ndâ i nìno 'daá gí jáá mbe kù toko ndâ 'duù ta Mbírì nó tí lo gbaànjé wálá. Wò bà si bà nònòkò gbí kpokèjì yúco mì Mbe tí ndoo mí to ta o ngayi? ¹¹ Nò wélégi, wò kpónó kèjì gí bà nò wotí mì Mbe tí ndoo mítí lo. Ọ lo kpónó kèjì gí bà yoo gí. Wò bà nò ọ tí nó á kuu yaà nó wálá ta lambu o.»

À káa póó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, 'bí i gii te mí ọ Èlímà tùrúwàa go 'dèngàmbé nò, bìndi 'di'di'o gii ja gí ọ wó gí. Bìndi yí gii 'bità bà gbala to kù pà 'duù tacó bà ja yí. ¹² Sérégiyò Páwòlò mâ gii nò ọ a i tí nò mbe bàkà tí nò, nje wó gii 'dèè gítí ọ có tí nó náa yí 'di ta rẹ Mbe tí ndoo nó gí. Tacó ènò, yí gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí.

Bà yee ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gbí gbata Àndiyóki nìno gbí to Pìsìdìyà

¹³ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó gii o gbâ 'do gbí gbata Páfò ya gí gbí gbata Pérégà á gbí to Pàfílìyà. Bìndi Jòvànì gii jee ndú mí bà-i-nò, yí gii dele ndi wó ya gí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndâ Páwòlò ta sè ndâ 'bí ka wó mbe nó gii ndii 'do Pérégà ya gí gbí gbata Àndiyóki á gbí to Pìsìdìyà. Ndú mâ gii yee ká gí, ndú gii kaa ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì ta 'bí ọ bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà, bìndi ndú gii ki tí ndú to. ¹⁵ À mâ gii 'deke có 'do gbí ndâ wàràgà mì Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, jì ndâ 'duù cee gí, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù bàkà nètè bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì gii tuu 'duù jì ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó, maa, «'Bí có bà 'dè jì ndâ 'duù tacó bà je wotí jì ndú má kuu mì yo, yo 'dè gí sè, ndâ ná'vindí ze.»

16 Páwòlò mâ giì 'di có tí nò, yí giì a gí yaà, bìndi yí giì bàkà 'bì wó ji ndá 'duù, máa, ndú dù ngbìi. Ndá 'duù mâ giì dù ngbìi go có mì wó nò gí, yí giì 'bità bà 'dè có ji ndú, máa, «Yo tí ndá kòtí Ìzìriyèlì, ta yo tí ndá 'duù ñìnó 'dáá gí mbe kù cì gúku tí Mbíri nó, yo sè tù yo! 17 Mbíri mì ndá 'duù mì ndoo tí ndá Ìzìriyèlì dígísèé ɾuka ndá ká gù ndoo, bìndi yí giì bàkà ndá 'duù mì ndoo tí ndá 'duù ñìnó ta ɾè ndú a ɾè nó si ndú dígísèé kù 'vala 'bá mì ndá tende 'duù á Másiɾi nó. Yí tí Mbíri giì tề kùro ndú ta wotí mì wó 'do Másiɾi gí sè. 18 Yí giì kpolo tí ndú si ndú gbí kángáá nga ngoò ta i go ndoo zì'duù-só. 19 Yí tí Mbíri giì 'bu a ɾa ndá 'duù vô-nje só á gbí to Kánàni, bìndi yí giì je to bìndi ndá 'duù tí nò ji ndá ká gù ndoo tí ñìndi ndú, 20 ta i dè gítí ndoo zì'duù-vô ta bà nà'ò ta zì'duù-só-nje muu'bi pí (450).

«Do bà-i-nò, Mbíri giì je ndá ngáángbá 'dakò tí ndá tí ndá 'duù kùro ndú ji ndú yee tí o mì Sàmùwèlè tí mbe 'dòkò có mì wó tí Mbíri. 21 Ndá ká gù ndoo giì 'deke tí ndú ji Mbíri máa, yí je 'bí 'duù ji ndá yì tí gbolò gba mì ndá yì gbí o mì Sàmùwèlè. Mbíri bà-i-nò giì je Sàwúlè, tí 'viì mì Kísi tí 'duù 'do gbí ɾa Bènjámínò, ji ndú tí gbolò gba mì ndú. Sàwúlè bàkà mí gbí gba a ndoo zì'duù-só, 22 bìndi Mbíri giì le bèrè 'do tí wó ji Dàvídè. Ñìnò a Dàvídè tí nó náa Mbíri 'dè có gítí wó éno máa, «A ye tí Mbíri ká cu 'bì ye mítí Dàvídè, tí 'viì mì Jési, á 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Tacó ye ñò ni gí máa, yí a 'bí 'dakò náa yí bà bàkà go có mì ye gí, nó ká nò. 23 Mbíri giì bàkà a Jézù, tí 'viì-gù Dàvídè, tí mbe 'vala ndá 'duù á go cì mì wó náa yí tí Mbíri cì nó. 24 Jézù tí nó náa Jòvànì dígísèé kò-kò ta ɾè wó ta o tí nó náa yí kù ma có ji ndá Ìzìriyèlì 'dáá gí, máa, ndú 'visi muu ndú 'do tí ndá wò kpokèji mì ndú, wàa yí 'ví caka tí ndú, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndú nó. 25 Kùro bà cee nètè mì Jòvànì mâ giì dooko gí, yí giì kò kò ji ndá 'duù máa, «Ye me ɾa có tí nó náa yo kù koɾo gbí muu yo nó lá. 'Duù tí nó kèji gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ñìnó náa à kpètí káa vòó bà dù tí mbe njaanga tààmà 'do tí kò wó, ye 'vii tí lá.»

26 «Cò 'válá tí nó a i tacó tí ndoo, ndá ná'vindi ye, tacó tí ndoo tí ndá 'viì-gù Àbìráámò, ta ndá 'duù ñìnó 'dáá gí ta ɾa ndú me ndá Jùdéyà lá mbe kù cì gúku tí Mbíri nó. 27 ɾa i tí nó táánò náa ndá 'duù Jèrùzàlèmè ta ndá gba mì ndú bàkà nó, ndú kpètí má ñò ni lá, a i tacó wàa ngo nje ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa à kù 'deke ta ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdéyà ta o 'dáá gí gítí có bà zi Jézù nó, 'ví 'va tí gbí kùnga to lá. 28 Ndú táánò ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, nderè bà waa có ku mítí wó wálá, káa ndú giì neke ɾo ndú pítí-piti gí, bìndi ndú giì 'dè có ji Pilátò máa, yí si yí wàa à 'ví zi yí gí. 29 Ndú mâ giì bàkà ta yí go ndá có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri sàà gí nó gí, ndú giì ja ku wó 'do tí njèèkpè mù ya tí gí gbí gù. 30 Káa, Mbíri giì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. 31 Yí giì tùbà tí wó bìndi bà 'vala ndi wó mì Mbíri 'do gbí muu'dú wó nó ta bà me mbè ji ndá 'duù tí nó mbe ko yí 'do Gàliléyà gí tí gí Jèrùzàlèmè á kùro bà zi yí nó. À kpónò a ndá 'duù tí nó ká kù ma có tí wó ji ndá Ìzìriyèlì.

32 «Ze kpónò gí ji yo nó ta Banga-Ngú-Có, máa, Mbíri dígísèé cì ndá ká gù ndoo gí, 33 káa yí giì tùbà a i ji ndoo tí ndá 'viì-gù ndú éno máa, «Yâ-cí-ci kpili lá,» ta bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí bà só cè gbí wàràgà mì ndá Muu-cè éno máa,

«Wò a 'viì mí ye,
ye wúnó gí tí Bu lo gí,» nô.

³⁴ À má gítí bà 'vala ndi Jézù mí Mbírì 'do gbí muu'dú wó wàa yí 'ví cì ndi wó káká'i lá, ònò a i mbe bàkà tí go có tí nó náa a yí tí Mbírì táánò ká 'dè ta nje wó éno máa,

«Ye bà cù 'dóó 'dè ngo cù tí nó
náa ye táánò cì Dàvidè gítí nó mítí yo,» nô.

³⁵ À gii cu káká'i mí gbí 'bí cè m̀ ndâ Muu-cè éno máa,
«Wò bà si bòò mí lo náa wò kaa yí mò gí mí lo gí nó
'ví zò to wálá.»

³⁶ Káa Dàvidè táánò má gii bàkà nètè mí Mbírì si yí gbí wu wó cee gí,
à gii bàkà bàndò ji yí mí mí ndú ta ndâ ká gù wó, bìndi yí gii zò to gí.

³⁷ Káa 'Duù tí nó náa Mbírì táánò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó zò to lá. ³⁸ À má éno, có gbí muu ye ji yo éno máa, yo 'ví ò ni éno máa, Mbírì táánò tuu a 'dakò tí nó tí Jézù nó, máa, yí gí gí bà ma có bà je à-cee-gí mí yí tí Mbírì gítí ndâ vò i mí yo ji yo, ndâ ná'vindi ye.

³⁹ Áá táánò a yí ká njaanga m̀ri ndâ 'duù ònó mbe ùnje gítí wó gí nó 'do gbí ndâ vò i tí nó 'dáá gí náa bà njaanga m̀ri ndâ 'duù 'do gbí ndú kpò có mí Mòze gí nô. ⁴⁰ À má éno, yo kpolo tí yo, má wálá, có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mí Mbírì dígísèè 'dè éno máa,

⁴¹ «Yo tí ndâ mbe kù 'dè có ònókó,
yo zeke'o jèlè yo gí,
wàa yo 'ví ò seřè,
wàa yo 'ví m̀i gí.

Tacó ye kù bàkà 'bí i gbí o mí yo,
náa yo táánò má 'di có i tí nó a i 'do mí 'bí 'duù,
yo bà si có mí 'duù tí nó ká tí cè tiri.» nó, bà 'de yo.»

⁴² Páwòlò má gii 'dè có cee gí, ndâ 'duù gii cì ndâ Páwòlò ta Bàrànába si ndú kù gii njè 'do bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì, máa, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ndú 'dè nó ji ndâ yí ta 'bí ri bà wotí gbí tàkì mí ndâ Jùdéyà á bìndi ònò. ⁴³ Ndâ 'duù má gii njè 'do bàndò bà kili ndú gí, ndâ Jùdéyà me mbè, ta ndâ 'duù me mbè 'do tí ndâ 'bí tende ò 'duù ònó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkì mí ndâ Jùdéyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, gii nó ònò ndú a i ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába. Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii kpo-gbì-tà-tù ndú gbí ndâ nje mí ndú ta ndú, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji ndú nó.

⁴⁴ Ndâ 'duù gii kaa 'do gbí gbata 'dáá gí ya gí bà 'di có mí Mbírì 'do mí ndâ Páwòlò ta Bàrànába ta ri bà wotí gbí tàkì mí ndâ Jùdéyà tí nó náa ndú cì nó. ⁴⁵ Ndâ Jùdéyà má gii ò ndâ mbè 'duù tí nó, kii gii te ndú gítí bà 'dè zu có gítí Mbírì, ta bà go 'véřè mítí ndâ có mí ndâ Páwòlò ta Bàrànába. ⁴⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii 'dè có ta gúku tí ndú gbaànjé wálá ji ndâ Jùdéyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó, máa, «Kpédélé ndâ 'duù náa ze bà ma có mí Mbírì ji ndú a yo tí ndâ Jùdéyà. Káa à lê má me tí éno gí, ze kpónó bà 'visi nje ze gí mí ndâ 'duù ònó ta ò ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, sé náa yo biya bà 'di có mí ze gí, yo delè gii ò tí yo 'vii tí ndâ mbe 'de 'válá ònó mbe cee lá nó lá, nó. ⁴⁷ Tacó ònó a có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji ze ta o tí nó náa yí táánò 'dè ta có tí nó máa,
«Ye bàkà yo tí ngba'o kùro ndâ 'duù,

tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí
'ví 'de ta 'válá' nó ká nô.»

⁴⁸ Ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó mâ gii 'di có tí nó náa ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'dè nò, tàkòcò ndú gii peteke ngé ndii gí. Ndú gii ùlù có mì Mbe tí ndoo nò. Bindi ndâ 'duù ñinó náa Mbíři cu 'válá ñinó mbe cee lá nó mí gbí tú ndú gí nó gii ùnje gítí có mì Jézù gí.

⁴⁹ Ñinó a bà gii 'vèè có mì Mbe tí ndoo cee gbí wúngbó to tí nó 'dáá gí.
⁵⁰ Káa ndâ Jùdèyà gii ya yílílí gí gbí muu ndâ 'bí kpo-kpò ñii ñinó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdèyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù gbí gbata. Ndú gii volo muu ndú 'do tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába gí. Bindi ndâ kpo-kpò 'duù tí nó gii mòkò ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'do gbí wúngbó to tí nó gí. ⁵¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii gbà njú to 'do tí kò ndú mítí ndâ mbe mòkò ndú nò. Bindi ndú gii ñjè nó 'do gbí to tí nó ya gí gbí gbata Ìkóniyùmù. ⁵² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta tàkòcò ndú pétékè'i, tacó Bèři-mì-Mbíři je wotí ji ndú me gbolò.

14

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gbí gbata Ìkóniyùmù

¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mâ gii yee gbí gbata Ìkóniyùmù, ndú gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíři á go ñinó náa ndú bàkà si ndú gbí gbata Àndiyókì nó. Ndú gii ma có mì Mbíři ji ndâ 'duù kà tí ña ñinó náa ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírígí me mbè gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ² Káa ndâ 'bí Jùdèyà ñinó mbe biya bà ùnje gítí có mì Jézù gí nó gii volo muu ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii dù kú ma có mì Mbe tí ndoo ji ndâ 'duù ta gúku tí ndú wálá ta kòndi o. Mbe tí ndoo delè gii je wotí bà bàkà ndâ seřè ji ndâ Páwòlò ta Bàrànába, tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa, có tí nó náa ndú kú ma nò a có nambeè tí nó mì yí náa yí kú bàkà ji ndâ 'duù ta có tàkò wálá nó.

⁴ A 'bè ká gii dù gbí òkò tí ndâ 'duù gbí gbata ta o tí nó. Ndâ 'bí 'duù gii tè gí tàkò có mì ndâ Jùdèyà, bindi ndâ 'bí gii ya a i gí tàkò có mì ndâ tú mì Jézù. ⁵ Ndâ 'bí Jùdèyà, gii je ndâ 'bí 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, gii toko có ta ndâ kpo-kpò 'duù gbí gbata gítí bà bàkà gbínje ta ndâ tú mì Jézù, wàa à 'ví 'vaka ndú ta díí. ⁶⁻⁷ Ndâ tú mì Jézù mâ gii ñò ndâ i kú gii bàkà có bà ya ta ndú gbí gbata Ìkóniyùmù ñikí lá, ndú gii fa ngèlè ya gí bà pà 'válá gí gbí to Likáyóniyà. Ndú mâ gii yee Likáyóniyà, ndú gii dù kú nó ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá dè-dè seè ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Dérébì.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí gbí gbata Lísítàrà

⁸ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Páwòlò ta Bàrànába kuu gbí gbata Lísítàrà, ndú gii 'de 'bí 'dakò jé mbe nò nó 'do tí bà jò yí mì nawu wó lá, tacó ndâ kpázà kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. ⁹ Káa si 'dakò tí nó kú sè tú wó tí ndâ có tí nó náa Páwòlò kú ma nó, ndú gii 'deeke gbí ñjì řo ndú ta Páwòlò. Páwòlò gii ñò ni 'do gbí ñjì řo 'dakò tí nó éno máa, yí 'vii tí 'duù ñinó náa à 'ví 'válá yí nó gí, tacó yí ùnje gítí có mì Jézù gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có ji 'dakò tí nó ta kòcò wó ngára gí yaà,

máa, «A gí yaà! Rò tíyò jáá!» 'Dakò tí nò bà-i-nò giì a gí yaà, bìndi yí giì 'bità bà nò nó.

¹¹ Ndâ mbè ndâ 'duù tí nò mbe ò i tí nò náa Páwòlò bàkà ta 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò nó giì tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà ta nje có mì ndú tí ndâ 'duù Likàyóniyà, máa, «A ndâ bààcì ká jì'vì tí ndú tí ndâ 'duù, bìndi ndú giì gí mí ndoo.» ¹² Ndú bà-i-nò giì gbì rẹ Zéyùsù, tí gbòlò bààcì mì ndâ Ìgírìgì, mí muu Bàrànába. Bìndi ndú giì gbì rẹ Èrèmésì, tí muu có mì ndâ bààcì mì ndâ Ìgírìgì, mí muu Páwòlò, tacó a yí ta o tí nò ká kù 'dè có. ¹³ Ndâ 'duù tí nò tí ndâ mbe kù bàkà i jì Zéyùsù, ta bàndò bà ci i jì yí ká dè seè gbata nó, giì gí ta ndâ dì mò'dú ta ndâ 'vì mù gí njekèjì ndùgù gbata, tacó bà ci ndú jì ndâ Páwòlò ta Bàrànába.

¹⁴ Ndâ Bàrànába ta Páwòlò mà giì 'di có ò i tí nò mbe kù bàkà tí mí njekèjì ndùgù nò, ndú giì yaka gbí ndâ bongo tí ndú gí, tacó bà túbà jì ndâ 'duù tí nò máa, go ò i tí nò náa à kù bàkà ta rẹ ndâ yì nò tí ndâ yì wálá. Bìndi ndú giì oloko ta ngèlè co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tì bìnjii nò, ta bà tò kù jì ndâ 'duù tí nò mbe kù bàkà có bà waa mbelè jì ndú tí njekèjì ndùgù nò, ¹⁵ máa, «Yo kù bàkà ò i tí nò á tacó ye, ndâ 'dakò? Ze delè ngbá káa ndâ 'duù náa à jò ze ká go bà jò yo. Ze gí ta Banga-Ngú-Có jì yo, máa yo 'visì muu yo 'do tí bà ùlù ndâ i ònò ta gbí ndú wálá nó, gítí wu Mbírì tí nó tí mbe suu tàrì, ta to, ta ngo, ta ndâ i tí nó 'dáá gí gbí ndú nó. ¹⁶ Yí gbí ndâ ká o táánò si ndâ 'duù gbí ò i ndú 'bá mì ndú kù bàkà go có mì ndú gbí muu ndú. ¹⁷ Kpèti ká éno, yí táánò si yo me sínò lá. Yí ta o 'dáá gí kù túbà tí wó, máa yí kuu tí, ta bà si ndâ 'bí tó i mì wó náa yí kù bàkà ndú nó jì yo: Yí kù tuu mù 'do tàrì jì yo; yí kù si ndâ i-zó-zò gbí njí mì yo kù uu ta o mì ndú; yí kù je i-zó-zò jì yo; yí delè kù peteke tàkòcò yo.» ¹⁸ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába giì bàkà a cèe ndi ndú tacó bà rọ ndâ 'duù tí nò 'do tí bà waa mbelè jì ndú.

¹⁹ Ndâ 'bí Jùdéya mà giì gí 'do gbí ndâ gbata Àndiyóki ta Ìkóniyùmù gí gbí gbata Lísítàrà, ndú giì volo gbí òkò tí ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbè ndâ 'duù tí nó gbí gbata Lísítàrà nó gí. Ndâ mbè 'duù tí nò giì njè gítí bà 'vaka Páwòlò ta díí. Ndú mà giì 'va yí 'dèè gí, ndú giì ja yí 'do gbí gbata gí sè, tacó ndú koro có máa, yí cì gí. ²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì tì yí 'dee gí. Yí mà giì zere gí, yí giì a gí yaà 'do tísi, bìndi yí giì dele ndi wó ya gí gbí gbata.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába dele ndi ndú ya gí Àndiyóki

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába giì njè nó 'do Lísítàrà ta yé bìndi ò i tí nò mbe 'de Páwòlò nó, ya gí gbí gbata Dérébi. ²¹ Ndú mà giì ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ká, ndâ 'duù me mbè giì ùnje gítí bà dù tí ndâ mbe tala có mì Jézù gí. 'Do bà-i-nò, ndú giì dele ndi ndú co gbí ndâ gbata Lísítàrà, ta Ìkóniyùmù, ta Àndiyóki tí nó gbí to Pisídiya nó, ²² kù je ngú wotí jì ndâ mbe tala có mì Jézù ta bà kpo-gbí-tà-tù ndú máa, «Yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Mbírì. Tacó ndoo bà kònò a sé'i á kùro bà dù ndoo tí ndâ bòò mì Mbírì.» ²³ Ndú mà giì je ndâ kpo 'duù mí kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù ta rẹ mì Jézù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ndú giì 'deke tí ndú, ta bà kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbírì tí nó náa ndú kù tee njembí ndú mítí wó nó, máa, yí 'ví kpolo tí ndú.

24 Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii ndii co gbí to Pisídiyà ya gí gbí to Páfíliyà. 25 Ndú mâ gii cee ta bà ma có mì Mbírì jì ndâ 'duù gbí gbata Pérégà kà gí, ndú gii ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Átáliyà. 26 Bìndi ndú gii dele ndi ndú ya gí gbí gbata Àndiyókì, tí bàndò tí nó náa à ɾuka ndú jì Mbírì mítí nò.

27 Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà mâ gii yee Àndiyókì gí, ndú gii kili ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Jézù nò, bìndi ndú gii 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbírì bàkà ta ndú gbí nó mì ndú nó jì ndú. Ndú delè gii dìtá ɾa bà njaanga njekèjì bà tee njembí ndâ 'duù ɳìnó náa ɾa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó mítí Mbírì jì ndú. 28 Ndú gii dù á mì ndú ta ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù bìndi bà dele ndú ta kòndi o.

15

Có ɳònòkò tí gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

1 Ta o tí nó si ndâ Páwòlò ta Bàrànábà kuu Àndiyókì nò, ndâ 'bí 'dakò 'do gbí to Jùdèyà gii ya gí Àndiyókì kà. Ndú gii dù kù nibà i jì ndâ 'duù máa, «Yo má ya gí gbí gázà go có mì Mòze lá, yo bà 'vala wálá.» 2 Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ Páwòlò ta Bàrànábà lá. Ndú mâ gii tò kponje ta ndú gítí kpòò, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì ká gii jukì ndú ta bà ɾuka ndâ 'bí 'duù wàa ndú 'ví ya ta ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gí bà 'viiki gbí có tí nó ta ndâ tú mì Jézù, gii je ndâ 'bí kpo 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè.

3 Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'dáá gí mâ gii je nó jì ndâ Páwòlò ta Bàrànábà, ta ndâ 'duù tí nó náa à ɾuka ndú jì ndú nó gí, ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii nò ta bà dìtá bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ 'duù ɳìnó ta ɾa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó jì ndâ mbe tala có mì Jézù ta ndi gbí ndâ to Fònésiya ta Sámáriyà. Líkí bà 'di có tí nó gii dù tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ to tí nó ngé ndii gí. 4 Ndú mâ gii yee Jèrùzàlémè, ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii te wíri mítí ndú ta banga tí. Bìndi Páwòlò bà-i-nò gii dìtá ndâ i tí nó náa Mbírì bàkà ta ndú nó 'dáá gí jì ndú.

5 Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí có mì Jézù náa ndú táánò sàa a ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà nó gii biya có tí nó gí. Ndú gii aanga cèe muu ndú máa, kózò tí ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví ya gí gbí gázà. Wàa, à delè 'ví nibà ndâ có mì Mòze jì ndú.

6 Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii kili ta bà muu ndú, ndú mâ gii 'viiki gbí có tí nó kpòò, 7 Piyètòrò gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có jì ndú màa, «Ndâ ná'vindí ye, yo ɳò ni ngbàrángà'i gí, máa, Mbírì táánò gbí ndâ kpédélé o cu 'bì wó a i mítí ye 'do gbí òkò tí yo, máa, ye 'ví dù tí mbe nibà Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. 8 À má ta bà 'dè ta yúco, Mbírì tí nó tí mbe ɳò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí nó túbà bà ùnje mì wó gítí ndâ 'duù ɳìnó ta ɾa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbírì jì ndú, jé ká go ɳìnó náa yí tí Mbírì táánò bàkà jì ndoo nò. 9 Mbírì bàkà 'bè mì gbí òkò tí ndoo ta ndú lá. Bà tee njembí ndú mítí Mbírì si Mbírì 'ví si njembí ndú 'ví dù

ngbáràngà'i gî. ¹⁰ À má éno, ndoo tí ndâ Jùdéya 'ví kú paa gbí ònó kpónó a i ta bà kpolo tàkòcò Mbíri, náa ndoo má kú yòngò bà te du kòrì tí nó dígísèé mbe kpò ndâ ká gù ndoo gî, delè mbe gii kpò ndoo gí nó, mí pààpi ndâ mbe tala có mì Jézù wàà? ¹¹ Káa ndoo ùnje gí máa, àá táánò 'vala ndoo káa gbèè nambeè tí nó mì Mbe tí ndoo tí Jézù mbe 'vala ndú nó nò!»

¹² Piyétòrò má gii 'dè có mì wó cee gî, ndâ 'duù tí nó mbe kili nó gii dù ngbi-ngbii. Gbèè kòcò gii dù lá. Bìndi a ndâ Páwòlò ta Bàránábà ká gii dìtà ndâ kpo-kpò i ta ndâ serè tí nó náa Mbíri si ndú bàkà mí gbí òkò tí ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéya lá nó.

¹³ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà má gii 'dè có mì ndú cee gî, Jákòmò gii 'dè có jì ndâ 'duù, máa, «Yo sè tù yo gítí có mì ye nò, ndâ ná'vindi ye! ¹⁴ Simónè 'dè gbí ònó kpédélé kpokèjì bà kaa ndâ 'duù mì Mbíri á gítí mîri wó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéya lá nó gî. ¹⁵ Simónè 'vanda mí to nó ndírí a ndi kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa,

¹⁶ .Ye bà dele ndi ye gí bà bì ndi 'bá mì Dàvidè mbe 'va tí to gí nó gí yaà.

Ye kèjì gí bà 'viindi ndâ i ònó mbe ki'viki gí nó.

¹⁷ Bìndi sè ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéya lá, mbe kaa tí ndú je gí nó, bà gii pà bà tí Mbe tí ndoo.

¹⁸ Ònó a kòcò Mbe tí ndoo, tí mbe túbà ndâ i tí nó jì ndâ ká 'duù sàà dígísèé.»

¹⁹ «À má éno, có gbí muu ye éno máa, ndoo si bà pèè mbi ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéya lá, mbe 'visi tí ndú gí mì Mbíri gí nó mí to. ²⁰ Ndoò cu a wáràgà, wàa ndoo 'ví tuu jì ndú éno máa, ndú gee tí ndú 'do tí ndâ i ònó náa ndâ vo-vò bààci yuu 'bì ndú gí gbí ndú gí nó, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà bàkà bangbaya, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ ònó ya ònó náa à tè mîri ndâ nó tí nó té-tè nò, ndú delè 'ví gee tí ndú 'do tí ònó ndâ mbelè 'dáá gí. ²¹ Tacó ònó a ndâ i ònó náa ndâ mbe ma có mì Mòze ta o 'dáá gí táánò kú ma có gítí ndú ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gí nó ká nó, à delè táánò kú 'deke jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéya gí bà ùlù Mbíri, ta ndâ ònó bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéya 'dáá gí káa có gítí ndâ i tí nó ta bà muu ndú nó.»

Ndâ tú mì Jézù cu wáràgà jì ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéya lá nó

²² Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, gii tókò có máa, ndâ yì ònó ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ yì tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, wàa ndâ yì 'ví tuu ndú ta ndâ Páwòlò ta Bàránábà ya tí gí Àndiyókì. Sè ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù 'dáá gí má gii ùnje gítí có tí nó gí, ndú gii cu 'bì ndú míti ndâ 'dakò sósò'ò tí ndâ wu 'dakò gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè. Rè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a Jùdá ta 'bí rè wó a Bàràsábà, gii je Silivánò. ²³ Bìndi ndú gii cu wáràgà mí 'bì ndú, máa, ndú ya tí jì ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì.

Có gbí wáràgà tí nó náa ndú cu nó éno máa, «Ze tí ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, tí ndâ ná'vindi yo,

'vee yo tí ndâ ná'vindí ze ñinó ta ña yo me ndâ Jùdéya lá, náa à jò yo mí gbí ndâ to Àndiyókì, ta Síriyà, ta Sìlìsiyà nó, ngé ma.

²⁴ «Ze 'di có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze ká ya gí bà mù njembí yo ta ndâ 'bí ña có mì ndú, bindi ndú gii si yo kù koṛo có ká wi-wii. Ndú bàkà ña i tí nò me ta có 'do gbí nje ze lá. ²⁵ À má éno, ndòngbú kóṛó-koṛo có mì ze toko gbaànjé kpónó éno máa, ze bà cu 'bí míti ndâ 'bí 'duù, wàa ze 'ví tuu ndú ta ndâ Bàrànába ta Páwòlò, tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù te duù míti ndú ta wotí tí, ²⁶ tí ndâ 'dakò mbe sì miṛi ndú 'dáá gí ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri gí nó, wàa ze 'ví tuu ndú ya tí ji yo. ²⁷ Ze kù tuu ji yo a ndâ Jùdá ta Sìlìvánò, tacó wàa yo 'ví 'di ta ndi gbèe có tí nó náa ze cu mí gbí wàràgà tí nó nó ta tù yo 'do gbí nje ndú.

²⁸ «Bèri-mi-Mbíri koṛo có rò éno máa, à 'ví te 'bí du i mbe ndii ndâ có tí nó mí muu yo lá. Ndòngbú bá koṛo có mì ze delè ká go ñindi Bèri-mi-Mbíri nò. ²⁹ Có tí nó máa, kózò tí yo 'ví gee tí yo 'do tí i-zò-zò náa a bàkà ji ndâ bààcì, ta mbelè, ta yâ ñinó náa a tè miṛi nó tí nó té-tè, gii je bà bàkà bangbaya. Yo kii'ba 'do tí ndâ i tí nó, wàa yo bà ya jáá gí. Yo dù ñikì maa.»

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'deke wàràgà mì ndâ tù mì Jézù

³⁰ Ndâ 'duù tí nó náa ndâ tù mì Jézù tuu ndú nó mà gii yee gbí gbata Àndiyókì, ndú gii kili ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ká 'dáá gí, bindi ndú gii je wàràgà tí nó náa à tuu ta ndú nó ji ndú. ³¹ Ndú mà gii 'deke wàràgà tí nó, tàkòcò ndú 'dáá gí gii peteke ngé ndii gí, tacó ndâ có gbí wàràgà tí nó je bà wo woò ji ndú gí. ³² Ndâ Jùdá ta Sìlìvánò só káa ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Tacó éno, ndú gii 'dè có ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta kòndi o. Ndú gii yù ndú ngbóó tí ndâ 'dakò gí. ³³ Ndú mà gii bàkà làmbu kòndi o mí Àndiyókì gí, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ká gii je nó ji ndú ta pétékè tàkòcò ndú, bindi ndú gii tuu ndi ndú ya tí ji ndâ 'duù tí nó mbe tuu ndú 'do Jèrùzàlémè nò. ³⁴ Káa à gii ñikì tí Sìlìvánò a bà dù yí Àndiyókì.

³⁵ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába, gii je ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù me mbè, gii dù kù ñibà có mì Mbíri, delè kù ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí gbata Àndiyókì á bindi bà dele ndi Jùdá gí Jèrùzàlémè.

Bà ñjèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába

³⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mà gii bàkà làmbu sili bindi bà ya Jùdá gí Jèrùzàlémè nó gí, ndú gii toko có máa, «Ndâ ya gí bà gala ndâ ná'vindí ndoo gbí ndâ gbata tí nó náa ndâ táánò ma có mì Mbe tí ndoo ta ndi gbí ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, wàa ndâ 'ví ñò ta ngú ña ñinó náa à tí ndú ká nò.» ³⁷ À gbí muu Bàrànába ta o tí nó a có bà yuu Jòvànì tí nó ta 'bí rè wó a Màrikò nó mí gbí nó ta ndú. ³⁸ Káa có tí nó gii zò muu Páwòlò lá, tacó Jòvànì ta 'bí o sàà kùṛo 'visi tàmuu wó gítí ndú si ndú nje nètè gbí to Páfiliyà gí.

³⁹ Có Jòvànì Màrikò nó gii ñjèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gí. Tacó éno, Bàrànába gii je Màrikò, bindi ndú gii o gbá ta yí ya gí gbí to Kípùrù. ⁴⁰ Páwòlò gii 'daka ta yí a Sìlìvánò. Ndâ ná'vindí ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gii yù nambeè 'do mì Mbíri tacó tí

ndú gí, ⁴¹ ndú gii zèè ñindi ndú a kpokèji tí nó mbe co gbí ndâ to Síriya ta Silísiya nó, kú nò ta bà je wotí ji ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù.

16

Páwòlò je Tìmatéyò gí gbí nètè bà ma có mì Mbíri

¹ Páwòlò gii 'do Silísiya ya gí Dérébì, yí gii 'do Dérébì ya gí Lísítàrà. Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rè wó a Tìmatéyò, náa nawu wó a jú Jùdéya mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa bu wó a Ìgírìgì, kuu ta 'bá Lísítàrà. ² Tìmatéyò tí nò a 'bí ña 'dakò náa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Ìkóniyùmù 'dáá gí wu gbí wó ngé má. ³ Páwòlò bà-i-nò gii je Tìmatéyò ya tí gí gbí gázà, tacó wáa, yí 'ví dù tí ka nó mì yì. Páwòlò bàkà éno tacó ndâ 'duù gbí ndâ to tí nò 'dáá gí ñò ni gí, máa, Tìmatéyò ya gí gbí gázà si yí gbí 'vii lá, tacó bu wó a Ìgírìgì.

⁴ Ndâ Páwòlò ta Tìmatéyò gii 'bità bà nò kú ma ndâ có tí nó náa ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, 'dè 'do Jèrùzàlémè éno máa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'ví bàkà go ndú nó, ta ndi gbí ndâ gbata núú kú ya tí. ⁵ Tacó éno, ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù gii tee njembí ndú mítí Mbíri ta wotí tí ndii ñinó sàà kùro nó gí. Muu ndú delè gii àdì túkà'i.

Bèri-mi-Mbíri kpo-gbí-tà-tù ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó

⁶ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó gii ndii co gbí ndâ to Fírìjiya ta Gàlátì ká ta nó, tacó Bèri-mi-Mbíri kpo-gbí-tà-tù ndú gí, máa, ndú 'ví ma có mì Mbíri mí gbí ndâ to Ásiya gbí nó mì ndú nò lá. ⁷ À gbí muu ndú ta o tí nò a có bà ya gí gbí to Bèsiniya, káa, ndú mâ gii dooko gí Mísiya gí, Bèri-mi-Jézù gii biya ji ndú gí. ⁸ Ndú bà-i-nò gii ndii có Mísiya ya gí gbí gbata Tòrówà.

⁹ Ta 'bí bèbìlì gbaànjé si ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó kuu gbí gbata Tòrówà, 'bí i gii gí gí muu Páwòlò go rii nò. Yí gii ñò 'bí 'dakò, tí 'duù Mèsidóniya rò tìyò kú 'deke tí wó ji yí éno máa, «Yo ndii gí gí Mèsidóniya, wáa yo 'ví konì ze.» ¹⁰ Rò Páwòlò mâ gii da bindi i tí nò, ze ngé gii bàkà nó gí Mèsidóniya, tacó ze gii ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, a Mbíri ká kú tè'é tí ze, máa, ze ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù kà.

Bà yee ndâ Páwòlò gbí gbata Filípi

¹¹ Ze bà-i-nò gii o gbá 'do Tòrówà jáá ya gí Sàmòsirási. Ze gii njè nó 'do Sàmòsirási ta 'bí yé ya gí Nipólisi. ¹² Ze gii ya 'do bà-i-nò gí Filípi, tí gbolò gbata, delè tí kpóló-kpolo gbata gbí to Mèsidóniya, náa à kú zogo a ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Ze mâ gii bàkà làmbu sili mí Filípi gí, ¹³ ze gii co 'do gbí ndùgù gbata ta 'bí rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéya gbaànjé ya gí yì ngo, tacó ze ñò ni gí, máa, ñinò bà dù a bàndò bà kili ndâ Jùdéya tacó bà 'deke tí ndú ji Mbíri. Ze bà-i-nò gii ki tí ze to, bindi ze gii nibà có mì Mbíri ji ndâ 'bí ni mbe kili mí ká. ¹⁴ 'Bí ni gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ni tí nò, ta rè wó a Lídiya, mbe gí 'do gbí gbata Tiyàtirà, tí ni mbe kú co tí kpokèji mì Mbíri, ta nètè mì wó a bà mà bí-bi i bà moo bòngò, mâ gii 'di ndâ có tí nò náa ze 'dè ji ndú nò, Mbíri gii je njembí bà ùnje gítí ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè nò ji yí. ¹⁵ À mâ gii caka tí ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí gí, yí gii

nanaka mítí ze, máa, ze ya gí bà dù a i 'bá mì yì, lê náa ze ò nì ta yúco gí, máa, yì tee njembí yì 'dáa mítí Mbírì gí nò.

Bà zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò mí gbí zàà

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si ze kù ya gí bàndò bà 'deke tí jì Mbírì, ze gii 'de 'bí 'viní, tí i-gbì-keci mì ndâ 'bí 'duù, ta bààci gbí muu wó. Ndâ mbe tí 'viní tí nò 'de i gbí bààci tí nò gbí muu wó nò ngé ndii gí. ¹⁷ 'Viní tí nò mâ gii ò ze, yí gii 'bità bà ru ndi ze ta ndâ Páwòlò ta bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Ìjìnó a ndâ bòò mì Mbírì tí nó mbe kù dù ngéé gbírì nó ká nò. Ndú gí tacó bà tubà kpokèjì bà 'vala yo jì yo.»

¹⁸ Síí gbí řì bà tò ña kù tí nò mì 'viní tí nò tàkò ze gii dù lá. Yí mâ gii bàkà kpòò, ta 'bí řì gbaànjé yí mâ gii gí gí tàkò ze ta ña i mì wó nò, njembí Páwòlò gii volo gítí wó gí. Páwòlò gii 'visì tí wó gí ndii, yí gii 'dè có jì bààci tí nò á gbí muu 'viní tí nò nò, máa, «Ye kù 'dè có jì wò ta rè mì Jézú tí Bindi-Mbírì, máa, wò co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.» Káa, à káa póó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, bààci tí nò gii co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.

¹⁹ Ndâ mbe tí 'viní tí nò mâ gii ò nì éno máa, Páwòlò volo gbí bà 'de i mì ndâ yì 'do gbí wó gí, ndú gii zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò, bindi ndú gii kaa ndú ta bà gbùrùngà ndú kù ya tí gí gbí ngbàngà á bàndò 'vélé. ²⁰ Ndú mâ gii yee ta ndú kà gí, ndú gii kpì ngbàngà tí ndú jì ndâ gba éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó kuu nó a ndâ Jùdéyà, káa ndú kù bàkà 'viya mí gbí gbata mì ndoo. ²¹ Ndú kù bàkà 'bí ña i mì ndú náa à me yúco tacó tí ndâ bòò Rómà 'ví ùnje gítí nò lá. Bà řu ndi ña kpokèjì tí nò mì ndú nò delè me dú tacó tí ndoo tí ndâ bòò Rómà lá.»

²² Có tí nò náa ndâ 'dakò tí nò 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duù tí nò mbe tí mèè mí gbí ngbàngà ta o tí nò nò gítí ndâ Páwòlò ta Silivánò gí. Ndâ gba bà-i-nò gii yaka gbí ndâ bongo 'do tí ndâ Páwòlò ta Silivánò ta kpo tàkòcò gí. Bindi ndú gii waa có mítí ndú, máa, à gbí ndú. ²³ À mâ gii gbí ndâ Páwòlò ta Silivánò go có mì ndâ gba nò tè gí, à gii kaa ndú nè mí gbí zàà. Bindi ndâ gba gii 'dè có jì mbe ù njekèjì zàà máa, yí kpòlo tí ndú tí kpòò. ²⁴ Mbe ù njekèjì zàà bà-i-nò gii kaa ndú ya tí ngéé gí tà'ì ñinó ngé kùro kà nò. Yí mâ gii ẹre kò ndú gí, yí gii nè njekèjì gí tàkò ndú řítí gí.

Serè bà njaanga ndâ Páwòlò ta Silivánò 'do gbí zàà

²⁵ O mâ gii gbooko gí, ndâ Páwòlò ta Silivánò gii dù kù 'deke tí ndú, ta bà cu cè kù be ta rè Mbírì, káa ndâ 'bí ka ndú náa ndú ta ndú gbí zàà nó gii dù ngbi-ngbii kù 'di ndâ i tí nò náa ndú kù me nò. ²⁶ Ndú gii gu káa ndii ta bà tanga tí mì to. Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ò ndâ njekèjì zàà 'dáa gí njaanga tí nga-ngàà gí. Ndâ gínjìrì tí nó náa à ẹre ta ndâ kò ndâ 'duù gbí zàà nó gii kařaka gbí tí kpátá-kpàtà, kpátá-kpàtà, 'do tí kò ndú gí. ²⁷ 'Duù tí nó mbe kù ù njekèjì zàà nó mâ gii gundii 'do tí řì, yí mâ gii ò ndâ njekèjì zàà 'dáa nga-ngàà, nga-ngàà, yí gii ja sizo mì wó 'do gbí foko, tacó wàa, yì 'ví zi ta tí yì gí, tacó yí koro có éno máa, ndâ 'duù gbí zàà faka 'dáa mítí yì gí. ²⁸ Káa Páwòlò mâ gii ò yí tí, yí gii tò kù jì yí ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Zi tí lo lá! Ze 'dáa ta kábà muu ze kuu nò.»

²⁹ 'Dakò tí nò mâ gii 'di có tí nò náa Páwòlò 'dè jì yì nò, yí gii 'dè có máa, à òlò ngba wu. À mâ gii òlò ngba wu jì yí gí, yí gii co ta ngèlè ta gúku, kpùrù-kpùrù, ya gí bà 'va tí wó kùro ndâ Páwòlò ta Silivánò.

³⁰ Yí gii kaa ndú 'do gbí zàà jí sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ye 'ví 'vala tí, ndâ kpo 'duu?»

³¹ Káa ndú gii 'visi có jí yí éno máa, «Ûnje gítí có mì Mbe tí ndoo tí Jézù, wàa wò bà 'vala gí. Ndâ 'duu bá mì lo 'dáá gí delè bà 'vala gí.»

³² Ndâ Páwòlò ta Silivánò bà-i-nò gii 'bità bà ma có gítí Mbe tí ndoo jí ndâ 'dakò tí nò, ta ndâ 'vii mì wó, gii je ndâ 'duu 'bá mì wó 'dáá gí.

³³ 'Dakò tí nò bà-i-nò gii kaa ndâ Páwòlò ta Silivánò ká ta kpo-gb'í o tí nò, yí gii caka ɾo ndâ kà bà gbì ndú ta ndi tí kútí ndú nó gí.

Ndâ Páwòlò ta Silivánò delè ngé gii caka tí ndâ 'dakò tí nò ta ndâ 'vii mì wó 'dáá gí. ³⁴ 'Dakò tí nò gii kaa ndú ya tí jí 'bá mì wó, yí gii je i-zó-zò jí ndú. Líkí'o gii bàkà ndú ta ndâ 'duu 'bá mì wó 'dáá gí, tacó ndú 'visi muu ndú 'do tí ndâ tende kpokèjì gítí kpokèjì mì Mbírì gí.

³⁵ Yé mâ gii too gí, ndâ kpo-kpò 'duu mbe kú waa có gbí ngbàngà gii tuu ndâ 'bí kùɾo ndâ àsikèrì mbe kú kpolo tí ndâ 'duu gbí zàà ya tí jí 'duu tí nó gbí nètè ta o tí nò nó, máa, «Njaanga ndâ 'dakò tí nò gí.»

³⁶ 'Dakò tí nò mbe kú kpolo tí ndâ 'duu gbí zàà ta o tí nò nó gii ya jí mì Páwòlò, bìndi yí gii 'dè có jí yí máa, «Ndâ kpo-kpò 'duu mbe kú waa có gbí ngbàngà tuu tú jí tí éno máa, ye njaanga yo gí. À má ènò, yo co jí sè, wàa yo 'ví ya níkí maa.»

³⁷ Káa Páwòlò gii 'visi có jí 'dakò tí nò máa, «Ndâ gba máa yè? Ndú 'vee me gbí nje ze lá, káa ndú gii gbì ze tí ndâ 'vii-Rómà mí kùɾo ndâ 'duu 'dáá gí, bìndi ndú gii kaa ze mí gbí zàà, káa, ndú kpónó gii 'dè có éno máa, ndâ yì kú njaanga ze gbí dùde? 'Bí có go ènò wálá! Si káa 'dóó ndú ká 'ví jí ta kò ndú, wàa ndú 'ví kaa ze jí sè.»

³⁸ Ndâ kùɾo ndâ àsikèrì tí nò mâ gii je ndi kòcò Páwòlò nó ya tí jí ndâ mbe waa có gbí ngbàngà, bà 'di có éno máa, ndâ Páwòlò ta Silivánò a ndâ 'vii-Rómà nó gii te a gúku mítí ndú. ³⁹ Ndú bà-i-nò gii ya jí mì ndâ Páwòlò ta Silivánò gbí zàà kà, bìndi ndú gii yì ndú ta bà 'deke tí ndú jí ndú, máa, ndú co jí sè 'do gbí zàà, wàa ndú 'ví njè nó 'do gbí gbata Filípi gí.

⁴⁰ Ndâ Páwòlò ta Silivánò gii co 'do gbí zàà ya jí 'bá mì Lídiyà. Ndú mâ gii ñò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù kà, ndú mâ gii 'dè ndâ có ñinó mbe kú je wotí jí ndâ 'duu nó jí ndú gí, ndú gii njè nó 'do gbí gbata Filípi gí.

17

Ndâ Páwòlò ta Silivánò 'de kpo-se-muu gbí gbata Tèsalónikà

¹ Ndâ Páwòlò ta Silivánò gii 'bí nó 'do Filípi co gbí gbata Àfipólisi, ndú gii co gbí gbata Àpólóniyà kú ya jí gbí gbata Tèsalónikà, tí 'bí gbata ta bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbírì kuu gbí. ² Ndú mâ gii yee gbí gbata Tèsalónikà gí, Páwòlò gii ya jí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbírì, á go ña i mì wó náa yí kú bàkà ta o 'dáá gí nó. 'Do bìndi ñinò, yí gii dù kú ya jí mì ndú á bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbírì ta ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndú 'dáá gí ta síí gbí wálá 'vili ta'ò, kú 'viiki gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbírì ta ndú, ³ kú tù ta bà jí ndú 'do gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, bà cì Bìndi-Mbírì, ta bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó a cèe ndâ kpóló-kpolo có. ⁴ Ndâ 'bí Jùdéyà, ta ndâ 'bí Ìgìrìgì ñinó ta gúku Mbírì kuu tí ndú nó, gii je ndâ

'bí kpo-kpò niì ònó náa ndâ có mì Páwòlò nò ya jí gbí muu ndú gí nó, gii tẹ gí tàkò có mì ndâ Páwòlò ta Silivánò.

⁵ Káa ndâ 'bí Jùdèyà ònó mbe biya bà 'di ndâ có mì Páwòlò gí nó gii toko wotí ta ndâ vò 'duu ta ndi tí ndâ bàndò bà mà 'vèlè gbí gbata, bindi ndú gii bàkà ndâ có mì Páwòlò nò tí tende có mbe pèè njembí ndâ 'duu gítí ndâ Páwòlò ta Silivánò. Ndâ 'duu bà-i-nò gii 'bità bà bàkà wo 'do gbí gbata kú ya tí gítí bàndò bà dù ndâ Páwòlò ta Silivánò á 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jàsónì, tacó bà kaa ndú ya tí jí gbí ngbàngà. ⁶ Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de 'bá káa ndâ Jàsónì ta ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbířì, bindi ndú gii woo ndú, ta bà gbùrùngà ndú, kú ya tí jí gbí ngbàngà gbí gbata, ta bà gbi 'bè muu ndú éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó mbe kú jèlè to ta bà volo 'bá mì ndâ 'duu nó gí gí to nó gí! Ndú kpónó kuu 'bá mì Jàsónì. ⁷ Có mì ngáángbá gba tí nó Rómà nó kpónó gbí tù ndú ká go cèè mòngò gbí tù bô. 'Bí ña ngú có mì ndú kpónó éno máa, 'bí ngú ngáángbá gba mì ndâ yì ta rẹ wó a Jézù kuu tí .» ⁸ Có tí nó náa ndâ Jùdèyà 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duu gbí gbata, ta njembí ndâ gba gí. ⁹ Tacó éno, ndâ gba gii 'dè có jì ndâ Jàsónì ta ndâ ka wó náa a zèè ndú ta ndú nó, máa, ndú see tí ndú mí kùro ndâ yì, máa, vò i bà bàkà tí wálá, má kózò gí, wàa ndâ yì 'ví gii si ndú 'ví ya jí 'bá mì ndú.

Ndâ Páwòlò ta Silivánò 'de ngú kpo-se-muu gbí gbata Bèréyà

¹⁰ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Tèsalónikà gii tuu ndâ Páwòlò ta Silivánò ta 'dè'o, si o kú me yùkù-yùkù ta gbèe řì bà gbùrùngà ndú mì ndâ 'duu nó, ya tí jí gbí gbata Bèréyà. Ndú mà gii yee kà, ndú gii ndii ká ngé ya jí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbířì. ¹¹ Muu ndâ Jùdèyà gbí gbata Bèréyà nìkì co tí muu ndâ nambe ndú ònó á gbí gbata Tèsalónikà nó gí, tacó éno, ndú gii ùnje gítí có mì Bìndi-Mbířì ká gálá. Ndú gii dù ta řì 'dáá gí kú 'viiki gbí có gbí wáràgà mì Mbířì, tacó bà òò máa, yúcó a yè wè. ¹² Ndâ 'duu me mbè 'do gbí òkò tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ Ìgírìgì, gii je ndâ 'bí kpo-kpò niì, gii ùnje gítí có mì Jézù gí.

¹³ Ndâ Jùdèyà gbí gbata Tèsalónikà mà gii 'di có éno máa, Páwòlò kú ma có mì Mbířì jì ndâ 'duu gbí gbata Bèréyà, ndú gii kaa ta 'viya ya jí kà, tacó bà ònòkò muu ndâ 'duu, wàa ndú 'ví tanga i. ¹⁴ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Bèréyà mà gii 'di gbí tìřì 'viya mì ndú nó gí, ndú gii tuu Páwòlò ya tí jí yì ngo, si káa ndâ Silivánò ta Timàtéyò mí ndii. ¹⁵ Ndâ mbe ko Páwòlò nò gii ya ta yí ngé yee gbí gbata Àtínà. Ta o tí nó náa ndú kú gii dele ndi ndú jí gbí gbata Bèréyà nó, Páwòlò gii ci ndú jì ndâ Silivánò ta Timàtéyò, máa, ndú ngo've tí ndú ya jí tàkò yì.

Páwòlò gbí gbata Àtínà

¹⁶ Gbí ndâ o tí nó náa Páwòlò kú ù ta ndi ndâ Silivánò ta Timàtéyò mí gbí gbata Àtínà nó, njembí wó ta o 'dáá gí kú pèè ká pèè ta zu bà òò ña bà te duu mì ndâ 'duu kà míti ndâ 'bí ña sú bààcì mì ndú ta gbí ndú wálá. ¹⁷ Tacó éno, yí gii dù kú 'viiki gbí có mì Mbířì ta řì 'dáá gí ta ndâ Jùdèyà, gii je ndâ Ìgírìgì ònó mbe kú cì gúku tí Mbířì nó á tí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbířì. Yí káká'i gii pà me gbí òkò tí ndâ 'duu wàa ndâ yì 'ví 'viiki gbí có mì Mbířì ta yí a tí bàndò

bà mà 'vèlè mì ndâ 'duù á gbí gbata lá, síí gbí ɾi bà ya yí gí bàndò bà mà 'vèlè gítí ɱa nètè tí nò delè gii dù lá. ¹⁸ Káa ndâ 'bí ɱa 'duù ɱinó gbí òkò tí ndú ta ɱa bà koɾo có mì ndú máa, «Ndòngbú 'válá ká muu to tí nò» nó, gii je ndâ mbe kú koɾo có máa, «I káa ndi 'bì Mbíɾi» nó, gii 'deeke kponje ta ndâ Páwòlò. Bindi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà 'vee ndâ 'bí ka ndú máa, «Pèrègùù tí nò kpónó ɱò i tí nò náa yí kú 'dè có á gítí nò ni gí?» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'dè có ɱin di ndú éno máa, «Yí go 'duù ɱinó mbe kú ma có mì ndâ 'bí ɱa tende bààcì nò.» Ndú 'dè ɱa có tí nò tacó Páwòlò ta o tí nò kú ma có a i gítí Jézù, ta có gítí bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú.

¹⁹ Ndâ 'duù tí nò gii bala Páwòlò á bindi bà tò kponje mì ndú nò ya tí gí kùɾo ndâ kpo 'duù mì ndú mbe kú kili mí pí gú Àrèyòpágùsù. Ndú mà gii ye ta ndú pí gú kà gí, ndâ kpo 'duù mì ndú gii 'vee gbí nje Páwòlò máa, «Wò bà ni bà 'dè gbí ngú ɱa bà ɱibà i tí nó náa wò kùtáa kú 'dè có á gítí nó á ji ze gí? ²⁰ Ndâ 'bí có mì lo gbí tù ze á go ndâ có mì mbe 'dó-'do, káa go bà 'di gbí ndú á kuu tí ze.» ²¹ I mbe me líkí tí ndâ 'duù tí nó náa à duu bú ndú mí Àtínà nó, ta ndâ tende 'duù mbe kaa ta 'bá ya gí kà nó, a bà 'viiki gbí ngú có, gii je bà 'di ngú có.

²² Tacó ènò, Páwòlò gii a gí yaà, bindi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kili mí pí gú Àrèyòpágùsù nò, máa, «Yo ndâ 'duù Àtínà! Ye ɱò ta ɾo ye gí, máa, go bà bàkà i-mbíɾi tí yo ngé ndii gí. ²³ Ye 'dè có tí nò tacó gbí ndâ o tí nó náa ye kú jèlè ta to kú ɱò ndâ bàndò bà bàkà i-mbíɾi mì yo nó, ye gii ɱò 'bí bàndò bà ci i náa à cu i mítí éno máa, «Nínó ji mbíɾi-tí-nó-náa-à-ɱò-yí-ni-lá» nò. À niki ma. À má ta bà 'dè có ta yúcó, mbíɾi tí nó náa yo kú bàkà i ji yí káa yo ɱò yí ni lá nó, a Mbíɾi tí nó náa ye kú ma có tí wó nó. ²⁴ Mbíɾi tí nó tí mbe suu to tí nó, ta ndâ i gbí 'dáá gí nó, a Mbe tí tàɾi. Yí me mbe 'vala ta 'bá ɱinó náa a 'duù ká gèè ta 'bì wó nó lá. ²⁵ 'Bí i delè mbe gboo 'do mì wó wàa à tí a 'duù ká 'ví gii bàkà ji yí nò wálá. Tacó a yí ká kú je 'válá, ta woò, ta ndâ i 'dáá gí ji ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Yí suu ndâ 'duù 'dáá gí á 'do tí gbèè 'dakò, máa, ndú 'ví 'vala cee muu to tí nó 'dáá gí. À káa 'dóó yí ká 'deke sili bà 'vala ndú, yí gii ka tí ta bàndò bà bì 'bá mì ndú á ji ndú. ²⁷ Yí bàkà ènò tacó wàa ndâ ɱa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví pà ta bà tí yí tí Mbíɾi, ndâ-'bì-lá, ndú má gbala to gbí sú ɾo kpòò, ndú 'ví gbì mú-kóɾó mì ndú mítí yí tí Mbíɾi. Ta ndâ ɱa ɱinó 'dáá gí, Mbíɾi kú dù me me 'dú 'do tí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndoo lá.

²⁸ «À ènò, á go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wàràgà mì yo cu éno máa,

›Ndoò 'dáá gí kú 'vala ta ɾè mì wó,

ndoo kú tanga tí ndoo ta ɾè mì wó;

ndoo kú dù ta ɾè mì wó,› nò.

Go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wàràgà mì yo cu sàà gí, máa,

›Ndoò 'dáá gí a ndâ 'viì mì wó,› nò.

²⁹ À má ènò, ndoo 'ví koɾo có éno máa, Mbíɾi me i ɱinó náa a 'duù ká cee 'do tí dâ'bi, má wálá, 'do tí fádà, nò lá; yí delè me go duù náa a 'duù ká kuɾu ta 'bì wó nó lá, náa ndoo lé a ndâ 'viì mì Mbíɾi nò.

³⁰ «Ta o tí nó táánò náa muu tí ndâ 'duù wálá nó, Mbíɾi táánò si ɱa i tí nó á tí có lá. Káa yí kpónó kú 'dè có ji ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé ta ndi tí ndâ bàndò 'dáá gí, máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì,

31 tacó yí nì o bà waa có ta yúcó mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gí. Yí je 'Duù tí nó á kèjì gí bà dù tí mbe waa có nó gí. Mbířì túbà tí 'Dakò tí nó náa yí je yí tí mbe gí bà waa có nó ta bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó mí kořo ndâ 'duù 'dáá gí.»

32 Páwòlò má gii nì rẹ̀ bà 'vala ndi ku 'do gbí muu'dú wó, ndâ 'duù tí nó gii ba ta 'dì gí. Káa ndâ 'bí gii 'dè có jì yí máa, «Go bà 'di ndi có tí nó náa wò 'dè ta rẹ̀ bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú nó kuu tí ze káká'i.»

33 'Do bà-i-nò, Páwòlò gii nje nó 'do tí ndú gí. 34 Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú mbe nanaka mítí Páwòlò gii gí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú gí. À 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe nanaka mítí Páwòlò nó a 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Diyónízìyò, tí gbolò 'duù gbí ngbàngà pí gú Àrèyòpágùsù, gii je 'bí nìi ta rẹ̀ wó a Dàmàrìsì.

18

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézú gbí gbata Kòrìndì

1 Páwòlò gii nje nó bìndi bà 'dè có mì wó á jì ndâ 'duù pí gú Àrèyòpágùsù á gbí gbata Àtìna ya gí gbí gbata Kòrìndì. 2 Yí má gii yee ká, yí gii 'de 'bí 'dakò tí Jùdèyà náa á jò yí mí gbí to Póndùsù ta rẹ̀ wó a Àkùyílà. Ndú gí ta nìi mì wó Pìrìsílà 'do Ìtálìyà, tacó Kíláwúdiyò tí ngáángbá gba mì ndâ 'duù Ìtálìyà mòkò ndâ Jùdèyà 'dáá gí 'do Rómà gí. Páwòlò bà-i-nò gii co wířì ya gí mì ndú. 3 Yí má gii 'de ndú tí ndâ mbe cu kẹ̀mà delẹ̀ á go yí, yí gii dù á mì ndú ta ndú kù bàkà nètẹ̀ toko gbaànjé. 4 Yí gii dù kù ya gí bà 'vii kí gbí có mì Mbířì ta ndâ 'duù kù jẹ̀ ta bà 'visì muu ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì 'do tí ndâ wò kpokẹ̀jì mì ndú gítí kpokẹ̀jì mì Bìndi-Mbířì ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù tacó bà ùlù Mbířì ta ndâ řì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí.

5 Ndâ Silivánò ta Timàtéyò má gii yee 'do Mèsidóniyà gí, o mì Páwòlò gii dù kpolo ma ká gítí bà ma có mì Mbířì, kù 'dè có jì ndâ Jùdèyà ngbárángà'i éno máa, Jézú a Bìndi-Mbířì. 6 Ndâ Jùdèyà má gii 'bità bà jòò gbí có ta yí, ta bà go yí, yí gii gù gbí bongo tí wó mí kùro ndú, ta bà 'dè có jì ndú máa, «Có ku yo 'ví dù ká tí mīřì yo. Ye 'do tí kpónó bà ya 'do mì yo gí mì ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta ngbárángà njembì ye.»

7 Páwòlò gii nje nó 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbířì á bìndi bà jòò gbí có mì ndú ta ndâ Jùdèyà nó ya gí 'bá mì 'bí 'dakò ta ña wó me Jùdèyà lá, ta rẹ̀ wó a Títò Júsitò, tí mbe ùnje gítí có mì Jézú, ta 'bá mì wó ká dẹ̀ ta bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbířì.

8 Kìrìsìpù tí kùro ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbířì, gii je ndâ 'vii mì wó, gii je ndâ 'duù me mbẹ̀ gbí gbata Kòrìndì mbe 'di có mì Páwòlò, gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí. Bìndi à gii caka tí ndú gí.

9 Ta 'bí bèbìlì gbaànjé, Mbířì gii 'dè có jì Páwòlò gbí řìi, máa, «Páwòlò, cì gúku bà 'dè có lá. Dù ngbii lá. 10 Tacó ye kuu tàkò lo. À má éno, 'bí 'duù gbí gbata tí nó gbaànjé mbe tee 'bì wó mítí lo bà dù wálá. Tacó ndâ 'duù mì ye gbí gbata tí nó me mbẹ̀.» 11 Páwòlò gii dù kù ma có mì Mbířì á jì ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì á bìndi có tí nó náa Mbířì 'dè jì yí gbí řìi nó ta ndoo gbaànjé ta pì vò-nje gbaànjé pí .

Ndâ Jùdèyà ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà

¹² Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jùdèyà gii toko có mì ndú gbaànjé gí. Bìndi ndú gii ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro Gálíyò tí gbolò 'duu náa à tuu yí 'do Rómá, mbe kú zèè to Àkáyà á 'bá mì ndâ Ìgírìgì. ¹³ Ndú bà-i-nò gii kpi ngbàngà tí wó jì Gálíyò máa, «Có mì ze ta 'dakò tí nó a ñinò: Yí kú pèè ta bà ya gí gbí muu ndâ 'duu tacó bà solo nje ndú gítí bà bàkà i-Mbíri gbí 'bí ña kpokèjì náa à me yí gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà lá.»

¹⁴ Káa Gálíyò gii 'visì có jì ndâ Jùdèyà á kùro bà 'visì có mì Páwòlò gí tàkò có mì ndú nò, máa, «Yo 'di có tí nó, ndí yo ndâ Jùdèyà: 'Dakò tí nó kùtáá má bàkà a 'bí i mbe lè gí, yí kùtáá má bàkà a 'bí ña gbolò vò i, ye kùtáá bà me kpìkì-kpìkì gítí bà tè gí tàkò có mì yo wálá. ¹⁵ Káa, à má ká gítí có ta nje sínò, ta có gítí ndâ rè ndâ 'bí ña 'duu mì yo, ta có gítí 'dóó tàkìlì mì yo, yo 'dè ñinò gbí 'dóó ña kpokèjì mì yo. Ye biya bà dù tí gba mbe waa có gítí ña ndâ có tí nó gí.»

¹⁶ Gálíyò má gii 'dè có tí nó jì ndâ Jùdèyà gí, yí gii mòkò ndú 'do gbí ngbàngà kùro wó gí. ¹⁷ Káa ndâ mbè 'duu tí nó mbe kaa ya gí bà 'di ngbàngà tí nó nó gii zèè 'bí 'dakò ta rè wó a Sòsitènè, tí kùro ndâ 'duu tí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri. Ndú gii kili mítí 'dakò tí nó, bìndi ndú gii gbí yí ká mí gbí ngbàngà kùro Gálíyò nò. Káa Gálíyò gii 'vee bà tí ndú ta ndâ i mì ndú náa ndú kú me nò gbaànjé lá.

Páwòlò dele ndi wó gí gbí gbata Àndiyókì

¹⁸ Páwòlò gii bàkà bìndi bà ya ta yí mì ndâ Jùdèyà gí gbí ngbàngà nò káa 'dóó o, má kózò gí, yí bà gii 'dè có jì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Kòrìndi, máa, ndú si yí 'ví ya gí gbí to Síriyà. Ndú bà-i-nò gii o gbâ ta ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà, tí ndâ mbe ko yí. Páwòlò gii waa nje se muu wó kùro bà ñjè nó mì ndú 'do gbí gbata Kèngèrèyè, tacó bà 'bità bà gee tí wó kùro bà ya yí gí bà ci i jì Mbíri á Jèrúzàlèmè.

¹⁹ Ndú má gii yee gbí gbata Éfàsù, yí gii jee ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà á mí bàndò, bìndi yí gii ya ta kpéétí wó gí bà 'viiki gbí có mì Mbíri ta ndâ Jùdèyà á tí bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbíri. ²⁰ Káa si yí kú gii ñjè nó, ndâ Jùdèyà gii tii yí, máa, yí dù gàà gí. Káa yí gii ya gí gbí có mì ndú nò lá. ²¹ Ta kùro bà o gbâ mì wó 'do gbí gbata Éfàsù, yí gii ci ndâ 'duu ká, máa, «Ye bà dele ndi ye gí gí mì yo gí, náa Mbíri má ùnje gí nò.»

²² Páwòlò gii o gí to á 'do gbí gbâ á bìndi bà ñjè nó mì wó 'do gbí gbata Éfàsù á ká ngéé gbí gbata Cèzàriyà. Yí má gii ya gí bà 'vee ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù á bà-i-nò gí, yí gii ndii ya gí gbí gbata Àndiyókì. ²³ Yí gii bàkà mí Àndiyókì káa làmbu sili, bìndi yí gii 'bì ndi nó mì wó co gbí ndâ to Gálàti, ta ndâ to Fìrìjìyà, kú je wotí jì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ to tí nó.

Bà 'de tí ndâ Àpólò ta ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà

²⁴ Ta o tí nó si ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà kuu gbí gbata Éfàsù nò, 'bí Jùdèyà ta rè wó a Àpólò, náa a jò yí mí gbí gbata Àlèsàndèriyà, tí 'dakò mbe 'dè có, mbe 'di gbí ndâ có gbí wáragà mì Mbíri ngbàrangà 'i gí, gii ya gí Éfàsù. ²⁵ Àpólò ya gí Éfàsù tí 'dakò náa à yù yí ngbóó gbí kpokèjì mì Mbíri gí, ta cèrèrè bà ñbà có mì Mbíri jì ndâ 'duu ká tí wó, tí mbe kú ma có ta bà ñbà i gítí Jézù ta 'bí gbèè ñjè có mbe lè 'do gbí

òkò tí ndâ có tí nò wálá, ji ndâ 'duù. Káa à caka tí wó ká ta ña bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ²⁶ Ndâ Pìrisìlà ta Àkùyìlà mà gii 'di kòcò Àpólò kù 'dè có ji ndâ 'duù ta gúku tí wó wálá á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì, ndú gii 'daka yí ya tí gí 'bá mì ndú, bindi ndú gii toṛo sè búlù 'do tí nètè mì wó ji yí ta bà nìbà sè ndâ 'bí i ñinó náa à kuu tí gítí «Kpokèjì mì Bindi-Mbírì» nó ji yí.

²⁷ Ta o tí nó náa Àpólò kù gii bàkà có bà di ngo ya gí gbí to Àkáyà nó, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Éfàsù gii je wotí ji yí. Ndú gii cu wáràgà ji ndâ mbe tala có mì Jézù á Àkáyà, máa, ndú 'ví te wiṛi mítí wó. Yí mà gii ye Àkáyà, Mbírì gii bàkà nambeè ji yí, ta bà je wotí bà koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á kà ji yí túkà'i. ²⁸ Yí gii kpò nje ndâ Jùdèyà ta wotí ká tí, ta bà túbà ji ndú 'do gbí wáràgà mì Mbírì mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, Jézù a Bindi-Mbírì.

19

Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù

¹ Páwòlò gii waa to co gú si Àpólò kuu gbí gbata Kòrìndì ya gí Éfàsù. Yí mà gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ² Yí bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Bèri-mi-Mbírì táánò gí gí muu yo ta o bà ùnje mì yo gítí bà cākà tí yo nó gí?»

Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Jé lá. À jé táánò ngbá 'dè có ji ze éno máa, 'bí i ta rẹ̀ wó a Bèri-mi-Mbírì kuu tí nò lá.»

³ Páwòlò gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa, áá táánò caka tí yo ée?»

Káa ndú gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Áá táánò caka tí ze ká gbí ña kpokèjì bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù.»

⁴ Káa Páwòlò gii 'visì có ji ndú máa, «Ŋa bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì táánò a i tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí nò. Káa Jòvànì táánò ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndâ 'duù ta wotí tí ngé ma éno máa, ndú ùnje gítí có mì 'Duù tí nó á kèjì gí tàkò yí nò, 'Duù tí nó tí Jézù nò.»

⁵ Ndâ 'duù tí nò mà gii 'di có tí nò náa Páwòlò 'dè ji ndú nò gí, áá gii caka tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo gí. ⁶ Páwòlò mà gii tee 'bí wó mítí ndú, Bèri-mi-Mbírì gii gí gí muu ndú. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña nje có, ta bà 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbírì. ⁷ Muu ndâ 'duù tí nò ta o tí nò 'dáá gí go ndâ 'dakò muu 'bì-nje só.

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Éfàsù

⁸ Bindi Páwòlò gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì. Yí gii cì pì ta'ò mí kà kù 'viiki gbí ndâ có, ta bà yìi ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ñò ta Mbírì ni tí gba, ta bà 'dè có ta gúku tí wó wálá. ⁹ Káa, ndâ 'bí mbe ngbútù mbe biya bà 'di có mì Páwòlò gí mà gii 'bità bà 'dè vò có gítí «Kpokèjì tí nò» mí kùro ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì nó, Páwòlò gii kaa ndâ 'duù ñinó ta go bà 'di có mì wó tí ndú nó, bindi ndú gii dù kù ya ta ndú gí bà 'viiki gbí ndâ có ta rì 'dáá gí mí tà'i bà nìbà i mì 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Tìránúsù.

¹⁰ Ndâ Páwòlò ta ndâ mbe tala có mì wó bàkà a ndoo sósò'ò mí gbí nètè bà 'viiki gbí có gítí «Kpokèjì tí nò» ta ndâ 'duù, bindi ndâ 'duù Ásiyà 'dáá gí, ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì, gii 'di có mì Mbe tí ndoo gí.

Ndâ 'bí Jùdèyà tí ndâ mbe kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù

¹¹ Mbírì gii je wotí ji Páwòlò me gbolò tacó bà bàkà ndâ kpo-kpò seřè ¹² tí ña ñinó náa, à kpétí gbí ndâ o tí nò má je káa vòò zì bongo nètè mì wó ya tí ji mbe nò'o, nò'o tí nó ngé kù cee 'do tí wó gí. À delè má je ya tí ji 'duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó, i tí nò ngé kù nje nó 'do gbí muu 'duù tí nò gí.

¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà ta nètè mì ndú a bà nò jèlè to kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù bà-i-nò gii tala bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta řè mì Mbe tí ndoo Jézù. Ndú kù bàkà éno ta bà 'dè có ji ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta řè mì Jézù tí nó náa Páwòlò kù ma có mì wó nó éno máa, yo co 'do gbí muu 'duù tí nò gí.»

¹⁴ Ndâ 'bí 'duù vô-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù me ña i tí nò ta o tí nò a ndâ 'vii mì 'bí Kùřo ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdèyà, ta řè wó á Sévâ. ¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé, ndú mâ gii 'dè ña có tí nò á ji i-gbí-muu 'bí 'dakò, i tí nò gii 'vee ndú máa, «Ye ñò Jézù ni 'do sàà gí. Ye delè gii ñò Páwòlò ni gí. Káa yo, yo a ndâ 'di?» ¹⁶ Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ñò 'dakò tí nò ta i-gbí-muu wó nó langa ya gítí ndú ta 'bí ña wotí náa ndú jé ñò sàà kùřo lá. Yí gii nje gbí ndú 'do 'bá ta só, ta gbí-gbì kà mítí ndú.

¹⁷ Ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírìgì gbí gbata Éfàsù 'dáá gí gii 'di tàwo ña i tí nò mbe bàkà tí nò gí. Tàwo ña i tí nò gii te mítí ndú a gúku tí ña ñinó náa ndú 'dáá gí gii 'bità bà te duù mítí Mbe tí ndoo Jézù. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù ñinó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ká nètè mì ndú a bà volo bà i ta yeè nó gii yù gbí ndâ i-yeè tí nó náa ndú sàà kù bàkà nó 'dáá gí sè gí. ¹⁹ Ndâ 'bí ña 'duù ñinó mbe kù zò i sàà 'do a i gbí bà bàkà ndâ i-kó'dú nó gii kaa ndâ wáràgà-kó'dú mì ndú náa ndú sè 'dáá gí ta ñi fádà álifí zì'duù-só-nje muu'bi (50,000), ndú gii doo ta wu mí kùřo ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Có mì Mbe tí ndoo gii dù kù 'vèè gbí ña kpokèjì tí nò ta wotí ká tí .

Ndâ kóró-kořo có mì Páwòlò

²¹ Bà ndâ có mì ndâ mbe ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù nò mâ gii da gí, Páwòlò gii kořo có bà dele ndi wó gí Jèrùzàlémè co tí kpokèjì tí nó mbe co Mèsidóniyà, bìnđi gii co Àkáyà, nò. À gbí muu wó ta o tí nò a có éno máa, yì má ya gí Jèrùzàlémè gí, yì 'ví gii ya gí Rómà delè. ²² Tacó éno, yí gii tuu ndâ 'bí mbe konì yí sósò'ò, ndâ Tìmatéyò ta Èrásitù, ya tí gí kùřo Mèsidóniyà si yí mí Ásiyà.

Ndâ mbe cee fádà pù wo gbí gbata Éfàsù

²³ Ta o tí nò si Páwòlò kù bàkà có gítí nó nò, wo gii tanga tí gítí «Kpokèjì mì Bìnđi-Mbírì» gbí gbata Éfàsù. ²⁴ 'Bí 'dakò tí mbe du fádà ta řè wó a Dìmítìrì, mbe kù 'de i me gbolò 'do gbí nètè bà gbì ndâ 'bá 'do tí fádà ji bààcì mì ndú ta řè wó gbí có Làtìnì a Diyánà, káa á gbí nje có mì ndâ 'duù Éfàsù a Àrìtémìsì, ²⁵ gii kili ndâ mbe nètè mì wó, ta ndâ 'bí ka wó mbe kù 'de i 'do gbí nètè bà du fádà 'dáá gí. Bìnđi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ 'dakò! Yo ñò ni gí máa, ndoo kù 'de i a i 'do gbí nètè tí nó mì ndoo nò. ²⁶ Ye kořo có máa, yo kpónó ñò ta řo yo gí, yo delè 'di ta tì yò gí, máa, 'dakò tí nó ta řè wó a Páwòlò nó kuo kpéké've tàkò bà 'visi muu ndâ 'duù me mbè, ta bà 'dè có ji ndú máa, ndâ i ñinó náa ndâ 'duù bàkà ta 'bì ndú bìnđi ndú gii 'dè có máa ndâ

i tí nò a Mbířì nó, me Mbířì ngé gí lá. Yí kú 'dè ɲa có mì wó nò me ká gbí gbata Éfàsù cuki lá. Sè to jì yí tí gbí to Ásiyà 'dáá gí kpónó káa sè. ²⁷ Káa có tí nò bà volo me káa ɾè nèté tí nó mì ndoo nó cuki lá. Ndâ 'duù bà si 'bá mì Àrítémìsì, tí niù tí nó tí bààcì mì ndoo nó, tí có wálá, 'do ká kuu gbí có tí nò náa yo kú 'di tířì-tířì nò. À delè wúnò káa gbèe có tí nò ká bà zì nje bà wu ɾè niù tí nó tí bààcì mì ndoo, náa ndâ 'duù gbí to Ásiyà 'dáá gí, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, kú tègàrà ɾè wó nò.»

²⁸ Có tí nò náa Dímítìrì 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duù gítí Páwòlò gí. Ndú 'dáá gí gii re-re kú dòmùù, máa, «Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!» ²⁹ Ndâ 'duù gbí gbata 'dáá gí gii 'bità bà pìi wo, bìndi ndâ mbè ndâ 'duù tí nò gii kaa ta ngèlè ɾùkù-ɾùkù, ta bà gbàmà ndâ 'bí 'dakò tí ndâ ka nó mì Páwòlò sósò'ò, ndâ Gáyù ta Àrìsitàrikù, tí ndâ 'duù Mèsidóniyà, ya tí gí gbí ngbàngà.

³⁰ À gii dù gbí muu Páwòlò ta o tí nò a có bà ya gí mì ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya gí gbí ngbàngà nò, káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii biya jì yí gí. ³¹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Ásiyà gbí gbata gii tuu tú jì yí máa, yí yuu miři wó mí gbí wú ta bà ya gí gbí ngbàngà lá.

³² Ndâ 'duù gii dù kú pìi káa kú maa éno gí kà. Ndú gii ɲò 'dóó i tí nó mbe kú bàkà tí nó lá. Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú delè gii ɲò i tí nó mbe kili ndú nó ni lá. ³³ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii kaa nderè bà kili ndú nò a i mítí 'bí 'dakò ta ɾè wó a Àlèsándòrò, tacó ndâ Jùdèyà ta o tí nò te yí tí kùro wo tí nò. Àlèsándòrò bà-i-nò gii miyà 'bì wó jì ndâ 'duù, máa ndú dù ngbii, tacó wàa, yì 'ví 'dè có jì ndú, káa, à gii kpò tí gí, ³⁴ tacó ndâ 'duù mà gii ɲò Àlèsándòrò ni tí Jùdèyà gí, ndú gii 'bità ndi bà tò kú ta kòcò ndú toko gbaànjé ta kòndi, máa, «Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì! Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!»

³⁵ 'Bí gbolò 'duù mì ndâ 'duù gbí gbata gii jè kpòò, yí mà gii ɾò ndâ 'duù 'do tí kú gí, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo ndâ 'viù Éfàsù! 'Dóó ɾè 'duù tí nó mbe ɲò ni éno máa, gbata tí nó tí Éfàsù nó me bàndò bà kpolo tí 'bá mì bààcì tí nó tí Àrítémìsì nó lá nò a 'di? A 'di ká 'dè có jì yo éno máa, Éfàsù me bàndò bà kpolo tí bààcì tí nó mbe 'va tí to á 'do gbířì nó lá? ³⁶ ɲinó a ndâ i ɲinó náa 'bí 'duù gbaànjé bà 'boo ndú wálá nó ká nò. À má éno, nderè bà volo njembí yo kpónó wálá, nderè bà gu tí yo gítí bà bàkà 'bí ɲa i nò delè wálá. ³⁷ Káa ndâ 'dakò tí nó náa yo kaa ndú á gí tí gí nó nó gàà 'bí i 'do tí niù tí nó tí bààcì mì yo nò ta vò 'bì gbaànjé lá. Ndú delè 'dè zu có á gítí wó gbaànjé lá.

³⁸ «Káa à má mì ndâ Dímítìrì ta ndâ ka wó muu-tàwu a có ta 'bí 'duù, o bà kili ndâ gba kuu tí. Ndâ kpo-kpò 'duù delè kuu tí. Si ndú 'ví ya ta có mì ndú nò gí gbí ngbàngà. ³⁹ Káa à má mì yo a 'bí có, yo 'ví ya ta có mì yo nò á gí kùro ndâ kpo 'duù tí nó mbe kú kili cóó-cóó nò. ⁴⁰ Bà go ndoo máa, ndoo a ndâ mbe wo gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí kpónó nó bà dù me kpo có lá. Tacó nderè bà bàkà ndú mì ndoo 'dáá gí wálá. À delè mì ndoo me yúcó tacó bà kili ndoo kpónó nó lá.» ⁴¹ Gbolò 'duù tí nó mà gii cee ta có mì wó gí, yí gii ɲè ndâ 'duù tí nó mbe kili mí gbí ngbàngà nò gí.

20

Bà njè nó mì Páwòlò á 'do gbí gbata Éfàsù

¹ Bà wo tí nò mâ gii da 'do muu ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù gí, Páwòlò gii tuu tú gí tàkò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Yí mâ gii kpo-gbì-tà-tù ndú cee gí, yí gii nì, «Yo 'ví dù á ndì,» á jì ndú, bìndi yí gii zèè kpokèjì Mèsidóniyà. ² Yí gii nò ta bà kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gítí ndâ i me mbè ta ndi tí ndâ to tí nó nàa yí kù co ta tí ndú nó, ³ yee ká ngé 'bá Ìgìrìgì. Yí gii bàkà mí 'bá Ìgìrìgì a pì ta'ò. Ta o tí nó nàa yí kù gii bàkà có bà o gbâ, wàa yì 'ví ya gí gbí to Síriyà nó, yí gii 'dì có éno máa, ndâ Jùdéyà gò mbu mítí kpokèjì jì yí gí. Tacó éno, yí gii 'visì muu wó gí, máa, yì bà dele ndi yì co tí kpokèjì Mèsidóniyà.

⁴ Ndâ mbe ko yí gbí nó tí nò ta o tí nò a ndâ Sùpàterè tí 'vii mì Píru ta 'bá mì ndú gbí gbata Bèréyà, gii je ndâ Àrisitárikù ta Sèkúndù ta 'bá mì ndú Tèsalónikà, gii je Gáyù tí mbe gí 'do Dérébì, gii je Tìmatéyò, gii je ndâ Tìkíkùsù ta Tòròfìmù ta 'bá mì ndú gbí to Ásiyà. ⁵ Ndâ 'duù tí nó nàa à 'deke ndú ta bà muu ndú nò gii ya gí bà ùndi ze á kùro mí gbí gbata Tòrówà. ⁶ Ze ñìndi ze gii 'bì nó tacó bà ya gí tàkò ndú 'do Filípi a i bìndi o bà ci 'Dè-kò gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Ze gii 'de tí ze ta ndú gbí gbata Tòrówà ta sili vò á bìndi bà njè nó mì ze. Bìndi ze gii bàkà sili vò ta nje sósò'ò ta ndú mí kà.

Páwòlò 'vala 'bí 'vii-'dakò gbí gbata Tòrówà

⁷ Ze gii kili tacó bà zò i-cí-ci ta 'dè'o bìndi ñi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Páwòlò ta o tí nò 'viindi tí wó gítí bà njè nó 'do gbí gbata Tòrówà ta yé bìndi o tí nò gí. Tacó éno, yí gii 'dè có jì ndâ 'duù ngé yee tí kpo-gbì'o. ⁸ À òlò jì ze ta o tí nò a ndâ njewu á mí gbí soro. ⁹ Káa si Páwòlò kù 'dè có jì ndâ 'duù nó, 'bí 'vii-'dakò ta ñè wó a Èwùtíkù mbe kì tí wó to á tí sùbákì gii dù kù tù ñi. Yí mâ gii yeeke ta ñi ngé volo gí, yí gii ndo 'do yaà kà gbàràsà to. Ndâ 'duù gii njè 'do yaà gí to. Ndú mâ gii 'banga 'vii-'dakò tí nó gí yaà, ndú gii 'de yí cì gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii mò tí wó gí to muu ku 'vii tí nó, yí gii kunduu yí mí njembí wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndâ 'duù máa, «Gbí nderè bà cì gúku mì yo wálá. Yí a wu wó.»

¹¹ Páwòlò gii dele ndi wó ya gí gbí soro yaà. Yí mâ gii zò i-cí-ci gí, ndú gii 'dè yé ngé too wáyí ta ndâ 'duù gí, bìndi yí bà gii njè nó.

¹² Ndâ 'duù gii 'daka 'vii-'dakò tí nó nàa Páwòlò 'vala yí nó ya tí gí 'bá tí wu wó ta pétékè tàkòcò ndú.

Bà ya ze 'do Tòrówà gí Milétù

¹³ Ze gii o gbâ 'do Tòrówà kù ya gí bà ùndi Páwòlò mí Àsòsì kùro, wàa ze 'ví te yí a i 'do kà, á go có tí nó nàa yí 'dè jì ze nó, tacó à gbí muu wó ta o tí nò a có bà ya gí Àsòsì ta kò wó. ¹⁴ Ze mâ gii 'de tí ze ta ndú Àsòsì go có mì wó nó gí, ze gii o gbâ ta ndú 'do kà ya tí gí Mìtilénì. ¹⁵ Ze gii tètì ɾo ngo á bìndi bà njè nó mì ze 'do Mìtilénì gbaànjé, bìndi ze gii dù gbí gbâ á tito ngo kè'bì kù zeke Kiyósi, tí 'bí to mbe le mí gbí a ngo. Ze káká'i gii tètì á bìndi bà ñò Kiyósi mì ze nó gbaànjé, bìndi ze gii yee Sámósi, tí 'bí to káká'i mbe le mí gbí a ngo. Ze gii ɾò tiyò bìndi bà ndii Sámósi a i Tàròjiliyùmù. Ze gii bàkà káká'i káa sili gbaànjé 'do Tàròjiliyùmù kù ya gí Milétù. ¹⁶ Páwòlò ta o tí nó

eře muu wó gí, maa, ze 'ví ndii có Éfàsù ká ta nó, tacó go bà volo gbí o nó á mí gbí to Ásiyà tí wó wálá. Tacó à gbí muu wó ta o tí nó kpolo ma a có bà yee Jèrùzàlémè ta sili zi'duù-só-nje muu'bi bìndi bà ci ngú cù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà, náa 'bí i má 'de yì kpokèjì lá nò.

Páwòlò nì «Dùú ndì» jì ndâ kpo-'duù-'bá Éfàsù

¹⁷ Páwòlò giì tuu 'duù jì ndâ kpo-'duù-'bá ñinó mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Éfàsù nó éno máa, ndú gí gí bà 'de yí gbí gbata Milétù. ¹⁸ Ndú má giì gí gí tà é mì wó gí, yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo ñò ña cè bà 'vala ndò mì ye ni 'do tí kpédélé ɾi tí nó táánò náa ye 'dò ta kò ye mí gbí òkò tí yo gbí to Ásiyà nó yee gbí ɾi tí nó wúnó nó gí. ¹⁹ Ye bàkà nètè mì Mbe tí ndoo ta bà si tí ye tí i lá, ta ndâ sé'í gbí njembí ye, ta ndâ i mbe kù ñonòkò muu ye 'do tí gbí ndâ o tí nó náa ndâ Jùdèyà táánò kù eře ta gba có mì ndú tà bèngiì gítí bà toɾo nje ye ta to nó. ²⁰ Ye jé ta gbèe ɾi me kpìiki-kpìiki gítí bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i ñinó náa yo bà 'de gbí a i nó lá. Ye ta o 'dáá gí kù nìbà i jì yo mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè kù nò ta bà nìbà i jì yo 'do tí 'bá, ya gítí 'bá. ²¹ Ye kù 'dè có jì ndâ Jùdèyà, ta ndâ Ìgírìgí, ta sè ndâ 'bí 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú á gítí kpokèjì mì Mbíɾi, wàa ndú delè 'ví tee njembí ndú míti Mbe tí ndoo tí Jézù.

²² «Yo kpónó kù ñò nó a tàmuu ye kù ya gí Jèrùzàlémè nò. Ye 'di a có mì Bèri-mì-Mbíɾi náa ye kù ya tí nò. Ye ñò ni lá, máa a ña yè ká bà 'de ye ká wè, ²³ káa có káa ñinó máa, ye má yee gbí gbata ñinó, Bèri-mì-Mbíɾi kù ci ye ngbàrangà'i éno máa, ndâ 'duù Jèrùzàlémè kù ùndi ye tacó bà te ye mí gbí zàà, wàa ndâ yì 'ví mèèkè'i tí ye. ²⁴ Káa 'bí ɾè i náa ye bà dù kù ta ɾi míti me bà tí muu có gítí bà 'vala ye muu to tí nó nò lá. Kpóló-kpóló có mì ye kpónó a có gítí bà cee ta nètè tí nó, tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có gítí nambeè mì Mbíɾi náa Mbe tí ndoo tí Jézù táánò je jì ye, máa, ye bàkà nò.

²⁵ «Ye ñò ni gí máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò kù nò ta bà ma có gítí ngú ña kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbíɾi ta ndâ 'duù jì yo nó bà ñò gbí ɾo ye káká'i wálá. ²⁶ Káa, à káa Mbíɾi ká bà ñò ña bà ngbaranga njembí ye á gítí yo. ²⁷ Tacó ye jé ta 'bí gbèe ɾi ngùù 'bí có ñinó náa a tí mì Mbíɾi nó 'do tí yo lá.

²⁸ «Yo kpolo tí 'dóó miɾi yo, wàa yo delè 'ví kpolo tí ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíɾi kaa yo tí ndâ mbe kpolo tí ndú nò. Yo kpolo tí ndâ 'duù mì Mbíɾi, tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù, náa yí tí Jézù sì tàkò ndú ta 'dóó mbelè wó nò. ²⁹ Ye ñò ni gí máa, ye má ya gí, ndâ gbù kàzà tí ndâ gbòwó kèjì gítí yo ta vò i. Ndú kèjì gí bà 'bu ña yo ta ndâ 'duù tí nó náa yo kù kpolo tí ndú nó kpú gí. ³⁰ 'Bí o wúnó ká kèjì náa ndâ 'bí 'duù á 'do gbí òkò tí yo bà oloko kù 'dè 'véɾè, tacó wàa ndâ 'duù 'ví kaa 'do tí kpokèjì mì yúco ya a i gí tàkò ndâ có 'véɾè mí ndâ yì. ³¹ À má éno, yo kpolo tí yo. Yo te kácáá mí gbí muu yo éno máa, ye táánò jé kì nje mbíɾi ye gítí yo lá. Ye bàkà nètè gítí yo ta ngo-ɾo tà ɾo ye too yé, ta ɾi, ta ndoo ta'ò tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndâ 'duù jáá. ³² Ye kpónó kù kaa yo mí 'bi Mbíɾi. Ye kù kaa yo jì yí gí tàkò có nambeè mì wó, tí mbe bàkà yo tí ndâ 'viì-'bá ta ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nò.

³³ «Ye jé ta gbèe ɾi yù gùrúsù á 'do tí 'duù lá. Ye delè jé yù zì bòngò 'do tí 'duù lá. ³⁴ Yo ñò ni gí máa, ze ta ndá ka ye mbe kú dù toko ta ye kú 'de ndá i ñinó ta go ndú tí ze nó 'dáá gí ká 'do gbí ndá 'bì ye tí nó náa ye kú tù jì yo nó. ³⁵ Ye bàkà ña i 'dáá gí tacó bà tubà jì yo éno máa, 'duù 'ví ka a wu'o, tacó bà koni ta ndá 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Ye kú bàkà ndá i tí nò ta có tí nó náa Mbe tí ndoo ká 'dè ta 'dóo nje wó éno máa, «Tàkòcò 'duù peteke ta bà je i jì ndá 'bí ka wó ndii bà lì 'bì wó gí tà i 'do 'bì ka wó gí,» nó kácáá kuu gbí njembí ye.»

³⁶ Páwòlò má gii ye nje có mì wó gí, ndú gii kucuku muungbó ndú ta ndá 'duù tí nó 'dáá gí mí to. Bindi ndú gii 'deke tí ndú jì Mbíri. ³⁷ Bindi ndá 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gii 'bità bà kunduu Páwòlò kú òlò gbí tù wó, ta bà 'dù ngo-ɾo ndú mítí wó, kú nì ta «Wò 'ví ya ndi» jì yí. ³⁸ Có mbe kara ɾé ndú jàngá gí ta o tí nó a có tí nó náa Páwòlò 'dè jì ndú éno máa, ndú káká'i bà ñò ndi gbí ɾo yì wálá nò. Ndú má gii 'vee Páwòlò cee gí, ndú gii ko yí ya tí gí gbí gbá.

21

Bà ya Páwòlò gí Jèrùzàlémè

¹ Ze má gii nì, «Yo 'ví dù á ndi,» jì ndá kpo 'duù tí nó náa Páwòlò tè'é tí ndú 'do Èfàsù nó gí, ze gii di ngo 'do Milétù ndíri ya gí Kòsì. Ze gii yee Ródè ta 'bí yé, bindi ze gii ndii ya gí Pátàrà. ² Ze yee Pátàrà si 'bí gbá kú bàkà có bà ya gí Fónésiyà. Ze bà-i-nò gii njè nó tí. ³ Ze má gii ya kpòò, ze gii dù gbí gbá kú ñò muu Kípùrù. Káa ze gii si Kípùrù mò gí gbí gàlì mì ze bindi ze gii zèè kpokèjì jáá ya gí Síriyà. Ze gii ɾò tíyò tacó bà tɾu ndá i 'do gbí gbá gí to gbí to Síriyà a i gbí gbata Tíró.

⁴ Ze bà-i-nò gii pà bà tí ndá mbe tala có mì Jézù gbí gbata Tíró, ze má gii 'de ndú gí, ze gii bàkà sili vô-nje só mí mì ze ta ndú. Bèri-mi-Mbíri gii a tàmuu ndú gbí òkò ndá sili tí nó náa ze tí kuu mì ze ta ndú nó, máa, ndú 'dè có jì Páwòlò éno máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. ⁵ Káa, bà ndá sili mì ze má gii cee gí, ze gii 'dì me có tí nó náa ndú 'dè jì Páwòlò nó lá. Ta o tí nó náa ze kú gii njè ta nó nó, ndú gii kaa cotí ndá nìi ta ndá 'vii gí bà ko ze yee ngé nje ngo á tí bàndò bà o gbá. Ze gii kucuku muungbó ze mí to ta ndú, bindi ze gii 'deke tí ze jì Mbíri. Ze má gii 'vee tí ze ta ndú gí, ⁶ ze gii oloko gí gbí gbá, bindi ndú gii dele ndi ndú kú ya gí 'bá mì ndú.

⁷ Ze gii ɾò tíyò bindi bà njè nó mì ze 'do Tíró a i ngéé Pitòlémédà. Ze gii tèri bà-i-nò ká gbaànjé kú 'vee ndá ná'vindí ze. ⁸ Bindi ze gii 'do bà-i-nò ya gí Cèzàriyà. Ze dù á Cèzàriyà a i 'bá mì Filípò tí nó tí mbe kú ma Banga-Ngú-Có, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó vô-nje só náa à ɾuka ndú tí ndá mbe koni ndá tù mì Jézù ta bà njèè ndá i nó, ⁹ ta ndá nájú wó nà'ò tí ndá mbutu 'vinî mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri.

¹⁰ Ta 'bí o gbaànjé si ze bàkà làmbu sili mí Cèzàriyà gí, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Ágábù, tí mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, gii gí 'do gbí to Jùdéyà ¹¹ tacó bà ñò ze. Yí má gii 'de ze gí, yí gii njaanga wú'dè 'do ɾè'dè Páwòlò, bindi yí gii ɛɛ ta ndá kò wó ta 'bì wó tí Ágábù toko gí. Bindi yí gii 'dè có jì ze máa, à 'dè éno a Bèri-mi-Mbíri, máa, «Ndá Jùdéyà bà ɛɛ mbe wú'dè tí nó Jèrùzàlémè á go éno, má kózo gí, ndú gii kpi ngbàngà tí wó jì ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdéyà lá nò.»

12 Ze mâ giì 'di có tí nò, ze ta ndâ 'bí 'duù giì 'deke tí ze ji Páwòlò, máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. 13 Káa Páwòlò giì 'visì có ji ze máa, «Yo kú bàkà ènò a ña yè? Yo kú wa a ña yè, kú kàra ta rẹ ye ènò? Ye gbì gbì njembí ye me ká cuki gítí có bà te ye mí gbí zàà lá, ye kili ká'í nó bà ya tacó bà cì ye mí Jèrùzàlémè á muu Mbe tí ndoo tí Jézù gí.»

14 Bà 'dè 'bí ña có mbe ya gí gbí muu Páwòlò tacó wàa yí 'ví ya gí Jèrùzàlémè lá mâ giì kpò ze gí, ze giì nè nje ze ta bà ki káa ndò có ji yí ènó máa, «À bàkà go có mì Mbíri.»

Bà yee Páwòlò gbí gbata Jèrùzàlémè

15 Ze mâ giì kili ndâ ká'í tacó bà ya ze gí Jèrùzàlémè cee gí, 16 ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Cèzàriyà giì ko ze ngé yee tí bàndò bà dù ze Jèrùzàlémè, á 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Mánàsoní. Mánàsoní tí nò a 'duù mbe gí ta 'bá gí Jèrùzàlémè 'do Kípùrù, yí delè a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù. 17 Ndâ ná'vindí ze giì kaa ndâ ká'í mì ze gí tà'í ta o bà yee ze Jèrùzàlémè ta pétékè tàkòcò ndú. 18 Ze tẹri á Jèrùzàlémè ká gbaànjé, bìndi Páwòlò giì ya ta ze gí bà ñò Jákòmò, wàa ze delè 'ví ñò ta ndâ 'bí kpo 'duù mì ze ñinó ta o tí nò kuu gbí gbata Jèrùzàlémè nò. 19 Ze mâ giì 'vee ndú gí, Páwòlò giì 'vanda ndí ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó á 'do gbí nètè mì wó tí Páwòlò ji ndú. 20 Ndâ kpo 'duù mì ze mâ giì 'di ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú giì ùlù Mbíri. Bìndi ndú giì 'dè có ji yí máa, «Wò ñò ní ta kpéetí lo ngbàrángà'í gí, ná'vindí ze, máa, muu ndâ Jùdèyà ñinó mbe kú zèè tàkì mì ndú ta 'bì ndú sósò'ò nó kpónó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí me i bà 'déké-'deke lá. 21 Káa ndú 'dáá gí 'di có ènó máa, wò kú nìbà i ji ndâ ka ndú Jùdèyà ñinó mbe kú 'vala ta ndii á 'bá mì ndâ 'bí tende ña 'duù nó ènó máa, ndú kaa tí ndú 'do gbí tàkì mì Mòze gí, wàa ndú 'ví ya ta ndâ 'viì mì ndú gí gbí gázà lá, ndú delè 'ví bàkà ndâ i-Jùdèyà lá.

22 «Káa, có bà gí wò kpónó á gí to nó nó bà ndii muu tù ndú wálá. À má ènò, ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè? 23 Bàkà go có tí nó náa ze bà 'dè ji wò nò. Ndâ 'bí 'dakò nà'ò mbe see tí ndú ji Mbíri gí kuu bà-i-nò. 24 Kaa ndú, wàa yo 'ví ya ta ndú gí bà bàkà bà có bà see tí ndú nò 'do tàkò ndú gí. Wò má bàkà go có mì ze nò gí, ndâ 'duù 'dáá gí bà si ndâ có tí nó náa ndú 'di ta rẹ lo nó ká tí ndâ có tí kpokèji sínò, tacó wò waa 'do tí nètè tàkì mì ndâ Jùdèyà lá.

25 «Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ze cu wàràgà ji ndú gí. Ze 'dè có ji ndú gbí wàràgà tí nó ènó máa: Ndú gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ i ñinó náa à ci ji ndâ bààcì gí nò, ndú 'ví gàa mbelè lá, ndú 'ví zò ndâ i ñinó náa à tè mīri ndú té-tè nó lá, ndú delè 'ví kpòlò tí ndú á 'do tí bà bàkà bangbaya.»

26 Páwòlò giì kaa ndâ 'dakò tí nò ta yé bìndi có tí nò ya tí gí bàndò bà 'dii muu ndú nò, yí giì 'do ta ndú ká ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ci o gítí bà waa mbelè mì wó muu ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, wàa à 'ví bàkà ta bà bà see tí ndú nò 'do tí ndú gí.

Bà zèè Páwòlò

27 Ndâ 'bí Jùdèyà mbe gí 'do gbí to Ásiyà mâ giì ñò Páwòlò gbí ndùgù 'bá-Mbíri si ndâ sili tí nó vò-nje só tí ndâ sili bà bàkà bà see tí ndâ 'dakò tí nò nà'ò náa à kaa ndú ji Páwòlò nó dooko bà cee gí, ndú giì

volo njembí ndâ 'duù gítí wó ²⁸ ta bà go na-ngò-gó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ngèlè gítí ze, ndâ Ìzìrìyèlì! Ngèlè gítí ze! Nìno a 'dakò tí nó náa sè tù 'duù jì yí wálá, 'bí to delè náa yí di tí lá nó á muu to tí nó wálá, mbe kù nó ta bà ma ɾè ndoo jì ndâ 'duù cee to 'dáá gí nó ká nó. A yí nó kuu nó ká kù volo ɾè tàkù mìn ndoo. À delè káa gbèe 'dakò tí nó náa yo kù nò yí nó ká kù 'dè vò có gítí bàndò tí nó. Káa yí kpónó gbí nìnó gbètèkè a bàndò tí nó náa à kaa jì Mbírì gí nó ta bà kaa ndâ Ìgírìgì gí tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì.» ²⁹ Ndú 'dè có tí nó, tacó ndú táánò ta 'bí o gbaànjé kùro o bà zèè Páwòlò mìn ndú nó nò ndú ta 'bí 'dakò ta ɾè wó a Tòròfìmù mbe gí 'do gbí gbata Éfàsù gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, káa à gii dù gbí muu ndú éno máa, Páwòlò 'daka nó a Tòròfìmù tí nó ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì.

³⁰ Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè gítí Páwòlò nó gii volo njembí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gí. Ndú bà-i-nò gii kaa ta ngèlè ya gí bà pà bà tí wó gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Ndú mâ gii gbo yí gí, ndú gii zèè yí, bìndi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè, bìndi à gii nè ndâ njekèjì ndùgù 'bá-Mbírì gí.

³¹ Ndâ 'duù ta o tí nó bà zi Páwòlò gí, náa có má yee tí gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì mìn ndâ Ròmánò galà, máa, ndâ 'duù kù pìi wo gbí gbata Jèrùzàlémè lá nó. ³² Tacó éno, yí gii kaa ndâ 'bí àsikèrì mìn wó ta ndâ 'bí kùro ndâ àsikèrì mìn wó, bìndi ndú gii ya ta ndú gí bà 'di nderè wo tí nó. Ndâ 'duù mâ gii nò ndâ àsikèrì mìn ndâ Ròmánò kèjì, ndú gii si bà gbì Páwòlò mí to gí.

³³ Kùro ndâ àsikèrì tí nó gii 'dè có jì ndâ àsikèrì mìn wó bà-i-nò máa, ndú zèè Páwòlò, wàa ndú 'ví ɛɾe yí ta ndâ gínjìrì sósò'ò. Ndâ àsikèrì mâ gii bàkà go có mìn kpo 'duù mìn ndú nó gí, yí gii 'vee ndâ 'duù gítí ɾè ɾa vò i tí nó náa Páwòlò bàkà nó. ³⁴ Káa có gii jò gí tàkò 'vé mìn 'dakò tí nó ká tende-tende. Ndâ 'duù delè gii dù kù pìi káa wo tí ɾa nìnó náa bà nò 'dóo i tí nó náa Páwòlò bàkà nó gii kpò kùro ndâ àsikèrì tí nó gí. Yí mâ gii nò éno, yí gii 'dè có jì ndâ àsikèrì mìn wó máa, ndú ya ta Páwòlò gí gbí kándà mìn ndâ yì. ³⁵ Ndâ àsikèrì mâ gii yee ta Páwòlò tí dá'và á tí njekèjì bà ɾì gí gbí kándà gí, ndú gii te yí 'do bà-i-nò kù ya tí gí tà'i té-te, tacó náa mbe 'duù tí nó gii jì'ví kàzà gí. ³⁶ Ndâ àsikèrì mâ gii ɾì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, ndâ 'duù gii dù bìnjì sè kù ɾe-ɾe kù gí tàmúu ndú, máa, «Yo zi yí gí! Yo zi yí gí!»

³⁷ Ndâ àsikèrì mâ gii ɾì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, Páwòlò gii 'vee gbolò 'duù tí nó tí kùro ndú 'dáá gí gbí có Ìgírìgì, máa, «Ye 'dè 'bí có mìn ye jì wò?»

Káa 'dakò tí nó gii 'vee Páwòlò máa, «Wò kù 'dè có Ìgírìgì? ³⁸ Wò me 'dakò tí nó tí 'duù Másirì, mbe 'bí 'bí ɾa ngú i mìn lo, náa wò gii kaa ta ndâ 'dakò álifi nà'ò ta ndâ zì'i 'bí ndú ya tí gí gbí kángáá nga ngoò kù kaɾaka ta ɾé ndâ 'duù gí nó lá?»

³⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ye a Jùdéya. Ye gí me 'do gbí 'dé gbata lá. Ye gí a i 'do gbí gbata tí nó tí Tárásùsù á gbí to Sìlísíya náa ndâ 'duù 'dáá nò ni gí nó. Bàkà nambeè mìn lo, wàa wò 'ví si ye 'ví 'dè có jì ndâ 'duù.»

⁴⁰ 'Dakò tí nó mâ gii ùnje jì Páwòlò máa, yí 'dè có mìn wó gí, Páwòlò gii ɾò tíyò pí dá'và, bìndi yí gii tee 'bí wó mítì nje wó jì ndâ 'duù, máa,

ndú dù ngbì. Ndâ 'duù mâ giù dù ngbì gí, Páwòlò giù 'dè có ji ndú gbí nje có mì ndâ Jùdéyà.

22

Páwòlò 'dè có ji ndâ Jùdéyà gbí nje có mì ndú tí ndâ Jùdéyà

¹ Páwòlò giù 'dè có ji ndâ Jùdéyà tí nò mbe zèè yí nò, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta bà kòcò ye a gí tàkò ndâ có tí nó 'dáá náa yo kù 'di gítí ye nò, ndâ ná'vindí ye.» ² Ndâ 'duù mâ giù 'di éno máa, Páwòlò kèjì gí bà 'dè có ji ndâ yí gbí nje có mì ndâ yí tí ndâ Jùdéyà, o giù ɾe déé. ³ Páwòlò bà-i-nò giù 'dè có ji ndú, máa, «Ŋa ye a Jùdéyà, à duu bú ye mí gbí gbata Tárásùsù á gbí to Silísiyà. À kpolo ye ká kuu mí mì ndoo Jèrùzàlémè to nò. Ye a 'vii-nje-wu mì kpo 'duù tí nó tí Gàmàliyéli, tí gbolò mbe kpolo tí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdéyà nò. Có gítí Mbíri táánò kú zii wu gbí njembí ye go i gbí tàkii mì ndâ ká gù ndoo ká go ñindi yo nò. ⁴ Ye táánò a vò mbe kú mèèkè'i tí ndâ 'dakò ta ndâ niì mbe kú co tí «Kpokèjì tí nò» á gí mì ku, ta bà kaa ndú gbí wú ya tí gí gbí zàà. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú 'dáá gí ká bà 'dè yúcó ji yo, tacó ndâ-'bí-lá, ye kpónó kú 'vanda ji yo a 'vére nò. À ndú táánò ká cu wáràgà je gbí nó mì ye nò, máa, ye ya tí ji ndâ ná'vindi ndoo gbí gbata Dàmásikù, tacó wàa, ndú 'ví si ye 'ví woo ndâ 'duù tí nó 'do kà gí tí gí gbí zàà Jèrùzàlémè, wàa à 'ví yù gázà ji ndú.

⁶ «'Bí i giù bàkà ye ta ɾi gbúru, si ye dooko ta gbata Dàmásikù gí. Ye ká ta nó, ye má giù kí ɾo ye, ye giù ñò 'bí ña ngba'o mbe 'do gbíri ngbaranga to ɾègbà tí ye gí. ⁷ Ye má giù zeke'o, ye gáà a i tísì. Ye giù dù tísì ká kú 'di kòcò 'duù kú 'vee ye, máa, «Sàwùlé! Sàwùlé! Wò kú mèèkè'i tí ye tacó yè?»

⁸ «Káa ye giù 'vee 'duù tí nó máa, «A wò tí 'di, Mbe tí ye?»

«Yí giù 'visì có je máa, «Ye a Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. Káa wò kú mèèkè'i tí ye.» ⁹ Ndâ ka ye mbe nó ñò káa ngba'o, káa ndú 'di kòcò 'duù tí nó mbe kú 'dè có je nó lá.

¹⁰ «Ye bà-i-nò giù 'vee 'duù tí nó mbe kú 'dè có ji ye nò, máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña ye, Mbe tí ye?»

«Káa Mbe tí ndoo giù 'visì có je máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásikù. Áà bà tubà nètè tí nó náa à je wó mí nje nó ji wò a i kà.» ¹¹ Ndâ ka ye mbe nó bà-i-nò giù zèè ye tí 'bi ye, kú ja ye gbí sú ɾo ya tí gí gbí gbata, tacó ngba'o tí nó yoo ɾo ye gí.

¹² «Ze má giù yee gbí gbata Dàmásikù, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Ànàniyà tí 'dakò mbe zèè nètè gítí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdéyà ta 'bi wó sósò'ò, náa ndâ Jùdéyà mbe kú 'vala gbí gbata Dàmásikù 'dáá gí kú te duù mití wó ta wotí ká tí, ¹³ giù gí gí bà ñò ye. Yí má giù 'de ye gí, yí giù ɾò tiyò á ɾègbà tí ye, òndi yí giù 'dè có ji ye, máa, «Ná'vindi ye Sàwùlé! Zeke'o go ká bà zeke'o mì lo!» À káa pòó bà 'di có tí nó náa yí 'dè nó mì ye, ndâ ɾo ye sósò'ò ngé giù njaanga tí gí, òndi ye giù ñò yí.

¹⁴ «Káa Ànàniyà giù 'dè có ji ye, máa, «Mbíri mì ndâ ká gù ndoo je wó máa, wò 'ví dù tí mbe 'di có tí nó gbí njembí yí nò. Wò 'ví dù tí mbe ñò 'Duù tí nó jáá nó ta ɾo lo, wàa wò delè 'ví 'di kòcò wó ta tù lo. ¹⁵ Wò kèjì gí bà dù tí mbe 'dè yúcó gítí 'Duù tí nó náa wò ñò yí ta ɾo lo nó ji ndâ 'duù. À delè káa wò ká bà dù tí mbe 'vanda ndi ndâ có tí

nó náa wò 'di 'do gbí nje wó nó ji ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. ¹⁶ À má éno, wò kpónó kù ù kpòò a ndi yè? À kpónó a o bà caka tí lo ká nò. Caka ndâ vò i mì lo gí ta rẹ wó.»

¹⁷ «Bí i mbe gii 'de ye á bindi ñinò tí kpokèji Dàmásikù nò a ñinò: ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye ji Mbíri gbí ndùgù 'bá-Mbíri Jèrùzàlémè, 'bí i giù dù káa bàkà ye goólá ye kù ñi a ñii nò. ¹⁸ Ye má gii zeke'o, ye gii ñò Jézù. Káa yí gii 'dè có ji ye, máa, «Ngo've tí lo! Njè nó 'do Jèrùzàlémè ká kpónó nò. Tacó ndâ 'duù Jèrùzàlémè bà ùnje gítí ndâ có mì lo náa wò kù 'dè ta rẹ ye nò wálá.»

¹⁹ «Káa ye gii 'visi có ji Mbe tí ye máa, «Ndú bà ùnje wálá, tacó ndú ñò ye ni tí 'duù tí nó táánò mbe kù nò ta bà gbì ndâ mbe kù ùnje gítí lo nó ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéya gí bà ùlù Mbíri, delè tí mbe kù kaa ndú ya tí gí gbí zàà nó gí. ²⁰ Ta o tí nó táánò náa à kù zi tí ta Ìsitéfànò tí nó táánò tí mbe kù 'dè yúcó ta rẹ lo nó, ye ta o tí nó tè a i gí tàkò có mì ndâ mbe zi yí. Ye ta o tí nó sè kàngá mí tà mbu mì ndú tí kpòò. À delè ta o tí nó a ye ká kù kpòlo tí ndâ bongo mì ndâ mbe zi yí.»

²¹ «Káa, Mbe tí ndoo gii 'visi có je máa, «Njè nó! Ye kù tuu nó a wò ya tí me 'dú ngéé gí 'bá mì ndâ 'duù tí nó ta ña ndú me ndâ Jùdéya lá nò.» »

²² Ndâ 'duù gii 'di có mì Páwòlò yee ká tí có bà tuu yí mì Jézù ya tí ji ndâ 'duù ñinò ta ña ndú me ndâ Jùdéya lá nò, bindi ndú gii 'bità bà pìi kù, máa, «Yo zi ña 'dakò tí nó 'do muu to tí nó gí! Yo si yí 'ví di ngo lá!» ²³ Ndú gii dù kù tò kù, ta bà miyà ndâ bongo ta gbí pípiri, ta bà vaka njú to gí yaa.

Páwòlò túbà tí wó tí 'viì Rómà ji kùro ndâ àsikèrì-Tùlìyáni

²⁴ 'Dakò tí nó tí kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí nó má gii ñò éno, yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó máa, ndú ja Páwòlò ya tí gí gbí kándà, wàa ndú 'ví gbì yí yee tí o tí nó náa yí 'dè nderè có bà pìi wo mì ndâ 'duù ta yí nó ji ndú gí. ²⁵ Ndâ àsikèrì má gii ère Páwòlò tacó bà gbì yí gí, Páwòlò gii 'vee kùro ndâ àsikèrì tí nó á gbí nètè ta o tí nó nò, máa, «Áá mì yo a yúcó tacó bà gbì 'viì-Rómà á kùro bà 'di nderè ku wó?»

²⁶ 'Dakò tí nó má gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nò, yí gii ya gí mì kpo 'duù mì ndú, mbe 'dè có ji ndú máa, ndú ère Páwòlò wàa ndú 'ví gbì yí nó, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò kpónó ñò ña i tí nó náa wò kù bàkà nó ni gí? 'Dakò tí nó a 'viì-Rómà.»

²⁷ Kpo 'duù tí nó tí kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí nó má gii 'di có tí nó, yí gii njè nó ta kò wó ya gí mì Páwòlò, bindi yí gii 'vee yí máa, «'Dè ji ye, wàa ye 'ví 'di gí! Wò a 'viì-Rómà?»

Káa Páwòlò gii 'visi có ji yí máa, «Ye a yí!»

²⁸ Káa 'dakò tí nó gii 'visi có ji Páwòlò máa, «Ye sì bà dù tí 'viì-Rómà ta gbolò i!»

Káa Páwòlò gii 'visi có ji yí máa, «Káa a jò ye tí 'viì-Rómà jò-jò!»

²⁹ Ndâ àsikèrì tí nó náa à kaa ndú, máa ndú mèèkè'i tí Páwòlò nó, má gii 'di có tí nó náa yí 'dè éno máa, yí a 'viì-Rómà nó, ndú gii dù ká to nò ta 'va see-see gí. Có tí nó delè gii te a gúku míti kpo 'duù mì ndú mbe 'dè có ji ndú máa, ndú ère yí wàa ndú 'ví gbì yí nò.

³⁰ Yé má gii too bìndi có tí nó gí, gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí gii tuu tú, máa, à njaanga Páwòlò 'do gbí wú gí, wàa à 'ví gí ta yí ji yí.

Yí delè gii kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndú, tacó wàa, yì 'ví 'di 'dóó nderè có tí nó mì ndâ Jùdèyà ta Páwòlò nó 'do mì ndú.

23

Páwòlò 'dè nderè ku wo gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà

¹ Páwòlò gii zeke ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà ngbóó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Ye kù 'vala ta njembí ye ngbàràngà'i kùro Mbíri ta vò có gbaanjé gbí njembí ye wálá yee tí kpónó.»

² Ànàníyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nò, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù rò tíyò rẹgbà tí Páwòlò gbí ngbàngà nó, máa, ndú gbì nje wó nè gí tàkò có mì wó nò.

³ Káa, Páwòlò gii 'visì có ji Ànàníyà, máa, «Mbíri wúnò bà gbì nje lo nè gí tàkò có mì lo ká go ñinó kpónó náa wò bàkà ta ye nò, ndí lo ñò-go-gba! À te wò mí pí jàlambà tí nó máa, wò 'ví waa có a i ta yúcó, káa, à kpónó te wò á gítí bà 'dè có ji ndâ 'duù máa, ndú gbì ye ta 'vére a yè?»

⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe rò jara-jàràà kù 'di có gbí ngbàngà nó mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji Ànàníyà nò, ndú gii 'vee yí máa, «Wò go nò a Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, tí 'duù mì Mbíri nó?»

⁵ Káa Páwòlò gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kùtáá ñò ni éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà nò lá, ndâ ná'vindí ye. Ye ñò ni gí, máa, à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, «Wò 'ví be gba mì yo lá.»

⁶ Páwòlò ta o tí nó ñò ni gí máa, có mì ndâ Jùdèyà tí nó 'dáá mbe tí ngbàngà nó njèè gbí tí sósò'ò: ndâ mbe kpòlò tí tàkù mì ndâ Jùdèyà, tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, gii je ndâ 'bí ña Jùdèyà tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá. Tacó éno, Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duù gbí ngbàngà máa, «Ndâ ná'vindí yé, ye a mbe kpòlò tí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà. Nderè bà rò tíyò mì ye kùro ndâ gba wúnó nó a có bà kojo có mì ye lì mítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.»

⁷ Rè bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú náa Páwòlò nì mí gbí nje wó nò gii tanga a gbínje mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nó, ta ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nò. ⁸ Ndâ ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó delè ùnje éno máa, ndâ basìlì ta ndâ ña ndâ lilí 'dáá gí kuu tí nò lá. Káa ndâ mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ùnje gí màa, ndâ basìlì ta ndâ ña ndâ lilí 'dáá gí kuu tí .

⁹ Ndâ 'duù gii 'bità bà tò kù ta kòcò ndú wòò gbí ngbàngà. Mà gii zeke'o, ndâ 'bí mbe nibà i mì ndâ Jùdèyà, tí ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí 'valá bìndi ku gí, gii oloko gí yaà, bìndi ndú gii tí muu Páwòlò ta wotí ká tí, máa, «Ze ñò vò i mì 'dakò tí nó lá. Lilí má 'dè có ji yí, basìlì delè má 'dè có ji yí, káa a yè ká tí?»

¹⁰ Kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni mà gii ñò éno máa, wo tí mì ndâ Jùdèyà kù gii bàkà có bà gbo nje a i ta bà zèè 'bì ndú, gúku gii zèè yí gí, máa, ndú bà yaka gbí Páwòlò. Tacó éno, yí gii tuu ndâ àsikèri mì wó, máa,

ndú ya gí bà ja Páwòlò ta wotí 'do gbí òkò tí ndú gí, wàa ndú 'ví ya ta yí gí gbí kándà.

¹¹ Mbe tí ndoo gii túbà tí wó ji Páwòlò ta bèbìlì tí nò, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Zèè njembí lo, tacó wò 'dè có tí ye á ji ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè gí. Wò delè bà ya gí bà ma có tí ye ji ndâ 'duù gbí gbata Rómà á go ènò.»

Ndâ Jùdèyà toko có gítí bà bàkà vò i ta Páwòlò

¹² Yé mà gii too gí, ndâ 'bí Jùdèyà gii kili bà muu ndú gbí kóó, bìndi ndú gii èrè gba có mì ndú gbaànjé, ta bà see tí ndú éno máa, ndâ yì bà zò i wálá, ndâ yì delè bà njù ngo wálá, yee tí o tí nó náa ndâ yì má zi Páwòlò gí. ¹³ Muu ndâ 'dakò mbe toko có tí nò 'dáá gí ndii zi 'duù-só gí. ¹⁴ Ndú gii kaa bìndi bà èrè gba có mì ndú nò ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndú. Bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ze see tí ze kpolo ngé ndii gí éno máa, ze bà zò i wálá yee tí o tí nó náa ze má zi Páwòlò gí. ¹⁵ À má éno, sè có kpónó a i mì yo. Yo tuu 'duù ji kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni. Yo bàkà tí yo go ndâ 'duù njìnó náa à gbí njembí yo a có bà 'viiki gbí có mì wó ngbàrángà'i nò. Káa ze bà nguù tí ze kù ù bà gí ta yí a i mí kpokèji, wàa ze 'ví zi yí kùro bà yee ta yí kùro yo.»

¹⁶ Káa si ndâ mbe wàtà tí nò kù 'dè có mì ndú nò, nùkù Páwòlò tí 'viì mì námì wó gii 'di gí. Yí bà-i-nò gii ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nò ji nùkù wó. ¹⁷ Páwòlò mà gii 'di ndâ có tí nò náa nùkù wó 'vanda ji yí nò 'dáá gí, yí gii tè'è tí 'bí kùro ndâ àsikèri gbaànjé, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «'Daka 'viì-'dakò tí nó ya tí ji kpo 'duù mì yo. Có kuu mì wó tacó bà 'dè ji yí.»

¹⁸ Kùro ndâ àsikèri tí nò gii bala 'viì-'dakò tí nò ya tí ji kpo 'duù mì ndú, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «A Páwòlò tí nó gbí zàà nó ká tè'è tí ye, bìndi yí gii 'de có ji ye éno máa, ye bala 'viì-'dakò tí nó gítí ji wò, tacó có kuu mì wó tacó bà 'dè ji wò.»

¹⁹ Kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni bà-i-nò gii yèè ta 'viì-'dakò tí nò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'vee yí máa, «A có yè ká mì lo tacó bà 'dè ji ye?»

²⁰ Káa 'viì-'dakò tí nò gii 'visì có ji yí máa, «Ndâ Jùdèyà èrè gba có mì ndú éno máa, ndâ yì kèji gí bà 'deke tí ndâ yì ji wò taabé, máa, wó 'ví si Páwòlò 'ví ya gí gbí ngbàngà mì ndâ yì, tacó wàa, ndâ yì 'ví 'viiki gbí có mì wó nìki maa. ²¹ Káa wò 'ví ya gí gbí có tiri mì ndú nò lá. Tacó ndâ 'duù mì ndú, go ndâ 'dakò zi 'duù-só, go mbu mì ndú mí kpokèji gí kù ù ta ndi wó. Ndâ 'dakò tí nò see tí ndú gí, máa, ndâ yì bà zò i wálá, ndâ yì delè ba njù ngo wálá, yee tí o bà zi Páwòlò mì ndâ yì. Ndú kpónó léngé-linge kù ù káa ndi kòcò lo.»

²² Kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni bà-i-nò gii 'dè có ji 'viì-'dakò tí nò tí kpoò si yí kù je nó ji yí, máa, «À kpèti káa 'di wè, wò 'ví 'dè có ji yí máa, wò 'dè có tí nò ji ye gí nò lá.»

À 'dòkò Páwòlò 'do Jèrùzàlémè ya tí gí gbí zàà Cèzàriyà

²³ Kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni tí nò gii tè'è tí ndâ 'bí 'duù tàkò wó sósò'ò, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo 'deke ndâ àsikèri zi 'duù-vò ta bà só (200), ta ndâ mbe o jùwádi zi 'duù-ta'ò-nje muu 'bì (70), ta ndâ mbe 'doò zi 'duù-vò ta bà só, wàa yo 'ví 'bì nò ta ndú si o má gbooko gí kù ya gí Cèzàriyà. ²⁴ Yo 'ví kaa ndâ 'bí jùwádi tacó tí Páwòlò, wàa

yo 'ví 'daka yí ya tí ji gbolò 'duù tí nó tí Fèlicè nò. 'Bí i 'ví gàà tí wó tí kpokèjì lá.»²⁵ Yí delè gù cu wàràgà gí tàkò Páwòlò éno máa,

²⁶ «[J]inó á ye tí Kiláwúdiyò Lísìyà ká kú cu wàràgà tí nó ji wò, tí gbolò kpo 'duù mì ye tí Fèlicè. Ye 'vee wò ma.

²⁷ «Ndâ Jùdéyà táánò zèè 'dakò tí nó tí Páwòlò, náa ye kpónó kú tuu yí ya tí ji wò nò. Ndú ta o tí nó bàkà có bà zi yí ngé gí, káa, a ye ká gù ya gítí ndú ta ndâ àsikèrì mì ye, bìndi ye gù 'vala yí 'do 'bì ndú gí. Ye mà gù 'di có éno máa, Páwòlò a 'viì-Rómà,²⁸ ye gù ya ta yí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdéyà, tacó wàa, ye 'ví 'di nderè ku wó.²⁹ Káa, ndú gù 'deeke bà dì ji ye a tà ndâ kponje mì ndú ta ndâ Páwòlò gítí ndâ i gbí tàkù mì ndú tí ndâ Jùdéyà. Ye gù 'di 'dóó có ñinó náa ndú 'dè ji ye mbe 'vii tí có bà waa có ku mítí 'duù gbí nó lá. À delè me ndâ có náa à 'ví te tí ta 'duù mí gbí zàà nò lá.³⁰ Ye kpónó kú tuu 'dakò tí nó tí Páwòlò nó ya tí ji wò, tacó wàa, ndâ ka wó mbe có 'ví ya gí bà ñi rẹ ọ a i tí nó náa yí bàkà nó mí kùro lo. Tacó ye 'di có máa, ndâ Jùdéyà toko có tà bèngù á gítí bà zi yí gí.»

³¹ Ndâ àsikèrì gù ko Páwòlò go kòcò kpo 'duù mì ndú nò ta bèbilí tí nó ngé yee tí 'bí to náa à kú ñi mítí a Àndipàtirídà.³² Yé mà gù too gí, ndâ àsikèrì ñinó mbe kú nò ta kò ndú nó gù dele ñinó ndú 'do bà-i-nò ya gí gbí kándà mì ndú, si káa ndâ mbe jùwádi kú ndii ta yí ya tí gí Cèzàriyà.³³ Ndâ àsikèrì mà gù yee Cèzàriyà, ndú gù ya ta Páwòlò ta wàràgà tí nó náa kpo 'duù mì ndú cu gí tàkò wó nó ji Fèlicè.³⁴ Fèlicè mà gù 'deke wàràgà tí nó náa à cu gí tàkò Páwòlò nó cee gí, yí gù 'vee Páwòlò gítí to tí nó náa yí gí 'do tí nó. Yí mà gù 'di éno máa, Páwòlò gí 'do gbí to Silísìyà,³⁵ yí gù 'dè có ji yí máa, «Ye bà 'di kòcò lo ta o tí nó náa ndâ mbe kpì ngbàngà tí lo má gí 'do Jèrùzàlémè gí.» Bìndi yí gù 'dè có máa, à ya gí bà kpolo tí wó mí 'bá mì gbolò 'duù mì ndâ Rómánò mbe kú zèè gbata Cèzàriyà.

24

Páwòlò gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹ Páwòlò bàkà mí Cèzàriyà a sili vô, bìndi Ànàniyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà bà gù yee ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndú, gù je 'bí 'dakò tí muu-có ta rẹ wó a Tèrètùlù. Bìndi ndú gù 'vanda ndi ndâ có tí nó mì Páwòlò mbe kú mìlísé tí ndú nó ji Fèlicè.

² À mà gù tè'é tí Páwòlò gí tí ji ndú kùro Fèlicè gí, Tèrètùlù gù 'bità bà 'dè có muu ndâ Jùdéyà éno máa, «Muu ndâ 'duù mì ze jé ba gbí o mì lo lá, 'bá mì ze delè kú ya gí kùro ta banga tí, tacó wò tí Fèlicè, tí kpo 'duù mì ze, a 'dakò mbe kú koro có me 'dú gí kùro.³ Ndâ 'duù mì ze cee to 'daá gí ta o 'daá gí kú lì 'bì ndú gí tà bà ya 'bá mì ze gí kùro nò ta pètéké tàkòcò ndú.⁴ Go bà volo gbí o mì lo ta bà 'vanda có cúú-cu-cù tí ye wálá. Káa, ye kú yù 'do mì lo a nambeè éno máa, wò 'ví sè tù lo gítí ndò có mì ze nò.

⁵ «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí gbèè kìnì mbe zii yá. Yí tanga i mí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà cee muu to tí nó 'daá gí. Yí delè a mbèrèmbé kùro ndâ mbe kaa tí ndú gí gbí gèrè mì 'dakò tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.⁶ Yí táánò ta 'bí o bà-i-nò gù bàkà có bà gbètékè 'bá-Mbíri. Ze gù zèè yí, máa, ze 'ví waa có mítí wó go i gbí tàkù mì ze tí ndâ Jùdéyà.⁷ Káa Lísìyà tí nó tí kùro ndâ àsikèrì-Tùliyànì nó gù yuu tí wó gí gbí có tí

nò, bindi yí gii ja yí 'do tí ze ta wotí gí. ⁸ Yí tí Lísiyà tí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nò mbe kpì ngbàngà tí wó ji ze nò éno máa, ndú gí ta có tí nò a i gí kùro lo. Wò delè kpónó má 'vee yí tí Páwòlò, yí ta nje wó bà 'dè ji wó gí, máa, ze kú waaka gití me có lá.»

⁹ Tèrètúlù má gii 'dè có cee gí, ndâ Jùdèyà 'dáá gí gii 'bità bà tòò ta có tí nò náa yí 'dè nò ji Fèlicè, máa, «Có tí nò a yúco! Có tí nò a yúco!»

Páwòlò njaanga miři wó ta nje wó gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹⁰ Ndâ Jùdèyà má gii 'dè bà có mì ndú cee gí, Fèlicè gii bàkà 'bì wó ji Páwòlò, máa, yí 'dè có. Páwòlò bà-i-nò gii 'visi có gí tàkò có mì ndá Jùdèyà nò ji Fèlicè éno máa, «Tàkòcò ye peteke gití bà 'dè nderè ku ye mí kùro lo tí Fèlicè ngé ma, tacó ye nò ní gí, máa, wò dù pí jàlàmbà tí nò kú waa có gbí òkò tí ndá 'duù mì ze ta mbè ndoò. ¹¹ Á káa wò ká bà 'viiki gbí nìnò ta kpéetí lo, máa, ye kpónó sì sili ndii muu'bi-nje só á bindi bà ya ye gí bà bàkà i-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè lá. ¹² Ndâ Jùdèyà 'de ze kú tò kponje ta 'duù gbaànjé lá. Ndú 'de ye kú nònòkò muu ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri lá. Ndú delè 'de ye kú nònòkò muu ndá 'duù á tí bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri lá. ¹³ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú bà ùnje gití bà zò cù mí kùro lo kpónó máa, ndâ có tí nò náa ndá yí 'dè nò a yúco nò delè wálá.

¹⁴ «Có mì ndú gbaànjé náa ye bà ùnje gití á mí kùro lo gí káa có tí nó náa ndú 'dè éno máa, ye kú bàkà i ji Mbíri mì ndá ká gù ze ta ndá yí á gbí 'bí ña kpokèji náa ndú kú nì mítí a gèrè mì 'bí 'dakò mbe gí 'do Názàrèti nò. Káa ye delè ùnje gití ndá có mì Mòze, ta ndá có gbí ndá wáràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, núú gí. ¹⁵ Ze ta ndú 'dáá gí kú koṛo có gití bà 'vala ndi ndá tó 'duù ta ndá vò 'duù 'do gbí muu'dú ndú lì ká mítí Mbíri. ¹⁶ Ye kú te kpo muu tacó wàa njembí ye 'ví dù ngbàrángà'i kùro Mbíri nó gbí có tí nò. À delè nò a nderè bà koṛo vò có mì ye gití ndá 'duù lá ká nò.

¹⁷ «À tí ye a mbè ndoò náa ye 'dò kò ye mí Jèrùzàlémè lá. Káa ye gí ta nó tí nó ta i-'bì ye tacó bà koni ta 'bá. Ye delè gí nó a nó bà bàkà i-Mbíri. ¹⁸⁻¹⁹ Nìnò a gbí có tí nò náa ndú 'de tí ta ye gbí ndùgù 'bá-Mbíri nò ká nò. Káa, a má nje ndú a kponje, ndá 'bí Jùdèyà kuu tí mbe gí 'do gbí to Ásiyà, náa ye koṛo có éno máa, wò kùtáá má 'di kòcò ndú, áá bà níki tí ye ma. Ndá 'duù me mbè ta o tí nò náa ndú 'de ta ye gbí ndùgù 'bá-mbíri nò wálá, ye delè ta o tí nò bàkà wo ta 'bí 'duù gbaànjé lá. ²⁰ Káa ndá Jùdèyà tí nò mbe gí 'do Ásiyà nò má wálá, ndá 'duù tí nó mbe je ye gí tí gí kùro lo nó 'ví nì rẹ ña vò i tí nó táánò náa à 'dè tí ye gbí ngbàngà mì ndú tí ndá Jùdèyà nó ji wò. ²¹ Vò i tí nó náa ye bàkà ta ndá Jùdèyà nó a có tí nó náa, ye rò tiyò gbí òkò tí ndú, bindi ye gii kò-kò ji ndú éno máa, «Yo wúnó rò ye mí gbí ngbàngà nó a i muu có bà tee njembí ye mítí có bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú nò.»

Páwòlò gbí zàà gbí gbata Cèzàríyà

²² Fèlicè gii 'visi có ji Páwòlò máa, «Ye bà 'viiki gbí ndá có mì lo nò ta o bà gí Lísiyà tí gbolò 'duù kùro ndá àsikèri-Tùliyàni gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gí.» Fèlicè 'dòkò o bà 'dè ngbàngà tí nò, tacó yí 'di gbí có gití «Kpokèji tí nò» ngbàrángà'i gí. ²³ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji kùro

ndâ àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí Páwòlò nó máa, yí zeke'o tí wó níki maa, wàa ndâ kómbe wó má gí ta ndâ i jì yí, yí 'ví biya bà je jì yí lá.

²⁴ Fèlicè bàkà káa làmbu sili bìndi có tí nò, bìndi ndú gii 'daka tí ndú ta na 'bá mì wó Dürüsèlà, tí jú Jùdèyà, ya gí mì Páwòlò gbí zàa. Ndú má gii yee kà, yí gii tuu 'duù gí tàkò Páwòlò, tacó wàa yí 'ví 'di có gítí bà tee njembí 'duù míti Bìndi-Mbíri tí Jézù á 'do gbí nje wó. ²⁵ À má gii gí ta Páwòlò gí, yí gii 'bità bà 'dè có jì Fèlicè a i gítí bà dù 'duù jáa kùro Mbíri, ta có gítí bà bàkà i me gí tàkò có mì sé njembí lá, gii je có gítí bà waa có mì Mbíri ta ndòngbú o wúnò. Fèlicè má gii 'di ndâ có tí nò, gúku gii zèè yí gí. Yí bà-i-nò gii 'dè có jì Páwòlò máa, «Ya kpónó gí bàndò mì lo. Ye bà tè ndi é tí lo ta 'bí o ñinó náa a tí .»

²⁶ Fèlicè gii tuu tú gí tàkò Páwòlò 'do bìndi o tí nò ká tándi ka wó, tacó à gii dù gbí muu wó a có máa, Páwòlò 'ví je làmbu i jì yí. ²⁷ Fèlicè too káa ndoò sósò'ò mí Cèzàriyà, bìndi à gii 'dòkò yí gí. À gii gí a i ta 'bí 'dakò ta rè wó a Pórókiyò Fésitù gí bìndi wó. Fèlicè gii nje nó si Páwòlò ká mí gbí zàa tacó bà peteke tàkòcò ndâ Jùdèyà.

25

Páwòlò 'dòkò ngbàngà mì wó 'do kùro Fésitù ya tí gí kùro ngáangbá gba mì ndâ Rómánò

¹ Fésitù bàkà bìndi bà ki tí wó pí jàlàmbà bìndi Fèlicè káa sili ta'ò, bìndi yí gii nje nó 'do Cèzàriyà ya gí Jèrùzàlémè. ² Yí má gii yee kà, ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ gba mì ndâ Jùdèyà gii 'dè ndâ có mbe níki lá gítí ngbàngà mì Páwòlò jì yí, ³ ta bà 'deke tí ndú jì yí see-see éno máa, yí má dele ndi wó gí Cèzàriyà, yí 'ví bàkà nambeè mì wó wàa yí 'ví tuu Páwòlò gí Jèrùzàlémè. Ndú 'vii ña có tí nò tacó wàa ndâ yí 'ví ngùù tí ndâ yí mí kpokèjì tacó bà zi yí. ⁴ Káa Fésitù gii 'visi có jì ndú éno máa, «Páwòlò kuu gbí zàa gbí gbata Cèzàriyà. ⁵ À má ènò, yo si ze 'ví ya ta ndâ 'bí kpo 'duù mì yo gí kà. Yí má bàkà a 'bí ña i mbe lè gí, ndâ kpo 'duù mì yo nò 'ví kpì ngbàngà tí wó mí kà.»

⁶ Fésitù bàkà mí Jèrùzàlémè káa i dè gítí sili muu'bi, bìndi yí gii dele ndi wó ya gí Cèzàriyà. Fésitù yee Cèzàriyà ká go wúnò, yé má gii too gí, yí gii tè'è tí Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro wó. ⁷ Páwòlò má gii gí gí, ndâ Jùdèyà tí nó mbe gí 'do Jèrùzàlémè nó gii tí 'dee yí gí, kù waaka ndâ 'bí ña có náa ndú ñò dúú rẹngbó ndú ní lá á gítí wó.

⁸ Káa Páwòlò gii 'visi có gí tàkò ndâ có mì ndâ Jùdèyà nò jì Fésitù máa, «Vò i mì ye náa ye bàkà gítí tàkii mì ndâ Jùdèyà wálá. Vò i mì ye náa ye bàkà gítí 'bá-Mbíri wálá. Vò i mì ye delè náa ye bàkà gítí ngáangbá gba mì ndâ Rómánò wálá.»

⁹ Káa Fésitù gii 'vee Páwòlò máa, «Wò ùnje gítí bà ya ta ye gí Jèrùzàlémè, wàa à 'ví 'viiki gbí ndâ có tí nò náa ndâ 'duù tí nò 'dè gítí lo kpónó mí kùro ye nó mí kà gí?» Fésitù 'vee ña 'vé tí nò tacó à tí wó a go bà peteke tàkòcò ndâ Jùdèyà.

¹⁰ Káa Páwòlò gii 'visi có jì Fésitù éno máa, «Ye kpónó kù rò títíyò nó a i gbí ngbàngà mì ngáangbá gba mì ndâ Rómánò. Ñinó a bàndò bà 'vee gbí nje ye ká nò. Ye bàkà vò i ta ndâ Jùdèyà lá. Wò delè ta kpéetí lo ñò ní ngbàrángà'í gí. ¹¹ Ye kùtàá má bàkà 'bí ña gbolò vò i mbe 'vii tí i bà waa có ku míti ye gí, ye bà kii'ba 'do tí ku wálá. Káa 'bí có gbaànjé gbí òkò ndâ có mì ndâ 'duù tí nò náa ndú 'vanda nò mbe 'vii

tí có bà zi ye má wálá, yúcó mì 'bí 'duù tacó bà je ye ji ndú, wàa ndú 'ví zi ye nò wálá. À má éno, 'dòkò ngbàngà mì ye ya tí gí Rómà, gí kùro ngáàngbá gba mì ndâ Rómànò.»

¹² Ndâ Fésitù ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì wó mà gii 'viiki gbí có tí nò náa Páwòlò 'dè nò gí, Fésitù gii 'visì có ji yí máa, «Wò 'dòkò ta ngbàngà mì lo gí kùro ngáàngbá gba mì ndâ Rómànò gí, wò bà ya a yí gí kùro ngáàngbá gba mì ndâ Rómànò.»

Fésitù 'vanda ndi ngbàngà mì Páwòlò ji Àgirípà

¹³ À bàkà bìnì ngbàngà mì ndâ Páwòlò nò me gbolò o lá, bìnì Àgirípà tí gbolò gba gii co wíri gí gí Cèzàriyà tacó bà 'vee Fésitù. Ndâ Àgirípà gí gbí nó tí nò ta 'bí gbolò nìi ta rẹ wó a Bèrènikè. ¹⁴ Ndú bàkà gbí nó wíri mì ndú nò a mbè sili. Tacó éno, Fésitù gii 'vanda ndi có tí nó gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta ndâ Jùdèyà nó ji Àgirípà, máa,

«'Bí 'dakò náa Fèlicè ya si yí mí gbí zàa kuu kàzò. ¹⁵ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí Jèrùzàlémè nó, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo 'duù mì ndú, gii 'dè ndâ có mbe nìkì lá gítí wó ji ye, ta bà 'deke tí ndú ji ye éno máa, ye waa có mítí wó. ¹⁶ Káa ye gii 'visì có ji ndú máa, «Áa mì ze tí ndâ Rómànò waa có mítí 'duù gbí kongbó wó lá, yee ká tí o tí nó náa ndú má 'bee muu có ta ka wó mbe có gí.» ¹⁷ Tacó éno, ye mà gii dele ndi ye 'do Jèrùzàlémè, ye gii tèrì ká gbaanjé, bìnì ye gii tuu tú, máa, à gí ta 'dakò tí nò gí gbí ngbàngà kùro ye. ¹⁸ À mà gii gí ta yí gí, ndâ mbe kpi ngbàngà tí wó gii 'vanda ndâ có tí nó mbe kú mìlísé tí ndú nò. Káa ye 'de 'dóó nji có gbí òkò tí ndâ có mì ndú nò mbe ya mò gí mì ndâ ña vò i tí nó náa ye kú koro có máa, ndâ-'bí-lá wè, nó lá. ¹⁹ Káa ndú gii dù kú tò kponje ta ndú ká gítí ndâ i gbí tàkù mì ndú tí ndâ Jùdèyà, delè gítí 'bí ña 'dakò mbe cì gí, ta rẹ wó a Jézù, káa Páwòlò máa, yí kuu káa wuù. ²⁰ Bà waa có mì ndú nò gii kpò ye gí, tacó ñìnò a ña ngbàngà náa ye jé bàkà sàa kùro lá.

«Tacó éno, ye gii 'vee Páwòlò máa, à má nìkì tí wó gí, wàa ye 'ví kaa ndú ya tí gí bà 'di yúcó a i 'do mì ndâ kpo 'duù mì ndú tí ndâ Jùdèyà gbí ngbàngà mì ndú á Jèrùzàlémè. ²¹ Káa yí gii biya gí, máa, yì bà dù ká gbí zàa kú ù bà 'di ndòngbú có 'do mì ngáàngbá gba mì ndâ Rómànò. Tacó éno, ye gii 'dè có éno máa, à kpolo tí wó mí gbí zàa yee tí o bà tuu yí ya tí ji ngáàngbá gba mì ndâ Rómànò.»

²² Àgirípà bà-i-nò gii 'visì có ji Fésitù máa, «Go bà 'di kòcò 'dakò tí nò ta 'dóó tù ye kuu tí ye.»

Káa Fésitù gii 'visì có ji yí máa, «Wò bà 'di kòcò wó taabé.»

²³ Yé mà gii too go có mì Fésitù nò gí, ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ àsikèrì-Tùliyànì ta ndâ kpo-'duù-'bá gbí gbata Cèzàriyà gii ko ndâ Àgirípà ta Bèrènikè tí bà ko ndâ gba ya tí gí gbí ngbàngà. Ndú mà gii yee gbí ngbàngà gí, Fésitù gii tuu tú, máa, à ya gí bà gí ta Páwòlò 'do gbí zàa.

²⁴ À mà gii gí ta Páwòlò gí, Fésitù gii 'dè có ji Àgirípà máa, «Ye kú 'dè có tí nó ji wò tí Àgirípà tí gbolò gba. Waa ndâ 'duù tí nó náa ndoo kpónò kuu ta ndú gbí ngbàngà nò delè 'ví dù kú 'di ta tù ndú. À kuu kùro yo nó a 'dakò tí nó náa ndâ Jùdèyà gbí ña ndú 'dáá gí, ndâ ñìnò Jèrùzàlémè, ta ndâ ñjìnò mì ndoo Cèzàriyà to nó nó, kaa gí gí mì ye ta bà pùù kú máa, ye zi yí gí nò. ²⁵ Káa, ye ñò 'dóó vò i mì wó wàa ye 'ví

zi tí ta yí nò lá. Káa ndòngbú có mì ye kpónó a i éno máa, ye bà tuu ngbàngà mì wó a i ji ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, á go có mì wó náa yí ká 'dè ta nje wó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Káa, ye nò 'dóó có ñínó náa ye 'ví 'dè gí tàkò wó ya tí ji kpo 'duù mì ye tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò nò lá.

«Tacó éno, ye kpónó gí ta yí gí kùro ndâ 'duù tí nó gbí ngbàngà nó 'dáá gí kpolo ma a i tacó tí lo tí Àgírípà tí gba. Tacó wàa, ndoo 'ví 'vee gbí nje wó, ndâ-'bí-lá, ye 'ví 'de ta có bà 'dè gí tàkò wó. ²⁷ Tacó bà tuu 'duù mì ye 'do gbí zàà ya tí gí Rómà ta có tàkò wó wálá bà si ye go 'bí ña 'duù ñínó ta muu tí wó wálá nô.»

26

Páwòlò 'dè có kùro Àgírípà

¹ Fésitù mâ gii 'dè có cee gí, Àgírípà gii 'dè có ji Páwòlò máa, «Có má kuu mì lo, njaanga miri lo.»

Páwòlò bà-i-nò gii kaa 'bí wó gí yaà ta líkí'o kùro Àgírípà, bìndi yí gii ya kpéké've gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí gbí òkò tí ndú ta ndâ Jùdéyà nó ji yí, máa, ² «Ye koṛo có máa, à tí ye a tó pá, náa ye wúnó kú 'dè tí ta kòcò ye gí tàkò ndâ có tí nó náa ndâ Jùdéyà 'dè gítí ye gbí ngbàngà nó a i mí kùro lo tí Àgírípà, tí gbolò gba mì ze. ³ Tacó wò 'di gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà ngé cee gí. Wò nò ndâ ña i ñínó náa à má gbo ndú mí gbí còngò ta ndâ Jùdéyà káa ndú bà ba gbí còngò tí nó gí nó ni gbaànjé-gbaànjé gí. À má éno, ye kú 'deke a tí ye ji wò, máa, wò zèè njembí lo, wàa wò 'ví sè ta tù lo gítí có tí nó náa ye kejì gí bà 'dè ji wò nô.

⁴ «Ìja bà 'vala ye 'do gbí 'viì-'dakò, náa ye kpolo tí mí gbí òkò tí ndâ nambe ye kpòò yee tí o tí nó náa ye gii ya tí gí Jèrùzàlémè nó, a ña 'válá ñínó náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí nò ni gí. ⁵ Ndú nò ye ni ta kòndi o, náa ndú kùtáa má a ndâ 'duù mbe 'dè yúcó, ndú bà 'dè ta nje ndú gí, máa, ye kú ru a ndi ndâ 'duù ñínó mbe zèè có gítí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà kácá-kácá nô. Ye táánò a mbe kpolo tí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà.

⁶ «À kpónó kú 'vee gbí nje ye gbí ngbàngà nó a i gítí có bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó náa Mbírì táánò cí ta ndâ ká gù ze nô. ⁷ Cí tí nó náa ndâ 'duù gbí ndâ ña ze tí ndâ Jùdéyà muu'bi-nje só 'dáá gí kú bàkà i-Mbírì co gbí gó ri, co gbí bèbìli, ta njembí ndú gbaànjé ta bà koṛo có lì mítí nô. Ákoo, gbolò gba mì ye! Ndâ Jùdéyà kpì ngbàngà tí ye nó a i tacó bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó. ⁸ Yo kú koṛo có éno máa, bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú a 'bí ña i mbe me kpòò ji Mbírì tacó yè?

⁹ «'Dóó ye nó táánò kú koṛo có éno máa, nètè lá a bà jòò gbí có ta Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nô. ¹⁰ Ye bàkà bà 'bí ye mí Jèrùzàlémè gí. Áá táánò a ye ká kú zèè ndâ mbe kaa tí ndú ji Mbírì gí me mbè mí gbí zàà ta wotí 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà. À má kú zi ndú, có mì ye ta o 'dáá gí ji ndâ mbe zi ndú nò éno máa, ndú zi káa 'dóó ndú gí. ¹¹ Ye gbí ndâ o tí nó ta o 'dáá gí kú jè ká ta bà pa kpokèjì bà rò ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì ta wotí bà nò ta bà yù gázà ji ndú ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù

Mbírì. Njembí ye gbí ndâ o tí nò kù doo gítí ndú tí ña ñinó náa, ye gù 'bità a bà tè 'belè ndú gí gbí ndâ tende to.

¹² «Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mìn ndâ Jùdéyà gù je wotí jì ye, máa, ye ya gí bà tè 'belè ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nó gbí gbata Dámásikù. ¹³ Káa sè ze muu nó ta ñi gbúrú éno, ye má gù zeke'o, ákoo, gbolò gba mì ye! Ye gù ñò 'bí ña ngba'o kù gí 'do gbírì ta wotí ká tí ndii ngba ñi gí, kù ngbaraŋga to règbà tí ze ta ndâ ka nó mì ye. ¹⁴ Ze 'dáá gí gù 'vaka tí to. Bìndi ye gù dù á to kà kù 'di kòcò 'duù kù tè'é tí ye gbí nje có mì ndâ Jùdéyà, máa, «Sàwúlè! Sàwúlè!» Bìndi yí gù 'vee ye máa, «Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè? Kò lo bà milisè ta bà na mítí zì nje mù.»

¹⁵ «Ye bà-i-nò gù 'vee 'duù tí nó máa, «Wò a 'di, Bu ye?»

«Káa Mbe tí ye gù 'visì có jì ye máa, «Ye a Jézù, tí 'duù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. ¹⁶ Rò tìyò! Ye bà túbà tí ye jì wò, tacó bà bàkà wò tí bòò mì ye. Tacó wàa, wò 'ví dù tí mbe dità bà ñò ye mì lo gbí i tí nó wúnó mbe 'de wò go ñi rii nò. Wò delè 'ví dù tí mbe 'dè có gítí ndâ 'bí i ñinó náa ye kèjì gí bà túbà ndú jì wò nó á jì ndâ 'duù. ¹⁷ Ye bà 'vala wò á 'do 'bi ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí tende ña 'duù tí nó náa ye kèjì gí bà tuu wò ¹⁸ gí bà njaanga ro ndú, tacó wàa, ndú 'ví 'visì tí ndú 'do gbí 'dí'di'o gí gbí ngba'o, ndú delè 'ví 'visì tí ndú 'do tí bà dù tí ndâ bòò mì Gba-wàtà gítí bà dù tí ndâ bòò mì Mbírì. Tacó wàa, Mbírì 'ví je ta à-cee-gí jì ndú gítí ndâ vò i mì ndú, wàa ndú 'ví 'de tí ta bàndò tacó bà dù ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí, mbe kù tee njembí ndú mítí wó, nò.»

¹⁹ «Ákoo, gbolò gba mì ye, Àgìrípà! Bà ndii muu i tí nó náa ye ñò go i gbí rii 'do gbírì nò gù kpò ye gí. ²⁰ Káa, ye gù 'bità bà ma có kpédélé'i a i jì ndâ 'duù gbí gbata Dámásikù, má kòzò gí, ye gù gí gí Jèrùzàlémè. Ye sè to gbí to Jùdéyà lá. Ye delè o ta muu ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó lá. Ye nò ta bà ma có jì ndâ 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gítí tó kpokèjì. Ndú 'ví túbà tí ndú máa, ndâ yì 'visì tí ndâ yì 'do tí vò kpokèjì gí ta bà bàkà tó i.

²¹ «Ndâ Jùdéyà táánò zèè ye gbí ndùgù 'bá-Mbírì, bìndi ndú gù bàkà có bà zì ye nó a i 'do gbí có tí nò. ²² Káa 'do gbí ñi tí nó yee tí wúnó, Mbírì ká kuu káacáà tàkò ye. À má éno, ye kpónó rò tìyò nó kù 'dè có jì ndâ 'duù 'dáá gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù, me gítí 'bí tende i lá. Ye kù 'dè có jì ndú ká gítí gbèè i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígisèè kù 'dè có jì ndâ 'duù gítí nò. Mòze delè dígisèè kù 'dè có jì ndâ 'duù ká gítí máa, àá kèjì gí bà bàkà tí, ²³ có tí nó máa, Bìndi-Mbírì kèjì gí bà kònò sé'i. Yí delè bà dù tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, gí bà dù tí mbe ma có gítí ngba'o jì ndâ 'duù mì ze tí ndâ Jùdéyà, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò.»

Ña i náa ndâ mbe 'di có mì Páwòlò bàkà gí tàkò có mì wó nò

²⁴ Fésitù ká gù 'visì có jì Páwòlò gí tàkò có mì wó nò ta kòcò wó ngéé gí yaá éno máa, «À tí lo a má, Páwòlò! Ña bà 'di gbí-o tí nó mì lo náa wò 'di ngé ndii muu lo gí nò te má mí gbí muu lo gí.»

²⁵ Káa Páwòlò gù 'visì có jì yí máa, «Fésitù, kpo 'duù mì ye! Má tí ye wálá! Ye kù 'dè me có má lá. Ye kù 'dè a cèè yúcó. ²⁶ Tacó à kpèti káa gbolò gba mì ndoo tí Àgìrípà á mbe kù ki tí wó kpónó kuu to nò,

yí 'di gbí ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò gbaànjé-gbaànjé gí. Tacó éno, gúku bà 'dè có ji yí gítí 'bí ña i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nò náa yí ñò ni gí nó tí ye wálá. Tacó áá táánò kù bàkà ndâ i tí nò me gbí kóó lá. ²⁷ Ye ñò ni gí máa, wò tí Àgìrípà, tí gbolò gba, ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. Ye kù waaka gítí lo a có?»

²⁸ Káa Àgìrípà gii 'vee Páwòlò máa, «Wò koṛo có éno máa, wò bà bàkà ye tí mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì á ká gbí ndò o tí nò náa wò kpónó tí kuu tìyò nò?»

²⁹ Káa Páwòlò gii 'visi có ji Àgìrípà máa, «À kpétí ká wúnó, à kpétí ká taàbé, ye kù 'deke tí ye ji Mbírì máa, yo ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí wúnó mbe 'di có mì ye gí nó, 'ví dù go ye, wàa à káa gínjírì tí nó tí kò ye nó ká 'ví bè tí kò yo.»

³⁰ Páwòlò má gii 'dè bà có mì wó cee gí, ndâ Àgìrípà ta Bèrènikè gii yèè ta ndâ kpo-kpò 'duù 'do gbí ngbàngà gí ndi. ³¹ Ndú má gii 'viiki gbí ngbàngà tí nó ta kpéétí ndú kpòò, ndú gii gbo nje có mì ndú máa, «'Dakò tí nó bàkà 'bí ña vò i mbe 'vii tí i bà zi yí nó lá. Nderè bà te yí mí gbí zàà delè wálá.»

³² Káa Àgìrípà gii 'dè có ji Fésitù máa, «'Dakò tí nó táánò má 'dòkò ngbàngà mì wó ya tí gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò lá, áá kùtáá bà njaanga yí á 'do gbí zàà gí.»

27

Bà ya ta Páwòlò gí Rómà

¹ À má gii 'viindi có gítí bà ya ze gí Itáliyà cee gí, à gii kaa ndâ Páwòlò ta ndâ 'bí ka wó 'do gbí zàà ji 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júliyò, tí kùro ndâ 'bí ña ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò, náa à kù nì mítí ndú a ndâ «'Dóó àsikèrì mì gba Rómà», máa, ndú ko tàkò ndú ya tí gí Rómà. ² Ze gii o 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àdàràmitiyùmù, mbe kù nò ta bà rò tìyò ta ndi tí ndâ to gbí to Àsiyà. À ko ze ta o tí nó a 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tèsalónikà á gí gbí to Mèsidóniyà ta rẹ wó a Àrisítárikù.

³ Ze gii tẹrì ta yé bìnidi bà nje nó mì ze a i gbí gbata Sidóni. Ta o tí nó náa ze tẹ ta rì Sidóni nò, Júliyò gii bàkà nambeè ji Páwòlò me gbolò ta bà si yí máa, yí ya gí mì ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì, wàa ndú 'ví konì yí.

⁴ Ta o bá nje nó mì ze 'do Sidóni, pípiri kù gii pì a i 'do kùro ze. Tacó éno, ze gii kii 'bà 'do tí ta bà tù nje ze gí Kípùrù. ⁵ Ze gii ja yendi ngo co gbí ndâ to Silísiyà ta Páfliiyà ya gí bà rò tìyò Mírà á gbí to Lisiyà. ⁶ Ze bàkà 'do Sidóni kù ya gí Mírà a sili muu 'bi-nje vò.

Ze má gii yee Mírà, ze gii 'de 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àlèsàndèriyà kù ya gí Itáliyà. Bìndi kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó gii kaa ze mí gbí. ⁷ Ze bàkà ta bà 'do ze Mírà tacó bà yee ze Cínidù a cèe ndootí mì ndâ 'dakò, tacó yé ñinò má too, ze ñò 'dóó po ndi nó tí nó náa ze nò kpòò nó lá. Wotí mì pípiri má gii kpò ze 'do tí bà ya jáá gí, ze gii loko nje ze gí Sàlimónè. Ze gii 'bi nó 'do Sàlimónè ta yendi Kèrèti ká kéré-kéré ta tí ngo. ⁸ Ze má gii ngii nge ta pípiri kpòò, ze gii yee tí 'bí bàndò bà rò tìyò mì ndâ gbâ á dé ta gbata Lásiyà, náa à kù nì mítí a «Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ», á bìnidi ndú tí ndâ sili.

⁹ Ze giì dù á «Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ» á ta kòndi o. O bà kònò go gbí tàkùì mí ndâ Jùdèyà mà giì ndii gí, Páwòlò giì nò ni gí máa, ze má njè nó 'do bà-i-nò, ze bà 'de gbí a kpo-se-muu. Tacó ènò, yí giì 'dè có jì ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ ta wotí tí ènó máa, ¹⁰ «Ye nò goolá nje ndoo bà zuu gbí nó tí nó zúú-zuu nò, ndâ kómbe ye. À me káa ndâ ká'i mí ndoo ká bà giriki lá. À delè me káa gbâ mí ndoo ká bà giri 'do tí ndoo lá. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndoo bà cu kò mí gbí 'bú wálá.»

¹¹ Káa, kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó giì 'di kpolo ma a có mì ka wó kpo 'duù tí kùro ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ co tí có mì Páwòlò. ¹² Ndâ 'duù gbí gbâ me mbè delè giì ùnje a i gítí có bà njè nó, tacó pípiri to tí nó náa ze rò tíyò tí nó gbí ndâ pì cò'o nìkì lá. Tacó ènò, à giì nìkì tí ndú a có máa, ze te kpo muu, wáa ze 'ví ya a i gí Fíníkìsì, tí 'bí bàndò bà rò tíyò mí ndâ gbâ á gbí to Kèrèti, tí to náa pípiri kù pì gítí gbí ndâ pì cò'o 'do a i mò gí gbí òkò tí ndâ gbí'dè ta wáá, delè 'do mò gí gbí òkò tí ndâ ngbóngbó ta wáá.

¹³ Gúlúsù'o mà giì 'bità bà pì gítí ze 'do mò gí gbí'dè, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì koro có máa, có bà njè nó mí ndâ yì gí tí yúco gí. Ndú bà-i-nò giì da wú tí gbâ kaṛa gí. Ze giì có Kèrèti ká ta tí ngo kéré-kéré ènò. ¹⁴ Ze mà giì nò gáa ènò, ze giì nò pípiri dù káa 'visi tí galá gí. 'Bí ña pípiri mbe kù tè tí go bètùrúru, náa à kù nì mítí a «ndâ ngbóngbó-ta-wáá», giì dù kù yaka to 'do gú kèjì tí gítí ze. ¹⁵ Pípiri tí nó mà giì gbo ze gí, yí giì tooko ze ta ɾo ngo ká dúú ènò gí kà, ta 'bí i náa ze 'ví bàkà nò wálá.

¹⁶ ɾo ze giì njaanga si gó gbí pípiri ki rèè gí a i tí 'bí làmbu to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kàwúda. Ze bà-i-nò giì bàkà wotí mí ndâ 'dakò tacó bà ja làmbu gbâ tí nó náa à ɛɛ mítí gbolò gbâ nó 'do tà ngo. ¹⁷ Ze mà giì ja làmbu gbâ tí nó 'do tà ngo gí sè gí, ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ giì te mí gbí gbolò gbâ. Ndú mà giì gaka gbolò gbâ ta wú kuu gí, ndú giì ja kpâ-bongo tí nó go mbíri gá náa à ɛɛ mítí zà gbâ tacó wáa pípiri 'ví kù tòò ta gbâ ta nó nó 'do tí zà gbolò gbâ gí, ta gúku máa, gbâ bà dòmò tí mítí ndâ gú nji ngo náa à kù nì mítí ndú a ndâ «Sírúti» á tà ngo. Ndú giì si gbâ kù gbàngá tí tí njiya wó ɾo ngo.

¹⁸ Pípiri giì bàkà ta ze ta bèbìlì tí nó me i nambeè lá. Tacó ènò, yé mà giì too gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì 'bità bà 'vaka gána tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ gí tà ngo. ¹⁹ Ze si sili bìndi bà 'vaka gána tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ gí tà ngo nò ta'ò, bìndi ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mà giì zeke cè bà i mí pípiri ta ze kpòò, líkì gbí wálá. Ndú bà-i-nò giì turu ndâ 'bí lii bà bàkà nètè gítí gbâ ta 'dóó 'bì ndú 'vaka gí tà ngo. ²⁰ Ze giì dù kù ù káa ndi bà mii ze. Tacó ze káká'i giì nò ɾo ɾi lá, ze delè giì nò ndâ yii ta bèbìlì lá, ta mbè sili, tacó pípiri giì dù kù pì ká tí vò i dúú bà ya tí .

²¹ Ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mà giì zò i lá ta mbè sili, Páwòlò giì rò tíyò kùro ndú, bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo táánò má 'di a có mì ye, wáa ndoo 'ví njè nó 'do Kèrèti lá, ndoo kpónó bá kònò ña sé'i tí nó wálá. Ndâ i delè bà mèèkè tí gbí ña kpokèjì tí nó wálá. ²² Káa à kpèti ká ènò, yo ci gúku lá, tacó 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí yo bà giri wálá. I náa ndoo bà bè gbí wó gí gbaanjé káa gbâ mí ndoo. ²³ Có tí nó náa ye kpónó 'dè jì yo nó a có náa a basilì mí Mbíri mí ye, tí Mbíri tí nó náa ye kù bàkà i jì yí nó, ká 'dè jì ye kùbòò ènó máa, ²⁴ «Cì gúku

lá, Páwòlò! Kózò tí lo bà rò tíyò gbí ngbàngà kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Tacó ènò, Mbířì nò bà 'deke tí lo, bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù tí nó náa yo ta ndú kpónó gbí gbâ nó 'dáá gí ta rẹ̀ mì lo.»²⁵ À má ènò, yo zèè njembi yo, ndâ 'dakò! Tacó ye nò ní gí, máa, ndâ có tí nò náa basilì mì Mbířì 'dè nò bà bàkà tí gí. Tacó ye me 'duù ñìnó mbe kú me kpìiki-kpìiki gítí bà ùnje gítí có mbe co 'do gbí nje Mbířì nó lá.²⁶ Káa, ndoo kẹ̀jì gí bà gboo mítí 'bí to mbe le mí gbí u ngo.»

²⁷ Ta bà muu'bi-nje nà'ò bèbìlì si ze kú waaka gbí kápá Àdiriyà, pípìřì gii dù kú tooko ze ta ro ngo ya ènó, ya ézò. O mà gii gbooko gí, ndâ mbe kú bàkà nètè gbí gbâ gii nò goolá ze dooko gí tí gú gí nò.²⁸ Káa ndú mà gii 'vii tà ngo gbí to tí nò, ndú gii 'de a cèè wúlú. Ze mà gii yèè gàà gí kùro, ndú mà gii 'vii tà ngò káká'i, ndú gii 'de à me 'dú me tí vò i go kpédélé ñìnó náa ndú 'vii nó lá.²⁹ Ndú bà-i-nò gii rò gbâ mí tíyò kú ù ta ndi bà too yé, ta gúku ènó máa, ndâ-'bì-lá, ze bà dòmò gbâ mítí ndâ duù tà ngo.

³⁰ Ndâ 'bí mbe kú bàkà nètè gbí gbâ gii bàkà tìřì bà fa ngèlè ta bà oloko gí gbí làmbu gbâ, máa, ndâ yí kú pařa gí kùro gbâ tacó bà rò yí mí tíyò ta bà ere du i mítí.³¹ Káa Páwòlò gii 'di gbí tìřì mì ndú nò gí. Tacó ènò, yí gii 'dè có ji kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kú ko tàkò ze nó ta ndâ àsikèrì mì wó, máa, «Ndâ 'dakò tí nó má dù gbí gbâ lá, yo bà 'vala wálá.»³² Ndâ àsikèrì mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú gii waaka gbí ndâ wú tí nó náa a ere ta làmbu gbâ tí nó mítí gbolò ñìnó nó gí, tacó wàa yí 'ví ya gí.

³³ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí si yé kú 'bità bà ngbaanga to, máa, «À wúnó tí yo a sili muu'bi-nje nà'ò náa yo kú kořo có ká wi-wii ènò. Yo delè tee 'bí làmbu i gbaànjé mítí nje yo lá.³⁴ À má ènò, yo zò i, wàa yo 'ví 'de ta wotí, tacó 'bí i gí bà ili 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wálá.»³⁵ Páwòlò mà gii 'dè có tí nó ji ndâ 'duù gí, yí gii je kú kò, yí gii ki'viki gbí, yí gii 'dè niki maa ji Mbířì, bìndi yí gii zò mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.³⁶ Ndâ 'duù mà gii nò bà zò i mì Páwòlò nò, lilí ndú gii gí gítí ndú gí. Bìndi ndú delè gii 'bità bà zò i.

³⁷ Muu ze gbí gbâ ta o tí nò 'dáá gí a ndâ 'duù zi'duù-vò ta bà só ta zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vò gbaànjé (276).

³⁸ Ndâ 'duù mà gii zò i yè yí ndú gí, ndú káká'i gii ja gàna tí du i gbí gbâ ta bà tuřu tí cù 'vaka gí tà ngo.³⁹ Yé mà gii too gí, ndâ mbe kú bàkà nètè gbí gbâ gii nò to tí nó náa ze yee tí ta bèbìlì nó ni lá. Káa ndú gii nò káa 'bí wúngbó to mbe ya gí gbí u ngo ta nji ngoò tí kpàngbàndàà ènò, bìndi ndú gii kořo có bà rò gbâ mítí.⁴⁰ Ze mà gii zeke'o, ze gii nò ndú ta nètè 'viri-'viri! Ndú tí ñìnó, ndú tí ñizó. Ze mà gii dù gàà ènó, ze gii nò gbâ ndàyì kú ya gí tí ngo. Gbâ gí tí ngo! Gbâ gí tí ngo!⁴¹ Ze mà gii zeke'o, ze gii nò gbâ cu nje wó mbi ngiki mí gbí nji ngoò. Bìndi ngo tí nó mbe kú gbàngà ta wotí tí nó gii ki'viki gbí zà gbâ ndii nó njúkú-njúkú gí.

⁴² Ndâ àsikèrì mà gii nò ènò, ndú gii toko có máa, ndâ yí bà ziki ndâ 'duù tí nó gbí zàà náa ndâ yí kú ko tàkò ndú nó 'dáá gí, tacó ndú má dù ngo gí tito, ndú bà fáká-faka.⁴³ Káa kùro ndú gii biya có mì ndú nò gí. Yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ñìnó mbe ni bà dù ngo gí nó, máa, ndú dù ngo gí tito kùro, má kózò gí, wàa sè ndâ 'duù 'ví gii pà kpokèji bà ya gí tito tàkò ndú. Yí bàkà ènò tacó bà 'vala Páwòlò.⁴⁴ Ndâ mbe ni

bà dù ngo mâ giì bàkà go có mì kùro ndâ àsikèrì nò gí, sè ndâ 'duu ñìnó mbe ni bà dù ngo lá nó giì kaa ya gí tàkò ndú ta bà ga tí ndú mítí ndâ ndo-ndò mú tí nó mbe ki'viki 'do tí gbâ náa ndú kú te la-làà ta ɾo ngo nò. Ze 'daá gí giì di ngo gí tito ta kábà muu ze gí.

28

Bà dù ze Málítà kú ù bà nje nó

¹ Ze mâ giì yee 'daá ta kábà muu ze tí gú nìkì maa gí, ze bà giì nò ni éno máa, to tí nó a Málítà. ² Ndâ 'duu Málítà giì bàkà nambeé ji ze tí ña ñìnó náa ze nò jé sàà kùro lá. Ndú giì òlò wu me gbolò ji ze, tacó ze yee mì ndú kà sí mù 'bità bà ni gí, káa cò'o kuu tí. ³ Páwòlò nò bà lá, yí mâ giì woo ndâ 'bí zèèngè i tacó bà ya tí gí ɾo wu, yí giì woo toko ta kpoo. Káa si yí kú giì kaa ndâ i tí nó mítí wu, kpoo tí nó giì lu 'do gbí ta gó wu, bindi yí giì ɾo 'bì Páwòlò. ⁴ Ndâ 'duu Málítà mâ giì nò kpoo tí nó làngà-làngà tí 'bì Páwòlò, ndú giì 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nó kuu nó dú káa mbe zi ku. Yo nò káa yí 'vala 'do gbí ngo gí, káa 've nderè gí bà si tàkò wó wálá.»

⁵ Káa Páwòlò bà-i-nò giì miyà kpoo tí nó 'do tí 'bì wó gí ta wu, ta 'bí i náa kpoo tí nó me ta yí gbaànjé lá. ⁶ Ndâ 'duu tí nó giì dù kú ù bà nò bà ò 'bì Páwòlò ta zi kpoo. À mâ giì bàkà tí lá, ndú giì yee ɾo ndú mítí bà nò bà 'va tí wó to tí ku. Ndú mâ giì nò 'bí i gbaànjé bàkà yí lá, ndú giì 'visì nje ndú ndí gálà éno máa, «'Dakò tí nó a bààcì.»

⁷ Ndâ nji mì Púbilò, tí gba mì ndâ 'duu Málítà, ká dè-dè gbí to tí nó náa gbâ ki'viki ta ze mítí nó. Tacó éno, yí giì kaa ze ya tí gí 'bá mì wó, bindi yí giì te wiɾi mítí ze ta sili ta'ò. ⁸ Púbilò kaa ze ya tí gí 'bá mì wó nó si bu wó kuu tísi ta cò'o gbí dii wó, delè ta sé gbí yí tí wó. Páwòlò bà-i-nò giì ɾi gí tàkò wó ta'i, yí giì 'deke tí wó ji Mbíri. Páwòlò mâ giì kaa 'bì wó mítí 'dakò tí nó á bindi bà 'deke tí wó ji Mbíri nò, gbí dii wó giì da mbó'vóo gí.

⁹ Có bà 'vala bu Púbilò nó mâ giì lu'vu gí sè, ndâ 'bí mbe nò'o gbí to Málítà giì kaa ya gí mì Páwòlò, bindi yí giì 'vala ndú delè 'daá gí. ¹⁰ Ndâ 'duu giì te duu mítí ze gbí ndâ ña ndâ kpokèji me mbè. Ta o tí nó náa ze kú giì nje nó nó, ndú giì kaa ndâ i ñìnó 'daá gí mbe 'vii ta ze muu nó nó mí gbí gbâ ji ze.

Bà 'do ze Málítà kú ya gí Rómà

¹¹ Ze bàkà mí Málítà 'daá gí a pì ta'ò, bindi ze giì nje nó ta 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àlèsànderiyà mbe cì ndâ pì cò'o 'daá gí mí Málítà. Mbe gbâ tí nó leke ndâ njemí mí kùro gbâ mì wó nó, tacó éno, à kú nì mítí a «Ndâ njemí». ¹² Ze nje nó 'do Málítà ya gí bà bàkà sili ta'ò mí gbí gbata Sirákúsè. ¹³ Ze giì zèè káa yì ngo 'do Sirákúsè kéré-kéré kú ya gí gbí gbata Rèjyúmù. Ze tèrì gbí gbata Rèjyúmù ká gbaànjé, bindi pípiɾi giì 'bità bà gí 'do mò gí gbí'dè. Ze giì bàkà 'do bà-i-nò kú ya gí Pùtèyóli káa sili sósò'ò.

¹⁴ Ze mâ giì yee gbí gbata Pùtèyóli, ze giì 'de ndâ 'bí ná'vindi ze mbe kaa ze ya tí gí 'bá mì ndú, bindi ndú giì 'dè có ji ze éno máa, ze sì sili vò-nje só mí mì ze ta ndâ yì. Bà ndâ sili tí nó náa ndú 'deke ji ze nó mà giì cee gí, ze giì a ndi ze káká'i gítí kpokèji Rómà ta kò ze.

¹⁵ Ndâ ná'vindi ze gbí gbata Rómà mâ giì 'di có éno máa, ze tí kpokèji, ndú giì kaa gí tacó bà ù kùro ze. Ndâ 'bí 'duu gbí òkò tí ndú yee ngé

gbí gbata Fórù á tí 'bí kpokèjì náa à kù nì mítí a «Ápì», bindi ndú gii dù bà-i-nò nò kù ù bà yee ze. Káa ndá 'bí 'duù gii gí yee ká tí 'bí làmbu to náa à kù nì mítí a «'Bá-'véle-ta'ò». Páwòlò má gii nò ndú, yí gii 'dè nìkí maa jì Mbířì, bindi gúku gii dò 'do gbi njembí wó gí. ¹⁶ Ze má gii yee Rómà, à gii si Páwòlò ká mítí 'dóó bàndò mì wó, bindi à gii je àsikèrì kù ù rẹgbà tí wó.

Páwòlò pà kpokèjì tacó bà nò tí ndú ni ta ndá Jùdèyà gbí gbata Rómà

¹⁷ Ze bàkà mí Rómà káa sili ta'ò, má gii zeke'o, Páwòlò gii kili ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdèyà gbí gbata Rómà, bindi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndá ná'vindí ye! Vò i mì ye ta ndá 'duù mì ndoo wálá. Ye delè me mbe kù gbètèkè tàkì mì ndá ká gù ndoo ká lá. Kpèti ká éno, ndá 'duù mì ndoo gii te ye mí gbí zàà á Jèrùzàlémè, ndú gii je ye jì ndá Rómánò. ¹⁸ Ndá Rómánò má gii 'viiki gbí nderè bà zèè ye kpòò, ndú gii 'de có tí nò me tí gbolò có náa à 'ví waa tí gbí a có ku mítí 'duù nò lá. Ndú gii bàkà có bà njaanga ye 'do gbí zàà gí. ¹⁹ Káa ndá 'duù mì ndoo má gii biya bà 'di có mì ndá Rómánò tí nò gí, ye gii nò 'bí ña kpokèjì náa ye 'ví njaanga ta mĩri ye 'do mì ndú nó lá, sè káa ñinó, ye 'dòkò ta ngbàngà tí nò gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò. Ye bàkà éno me tacó máa, à gbí njembí ye a có bà kpì ngbàngà tí ndá 'duù mì ndoo nò lá. ²⁰ Nògí, ye kpónó tè'é tí yo nó tacó wàa ye 'ví 'di ta ña có ñinó náa yo bà 'dè jì ye nò. Káa à má gítí gĩnjĩrì tí nó náa yo kpónó kù nò tí ye nó, à ẹre ye nó a i muu wó tí 'Duù tí nó náa ndá Ìziriyéli kù kořo có li mítí wó nò.»

²¹ Káa ndá Jùdèyà tí nò gii 'visì có gí tàkò có mì Páwòlò náa yí 'dè jì ndú nò, máa, «Á cu wáràgà ta rẹ lo gbí jì ze á 'do 'bá Jùdèyà lá. 'Bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá ná'vindí ze delè mbe gí 'do ká gí bà volo rẹ lo jì ze to nó nò wálá. ²² Káa ze kořo có éno máa, wò má 'dè 'dóó có tí nó náa à tí lo nó jì ze, àà bà nìkí tí ze ma. Tacó ze nò ni gí, máa, à má ká gítí gèrè tí nó náa wò kù 'dè có á gítí nò, ndá 'duù cee muu to tí nó 'dáá gí kù no káa nje ndú gítí.»

Páwòlò dità ndá i mbe 'de yí jì ndá Jùdèyà gbí gbata Rómà

²³ Ndá Jùdèyà gbí gbata Rómà me mbè gii kaa ya gí 'bá mì Páwòlò á go cí tí nó náa ndú cí ta yí nò. Páwòlò bà-i-nò gii ya kpéké'vé gítí tà ndá i tí nó mbe 'de yí 'bá Jùdèyà nó, ta có gítí ngú ña kẹjì bà bàkà nambeè mì Mbířì ta ndá 'duù, gii je có gítí Jézù, jì ndú 'do gbí ndá wáràgà mì Mòze, ta ndá wáràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbířì. Páwòlò 'dè có ta ři tí nò 'do tí dú'o ngé yee tí 'dè'o. ²⁴ Ndá có mì Páwòlò nò gii ya gí gbí muu ndá 'duù gí, káa, ndá 'bí 'duù gii biya bà 'di gí.

²⁵ Ndá có tí nó má gii ñonòkò muu ndá 'duù gí, Páwòlò gii 'dè 'bí có gbaanjé jì ndú, bindi yí gii nje ndú gí. Có tí nó náa yí 'dè jì ndú nó éno máa, «Áá táánò mì Bèřì-mì-Mbířì a yúco, náa yí a tí ta tàmuu Ìzáyá tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, náa yí gii 'dè ta có jì ndá ká gù ndoo éno máa, Mbířì máa,

²⁶ «Yá gí mì ndá 'duù tí nò,

wàa wò 'ví 'dè có jì ndú máa:

Yo bà 'di kòcò, yo gii 'di kòcò,

káa, yo bà 'di gbí ndá có tí nó wálá.

Yo bà zeke'o, yo gii zeke'o,

káa, yo bà ñò ndá i tí nó náa yo kù zeke nò wálá.

27 Tacó njembí ndâ 'duù tí nò jì'vì duù gî.
A ngbárá mì ndâ ku ká gbí tù ndú.
Ndú neke ɾo ndú gî.

Ndú bàkà éno tacó à tí ndú a gúku máa,
ndâ yì bà nò ndâ i ta ɾo ndâ yì,
ndâ yì bà 'di có ta tù ndâ yì,
ndâ yì delè bà ni bà koɾo có,
bìndi ndâ yì bà 'visì tí ndâ yì gí mì ye,
wàa ye 'ví 'vala ndâ yì.»

28 «À má éno, yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri táánò tuu tú có bà njaanga miɾi ndâ 'duù mì wó 'do gbí vò i a i ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Ndú bà 'di gî!» 29 Páwòlò mà giì 'dè có tí nò cee gî, ndâ Jùdèyà giì njè 'do 'bá mì wó ta bà tò kponje ta wotí ká tí .

30 Páwòlò giì too ndoò sósò'ò mí Rómà. Gbí ndâ ndoò tí nò sósò'ò nò, yí kù 'de ndâ i gítí miɾi wó, delè ji ndâ wiɾi mì wó 'do ká gbí 'dóo wu'o mì wó. 31 Yí delè gbí ndâ ndoò tí nò kù ma có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndâ 'duù, ta bà ñibà có gítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ji ndâ 'duù, ta gúku tí wó wálá, delè ta 'bí 'duù mbe pèembí wó wálá.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kû kili ta òrè mî Bìndi-Mbírì gbí gbata RÓMÀ

¹ Nínó a ye tí Páwòlò tí bòò mî Jézù tí Bìndi-Mbírì ká nò. Mbírì cu 'bì wó mítí ye máa, ye dù tí bòò mî yì; bìndi yí gùlì bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó náa yí tí Mbírì ² ci ndâ 'duù gítí táánò sàà ta bà tuu ndâ mbe 'dòkò có mî wó ji ndâ 'duù ta có tí nó gbí wáràgà mî wó tí Mbírì nò. ³ Banga-Ngú-Có tí nó a có gítí 'Vii mî wó tí Mbírì, mbe gí tí 'duù ta rẹngbó bà jò yí 'do tí Dàvidè tí gbolò gba mî ndâ Ìziriyèlì, ⁴ náa à gùlì nò wotí mî wó tí 'Vii-mi-Mbírì ni mítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tí Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo, go có mî tó Bèri. ⁵ Mbírì bàkà nambeè ji ze ta bà tuu ze ji ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví dù tí ndâ mbe 'di có, wàa ndú 'ví tee njembí ndú mítí yí tí Mbírì ta òrè mî Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁶ Rẹ yo tí ndâ 'duù Rómà delè kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'è tí ndú, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù mî Jézù tí Bìndi-Mbírì nò.

⁷ Ye kû cu wáràgà tí nó ji yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa Mbírì kû zè yo nìkì maa gbí gbata Rómà, náa Mbírì tè'è tí yo tacó bà bàkà yo tí ndâ tó 'duù mî wó nò. Ye kû 'deke tí ye ji Bu ndoo Mbírì, ye delè kû 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbírì

⁸ Kpédélé có mî ye ji yo éno máa, ye kû 'dè nìkì maa ji Mbírì ta òrè mî Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Tacó rẹ yo wu ta bà ùnje gítí Mbírì cee muu to tí nó gí. ⁹ Mbírì tí nó náa ye kû bàkà i ji yí ta njembí ye ta bà ma Banga-Ngú-Có mî 'Vii mî wó nó nò ni gí máa, ye ta o 'dáá gí kû 'deke tí ye ji yí tacó tí yo. ¹⁰ Ye kû 'deke tí ye máa, Mbírì má ni 'bâ gí, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà ya gí mî yo kà. ¹¹ Go bà nò yo kuu tí ye ngé ndii gí, tacó wàa, ye 'ví 'dè ta ndâ 'bí có nínó mî Mbírì náa à gbí njembí ye nó ji yo, wàa yo 'ví yù tí. ¹² Gbí có tí nó éno máa, bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbírì bà koni yo, bìndi bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì delè bà koni ye.

¹³ Go bà 'va gbí tì yo kuu tí ye, ndâ ná'vindí, máa, ye ta o 'dáá gí kû koro có bà ya gí mî yo kà; káa nó mî ye ta o 'dáá gí kû zò káa dí. Ye kû jè ta bà ya gí mî yo kà, tacó wàa, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà solo nje ndâ 'bí 'duù kà gítí kpokèjì mî yúco, á go nínó náa ye bàkà ta ndi 'bá mî ndâ 'bí ka yo nínó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó sàà kùro gí nò. ¹⁴ Ye ga wú bà bàkà nètè ndâ Ìgìrìgì ta ndâ 'bí ña tende 'duù mítí miři ye gí. Wú bà bàkà nètè ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ mbe nónókó delè kácaá kuu tàkòcò ye. ¹⁵ Tacó éno, a go bà ma Banga-Ngú-Có ká kû te ye ya tí gí mî yo kà.

Wotí mî Banga-Ngú-Có

¹⁶ Nò ọ yo ye gítí Banga-Ngú-Có wálá, tacó Banga-Ngú-Có a wotí mî Mbírì náa yí kû njaanga ta wú 'do tí miři ndâ 'duù nínó 'dáá mbe kû tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì nó 'do gbí vò i. Yí kû 'bità bà njaanga

wú kpédélé'i a i 'do tí mīri ndá Ìzìriyèlì, bindi yí bà gù njaanga 'do tí mīri sè ndá 'bí ña ndá 'duù. ¹⁷ Banga-Ngú-Có kú túbà bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndá jáá 'duù mì wó jì ndoo. Bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndá jáá 'duù mì wó nó kú 'bità tí 'do tí bà tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbírì, nje delè gù gbo ká ta bà tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbírì. Á go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duù tí nó jáá nó 'de 'wálá 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì,» nò.

Ndâ vò i mì ndâ 'duù

¹⁸ Mbírì kpónó túbà kpo-tàkòcò mì wó 'do gbírì gítí ndá 'duù ñinó ta nètè mì ndú ta yí tí Mbírì wálá nó, gù je ndá 'duù ñinó náa ndú me jáá lá, mbe kú 'buuku muu yúcó 'do gbí có mì ndâ vò i mì ndú nó gí. ¹⁹ Bà ñò có gítí Mbírì mì ndú ni me kpo có lá, tacó Mbírì túbà ndá có tí nó jì ndú ngbàrángà'i gí. ²⁰ 'Do tí o bà suu to tí nó, ndâ ña i tí Mbírì náa ndoo ñò ta ọo ndoo lá, go ndâ wotí mì wó mbe cee lá, gù je bà dù yí tí Mbírì dúú bà ya tí, ta o 'dáá gí kuu ngbàrángà'i kùro ndú, náa ndú kú ñò ni mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nò. À má éno, kpokèjì bà kii' bà mì ndú wálá. ²¹ Tacó éno, ndú ñò Mbírì ni gí, káa ndú biya bà te duù mítí wó go ñinó náa à tí nó bíyá-biya, ndú delè 'dè nìkì maa jì yí lá. Ndú gù dù kú koro a ndâ ña 'vìri có mì ndú ta gbí ndú wálá. Bindi ká vò muu ndú ta cèe kóró-koro có gbí wálá nó gù volo ndii ñinó sàa kùro nó gí. ²² Ndú kú bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o, káa ndú a ndâ mbe ñónókó. ²³ Ndú 'visi tí ndú 'do tí bà zeke ngba Mbírì tí nó náa yí bà dù ká dúú bà ya tí nó gítí bà zeke ngba ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá mbe je kózò tí ndâ 'duù, ta ndâ nuù, ta ndâ nò, ta ndâ gù kpoò, náa ndú bà cì gí.

²⁴ Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbírì jee ta tàmuu ndú jì ndâ i-zuù mì ndú mbe nìkì tí ndú, ta bà bàkà ndâ i-nò gbí òkò tí ndú nó ká nò. ²⁵ Tacó ndú 'visi yúcó mì Mbírì ta 'vèrè. Ndú gù dù kú bàkà i, ta bà bàkà nètè a i jì ndâ i tí nó náa à suu ndú súú-suu nó, si bà bàkà i jì 'dóó mbe suu ndâ i, náa à 'ví ùlù yí dúú bà ya tí nó, mí to! Go-i-tí-nò.

²⁶ Tacó éno, Mbírì gù si tàmuu ndú jì ndâ i-nò mì ndú mbe nìkì tí ndú nò. Ndâ niì mì ndú bè bà toko bà sili á ta ndâ 'dakò mì ndú go ñinó náa à tí nó gí, kú toko bà sili ndí ká gbí òkò tí ndú tí ndâ niì ta kpéétí ndú. ²⁷ Ndâ 'dakò kpónó bè ndâ nawù ndú tà'i 'dáá gí, njembí ndú ká tí bà sè ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta nó ọo ndú gítí wálá. Ñinó a i tí nó mbe si Mbírì 'ví waa có mítí ndú go ñinó náa à tí nó ká nò.

²⁸ Ndú ñò Mbírì tí i kùro ndú lá, tacó éno, Mbírì gù je vò muu jì ndú, tacó wàa, ndú 'ví bàkà káa ndâ i ñinó mbe 'vii ọo 'bá lá nò. ²⁹ Ndú volo ndii bà gí; ndú a ndâ vo-vò mbe bèè ọo Mbírì, ndâ vo-vò mbe gbolò njembí, ndâ vo-vò mbe go i, ndâ vo-vò mbe kii, ndâ vo-vò mbe zi ku, ndâ vo-vò mbe gò gó, ndâ vo-vò mbe eendi ndâ 'duù, ndâ vo-vò mbe bàkà ndâ i mbe milisè tí ndâ 'duù, ndú a ndâ mbe 'dè ngùrù-ngùrù có. ³⁰ I tí ndú a bà nì rè, ta bà sogo Mbírì, ta biimo, ta bà si ndâ kpo 'duù tí i lá, ta bà luguu tí ndú, ta bà 'di có mì ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú lá. ³¹ Muu tí ndú wálá, nambeè ta ndú go nambeè ta ngo díí, tó có gbí njembí ndú gítí ndâ 'bí 'duù wálá, yè ọo 'duù tí ndú wálá. ³² Ndú ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mbírì máa, à 'vii ta 'duù ñinó mbe bàkà ña ndâ vò i tí nó káa ku, káa ndú kpòò kú bàkà ndú, ndú delè kpòò kú je wotí jì ndâ mbe kú bàkà ndú.

2

Bà waa có mì Mbíri

¹ À má énd, wò má kù waa có mítí 'bí 'duù, wò kù duu nò a bù gítí lo ta 'bí lo. Tacó wò kpétí káa gba, wò ọ̀ 'dá lá, wò kù bàkà káa gbèe ọ̀ wò i tí nò náa wò kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ² Ndoò ọ̀ ni gí máa, Mbíri kù waa có ta yúco mítí 'duù mbe bàkà ọ̀ wò i tí nò náa ndoo kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ³ Káa wò koro máa, wò tí 'duù má waa có mítí ndá mbe bàkà ọ̀ wò i tí nò, káa 'dóo wò ta miri lo delè kù bàkà gbèe ọ̀ ndá wò i tí nò, wò bà ndo 'do nje bà waa có mì Mbíri gí? ⁴ Wò kù ọ̀ ọ̀ gbolò nambeè mì Mbíri nò ọ̀-ọ̀? Bà zèè njembí Mbíri, ta bà toro ndá wò i mì lo mítí wó tí bàà nò, 'dáá ọ̀ lo me có lá gí? Wò ọ̀ ni lá máa, Mbíri kù bàkà ndá i tí nò jì wò tacó waa wò 'ví 'visi ta muu lo 'do tí ndá wò i mì lo? ⁵ Káa tù lo 'di có lá, wò ta ngbútù kù kili kpo-tàkòcò mì Mbíri mí muu lo ta o bà co Ọ̀ ba tùbà kpo-tàkòcò mì wó, ta bà tùbà bà waa có mì wó ta yúco nó. ⁶ Mbíri ta o tí nò bà ko mboo nètè mì 'duù jì yí 'vii ká ta po nètè mì wó. ⁷ Yí bà je 'válá ọ̀nó mbe cee lá nó jì ndá mbe nanaka muu ndú mítí bà bàkà tó i, ta ndá mbe kù pà bà ọ̀ ngba wó tí Mbíri, ta ndá mbe pà kpokèjì gítí bà tègàrà yí, gii je ndá mbe kù pà 'válá ọ̀nó mbe cee lá náa yí kù je jì ndá 'duù nó. ⁸ Káa ndá 'duù ọ̀nó mbe kù koro tó i ká gítí miri ndú, mbe tùbà bà 'di yúco lá, mbe kù 'di a có mì wò i nó bà ọ̀ kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndú ta ọ̀ ndú. ⁹ Ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe bàkà wò i nó bà tù gázù, ndú delè bà kònò sé'i; ndá Jùdèyà ká bà ọ̀ mítí ndú kuro, bìndi sé ndá 'bí ọ̀ ndá 'duù gí tàkò ndú. ¹⁰ Káa, Mbíri bà si ndá 'duù ọ̀nó mbe bàkà tó i nó 'ví dù gbí ngba'o, yí bà te duù mítí ndú, yí delè bà si ndú 'ví dù nìkì maa; ndá Jùdèyà kuro, bìndi sé ndá 'bí ọ̀ ndá 'duù gí tàkò ndú. ¹¹ Tacó 'bè gbí òkò tí ndá 'duù kuro Mbíri wálá.

¹² Mbíri bà waa có mítí ndá 'duù ọ̀nó 'dáá gí mbe bàkà wò i, káa ndú me ndá mbe ọ̀ ndi có mì Mòze lá nó, me ta có mì Mòze lá; káa yí bà waa có mítí ndá 'duù ọ̀nó mbe kù ọ̀ ndi có mì Mòze mbe bàkà wò i nó ta có mì Mòze. ¹³ Tacó ndá 'duù kù 'vala jáá kuro Mbíri me ká ta bà 'di có mì Mòze cuki lá, à bà bàkà go có mì Mòze ká kù si ndá 'duù kù co tí jáá kpokèjì mì Mbíri. ¹⁴ Ndá 'duù ọ̀nó mbe ọ̀ dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá, mbe 'di ndá có gbí wáràgà mì Mòze lá nó, má bàkà i go có mì Mòze 'do gbí 'dóo kóró-koro có mì ndú, kóró-koro có mì ndú nó gí tí có mì Mòze tacó tí ndú. Ndú tà kpétí má 'di có mì Mòze lá. ¹⁵ Ndá cè ọ̀ bà bàkà i mì ndú kù tùbà máa, Mbíri cu ndá i tí nó náa Mòze 'dè có máa ndá 'duù 'ví bàkà nó mí gbí njembí ndú gí. 'Bí i delè kù tùbà jì ndú gbí njembí ndú máa, ndá cè ọ̀ bà bàkà i mì ndú nó dú. Ndá kóró-koro có mì ndú delè ta ndá 'bí o kù kpi ngbàngà tí ndú, ndú delè ta ndá 'bí o kù tí muu ndú. ¹⁶ Ta o bà co ọ̀ tí nó náa Mbíri kèjì gí bà tuu Jézù tí Bìndi-Mbíri gí bà waa có mítí ndá có kóó tí nó gbí njembí ndá 'duù nó, go Banga-Ọ̀gú-Có tí nó náa ye kù ma nó.

Ndá Jùdèyà ta có mì Mòze

¹⁷ Wò má 'dè có máa, wò a Jùdèyà mbe 'di có mì Mòze ta njembí lo gbaànjé, ta nó bà wu gbí nambeè tí nó gbí òkò tí yo ta Mbíri nó ọ̀ lo wálá; ¹⁸ wò tí mbe ọ̀ có gbí njembí Mbíri ni gí, mbe ọ̀ 'bè gbí òkò tí ndá yúco ta 'vèrè nì gí, tacó à nìbà ndá có mì Mòze jì wò gí; ¹⁹ wò má ọ̀ ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a mbe kù ja ndá mbe sú ọ̀, tí ngba'o

kùro ndâ 'duù tí nó mbe kù nò gbí 'dí'di'o nó, ²⁰ tí mbe kù túbà bà lè tí ndâ i ji ndâ mbe ònókó, tí mbe kù nìbà i ji ndâ 'vii, wò nò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mòze a yúco mbe kù je muu me gbolò ji ndâ 'duù; ²¹ wò kù nìbà i ji ndâ 'bí ka lo, káa wò nìbà i gítí 'dóó mīri lo lá? Wò kù kò-kò ji ndâ 'duù máa, «Ngbà i lá,» káa wò kù ngbà i? ²² Wò kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Bàkà bangbaya lá,» káa wò kù bàkà bangbaya? Wò tí mbe kù sogo ndâ sú mbíri ká dù ndi kù ngbà i ta wotí 'do tà ndâ 'bá mì ndâ sú mbíri? ²³ Wò tí mbe kù wu gbí ndâ có mì Mòze ká kù kpò có mì Mbíri ta bà biya bà 'di có mì Mòze? ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ndâ 'duù ònó mbe nò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù 'dè zu có gítí Mbíri 'do gbí có mì ndâ Jùdéyà mbe kpò có mì Mòze gí.»

²⁵ Bà ya gí gbí gázà a i ta i gbí me gbolò, náa wò má kù 'di có mì Mòze nò; káa wò má 'di có mì Mòze lá, bà ya wò gí gbí gázà 'vii ká 'vii ta bà ya wò lá. ²⁶ À má éno, 'bí 'duù mbe ya gí gbí gázà lá má kpolo tí ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, 'duù tí nò bà dù me ká go 'duù ònó mbe ya gí gbí gázà gí nó lá? ²⁷ À má éno, ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá, káa ndú kù kpolo tí ndâ có mì Mòze nó bà waa có mítí yo tí ndâ mbe ya gí gbí gázà gí, káa yo kpolo tí ndâ có mì Mòze náa à kuu mì yo gbí wáràgà nó lá nò.

²⁸ Tacó à kù ní cèe Jùdéyà a i mítí 'duù me ká gítí có máa à jò yí tí Jùdéyà gí nó lá. Gbolò i gbí bà ya gí gbí gázà delè me káa bà po nje kú tí 'duù lá. ²⁹ Cèe Jùdéyà a 'duù ònó ta njembí wó dú kùro Mbíri nò, cèe gázà a i gbí njembí 'duù, cèe bà ya gí gbí gázà a nètè mì Mbíri, à me có náa à cu mí gbí wáràgà sínó lá. À ùlù ònó 'duù tí nò a Mbíri, à me ndâ 'duù muu to tí nó ká kù ùlù yí lá.

3

¹ À gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà a yè? À gbí bà ya 'duù gí gbí gázà a yè? ² I gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà ngé. Kpédélé i gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà a ònó máa, Mbíri táánò je ndâ có mì wó a i ji ndú. ³ A yè táánò ká bà bàkà tí náa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má ònòkò gbí 'bá ndú 'do tí Mbíri gí? Mbíri táánò bà ònòkò a gbí 'bá wó 'do tí ndú go i mì ndú nò? ⁴ Gbaànjé lá! Kpétí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí káa ndâ mbe 'vére, Mbíri bà dù ta o 'dáá gí ká tí mbe yúco, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbíri máa,

«Tacó wàa, à 'ví ònó wò ni tí mbe yúco 'do tí ndâ có mì lo, wàa wò 'ví kpò nje ndâ 'duù gbí ngbàngà gí,» nò.

⁵ Káa 'bí 'vé a ònó máa, ndâ vò i mì ndoo má dù tí ndâ i mbe kù túbà máa, Mbíri a 'duù ònó jáá nó, ndoo 'ví 'dè gítí máa yè? Ndoò 'ví 'dè éno máa, Mbíri me 'duù ònó jáá nó lá, náa tàkòcò wó má kpolo gítí ndoo nò? Ye 'vee ndâ 'vé tí nò ká go bà 'vee 'vé mì ndâ 'duù nò. ⁶ Ngé lá! Tacó à má éno, Mbíri bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó ée? ⁷ Káa à má a ndâ 'vére mì ye ká kù si Mbíri 'ví túbà yúco mì wó gí sè ngbàrángà'i ndii ònó sàà kùro nó gí, à kpòò ònó kù 'dè ye máa, ye a mbe bàkà vò i, tacó yè? ⁸ Ndoò má bàkà vò i wàa ndâ vò i tí nò 'ví jò tó i káa yè? Á go có tí nó náa ndâ 'bí mbe 'dè vò nje kù cu mítí ndoo nò! Káa bà waa có mì ndú nò dú.

'Duù jáá kùro Mbíri wálá

⁹ Nò wàa yè? Ndoò tí ndâ Jùdéyà nìkì ndii sè ndâ 'bí 'duù gí? Ngé gí lá! Tacó ye 'dè sàà kùro gí, máa, ndoo tí ndâ Jùdéyà ta sè ña ndâ 'duù 'dáá a ndâ i-tà-tàmà mì vò i, ¹⁰ á go có tí nó náa à cu mí bà ndâ 'bí to gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Bí 'duù gbaànjé tí 'duù jáá kùro Mbíri wálá,

¹¹ 'bí 'duù gbaànjé ta muu tí wó wálá,
'bí 'duù gbaànjé mbe pà bà tí Mbíri wálá.

¹² Ndâ 'duù 'dáá 'visì kapí ndú gítí Mbíri gí,
ndú 'dáá ya lè gí,

'bí 'duù mbe bàkà tó i wálá,
kpèti káa gbèe 'duù wálá.»

¹³ «Pó zì ndâ có gbí nje ndú go pó zì ku gbí gùù,
à yè gbí nje ndú ma káa 'vèrè,»

«Ndâ có gbí nje ndú me juù go já kpoo.»

¹⁴ «À yè gbí nje ndú káa sémé ta ju có.»

¹⁵ «Kò ndú zì-zì gítí bà ya gí bà zi ku,

¹⁶ ndú má co tí kpokèji,

à dù á bìnidi ndú káa ndâ mòkò ta ndâ i-yê ro,

¹⁷ ndú ñò kpokèji bà 'vala ta ndâ 'duù gbí 'dè tí ni lá.»

¹⁸ «Ndú delè cì gúku tí Mbíri gbaànjé lá.»

¹⁹ Ndoò ñò ni gí máa, ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mòze nó 'dáá gí ká tacó tí ndâ 'duù tí nó náa à kù zogo ndú ta có mì Mòze nò, tacó bà nè kpokèji bà kù' bà mì ndâ 'duù gí, wàa Mbíri 'ví dù tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Tacó wotí tí có mì Mòze gítí bà bàkà 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó tí 'duù jáá kùro Mbíri nò wálá, i ñinó náa có mì Mòze kù bàkà nó káa bà bàkà 'duù 'ví ñò ni éno máa, yì a mbe bàkà vò i.

Ngú kpokèji bà bàkà 'duù mì Mbíri tí 'duù jáá kùro wó

²¹ Káa Mbíri kpónó túbà 'bí ña ngú kpokèji bà bàkà ndâ 'duù mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó mbe co tende 'do tí có mì Mòze gí. Ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, kù 'dè yúco a i gítí ngú kpokèji tí nò. ²² Ngú kpokèji bà bàkà ndâ 'duù mì Mbíri tí ndâ 'duù jáá kùro wó nò a bà tee njembí ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe ùnje gítí Jézù nó mítí Jézù tí Bindi-Mbíri, tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù 'dáá gí kùro Mbíri wálá. ²³ Tacó ndâ 'duù 'dáá gí bàkà vò i, bìnidi bà yee gbí ngba Mbíri giù kpò ndú gí. ²⁴ Káa a nambeè mì Mbíri náa yí bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí sínò nó ká giù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri, tí mbe njaanga m̀ri ndâ 'duù 'do gbí vò i. ²⁵ Mbíri je Bindi-Mbíri tí Jézù tí i-cí-ci, tacó wàa mbelè wó 'ví dù tí i mbe si yì 'ví je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ mbe tee njembí ndú mítí Bindi-Mbíri. Mbíri bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, yì tí Mbíri waa có ta yúco, tacó yí táànò sàà kùro kù toro ndâ vò i mì ndâ 'duù mítí wó tí bàà. ²⁶ Káa yí gbí ngú o tí nó kpónó nó kù túbà tí wó tí mbe kù waa có ta yúco ta bà bàkà ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndú mítí Jézù nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

²⁷ Á má éno, ndoo kpónó bà wu gbí tí ndoo máa ndoo 'vala tí ndoo 'do gbí vò i gí á ta rè yè? 'Bí i náa ndoo bà wu gbí tí ndoo á tacó nò wálá. Tacó yè? Tacó náa ndoo kù 'di có mì Mòze nò? Ngé lá! Tacó ndoo kù tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbíri. ²⁸ Tacó ndoo ùnje gí, máa,

'duù kù dù tí 'duù jáá kùro Mbíri ká 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri, me 'do gbí bà kpolo tí ndá có mì Mòze lá. ²⁹ Yo kù koṛo có máa, Mbíri káa Mbíri mì ndâ Ìzìriyéli ta kpéetí ndú? À me ènò lá. Yí a Mbíri mì ndâ 'bí tende ṅa 'duù delè. ³⁰ Mbíri lê má ká gbaànjé, yí bà bàkà ndâ Ìzìriyéli tí ndâ 'duù jáá kùro wó 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù, yí delè bà bàkà ndâ 'duù ṅinó náa ndú me ndâ Ìzìriyéli lá nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó delè 'do ká gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù. ³¹ Gbí có tí nò kpónó máa, ndoo 'va có mì Mòze gí 'dè gí tacó bà tee njembí ndoo mítí Jézù? Gbaànjé lá! Tende co tí, a bà tee njembí ndoo mítí Jézù ká kù si ndoo 'ví zèè có mì Mòze tí kpoò.

4

Bà mèlè ndi Àbìráámò

¹ À má ènò, ndoo 'ví 'dè gítí Àbìráámò tí 'duù tí nó mbe jò ndâ bu ndoo nó máa yè? ² Tacó àá táánò má a ndâ i gbí 'bì Àbìráámò ká bàkà yí tí 'duù jáá kùro Mbíri, Àbìráámò táánò bà 'de i bà wu gbí tí wó tí gí. Káa yí bà wu gbí tí wó me mí kùro Mbíri lá. ³ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó ènò, Mbíri gii bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó.» ⁴ 'Duù má 'de i 'do gbí bà ka wu'o, i tí nò a i gbí wu'o mì wó, à me i-nambee lá. ⁵ Káa 'duù má bàkà nèté lá, káa yí kù tee njembí wó mítí Mbíri, tí mbe kù bàkà ndâ mbe bàkà vò i tí ndâ 'duù jáá kùro wó nó, a bà tee njembí 'duù tí nó mítí Mbíri ká bà si Mbíri 'ví bàkà yí tí 'duù jáá. ⁶ Káa kòcò Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli táánò gítí ndâ nambee tí nó náa Mbíri bàkà ji 'duù ṅinó mbe bàkà nèté lá, káa yí gii si yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó, ènó máa,

⁷ «Ndâ 'duù tí nó náa Mbíri je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú gí, delè náa Mbíri 'bu i mí muu ndâ vò i mì ndú gí nó, a ndâ mbe tó pá!

⁸ 'Duù ṅinó náa Mbe tí ndoo bà si ndâ vò i mì wó tí có lá nó, a mbe tó pá!»

⁹ Tó pá tí nó náa Dàvidè táánò 'dè có gítí nò ká tacó tí ndâ 'duù ṅinó mbe ya gí gbí gázâ gí nó cuki, wèè, à delè tacó tí ndâ 'duù ṅinó mbe ya gí gbí gázâ lá nó? Ndoo kù 'dè có máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó ènò, Mbíri gii si yí tí 'duù jáá 'do gbí có bà ùnje mì wó nó.» ¹⁰ Mbíri táánò bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó nó ta o ngayi? Kùro bà ya yí gí gbí gázâ, wèè, á bìndi bà ya Àbìráámò gí gbí gázâ? Mbíri bàkà yí a i kùro bà ya yí gí gbí gázâ. ¹¹ Yí gii ya gí gbí gázâ a i bìndi có tí nó, tacó bà tubà máa, Mbíri táánò bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí wó mítí wó si yí ya gí gbí gázâ kálásè. Mbíri bàkà ènò tacó wàa Àbìráámò 'ví dù tí bu ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe ya gí gbí gázâ lá, káa yí tí Mbíri gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro yí gí nó. ¹² Àbìráámò delè a bu ndâ 'duù tí nó táánò mbe ya gí gbí gázâ gí nó, me ká cuki tacó náa ndú ya gí gbí gázâ gí nó lá; yí a bu ndú tacó ndú kù tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì bu ndoo Àbìráámò táánò á kùro bà ya yí gí gbí gázâ.

À 'de i tàkò cí mì Mbíri 'do gbí bà tee njembí 'duù mítí wó

¹³ Káa cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ Àbiráámò ta ndâ 'vii bindi wó, máa, to tí nó bà dù tí mbèlè mì ndú nó, 'do me gbí có bà 'di có mì Mòze mì Àbiráámò nò lá. À gí a i 'do gbí có bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri, bindi Mbíri gii bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó. ¹⁴ Tacó à má 'dè có máa, à káa ndâ mbe 'di có mì Mòze ká zèè to tí nó tí mbèlè mì ndú, gbí éno máa, bà tee njembí 'duù mítí Mbíri me i lá, i gbí ndâ cí mì Mbíri delè wálá. ¹⁵ Tacó có mì Mòze kù gí ta kpo-tàkòcò mì Mbíri gítí ndâ 'duù, káa bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó, ndâ 'duù kpò có mì Mòze lá.

¹⁶ Tacó éno, cí tí nó táánò náa Mbíri ci ta Àbiráámò nó rò kpolo ma a i mítí có bà tee njembí mítí wó tí Mbíri, cí tí nó kpolo ma a i gítí i-nambeè mì Mbíri sínò ji ndâ 'vii-gù Àbiráámò 'dáá gí, à me ká cuki ji ndâ mbe kù kpolo tí ndâ có mì Mòze lá, à delè tacó tí ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì Àbiráámò, tacó yí a bu ndoo 'dáá gí, ¹⁷ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ye bàkà wò tí bu ndâ 'duù me mbè muu to tí nó gí,» nò. Àbiráámò a bu ndoo kùro Mbíri tí nó náa yí tee njembí wó mítí wó, tí mbe kù je 'valá ji ndâ ku, delè náa ndâ i ñinó náa ndú sàà wálá nó kù bàkà tí 'do gbí có mì wó nò.

¹⁸ Àbiráámò táánò ùndi i tàkò cí tí nó náa Mbíri ci ta yí máa, «Ndâ 'vii-gù lo bà me mbè go ndâ yii tàrì,» nó kpòò, kpò tí. Káa yí kpòò kù tee káa njembí wó mítí Mbíri tacó éno, yí gii gí tí bu ndâ 'duù me mbe. ¹⁹ Ndoò tí Àbiráámò ta o tí nó náa Mbíri ci ta yí gítí bà jò 'vii nò dè gítí zi'duù-vò; yí ta o tí nó ñò ni gí máa, yí a kánjí ku, yí delè gii ñò ni gí máa, nawù yí Sàrà a kázá. ²⁰ Kpèti ká éno, yí zò gbí nje wó gítí có tí nó náa Mbíri ci ta yí nó lá, yí delè me kpìiki-kpìiki gítí bà tee njembí wó mítí Mbíri lá; bà tee njembí mítí Mbíri gii je wotí bà ùlù Mbíri ji yí ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²¹ Có ta kponje gítí gbaànjé nje wó wálá a ñinó máa, «Yà-cí-ci mì Mbíri kpili lá.» ²² Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbíri gii si ta yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó ká nò. ²³ Có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Áá táánò cu 'bì mítí wó máa yí a 'duù jáá kùro Mbíri,» nó, me ká gítí Àbiráámò ta kpééti wó lá. ²⁴ À cu delè gítí ndoo, náa ndoo má ùnje gítí 'duù tí nó mbe 'vala ndi Jézù tí nó, ²⁵ náa à zi yí táánò tacó ndâ vò i mì ndoo, káa Mbíri gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri gí nò.

5

Bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri

¹ À má éno, ndoo lê má kù dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri 'do a i gbí có mì bà tee njembí ndoo mítí Mbíri, gbí òkò tí ndoo kù dù niki maa ta Mbíri ta rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri. ² A bà tee njembí ndoo mítí Mbíri ta rẹ mì Jézù ká si ndoo 'ví yèè dè gítí Mbíri, náa yí kpónó kù bàkà ta nambeè ji ndoo ta o 'dáá gí, náa ndoo kù dùlù ta tí ndoo, kù koro ta có gítí bà dù gbí ngba Mbíri nò. ³ Káa à cuki nò me káa i ñinó náa ndoo bà dù ta líkí'o nó lá, ndoo delè bà dù ta líkí'o bà kònò ndâ sé'i mì ndoo, tacó a bà kònò ndâ sé'i ká kù jò yú njembí. ⁴ Káa a yú njembí ká kù jò cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nò, cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nó ká kù jò bà koro có

li mítí Mbíri. ⁵ Káa bà koṛo có li mítí Mbíri te nô mí ɾo ndoo lá, tacó Bèri-mì-Mbíri náa à je ji ndoo nó yè gbí njembí ndoo ta tó bà zè tí mì Mbíri gí.

⁶ Bindi-Mbíri táánò cì tacó tí ndoo ta o tí nó náa à gbí muu Mbíri nó, si ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i; ta o tí nó wotí bà 'vala miṛi ndoo tí ndoo wálá, nje wú delè tí ndoo wálá nô. ⁷ Bà 'de 'duù ñinó mbe gbí njembí wó gítí bà cì á muu 'duù ñinó jáá kùro Mbíri nó kpóló-kpolo, 'duù kpèti ndâ-'bî-lá bà zèè njembí wó tacó bà cì á muu tó 'duù gí. ⁸ Káa Mbíri túbà bà zè ndoo mì wó ñikì maa ji ndoo ta bà cì Bindi-Mbíri á muu ndoo si ndoo táánò a ndâ mbe bàkà vò i. ⁹ Káa Bindi-Mbíri lê táánò má bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri ta bà cì yí tacó tí ndoo gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do nje kpo-tàkòcò mì Mbíri ta wotí ká tí. ¹⁰ Tacó 'Vii-mì-Mbíri lê má cì tacó bà bàkà ndoo tí ndâ kómbe Mbíri si ndoo táánò a ndâ ku'dì tí Mbíri nó gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo si yí tí wu wó nó ta wotí ká tí. ¹¹ Káa à cuki me ká ènò lá, ndoo delè kù dù ta líkí'o Mbíri tí ndoo ta ɾè mì Mbe tí ndoo Jézù, náa ndoo kù zèè kómbeè ta Mbíri ta ɾè mì wó.

Ndâ Ádàmà ta Bindi-Mbíri

¹² A gbèe 'dakò táánò ká gí ta vò i gí muu to tí nó, vò i gii gí ta ku, bindi ku gii 'vèè cee gbí ña ndâ 'duù 'dáá gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí a ndâ mbe bàkà vò i. ¹³ Vò i táánò sàa kuu muu to tí nó kùro bà gí có mì Mòze, káa Mbíri táánò ki 'bì wó tí vò i mì ndâ 'duù tí bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó lá. ¹⁴ Kpèti ká ènò, ku táánò 'bità bà ziki ndâ 'duù 'do gbí o mì Ádàmà yee gbí o mì Mòze. Ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, ndâ ña ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó náa ku táánò ziki ndú nó me go ña vò i mì Ádàmà ta o tí nó náa yí kpò ta có mì Mbíri nó lá. Ádàmà táánò ká go ngò've i gbí ñjí kùro 'duù tí nó kèjì nó.

¹⁵ Káa i-nambeè mì 'duù tí nó kèjì nó me go vò i mì Ádàmà lá. Tacó vò i mì gbèe 'dakò má mii ndâ 'duù me mbè, kponje gítí wálá, máa, Mbíri bàkà nambeè me gbolò sínò ji ndâ 'duù me mbè ta ɾè mì gbèe 'dakò tí nó tí Jézù, tí Bindi-Mbíri nó. ¹⁶ Káa có tàkò gbèe i-nambeè tí nó náa Mbíri je ji ndâ 'duù sínò nó me go có tàkò vò i mì gbèe 'dakò tí nó nó lá. Tacó gbèe vò i gí ta bà waa có ku mítí ndâ 'duù, káa gbèe i-nambeè mbe gí gí tàkò ndâ vò i me mbè kù njaanga miṛi ndâ 'duù á 'do gbí vò i. ¹⁷ À dú káa yúco máa, ku kpónó zèè to 'do gbí có mì vò i mì gbèe 'dakò, ta ɾè mì gbèe 'dakò tí nó. Káa i tàkò i tí nó náa gbèe 'dakò tí nó tí Jézù tí Bindi-Mbíri bàkà nó me gbolò ngé ndii gí. Mbíri bàkà nambeè ji ndoo me gbolò, yí delè gii ùnje bà dù ndoo tí ndâ jáá 'duù ta ɾè mì Jézù. Tacó ènò, ndoo bà zogo to tí nó go ndâ kpo-kpò gba ta ɾè mì Jézù tí Bindi-Mbíri.

¹⁸ À má ènò, go ñinó náa vò i mì gbèe 'dakò ká ga wú mítí miṛi ndâ 'duù 'dáá gí nó, à delè káa gbèe tó i náa gbèe 'dakò bàkà ká njaanga wú 'do tí miṛi ndâ 'duù 'dáá gí, à delè káa gbèe tó i tí nó ká je 'válá ji ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁹ Tacó à bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ mbe bàkà vò i 'do gbí có bà 'di có lá mì gbèe 'dakò; à delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí có bà 'di có mì gbèe 'dakò.

²⁰ Có mì Mòze gí tacó bà àdì ndâ vò i, káa bàndò tí nó náa vò i àdì tí nó, nambeè mì Mbíri àdì ndii gí, ²¹ tacó waa, vò i má kù zèè to ta bà mii ndâ 'duù mì ku, nambeè mì Mbíri 'ví zèè to ta bà co tí jáá kpokèjì

mì Mbírì mbe ya ta ndoo gítí 'válá ñinó mbe cee lá nó ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí Mbe tí ndoo.

6

Vò i bà je bà i tí ye wálá lá ká go ku, káa ye kù 'vala ta ɾè mì Bìndi-Mbírì

¹ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò aanga muu ndoo ká mítí bà bàkà vò i, tacó wàa, Mbírì 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo me gbolò? ² Ngé lá! Ndoò tí ndâ mbe biya vò i ká go ku 'ví dù ndi ndoo kù 'vala gbí vò i ta ña kpokèjì ngàyi? ³ Yo ñò ni lá, máa, ta o tí nó náa áá táánò caka tí ndoo tacó bà dù toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, à delè caka tí ndoo tacó bà cì toko ta yí? ⁴ À má éndò, áá táánò duu ndoo ta ndú ta bà caka tí ndoo ta ndú mí gbí ku, tacó wàa, ndoo delè 'ví 'vala ngú 'válá, go ñinó náa Bìndi-Mbírì táánò 'vala ta ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì Buù wò nò.

⁵ Tacó ndoo táánò má gbo ta ndú mí gbí bà cì ña ku mì wó nò gí, kponje gítí bà dù ndoo ta ndú gbaànjé gbí bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo go i mì wó nò wálá. ⁶ Ndoò ñò ni gí, máa, áá táánò gbì ká dii ndoo toko ta Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù tacó bà zi ká dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó gí. Tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ i-zógó-zogo mì vò i káká'i lá. ⁷ Tacó 'duù má cì gí, yí njaanga nò a miɾi wó 'do gbí vò i gí. ⁸ Káa ndoo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbírì gí, ndoo ùnje gí, máa, ndoo delè 'vala ta ndú gí. ⁹ Tacó ndoo ñò ni gí, máa, Bìndi-Mbírì bà cì ndi wó bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò káká'i wálá; wotí mì ku káká'i gítí bà zi yí wálá. ¹⁰ Yí cì ta bà gbaànjé, ngbé, tacó bà cee wotí mì vò i; káa yí kpónó kù 'vala a i tí Mbírì. ¹¹ À má éndò, yo kpónó 'ví ñò tí yo á go ndâ ku 'duù ji vò i, wàa yo 'ví ñò tí yo tí ndâ wu 'duù ji Mbírì ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù.

¹² Yo si vò i 'ví gèè bè wó mí gbí dii yo tí nó tí putú kàrà nó lá; yo delè 'ví legee miɾi yo gí tàkò có mì go bà bàkà vò i lá. ¹³ Yo 'ví si ndâ bà to tí yo 'ví si tí ndú tí ndâ i bà bàkà nèté mì vò i lá; yo si tí yo a i ji Mbírì go ndâ 'duù ñinó náa yí 'vala ndú 'do gbí ku gí; yo lo muu gíri ji Mbírì, wàa yí 'ví si ndâ bà to tí yo 'dáá gí tí ndâ i bà bàkà ta tó i; ¹⁴ bìndi vò i káká'i bà gèè bè wó mí muu yo wálá, tacó yo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, yo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì.

Yo kpónó a ndâ bòò mì Mbírì

¹⁵ Nò wàa yè? Nògí, ndoo bàkà vò i tacó náa ndoo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, ndoo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì nò wàa? Ngé lá! ¹⁶ Yo ñò ni gí, máa, yo má si tí yo tí ndâ bòò mbe 'di có mì 'duù, yo gí tí ndâ bòò mì 'duù tí nó náa yo kù 'di có mì wó nò gí? Yo má kù 'di a có mì vò i, yo bà gbo nje ta ku, yo má kù 'di a có mì Mbírì, yo bà gbo nje ta bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì. ¹⁷ Káa yo 'ví 'dè niki maa ji Mbírì, tacó yo táánò a ndâ bòò mì vò i, káa yo kpónó zèè yúco tí nó náa áá táánò nìbà ji yo nó ta njembí yo gbaànjé. ¹⁸ Áá táánò njaanga wú mì vò i 'do tí miɾi yo gí, bìndi áá gii ga mítí miɾi yo a wú mì yúco. ¹⁹ Ye kpónó kù 'dè có ji yo ta nje có mì ndâ 'duù, tacó bà lê jé cee 'do tí 'duù lá, go ña ñinó náa yo ta 'bí o táánò si dii yo tí i bà-nò-vò-ndò, ta bà bàkà ndâ vo-vò i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nò; à má éndò, yo si dii yo kpónó tí i bà bàkà ndâ i ñinó jáá, ta ndâ tó i kùro Mbírì.

²⁰ Ta o tí nó táánò náa yo a ndâ bòò mì vò i nó, njembí yo mù gítí có bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri lá. ²¹ Káa yo táánò 'de gbí ndâ i tí nó náa yo bàkà ndú káa à kpónó ro yo a nô ndú nó, a yè? Ndòngbú ndâ i tí nó a ku. ²² Káa à kpónó njaanga wú mì vò i 'do tí miyi yo gí; yo kpónó gí tí ndâ bòò mì Mbíri gí, káa ndâ i náa yo 'de gbí bà dù tí ndâ bòò mì Mbíri a bà dù tí ndâ tó 'duù, ta bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó. ²³ Tacó mboo tàkò vò i a ku, káa i-nambeè tí nó náa Mbíri je sínò nó, a bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó, ta bà 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù, tí Mbe tí ndoo.

7

Yo ñò 'do mì ndâ mbe kò tí ndú

¹ Yo ñò ni lá, ndâ ná'vindí, tacó ye kù 'dè có tí nó a i ji ndâ mbe 'di gbí có mì Mòze gí, máa, có mì Mòze kù zogo 'duù ká si yí gbí wu wó? ² Có mì Mòze kù ẹre nawù 'dakò ji kù wó si kù wó káa wuù; káa kù niú má cì gí, wú tí nó náa có mì Mòze ẹre ta ndú tí ndâ 'dakò ta niú nó kara 'do tí niú tí nó gí. ³ Gbí có tí nó éno máa, nawù 'dakò má dù ta 'bí tende 'dakò si kù wó káa wuù, có mì Mòze kù zèè yí, máa, yí a mbe zingbà 'dakò; káa 'bí 'dakò má zèè 'bì wó si kù wó cì gí, ẹre wó gbí ñinó kpòò me mbe zingbà 'dakò lá.

⁴ À má éno, bà cì Bindi-Mbíri mítí njèèkpè mù nó kpónó bàkà yo tí ndâ 'duù ñinó náa có mì Mòze kpónó káká'i zèè yo lá nó gí, ndâ ná'vindí, tacó yo kpónó a ndâ bà to tí dii wó; yo kpónó a ndâ nawù 'dakò tí nó náa Mbíri táánò 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ duù ñinó ta i ká gbí yo nó kùro Mbíri. ⁵ Tacó ta o tí nó táánò si ndoo kù 'vala ká gí tàkò có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó, có mì Mòze ta o tí nó tanga go vò i 'vèè cee gbí ndâ bà to tí dii ndoo 'dáá gí, kù jò ku. ⁶ Káa ndoo kpónó njaanga wú mì có mì Mòze 'do tí miyi ndoo gí; a bà cì ndoo ká 'vala ndoo 'do 'bì có mì Mòze táánò tí miyi ndoo nó; áá táánò njaanga miyi ndoo 'do gbí có mì Mòze tacó wàa ndoo 'ví bàkà nètè ji Mbíri gbí ngú kpokèji mì Bèri-mi-Mbíri, me gbí ká kpokèji mì Mòze náa à cu mí gbí wáràgà nó lá.

Bà ngii nge ta vò i

⁷ Ndoo kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoo 'ví 'dè máa, có mì Mòze a vò i kùro Mbíri? Gbaànjé lá! Tacó áá táánò má me có mì Mòze lá, ye gí bà ñò vò i kùro Mbíri ni wálá. Áá táánò má me có mì Mòze lá, ye táánò bà ñò ni éno máa, bà dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù a vò i nó wálá. ⁸ Káa vò i giì 'de kpokèji bà tanga go ndâ i mì ndâ 'duù mítí ye 'do gbí có mì Mòze nó. Tacó có mì Mòze má wálá, vò i cì gí. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye 'di ndâ có mì Mòze lá nó, ye a wu 'duù; káa ndâ có mì Mòze mà giì gi gí, vò i giì 'vala ndi wó gí, bindi ye giì cì gí; ¹⁰ ndâ có tí nó mì Mòze, náa áá táánò 'dè ji ndâ 'duù tí ndâ có mbe je 'válá nó, giì 'visì tí ji ye tí ndâ i ku. ¹¹ Tacó vò i giì 'de kpokèji gítí bà eendi ye, bindi vò i giì zi ye gí, 'do gbí có mì có mì Mòze.

¹² À má éno, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, kòcò Mòze delè a kòcò Mbíri, tí kòcò yúco, delè tí kòcò tó có. ¹³ Gbí có tí nó máa, a i tí nó tí tó i nó táánò ká ja ku gí tí gítí ye? Ngé lá! Áá táánò a vò i ká zi ye tacó bà túbà tí wó ngbàrangà 'i gí sè tí ku mbe zi ye ta ẹre mì tó i, vò

i kù 'visì ndâ có mì Mòze á tí ndâ tó có nó tí ndâ vò i, tacó bà tùbà tí wó tí 'dóó i tí nó tí vò i nô.

Ndâ i mbe ònòkò tí gbí muu 'duù

¹⁴ Ndoò òò ni gí máa, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, káa ye a 'duù muu to tí nó, náa à sù ye tí bòò jì vò i gí. ¹⁵ Ye 'di gbí ndâ i tí nó náa ye kù bàkà nó lá. Tacó ye kù bàkà me ndâ i tí nó ta go ndú tí ye nó lá. Ye kù bàkà káa ndâ i tí nó náa ye kù sogo ndú nô. ¹⁶ Ye kpónó má bàkà i ònó ta go tí ye wálá nó, ye ùnje gí, máa, có mì Mòze a yúcó. ¹⁷ À má ènò, à me ye ká kù bàkà i ta muu ye lá, a vò i tí nó mbe kù dù gbí njembí ye nó ká kù bàkà nèté. ¹⁸ Tacó ye òò ni gí, máa, gbèè tó i mbe kù 'vala gbí dii ye wálá, ye kù ni a gbí tú ye tí nó mbe yè ta vò i gí nô. Go bà bàkà i ònó tí i dú nó kuu gbí njembí ye, káa, wotí bà bàkà tí ye wálá. ¹⁹ Tacó ye bàkà ndâ tó i tí nó ta go ndú tí ye nó lá, ye kù bàkà a ndâ vò i tí nó ta go ndú tí ye wálá nô. ²⁰ À má ènò, ye má bàkà i ònó ta go tí ye lá nó, gbí éno máa, à me ye ká bàkà lá, a vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ye gí nó ká bàkà .

²¹ Tacó ènò, ye kpónó gii òò éno máa, a 'bí i ká kù bàkà nèté, tacó ye má 'dè có máa ye bàkà tó i, à kù co 'bì ye káa vò i. ²² Tacó à ngéé gbí njembí ye tà'i ká a go bà bàkà go có mì Mbíri, ²³ káa ye kù òò 'bí tende có kù bàkà nèté cee gbí dii ye 'dáá gí, kù tè tó có tí nó gbí muu ye nó ta gó. Nìno a i tí nó mbe kù bàkà ye tí zà-za gó mì vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó cee gbí dii ye 'dáá gí nó ká nó. ²⁴ A òò yè yè ká tí ye éno! A 'di ká bà 'vala ye 'do tí dii tí nó mbe kù ya ta ye gí nje ku nó? ²⁵ À ùlù Mbíri ta rẹ̀ mì Jézù tí Bindi-Mbíri tí Mbe tí ndoo!

À káa ye 'do gbí 'dóó bà koṛo có mì ye ká kù bàkà go có mì Mbíri, káa dii ye tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'di a có mì vò i.

8

Bà 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má ènò, à kpónó bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nó wálá, ² tacó có mì Bèri mì 'válá, mbe kù 'vala ndâ mbe kù 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nó, njaanga wú mì ndâ ku ta vò i 'do tí miṛi ye gí. ³ Tacó i tí nó náa bà bàkà táánò kpò có mì Mòze gí, tacó dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó jo'doko wotí mì có mì Mòze gí nó, Mbíri gii bàkà gí; Mbíri kpò nje vò i ta bà tuu 'viì mì wó ta tú wó go tú 'duù ta vò i yè gbí gí, bìn̄di Mbíri gii waa có mítí vò i tí nó gbí tú wó nó. ⁴ Mbíri bàkà ènò tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta có tí nó náa có mì Mòze 'dè jì ndoo nó, ta bà 'di có mì Bèri; ndoo 'ví 'di me có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù ònó mbe kù 'vala go có mì dii ndú nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì dii ndú, bìn̄di ndâ ònó mbe kù 'vala go có mì Bèri nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì Bèri. ⁶ Bà koṛo có ká gítí dii 'duù kù je a ku jì 'duù káa bà koṛo có gítí Bèri kù je a 'válá ònó mbe cee lá nó jì 'duù, à delè kù si 'duù 'ví dù ta 'dè njembí wó gítí Mbíri. ⁷ Tacó muu 'duù ònó mbe kù koṛo có ká gítí dii wó nó a muu ku'di tí Mbíri, òò muu tí nó gítí bà 'di có mì Mbíri ngé gí wálá. Wotí bà 'di có mì Mbíri tí òò muu tí nó kpokoo gí wálá, ⁸ wotí bà peteke tàkòcò Mbíri delè tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'di có mì dii ndú nó wálá.

⁹ Káa yo kpónó kú 'di me có mì dii yo lá, yo kú 'di a có mì Bèri, náa Bèri-mì-Mbíri dú ta yúco má bàkà kudu mì wó á mí gbí njembí yo gí nò. 'Duù ñinó náa Bèri mì Bìndi-Mbíri gbí njembí wó wálá nó, me 'duù mì Bìndi-Mbíri lá. ¹⁰ Ku kpèti má ziki dii yo á 'do gbí có mì vò i gí, káa Bìndi-Mbíri má kú 'vala gbí njembí yo, gbí éno máa, lilí yo kpòò kú 'vala ká 'vala, tacó à 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta Mbíri gí. ¹¹ Bèri mì mbe te Jézù 'do gbí ku gí yaà nó má kú dù gbí njembí yo, yí tí mbe te Bìndi-Mbíri tí Jézù gí yaà 'do gbí ku nò delè bà si Bèri mì wó 'ví je 'válá ji ndá dii tí nó tí ndá i mì ku nó gí.

¹² À má éno, à me i mì dii ndoo ká muu ndoo, wàa ndoo 'ví 'vala tí go có mì dii ndoo nò lá, ndá ná'vindi ye, ¹³ tacó yo má kú 'vala go có mì dii yo, yo bà cì gí, káa yo má kú 'vala go có mì Bèri, wàa yo 'ví ziki ndá nèté mì vò i gí, yo bà 'vala gí.

¹⁴ Ndá 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kú tè kùro ndú nó a ndá 'vii mì Mbíri. ¹⁵ Tacó Bèri tí nó mì Mbíri náa yí je ji yo nò, me bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndá bòò nó lá, yí delè me bèri ñinó mbe te gúku mítí yo nó lá. Yí a Bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndá 'vii mì Mbíri, tí Bèri ñinó mbe si yo kú nì, «Áá Bàbá, áá Buu!» mítí Mbíri. ¹⁶ Bèri-mì-Mbíri ùnje gí máa ndoo kú 'dè a yúco máa, ndoo a ndá 'vii mì Mbíri. ¹⁷ Káa ndoo má a ndá 'vii mì Mbíri, ndoo a ndá mbe zèè mbèlè, tí ndá mbe zèè mbèlè mì Mbíri, ndoo delè a ndá ka Bìndi-Mbíri mbe zèè mbèlè. Ndoò má gbo ta ndá Bìndi-Mbíri mí gbí bà kònò sé'i mì wó gí, Mbíri delè bà te duù mítí ndoo ta ndú.

Banga o tacó tí ndá 'duù mì Mbíri wúnò

¹⁸ Ye si bà mbu ndò tí nó náa ndoo kpónó kú mbu nó tí i ɾo ye, wàa ye 'ví 'vii mítí ɾa banga o tí nó náa Mbíri kú si ù ta ndi ndoo nó lá. ¹⁹ Tacó ndá i tí nó 'dáá náa Mbíri suu ndú nó léngé-linge kú ù bà co ɾi tí nó náa Mbíri bà túbà tí ndá 'vii mì wó nó. ²⁰ Tacó Mbíri táánò waa có mítí ndá i tí nó náa yí suu ndú nó me 'do gbí có mì ndú lá; Mbíri waa có tí nó ká 'do gbí có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri, ta bà koɾo có, ²¹ máa, yì wúnò bà njaanga miɾi ndá i tí nó náa yì suu ndú nó do gbí bà volo ndò, tacó wàa, ndú 'ví dù gbí ngba'o go i mì ndá 'vii mì Mbíri. ²² Ndoò ñò ni gí, máa, ndá i tí nó náa Mbíri suu ndú nó 'dáá gí kú mèlè-mélè ta sé'i go i mì ni ta gó-káyì tí wó nó, 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó yee tí wúnò. ²³ Káa à me káa ndá i tí nó náa Mbíri suu ndú nó ká kú mèlè-mélè ta kpéeti ndú cuiki lá; ndoo tí ndá kpédélé 'duù tí nó náa Mbíri je Bèri mì wó ji ndoo tí i-nambeè nó delè kú mèlè-mélè gbí njembí ndoo kú ù ta ndi bà bàkà ndoo mì Mbíri tí ndá 'vii-kó-ko mì wó, wàa yí 'ví si dii ndoo 'ví volo lá. ²⁴ Tacó áá táánò 'vala ndoo a bà ù bà dù ndoo tí ndá 'vii ñinó náa a Mbíri ká ko ndoo. Káa ndoo má ñò i tí nó náa ndoo kú ù nó gí, ɾè ñinò káká'i me bà ù i lá. Tacó a 'di jé ká ù i tí nó náa yí 'de gí nó gí? ²⁵ Káa ndoo má kú ù a ndi i ñinó náa ndoo ñò ta ɾo ndoo lá nó, ndoo kú ù ta bà zèè njembí ndoo.

²⁶ Bèri-mì-Mbíri kú koni ndoo tacó woti tí ndoo wálá, delè tacó ndoo ni bà 'deke tí ndoo ji Mbíri go ñinó náa à tí nó lá; káa Bèri kú 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndoo ta bà ɾengà gbí njembí wó tí ɾa ñinó náa 'duù bà ni bà 'dè gbí ta nje wó wálá. ²⁷ Káa à káa Mbíri tí mbe ñò ndá có gbí njembí ndá 'duù 'dáá gí ká 'di gbí có tí nó gbí njembí Bèri nò, tacó Bèri kú 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndá 'duù mì Mbíri 'vii ta có gbí njembí Mbíri.

28 Ndoò òò ni gî, máa, Mbírì kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta rẹ̀ mì tó i jì ndâ 'duù òò mbe zẹ̀ yí nìkì maa, náa yí tẹ̀'é tí ndú 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó nò. 29 Ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tẹ̀'é tí ndú nó a ndâ 'duù òò náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà táánò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ cẹ̀ kózò tí 'Vii mì yí tí Mbírì, wàa 'Vii mì yí 'ví dù tí 'vii-kírì mì ndú gbí òkò tí ndâ mbẹ̀ ná'vindí. 30 Mbírì tẹ̀'é tí ndâ 'duù tí nó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà kùro gî nò, yí delẹ̀ gii bàkà ndâ 'duù tí nó náa yí tẹ̀'é tí ndú tí ndâ 'duù jáá kùro wó, bindi yí gii te banga mítí ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ jáá 'duù á kùro wó nò.

Mbírì kù zẹ̀ ndoo nìkì maa ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

31 Á má éno, ndoo kpónó 'ví 'dẹ̀ gítí òò òò a òò có yẹ̀? Có mì Mbírì má toko a i ta có mì ndoo, a 'di ká bà jòò gbí có ta ndoo? 32 Mbírì táánò lẹ̀ má je 'Vii mì wó jì ku tacó tí ndoo gî, bà je ndâ tó i òò náa à 'dáá kuu mì wó nó jì ndoo bà kpò yí gî? 33 A 'di ká bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí cu 'bì wó mítí ndú nó? A Mbírì ká njaanga wú 'do tí miyi ndú gî; 34 a 'di ká bà waa có mítí ndú? A Bindi-Mbírì tí Jézù ká bà waa có mítí ndú? Ngé lál! Tacó a yí táánò ká cì tacó tí ndoo, bindi yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu' dú wó gî, yí kpónó kù kì tí wó tí bàndò náa à kù te duù mítí ngé ndii gî á rẹ̀gbà tí Mbírì, kù 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndoo. 35 A 'di ká bà njẹ̀ gbí òkò tí ndoo ta Bindi-Mbírì tí mbe zẹ̀ ndoo nìkì maa? A gbolò sé'i wẹ̀, a 'bí òò i ká kù pẹ̀mbí ndoo wẹ̀, a bà mèkèkè'i tí ndoo wẹ̀, a làngawiri wẹ̀, a yẹ̀ bongo wẹ̀, a vò i wẹ̀, a ku? 36 Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«À kù ziki ze ta ri 'dáá gî tacó tí lo;

à kù bàkà i gítí ze go i gítí ndâ rómbo

náa à kù ya ta ndú gí bà waa ndú,» nò.

37 Káa ta ndâ òò òò 'dáá gî, ndoo có gbí òò ndâ vò i tí nó go tàsà ndoo nó ta rẹ̀ mì 'duù tí nó mbe zẹ̀ ndoo nìkì maa nò. 38-39 Tacó yẹ̀ òò ni ngbáràngà'i éno gî, máa, wotí mì ku gítí bà njẹ̀ gbí òkò tí ndoo ta Mbírì tí mbe zẹ̀ ndoo nìkì maa ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo nò wálá; wotí mì 'wálá gítí wálá, wotí mì ndâ basili gítí wálá, wotí mì ndâ 'bí bẹ̀ri mbe kù jòò gbí có ta Mbírì gítí wálá, wotí mì ndâ i òò náa ndú kpónó kuu tí nó ta ndâ òò kẹ̀jì nó gítí wálá, wotí mì 'bí i muu kùro to tí nó ta wotí mì 'bí i tà ngo gítí wálá, wotí mì 'bí i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gî náa Mbírì suu ndú nó gítí wálá.

9

Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ Ìzìrìyéli

1 Có tí nó náa yẹ̀ kpónó kù 'dẹ̀ nó a yúco; yẹ̀ a 'duù mì Bindi-Mbírì, yẹ̀ 'dẹ̀ 'vẹ̀rẹ̀ lál, Bẹ̀ri-mì-Mbírì delẹ̀ kù 'dẹ̀ có gbí njembí yẹ̀, máa, yẹ̀ kù 'dẹ̀ me 'vẹ̀rẹ̀ lál. 2 Sé có ba rẹ̀ yẹ̀ gî, njembí yẹ̀ delẹ̀ ta o 'dáá gî ká ro wu tacó tí ndâ nambe yẹ̀ tí ndâ Ìzìrìyéli, tí ndâ 'dóó dii yẹ̀, tí ndâ mbelẹ̀ yẹ̀. 3 Tacó Mbírì kùtáa má i njà mítí yẹ̀, wàa yí 'ví mò yẹ̀ 'do tí Bindi-Mbírì gî tacó tí ndú, tàkòcò yẹ̀ bà peteke ma. 4 Mbírì táánò cu 'bì wó mítí ndú á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù, bindi yí gii bàkà ndú tí ndâ 'vii mì wó, ndú táánò kù dù gbí ngba Mbírì, Mbírì táánò nju mùkà ta ndú, Mbírì táánò je ndâ có mì wó a i jì ndú, ndú táánò a ndâ cẹ̀e mbe ùlù Mbírì, Mbírì delẹ̀ táánò cì ndâ cí mì wó a i jì ndú. 5 Ndâ bu ndú a

ndâ Àbiráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè, tí ndâ ɾèngbó mbe jò Bìndi-Mbírì tí 'duù gí muu to tí nò. À ùlù Mbírì tí gba tí ndâ i 'dáá gí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

⁶ Ye kù 'dè me có máa có mì Mbírì co to gí nò lá. Tacó ndâ 'duù tí nò 'dáá gí náa ɾèngbó ndâ mbe jò ndú a Ìziriyéli nó 'dáá gí me ndâ cèe Ìziriyéli lá, ⁷ ndú delè 'dáá gí me ndâ yúcó 'vii mì Àbiráámò tacó náa Àbiráámò a ɾèngbó mbe jò ndâ bu ndú nò lá. Tacó kòcò Mbírì táánò jì Àbiráámò éno máa, «A Ìzákò ká bà jò ɾè lo.» ⁸ Gbí có tí nò éno máa, à kù nì 'vii mì Mbírì mítí 'duù me ká gítí ɾè bà jò yí mì Àbiráámò cuki lá; à kù nì a i mítí ndâ 'vii tí nó náa Mbírì ci Àbiráámò gítí ndú nò. ⁹ Tacó cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta Àbiráámò nó éno máa, «Ta o tí nó náa ye bà dele ndi ye nó, nawù lo Sàrà bà jò 'vii-'dakò.» ¹⁰ À me káa gbèe cí tí nó lá; ta o tí nó táánò náa 'dakò tí nó gbaànjé, tí Ìzákò, tí ká gù ndoo, tè ta nakáyì ndâ njemí mítí nawù wó Rèbékà nó, ¹¹⁻¹² Mbírì gii 'dè có jì Rèbékà si yí ta nakáyì tí wó máa, «'Duù ñinó náa a yí ká bà ñò ɾo ɾi kùro jì ka wó 'do gbí òkò tí ndâ njemí tí nó á gbí yí lo nó bà dù tí bòò mì ñinò bà tè gí tàkò wó nò.» Mbírì 'dè có tí nó si ndâ 'vii tí nó gbí yí nawu ndú nò bàkà tó i gbaànjé lá, ndú delè bàkà vò i gbaànjé lá, tacó bà tùbà máa, Mbírì kù cu 'bì wó mítí 'duù 'do ká gbí 'dóó có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbírì, yí kù bàkà me 'do gbí ká có 'bí ña i náa 'duù bàkà nò lá. ¹³ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì, máa, «Ye táánò zè Jàkóbè niki ma, káa ye sogo Èzawù,» nò.

¹⁴ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè có máa yè? Ndoò 'dè có máa, Mbírì a mbe waa có ta 'véɾè, wàà? Ngé lá! ¹⁵ Tacó kòcò Mbírì jì Mòze éno máa, «Ye bà bàkà nambeè jì 'duù ñinó ta go bà bà bàkà nambeè jì yí tí ye, bindi ye delè bà ñò yè ɾo 'duù ñinó ta go bà ñò yè ɾo wó tí ye.» ¹⁶ À má éno, Mbírì kù bàkà nambeè jì 'duù me tacó máa a go nambeè ta yí ká tí 'duù tí nó nò lá, yí delè kù bàkà me tacó máa 'duù tí nó bàkà nètè tí kpoò nò lá, yí bàkà 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ¹⁷ Tacó à cu mí gbí wàràgà mì wó tí Mbírì máa, yí 'dè có jì gbolò gba Màsiri, máa, «Ye táánò bàkà wò tí gbolò 'duù tacó bà tùbà wotí mì ye, delè tacó wàa ɾè ye 'ví wu cee muu to tí nó 'dáá gí.» ¹⁸ À má éno, à káa có mì Mbírì bà bàkà nambeè jì 'duù, à delè káa có mì wó bà bàkà 'duù tí mbe ngbútù.

Ndâ kpo-tàkòcò ta nambeè mì Mbírì

¹⁹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má 'vee ye máa, «Káa Mbírì kù pà nje ndâ 'duù tacó yè, lê náa yí ñò ni gí máa, 'bí 'duù ta wotí bà 'bee muu có ta yí tí wó wálá nó?» ²⁰ Ye delè bà 'vee yo máa, « 'Duù tà a yè, wàa yí 'ví 'visì ta có gí tàkò có mì Mbírì?» Nje kàrà kuu tí wó tacó bà 'vee mbe suu yí, máa, «Wó suu ye éno ta có yè wè?» ²¹ À káa có mì muu-kàrà gbí njembí wó bà suu tú mì wó tí ngbúrú, à delè káa có mì wó bà suu tí sòrò.

²² Áá kùtàá má tí Mbírì a go bà tùbà kpo-tàkòcò mì wó, delè ta go bà tùbà wotí mì wó, wàa yí 'ví miì ndâ 'duù tí nó mbe kù kpolo tàkòcò wó nó gí, a 'di ká bà 'dè có ta yí? Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, yí kù zèè njembí wó kù 'vala ta ndâ 'duù tí nó, ²³ tacó bà tùbà ña ngba wó tí nó náa yí kù tò mí muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó náa yí kù bàkà nambeè jì

ndoo nô, ndoo tí nó náa yí 'viindi bàndò mí gbí ngba wó kù ù ta ndi ndoo sàà gí nô. ²⁴ Tacó ndoo a ndâ 'duù mì wó náa yí tè'é tí ndoo, me cuki 'do ká gbí òkò tí ndâ Jùdèyà lá; ndâ 'bí 'duù náa yí tè'é tí ndú gbí òkò tí ndoo a ndâ Jùdèyà, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndoo a ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá. ²⁵ Ñìnó a kòcò Mbířì náa Òsíyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, cu mí gbí wáràgà mì wó máa, Mbířì máa, «Ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ndú táánò me ndâ 'duù mì ye lá nó, máa ndú a ndâ 'duù mì ye;

bìndi ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ye táánò zè ndú nìkì lá nó, máa ye zè ndú nìkì ma.

²⁶ Káa tí bàndò tí nó náa ye táánò 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo me ndâ 'duù mì ye lá» nó, ye bà 'dè có ji ndú máa, «Yo a ndâ 'vii mì wu Mbířì».

²⁷ Káa Ìzáyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, táánò 'dè có gítí ndâ Ìziriyéli máa,

«Kpétí ndâ 'vii kòtí Ìziriyéli má jò àdì go ñjì ngoè gbí pù ngo, Mbířì bà 'vala 'do gbí òkò tí ndú me ndâ 'duù me mbè lá;

²⁸ tacó Mbířì bà bàkà kpìikì-kpìikì gítí bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta wotí ká tí nò wálá.»

²⁹ Ìzáyà delè táánò gù 'dè 'bí có máa,

«Mbe tí ndoo, tí mbe wotí, táánò má ñò yè ƣo ndoo,

wàa yí 'ví si sè ñjò ndâ 'vii ji ndoo lá,

áá táánò bà o gbí mòòkò bìndi ndoo káa kùlè,

go ña i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmóra nó.»

³⁰ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndâ 'duù tí nó táánò mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì lá nó kpónó gí tí ndâ 'duù jáá kùro Mbířì, 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbířì gí. ³¹ Káa ndâ 'duù mì Mbířì ká kpécè kù ru ndi có mì Mòze tacó bà bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbířì, káa ndú pasuluku 'do tí bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbířì gí. ³² Ndú táánò 'de bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbířì lá tacó yè? Ndú táánò 'de lá, tacó ndú táánò kù pà me ta bà tee njembí ndú mítí Mbířì lá, ndú pà a i ta bà bàkà ndâ nèté. Ndú táánò tò kò ndú ta díí tí kpokèjì, ³³ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì máa, Mbířì máa,

«Yo kpolo tí yo,

tacó ye kù te díí náa ndâ 'duù bà tò kò ndú tí mítí kpokèjì gbí gbata Ziyónì,

tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to;

káa áá bà te nó mí ƣo 'duù ñìnó mbe ùnje gítí wó gí nó wálá.»

10

¹ Ndâ ná 'vindí! I ñìnó ta có gbí njembí ye, náa ye kù 'deke ta tí ye ji Mbířì kpolo ma tacó nó, a ñìnó máa, yí 'ví 'vala ndâ 'dóó 'duù mì ye 'do gbí ndâ vò i. ² Ye kù 'dè yúcó muu ndú máa, có tí Mbířì gbí njembí ndú ngé ndii gí, káa, ndú ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni kálásé. ³ Ndú gířì'o 'do tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbířì nó gí; ndú gù dà a 'dóó ngú kpokèjì mì ndú. Ndú biya bà co tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbířì nó gí. ⁴ Káa Bìndi-Mbířì kpónó zì nje có mì Mòze gí, tacó bà njaanga

ndâ 'duù ñinó 'dáá gî mbe kû tee njembí ndú mítí wó tí Bìndi-Mbírì nò.

'Valá mì Mbírì a i tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî

⁵ Mòze cu mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù ñinó mbe kû dù tí 'duù jáá kùro Mbírì 'do gbí bà 'di có mì yì tí Mòze nó, bà 'vala 'do gbí có tí nó. ⁶ Káa có ñinó náa à 'dè gítí bà dù tí 'duù jáá kùro Mbírì 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì éno máa, «A 'di ká bà da bèngbà mítí ñi tacó bà 'dò ya gí bà gí ta Bìndi-Mbírì 'do gbírì gí muu to tí nó? ⁷ Yo delè 'ví koṛo có máa, «A 'di ká bà ya gí tà to gí bà te Bìndi-Mbírì tí wuù 'do gbí guù ku wó gí sè?» ⁸ Káa gbí có tí nó máa yè? Gbí có tí nó máa, có mì Mbírì ká dè ta yo, à ká kuu nje mè yo, à delè kuu gbí njembí yo. Có tí nó a có bà tee njembí mítí Bìndi-Mbírì, náa ze kû ma nò. ⁹ Tacó yo má 'dè có ta nje yo máa, Jézù a Mbe tí yo, bìndi yo giì ùnje ta njembí yo máa, Mbírì 'vala ndí wó 'do gbí muu'dú wó gí, Mbírì bà 'vala yo 'do gbí ndâ vò i gî. ¹⁰ Tacó Mbírì kû bàkà 'duù tí jáá 'duù kùro wó tí Mbírì 'do gbí có bà tee njembí 'duù tí nó mítí Bìndi-Mbírì. Bìndi yí giì 'vala 'duù 'do gbí vò i 'do gbí bà 'dè yúco máa, Jézù a Bìndi-Mbírì.

¹¹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Áa bà te nò mí ṛo 'duù ñinó mbe kû tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì nó wálá,» nò. ¹² Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá; gbèe Mbírì tí nó tí Mbe tí ndâ Jùdèyà nó, delè káa Mbírì tí Mbe tí ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, tí gbèe Mbírì tí nó mbe kû cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó 'dáá gî mbe kû nì «Ákoo» jì yí nò. ¹³ Tacó Mbírì bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kû 'deke tí ndú ta ṛè wó nó gbaanjé-gbaanjé 'dáá gî.

¹⁴ Káa ndâ 'duù bà nì «Ákoo» jì Mbírì á ta kpokèjì ngàyi, náa ndú má ùnje gítí wó lá? Ndú delè bà ùnje gítí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa ndú jé má 'di có tí wó lá? Ndú bà 'di có tí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa 'bí 'duù mbe ma có tí wó jì ndú má wálá? ¹⁵ Ndú delè bà ma có tí wó jì ndâ 'duù ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó à má tuu ndú túú-tuu? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Banga tí bà gí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có ngé ndii gî!» nò. ¹⁶ Kpèti ká ènò, à me ndâ 'duù 'dáá gî táánò ká ùnje gítí Banga-Ngú-Có lá; tacó Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'vee Mbírì máa, «A 'di ká ùnje gítí có tí nó náa ye ma jì ndú nó, Mbe tí ye?» ¹⁷ Á má ènò, bà tee njembí 'duù mítí Bìndi-Mbírì gí a i 'do tí có tí nó náa yí 'di nò, káa có tí nó náa yí 'di nò gí a i ta bà ma có gítí Bìndi-Mbírì.

¹⁸ Káa 'vé mì ye a ñinó máa, ndâ Ìzìriyéli táánò 'di có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ma nó lá, wè? Ndú 'di gí! Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Kòcò ndú ya cee muu to tí nó gî. Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî 'di ndâ có mì ndú gî.»

¹⁹ 'Bí 'vé mì ye káká'i a ñinó máa, ndâ Ìzìriyéli 'di gbí có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ma jì ndú nó gî, wè? Mòze dígísèè a kpédélé 'duù mbe 'visì có gí tàkò có tí nó, éno máa, Mbírì máa, «Ye bà bàkà yo 'ví tò kii ta ndâ 'duù ñinó ta ṛè ña ndú wálá nò. Ye bà bàkà ndâ 'duù ñinó ta gbí có mì ndú wálá nó 'ví kpòlo tàkòcò yo.»

20 Bìndi , Ìzàyà gii 'dè có ta gúku tí wó wálá, máa, Mbířì máa,
«À 'de ye a ndâ 'duù ñinó mbe pà bà tí ye lá.
Ye túbà tí ye a i ji ndâ 'duù ñinó mbe 'vee bà tí ye lá,» nô.

21 Káa yí gii 'dè có gítí ndâ Ìzìriyèlì, máa, Mbířì máa,
«Ye kù tù 'bì ye 'do tí bà co ři, yee tí bà ta ři, ji ndâ tù-ká-kpò-có tí ndâ
mbe kù jòò gbí có ta ye.»

11

Mbířì biya ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìriyèlì lá

1 Ye kpónó kù 'vee a 'vé, máa, Mbířì 'visì a kapí wó á gítí ndâ 'duù
mì wó tí ndâ Ìzìriyèlì wè? Gbaànjé lá! 'Dóó ye kuu nó a Ìzìriyèlì, tí
'viì-gù Àbìràámò. Ye a 'viì kòtí Bènjámínò. 2 Mbířì 'visì kapí wó gítí
ndâ 'duù mì wó náa yí cu 'bì wó mítí ndú á 'do tí o bà 'bità bà suu to
tí nó nó lá. Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì gítí bà
'dè kòlòwò mì Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, ji Mbířì gítí ndâ Ìzìriyèlì
nó lá? 3 Èlìjà 'dè kòlòwò gítí ndâ Ìzìriyèlì ji Mbířì máa, «Ndú mì ndâ
mbe 'dòkò có mì lo léé gí, sè káa ye ta kpéétí ye, káa ndú delè kù pèè
ta bà zi ye, Mbe tí ye! Ndú delè uu gbí ku-sòrò bà ci i ji wò 'dáá gí.»

4 Káa Mbířì gii 'visì có ji Èlìjà máa yè? Mbířì gii 'visì có ji yí máa,
«Ye kù kpolo tí ndâ 'duù 7,000 mbe ùlù sù mbířì tí nó ta rẹ wó a Bààlì
lá nó tacó tí ye.»

5 Gbèe ña i tí nó wúnó bàkà tí gí, làmbu sè gbí ndáá ndâ Ìzìriyèlì
gbaànjé-gbaànjé náa Mbířì cu 'bì wó mítí ndú ta nambeè mì wó kuu
tí. 6 Mbířì cu 'bì wó mítí ndâ 'duù tí nó ta nambeè mì wó, yí cu 'bì wó
mítí ndú me tacó máa ndú bàkà a tó i ji yí nó lá, tacó Mbířì táánò má
cu 'bì wó mítí ndú tacó ndâ i ñinó náa ndú bàkà nó, rẹ ña nambeè tí
nò bà dù me nambeè lá.

7 Nò wàa yè? Nò wàa, ndâ Ìzìriyèlì 'de i tí nó náa ndú táánò kù bàkà
nèté tacó nó lá. A ndâ 'duù tí nó mbe me mbè lá, náa Mbířì cu 'bì wó
mítí ndú nó ká 'de , káa tù sè ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yoo 'do tí bà
'di é mì Mbířì gí; 8 á go có tí náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì máa,
«Mbířì je muu ji ndú lá.

Mbířì yoo řo ndú 'do tí bà ñò ndâ i gí,

Mbířì de tù ndú 'do tí bà 'di có gí yee gbí ři tí nó wúnó,» nô.

9 Bìndi kòcò Dàvidé tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyèlì gii 'dè có máa,
«Bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí wú náa à lè ji ndú,

bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí bù náa à duu ji ndú,

à 'ví dù tí bàndò bà eendi ndú gítí vò i,

à 'ví dù tí bàndò bà waa có mítí ndú,

10 řo ndú 'ví di gí, wàa ndú 'ví ñò i lá,

ndòpí ndú 'ví loko ta du vò i ká dúú bà ya tí .»

11 Ye kpónó kù 'vee 'bí 'vé káká'i, «Ndâ Ìzìriyèlì kpónó 'va nò a tí
ndú to ngbé gí, wèè, ndú tò káa kò ndú sínò?» Gbaànjé lá! Tacó a bà
'va tí ndâ Ìzìriyèlì to nò ká si Mbířì 'ví 'vala ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú
kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá nó 'do gbí ndâ vò i mì ndú, tacó
wàa, ndâ Ìzìriyèlì 'ví tò kii ta ndú. 12 Káa vò i mì ndâ Ìzìriyèlì má si
Mbířì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìndi bà
pasì bà 'di có mì Mbířì mì ndú má si Mbířì 'ví bàkà tó i me gbolò ji

ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá nó, ña tó i tí nó náa Mbířì bàkà jì ndâ 'duù nó bà me gbolò go ña yè, náa ndâ Ìzìriyélì 'dáá má 'di có mì Mbířì delè gî nò!

¹³ Ye kpónó kù 'dè có a i jì yo tí ndâ 'duù tí nó ta ña yo me ndâ Ìzìriyélì lá nó, tacó Mbířì tuu ye a i jì ndâ 'duù tí nó ta ña ndú me ndâ Ìzìriyélì lá nó. Ndi 'dì tí nje ye gítí nètè mì ye wálá, ¹⁴ tacó wàa, ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìriyélì 'ví tò ta kii ta yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú 'ví 'de ta 'válá. ¹⁵ Tacó bà bè bà toko nambeè mì Mbířì ta ndâ Ìzìriyélì má gî a i ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí Mbířì ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, bà ùnje bà toko nambeè ta ndú mì Mbířì bà je a ña yè jì ndâ 'duù? Áá bà gî a i ta 'válá jì ndâ ku!

Mbířì bà 'vala ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìriyélì lá nó gî

¹⁶ À má ci muu njú kpédélé'i jì Mbířì gî, sè njú tí nó 'dáá gî a ñindi Mbířì. À má ci ndâ teè mú jì Mbířì gî, sè ndâ nè'bi mú tí nó 'dáá gî a ndâ i mì Mbířì. ¹⁷ Káa à kpónó má waaka ndâ 'bí wú bè 'dè cii gî, bìnđi àá gii nanaka yo ndâ 'bí dó bè ju cii tí nó náa à waaka 'do gbí jìlì nó mí bìnđi ndú, ¹⁸ yo 'ví me tí yo máa yo ma á jì ndâ wú bè 'dè cii tí nó náa à waaka ndú gí 'dè nó lá. Káa yo má me tí yo, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, yo kù 'vala me 'do tí 'dóó teè yo lá. ¹⁹ Yo má 'dè có éno máa, «Áá táánò waaka ndú tacó bà rò ze mí bìnđi ndú,» ²⁰ a yúcó; áá táánò waaka ndú 'do gbí ngbútù mì ndú. Káa yo kù rò tíyò tí kpoò ká tacó yo kù tee njembí yo mítí Bìnđi-Mbířì. À má éno, yo 'ví mòò rò yo lá. Yo dù ta gúku Mbířì tí yo. ²¹ Tacó yí táánò lê má waaka ndâ 'dóó bè 'dè cii tí nó gí to gî, yí delè bà si yo wálá. ²² Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbířì a mbe nambeè, yí delè a 'duù ñinó ta 'dì á nje wó wálá; yí ño 'dì ta bà waa có mítí 'duù ñinó mbe 'di có mì wó lá nó lá, káa yí kù bàkà nambeè á jì yo, náa go nambeè ta yí má ká kpoò kuu tí yo nó. Káa go nambeè ta yí má tí yo wálá, yí bà mò yo á 'do tí wó gî. ²³ Káa ndâ Ìzìriyélì má si ngbútù mì ndú mí to gî, Mbířì bà dele ta ndú á gí bàndò mì ndú gî, tacó wotí bà dele ta ndú káká'i gí bàndò mì ndú kuu tí wó. ²⁴ Tacó áá táánò má waaka yo tí ndâ ju cii 'do tí 'dóó rẹngbó yo gbí jìlì, bìnđi àá gii nanaka yo mítí bè 'dè cii tí nó náa à rò mí gbí po njí nó gî, bà nanaka ndi ndâ nè'bi 'dè cii tí nó náa áá táánò waaka ndú nó mítí 'dóó bàndò mì ndú bà dù a dè có ngé ndii gî.

Mbířì ñò yè ro ndâ 'duù 'dáá gî

²⁵ 'Bí có gbí ngàngbùùtù náa ye kpónó bà 'dè jì yo tacó wàa yo 'ví si ta tí yo máa yo ma nó lá, a ñinò, ndâ ná'vindí: ndâ Ìzìriyélì bà bàkà ngbútù me ká dúú bà ya tí lá, ndú bà bàkà yee ká tí o tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìriyélì lá nó má gî 'dáá gí mì Mbířì má kózò gî, ²⁶ bìnđi Mbířì bà gii 'vala ndâ Ìzìriyélì 'dáá gî. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì máa,

«Mbe 'vala ndâ 'duù bà gî 'do Ziyóni;
yí bà 'vala ndâ 'viì-gù Jákóbè 'do gbí ndâ vò i 'dáá gî.

²⁷ Ñinò bà dù a o bà njù mbelè mì ye ta ndú,
náa ye má 'vala ndú 'do gbí ndâ vò i mì ndú gî,» nò.

²⁸ Ndâ Ìzìriyélì biya bà 'di Banga-Ngú-Có gî, tacó éno, ndú gí tí ndâ ku'dì tí Mbířì 'do gbí có mì yo. Káa à má gítí có bà cu 'bì Mbířì mítí

ndú, ndú kpòò káa ndâ wú-gbí-řé Mbířì ta rẹ̀ mì ndâ ká gù ndú. ²⁹ Tacó Mbířì me mbe kú 'vèè gbí nje 'duù tacó i lá; yí delè má cu 'bì wó mítí 'duù gí, yí káká'i 'visì muu wó 'do tí 'duù tí nò lá. ³⁰ À má gítí yo tí ndâ 'duù tí nò mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá nó, yo táánò kpò có mì Mbířì gí, káa Mbířì kpónó kú bàkà nambeè ta yo, tacó ndâ Ìzìriyélì táánò kpò có mì wó gí. ³¹ Ndâ Ìzìriyélì delè kpónó kú kpò có mì Mbířì, tacó wàa Mbířì 'ví bàkà ta nambeè jì ndâ yì, á go ñìnó náa yí táánò bàkà jì yo ta o tí nó náa yo táánò kpò có mì wó gí nò. ³² Tacó Mbířì zèè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí mí gbí zàà mì kpò-có, tacó wàa yì 'ví bàkà nambeè jì ndú.

À ùlù Mbířì

³³ Ndâ i mì Mbířì me gbolò ngé ndii gí, yí a mbe 'di gbí-o, muu tí wó delè ngé ndii gí! A 'di ká bà ni bà 'dè gbí ndâ có mì wó náa yí ẹ̀ře gba ndú gí nó? A 'di ká bà 'di gbí ndâ kpokèjì mì wó? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó máa,

³⁴ «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbe tí ndoo?

A 'di ká kpo-gbí-tà-tù wó?

³⁵ A 'di jé ká je i-nambeè jì yí,

wàa yí 'ví ko ta mboo i mì 'duù tí nò?»

³⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i 'dáá gí, ndâ i 'dáá gí kú dù 'do gbí có mì wó, ndâ i 'dáá gí delè á tacó tí wó. À ùlù yí kpòò ya tí . Go-i-tì-nò.

12

Yo 'vala ta bà bàkà nèté jì Mbířì

¹ À má ènò, ye kú 'deke a tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo yòò tí, yo tí ndâ wu i-cí-ci jì Mbířì, tí ndâ tó i náa Mbířì 'ví lli 'bì wó mí tà ndú, tacó ña gbolò nambeè mì wó náa yí bàkà jì yo nò. Ñìnò a ña cèè bà bàkà i jì Mbířì náa yo 'ví bàkà . ² Yo bàkà nèté ta có mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, yo si Mbířì 'ví 'visì bà kořo có mì yo tí ngú ña bà kořo có mbe 'visì cè ña bà bàkà i mì yo tí ngú bà bàkà i. Tacó wàa, yo 'ví ñò ta có mì Mbířì ni , yo 'ví ñò ta tó i mì wó ni , yo delè 'ví ñò ta i ñìnó mbe 'vii řo 'bá tí cèè i nó ni .

³ A nambeè tí nó náa Mbířì bàkà jì ye nó ká si ye kú 'dè có jì yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví kořo có máa, yì ma ndii bà gí nò lá. 'Duù 'ví kořo có lèè, 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbířì, náa Mbířì je jì yí, ⁴ jé ká go ñìnó náa ndâ bà to tí ndoo me mbè, káa bà to ñìnò ká ta tende ña nèté mì wó nò. ⁵ Káa ndoo, kpétí má me mbè, ndoo a ndâ bà to tí Bindi-Mbířì, náa à 'deeke 'duù ñìnò mítí ndâ tende bàndò tí kútí gbèè 'duù. ⁶ Mbířì njèè ndâ i-nambeè mì wó jì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí tende-tende, 'vii ká ta nambeè mì wó náa yí bàkà jì ndoo, tacó bà bàkà ta nèté.

À má ènò, Mbířì má je jì 'duù a nèté bà ma có mì wó, 'duù tí nò 'ví ma có mì Mbířì 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbířì, náa Mbířì je jì yí; ⁷ yí má je jì wò a bà bàkà nèté ndâ 'duù, wò 'ví bàkà nèté ndâ 'duù; yí má je wò a bà nibà i jì ndâ 'duù, wò 'ví nibà i jì ndâ 'duù; ⁸ yí má je jì wò a nèté bà je wotí jì ndâ 'duù, je wotí jì ndâ 'duù; yí má je jì wò a nèté bà je i jì ndâ 'duù, wò 'ví ñò ñó-řo-i gítí bà je i jì ndâ 'duù

lá; yí má bàkà wò tí kùro ndá 'duù, tè kùro ndú; yí má bàkà wò tí mbe nambeè, bàkà nambeè ji ndá 'duù ta mbá-mbá tí lo.

⁹ Yo 'ví ze tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta yúco. Yo 'ví sogo vò i, wàa yo 'ví zèè i ñìnó tí tó i nó kácá-kácá. ¹⁰ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndá ná'vindí gbí òkò tí ndú, yo delè 'ví dù ta go bà tègàrà tí yo gbí òkò tí yo. ¹¹ Yo 'ví bàkà nèté tí kpòò, yo dù tí ndá mbe kpó lá, yo bàkà nèté ji Mbe tí ndoo ta mbá-mbá tí yo. ¹² Bà koṛo có mì yo lì mítí Mbírì 'ví si yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo 'ví zèè njembí yo gbí ndá vò o, yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbírì ta o 'dáá gí. ¹³ Yo 'ví je i-'bì yo tacó tí ndá 'duù mì Mbírì ñìnó tí ndá mbe yê nô, yo delè 'ví te wìri mítí ndá mbe 'dó-'do.

¹⁴ Yo 'ví cù 'dê ngo cù yo mítí ndá mbe kù mèèkè'i tí yo; yo be ndú lá, yo cù 'dê ngo cù yo mítí ndú. ¹⁵ Ndá 'duù má ta líkí'o tí ndú, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta ndú; ndú má kù wa gbí, yo delè 'ví wa gbí ta ndú. ¹⁶ Ndá 'duù 'dáá gí 'ví dù á ɾo yo 'vii ká 'vii, yo mba tí yo lá, yo nì kaà ta ndá 'duù ñìnó náa ndú me ndá i lá nô, yo 'ví bàkà tí yo tí ndá mbe 'di gbí-o lá. ¹⁷ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, yo koṛo có a i gítí bà bàkà i ñìnó tí cèè i nó kùro ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁸ Yo bàkà wotí tacó bà 'vala ta ndá 'duù 'dáá gí nìkì maa. ¹⁹ Yo 'ví kèèndè vò i lá, ndá kómbe ye, yo si a kpo-tàkòcò mì Mbírì ká 'ví kèèndè vò i muu yo; a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Bà kèèndè vò i a i mì ye, ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nô. ²⁰ À má ènò, go má tí ndá ku'di tí yo, yo 'ví je i-zó-zò ji ndú, go ngo má tí ndú, yo 'ví je ngo ji ndú; tacó yo má bàkà ènò, ndá vò i mì ndú náa ndú kù bàkà mítí yo nò bà te nô mí ɾo ndú me gbolò. ²¹ Yo 'ví si vò i 'ví gèè bè wó mí muu yo lá, yo kpò muu vò i ta bà bàkà ndá tó i.

13

Yo 'di có mì ndá gba 'bá

¹ Yo 'dáá gí 'ví 'di có mì ndá gba mbe kù zogo 'bá mì yo. Tacó a Mbírì ká je gba ji 'duù. ² À má ènò, mbe kù jòò gbí có ta gba kù jòò nò a gbí có ta gba tí nó náa Mbírì le bèrè ji yí nô, káa ndá mbe kù jòò gbí có kù pà a bà, bà waa có mì Mbírì mítí ndú. ³ Tacó 'duù ñìnó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó cì gúku tí ndá gba lá, a ndá mbe bàkà vò i ká kù cì gúku tí ndá gba. À má ènò, yo co tí jáá kpokèjì, ndá gba 'ví ùlù ta yo, delè tacó wàa yo 'ví cì ta gúku tí ndú lá. ⁴ Gba a bòò mì Mbírì, náa Mbírì je yí tí mbe kù konì yo, káa yo má bàkà vò i, yo 'ví cì gúku tí wó, tacó Mbírì le bèrè ji yí me sínò lá; yí a bòò mì Mbírì, mbe kù waa có mítí ndá mbe kù bàkà vò i á bìnì Mbírì. ⁵ À má ènò, yo 'ví 'di có mì gba me ká cuki ji gúku bà waa có mì wó mítí yo lá, yo bàkà tacó yo ñò nì gí, máa, ñìnò a i ñìnó náa à tí nó ká nò.

⁶ Ñìnò delè a nderè có tí nó náa yo 'ví gò ta i muu 'bá nó ká nò, tacó ndá mbe kù bàkà nèté muu 'bá 'dáá gí a ndá mbe bàkà nèté mì Mbírì, mbe kù bàkà nèté yo. ⁷ À má ènò, yo 'ví sì ndá có mì ndú 'do muu yo 'dáá gí; à má mì ndú muu yo a có bà gò i muu 'bá, yo gò 'do muu yo gí, à máa có bà sì muu ndá 'dóó i mì yo, yo 'ví sì gí, yo delè 'ví sì ndú tí i ɾo yo, yo delè 'ví tègàrà ndú.

Yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa

⁸ Yo 'ví si i mì 'bí 'duù gbaànjé 'ví dù á muu yo lá; à 'ví dù á muu yo káa có bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, tacó 'duù ñìnó mbe zè 'bí ka wó nìkì maa nó a mbe 'di có mì Mbírì. ⁹ Ndá có mì Mbírì máa, «Wò 'ví bàkà bangbaya lá; wò 'ví zì 'duù lá; wò 'ví zingbà i lá; wò 'ví dù ta go i mì ndá 'bí 'duù lá.» Káa ndá có tí nò ta ndá 'bí sè có mì Mbírì 'dáá gí toko gbaànjé bàkà a gbèe có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì á go bà zè 'dóó tí lo nìkì mì lo,» nò. ¹⁰ 'Duù mbe zè 'bí ká wó nìkì maa bà bàkà vò i gítì ka wó nò wálá; à má ènò, tó bà zè tí a bà 'di ndá có mì Mbírì 'dáá gí.

¹¹ Yo bàkà ènò, tacó yo ñò ni gí máa, o tí nó tí o bà ziya mì ndoo 'do tí rì nó kpónó gí gí. Tacó o bà 'vala ndoo kpónó dooko ta ndoo cotí ñìnó táánò ta kpédélé o bà ùnje mì ndoo gítì Bìndi-Mbírì nó gí. ¹² Kùro bà too yé dooko gí; à má ènò, ndoo mò ndá i tí nó náa ndoo bàkà gbí 'dí'di' o nó gí nje seè, wàa ndoo 'ví 'viindi tí ndoo á gítì ndá nètè gbí ngba'o. ¹³ Ndoò 'viindi ndá cè ña bà bàkà i mì ndoo, wàa ndoo 'ví dù go ndá 'duù ñìnó mbe kù 'vala gbí ngba ñi; bà bàkà ndá i 'vírímó-'vírìmo gbí 'dí'di' o káká'i wálá; bà sa ta pe káká'i wálá; có gítì ndá vo-vò ka sili, ta bà bàkà ndá i ñìnó mbe 'vii ro 'bá lá nó káká'i wálá; bà gò gó ta bà 'dèèkè mà delè káká'i wálá; bà tò kii káká'i wàlà. ¹⁴ Káa yo 'ví si a Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbírì ká 'ví kpolo tí yo, wàa yo 'ví je mbí yo gítì ndá vò i ñìnó mbe me líkí tí yo nó lá.

14

Waa có mítí ná'vindí lo lá

¹ 'Bí 'duù ñìnó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì me nji'dí tí wó nó má kuu gbí òkò tí yo, yo 'ví si yí, yo 'viiki gbí nje wó gítì ña bà koṛo có mì wó gítì ndá ña i-zó-zò lá. ² Tacó a bà tee njembí 'bí 'duù mítí Bìndi-Mbírì ká kù si yí kù zò ña ndá i 'dáá gí, káa 'duù ñìnó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì me nji'dí tí wó nó kù zò káa ndá kpátuyá. ³ Káa 'duù ñìnó mbe kù zò ña ndá i 'dáá gí nó 'ví cònje gítì 'duù ñìnó mbe kù guu gbí i-zó-zò guú-guu nó lá, wàa ndá 'duù ñìnó mbe kù guu gbí i-zó-zò guú-guu nó 'ví waa có mítí ndá mbe zò i sàkàmàà nó lá, tacó Mbírì ùnje gítì wó gí. ⁴ Káa wò tà a 'di, wàa wò 'ví waa ta có mítí bòò mì 'bí 'duù? À ká gbí nètè mì mbe tí wó bà ñò máa yí kuu tìyò, à delè ká gbí nètè mì wó bà ñò máa yí 'va tí wó to gí. Káa yí bà rò tìyò gí, tacó wotí bà bàkà yí 'ví rò tìyò kuu tí Mbe tí ndoo.

⁵ 'Bí 'duù kù koṛo có máa 'bí ñi gbaànjé nìkì co tí 'bí ñi gí, káa 'bí 'duù kù koṛo có máa ndá ñi 'dáá gí 'vii ká 'vii. Káa 'duù 'ví eṛe muu wó ká mítí 'dóó có mì wó náa à gbí muu wó. ⁶ 'Duù ñìnó mbe kù kpolo tí 'bí ñi tí kpóló-kpolo ñi nó, bàkà ènò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo. 'Duù ñìnó delè mbe kù zò i nó, kù zò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, tacó yí kù 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó i-zó-zò tí nó náa yí kù zò nò. Káa 'duù ñìnó mbe kù guu gbí ndá i-zó-zò nó, kù bàkà ènò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, yí delè kù 'dè nìkì maa ji Mbírì. ⁷ Tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo mbe kù 'vala gítì miṛi wó nò wálá, 'bí 'duù gbaànjé delè mbe cì gítì miṛi wó nò wálá. ⁸ Ndoò má kù 'vala , ndoo kù 'vala tacó tí Mbe tí ndoo, ndoo má kù cì , ndoo delè kù cì tacó tí Mbe tí ndoo. À má ènò, ndoo máa wu ndoo, ndoo a ndá i mì Mbe tí ndoo, ndoo máa ku ndoo, ndoo delè káa ndá i mì Mbe tí ndoo. ⁹ Ñìnò a gbí ndeṛè có bà cì Bìndi-Mbírì, bìndi yí gii 'vala ndi wó káká'i 'do gbí muu'dú wó nó

ká nò, tacó wàa, yì 'ví dù tí Mbe tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gí nó ta ndâ wu 'duù.

¹⁰ À má éno, wò kù waa có mítí ná'vindí lo tacó yè? Wò kù cònje gítí ná'vindí lo tacó yè? Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà òrò tíyò kùro jalàmbà bà waa có mì Mbírì, ¹¹ tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, kòcò Mbe tí ndoo máa,

«Ye má kù 'vala,

ndâ 'duù 'dáá gí bà kucuku muungbó ndú mí kùro ye,

ndâ 'duù gbí ndâ tende ña nje có 'dáá gí bà ùlù Mbírì ta o tí nò.»

¹² Ndoò gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí bà yù gbí tí ndoo jì Mbírì.

Dù tí nderè bà bàkà vò i mì 'bí ka lo lá

¹³ À má éno, ndoo si bà dù kù 'viiki tí ndoo gbí òkò tí ndoo mí to, yo koṛo có òrò a i mítí bà bàkà 'bí ña i ñinó mbe ga gbí kò 'bí ná'vindí yo lá, yo delè 'ví dù tí i ñinó mbe kù nè kpokèjì mì wó nó lá. ¹⁴ Ye ñò ni ngbàrángà'i ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù gí, máa, 'bí i-zó-zò tí bėti-i nò wálá, i-zó-zò a bėti-i ká jì 'duù tí nó mbe kù koṛo có máa i-zó-zò tí nò a bėti-i nò. ¹⁵ Njembí ná'vindí lo má niki gítí ña i tí nó náa wò kù zò nó lá, wò kù 'vala ta yí me ta njembí bà zè Mbírì lá. Si ña i tí nó náa wò kù zò nó 'ví dù tí i mbe volo 'duù ñinó náa Bindi-Mbírì táánò cì tacó tí wó nó mí to. ¹⁶ À má éno, si ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí i tí nó tí tó i-zó-zò mì lo nó lá. ¹⁷ Tacó kpóló-kpolo i mì ndoo tí ndâ 'duù mì Bindi-Mbírì me bà zò i lá, kpóló-kpolo i mì ndoo delè me bà njù pe lá; kpóló-kpolo i mì ndoo a bà dù tí ndâ 'duù jáá Kùro Mbírì, ta bà dù ta 'dè njembí ndoo, giì je bà te líkí'o mì Bèri-mi-Mbírì mítí ndoo. ¹⁸ 'Duù má bàkà nètè jì Bindi-Mbírì gbí ña kpokèjì tí nò, tàkòcò Mbírì bà peteke gítí wó, ndâ 'duù delè bà si yí tí i.

¹⁹ À má éno, ndoo 'ví mòkò a tàkò i ñinó mbe kù si gbí òkò tí ndoo 'ví dù niki maa, giì je i ñinó mbe si ndoo kù je wotí bà konì tí ndoo gbí òkò tí ndoo jì ndoo nò. ²⁰ Yo 'ví volo gbí nètè mì Mbírì tacó i-zó-zò lá. Ndâ i-zó-zò 'dáá gí a ndâ ngbàrángà i, káa à lè jì 'duù ñinó mbe zò 'bí ña i mbe si 'bí ka wó 'ví bàkà vò i nò. ²¹ Yúco a bà zò yá lá, ta bà njù pe, delè ta bà bàkà i ñinó mbe kù si 'bí ná'vindí yo 'ví bàkà vò i nó, lá. ²² Káa bà tee njembí yo kpónó mítí Mbírì nó 'ví dù tí có kóó gbí òkò tí yo ta Mbírì; káa 'duù ñinó mbe ni nikalaká gítí bà bàkà i ñinó náa yí ñò ni tí yúco gí lá nó, a mbe tó pá. ²³ Káa Mbírì kù waa có a i mítí 'duù ñinó mbe zò i ta njembí wó sòsò'ò nò, tacó ña 'duù tí nò kù bàkà i me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá, káa i ñinó náa 'duù bàkà me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá nó, a vò i.

15

Peteke tàkòcò ndâ 'bí ka lo, peteke me ká tàkòcò lo ta kpéetí lo lá

¹ Ndoò tí ndâ 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí mítí Bindi-Mbírì kuu tí ndoo nó 'ví konì ndâ 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí ndú mítí Bindi-Mbírì me njí'dí tí ndú nó tà bà te ndâ du ká'i ñindi ndú. Ndoò 'ví bàkà me káa i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndoo nó cuki lá. ² Ndoò kùtáa 'dáá gí bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndâ 'bí ka ndoo, ta bà konì ndú gítí bà 'de wotí gítí bà tee njembí ndú mítí Bindi-Mbírì. ³ Tacó Bindi-Mbírì táánò koṛo có me ká gítí 'dóó mīrì wó cuki lá; á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe

kú go yo nò kú go a ye,» nò. ⁴ Káa ndá có tí nó 'dáá gí náa à cu táánò sàà mí gbí wáràgà mì Mbírì nó, a i tacó bà je muu jì ndoo; tacó wàa, wáràgà mì Mbírì 'ví je bà zèè njembí, ta wotí bà kọro có lli mítí Mbírì jì ndoo. ⁵ Ye kú 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe kú je bà zèè njembí, delè tí mbe kú je wotí jì ndá 'duù, máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala ta gbí òkò tí yo nìkì maa go có mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ tacó wàa, có gbí muu yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé, wàa yo 'ví ùlù Mbírì tí nó tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó ta kòcò yo toko gbaànjé.

Banga-Ngú-Có tacó tí ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìzìriyéli lá nò

⁷ Yo te wírì mítí yo gbí òkò tí yo, go bà te wírì mì Bìndi-Mbírì mítí yo, tacó bà ùlù Mbírì. ⁸ Tacó ye kú 'dè có jì yo máa, Bìndi-Mbírì táánò gí tí bòò mì ndá 'duù mì ndá Ìzìriyéli ñinó mbe ya gí gbí gázà gí nó, tacó bà túbà yúco mì Mbírì, tacó bà túbà máa, cí tí nó náa Mbírì táánò cí ta ndá ká gù ndá Ìzìriyéli nó a yúco. ⁹ Yí gí delè tacó wàa ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Ìzìriyéli lá nó 'ví ùlù Mbírì gítí nambeè mì wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«Á má éno, ye bà ùlù rẹ lo tí Mbírì mí gbí òkò tí ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Ìzìriyéli lá; ye bà be rẹ lo gbí cè,» nò.

¹⁰ À gù cu 'bí káká'i máa,

«Yo tí ndá 'duù ñinó ta ña yo me ndá Ìzìriyéli lá nó 'dáá gí 'ví dùlù tí yo toko ta ndá 'duù mì wó.»

¹¹ À gù cu 'bí máa,

«Yo tí ndá 'duù ñinó náa ña yo me ndá Ìzìriyéli lá nó 'dáá gí 'ví ùlù Mbírì; wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

¹² Káa kòcò Ìzáyà máa,

«'Viì-gù Jési kèjì,

yí bà gí tí gba mbe zogo ndá 'duù

ñinó ta ña ndú me ndá Ìzìriyéli lá nò,

ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Ìzìriyéli lá nó

'ví kọro có lli a i mítí wó.»

¹³ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbírì tí nó náa yo kú kọro có lli mítí wó nó, 'ví je líkí'o jì yo túkà'i, yí delè 'ví je 'dè njembí jì yo 'do gbí có bà ùnje mì yo, tacó wàa, wotí mì Bèri-mi-Mbírì 'ví si yo 'ví kọro có lli mítí Mbírì.

Nderè bà cu wáràgà tí nó mì Páwòlò ta gúku tí wó wálá

¹⁴ Ye ñò ni ngbàrángà'i gí, ndá ná'vindí, máa, yo a ndá tó 'duù ngé ndii gí, yo delè a ndá 'duù ta muu tí yo me gbolò, ta wotí bà ñibà i gbí òkò tí yo kuu tí yo. ¹⁵ Káa ye kú cu wáràgà tí nó jì yo ta gúku tí ye wálá, tacó bà 'va mbí yo gítí ndá 'bí i, tacó nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì ye, ¹⁶ ta bà bàkà ye tí mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí bu-Mbírì mbe kú ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì jì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìzìriyéli lá nó, tacó wàa, Mbírì 'ví lí ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìzìriyéli lá, náa Bèri-mi-Mbírì bàkà tí ngbàrángà'i gí nò.

¹⁷ Ye kù mòò ɾo ye gbí nèté mì ye náa ye kù bàkà tacó tí Mbírì nó ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁸ Tacó ye bà yaka 'bì ye yee gbí 've ta bà 'dè 'bí tende có wálá, ye bà 'dè có ká gítí bà bàkà ye mì Bìndi-Mbírì tí mbe bàkà ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìzìriyélì lá, mbe 'di có mì Mbírì lá nó, tí ndá mbe 'di có mì Mbírì, ta nje ye, delè ta cè bà bàkà i mì ye, ¹⁹ ta ndá wotí mì ndá kpo-kpò i-seɾè náa ye bàkà ndú, ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì. Tacó ènò, ye ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì ta kábà 'do Jèrùzàlémè di gbí ndá to Ìliríkù. ²⁰ A gbí njembí ye ta o 'dáá gí a go bà ma Banga-Ngú-Có gbí ndá to ñinó náa ndá 'duù kà jé 'di ɾè Bìndi-Mbírì gí nó lá, tacó wáa ye 'ví bì 'bá mí pí tà 'bá ñinó náa 'bí 'duù sè sàà kùɾo gí nó lá, ²¹ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndá 'duù tí nó náa à jé 'dé có tí wó ji ndú lá nó bà ñò yí. Káa ndá 'duù tí nó jé mbe 'di có tí wó lá nó bà 'di gbí có mì wó» nò.

Có bà co wíri ya gí Rómà kuu gbí muu Páwòlò

²² Ñinò a i tí nó mbe kù tii ye cóó-cóó 'do tí bà ya gí mì yo kà nò. ²³ Káa nèté mì ye gbí ndá to tí nó káá nó lê kpónó wálá, ye lê bàkà có bà ya gí mì yo kà ta mbè ndoò, ²⁴ káa ye kpónó kù koɾo có bà có mì yo Rómà kà ta o bà ya ye gí Ìsìpàniyà, ye má zò i-wíri mì yo gàà gí, yo 'ví konì ye muu nó mì ye gí kùɾo kà. ²⁵ Káa ye kpónó kù ya a i gí Jèrùzàlémè ta ndá i-bà-konì-tí ji ndá 'duù mì Mbírì kà má kózò gi. ²⁶ Tacó a ndá mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí ndá to Mèsidóniyà ta ndá to Àkáyà ká tuu ye ta ndá i-nambee náa ndú kili 'do gbí 'dóó nambee mì ndú, máa, ye ya tí ji ndá mbe yé gbí òkò tí ndá 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè. ²⁷ Ndú bàkà ènò ta pétékè tàkòcò ndú, káa à má ta bà 'dè ta yúco, i mì ndá Ìzìriyélì kuu muu ndú. Tacó ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Ìzìriyélì lá nó kpónó má kù gbo gbí ndá i-nambee mì Mbírì ta ndá Ìzìriyélì, kózò tí ndú delè bà konì ndá Ìzìriyélì ta ndá i muu to tí nó. ²⁸ Ye má ya ta i tí nó náa à tuu ta ye nó ji ndá mbe gí, ye bà ya gí Ìsìpàniyà có mì yo kà; ²⁹ káa ye ñò ni gí máa, ta o tí nó náa ye bà yee mì yo kà nó, ye bà yee ji yo ta ndá tó i me gbolò 'do mì Bìndi-Mbírì.

³⁰ Ye kù 'deke tí ye ji yo, ta ɾè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta ɾè mì Bèri-mì-Mbírì tí mbe zè yo ñìkì ma, ndá ná'vindí máa ndoo 'deke tí ndoo tí kpoò ji Mbírì, tacó wáa, yí 'ví konì ye gbí nèté mì ye. ³¹ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ye, máa, yí 'ví si ndá mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá 'bá mì ndá Ìzìriyélì 'ví dooko gítí ye ta vò i lá, delè tacó wáa, ndá 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè 'ví ù ta nje gítí ndá nèté mì ye. ³² Bìndi ye 'ví ya gí mì yo ká ta pétékè tàkòcò ye gí bà tè wó ye mí mì yo kà, náa Mbírì má je nó ji ye gí nó. ³³ Mbírì tí mbe 'dè njembí 'ví dù ta yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

16

Páwòlò 'vee ndá 'duù Rómà

¹ Ye kù ulù námì ndoo tí Fòyèbè ji yo; yí a mbe konì ndá mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kèngèrèyè. ² Yo te wíri mítí wó ta ɾè mì Mbe tí ndoo go bà te wíri mítí ndá 'duù mì Mbírì. Yo konì yí ta ndá 'bí

ṅa i ṅinó mbe ñikì tí wó, tacó yí konì ndâ 'duù me mbè, à kpêtí káa 'dóó ye nó, yí delè konì ye gí.

³ Ye 'vee ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà, tí ndâ ka ye mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁴ ndú táánò pà ku gítí ndú ta Ẹ̀ ye; ze ta ndâ 'duù ṅinó ta ṅa ndú me ndâ Jùdèyà lá mbe kù kili ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'dáá gí, 'dè ñikì maa ji ndú. ⁵ Ye 'vee ndâ mbe kù kili ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mí 'bá mì ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà.

Ye 'vee tó 'duù mì ye Èpàyinétù tí kpédélé 'duù mbe gí tí 'duù mì Bìndi-Mbírì gbí to Ásiyà.

⁶ Ye 'vee Màriyà tí mbe kù bàkà nèté tí kpoò gbí òkò tí yo.

⁷ Ye 'vee ndâ Àndòrònìkò ta Jóniyà tí ndâ nambe ye ndâ Jùdèyà, delè tí ndâ ka ye náa ze táánò ta ndú gbí zàà; ndú a ndâ 'duù ṅinó náa ndâ 'duù ṅò ndú ñi ngbàrángà'i gbí òkò tí ndâ mbe kù mì Bìndi-Mbírì gí; a ndú delè ká gí tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì á kùro ji ye.

⁸ Ye 'vee Àmbìliyátù tí tó 'duù mì ye ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁹ Ye 'vee Ùrùbánò tí ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Ye delè 'vee tó 'duù mì ye Ìsitáki.

¹⁰ Ye 'vee Àpélè tí mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì ta njembí wó gbaànjé ngé ma.

Ye 'vee ndâ 'duù 'bá mì Àrisitòbulù ngé ma. ¹¹ Ye 'vee Èròdiyónà tí nambe ye. Ye 'vee ndâ Nàrikísù, ta nawù wó, ta ndâ 'viì mì ndú, ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì.

¹² Ye 'vee ndâ ñiì tí nó ta Ẹ̀ ndú a ndâ Tìrìfòsà ta Tìrìfénà tí ndâ mbe kù bàkà nèté ta Ẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò. Ye delè gii 'vee tó 'duù mì ye tí ñiì tí nó tí Pèrisì tí mbe bàkà nèté tí kpoò ta Ẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò.

¹³ Ye 'vee Rúfò tí gbolò mbe nèté mì Mbe tí ndoo. Ye delè 'vee nawu Rúfò tí mbe tégàrà ye ká go 'dóó 'viì mì wó.

¹⁴ Ye 'vee ndâ Àsingiritù, ta Fèlègónì, ta Èrèmesi, ta Pàtòròbà, ta Èrémà, ta ndâ ná'vindí ṅinó mbe kù dù ta ndú kà.

¹⁵ Ye 'vee ndâ Filòlògu, ta Júliyà, ta ndâ Nèrèwù, ta námi wó, ta Òlìmbà, ta ndâ mbe kù kili ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mì ndú kà.

¹⁶ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí. Ndâ mbe kù kili ta Ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì ze káá 'vee yo.

Ndòngbù có mì Páwòlò jì ndâ 'duù Rómà

¹⁷ Ye kù 'deke tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpolo Ẹ̀ yo míti ndâ mbe kù njèè gbí òkò tí yo ta bà ṅòṅòkò muu yo 'do tí yúco tí nó náa à ñibà ji yo nó gí, yo mò tí yo 'do tí ndú gí. ¹⁸ Tacó ndâ mbe bàkà ṅa i tí nò kù bàkà me nèté mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá, ndú kù bàkà káa 'dóó ndâ i mì ndú mbe ñikì tí ndú; ndú kù eendi ndâ 'duù ṅinó ta muu ndú me njí'dí nó ta banga nje, ta bà toṛo bàà míti có. ¹⁹ Káa ndâ 'duù 'dáá gí 'di tàwo bà zèè Banga-Ngú-Có mì yo ta njembí yo gbaànjé gí. Tacó ènò, tàkòcò ye peteke gítí yo ngé ndii gí. Có gbí njembí ye ènó máa, muu yo 'ví dù ta o 'dáá gí ká gítí i ṅinó dú nò, wàa có mì yo 'ví dù ta vò i wálá. ²⁰ Mbírì tí mbe 'dè njembí bà si yo 'ví 'dò Gba-wàtà mí to ta kò yo. Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó míti yo.

²¹ Timatéyò tí ka ye mbe nèté 'vee yo ngé ma. Ndâ Lúciyò, ta Jàsonì, gii je Sòsipàtèrè, tí ndâ nambe ye, delè 'vee yo ngé ndii gí.

²² Ye tí Tèrètíyò, tí mbe kù cu wàràgà tí nó tacó tí Páwòlò, kù 'vee yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

²³ Gáyù tí 'duù tí nó náa ye kpónó kù dù a i 'bá mì wó nó, delè náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri kù kili mí 'bá mì wó nó, 'vee yo ngé ma.

Èrásitù tí mbe kù kpolo tí ndâ i-mírì gbí gbata, ta ná'vindí ndoo Kùwàritò 'vee yo. (²⁴ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri 'ví cù 'dè ngo cù wó á mítí yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò)

Páwòlò ùlù Mbíri ta bà 'deke tí wó

²⁵ À ùlù Mbíri! Wotí bà je wotí bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò ji yo go Banga-Ngú-Có mì ye náa ye kù ma tí có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri nó, kuu tí wó. Có tí nó gbí ndâ ká o táánò sàà a có kóó.

²⁶ Káa à kpónó 'dè gbí á gí sè gî. A ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ká cu có tí nó mí gbí ndâ wàràgà mì ndú, náa à kpónó kù ma ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, a go có mì Mbíri tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nô. Tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri, ndú delè 'ví 'di ta có mì wó. ²⁷ À ùlù Mbíri tí gbèe mbe 'di gbí-o dúú bà ya tí ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri. Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ KÒRÍNDÌ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká cu 'bì wó mítí ye 'do gbí 'dóó có mì wó tí Mbírì, máa ye dù tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nò ta ná'vindí ndoo Sòsiténè, ² jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì. Yo tí ndâ 'duù tí nò náa Mbírì tojo ndâ vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí nò, yo tí ndâ 'duù tí nò náa Mbírì tè'é tí yo tacó bà kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì toko ta ndâ 'duù tí nò mbe kù 'deke tí ndú tí ndâ bàndò 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa yí a Mbe tí ndoo ta ndâ yì 'dáá gí nò. ³ Ze kù 'deke tí ze jì Bu ndoo tí Mbírì, ze delè kù 'deke tí ze jì Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú 'ví toko nambeè ta yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Tó i gbí bà dù toko ta Bìndi-Mbírì

⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì ta o 'dáá gí tacó tí yo, tacó nambeè mì wó tí Mbírì náa yí bàkà jì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ⁵ Mbírì wu bà 'dè có mí gbí nje yo me gbolò, yí delè giì je muu jì yo me gbolò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁶ Yúco tí nò náa ye 'dè jì yo gítí Bìndi-Mbírì nò kpónó bàkà kudu mí gbí njembí yo ⁷ tí ña nìno náa yo kpónó kù ùndi o bà túbà tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ta gbèe i-nambeè mì Mbírì Mbe gboo 'do mì yo wálá. ⁸ Mbírì bà je wotí jì yo tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nìno ta i-nò mì yo wálá nò yee tí ndòngbú o tí nò, tí o bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ⁹ Mbírì tí nò tí mbe tè'é tí yo gí bà dù toko ta 'Vii mì wó, Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo nò, a mbe kù ru káa ndi gbo nje wó.

'Bè gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁰ Ye kù yù 'do mì yo 'dáá gí a nambeè ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa, yo 'dáá 'ví ẹre gba có mì yo ká gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo ùnje éno máa, yo bà si gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo wálá, ña bà kojo có mì yo delè ta nderè bà bàkà i mì yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nò jì yo tacó ye 'di có 'do mì ndâ 'duù mì nù tí nò tí Kèlèyóné nò éno máa, gbí òkò tí yo ká nìkì ngé gí lá, ndâ ná'vindí ye. ¹² Có tí nò ta go bà 'dè jì yo tí ye nò a nìno máa, à gbí òkò tí yo ká a 'bè: 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Kéfà,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Bìndi-Mbírì.»

¹³ À njeè gbí Bìndi-Mbírì gí? Àá táánò gbí a Páwòlò mítí njeèkpe mù? Àá táánò caka tí yo ta rẹ̀ Páwòlò? ¹⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó ye táánò caka 'do gbí òkò tí yo cuki káa tí ndâ Kírísipù ta Gáyù. ¹⁵ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'de wotí bà 'dè có éno máa, àá táánò caka tí yì ta rẹ̀ ye nò wálá. ¹⁶ Ye kojo có éno máa, ndâ 'bí 'duù náa ye táánò caka tí ndú káa ndâ 'dakò tí nò tí Ìsitèfàná nò ta ndâ 'duù mì wó. À má ta bà 'dè có ta yúco, mbí ye káká'í tí 'bí 'duù náa ye caka tí wó bìndi ndâ 'duù tí nò ta bà muu ndú náa ye 'deke ndú nò

lá, ¹⁷ tacó Bìndi-Mbírì táánò tuu ye me tacó bà caka tí ndá 'duù lá, yí tuu ye a i tacó bà ma Banga-Ngú-Có. Yí delè táánò tuu ye nò me tacó bà gí gí bà ma Banga-Ngú-Có ta bà 'vanda có kpènjàngè'vèè, tí ndá có bà 'di gbí-o mì ndá 'duù muu to tí nó, nò lá. Tacó ndá có bà 'di gbí-o tí nò kpènjàngè'vèè nò kù bàkà có gítí bà cì Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù tí có ta gbí wálá.

Bìndi-Mbírì a wotí ta bà 'di gbí-o mì Mbírì

¹⁸ Có gítí bà cì Jézù mítí njèèkpè mù gbí tù ndá 'duù tí nó mbe gírì'o gí nó go mòngò gbí tù bô, káa à gbí tù ndoo tí ndá 'duù tí nó mbe kù co tí kpokèjì mì 'wálá nó, a có gítí wotí mì Mbírì. ¹⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, Mbírì máa,

«Ye bà voloko gbí kpokèjì bà 'di gbí-o mì ndá mbe 'di gbí-o gí.

Ye bà bàkà bà ò'o mì ndá mbe kpo-ṛo tí i ta gbí wálá.»

²⁰ À má éno, ndá mbe 'di gbí-o kpónó ngò? Ndá kpo-kpò mbe ò wáràgà, ta ndá kpo-kpò mbe kù 'viiki gbí có kpónó gbí to ngayi? Mbírì kpónó yù gbí ndá i-ṛónókó mì ndá mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí sè lá?

²¹ Káa có gbí muu Mbírì má lê éno máa ndá 'duù muu to tí nó 'ví ò yí tí Mbírì ni 'do gbí 'dóó bà 'di gbí-o mì ndú lá, yí bàkà éno tacó à gbí njembí wó a có bà 'vala ndá 'duù, ta «cò ṛónókó» tí nó náa ndoo kù ma nò.

²² Ndá Jùdèyà kù ù a ndi bà ò ndá seṛè, ta ndá mbó ndi 'bi Mbírì, ndá Ìgírìgí kù ù a ndi bà 'di kòcò ndá mbe 'di gbí-o. ²³ Káa ndoo kù ma a có gítí Bìndi-Mbírì náa à gbí yí mítí njèèkpè mù, tí có mbe kù pèè njembí ndá Jùdèyà, káa ndá Ìgírìgí kù si a i tí có ṛónókó. ²⁴ Káa à má ji ndá 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú gí, tí ndá Jùdèyà ta ndá Ìgírìgí, có ṛónókó tí nò náa ndoo kù ma nò a Bìndi-Mbírì tí wotí mì Mbírì, a Bìndi-Mbírì tí bà 'di gbí-o mì Mbírì. ²⁵ Có ṛinó náa áà mì Mbírì a có ṛónókó nó a có ta gbí 'me gbolò ndii gbí có mì ndá mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí. Bìndi i ṛinó tí jò'dókò i mì Mbírì nó a i mbe kpolo ndii 'bìlì ndá mbe wotí muu to tí nó gí.

²⁶ Yo koṛo muu yo á gítí o bà tè'é tí yo mì Mbírì táánò gi, ndá ná'vindí; ndá 'duù muu to tí nó táánò ò ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo tí ndá mbe 'di gbí-o ṛo ndú lá, ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo táánò me ndá mbe wotí lá, ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo táánò delè me ndá 'vii mì ndá 'duù ṛinó ta ṛè ndá mbe jò ndú a ṛè nó lá.

²⁷ Káa Mbírì táánò cu 'bì wó mítí mbe ṛónókó, tacó bà te nò mí ṛo ndá mbe 'di gbí-o, Mbírì cu 'bì wó mítí jò'dókò 'duù tacó bà te nò mí ṛo ndá mbe wotí, ²⁸ Mbírì gii cu 'bì wó mítí i ṛinó ta gbí wó wálá, náa ndá 'duù muu to tí nó si tí có lá, yí delè kù cu 'bì wó mítí 'bí i, kpèti i tí nó má wálá, tacó bà bàkà ndá i ṛinó náa ndú kuu tí nó tí ndá i lá. ²⁹ Tacó wàa, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví cè ta cè-'bì máa, yí ma kùṛo Mbírì nò lá, ³⁰ tacó a Mbírì ká toko yo ta Bìndi-Mbírì tí Jézù, à delè káa Mbírì ká bàkà Jézù tí ṛèngbò bà 'di gbí-o mì yo, tí mbe si ndoo 'ví dù tí ndá jáá 'duù á kùṛo wó tí Mbírì, tí ndá 'duù ṛinó náa yí tí Mbírì kaa ndoo mò gí mì wò gí, delè tí ndá 'duù ṛinó náa à toṛo ndá vò i mì ndoo gí nò. ³¹ Tacó éno, à gii cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Go bà cè cè-'bì má tí 'duù, yí 'ví cè a i ta ṛè Mbírì.»

2

Có gítí Bìndi-Mbírì náà à gbì yí mí tí njeèkpe mù

¹ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí mì yo kà nó, ye ya me ta bà ma yúcó mì Mbírì jì yo ta ndâ kpo-kpò có lá, ye delè ma me ta bà 'dè ndâ có mì ndâ mbe 'di gbí-o lá, ndâ ná'vindí ye. ² Tacó ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo kà nó, ye ẹre muu ye cuki ká gítí bà 'dè có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà gbì yí mí tí njeèkpe mù. ³ Ye táánò ya gí mì yo kà ta wotí tí ye wálá. Ye ya ta gúku ká tí ye. Ye ta o tí nó kú gu ká kpùrù-kpùrù éno. ⁴ Ye ta o tí nó toro me bàà mí tí có mì ye náa ye 'dè jì yo nó lá, ye te me banga mí tí có tí nó náa ye ma jì yo nó go i mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó lá. Ye tù jì yo káa bà wotí mì Bèrì-mì-Mbírì. ⁵ Tacó wàa, nderè bà tee njembí yo mí tí Mbírì 'ví dù me 'do gbí có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, à 'ví dù a i 'do gbí wotí mì Mbírì.

Bà 'di gbí-o mì Mbírì

⁶ Ta ndâ ọa ọ̀nò 'dáá gí, ze ma có bà 'di gbí-o a jì ndâ 'duù tí nó náa gbí dii ndú yù gítí có mì Mbírì gí nó. Káa bà 'di gbí-o tí nó me bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù tí nó kpónó kuu muu to tí nó nó lá. À delè me ọ̀nìndi ndâ mbe wotí mbe kù zogo to tí nó, náa wotí mì ndú bà mi gí nó, lá. ⁷ Ze kú ma a có kóó, tí có bà 'di gbí-o mì Mbírì náa yí táánò nguù 'do tí ndâ 'duù gí, tí tó có náa yí kojo si mí to tacó tí ndoo sàà táánò kuro bà suu to tí nó. ⁸ Gbèè 'duù 'do gbí òkò tí ndâ gba muu to tí nó mbe 'di gbí có tí nó wálá, tacó ndú má 'di gí, ndú táánò bà gbì 'duù tí nó tí mbe tí ngba'o nó mí tí njeèkpe mù wálá. ⁹ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«'Bí i náa 'bí 'duù jé mbe ọ̀nò ta ọ̀ wó wálá,
 tí i náa 'bí 'duù jé mbe 'di có gítí ta tù wó wálá,
 tí i náa 'bí 'duù jé mbe kojo có gítí wálá,
 ọ̀nò a i tí nó náa Mbírì bàkà si mí to
 tacó tí ndâ mbe zè yí nìkì ma nó.»

¹⁰ Mbírì tuu a Bèrì mì wó tí Mbírì gí bà 'dè gbí i tí nó jì ndoo, tacó Bèrì-mì-Mbírì a mbe pà gbí ndâ i lézè-lézè yee ngé rẹngbó ndú, à kpétí káa ndâ kpóló-kpolo có kóó ọ̀nò mì Mbírì. ¹¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'di gbí ndâ có gbí njembí 'bí ka wó tí nó wálá, à káa bèrì mì 'duù ká 'di gbí ndâ kóró-kojo có gbí njembí wó. À má éno, 'bí 'duù delè mbe 'di gbí ndâ kóró-kojo có mì Mbírì wálá, à káa Bèrì-mì-Mbírì. ¹² Bèrì tí nó náa Mbírì kpónó je jì ndoo nó me bèrì mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Yí je jì ndoo a Bèrì mì wó tí Mbírì, tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta gbí ndâ i-nambee tí nó náa yì tí Mbírì kaa jì ndoo sínò nó.

¹³ Ndo kú 'dè gbí ndâ yúcó mì Mbírì jì ndâ 'duù tí nó náa Bèrì-mì-Mbírì kuu gbí njembí ndú nó me ta ndâ có náa a ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó ká nibà ndú jì ndoo nó lá, ndoo kú 'dè a i ta ndâ có náa a Bèrì-mì-Mbírì ká nibà ndú jì ndoo. ¹⁴ 'Duù ọ̀nò ta Bèrì-mì-Mbírì gbí njembí wó wálá nó ùnje gítí bà 'de ndâ i-nambee 'do mì Bèrì-mì-Mbírì lá, tacó ọ̀nò 'duù tí nó 'di gbí ndâ i-nambee tí nó lá. Ndâ i-nambee tí nó ọ̀nò wó 'dáá gí káa ndâ i ta gbí ndú wálá, tacó à kù ọ̀nò i gbí ndâ i tí nó ní ká ta wotí mì Bèrì. ¹⁵ 'Duù tí nó ta Bèrì-mì-Mbírì kuu gbí njembí wó nó 'viiki káa gbí ndâ i 'dáá gí, káa 'duù mbe 'viiki gbí njembí wó wálá. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,
 «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbírì gí,

tacó wàa 'duù tí nò 'ví nì ta bà i jì Mbírì?»
Káa njembí ndoo a njembí Bìndi-Mbírì.

3

Ndâ bòò mì Mbírì

¹ Bà 'dè có jì yo go bà 'dè có jì ndâ 'duù ñìnó náa Bèrì-mì-Mbírì kuu gbí njembí ndú nó táánò kpò ye gî, ndâ ná'vìndí ye. Tacó éno ye gii 'dè có jì yo ká go bà 'dè có jì ndâ 'duù ñìnó mbe kù 'vala ká gbí ña kpokèjì bà 'vala ndò mì ndâ 'duù muu to tí nò. Ye 'dè có jì yo go bà 'dè có jì ndâ dó 'viì gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì.

² Ye táánò ko yo ta ngo kí, ye ko yo me ta ndâ kùùkpò i-zó-zò lá, tacó yo ta o tí nò 'viindi tí yo gítí bà zò ndâ kùùkpò i-zó-zò lá. À kpétí ká kpónó, yo 'viindi tí yo kálásè, ³ tacó yo kù 'vala go có mì ndâ 'duù muu to tí nó kálásè. Yo lê má kù tò kiì, yo delè má kù 'dèèkè mà, gbí có tí nó me éno máa, yo kù 'vala káa cè ña bà 'vala ndò mì ndâ sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó lá? ⁴ Tacó 'bí 'duù má 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» bìndi 'bí ka wó gii 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» yo kù bàkà nò me cè bà bàkà i mì ndâ 'duù muu to tí nó lá?

⁵ À má éno, Àpólò tí nò a yè? Páwòlò delè a yè? Ze a ndâ bòò mì Mbírì, náa Mbírì táánò tuu ze jì yo tacó bà koni yo wàa yo 'ví ù ta nje gítí yí tí Mbírì. Mbírì táánò tuu 'duù ñìnò ká ta ña nèté mì wó, yí gii tuu ka wó ká ta ña nèté mì wó. ⁶ Ye táánò rọ̀ a ñjì ña, bìndi Àpólò gii ja ngo mítí kù i, káa a Mbírì ká gii si kù i tí nò 'ví uu gí yaà. ⁷ À má éno, mbe rọ̀ i me i lá, mbe ja ngo gítí kù i delè me có lá, i káa Mbírì tí mbe je bà uu ndò jì kù i. ⁸ 'Bè gbí òkò tí ndâ mbe rọ̀ i, ta mbe ja ngo gítí kù i wálá, Mbírì bà ko mboo nèté mì ndú jì ndú 'viì ká ta ña nèté mì ndú. ⁹ Tacó ze a ndâ kaà gbí nèté mbe kù bàkà nèté tacó tí Mbírì. Káa yo a ñjì mì Mbírì.

Yo delè a 'bá mì Mbírì. ¹⁰ À má go nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì ye nó, ye a gbolò 'duù kùro ndâ mbe bì 'bá. A ye ká sè tà 'bá, bìndi 'bí 'duù gii bì kù ya tí gí yaà. Káa wò tí mbe kù bì 'bá tí nò ya tí gí yaà nò 'ví koṛo muu lo gítí cè ña bà bì i mì lo. ¹¹ Tacó 'bí 'duù bà sè tà 'bí 'bá bìndi ñìnò náa à sè gí nó wálá. Rẹ̀ ñìnò náa à sè gí nó a Jézù tí Bìndi-Mbírì.

¹² 'Bí 'duù má bì i kù ya tí gí yaà mì pí tà 'bá tí nó ta dâ'bi, 'bí 'duù 'ví bì ta fádà, 'bí 'duù 'ví bì ta ndâ banga ña díí ta i gbí ndú me gbolò, 'bí 'duù 'ví seke a ndâ ñjì-mù mí pí, 'bí 'duù 'ví po a mbíli, 'bí 'duù 'ví po a kùngbó cù. ¹³ Áá bà túbà cè ña mbó ndi 'bì ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gí. Yé tí nó kèjì gí bà too ta wu nó bà gbaa ndâ i 'dáá mí gbí ngbàà rì, bìndi a wu tí nó ká bà túbà cè ña nèté mì 'duù gí sè. ¹⁴ I tí nó náa 'duù bì mí pí tà 'bá tí nó nó má doo lá, áá bà ko mboo nèté mì 'duù tí nó jì yí. ¹⁵ Káa nèté mì 'duù má doo gí, yí bà bè gbí nèté mì wó gí, káa yí bà 'vala go 'duù mbe 'vala 'do gbí wu nó gí.

¹⁶ Yo ñò ni lá máa yo a ndâ 'bá mì Mbírì? Yo delè ñò ni lá máa Bèrì-mì-Mbírì kù 'vala gbí njembí yo? ¹⁷ 'Duù má ki'viki 'bá mì Mbírì, Mbírì bà ki'viki 'duù tí nó, tacó 'bá mì Mbírì a 'bá náa Mbírì kaa mò gí mì wó tí Mbírì gí. Káa 'bá-Mbírì tí nó a yo.

¹⁸ 'Duù 'ví eendi tí wó ta kpéetí wó lá. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má kù koṛo có máa, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù si yí tí mbe 'di

gbí-o, si 'duù tí nò má gí tí ñónókó má kózò gí, yí 'ví gù 'di gbí-o a 'do ndiì. ¹⁹ Tacó i tí nó náa ndâ 'duù muu to tí nó kú si tí bà 'di gbí-o nó a i-ñónókó kùro Mbíri. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Yí zèè ndâ mbe 'di gbí-o gbí tiri mì ndú.» ²⁰ À gù cu 'bí káká'i éno máa, «Mbíri ò ni gí máa, có gbí ndâ kóró-koro có mì ndâ mbe 'di gbí-o wálá.»

²¹ À má éno, 'bí 'duù 'ví cè cè-'bì ta rẹ ndâ 'duù muu to tí nó lá, tacó ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo: ²² à má a Páwòlò, à má a Àpólò, à má a Kéfà, à má a to tí nó, à má a 'válá, à má a ku, à má a kpónó, à má a taabé, ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo, ²³ káa yo a ndâ i mì Bìndi-Mbíri, bìndi Bìndi-Mbíri a i mì Mbíri.

4

Ndâ tú mì Bìndi-Mbíri

¹ Yo kùtáà bà si ze tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbíri mbe kù kpolo tí ndâ có tí nó táánò tí ndâ có kóó mì Mbíri nò. ² Káa kpóló-kpolo có mì 'duù tí nó mbe kù 'dè có kóó jì yí nó a ñinó máa, yí 'ví dù me mbe filí nje lá. ³ Káa a má gítí bà miri ye, bà 'viiki ye mì yo, ta bà 'viiki ye gbí ngbàngà mì ndâ 'duù muu to tí nó, bàkà i ta ye gbaànjé lá. À má ta bà 'dè ta yúco, ye ngbá 'viiki tí ye lá. ⁴ Njembí ye ká ngbàrángà'i. Kpétí ká éno, ye kù 'dè me có máa, ye co jóró 'do gbí vò i gí nò lá. À káa Mbíri ká bà 'viiki ye.

⁵ À má éno, ndoo co kpónó gí bà waa có mítí 'bí 'duù á kùro o bà co ri bà waa có á kùro bà gí Mbe tí ndoo lá. Yí kèjì gí bà tubà ndâ i ñinó náa ndoo bàkà ndú gbí 'dí'di'o nó gí ro ngba'o; yí kèjì gí bà 'dè gbí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndoo nó 'dáá gí gí sè, bìndi Mbíri bà gù ko mboo ndâ tó i mì ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé go ñinó náa à tí nó jì ndú.

⁶ Ye kpónó 'dè có tí nó ta rẹ ze ta Àpólò nó ká go cè tiri nò, ndâ ná'vindi, tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ze, wàa yo 'ví 'di ta gbí có tí nó máa, «Ndi muu có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri nó lá,» nò. Tacó yo bà gù luguu tí yo ta bà wu gbí 'bí 'duù, bìndi yo gù cònje gítí 'bí 'duù. ⁷ Tacó a 'di ká bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo? A yè ká mì yo náa à je jì yo me jé-je lá? Káa à má je i jì yo jé-je, yo kù cè cè-'bì muu goólá à me i-nambeè náa à je jì yo me sínò lá nò, tacó yè?

⁸ Yo kpónó a ndâ mbe yéni gí! Yo kpónó gí tí ndâ mbe i gí! Yo gí tí ndâ kpo-kpò gba si ze mí to gí! Có gbí njembí ye máa, yo kùtáà 'ví dù tí ndâ kpo-kpò gba ta yúco, tacó wàa ndoo 'ví dù ta ndoo tí ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Tacó ye ò goólá Mbíri waa có mítí ze tí ndâ mbe kù ma có mì wó, máa, à 'ví zì ze mí gbí nji ro ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ basìlì 'ví ò ta ro ndú.

¹⁰ Ze dù tí ndâ mbe ñónókó ta rẹ mì Bìndi-Mbíri, káa yo dù tí ndâ mbe 'di gbí-o ta bà dù toko ta Bìndi-Mbíri! Wotí tí ze wálá, káa yo a ndâ mbe wotí! Ndâ 'duù te duù mítí ze lá, káa ndú kù te duù mítí yo! ¹¹ Ze yee tí o tí nó kpónó go có tí nó gbí nje ye nó kù kònò go, ze kù kònò go ngo, ze kù nò ta zì bongo tí ze káràkà-káràkà, à kù gbì ze; dúú bàndò tí ze wálá, ¹² ze kù zò i 'do gbí bà ka wu'o. 'Duù má kù be ze, ze kù cù 'dè ngo cù mítí 'duù tí nó; à má kù mèkè'i tí ze, ze kù kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mítí ze nò; ¹³ à má kù 'dè ndâ vò có mítí

ze, ze kù 'visì gí tàkò ndú káa tó có. Ze kpónó ká go zùkùmèè mi ndâ 'duù á muu to tí nò, ze kpónó a ndâ pù muu ndâ i 'dáá gí.

¹⁴ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó ji yo me tacó bà te nò mí ọ yo lá. Ye kù cu ji yo a i tacó bà kpo-gbí-tà-tù yo tí ndâ 'dóó 'vii mì ye, tí ndâ wú-gbí-ré ye. ¹⁵ Tacó kpèti ndâ mbe kù nibà i ji yo ta ọ̀rè mi Bindi-Mbíri tí Jézù má me mbè ká go tùmèrè, bu yo ta ọ̀rè mi Bindi-Mbíri tí Jézù gbí òkò tí ndú 'dáá gí gbaànjé káa ye tacó a ye ká ya ta Banga-Ngú-Có ji yo. ¹⁶ À má éno, ye kù je wotí ji yo máa yo mèlè ndi ye.

¹⁷ Nìno a gbí nderè có tí nó náa ye kù tuu tí ta Timàtéyò ji yo nó ká nò. Yí a 'dóó 'vii mì ye, tí tó 'vii mì ye, mbe kù 'vala toko ta Mbe tí ndoo ta njembí wó gbaànjé. Yí bà 'va mbí yo gítí cè ọ̀rè bà 'vala ye toko ta Bindi-Mbíri, náa ye má kù nibà i ji ndâ mbe kù kili ta ọ̀rè mi Bindi-Mbíri tí ndâ bàndò 'dáá gí.

¹⁸ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ká kù luguu tí ndú máa ndâ yì ma, goólá ye kèjì gí mì yo ká wálá nò. ¹⁹ Káa ye kèjì gí mì yo ká kpónó-kpónó, náa Mbíri má je nó ji ye gí nò. Àá bà dù gbí muu ye ta o tí nó náa ye bà ya tí gí mì yo ká nò, me káa có gítí bà 'dè ndâ có gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù luguu tí ndú máa ndâ yì ma nó cuki lá. Có bà ọ̀rè éno máa, wotí kuu tí ndú wè, delè kuu gbí muu ye. ²⁰ Tacó Mbíri kù zogo to tí nó me ká ta có cuki lá, yí kù zogo ta wotí. ²¹ À tí yo a go ngayi? Máa, ye gí gí mì yo ká ta kpo-'bilì, wèè, ta pétèkè 'bì?

5

Bà gbètèkè tí ndâ mbe kù kili ta ọ̀rè mi Bindi-Mbíri gbí òkò tí ndú

¹ Ye 'di có éno máa yo kù gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo ká tí vò ọ̀rè nìno náa à kpèti káa ndâ 'duù tí nó mbe ọ̀rè dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri nì lá nó, ndú bà gbètèkè tí ndú gbí òkò tí ndú yee tàkò ọ̀rè nìndi yo nò wàlà. Yo volo nìndi yo ká ngé tí ọ̀rè nìno náa 'duù kù tẹ̀ri cikii nawù bu wó. ² Ọ̀rè a i tí nó kùtáá má volo tí yo volo, wàa yo 'ví mò ta 'duù tí nó mbe kù bàkà nó 'do gbí òkò tí yo gí, à niki ma, káa yo ndí kù gii si tí i bà mba tí yo.

³ Ye ta kpèti kpónó má me mì yo ká lá, njembí ye ká gá 'dáá tí yo ká. Ye delè káa waa có mítí 'duù nìno gbí òkò tí yo mbe kù bàkà ọ̀rè vò i tí nó ta ọ̀rè mi Mbe tí ndoo tí Jézù sàà gí. ⁴ Yo kili ta bà muu yo tí ndâ mbe kù kili ta ọ̀rè mi Jézù, wàa ye delè 'ví dù á káa kù 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo tí Jézù, ⁵ tacó bà je wotí bà je 'duù tí nó mbe kù bàkà ọ̀rè vò i tí nó gbí òkò tí yo nó ji Gba-vò-i, wàa Gba-vò-i 'ví nibà vò i ji yí, tacó wàa lílì wó 'ví 'vala ta o bà co ọ̀rè mi Mbe tí ndoo tí Jézù.

⁶ Bà mba tí yo nò niki lá! Yo ọ̀rè nì lá máa, gbèè kìnì kù volo yá? ⁷ À má éno, yo mò vò 'duù tí nó gbí òkò tí yo, mbe kù volo yo go gbèè kìnì mbe kù volo yá nó gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ cèè 'duù go nìno náa à tí. Tacó à waa mbelè Bindi-Mbíri tí 'vii-rómbo mì ndoo tí i-ci-ci á gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mi-Mbíri gí. ⁸ À má éno, ndoo bàkà gbolò o tí nó me ká ta bà zò káa yá nìno ta kìnì gbí, tí kìnì bà mbè ndâ ka tí, delè tí kìnì sogote nó lá. Ndoò zò ta ngbàrángà njembí ndoo, ndoo zò ta tìri gbí njembí ndoo lá, ndoo delè 'ví zò ta yúco.

⁹ Ye táánò cu wáràgà ji yo éno máa, yo 'ví nì kaà ta ndâ 'duù nìno mbe kù bàkà ndâ i nìno mbe 'vii ọ̀rè 'bá lá nó lá. ¹⁰ Káa ye ta o tí nó nì me ndâ 'duù nìno mbe ọ̀rè dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri nì lá

mbe kù sì tí ndú ká sàkàmàà, tí ndâ mbe gàmàtà mbe kù zò 've i mì ndâ 'duù, delè tí ndâ mbe kù kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù, tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì nó lá. ¹¹ Gbí có mì ye nò táánò a i éno máa, yo 'ví nì kaà ta 'duù ñinó mbe kù 'dè có máa yì a ná'vìndí yo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì káa yí kù sì tí wó ká sàkàmàà nò lá; yo 'ví nì káa ta yí lá, náa yí má a mbe gàmàtà, náa yí má a mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì, náa yí má a mbe kù 'dè vò có, náa yí má a vò mbe njù pe, náa yí delè má a mbe ngbà nò. À kpétí káa bà toko 'bí yo mí gbí i-zó-zò ta ña 'duù tí nò, yo 'ví bàkà là.

¹² Ye táánò 'dè có tí nò me gítí ndâ 'duù ñinó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó lá. Tacó nètè mì ye ta bà 'viiki ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì lá nó a yè? Nètè mì yo me a i ta bà 'viiki ndâ 'duù tí nó mbe kù kili to rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó lá? ¹³ À káa Mbírì ta kpéétí wó ká bà 'viiki ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì lá nò. «Yo mò vò 'duù tí nó á 'do gbí òkò tí yo gí,» á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nò.

6

Bà ya ta ná'vìndí gí gbí ngbàngà

¹ Có má kuu gbí òkò tí ndâ 'bí 'duù ta ná'vìndí wó gbí òkò tí yo, 'duù tí nò bà koṛo a cè gbí kò có yè, wàa yí 'ví o tí ta muu yo tí ndâ tó 'duù mì Mbírì ya gí bà kpì ngbàngà tí ná'vìndí wó mí kùro ndâ gba ñinó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mì Mbírì lá nó? ² Yo nò ni lá máa, ndâ 'duù ñinó tí ndâ tó 'duù mì Mbírì nó kèjì gí bà dù tí ndâ mbe waa có mì mí tí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí? Káa yo má a ndâ mbe waa có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà pà làyì gítí ndâ ví có gbí òkò tí yo bà kpò yo gí? ³ Yo nò ni lá máa, a ndoo wúnò ká bà waa ndâ có mì ndâ basili? À má éno, à kpónó 'ví gii kpò tí, tí ndoo nó a bà waa có mì ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó? ⁴ Káa, à má éno, yo kù kaa ndâ có gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù tí nó ta rẹ̀ ndú gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù wálá nó, tacó yè? ⁵ Nò ṛo yo wálá tacó yè? Gbí có mì yo nò éno máa, gbèe 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí mbe 'dì gbí-o, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe kù 'viiki gbí ndâ có gbí òkò tí yo wálá? ⁶ Yo kù zò tí yo gbí òkò tí yo go ndâ sè! 'Duù loko ká mí tí ná'vìndí wó ta ngbàngà mí kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù lá!

⁷ Gbí bà jaka tí yo gbí òkò tí yo ta kpéétí yo ya tí gí gbí ngbàngà nò éno máa, 'bí i mbe lè gí kuu gbí òkò tí yo. À wálá nìkì mì yo a bà gbì gbí njembí yo gítí bà kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mí tí yo nó? À wálá nìkì a bà kùmùkù ndâ i mì yo mì ndâ 'duù? ⁸ Káa à kpónó gii dù gáá nó a yo ká gii loko kù bàkà vò i gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vìndí!

⁹ Yo nò ni lá máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mí Mbírì lá nó bà dù tí ndâ bòò gba mì Mbírì wálá nò lá? Yo sì 'bí 'duù 'ví eendi yo lá; ñinó a ndâ mbe kù gbètèkè tí ndú, ta ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì, ta ndâ mbe bàkà bangbaya, ta ndâ mbe kù sì ta ndâ ka ndú 'dakò, ¹⁰ ta ndâ mbe ngbà, ta ndâ mbe gbolò njembí, ta ndâ vò mbe njù pe, ta ndâ mbe 'dè vò có, gii je ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù; ndâ ña ndâ 'duù tí nó bà 'de bà dú tí ndâ i-zógó-zogo mì Mbírì

wálá. ¹¹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo táánò a ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ voló-volo 'duù tí nò náa ye 'deke ndú nò. Káa à gii caka tí ndú gí, à kaa ndú mò gí mì Mbíri gí, à gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kuro Mbíri ta rẹ mí Jézù tí Bindi-Mbíri, delẹ ta rẹ mí Bẹri-mi-Mbíri mì ndoo gí.

Yo si dii yo ti nda i ba ulu Mbiri

¹² «Ndâ i 'daá gí kuro ye káa ndâ i mbe 'vii ro 'bá,» káa ndâ i 'daá gí me ndâ i mbe koni 'duù lá. «Ndâ i 'daá gí kuro ye káa ndâ i mbe 'vii ro 'bá,» káa 'bí i gbaanjé mbe 'visi ye tí i-zógó-zogo mì wó nò wálá. ¹³ «I-zó-zò a i tacó bà zò gí gbí yì 'duù, yì 'duù delẹ a i tacó tí i-zó-zò,» káa Mbíri bà voloko gbí ndú só gí. Dii 'duù me i tacó bà gbètèkẹ lá. Dii 'duù a i tacó tí Mbe tí ndoo, bindi Mbe tí ndoo a i tacó tí dii 'duù, me i tacó bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nó lá. ¹⁴ Mbíri táánò 'vala Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú ndoo ta gbèe wotí tí nò náa yí 'vala ta Mbe tí ndoo nò gí.

¹⁵ Yo ñò ni lá máa dii yo a ndâ bà to tí Bindi-Mbíri? À má éno, ye kaa yo tí ndâ bà to tí dii Bindi-Mbíri nó wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe kú sì tí yo sàkàmàà, wàà? Gbaanjé lá! ¹⁶ Yo ñò ni lá máa, dii 'dakò ñinó mbe nanaka mí cikii nii ñinó mbe kú dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, gí tí gbèe dii ta nii tí nò gí nò, gí? Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri ngbàrángà'i éno máa, «Ndú só bà gí tí gbèe dii.» ¹⁷ Káa 'duù mbe nanaka mítí Mbe tí ndoo, njembí ndú bà dù ta yí ká gbaanjé.

¹⁸ Yo kii 'bà 'do tí bà gbètèkẹ tí yo. Ndâ 'bí ña vò i 'daá gí náa 'duù bàkà ndú kú dù a i kápí kú wó. Káa bà gbètèkẹ tí a vò i ñinó mbe ya ngéé gí gbí 'dóó dii wó. ¹⁹ Yo ñò ni lá máa, dii yo a nduúrù mì Bẹri-mi-Mbíri, tí Bẹri tí nó náa Mbíri je yí ji yo nó? Dii yo me 'dóó i mì yo lá. ²⁰ Yo a ndâ 'duù ñinó náa áá táánò sì tàkò yo ta mboo waa gí. À má éno, yo si dii yo tí i bà ulu Mbiri.

7

Có gití bà kò tí

¹ À má gití ndâ i tí nó náa yo cu wáràgà gití ndú ji ye nó, a tó có tacó tí 'duù bà gàà 'bí wó mítí nii lá. ² Káa, tacó wàa yo 'ví gbètèkẹ tí yo gbí òkò tí yo lá, à ñikì éno máa, 'dakò 'ví kò 'dóó nii mì wó, wàa nii 'ví kò 'dóó 'dakò mì wó. ³ 'Dakò 'ví biya nii mì wó gbí kpâ-sili lá, wàa nii delẹ 'ví biya 'dakò mì wó gbí kpâ-sili lá. ⁴ Nawù 'dakò me i ta muu wó tacó wàa yí 'ví biya tí ta kú wó gbí kpâ-sili nó lá. Mbe tí wó gbí kpâ-sili a kú wó. Kú nii delẹ 'ví biya nawù wó gbí kpâ-sili lá, tacó mbe tí wó gbí kpâ-sili a nawù wó. ⁵ 'Bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kò tí ndú gí nó 'ví nè-gbì-yì tí ka wó gbí kpâ-sili lá. Sè káa ñinó máa, ndú má toko a có éno máa, ndâ yì njèè gbí bà sili gí ta làmbu o, tacó bà si muu ndâ yì gití bà koro có gití bà 'deke tí ndâ yì ji Mbíri má kózò gí, ndâ yì 'ví gii toko ndi bà sili. À má me éno lá, Gba-vò-i bà ñonòkò muu ndú, náa njembí ndú má me fùlà-fùlà nò.

⁶ Ye kú zèè yo gití bà 'di có tí nó náa ye 'dè ji yo nò me ta gó lá, ye 'dè ká goólá 'duù ñò vò i gí káa yí kú kpo-gbì-tà-tù ndâ nambe wó nò. ⁷ Ye kùtáá má go Mbíri, wàa ye 'ví suu ta ndâ 'dakò 'daá gí ká go ye, à ñikì ngé ma. Káa có a ñinó máa, Mbíri njèè ndâ i-nambee mí wó ji

ndâ 'duù 'dáá gî tende-tende; yí je ji ndâ 'bí 'duù a ñinô, bindi yí gii je ji ndâ 'bí 'duù a ña ñizô.

⁸ Ye kú 'dè có ji ndâ banga, ta ndâ nawù ku, máa, à ñikí káa bà dù ndú ta kpéetí ndú, a go bà dù ye nô. ⁹ Káa bà dù ndú ta kpéetí ndú má kpò ndú gî, ndú 'ví kò tí ndú. Tacó à ñikí a bà kò tí á co tí bà si njembí ndú kú doo ta go bà 'de ka-sili.

¹⁰ Có kuu mì ye tacó bà 'dè ji ndâ 'duù ñinó mbe kò tí ndú gî nó, káa có tí nò me 'dóó có mì ye lá, a kòcò Mbíri náa yí 'dè éno máa, nawù 'dakò 'ví njè kù wó lá; ¹¹ káa yí má njè gî, yí 'ví kò 'bí ngú 'dakò lá, káa bà dù yí ta kpéetí wó má kpò yí gî, yí 'ví dele ndi wó gí 'bá mì ká 'dakò mì wó. 'Dakò delè 'ví njè nawù wó lá.

¹² Ye kpónó kú 'dè ji sè ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí yo nó a 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Ye kú 'vanda gbí ñinó me ndi kòcò Mbe tí ndoo lá. Ye kú 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ ná 'vindi mbe kú kili ta rè mì Bindi-Mbíri má kò ni ñinó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó, káa ni tí nò má ùnje bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví njè ni tí nò lá. ¹³ 'Bí ni gbaànjé 'do gbí òkò tí yo delè má kò 'dakò ñinó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá, káa 'dakò tí nó má ùnje gítí bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví njè 'dakò tí nò lá. ¹⁴ Tacó ndâ-'bí-lá, 'dakò tí nò mbe ùnje gítí Jézù lá nò ká kèjì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì nawù wó. Delè ndâ-'bí-lá, ni tí nò ká kèjì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì kù wó. À má me éno lá, ndâ 'vii mì yo bà dù me tí ndâ 'vii-ṛo-'bá lá. ¹⁵ Káa gbí ña bà kò tí tí nò, go bà sì 'bá má cee 'do tí 'duù ñinó náa yí ùnje gítí Jézù lá nó gî, wò tí mbe ùnje gítí Jézù 'ví si yí 'ví ya , tacó 'bí i mbe ẹre yo ta yí wálá. Káa Mbíri tè'è tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo. ¹⁶ Tacó wò tí ni ñò ni ta yè máa wò bà 'vala kù lo gí?

Yo 'di có mì Mbíri ta o 'dáá gî

¹⁷ Káa 'duù 'ví 'vala ká go ñinó náa Mbe tí ndoo cu mí gbí mbelè wó gî nó. Yí delè 'ví lí 'bí wó gí tà ña i ñinó náa Mbíri táánò tè'è tí wó gítí nó. Ñinó a có mì ye náa ye kú 'dè ji yo tí ndâ mbe kú kili ta rè mì Bindi-Mbíri gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. ¹⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo náa Mbíri táánò tè'è tí wó sì yí ya gí gbí gázâ gî 'ví nì nikalaká máa, «Ye táánò má ñò ni sàa ye bà ya gí gbí gázâ wálá,» nò lá. Káa 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázâ lá nó má ùnje gí tà é mì Mbíri gî, gbí nderè bà ya yí gí gbí gázâ káká'i wálá. ¹⁹ Tacó có ñinó náa à tí nó, a có bà kpolo tí ndâ có mì Mbíri, à me có bà ya gí gbí gázâ lá, à delè me có bà ya gí gbí gázâ lá nò lá. ²⁰ 'Duù 'ví dù ká go bà dù yí ta o tí nó náa yí táánò ù ta nje gí tà é mì Mbíri nó. ²¹ Wò táánò a i-zógó-zogo ta o tí nó náa Mbíri tè ta é tí lo nó? Mù mbí lo lá; wò má 'de kèjì bà njaanga miṛi lo 'do gbí bà dù tí i-zógó-zogo gî, njaanga miṛi lo. ²² Tacó 'duù ñinó táánò tí i-zógó-zogo náa Mbe tí ndoo tè'è tí wó nó, a 'duù mì Mbe tí ndoo náa yí njaanga wú 'do tí miṛi wó gí. Káa 'duù ñinó náa yí táánò ta o bà tè'è tí wó me i-zógó-zogo lá nó, gí tí i-zógó-zogo mì Bindi-Mbíri gî. ²³ Bindi-Mbíri táánò sì tàkò yo waa gí; à má éno, yo dù tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

²⁴ À má éno, wò 'ví dù ká tí wò tí nó táánò kuro bà tè'è tí lo mì Mbíri nó.

Có gítí ndâ mbe kò tí ndú lá, ta ndâ nawù ku

²⁵ À má gítí ndâ niî ñinó tí ndâ kùnga niî nó, có gítí ndú náa ye 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo náa ye 'ví 'vanda ndí ji ndú nò wálá. Có tí nó náa ye kpónó bà 'dè ji ndú nó, a 'dóó có mì ye gbí njembí ye tí 'duù tí nó náa a Mbíri ká ñò yè ɾo ye, bindi yí gù bàkà ye tí 'duù ñinó náa 'duù bà 'di có mì ye gí.

²⁶ Ye má zeke cè bà volo ndâ i kpónó kpòò, ye koɾo có máa, à nìkì máa 'duù 'ví dù ká tí ɲa i tí nó náa yí kpónó a yí nò. ²⁷ Wò tí 'dakò má kò niî gí, wò 'ví pà kpokèjì bà ñjè niî tí nò lá. Káa niî má mì lo gbí vò o tí nó kpónó nó má wálá, wò 'ví pà bà kò niî lá. ²⁸ Káa 'dakò má kò niî, yí bàkà me vò i lá. Niî delè má kò 'dakò, yí bàkà me vò i lá. Káa yí delè má dù tí kùnga niî, yí delè bàkà me vò i lá. Káa ndâ i mbe kù ba muu ndâ ndâ mbe kò tí me mbè. Tacó ènò, go bà yòòngò yo gítí bà kò tí tí ye wálá.

²⁹ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè ji yo nò éno máa, sè o gítí bà 'vala ndâ bu niî go ndâ banga dooko gí; ³⁰ ndâ mbe wa gbí goolá sé có tí ndú wálá; ndâ mbe kù ɲo 'di goolá tàkòcò ndú peteke lá; ndâ mbe si i, goolá ndâ i tí nó náa ndú si nó me ndâ i mì ndú lá; ³¹ ndâ mbe kù mà 'véle goolá ndâ i yè ɾo ndú lá. Tacó cè tí to tí nó bà ya gí kùɾo ta kòndi wálá.

³² Có gbí njembí ye éno máa, njembí yo 'ví mù gbaànjé lá. Njembí 'duù ñinó tí banga nó kù mù a i gítí nèté mì Mbe tí ndoo, tacó yí kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo. ³³ Káa njembí 'duù ñinó mbe kò niî gí nó kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò. Yí kù pà kpokèjì a i gítí bà peteke tàkòcò nawù wó. ³⁴ Ndâ kóró-koɾo có mì wó nje bá sósò'ò. À delè ká ènò ta ndâ niî. Njembí niî ñinó mbe kò 'dakò lá nó, ta njembí ngbutu 'viní, kù mù ká gítí có mì Mbe tí ndoo cuki. Káa njembí nawù 'dakò kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò, ta có gítí bà peteke tàkòcò kù wó. ³⁵ Ye 'dè có tí nó ji yo a i gítí mīri yo, ye 'dè me tacó bà ba muu yo lá. Ye 'dè a i tacó wàa kpokèjì mì yo 'ví dù ká jáá, wàa yo 'ví si ta njembí yo 'ví dù gítí bà koɾo có gítí Mbe tí ndoo ká gbaànjé.

³⁶ 'Dakò má 'vee có tí ngbutu 'viní tacó bà kò yí, káa 'dakò tí nó má ñò éno máa yí kù có ta 'viní tí nó me tí jáá kpokèjì lá, yí má ñò ni gí máa njembí yí me fùlà-fùlà, yí má 'dè có máa ndâ yí kò tí ndâ yí, ndú má kò tí ndú, à me vò i lá. ³⁷ Káa 'duù ñinó ta njembí wó a yú njembí, ta có mì wó ká gbaànjé nó, má eɾe muu wó gí, máa yí bà kò niî wálá, yí bàkà a tó i. ³⁸ Gbí có tí nó éno máa, 'duù mbe kò 'viní tí nó náa yí 'vee có tí wó nó bàkà a tó i. Káa 'duù ñinó mbe dù tí banga nó bàkà tó i me gbolò ndii mbe kò 'viní tí nó gí.

³⁹ Nawù 'dakò me ta muu wó tacó bà kò 'bí 'dakò si kù wó káa wuù nò lá. Káa ku má je kù wó gí, à káa có mì wó bà kò 'bí 'dakò. Káa 'dakò tí nó 'ví dù a mbe ùnje gítí Mbe tí ndoo. ⁴⁰ Káa ye koɾo có éno máa, áá bà nìkì tacó tí nawù ku tí nó káa bà dù ta kpéetí wó bindi ku 'dakò mì wó. Ye delè koɾo có máa, có gbí muu Bèri-mi-Mbíri ká go éno.

8

I-zò-zò náa à ci ji ndâ sú mbíri

¹ À má gítí có bà zò i-zò-zò ñinó náa à ci ji ndâ 'bí sú i tí nó náa ndâ 'duù bàkà tí ndâ mbíri mì ndú nó, «ndoo 'dáá gí ñò ni gí». Káa bà ñò i ni kù bàkà 'duù kù luguu tí wó máa yí ma. Káa à káa tó bà zè tí ká

kù banda i. ² 'Duù má kù koṛo có máa yì nò i ni gí, yí nò i tí nó ni tẹ go có tí nò náa yí kù koṛo nò lá. ³ Káa 'duù má zẹ Mbíri ta tó njembí wó, Mbíri nò 'duù tí nò ni gí.

⁴ À má gítí có bà zò i ñinó náa ndâ 'duù bàkà jì ndâ sú mbíri m̀i ndú nó, ndoo nò ni gí máa, 'bí yúco i kapí ndâ sú mbíri tí nò wálá. Tacó ndoo nò ni gí máa, cèe Mbíri ká gbaànjé. ⁵ Ndâ nò-go-mbíri tí nò tà má gbíri, ndú tà má muu to tí nó, ndâ mbíri tí m̀i ndâ mbe , ta ndâ mbe tí ndâ mbe me a mbè, ⁶ káa Mbíri m̀i ndoo tí Bu ndoo ká gbaànjé, tí mbe suu ndâ i 'dáá gí. Mbe tí ndoo delè ká gbaànjé, tí Jézù tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri suu ndâ i 'dáá gí ta rẹ wó, náa ndoo delè kù 'vala ká ta rẹ wó.

⁷ Kpèti ká éno, ndâ 'bí mbe ùnje gítí Jézù nò yúco tí nò ni kálásè. Có tí nò, máa ndâ sú mbíri tí nò a ndâ wu i nò, nanaka mí gbí muu ndú yee ká tí o bà cì ndú. Ndâ 'bí 'duù yee gbí ri tí nó wúnó nó má zò i náa à ci jì ndâ sú mbíri, ndú kù koṛo có máa ndâ yì zò bèjò mítí ndâ yì gí. ⁸ Káa à me i-zó-zò ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri lá. Ndoò má zò lá, 'bí i mbe ba muu ndoo wálá. 'Bí i delè náa ndoo bà 'de 'do gbí bà zò ngé má nò wálá.

⁹ Yo kpolo tí yo. Yo má kpolo tí yo lá, bà bàkà ndâ i m̀i yo go có m̀i yo gbí muu yo nò bà volo muu ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú nji'dí nò.

¹⁰ 'Bí 'duù ñinó ta njembí wó yù lá nó má nò wò tí 'duù ñinó mbe nò'o ni gí nó kù zò i bàndò bà ci i jì ndâ sú mbíri, yí bà koṛo có máa yè?

¹¹ À má éno, ná'vindí lo ñinó mbe nò'o ni lá, náa Bìndi-Mbíri cì tacó tí wó nó, gi'ri'o gí 'do gbí có m̀i lo tí mbe nò'o. ¹² Bà bàkà vò i mítí ndâ ná'vindí lo gbí ña kpokèjì tí nò, ta bà bàkà sé'i mí gbí njembí ndú, káa wotí tí ndú wálá, a bà bàkà vò i mítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Tacó éno, rẹ i mbe si ná'vindí ye 'ví bàkà vò i má a i-zó-zò, ye káká'i bà zò yá wálá, tacó wàa ná'vindí ye 'ví bàkà vò i lá.

9

Ndâ i ñinó náa à tí, ta ndâ nètè m̀i tú m̀i Bìndi-Mbíri

¹ Ye me 'duù ñinó mbe kù bàkà i go có m̀i ye náa à gbí muu ye nó lá? Ye me tú m̀i Jézù lá? Ye táánò nò Jézù tí Mbe tí ndoo ta ọ ye lá? Yo me ndâ i gbí bà ka wu'o m̀i ye náa ye ka ta rẹ m̀i Mbe tí ndoo nó lá? ² Ndâ 'bí 'duù kpèti má biya bà nò ye ni tí tú m̀i Jézù gí, vòo yo ñindi yo nò bà 'boo bà dù ye tí tú m̀i Jézù wálá, tacó yo a ndâ i gbí po ndi bà nò tú m̀i ye, náa ye nò ta rẹ m̀i Mbe tí ndoo.

³ Ñinó a có náa ye bà 'visi jì ndâ mbe kù 'vee gbí nje ye, éno máa, ⁴ yúco m̀i ze tacó bà zò i ta bà njù pe tàkò nètè m̀i ze wálá? ⁵ Ndâ nawù ze má a ndâ 'duù m̀i Bìndi-Mbíri, yúco m̀i ze tacó bà bala ndú wàa ze 'ví kù nò ta ndú a go ñindi ndâ 'bí ka ze mbe kù nò tú m̀i Jézù, ta ndâ 'bí ná'vindí Mbe tí ndoo, ta ndâ Kéfà, náa ndú kù me nó wálá? ⁶ Áá tóo káa ze ta Bàránábà cuki ká 'ví dù kù bàkà nètè gítí gùu nje ze wàa? ⁷ A àsikèri 'di jé ká kù pà 'dóo kpokèjì bà ko mboo nètè m̀i wó ta kpéeti wó? A mbe jì nji ngayi jé ká zò i 'do gbí 'dóo po nji m̀i wó lá? À mbe ko nò ngayi jé ká njù ngo kí ndâ nò m̀i wó lá?

⁸ A 'bí 'duù 'do muu to tí nó ká je wotí bà 'dè có tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó jì ye? Ñinó me gbèe có tí nó m̀i Mòze nó lá? ⁹ Tacó à cu mí gbí wàràgà m̀i Mòze máa, «'Duù 'ví ẹre nje mò'dú tí nó mbe kù gbì cú

nó lá.» À kpónó kpolo mì Mbírì me có tí mò'dú cuki? ¹⁰ Mòze 'dè có tí nò 'dáá gí me tacó tí ndoo lá? Mòze cu có tí nò mí gbí wáràgà a i tacó tí ndoo, tacó mbe jì nǎ kù koro có lǎ a i mítí i gbí po nǎ wó; bìndi mbe gbì cù kù koro có lǎ a i mítí bà ònó náa mbe nǎ bà je jì yí gí tàkò nèté mì wó nò. ¹¹ Káa à má a ze ká rò nǎ ònó bà je jì yí gí tàkò nèté mì wó nò. ¹² À má mì ndá 'bí ka ze mbe kù ma có mì Mbírì jì yo a yúcó tacó bà 'de ndá i tí nò 'do mì yo, yúcó mì ze me gbolò ndii ònó ndú lá?

Ta ndá ònó ònó 'dáá gí, ze 'vee bà yúcó mì ze nò lá. Ze kù kòndò ndá i 'dáá gí, tacó wáa ze 'ví volo ta kpokèjì bà ma Banga-Ŋú-Có mì Bìndi-Mbírì jì yo lá. ¹³ Yo ònó ni ngbáràngà'i gí, máa, ndá 'duù tí nò mbe kù bàkà nèté gbí ndùgù 'bá-Mbírì nò kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká gbí ndùgù 'bá-Mbírì, káa ndá mbe kù waa mbelè mí bàndò bà ci i jì Mbírì kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká bàndò bà waa mbelè jì Mbírì. ¹⁴ Bìndi-Mbírì delè gii 'dè káa gbèe ònó có tí nò máa, ndá 'duù tí nò mbe kù ma Banga-Ŋú-Có nò 'ví zò i 'do gbí bà ma Banga-Ŋú-Có.

¹⁵ Káa ye kpónó kù zò i me 'do gbí nèté bà ma Banga-Ŋú-Có go có tí nò náa Bìndi-Mbírì 'dè nò lá. Ye delè kpónó kù cu wáràgà jì yo me tacó bà yù i-zó-zò 'do tí yo nò lá. Tacó a niki káa bà cì ye ta go á co tí bà ma Banga-Ŋú-Có mì ye jì yo tacó i-zó-zò. ¹⁶ Ye bà wu gbí tí ye máa ye a mbe ma Banga-Ŋú-Có nò wálá. Tacó bà ma Banga-Ŋú-Có a nèté náa a Bìndi-Mbírì ká cu nanaka mítí ye. ¹⁷ Ye kùtáa má kù bàkà nèté bà ma Banga-Ŋú-Có 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye, ye bà zò i 'do gbí gí. Káa à me ènò lá. Có a ònó máa, bà ma Banga-Ŋú-Có a nèté náa Mbe tí ndoo ká le mítí mǎ ye go wú, náa kpokèjì bà ja mǎ ye 'do gbí wálá nò. ¹⁸ À má ènò, ye bà 'de gbí bà ma Banga-Ŋú-Có a yè? Ye bàkà nèté bà ma Banga-Ŋú-Có jì ndá 'duù ká sínò. Ye bà 'vee bà i gbí bà ka wu'o mì ye wálá.

¹⁹ Ye me i-zógó-zogo mì ndá 'duù lá, káa ye gii si tí ye tí i-zógó-zogo mì ndá 'duù, tacó wáa, ye 'ví 'de ta tó lǎ 'ví gítí bà zaa ndú jì Bìndi-Mbírì. ²⁰ Ze má ta ndá Jùdáyà, ye kù bàkà tí ye tí Jùdáyà, tacó wáa ye 'ví 'de ta lǎ 'ví gítí ndú. Ze má ta ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze, káa ye me mbe kù ru ndi có mì Mòze lá, ye delè kù bàkà go có mì Mòze, tacó wáa ye delè 'ví 'de ta lǎ 'ví gítí ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze. ²¹ Ze má ta ndá 'duù ònó mbe kù bàkà nèté me ta có mì Mòze lá nò, ye bàkà nèté ta có mì Mòze lá. ²² Ze má ta ndá 'duù ònó ta wotí tí ndú wálá nò, ye bàkà tí ye tí mbe wotí lá. Ye kù me ndá i tí nò 'dáá gí tacó bà 'de ta lǎ 'ví gítí bà 'vala ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú.

²³ Ye kù bàkà ndá i tí nò 'dáá gí ta rẹ̀ mì Banga-Ŋú-Có, tacó wáa ye 'ví 'de ta tó i gbí Banga-Ŋú-Có. ²⁴ Yo ònó ni gí máa, ndá 'duù má kù gbòò'bè, à kù je i ká jì 'duù ònó mbe kpò ndá ka wó 'dáá gí nò? ²⁵ Ndá mbe kù gbòò'bè 'dáá gí kù ru káa ndi có tí nò náa à 'dè jì ndú, máa ndú 'ví bàkà go yí nò. Ndú kù bàkà go có tí nò tacó bà 'de i ònó mbe dù tí ká lá nò. Káa ndoo kù 'de gbí bà gbòò'bè ònó ndoo a i ònó mbe dù tí ká lá nò. ²⁶ Tacó ènò, ze má kù gbòò'bè bà ò ngèlè ta 'duù, ye kù ò ngèlè me ká maa ènò gí ká lá. Ze delè má kù dómò tí ze ta 'duù, ye dómò kùngà to lá. ²⁷ Ye kù kpolo tí dii ye, tacó wáa ye ta o 'dáá gí 'ví bàkà tí go có mì ye gbí muu ye. Tacó ndá-'bì-lá, ye kù ma Banga-Ŋú-Có jì ndá 'bí ka ye káa i ta rẹ̀ ye gbí Banga-Ŋú-Có tí nò náa ye kù ma nò wálá.

10

Yo 'ví ùlù ndâ sú mbírì lá

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí ña i tí nó mbe 'de ndâ ká gù ndoo dígísèé si ndú gbí kángáá nga ngoò nó kuu tí ye, ndâ ná 'vindí. Mbírì dígísèé kù tubà kpokèjì jì ndú ta bà si kùlù mù kù tè kùro ndú; Mbírì delè gii si ndú 'dáá gí di Bì-bi Kàpá gí tito ta o bà ñjè nó mì ndú 'do Mási ri ta vò i tí ndú wálá. ² Mbírì táánò caka tí ndú 'dáá gí ta rè mì Mòze mí gbí kùlù mù, delè mí tà ngo gbí pù Bì-bi Kàpá. ³ Ndú táánò 'dáá gí zò gbèe i-zó-zò tí nó mbe gí jì ndú 'do mì Mbírì nó gí. ⁴ Ndú delè 'dáá gí ñjù gbèe ngo tí nó mbe gí jì ndú 'do mì Mbírì nó gí. Ndú táánò kù ñjù ngo 'do gbí díí mì Mbírì mbe kù ko tàkò ndú muu nó nò. Díí tí nò táánò a Bindi-Mbírì. ⁵ Kpétí ká ènò, tàkòcò Mbírì táánò peteke gítí ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú lá. Tacó ènò, ndâ 'duù tí nò náa tàkòcò Mbírì peteke gítí ndú lá nò, gii cì ká kpàsilàà ta muu nó gbí kángáá nga ngoò.

⁶ Ndâ vò i tí nò táánò mbe 'de ndâ 'duù tí nò náa tàkòcò Mbírì peteke gítí ndú lá nó kù tubà jì ndoo, máa, ndoo 'ví dù ta go ndâ vò i go ñindi ndú dígísèé nò lá. ⁷ Ndoò delè 'ví kucuku muungbó ndoo mí kùro ndâ 'bí sú mbírì, go i mì ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dígísèé á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù gii kì tí ndú to, ndú gii zò i, ndú gii ñjù pe, bindi ndú gii a gí yaà gí bà dù ñjù kùro ndâ sú mbírì,» nó lá. ⁸ Ndoò 'ví gbètèkè tí ndoo gbí òkò tí ndoo, go ña i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú dígísèé náa ku gii zì ta ndâ 'duù 'do tí ndú 23,000 gbí gbèe ñi, nó lá. ⁹ Ndoò 'ví tala wotí mì Mbe tí ndoo, go i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé nó lá, tacó ndâ kpoo gii mì ndâ mbe tala yí nò léé gí. ¹⁰ Yo 'ví 'dè ngùrù-ngùrù có gítí Mbírì lá, tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé bàkà ènò, bindi mbe voloko gbí ndâ i gii voloko gbí ndú léé gí.

¹¹ Ndâ i tí nò bàkà tí mítí ndú dígísèé tacó bà tubà jì ndâ 'bí 'duù. Bindi à gii cu ndú mí gbí wàràgà tacó bà cì ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó jé'déé gí nje o kùro ndòngbù o nò.

¹² À má ènò, 'duù ñinó mbe kù kojo có éno máa, yì kpónó a i gbí òkò tí yo nó, 'ví kpòlo tí wó, má wálá yí bà 'va tí wó to. ¹³ Ndâ i ñinó mbe kù yòngò wò gítí vò i nó káa gbèe ndâ i tí nó mbe kù yòngò ndâ 'bí 'duù go wò nò 'dáá gí gítí vò i. Káa wò 'ví tee mí gbí muu lo éno máa, Mbírì bà si 'bí i 'ví yòngò wò gítí vò i ndii muu wotí mì lo wálá. Tacó ta o tí nó náa 'bí i má kù yòngò 'duù gítí vò i nó, Mbírì bà tubà kpokèjì bà kpò muu i tí nó jì yí gí.

¹⁴ À má ènò, ye kù kpo-gbì-tà-tù yo, máa, yo dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndâ sú mbírì, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Ye kù 'dè có jì yo tí ndâ 'duù ñinó ta muu kuu tí yo nò. À má ènò, yo 'viiki gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nò. ¹⁶ Ndoò má kù zèè 'visí tí nó náa Mbírì je jì ndoo tí i-nambeè, náa ndoo kù 'dè ñikì maa jì Mbírì ta o tí nó náa ndoo kù zèè nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà ñjù mbelè Bindi-Mbírì lá? Káa kù kò tí nó náa ndoo kù k'viki gbí nó, ndoo kù gbo nò me gbí bà zò dii Bindi-Mbírì lá? ¹⁷ Kù kò tí nó náa ndoo ta ña mbè muu ndoo nó kili gí bà zò nó lé má ká gbaànjé, gbí éno máa, ndoo 'dáá gí a gbèe dii. Tacó ndoo 'dáá gí gbo ká mí gbí gbèe kù kò.

¹⁸ Yo koṛo muu yo á gítí ndá Ìzìriyèlì gí. Bàndò bà ci i jì Mbírì mí ndá 'duù tí nó táánò mbe kù kili kù zò gbèe nò tí nó náa à waa mbelè wó jì Mbírì nó me ká gbaànjé lá? ¹⁹ Gbí có tí nó kpónó náa ye 'dè nò máa yè? À gbí tù yo éno máa, mbelè tí nó náa à waa jì sù mbírì nó a cèe i, wèè, sù mbírì tí nó a cèe i? ²⁰ Gbí có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nò gbaànjé me éno lá. Gbí a i éno máa, à kù ci ndá nò tí nó náa ndá 'duù tí nó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá waa mbelè ndú nó, a i mítí ndá bàndò bà ci i jì ndá sù mbírì, me jì Mbírì lá. Káa go bà nì kaà mì yo ta ndá sù mbírì tí ye wálá. ²¹ Yo bà zèè 'visì mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zèè 'visì mì ndá sù mbírì ká tí tó nò wálá. Yo delè bà zò i mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zò i mì ndá sù mbírì ká tí to nò wálá. ²² À tí ndoo a go bà tanga Mbírì gítí bà tò kii? Wotí tí ndoo ndii yí gí?

²³ Ndá 'duù kù 'dè có máa, «À ká go có mì ndoo bà bàkà ndá i nìno 'dáá gí náa à gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá gí me káa ndá tó i lá. «À ká go có mì ndoo bà bàkà go nìno á gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá me káa ndá i mbe konì ndoo lá. ²⁴ Káa 'duù 'ví koṛo tó i me ká gítí mīrì wó cuki lá. Yí 'ví koṛo jì ndá 'bí ka wó delè.

²⁵ 'Duù 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà zò yá nìno náa yí sè 'do bàndò bà waa nò nó lá. ²⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «To tí nó, ta ndá i muu to tí nó 'dáá gí, a ndá i mì Mbírì.»

²⁷ 'Bí 'duù nìno náa yí me mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó má tè'é tí lo gítí i-zó-zò á 'bá mì wó, wò má ya gí kà, wò 'ví 'vee rẹ̀ ọ̀ a i-zó-zò tí nó mbe yee kùro lo gí nó lá. ²⁸ Káa 'bí 'duù tí ka lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, náa njembí wó yù lá, má 'dè có jì wó máa, «À ci i-zó-zò tí nó jì ndá sù mbírì gí,» wò 'ví zò i-zó-zò tí nó lá, tacó tí wó, delè gítí có mì njembí. ²⁹ Ye kù nì me njembí lo lá. Ye kù nì a njembí ka lo tí nò. Tacó rẹ̀ i tí nó bà si ye 'ví bàkà nètè ta có mì 'bí ka ye nò 'ví dù a yè? ³⁰ Ye lé má 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó i-zó-zò tí nó náa ye zò nó gí, à je 'bí 've 'duù gítí bà 'vee gbí nje ye tacó bà zò i tí nó náa ye 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó gí nó a yè?

³¹ Wò má kù zò i, zò ta bà ùlù Mbírì. Wò má kù njù i, njù ta bà ùlù Mbírì. ³² Wò 'ví kpolo tàkòcò ndá Jùdèyà lá; wò 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù nìno náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó lá; wò delè 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ Bìndi-Mbírì nó lá. ³³ Yo 'ví tala bà peteke tàkòcò ndá 'duù 'dáá gí gbí ọ̀ a ndá i 'dáá gí á go nìno náa ye kù bàkà nò. Ye kù pà tó i me ká gítí mīrì ye cuki lá. Ye kù pà tacó tí ndá 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví 'de ta 'válá.

11

Ndá kpokèjì bà ùlù Mbírì

¹ Yo dù tí ndá mbe mèlè ndi ye, á go bà dù ye tí mbe mèlè ndi Bìndi-Mbírì nò. ² Ye kù ùlù yo, tacó mbí yo kuu tí ye ta o 'dáá gí, delè tacó yo kù ru káa ndi kpokèjì tí nó náa ye táánò tubà jì yo nò.

³ Káa à gbí njembí ye a go bà 'dè có jì yo máa, yo 'ví nò ni éno máa, Bìndi-Mbírì a gba mì ndá 'dakò 'dáá gí, káa 'dakò a gba mì nawó wó, bìndi Mbírì a gba mì Bìndi-Mbírì. ⁴ Tacó éno, 'dakò má 'deke tí wó jì Mbírì ta i tí muu wó, yí delè má ma có mì Mbírì kùro ndá mbè 'duù ta i tí muu wó, gbí éno máa, yí si Mbírì tí i lá. ⁵ Káa nì má 'deke tí wó

ji Mbíri ta i tí muu wó wálá, yí delè má ma có mì Mbíri mí kùro ndá mbè 'duu mbe kili kù bàkà i-Mbíri, gbí éno máa, nií tí nò si kù wó tí i ọo wó lá. Njìndò ká goolá nií tí nò ta kùsu muu wó nò. ⁶ Tacó nií má gala bòngò mítí muu wó lá, à 'vii ta yí káa bà 'dii muu wó gí. Káa bà 'dii muu nií lè má a có nò, bà waa tí se muu wó gí to delè má a có nò, à nìkì éno máa yí gala bòngò mítí muu wó.

⁷ Dakò 'ví te i mítí muu wó ta o tí nó náa yí má kù 'deke tí wó ji Mbíri nó lá, tacó 'dakò a ngba Mbíri, yí delè a cè kózò tí Mbíri, káa nií a ngba 'dakò. ⁸ Tacó Mbíri táánò suu 'dakò me 'do tí nií lá, yí suu a nií 'do tí 'dakò. ⁹ Mbíri delè táánò suu 'dakò me tacó tí nií lá, yí suu a nií tacó tí 'dakò. ¹⁰ À má éno, nií 'ví gala bòngò mítí muu wó, delè tacó tí ndá basili mì Mbíri.

¹¹ Kpétí ká éno, à má kùro Mbíri, 'bè gbí òkò tí ndá 'dakò ta nií wálá. ¹² Tacó Mbíri táánò suu nií 'do tí 'dakò, káa a nií kpónó ká kù jò 'dakò. Káa ndá i 'dáá gí gí 'do mì Mbíri.

¹³ Yo koṛo muu yo ta kpéétí yo gi; à me có nò tacó tí nií bà 'deke tí wó ji Mbíri ta bòngò tí muu wó wálá nò lá? ¹⁴ Gbàyi-gbàyi se muu a i mì ndá 'dakò? ¹⁵ Káa à má tí muu nií, à me i banga mì wó lá? Káa Mbíri je gbàyi-gbàyi se muu ji nií tacó bà ngùù kùsu muu wó.

¹⁶ Káa à má nje 'duu a kponje gítí có tí nò, có náa ye bà 'visi gí tàkò có mì 'duu tí nó máa, ze nò 'bí tàkì gítí kpokèjì bà ùlù Mbíri ni kápí nìndò lá. Ndá 'duu mì Mbíri mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri delè nò ni ká lá.

Kô-njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁷ Káa à má gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji yo nó, ye bà ùlù yo wálá. Tacó bà kili yo ta bà muu yo tí ndá mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri kù gí je ta vò i me gbolò ndii tó i gí. ¹⁸ Kpédélé có náa ye bà 'dè ji yo a nìndò máa, ye 'di có éno máa, à lá gbí òkò tí yo ká a 'bè ta o tí nó náa yo má kù kili ta bà muu nò. Káa ye koṛo có máa, kòcò yúco kuu gbí có tí nó náa ye 'di nò. ¹⁹ 'Bè bà dù kuu gbí òkò tí yo ta 'vèrè tí wálá. Tacó wàa, à 'ví nò ta ndá 'duu nìndò gbí òkò tí yo tí ndá mbe yúco nó ni ngbàrángà'i. ²⁰ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo nó, yo kù zò ndi yo me kô-njewu mì Mbe tí ndoo lá. ²¹ Tacó ye 'di có máa, ndá 'bí 'duu gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí kù sù go, tacó yo kù jòò i-zó-zò jóó-jòò, káa ndá 'bí 'duu nìndi ndú kù sa ta pe. ²² A yè ká tí yo! 'Dóó 'bá mì yo, tí bàndò bà zò i ta bà nju i, ká mì yo wálá, wèè, à gbí njembí yo a có bà te nò mí ọo ndá 'duu mì Mbíri mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri nó, ta ndá 'duu nìndò gbí òkò tí yo tí ndá mbe yè nò?

²³ Tacó ye táánò nìbà ji yo káa có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò nìbà ji ye nò, máa, Mbe tí ndoo tí Jézù, ta bèbìlì tí nó táánò náa à ba ta ngbù wó nó, je kù kô, ²⁴ yí gii 'dè nìkì maa ji Mbíri, yí gii ki gbí, bìndi yí gii 'dè có máa, «Njìndò a dii ye tí nó tacó tí yo nò, yo zò tacó bà 'va mbí yo tí ye.» ²⁵ Yí gii je 'visi á bìndi bà zò kô-njewu gbí gbèè nja kpokèjì tí nò, bìndi yí gii 'dè có, máa, «'Visi tí nó a 'visi bà nju ngú mùkà mì Mbíri ta yo ta mbelè ye. Ta o tí nó náa yo má kù nju 'visi tí nó, yo 'ví nju tacó bà 'va mbí yo ye.» ²⁶ Tacó ta o tí nó náa yo má kù zò kù kô tí nò, yo delè má kù nju 'visi tí nó nó, yo kù ma nò a có ku Mbe tí ndoo yee tí o bà gí yí. ²⁷ À má éno, 'duu má zò kù kô mì Mbe tí ndoo, yí delè

má nǹù 'visí mì wó me gbí ña kpokèjì ñìnó náa à tí nó lá, 'duù tí nó bàkà i-nò gítí ndá dìi ta mbelè Mbe tí ndoo gí.

²⁸ À má éno, 'duù 'ví koṛo gbí kongbó wó kùro bà zò kù kô tí nó, delè kùro bà nǹù 'visí tí nó. ²⁹ Tacó 'duù má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà zò kù kô tí nó lá, yí delè má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà nǹù 'visí tí nó lá, yí zò nó a bà waa có mítí wó, yí delè nǹù nó a bà waa có mítí wó. ³⁰ Nìnò a gbí nderè có tí nó náa ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo ká zò-zò ta nò 'o tí ndú; ku delè kù mii ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo nó ká nó. ³¹ Ndoò kùtáá má 'viiki gbí kongbó ndoo léé éno kùro bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yí bà waa có mítí ndoo wálá. ³² Káa Mbe tí ndoo má waa có mítí ndoo, yí bàkà éno tacó bà je muu ji ndoo, tacó wàa, à 'ví waa có mítí ndoo go i mì ndá 'bí 'duù lá.

³³ À má éno, yo má kili tacó bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yo 'ví ù ndi ndá 'bí ka yo kùro bà 'bità bà zò i, ndá ná 'vindí. ³⁴ Káa à má a go ká tí 'duù, si yí 'ví yè yì wó 'do 'bá mì wó kùro bà kili yo gítí i-zó-zò mì Mbe tí ndoo. Tacó wàa, Mbe tí ndoo 'ví waa có mítí ndoo tacó bà zò gàmàtà lá. Ye bà 'dè có gítí sè ndá 'bí i ji yo ta o tí nó náa ye má ya gí mì yo ká gí.

12

Ndá i-nambeè 'do mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má gítí ndá i-nambeè mì Mbíri, go bà ngùù có 'do tí yo tí ye wálá, ndá ná 'vindí. ² Yo ñò ni gí, máa, ta o tí nó táánò si yo ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndá sú mbíri ta nje tí ndú tacó bà 'dè có wálá nó soloko yo 'do tí jáá kpokèjì gí. ³ Káa ye kpónó kù bàkà yo 'ví ñò ni éno máa, 'bí 'duù mbe kù 'dè có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri jé mbe 'dè có máa, «Mbíri ì nǹà mítí Jézù gí,» nó wálá. 'Bí 'duù delè jé mbe 'dè có máa, «Jézù a Mbe tí ndoo,» nó wálá, sè káa ñìnó máa a Bèri-mì-Mbíri ká je wotí bà 'dè éno ji yí.

⁴ Ña ndá i-nambeè mì Mbíri tende-tende, náa gbèe Bèri tí nó kù njèè ji ndá 'duù. ⁵ Ña ndá kpokèjì bà bàkà nèté tende-tende, káa ndoo kù bàkà ndú 'dáá ká ji gbèe Mbíri. ⁶ Ndá cè bà bàkà i tende-tende, káa à káa gbèe Mbíri ká kù bàkà ndá i tí nó ji ndá 'duù. ⁷ Mbíri túbà tí Bèri mì wó ji ndá 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, tacó wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví 'de i gbí wó. ⁸ Bèri-mì-Mbíri kù je ji 'bí 'duù a bà 'di gbí-o tacó bà kpo-gbí-tà-tù ndá 'duù. Gbèe Bèri tí nó gùl je ji 'bí 'duù a muu tacó bà ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù. ⁹ Yí gùl je ji 'bí 'duù a bà tee njembí mítí Mbíri, bìndi ji 'bí 'duù a wotí bà 'vala ndá 'duù 'do gbí nò 'o. ¹⁰ Yí gùl je ji 'bí 'duù a wotí bà bàkà ndá seṛè, ji 'bí 'duù a wotí bà ma có mì Mbíri, ji 'bí 'duù a muu tacó bà ñò 'bè gbí òkò tí ndá bèri ni, ji 'bí 'duù a wotí bà 'dè ndá tende ña nje có, bìndi ji 'bí 'duù a muu tacó bà 'dè gbí ndá tende ña nje có. ¹¹ Gbèe Bèri tí nó gbaànjé nó bàkà nèté bà njèè ndá i tí nó gbaànjé-gbaànjé ká 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó.

Ndá bà to me mbè tí gbèe dìi

¹² Dìi 'duù ká gbaànjé, káa ndá bà to tí me mbè, káa ndá bà to tí nó mbe me mbè nó 'dáá káa gbèe dìi. À delè go éno ta Bìndi-Mbíri; yí a gbèe dìi, ta ndá bà to tí wó me mbè. ¹³ Tacó gbèe Bèri tí nó táánò

mbe caka tí ndoo nó, caka tí ndoo tacó bà bàkà ndoo tí gbèè dii Bìndi-Mbírì. Ndoò má a ndâ Jùdèyà, ndoo má a ndâ Ìgírìgì, ndoo máa ndâ i-zógó-zogo, ndoo má me ndâ i-zógó-zogo lá, áá táánò je jì ndoo 'dáá gí káa gbèè Bèrì wàa ndoo 'ví n̄jù .

¹⁴ Dii 'duù me káa gbèè bà to tí wó lá, a ndâ bà to me mbè. ¹⁵ Kpázà kò 'duù kpónó má 'dè có máa, «Ye me 'bì 'duù lá, à má ènò ye me bà to tí dii 'duù lá,» ñìnò bà dù me có mbe si yí 'ví dù tí bà to tí dii 'duù lá ká nò lá. ¹⁶ Tù 'duù delè má 'dè có máa, «Ye me bà to tí dii 'duù lá, tacó ye me ɾo 'duù lá,» ñìnò bà dù me có mbe tii yí 'do tí bà dù tí bà to tí dii 'duù ká nò lá. ¹⁷ Ndâ bà to tí dii 'duù táánò 'dáá má káa ɾo wó, 'duù tí nò bà 'di có ta yè? Káa ndâ i tí dii 'duù táánò 'dáá má káa tù, 'duù tí nò bà ñò ndâ i ta yè? ¹⁸ Káa Mbírì kpoko ndâ bà to tí dii ndoo mítí ndoo ká go có mì wó gbí njembí wó. ¹⁹ Yí táánò má suu ndâ bà to tí dii ndoo 'dáá ká tí gbèè ña i, dii ndoo táánò bà dù go yè? ²⁰ À má go ñìnò kpónó nó, ndâ bà to tí dii 'duù me mbè, káa dii 'duù ká gbaànjé.

²¹ Wotí bà 'dè có mì ɾo 'duù jì 'bì wó máa, «Nètè mì ye ta wò wálá,» nò wálá. Wotí bà 'dè có mì muu delè jì ndâ kpázà kò máa, «Nèté mì ye ta yo wálá,» nò wálá. ²² Có kpónó giù dù a ñìnò máa, ndâ bà to ñìnò tí dii ndoo mbe me délékè nó, a ndâ bà to ñìnò náa ndú má wálá, káa ndoo wálá nò; ²³ bìndi ndâ bà to ñìnò náa ndoo si ndú tí cèe i lá nó, a ndâ ñìnò náa ndoo kù kpolo tí ndú tí kpoò; káa ndâ bà to ñìnò tí ndâ bà nò nó, a ndâ bà to ñìnò náa ndoo kù ngùu ndò 'do ɾè ɾo ndâ 'duù, ²⁴ ndii ndâ banga bà to gí. ²⁵ Káa Mbírì suu dii ndoo, bìndi yí giù te duù mítí ndâ bà to ñìnò náa có tí ndú kpolo maa-maa lá nò. À má ènò, 'bè 'ví dù gbí òkò tí ndâ bà to tí dii 'duù lá, tacó wàa ndú 'dáá gí 'ví bàkà nètè toko gbaànjé. ²⁶ 'Bí bà to tí ndoo gbaànjé má kù mìlìsé, sè ndâ 'bí bà to tí ndoo 'dáá gí delè kù mìlìsé. Káa à má kù ùlù 'bí bà 'bí to gbaànjé, sè ndâ 'bí ñìnò 'dáá gí ta líkí'ò tí ndú.

²⁷ Yo kpónó toko gbaànjé 'dáá gí bàkà a gbèè dii Bìndi-Mbírì. Káa yo gbaànjé-gbaànjé a ndâ tende bà to tí wó. ²⁸ Bìndi gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, Mbírì bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ tú mì Jézù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe ma có mì wó tí Mbírì, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe nìbà i, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà serè, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'ò, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe koni ndâ 'duù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà ndâ 'duù 'ví bàkà nètè toko gbaànjé, bìndi ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña nje có. ²⁹ Yo 'dáá gí a ndâ tú? Yo 'dáá gí a ndâ mbe ma có mì Mbírì? Yo 'dáá gí a ndâ mbe nìbà i? Áá mì yo 'dáá gí a wotí bà bàkà ndâ serè? ³⁰ Yo 'dáá a ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'ò? Yo 'dáá gí a ndâ mbe 'dè ndâ 'bí tende nje có? Yo 'dáá gí a ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende nje có? ³¹ Yo koɾo có gítí ndâ i-nambee ñìnò á gàà gí yaa nò.

Ye kpónó bà túbà kpokèjì ñìnò mbe nìkì ngé ndii gí nó jì yo.

13

Tó bà zè tí

¹ Ye kpètí má ni bà 'dè ndâ kpíkpa'dà ña nje có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìndi ye giù 'dè nje có mì ndâ basili toko mítí ndú, káa njembí ye me njembí ba zè Mbírì lá, Mbírì niki lá, ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò gbí tù Mbírì ká go mòngò gbí tù bô. ² Ye kpètí káa mbe 'dè

kòcò ta wotí m̀ Bèrì-m̀-Ìm̀b̀ìr̀ì, Bèrì kp̀ètí má je jì ye káa muu tacó bà 'dì gbí ndá có kóó m̀ M̀b̀ìr̀ì 'dáá g̀ì, yí delè kp̀ètí má je jì ye káa bà tee njembí ye mítí M̀b̀ìr̀ì tí ña ñ̀ǹò náa ye kù m̀eṛ̀èkè a ndá kpo-kpò gú 'do tí b̀à̀ndò m̀ ndú nó, káa njembí ye má me njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì lá, ye jéé kùro M̀b̀ìr̀ì me i lá. ³ Ye kp̀ètí má njèè ndá i m̀ ye 'dáá g̀ì jì ndá mbe yè, ye kp̀ètí má si à 'vì doo ye ta wu, wàa ye 'vì c̀ì g̀ì, káa njembí ye me njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì lá, ndá i tí nò náa ye bàkà nò me tó i jì ye gbaànjé lá.

⁴ Njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì a bà kòndò tí, ta bà bàkà nambeè. Njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì me kù lá, njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì me bà wu gbí tí 'duù ta kpééti wó lá, ⁵ njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì me bà 'dè mbè có lá, à delè me ju njembí lá. Njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì me bà nanaka muu mítí i ñ̀ǹò mbe nìkì ká tí lo ta kpééti lo nó lá; à me bà dù tí g̀í_r̀ì'dú lá, à delè me bà mò ndá 'duù 'do tí lo g̀ì 'dè lá. ⁶ Njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì me bà dù ta líkí'o bà bàkà vò i lá; njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì a bà dù ta líkí'o bà bàkà i ñ̀ǹò dú nó. ⁷ Njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì tí muu ndá i 'dáá g̀ì, ùnje gítí ndá i 'dáá g̀ì, koṛo có l̀ì mítí ndá i 'dáá g̀ì, kòndò ndá i 'dáá g̀ì.

⁸ Bà ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì bà cee g̀ì, bà 'dè ndá tende ña nje có bà cee g̀ì, bà dù ta muu tí 'duù bà cee g̀ì, káa ndòngbú bà dù ta njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì wálá. ⁹ Tacó mbe ñò M̀b̀ìr̀ì ni cee jé wálá, mbe ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì ta kábà delè jé wálá. ¹⁰ Káa ta o tí nó náa i ñ̀ǹò ta bà lè tí wálá nó bà g̀ì nó, i ñ̀ǹò ta bà lè tí nó bà cee g̀ì.

¹¹ Si ye táánò gbí 'v̀ìi nó, ye kù 'dè có ká go i m̀ 'v̀ìi, ye kù koṛo có ká go i m̀ 'v̀ìi, ye kù 'v̀ìi kù 'v̀ìi kù gbí có ká go i m̀ 'v̀ìi. Káa ye kpónó m̀ g̀ì g̀ì tí 'dakò g̀ì, ye g̀ì si ndá i-'v̀ìi 'dáá g̀ì mí to g̀ì. ¹² Ndoò kpónó kù ñò cè tí M̀b̀ìr̀ì me ngbáràngà'i lá; ndoo kù ñò yí ká t̀urúwàà go i gbí 'dèèngámbe nò. Káa ndoo kèjì g̀ì bà zeke gbíro ndoo ta ndú. Ye kpónó ñò yí ni cee lá, káa ye kèjì g̀ì bà ñò yí ni cee a go ñ̀ǹò náa yí kpónó ñò ye ni cee ta ndá có gbí njembí ye 'dáá g̀ì nò.

¹³ Káa ndá i ñ̀ǹò náa ndú kpónó kuu tí nó, a bà tee njembí mítí M̀b̀ìr̀ì, ta bà koṛo có l̀ì mítí M̀b̀ìr̀ì, g̀ì je njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì; káa kpólò-kpòlo i gbí òkò tí ndá i tí nò ta'ò nò 'dáá g̀ì a njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì.

14

Ndà 'bí i-nambeeè kpòò 'do m̀ Bèrì-m̀-Ìm̀b̀ìr̀ì

¹ Yo ka wu'o tacó bà 'de njembí bà zè M̀b̀ìr̀ì. Yo delè 'vì koṛo có tí kpòò gítí ndá i-nambeeè m̀ M̀b̀ìr̀ì. Káa yo 'vì koṛo có gítí bà ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì ndii ndá 'bí i 'dáá g̀ì. ² 'Duù ñ̀ǹò mbe kù 'dè ndá tende ña nje có nó kù 'dè có me jì ndá 'duù lá, yí kù 'dè có a i jì M̀b̀ìr̀ì. Tacó 'duù mbe 'dì gbí có tí nò náa yí kù 'dè nò wálá, tacó yí kù 'dè a ndá có kóó m̀ M̀b̀ìr̀ì ta wotí m̀ Bèrì. ³ Káa mbe kù ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì kù 'dè có a i jì ndá 'duù, yí kù koni a ndá 'duù, yí kù je a wotí jì ndá 'duù, yí delè kù 'dèè a njembí ndá 'duù. ⁴ 'Duù ñ̀ǹò mbe kù 'dè ndá tende ña nje có nó kù koni káa tí wó ta kpééti wó cuki, káa mbe kù ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì kù koni a ndá mbe kù kili ta r̀è m̀ B̀ìndi-M̀b̀ìr̀ì 'dáá g̀ì.

⁵ Có gbí njembí ye jì yo éno máa, yo 'dáá g̀ì 'vì dù tí ndá mbe 'dè có gbí ndá tende ña nje có. Káa yo kùtáa má dù 'dáá tí ndá mbe ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì, áa bà nìkì ndii bà 'dè ndá tende ña nje có g̀ì. Tacó mbe ma có m̀ M̀b̀ìr̀ì a gbolò 'duù ndii mbe 'dè ndá tende ña nje có tí nò g̀ì, sè káa ñ̀ǹò 'bí 'duù mbe 'dè gbí ndá tende ña nje có tí nò 'vì dù kuu tacó

bà koni ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì má kuu tí . ⁶ Ye kpónó má ya gí mì yo kà kù 'dè có jì yo gbí ndâ tende ña nje có, káa mbe 'dè gbí ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò jì yo wálá, tó i mì ye bà dù jì yo a yè, ndâ tó kómbe ye? Có tí nó bà 'dè gbí có kóó mì Mbírì jì yo wálá, có tí nó bà je muu jì yo wálá, có tí nó bà ma có mì Mbírì jì yo wálá, có tí nó delè bà nìbà i jì yo wálá.

⁷ Yo koɾo có gítí ndâ ɾòngo gi, yo delè 'ví koɾo có gítí mòngò gi, ndú me ndâ wu i lá, káa 'bè má gbí òkò tí kòcò ndâ ñjì ɾòngo 'dáá gí má wálá, ña ɾòngo tí nó bà gbí jì yo a ña cè yè? ⁸ Káa mbe o mòngò má o me tí mòngò-gó lá, a 'di ká bà 'vee bà zí'i-gó? ⁹ Yo delè ká go éno; yo má 'dè có gbí tende ña nje có náa ndâ 'duù 'di gbí ndâ nje có tí nó ngbárángà'i lá, ndú bà 'di gbí ndâ có mì yo nó ée? Tacó yo kù 'dè có gí gbí pípírì sinò. ¹⁰ Ndâ ña ndâ nje có muu to tí nó me mbè; káa 'bí nje có ta gbí wálá nó wálá. ¹¹ Káa 'duù má 'di gbí ña tende nje có tí nó náa wò kù 'dè nó lá, yí a tende 'duù jì wò, wò delè a tende 'duù jì yí. ¹² À má éno, yo ka wu'o a i tacó bà 'de ndâ i-nambee ñinó mbe kù koni ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tókà'i nó, lê náa go i-nambee 'do mì Bèri-mì-Mbírì ká tí yo nó.

¹³ Tacó éno, 'duù má kù 'dè có gbí tende ña nje có, yí 'ví 'deke tí wó jì Mbírì máa, Mbírì 'ví wu 'bí 'duù mbe 'dè gbí nje có tí nó jì ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó ye má 'deke tí ye jì Mbírì gbí tende ña nje có, gbí éno máa, ye kù 'deke tí ye ta njembí ye, káa ye 'di gbí có tí nó lá. ¹⁵ Có a ñinó máa ye 'ví 'deke tí ye jì Mbírì gbí ña nje có ngayi wè? Ye bà 'deke tí ye jì Mbírì gbí ña nje có ñinó náa ndâ 'duù 'dáá 'di gbí gí nó. Bìndi ye 'ví cè cè gbí ndâ tende ña nje có, ta nje có ñinó náa ye 'di gbí gí nó, só gí. ¹⁶ Tacó wò má kù ùlù Mbírì gbí tende ña nje có mí ɾègbà tí 'bí 'duù ñinó mbe 'di gbí ña nje có tí nó lá nó, 'duù tí nó bà nì «À go-i-tí-nò» gí tàkò bà ùlù Mbírì mì lo nó ta ña kpokèjì ngayi? ¹⁷ Tacó wò kpèti má kù ùlù Mbírì ta banga tí, káa 'duù tí nó ɾègbà tí lo nó 'di gbí ña nje có mì lo nó lá, banga bà ùlù Mbírì mì lo nó bà koni 'duù tí nó wálá.

¹⁸ Ye 'dè niki ma jì Mbírì tacó ye ni bà 'dè có gbí tende ña nje có ndii yo 'dáá gí. ¹⁹ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ye má gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, à niki tí ye káa bà 'dè kpèti káa ndâ ñjì có vô cuki gbí ña nje có ñinó náa ndâ 'duù 'dáá gí 'di gbí gí tacó bà nìbà i jì ndú, á có tí bà 'dè mbè có kárú-karu-kàrù gbí tende ña nje có ñinó náa ndú 'di gbí lá nó.

²⁰ Yo koɾo có go i mì ndâ 'viì lá; ndâ kómbe ye. Yo dù go ndâ dó 'viì tí ndâ mbe bàkà vò i lá, káa yo 'ví bàkà i go i mì ndâ 'duù ñinó náa muu ndú njaanga gí nó. ²¹ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, kòcò Mbírì máa,

«Ye bà si a ndâ tende 'duù 'ví 'dè có gbí nje ye jì ndâ 'duù mì ye gbí ndâ tende ña nje có.»

²² À má éno, bà 'dè có gbí ndâ tende ña nje có me i mbe túbà wotí mì Mbírì a jì ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gí nó lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá. Káa bà ma Banga-Ngú-Có me i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gí.

²³ Tacó éno, yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì má kili ta bà muu yo 'dáá gí, bìndi yo kù 'dè có gbí ndâ cèe ña nje có, 'bí tende

'duù, tí 'duù ònó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó, má 'de yo tí, yí bà go má tí yo wálá? ²⁴ Káa yí má 'de yo kili ta bà muu yo ènò kú ma a có mí Mbírì, yí bà ò tí wó gí, máa ndá yí a mbe bàkà vò i. Bìndi ndá có tí nò náa yí 'di 'do gbí nje yo nò bà si yí 'ví 'visì muu wó 'do tí ndá vò kpokèjì mí wó gí. ²⁵ Ndá có tí nò náa yí 'di 'do mí yo nò bà yù gbí ndá vo-vò có kóó tí nó gbí njembí wó nó 'dáá gí sè gí. Bìndi yí bà 'bu gbíro wó mí to kú ùlù Mbírì ta nje wó, máa Mbírì dú kuu ta yo.

Na kpokèjì bà bàkà i gbí òkò tí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

²⁶ À má ènò, yo tí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kili ta bà muu yo 'dáá gí gí, ndá muu cè 'ví cè cè, ndá mbe nìbà i 'ví nìbà i, ndá mbe 'dè gbí có kóó mí Mbírì gí sè 'ví 'dè, ndá mbe 'dè có gbí ndá tendè ña nje có 'ví 'dè, ndá mbe nì bà 'dè gbí ndá tendè ña nje có tí nó náa ndá 'bí ka ndú kú 'dè nó jì ndá 'duù 'ví 'dè. Yo 'ví bàkà ndá i tí nò 'dáá gí tacó bà konì tí yo. ²⁷ Ndá mbe 'dè có gbí ndá tendè ña nje có gbí òkò tí yo 'ví dù ká go ndá 'duù go só, go ta'ò. Wàa ndá mbe kú 'dè gbí ndá tendè ña nje có tí nó náa ndú kú 'dè nò 'ví dù kuu tí. ²⁸ Káa ndá mbe 'dè gbí ndá tendè ña nje có tí nó náa ndú kú 'dè nò jì ndá 'duù máa wálá, ndú 'ví dù ngbì, wàa ndá mbe kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kili gí, 'duù 'ví 'deke tí wó jì Mbírì ta ña nje có ònó náa yí ò nì gbí njembí wó gí nò.

²⁹ Yo 'ví si ndá 'duù go só, go ta'ò 'do gbí òkò tí yo 'ví kò-kò ta có mí Mbírì, wàa sè ndá 'duù 'ví koṛo gbí có tí nó náa ndú kú kò-kò tí nò. ³⁰ Káa Mbírì má wu bà 'dè có mí wó jì 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa 'bí ka wó kú kò-kò ta có mí Mbírì nó, 'duù tí nó mbe kú kò-kò nó 'ví le wo wó gí, wàa ka wó 'ví 'dè ngú có ònó náa à tí nò. ³¹ Yo jòò gbí bà 'dè có lá. Tacó wàa yo 'dáá gí 'ví nì bà 'dè có, wàa yo 'dáá gí 'ví konì ta tí yo gbí òkò tí yo. ³² Tacó mbe ma có mí Mbírì a 'duù ònó mbe ò o bà 'dè có nì gí, yí delè a 'duù ònó mbe ò o bà sè tù wó nì gí. ³³ Tacó Mbírì me mbe ònòkò gbí ndá i lá, yí a mbe 'viindi ndá i. Yo tí ndá 'duù mì Mbírì má kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí, yo 'ví bàkà go ònó náa ndá 'bí ka yo mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí kú bàkà nò.

³⁴ Ndá nù 'ví dù ngbì. Ndú 'ví 'di có mí ndá kù ndú á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze, máa ndú 'ví dù tí ndá kùro ndá i lá nò. ³⁵ 'Bí i ta go bà 'vee gbí má tí ndú, ndú 'ví 'vee ndá kù ndú ta o tí nó náa ndú má ya ta ndú gí 'bá gí. Tacó a có nò tacó tí nù bà 'dè kòcò wó gí yaà ta o tí nó náa ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kili gí nò.

³⁶ Yo kú koṛo có máa, có mí Mbírì 'bì bà gí a i 'do mí yo? À gí ká tacó tí yo cuki? ³⁷ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koṛo có éno máa yí lá a mbe ma có mí Mbírì, 'bí 'duù delè má koṛo có máa yí 'de ndá ña i-nambee 'do mì Bèrì-mi-Mbírì me mbe, ña 'duù tí nó 'ví te mí gbí muu wó éno máa, có tí nó náa ye kú cu jì yo nó a có mí Mbírì. ³⁸ Káa yí má si có tí nó náa ye kú cu jì yo nó á tí có lá, yo delè 'ví si yí tí có lá.

³⁹ À má ènò, yo tí ndá ná'vìndí ye, yo 'ví dù ta go bà ma có mí Mbírì, yo delè 'ví rò ndá 'duù 'do tí bà 'dè có gbí ndá 'bí tendè ña ndá nje có lá; ⁴⁰ yo delè 'ví bàkà ndá i 'dáá gí gbí cèè kpokèjì, á go ònó náa à tí.

15

Bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu' dú wó

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo nó kuu tí ye, ndá ná'vindí ye, Banga-Ngú-Có tí nó náa yo táánò ùnje gítí, bìndi yo gii zèè tí kpoò nò. ² Njìnò a Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo, mbe 'vala yo á do gbí ndá vò i, náa yo má zèè có tí nó kácá-kácá nò. Káa yo má zèè kácá-kácá lá, gbí éno máa, gbí bà ùnje mì yo gítí Mbíri wálá.

³ Ye táánò nì jì yo káa bà gbèè có tí nó náa áá táánò nìbà jì ye, tí kpóló-kpolo có ngé ndii gí nò, tí có tí nó máa, Bìndi-Mbíri táánò cì tacó ndá vò i mì ndoo, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nò. ⁴ Máa, áá táánò gii duu yí gí, káa bìndi sili ta'ò, Mbíri gii te yí tí wu wó 'do gbí muu'dú wó gí yaà, á go có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó gí. ⁵ Máa, yí túbà tí wó jì Kéfà, bìndi yí gii túbà tí wó jì ndá tú mì wó muu'bi-nje só. ⁶ Bìndi yí gii túbà tí wó jì ndá ná'vindí wó zi'duù-vò ta bà vò (500). Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú kpèti kpónó má ya gí bà sili mì ndú gí, sè ndá 'bí kú 'vala kálásè. ⁷ Bìndi yí gii túbà tí wó jì Jákòmò, bìndi njìnó, yí gii túbà tí wó jì ndá tú mì wó 'dáá gí.

⁸ Ndòngbú bà túbà tí wó gii dù a i jì ye á go 'vii náa à jò yí me gbí o mì wó lá nò. ⁹ Tacó ye a ndòngbú 'duù gbí òkò tí ndá tú mì wó, mbe 'vii tí 'duù njìnó náa à 'ví nì ta rẹ tú mì wó mì muu ye lá. Tacó ye táánò a mbe kú mèèkè'ì tí ndá 'duù mì Mbíri mbe kú kili ta rẹ mì Bìndi-Mbíri nò. ¹⁰ Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà jì ye nó ká bàkà ye tí ye tí nó á kpónó kuu nó nò. Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà jì ye nò ya me sínò lá. Ye bàkà nètè tí kpoò ndii sè ndá 'bí tú mì Jézù 'dáá gí. Káa ye bàkà nètè tí nó 'do me gbí 'dóó wotí mì ye lá, a nambeè mì Mbíri ká je wotí jì ye. ¹¹ À mà táánò a ndú ká ma Banga-Ngú-Có jì yo wèè, à mà a ye wèè, ze ma Banga-Ngú-Có jì yo gí, káa njìnò a có náa yo 'dáá ùnje gítí gí.

Bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo

¹² Có kpónó a njìnó máa, ze lê má 'dè có jì yo éno máa, Mbíri 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó gí, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo kú 'dè có máa, ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá, tacó yè? ¹³ Có tí nó náa yo 'di éno máa, ndá ku bà 'vala ndi ndú á 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, má dú káa yúco, gbí éno máa, Bìndi-Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó lá. ¹⁴ Káa Bìndi-Mbíri má 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó lá, gbí éno máa, i tacó bà ma có mì ze jì yo nò wálá, i tacó bà ùnje gítí mì yo nò delè wálá. ¹⁵ Ze delè kú waaka a 'vèrè ta rẹ Mbíri, tacó ze kú ma có éno máa, Mbíri 'vala ndi Bìndi-Mbíri á 'do gbí muu'dú wó gí, káa yí 'vala yí lá náa yí má 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú lá nò. ¹⁶ Tacó Mbíri má bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, gbí éno máa, yí 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó delè lá. ¹⁷ Káa Mbíri má 'válá ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó lá, gbí go éno máa, nje wú tí bà tee njembí yo á mítí Bìndi-Mbíri wálá, yo delè kpónó kú 'vala ká kpòò gbí ndá vò i mì yo. ¹⁸ Gbí delè go éno máa, ndá 'duù njìnó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri mbe cì gí nó mì gí. ¹⁹ Káa ndoo má kú kojo có lì mítí Bìndi-Mbíri ká tacó bà 'vala ndoo muu to tí nó cuki, gbí éno máa, 'bí 'duu ta yè ọ wó gbí òkò tí ndá 'duu muu to tí nó mbe ndii yè ọ ndoo wálá.

²⁰ Káa yúco a njìnó máa, Mbíri 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó tacó bà túbà máa, ndá 'duù tí nó náa ku ọka ndú gí nó bà 'vala ndi

ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ²¹ Tacó, ku lê táánò má gí gí muu to tí nó 'do gbí có mì gbèe 'dakò nó, ndá ku delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do ká gbí có mì gbèe 'dakò. ²² Tacó ndá 'duù 'dáá gí kù cì 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Ádàmà, ndá 'duù 'dáá gí delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Bìndi-Mbírì. ²³ Káa ndá o bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó, ta o bà 'vala ndi ndá 'duù 'do gbí muu'dú ndú 'dáá ká tende-tende. A Bìndi-Mbírì, tí kpédélé i gbí nji, ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó kùro, bìndi ndá 'duù mì wó 'dáá gí kèjì gí bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta o bà gí yí wúnò. ²⁴ Bìndi ndòngbú o, náa Bìndi-Mbírì bà gùì dele ndi gba mì Mbírì tí Bu wó jì yí si yí voloko gbí ndá có mì ndá kpo-kpò gba, ta ndá mbe wotí muu to tí nó, gbaanjé-gbaanjé 'dáá gí. ²⁵ Tacó Bìndi-Mbírì bà gí gí bà zogo to tí nó yee tí o tí nó náa yí bàkà ndá ku'di tí wó tí ndá i-tà-tàmà mì wó gí. ²⁶ Káa ndòngbú ku'di tí wó náa yí bà cee o mì wó bà dù a ku. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Mbírì bàkà Bìndi-Mbírì tí gba mì ndá i 'dáá gí.» Káa gbí có tí nó máa, «Mbírì bàkà Bìndi-Mbírì tí gba mì ndá i 'dáá gí» nò me éno máa Bìndi-Mbírì delè a gba mì Mbírì tí mbe je gba jì yí nó lá. ²⁸ Mbírì má gùì bàkà ndá i 'dáá gí tí ndá i-tà-tàmà mì 'Vii mì wó gí, 'Vii-mi-Mbírì bà gùì si tí wó 'ví dù tí ndá i-tà-tàmà mì Bu wó, tacó wáa Mbírì 'ví dù tí mbe zogo ndá i 'dáá gí.

²⁹ Có gítí ndá 'duù tí nó mbe caka tí ndú tacó tí ndá ku nó máa yè? Ndú kù koṛo có máa ndá yì bà 'de gbí bà caka tí ndá yì ta rè mì ndá ku nó a yè, náa Mbírì jé má 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó? ³⁰ Ye kpónó kù gbaa tí ye mì nje ku ta o 'dáá gí nó tacó yè? ³¹ Ye kù nò ku ta ṛo ye ta ṛi 'dáá gí, ndá ná'vindí! Ye kù dùlù tí ye tacó tí yo, ta rè mì Bìndi-Mbírì, tí Jézú tí Mbe tí ndoo. ³² Có gbí nje ndá 'duù gbí gbata Éfàsù lá, ye táánò má 'vala a 'válá mì ndá «Nò gbí jìlì», ye bà 'de gbí a yè? Káa Mbírì má bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, «Ndoo zò i, wàa ndoo 'ví nju pe, wàa ndoo 'ví ù ta ku taàbè,» á go có tí nó náa ndá 'duù kù 'dè nò.

³³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá: «A vò kaà ká kù volo 'duù.» ³⁴ Yo koṛo muu yo níkì maa, wàa yo 'ví si wò i mí bàndò mì wó. Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò Mbírì ni lá, káa nìno a có nò tacó tí yo.

Bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

³⁵ Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo ndá-'bí-lá bà 'vee 'vé máa, «Mbírì bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú ta ṛa kpokèjì ngayi wè? Cè tí ndú bà dù go ṛa yè?» ³⁶ Nìno a ndá 'vé mì ndá 'duù nìno ta muu tí ndú wálá nó ká nò. Yo ma 'va nji ṛa mí tà to, nji ṛa tí nó má cì lá, kù i 'va 'do tà to lá. ³⁷ Káa yo ṛò mí tà to káa bétéré nji ṛa; à mà a nji cù, à mà nji wàzè, yo ṛò me kù i tí nó mbe kù kù ta kùngbó wó, ta kpá wó nó lá. ³⁸ Káa a Mbírì ká wu bà kù ndò jì ndá ṛa ndá nji ṛa 'dáá gí. Cù kù kù káa cù, wàzè kù kù káa wàzè.

³⁹ Nà dii ndá i mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí delè ká tende-tende. Dii ndá 'duù tende 'do tí dii ndá nò, bìndi dii ndá nuù tende 'do tí dii ndá sè. ⁴⁰ Ndá i gbírì kuu tí, ndá i muu to tí nó delè kuu tí. Cè banga mì ndá i gbírì ká tende, cè banga mì ndá i muu to tí nó delè ká tende. ⁴¹ Cè banga mì ṛi ká tende, cè banga mì pì delè ká tende, bìndi

cè banga mì ndâ yii ká tende. Káa cè banga mì ndâ yii gbí òkò tí ndú delè 'dáá gí ká tende-tende.

⁴² À delè ká éno ta bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. À má duu dii 'duù mí tà to, dii tí nò kù zò to, káa dii 'duù má 'vala 'do tà to, dii tí nò bà zò to káká'i wálá. ⁴³ A vò ká tí dii tí nò náa à duu mí tà to nò, káa a banga ká tí dii tí nò mbe 'vala 'do tà to nò. ⁴⁴ Dii tí nò náa à duu mí tà to nò je a tú 'duù, káa dii tí nò mbe 'vala 'do gbí muu'dú nò je a tú Mbíri. ⁴⁵ Á go có tí nò náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Kpédélé Ádàmà gí tí 'duù mbe kù 'vala , káa ndòngbú Ádàmà gí tí Bèri mbe kù je 'válá,» nò. ⁴⁶ Áá táánò me Ádàmà tí nò ta tú wó a tú Mbíri nò ká gí kpédélé'i lá. À gí kpédélé'i a Ádàmà tí nò ta tú wó a tí tú 'duù nò. ⁴⁷ Mbíri táánò suu kpédélé a Ádàmà 'do tí to, káa bà só Ádàmà gí 'do gbíri. ⁴⁸ Ndoò tí ndâ 'duù muu to tí nò go Ádàmà tí nò náa à suu yí 'do tí to nò nò, káa ndâ 'duù gbíri go Ádàmà tí nò mbe gí 'do gbíri nò. ⁴⁹ Ndoò bà je kózò tí 'dakò tí nò mbe gí 'do gbíri nò jé ká go bà je kózò tí 'dakò tí nò náa à suu yí 'do tí to tí nò mì ndoo. Ndoò kpónó a kózò tí Ádàmà tí nò náa à suu yí 'do tí to tí nò nò.

⁵⁰ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nò náa ye 'dè jì yo nò éno máa, wu 'duù ta mbelè gbí dii wó bà dù tí mbe zèè mbèlè mì Mbíri wálá. Tú 'duù, tí tú mì ku nò, delè, náa à 'visi tí, tí tú ñinó mbe cì lá nò, wálá.

⁵¹ Yo sè tù yo gítí có kóó tí nò tí yúcó náa ye kù 'dè jì yo nò: ndoo 'dáá bà cì wálá. ⁵² Káa ta o bà o ndòngbú mòngò nò, áá bà 'visi ndoo 'dáá gí gbí làmbu o, á go bà kì ọ nò. Tacó ta o bà o ndòngbú mòngò tí nò, ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ngbé, bindi áá kèjì gí bà 'visi ndoo. ⁵³ Tacó tú ndoo tí nò kpónó tí i mbe céé-cee nò bà cee wálá, tú ndoo tí nò kpónó tí tú mì ku nò bà jì'vì tí, tí mbe ñò ku lá. ⁵⁴ Tacó ña i ñinó tí i mbe dù tí ká lá nò má jì'vì tí tí i mbe dù tí ká, bindi ña ñinó tí ña ku nò má 'visi tí tí ña ñinó mbe cì lá nò gí, ñinò a o bà giì bàkà tí mì có tí nò náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ku 'de 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí mítí wó gí.»

⁵⁵ «Áá ku, ñjì gíri bà na go mì lo ya gí kòtí 'di?»

⁵⁶ Ñjì gíri bà na go mì ku a vò i, bindi vò i giì 'de wotí 'do tí có mì Mòze. ⁵⁷ Káa ndoo 'dè niki ma jì Mbíri tí mbe je wotí bà kpò nje ku jì ndoo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri.

⁵⁸ À má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, ndâ ná'vindí, yo lò muu gíri ngé lá. Yo 'ví bàkà nèté mì Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí, ta bà te mí gbí muu yo máa, bà bàkà nèté ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo me bà bàkà 've nèté lá.

16

Bà gò i tacó tí ndâ 'bí ka ndoo mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri

¹ À má gítí bà toko i-'bì yo tacó bà koni ta ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè, yo 'ví bàkà go có tí nò náa ye táánò 'dè jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri ta ndi tí ndâ bàndò gbí to Gálàtì nò. ² Ta ndâ ọ-bà-wotí 'dáá gí, yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí 'ví gò làmbu i 'do tí i ñinó náa à kuu 'bì yo ta o tí nò nò. Tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví 'de yo kili i ñinó náa à tí nò tẹ̀ gí. ³ Ye má yee mì yo kà gí, ye bà cu wáràgà mí 'bì ndâ 'duù tí nò náa yo bà cu 'bì

yo mítí ndú nó wàa ye 'ví tuu ta ndú ta ndâ i-nambee tí nò náa yo kili nó, ya tí ji ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁴ Káa à má nìkì a bà ya káa 'dóó ye ta ndâ i tí nò, ndâ 'duù mì yo náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nò 'ví ko ye.

Ndâ có gbí muu Páwòlò

⁵ Ye bà ya gí mì yo kà a i bìndi bà co ye gbí to Mèsidóniyà, tacó a gbí muu ye a có bà ya gí mì yo kà có gbí to Mèsidóniyà. ⁶ Ye bà dù á mì yo kà ta làmbu kòndi o, ndâ-'bì-lá ye bà cì ndâ pì cò'o 'dáá gí mì mì yo kà. Tacó wàa, yo 'ví konì ye ta bà ko ye ya gítí ndâ 'bí bàndò tí nó kùro kà nó 'dáá gí. ⁷ À gbí muu ye me có bà cu káa ro ye mítí yo gí, wàa ye 'ví ndii ya gí kùro nò lá, ye kú koṛo a có bà dù ta yo ta kòndi o, náa Mbe tí ndoo má ùnje gí nò.

⁸ Káa ye bà dù gbí gbata Éfàsù káa yee tí o bà ci ndâ ngú i gbí njí. ⁹ Tacó njekèjì bà ma có mì Mbíri njaanga ji ye káa gí, káa ndâ 'duù mbe kú jòò gbí có ta ye káa me a mbè.

Ndâ ndòngbú có mì Páwòlò

¹⁰ Tímàtéyò má có mì yo kà, yo 'ví te wíri mítí wó nìkì maa, tacó yí kú me nètè mì Mbe tí ndoo ká go ye. ¹¹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví si yí tí vò i lá; yo konì yí muu nó mì wó nìkì maa, tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí gí mì ye; tacó ro ze ta ndâ sè ná'vindí káa 'dáá ká kpokèjì tí wó.

¹² À má gítí ná'vindí ndoo Àpólò, ye cóó-cóó kú yòòngò yí, máa ndú ya ta ndâ 'bí ná'vindí gí bà gala yo, káa có bà ya gí mì yo kà nò gí gí gbí muu wó kálásê. Káa yí má 'de o gí, yí bà ya gí mì yo kà gí.

¹³ Yo dù tí zò'o, yo tee njembí yo mítí Mbíri tí kpoò, yo dù ta yú njembí yo, yo 'do kò yo mí to tí kpoò, ¹⁴ yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí ta njembí bà zè Mbíri.

¹⁵ Yo nò ndâ Ìsitèfàna ta ndâ 'viì mì wó ni gí? Ndú a ndâ kpédélé 'duù mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gbí to Àkáyà, dú delè gbí gbí njembí ndú gítí bà bàkà nètè ta ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gí. ¹⁶ Ye kú yú 'do mì yo a nambee máa, yo 'ví 'di có mì ña ndâ 'duù tí nò, yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'bí ka yo ñinó mbe kú bàkà nètè go i mì ndú nò.

¹⁷ Tàkòcò ye peteke gítí bà gí ndâ Ìsitèfàna ta Fòròtunátò, gù je Àkàyíkùsù ngé ma; tacó ndú dù ji ye ká goolá ndoo ta ndoo nò. ¹⁸ Bà gí ndú nò te mbá-mbá mítí ye ká go ñinó náa ndú me ta yo kà nò. Bà te duù mítí ña ndâ 'duù tí nò me vò i lá.

¹⁹ Ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí ndâ to Àsiyà 'vee yo ma. Ndâ Àkuyílà ta Pìrisílà ta ndâ 'duù tí nó mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri mbe kili mí ndú nó delè 'vee yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo ngé ma.

²⁰ Ndâ ná'vindí mì ze káa 'dáá gí 'vee yo ma.

Yo 'vee tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

²¹ A 'dóó ye tí Páwòlò ká kú cu ndâ 'vé tí nó gbí wáràgà tí nó nó ji yo ta 'bì ye.

²² 'Duù má zè Mbe tí ndoo nìkì lá, Mbíri 'ví ì njà mítí wó!

Ye kú 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo 'ví gí gálá!

²³ Ye kú 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambee ji yo.

²⁴ Ye zè yo 'dáá gí nìkì maa ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri. Go-i-tí-nò.

BÀ SÓ KÒRÍNDÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìnò a ye tí Páwòlò, tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbíɾì tí Jézù 'do gbí có mì Mbíɾì, ká kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù á gbí gbata Kòrìndì, delè ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì 'dáá gí. Ze kù gbo gbí bà cù wáràgà tí nó jì yo ta ná'vìndí ndoo Tìmàtáyò. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbíɾì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíɾì máa ndú 'ví cù 'dè ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Páwòlò 'dè nìkì ma á jì Mbíɾì

³ Ndoò ùlù Mbíɾì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíɾì, tí Bu ndoo mbe kù ɲo yê ɾo ndoo, tí Mbíɾì tí mbe 'dè njembí, ⁴ mbe kù yìi ndoo gbí o ɲa ndâ vò i 'dáá gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìi ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ɲa bà yìi tí tí nó náa yí tí Mbíɾì yìi ta ndoo nò. ⁵ Nje bà kònò sé'i tí nó táánò mì Bìndi-Mbíɾì nó kpónó 'de ndoo me gbolò. Tacó ènò, Mbíɾì delè bà je wotí bà kònò ndâ vò i tí nó á go ɲìndi Bìndi-Mbíɾì táánò ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾì jì ndoo gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìi ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ɲa bà yìi tí tí nó náa yí tí Mbíɾì yìi ta ndoo nò. ⁶ Ze má kònò sé'i muu yo, ze kònò a i tacó bà 'vala yo. Káa Mbíɾì má konì ze 'do gbí bà kònò sé'i, yí konì ze nò a i tacó wàa ze 'ví konì ta yo á gbí bà kònò gbèe ɲa sé'i tí nó mì ze náa yo kù kònò nò. ⁷ Njembí ze jé mù gítí yo lá, tacó ze ɲò ni gí máa, yo kù kònò sé'i ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾì ká go ze. Tacó ènò, Mbíɾì bà konì yo á go ɲìnó náa yí kù konì ta ze nó gí.

⁸ Go bà 'va mbí yo á gítí ɲa kpo-se-muu tí nó náa ze táánò 'de gbí to Ásìyà nó kuu tí ze, ndâ ná'vìndí ze. Ze táánò gbí o tí nó koɾo có éno máa, ze bà 'de 'válá káká'i wálá. ⁹ Ze ta o tí nó koɾo có éno máa, à waa có ku mítí ze gí. ɲa tende vò i tí nó táánò bàkà ze tacó wàa ze 'ví ɲò tí ni éno máa wotí bà 'vala mìɾi ze me 'bì ze lá, à a i 'bì Mbíɾì tí mbe kù 'vala ndâ ku cuki. ¹⁰ A yí táánò ká 'vala ze 'do gbí ɲa tende vò i tí nó mbe 'de ze nò. Yí delè káká'i bà 'vala ze 'do gbí ndâ vò i ɲìnó kèjì nó gí. ¹¹ Yo 'dáá gí 'ví konì ze ta bà 'deke tí yo jì Mbíɾì tacó tí ze, tacó wàa à 'ví dù a ndâ 'duù me mbè ká kù 'deke tí ndú jì Mbíɾì tacó tí ze, wàa Mbíɾì 'ví cù ta 'dè ngo cù wó mítí ze. Bìndi ndâ 'duù me mbè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíɾì tacó bà cù 'dè ngo cù wó mítí ze nò.

Páwòlò 'visì ndâ có gbí muu wó gí

¹² 'Bí i gbaànjé mbe kù mba ze, ta kponje nje ze gítí wálá a ɲìnó máa, ze ta o 'dáá gí kù 'vala ta ndâ 'duù, cotí ndâ i 'dáá gí, ze kù 'vala ta yo, ká ta bà bàkà ndâ i ɲìnó mbe 'vii ɾo 'bá nò. Ze kù bàkà ndâ i tí nó ta njembí ze gbaànjé, ta tìɾi gbí wálá, go có mì Mbíɾì. Ze kù bàkà ndâ i tí nó me 'do gbí bà 'di gbí-o mì ze tí ndâ 'duù á muu to tí nó lá. Ze bàkà a i 'do gbí nambeè mì Mbíɾì. ¹³ Ze kù cu jì yo gbí ndâ wáràgà mì ze káa ndâ có ɲìnó náa yo bà ni bà 'deke ndú gí, tí ndâ có ɲìnó náa yo delè bà 'di gbí ndú gí nò. Ye koɾo có máa yo bà 'di gbí ndú

ngbàrángà'i gí. ¹⁴ Yo kpónó 'di gbí ze ngbàrángà'i lá. Káa ye koṛo có máa, yo bà 'di gbí ze cee a i ta ɾi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì wúnò gí bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Njìnò a ɾi tí nó náa yo bà gí mba tí yo ta ɾè ze, bìndi ze delè bà gí mba tí ze ta ɾè yo nó ká nò.

¹⁵ Ye táánò bàkà kpédélé'i a có bà co wíri ya gí mì yo gbí gbata Kòrindì kà, tacó wàa yo 'ví 'de i gbí nó mì ye nò 'vìlì sósò'ò. ¹⁶ Tacó à kpédélé'i táánò gbí njembí ye a có bà gala yo ta o bà ndii ye kú ya gí gbí to Mèsidóniyà. Wàa ta o bà dele ye 'do Mèsidóniyà, ye 'ví co ndi ye káká'i mì yo, tacó wàa yo 'ví koni ye ta ndâ 'bí i tacó bà ya gí Jùdèyà. ¹⁷ Na bà koṛo có mì ye nò gbí muu yo go i mì 'duù ñìnó mbe kú koṛo có ká gítí ndâ i muu to tí nó, mbe me kpìikì-kpìikì gítí bà jì 'vì tí wó tí ó mbô, bè mbô lá, nó?

¹⁸ Ye kú be tí ye jì yo ta ɾè mì Mbírì, tí mbe 'visì có mì wó lá, éno máa, kòcò ze jì yo jé gítí bà 'visì tí wálá. ¹⁹ Tacó Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Vii mì Mbírì, náa ndâ Silivánò, ta Timàtéyò, gíi je ye, ma có tí wó jì yo nó ta o 'dáá gí káa gbèe Jézù tí nó. ²⁰ Tacó éno, ndâ cí tí nó náa Mbírì ci ta ndâ 'duù nó gí tí yúco ta ɾè mì wó tí Jézù. Njìnò a gbí nderè có tí nó náa ndoo kú nì ta «À go-i-tí-nò» ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa ndoo má kú ùlù Mbírì nó ká nò. ²¹ Káa, à káa 'dóó yí tí Mbírì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ɾu ndi Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaànjé. À delè káa 'dóó yí tí Mbírì ká ɾuka ndoo gí gbí nèté mì ndoo. ²² Yí ka mbó mì wó mítí ndoo, tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù mì wó. Bìndi yí gíi je Bèri mì wó mí gbí njembí ndoo, tacó bà túbà jì ndoo éno máa, sè ndâ i ñìnó gbí galá mì yì nó 'dáá gí a ndâ i tacó tí ndoo.

²³ Ye kú be jì yo a tí Mbírì máa, ye táánò 'visì muu ye 'do tí bà ya gí Kòrindì nó a i tacó go bà pèembí yo tí ye wálá. ²⁴ À gbí muu ze me có bà yòngò yo ta wotí máa yo tee njembí yo mítí Mbírì nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, ndoo bàkà nèté toko gbaànjé, tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, tacó kponje nje yo gítí có bà tee njembí yo mítí Mbírì nó wálá.

2

¹ Tacó éno, ye gíi 'visì muu ye 'do tí có bà co wíri káká'i ya gí mì yo gbí gbata Kòrindì kà, tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ye wálá.

² Tacó ye má kpolo tàkòcò yo gí, a 'di ká bà gíi peteke tàkòcò ye á bìndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye kpolo tàkòcò ndú nó? ³ Tacó éno, ye gíi cu wáràgà tí nó jì yo. Tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ndâ 'duù tí nó náa a ndú ká bà peteke tàkòcò ye nó tí ye wálá. Tacó ye ñò ni ngbàrángà'i gí máa, tàkòcò ye má pétékè'i, tàkòcò yo delè 'dáá gí bà dù ká pétékè'i. ⁴ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo ta sé có gbí njembí ye, delè ta ngo-ɾo tà ɾo ye me tacó bà kpolo tàkòcò yo lá. Ye cu tacó wàa yo 'ví ñò ni éno máa, ye zè yo 'dáá gí ñìkì ta njembí ye gbaànjé.

Si có gítí ndâ mbe bàkà vò i gítí lo mí to

⁵ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má kpolo tàkòcò 'bí ka wó, 'duù tí nó kpolo me tàkòcò ye lá. Yí kpolo a tàkòcò yo 'dáá gí. Yí má kpolo me tàkòcò yo 'dáá gí lá, yí kpolo a tàkòcò ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ⁶ Bà waa có mì ndâ mbè 'duù gbí òkò tí yo mítí 'duù tí nó nò tè ta yí gí. ⁷ À má éno, yo káká'i 'ví koṛo có gítí vò i mì ña 'duù tí nó lá. Yo

yì yí, tacó wàa yí 'ví gírì mírì wó ta sé có lá. ⁸ À má éno, ye kú 'deke a tí ye jì yo máa, yo zè ña 'duù tí nò nìkì maa, ta bà tùbà jì yí, máa, «Gó 'vii-naa uu còngò bàà lá.» ⁹ Ye táánò cu wáràgà tí nò jì yo tacó bà ò muu yo, máa yo 'dì ndá có mì ye ta o 'dáá gí, gí wè? ¹⁰ Yo má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo gí, ye delè 'vee 'bì wó gí. Káa ye má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo, gbí éno máa ye 'vee 'bì wó ta rẹ̀ mì yo kùro Bìndi-Mbírì, ¹¹ tacó bà mò Gba-vò-i gí ndù 'do tí ndoo, tacó ndoo ò có gbí muu wó ni gí.

Njembí Páwòlò mù ta o bà yee yí Tòrówà

¹² Ta o bà gí ye táánò gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì jì ndá 'duù gbí gbata Tòrówà nó, a Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ká njaanga kpokèjì jì ye. ¹³ Káa ye má gù 'de ná 'vindí ndoo Títò gbí gbata Tòrówà lá, gúku gù bàkà ye ngé ndù gí. Tacó éno, ye gù nì «Yo 'ví dùú ndì» á jì ndá 'duù gbí gbata Tòrówà, bìndi ye gù nje nó ya gí gbí to Mèsidóniyà.

Bà kpótí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁴ Ndoò ùlù Mbírì tí mbe bàkà ndoo tí ndá mbe kpò nje ndá 'duù ta o 'dáá gí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ta bà je muu jì ndoo tacó bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì cee to 'dáá gí, go banga pó bàà gbí pípìrì ngbùù. ¹⁵ Tacó ndoo go banga pó ngúwu dì náa Bìndi-Mbírì kú gbo jì Mbírì, mbe kú pì gítí ndá 'duù ònó mbe kú co tí kpokèjì mì 'válá ònó mbe cee lá nó, ta ndá mbe kú co tí kpokèjì mì ku. ¹⁶ Pó ngúwu dì tí nò gbí ò ndá mbe gírì kpokèjì mì Mbírì gí a vò pó i mbe kú zi ku. Káa à gbí ò ndá mbe kú co tí kpokèjì mì Mbírì a banga pó i mbe kú je 'válá jì ndú. Káa wotí bà bàkà nèté tí nò tí 'dì? ¹⁷ Tacó ze me go ndá mbè 'duù tí nó mbe kú bàkà có mì Mbírì tí i-'vèlè tacó bà zò-nje ndú nó lá. Ze kú ma có mì Mbírì ta njembí ze gbaànjé, go ndá 'duù ònó náa a Mbírì ká tuu ze ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, á mí kùro wó tí Mbírì.

3

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndá 'duù

¹ Ze kpónó kú 'bì a tà bà wu gbí tí ze jì yo, go i mì ndá mbe kú bàkà có mì Mbírì tí i-'vèlè nó? À tí ze a go bà cu wáràgà tacó bà tùbà tí ze máa ze ma jì yo? Ze kú yù 'do mì yo éno máa yo cu wáràgà tacó bà tùbà tí ze máa ze a ndá 'dì (jì) ndá 'duù wè? ² 'Dóó yo nò 'dáá gí a wáràgà mì ze náa à cu tacó bà tùbà tí ze. Ze cu mbó có tí nò a i mí gbí njembí yo; tacó wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví ònò nì, wàa ndú delè 'ví 'deke. ³ Yo ònò ni ngbáràngà 'i gí, máa, à káa 'dóó Bìndi-Mbírì ta 'bì wó ká cu wáràgà tí nò, bìndi yí gù tuu jì ndoo. Yí cu ndá có mì wó nò me ta ngo bèrìkpà mítí dí lá. Yí cu ta Bèrì-mì-Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mí gbí njembí ndá 'duù.

⁴ Ze 'dè có tí nò tacó gúku tí ze kùro Mbírì wálá, ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁵ 'Dóó 'bí i mì ze mbe sì ze 'ví koro có éno máa, ze 'vii tí ndá mbe bàkà nèté tí nó mì Mbírì nó gí nò wálá. Wotí mì ze gí 'do a i mì wó tí Mbírì, ⁶ tí mbe je wotí bà bàkà nèté ngú nambeè tí nó náa yí bàkà ta ndá 'duù nò. Yí cu có ngú nambeè mì wó nò jì ndá 'duù me mí gbí wáràgà lá. A Bèrì mì wó tí Mbírì ká kú nìbà ndá có tí nò. Ndá ká có mì Mbírì náa yí táánò cu ndú cú-cu jì Mòze nó a ndá có mbe kú gí ta ku. Káa ndá ngú có mì wó náa Bèrì mì wó kú nìbà ndú nó a ndá có mbe kú je 'válá jì ndá 'duù.

⁷ Ta o tí nó táánò náa Mbíri kù kaa tí ta ndâ díí tí nó sósò'ò náa yí cu ndâ có mì wó míí ndú jì Mòze nó, Mbíri ta o tí nó kù tòngbaà ngebéze-ngbeze-ngbèzè. Gbíro Mòze ta o tí nó delè kù gii tòngbaà gbí ngba Mbíri nó. Ngba gbíro Mòze, kpétí mà gii me méré-méré gí, bà zeke tí méré-méré ngba wó gbárájáá gii kpò ndâ Ìzìrìyéli gii. Káa ngba Mbíri ta o tí nó náa yí táánò kù je ta ndâ có mbe zi ku jì Mòze nó má ènò, ⁸ wàa ngba wó ta o bà je Bèri mì wó tí mbe nìbà ngú nambeè mì wó jì ndâ 'duù nó 'ví dù go ña yè? ⁹ Mbíri lê táánò má je có tí nó, tí có mbe zi ku nó, jì Mòze gbí ngba'o, gbí éno máa, yí je có tí nó mbe je 'válá nó gbí ngba'o ngebéré-ngbere-ngbèrè ndii ñinò gí. ¹⁰ Ngba có mì Mòze kpónó wálá, tacó ngba Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri me gbolò ndii ngba có mì Mòze ngé me 'dú. ¹¹ Tacó i tí nó táánò mbe dù tí ká lá nó má gí ta ngba wó, i ñinò mbe dù tí ká nó bà gí ta ngba wó me gbolò ndii ngba ñinò mbe dù tí ká lá nó gí.

¹² Gúku bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri kpónó tí ze wálá, tacó ze kù kojo có lí a i míí ngba'o ñinò mbe kù dù tí ká nó. ¹³ Ze me go Mòze táánò mbe gò bongo mí gbíro wó tacó wàa ndâ Ìzìrìyéli 'ví ñò ta ndòngbú ngba'o tí nó mbe kù me méré-méré á gbíro wó nó lá nó, lá. ¹⁴ Muu ndú ta o tí nó biya bà kojo có gí, tacó yee gbí ri tí nó wúnó nó, ndú má 'deke wáràgà gítí ká kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù, njembí ndú ká kuu tà gbèe bongo tí nó, tacó à káa Bindi-Mbíri ká ja bongo tí nó. ¹⁵ Kpétí ká gbí ri tí nó wúnó nó, ndâ Ìzìrìyéli má 'deke wáràgà mì Mòze, à gbí muu ndú káa có máa, bongo tí nó ká káa káa kuu gbíro Mòze kálásè. ¹⁶ Káa à ja bongo tí nó gí ta o tí nó náa 'duù má 'visi tí wó gí mì Mbe tí ndoo gí. ¹⁷ Mbe tí ndoo kpónó a Bèri, káa bàndò tí nó náa Bèri mì Mbe tí ndoo kù dù tí nó, à zogo 'duù tí nó ta có mì Mòze lá. ¹⁸ Káa ndoo 'dáá gí kpónó kù zeke ngba Mbe tí ndoo ta bongo gbíro ndoo wálá, à kù 'visi cè bà tòngbaà mì ndoo njí'dí-njí'dí á go bà tòngbaà mì Mbe tí ndoo. Bà 'visi cè tí ndoo nó a nètè mì Mbe tí ndoo, tí Bèri.

4

Ndâ i mì Mbíri náa yí kili mí gbí kàrà

¹ A Mbíri ta 'dóo nambeè mì wó ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri, tacó ènò, njembí ndoo mù lá. ² Ze mò bà bàkà ndâ i-nò gbí 'dí'di'o gí nje seè gí; ze biya bà bàkà tiri gí, ze delè bàkà có mì Mbíri tí sú có lá. Ndâ 'duù ñinò mbe ñò ze ni gí nó 'dáá gí delè bà ùnje gí, máa, ze kù 'dè có ta yúco kùro Mbíri. ³ Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri náa ze kù ma nó kpétí káa kpùrù có, à dù tí kpùrù có ká gbí tù ndâ 'duù ñinò mbe gíri'o gí nó. ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe gíri'o gí nó ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó lá, tacó Vò-'duù-tí-nò, mbe bàkà tí wó tí mbíri mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, yoo ro ndú 'do tí bà ñò ngba Bindi-Mbíri, tí mbe je kózò tí Mbíri teke-tèkè, náa ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có kù ñò nó gí. ⁵ Tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó me có gítí ze lá. Ze kù ma a có gítí Jézú tí Bindi-Mbíri; ènò máa, yí a Mbe tí ndoo, káa ze kù bàkà nètè yo á ta rẹ mì wó. ⁶ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó táánò mbe 'dè có ta o bà suu to tí nó máa, «O tòngbaà gbí 'dí'di'o,» nó, ká si ngba wó tí Mbíri kù tòngbaà gbí njembí

ze, wàa ze 'ví nò ta ngba yì tí Mbíri, mbe kù tòngbaà gbíro Bindi-Mbíri nó ni .

⁷ Ze nìndi ze nó káa ndâ kàrà náa à suu 'do tí tú, náa Mbíri ká kù kpolo tí ndâ kpóló-kpòlo i mì wó mí gbí ze. Tacó bà túbà éno máa, wotí nìno mbe me gbolò ngé ndii gí nó kù gí a i 'do mì wó tí Mbíri, à me 'do mì ze lá. ⁸ Vò i kù pèrèkè 'bì ze tí vò bà i, káa vò i bà toṛo nje ze ta to wálá; ze ta ndâ 'bì o nò 'dóo i tí nó náa ze 'ví bàkà nó ni lá, káa ze gítí bà jaaka wu á 'do tà kàrà mì ze wálá; ⁹ à kù mèèkè'i tí ze, káa à bè ze lá, à kù toṛo ze ta to, káa à ja woò gbí yì ze lá. ¹⁰ Ze kù ùnje gítí ku go i mì Jézù ta o 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví 'vala muu to tí nó go bà 'vala Jézù. ¹¹ Ze kù nò ku ta ṛo ze ta o 'dáá gí ta ṛè mì Jézù; tacó wàa, ndâ 'duù 'ví nò ta cè 'válá mì wó ni mítí ṛa cè bà 'vala ze muu to tí nó go bà 'vala yí tí Jézù. ¹² Gbí có tí nó éno máa, ze a ndâ i mì ku, káa yo a ndâ i mì 'válá.

¹³ À cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, «Ye 'dè có tacó ye ùnje gí.» À má éno, ze delè kù 'dè có tacó ze ùnje gí. ¹⁴ Ze nò ni gí, máa, Mbíri tí nó mbe 'vala Jézù 'do gbí muu'dú wó nó bà 'vala ze 'do gbí muu'dú ze ta ndâ Jézù, yí delè bà kaa ndoo ta ndoo ya tí gí kùṛo wó gí. ¹⁵ Ye kù kòno ndâ sé'i tí nó 'dáá gí tacó tí yo; tacó wàa, nambeè mì Mbíri má yee mì ndâ 'duù me mbè, ndâ 'duù me mbè 'ví ùlù ngba Mbíri.

Bà 'vala ta bà tee njembí mítí Mbíri

¹⁶ Tacó éno, ze jé jaaka wu 'do tà nèté mì ze lá; wotí kpèti má kù cee 'do tí ze, njembí ze gítí Mbíri ta ṛi 'dáá gí káa ngú njembí. ¹⁷ Tacó ndâ làmbu sé'i tí nó náa ze kpónó kù kòno nó bà dù tí ká wálá, káa ndú kù 'vii a ndi ndoo gítí bà dù gbí gbolò ngba'o nìno ta ṛa wálá mbe dù tí ká nò. ¹⁸ Tacó ndoo kù zeke'o me gítí ndâ i nìno náa à kù nò ndú ta ṛo nó lá; ndoo kù zeke a ndâ i nìno náa à nò ndú ta ṛo lá nò, tacó ndâ i nìno náa à kù nò ndú ta ṛo nó dù tí ká lá, káa ndâ i nìno náa à nò ndú ta ṛo lá nó ká dù tí ká.

5

¹ Tacó ndoo nò ni gí, máa, à má nje gbí ndùúrù tí nó náa ndoo kpónó kù 'vala tà á muu to tí nó nó gí, Mbíri bà je 'bá nìno mbe dù ká dúú kù ya tí, náa à me 'duù ká gèè lá nó, mí gbíri ji ndoo gí. ² Ndoò kpónó kù ù kpòlo ma a ndi bà gèè 'bá mì ndoo gbíri nò mí muu ndoo, ³ tacó wàa à 'ví 'de ndoo sè ta só lá. ⁴ Tacó à má gítí nìno kpónó si ndoo kù 'vala tà ndùúrù tí nó muu to tí nó nó, ndoo kù 'dè kòlòwò me ta go bà jaka bòngò 'do tí ndoo gí lá, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bòngò mí pí ka wó bòngò, tacó wàa, bòngò tí nó tí bòngò 'válá nó 'ví yuuku muu bòngò ku gí, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bòngò mí pí ka wó. ⁵ A Mbíri ká bàkà ndoo tí ndâ mbe dù kù ù bà 'visì tí mì ndâ bòngò tí nò; bìndi yí giù túbà ji ndoo máa, àà bà bàkà tí gí ta bà je Bèri mì wó ji ndoo.

⁶ À má éno, gúku tí ndoo ta o 'dáá gí wálá, ndoo delè nò ni gí máa, ndoo má kálásè kù 'vala muu to tí nó, ndoo me 'dú 'do tí 'bá mì Mbe tí ndoo, ⁷ tacó ndoo kù 'vala a i ta bà tee njembí ndoo mítí Mbíri, ndoo kù 'vala me ta bà nò ndâ i gbíri ta ṛo ndoo lá. ⁸ Gúku tí ndoo gbaànjé wálá, à delè giù nìkì tí ndoo a bà cì ndoo, wàa ndoo 'ví ya gí 'bá mì Mbe tí ndoo á co tí bà 'vala ndoo muu to tí nò. ⁹ Tacó éno, à tí ndoo ta o 'dáá gí a go bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo gbí ndâ i nìno náa ndoo

kù bàkà ndú kpónó á si ndoo kù 'vala muu to tí nó nó, delè á bindi ku mì ndoo. ¹⁰ Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà rò tíyò gbí ngbàngà kùro Bìndi-Mbírì. Ta o tí nó, ndoo 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé bà 'de ña i ñinó náa à tí nó mbe 'vii ta ña cè bà 'vala ndoo táánò á muu to tí nó.

Bà zèè kómbeè ta Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹¹ Ndoò ñò ni gí máa bà te duù mítí Mbe tí ndoo a yè wè, tacó éno, ndoo kù yìi ndá 'bí 'duù gítí bà 'di có mì wó; káa Mbírì ñò ndoo ni ngbáràngà'i gí, ye delè koro có máa, yo ñò ni gbí njembí yo gí. ¹² Ze kpónó kpòò kù pèè me ta bà ùlù tí ze ji yo lá, ze kù 'dè ji yo a cèe nderè bà mba tí yo tacó tí ze. Tacó wàa, yo 'ví ni tí ta bà 'visì có ji ndá ña ndá 'duù ñinó mbe kù wu gbí ndá 'duù gítí cè kózò tí ndú, me gítí cè ña i mì ndú lá nò. ¹³ Tacó à má tí ze a mà, mà tí nó kù te ze a i tacó tí Mbírì, káa mà má tí ze wálá, mà tí ze wálá a i tacó tí yo. ¹⁴ Tacó à kù si ze kù bàkà ndá i a bà zè Bìndi-Mbírì ta tó njembí, tacó ze ùnje ta njembí ze gí, máa, a gbèe 'dakò ká cì tacó tí ndá 'duù 'dáá gí; gbí có tí nó éno máa, ndá 'duù 'dáá gí gbo gbí bà cì ndò mì wó nó ta yí gí. ¹⁵ Yí cì tacó tí ndá 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndá 'duù tí nó mbe kù 'vala nó 'ví 'vala káká'i me ká gítí 'dóó miři ndú cuki lá; ndú 'ví 'vala a i tacó tí 'duù tí nó mbe cì tacó tí ndú káa Mbírì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò.

¹⁶ À má éno, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndoo 'ví waa có mítí 'bí 'duù go i mì ndá 'duù muu to tí nó nó lá. Ndoò kpèti táánò má waa có mítí Bìndi-Mbírì go i mì ndá 'duù muu to tí nó gí, ndoo kpónó waa ña bà waa có tí nó mítí wó lá. ¹⁷ Duù má kaa tí wó ji Bìndi-Mbírì gí, yí gí tí ngú 'duù gí; ká tí wó tí nó sàà kùro nó ya gí, ngú tí wó gí gí. ¹⁸ À 'visì yí tí ngú 'duù nó a Mbírì tí mbe 'visì ndoo tí ndá ku'di tí wó tí ndá kómbe wó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, bindi yí gii je nètè bà bàkà ndá 'bí 'duù tí ndá kómbe wó ji ndoo. ¹⁹ Có mì ze ji yo kpónó éno máa, Mbírì táánò kù bàkà ndá 'duù tí ndá kómbe wó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Mbírì táánò ki 'bi wó gítí ndá vò i mì ndá 'duù lá, bindi yí gii bàkà ndoo tí ndá mbe kpolo tí có mì wó, tí có tí nó mbe túbà kpokèji bà zèè kómbeè mì wó ta ndá 'duù ñò.

²⁰ Ze kpónó a ndá bindi Bìndi-Mbírì. Kòcò ze kpónó ká goolá à káa 'dóó yí tí Mbírì ká kù 'deke tí wó ji yo. Ze kù 'deke tí ze ji yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, máa, Mbírì 'ví 'visì muu yo 'do tí bà dù tí ndá ku'di tí wó gítí bà dù tí ndá kómbe wó. ²¹ Vò i mì Bìndi-Mbírì táánò wálá, káa Mbírì gii yuu yí gí gbí ndá vò i mì ndoo, tacó wàa, bà toko yí ta ndoo 'ví si ta ndoo 'ví dù ta ndú tí ndá 'duù jáá á kùro Mbírì.

6

¹ Ze kù 'deke tí ze ji yo go ndá ka nètè mì Mbírì, máa yo 'ví si nambeè mì Mbírì náa yí bàkà ji yo nó tí i-lé lá. ² Tacó kòcò Mbírì náa yí 'dè nó éno máa,

«Ye táánò ñò bà 'deke tí yo ta o tí nó náa à tí nó gí;

Ye táánò koni yo ta ri bà 'vala ndá 'duù gí.»

Yo njaanga ro yo, tacó à kpónó nó a o tí nó náa à tí nó. Yo njaanga ro yo, tacó à wúnò nó a ri bà 'vala yo ká nò.

³ Ze ñò 'bí ña i-nó náa ze bàkà tacó wàa 'bí 'duù 'ví volo tí ta rẹ̀ nètè mì ze nó lá. ⁴ Káa, ze kù túbà tí ze ji ndá 'duù máa, ze a ndá mbe kù bàkà nètè mì Mbírì gbí ndá i tí nó náa ze kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé

'dáá gí. Ze kù túbà jì ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o bà kònò sé'i, ta o tí nó náa ze má gbí mbugo, delè ta o tí nó náa ndâ i má kpóló-kpolo kùro ze nò.

⁵ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù gbì ze, ta o tí nó náa à má zèè ze mí gbí zàà, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù pìi wo ta ze, ta o tí nó náa ze má kù bàkà du nèté, ta o tí nó náa rì má bè ɾo ze ta bèbìlì gí, delè gù je o tí nó náa ze má kù ke ta go.

⁶ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta bà 'vala ta ndâ 'duù ta ngbàrángà njembí ze, ta bà dù ta muu tí ze, ta bà konì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà nambeè jì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà ndâ i 'do gbí wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, gù je bà zè ndâ 'duù nìkì ta yúco.

⁷ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta bà ma Banga-Ngú-Có ta wotí tí nó náa Mbírì je jì ze nò, gù je bà 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì go zì'i bà kpolo tí ze.

⁸ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù te duù mítí ze, delè ta o tí nó náa ndâ 'duù má te duù mítí ze lá; ta o tí nó náa à má kù ùlù rè ze, delè ta o tí nó náa à má kù volo rè ze, delè ta o tí nó náa à má kù go 'vére mítí ze, káa ze kù 'dè a yúco.

⁹ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù si ze goólá à nò ze nì lá, káa à nò ze nì ngbàrángà'i gí, ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gí, káa yo kù nò nó a ze tí ndâ wu 'duù kuu nò; delè ta o tí nó náa à má kù bàkà ze goólá à waa có ku mítí ze gí, káa à zi ze kálásè.

¹⁰ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó ta sé có ká gbí njembí ze, káa tàkòcò ze ta o 'dáá gí ká pètékè'i; ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ mbe yè, káa ze a ndâ mbe i, delè ta o tí nó náa à má kù si máa i ze wálá, káa ndâ i 'dáá gí kuu mì ze.

¹¹ Ze kù 'dè có ngbàrá-ngbàrá jì yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì; ze 'boo có 'do tí yo lá. ¹² Ze mò yo 'do tí ze lá, a yo ká kù mò tí yo á 'do tí ze. ¹³ Kpèti ká éno, ye kpónó kù 'dè có jì yo ká go bà 'dè có mì bu ndâ 'viì jì ndâ 'dóó 'viì mì wó; má éno, yo delè 'ví túbà jì ze máa yo zè ze nìkì ma.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì

¹⁴ Yo 'ví nì kaà ta ndâ vò 'duù lá, tacó ndâ tó i nì kaà ta vò i lá. 'Dí'dí'o delè nì kaà ta ngba'o lá. ¹⁵ Bìndi-Mbírì bà toko có ta Mbe-wàtà ta ña kpokèjì ngayi? A yè ká bà toko ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá? ¹⁶ À yè ká toko 'bá-Mbírì ta ndâ sú mbírì? Tacó ndoo a ndâ 'bá mì wu Mbírì, á go kòcò Mbírì náa yí 'dè éno máa,

«Ye bà gèè 'bá mì ye mí gbí òkò tí ndú;
ye delè bà 'vala gbí òkò tí ndú.

Ye bà dù tí Mbírì mì ndú;

bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.»

¹⁷ «Kòcò Mbírì máa,

à má éno, yo có 'do gbí òkò tí ndú gí,

yo njèè gbí òkò tí yo ta ndú gí,

yo gàà 'bì yo mítí ndâ i ñinó ta bètí tí ndú nó lá,

bìndi ye bà te wìrì mí tí yo.

¹⁸ Ye bà dù tí bu yo,

bìndi yo bà dù tí ndâ 'vii mì ye ta ndâ nájú ye.»

Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo tí Gba tí ndâ i 'dáá gí.»

7

¹ À má éno, ndoo caka ndâ ña ndâ i ñinò 'dáá gí mbe kù bàkà bétí mí tí ndoo nó á 'do tí ndoo gí; ndoo delè 'ví gee tí ndoo 'do tí ndâ i ñinò 'dáá gí mbe kù bàkà bétí mí tí lili ndoo, lê náa à 'dáá nò máa ndâ kòcò cí mì Mbírì jì ndoo ká nò nò, ndâ ná 'vindí. Ndoò dù tí ndâ cèè tó 'duù tí ndâ mbe kù cì gúku tí Mbírì.

Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì peteke tàkòcò Páwòlò

² Yo zè ze ta njembí bà zè Mbírì, tacó ze me ndâ mbe ya gítí 'duù ta 've nderẹ̀ lá, ze volo 'duù lá, ze delè zò 've i mì 'duù lá. ³ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó bà volo rẹ̀ yo lá, tacó ye táánò 'dè jì yo sàà kùro gí, máa, mbí ze ta o 'dáá gí ká kuu gá 'dáá tí yo, yo a ndâ ka 'válá mì ze, yo delè a ndâ ka ku mì ze. ⁴ Ye kù koṛo có 'dáá gí lì ká mí tí yo, ndâ tù ye kù uu nje-njèè tacó tí yo; gúku tí ye gbaanjé gbí bà kònò ndâ sé'i mì ndoo wálá, tàkòcò ye kù peteke ta o 'dáá gí ngé ndii gí.

⁵ Tacó à kpétí ká bìndi bà gí ze gí gbí Mèsidóniyà nó, pípìrì pì ze lá, tacó ze gí ká cùmú gí gbí ndâ vò i: ndâ 'duù kù 'dèèkè mà gbí òkò tí ndú, à delè tí ye ta o 'dáá gí káa gúku. ⁶ Káa Mbírì tí mbe kù tò 'dè ngo mì njembí ndâ 'duù tí nó náa njembí ndú kù doo nó, gii tò 'dè ngo mí njembí ze, ⁷ me ká tacó bà gí Títò gí mì ze cuki lá, à delè gii 'dèè njembí ze a có tí nó náa yí 'dè jì ze ta rẹ̀ yo, máa, yo 'dèè njembí yì si yì táánò mì yo kà nó ngé ma nô, gii je ndâ 'bí có tí nó náa yí 'dè jì ze éno máa, kò'o tí ye tí yo ngé ndii gí, máa, yo kù nì nikalaká gítí có bà pèè mbí ye mì yo, máa, yo ká léngé-lenge kù ù bà tì muu ye; tacó éno, tàkòcò ye kù peteke ndii ñinò sàà kùro nó gí.

⁸ Ye nì nikalaká tacó bà kpolo tàkòcò yo mì ye á gbí wáràgà tí nó lá. Káa ye kpétí táánò má nì nikalaká ta bà ñò bà kpolo tàkòcò yo ta làmbu kòndi o gí, ye kpónó gítí bà nì nikalaká wálá. ⁹ Káa tàkòcò ye kpónó kù peteke me tacó máa ye kpolo tàkòcò yo gí nó lá; à kù peteke a i tacó a bà kpolo tàkòcò yo nó ká si yo 'ví 'visi muu yo 'do tí ndâ vo-vò kpokèjì mì yo. Ñinò a ña kpo tàkòcò tí nó mbe nìkì tí Mbírì nó ká nó. À má éno, ze kpolo tàkòcò yo me ta vò i lá. ¹⁰ Tacó tàkòcò 'duù má kpolo tacó tí Mbírì, ñinò a ña kpo tàkòcò ñinò mbe kù si Mbírì 'ví 'vala 'duù tí nó ta bà si yí 'ví 'visi muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó; 'duù nì nikalaká gítí bà dù ta ña kpo tàkòcò tí nó lá. Káa bà dù ta kpo tàkòcò ká tacó ndâ i muu to tí nó cuki kù gí a i ta ku jì 'duù. ¹¹ Ña bà te kpomu gbí yì yo, ña go bà túbà tí yo tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá tí yo, ña bà kpolo tàkòcò yo gítí vò i, ña gúku Mbírì tí yo, ña kò'o tí ye tí yo, ña go bà waa có mí tí ndâ mbe bàkà vò i tí yo! Gbí ndâ i tí nó 'dáá gí, yo kù túbà tí yo máa, vò i mì yo wálá.

¹² À má éno, ye kpétí táánò má cu wáràgà tí nó jì yo, ye cu me tacó máa 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo bàkà vò i gí nó lá, ye delè cu me tacó máa à bàkà vò i mí tí 'bí 'duù gbí òkò tí yo gí nó lá. Ye cu a i tacó bà túbà jì yo ngbàrangà 'éno máa, Mbírì ñò ña bà bàkà có tí ze mì yo gí. ¹³ Tacó éno, njembí ze 'dèè gí.

Káa tàkòcò ze ta o tí nò gii peteke ndii ñinó sàà kùro nó gí a i gítí có bà peteke tàkòcò Títò; tacó yí 'dè có ji ze máa, a yo 'dáá gí ká mòkò gúku 'do gbí njembí yí gí. ¹⁴ Ye táánò wu gbí yo jì yí gí, káa yo kpónó te nò mí ro ye lá, jé ká go ñinó náa ze ta o 'dáá gí kù 'dè jì yo káa yúco nò. Tacó ènò, bà wu gbí yo mì ze jì Títò gí tí yúco gí. ¹⁵ Mbí wó má 'va tí tí ña bà 'di có mì wò mì yo, ta ña bà muku tí yo, ta bà gu yo gítí bà te wíri mítí wó, njembí wó wálá. ¹⁶ Tàkòcò ye peteke gítí bà dù njembí ye gítí yo gbaànjé nò ngé ndii gí.

8

Bà je i jì ndâ 'duù

¹ Ndâ ná 'vindí ze, có gbí njembí ze jì yo éno máa, yo nò nambeè mi Mbíri náa yí kù bàkà jì ndâ mbe kù kili ta rè mi Bìndi-Mbíri á ta ndi tí ndâ bàndò gbí to Mèsidóniyà nó ni. ² Vò yè táánò gii tè ndú ta ña wálá, káa tàkòcò ndú ta o 'dáá gí ká pétéké'i. Ndú táánò a ndâ vo-vò mbe yè, káa ndú ta o 'dáá gí kù je i jì ndâ 'duù. ³ Ye kù 'dè có jì yo ta kponje gítí wálá máa, ndú táánò kù je i jì ze ká go bà wotí mì ndú, delè ta ndâ 'bí o ndú kù je ndii muu wotí mì ndú gí 'do gbí 'dóo có mì ndú gbí njembí ndú. ⁴ Ndú táánò kù 'deke tí ndú jì ze ta njembí ndú gbaànjé máa, ze si ndâ yí 'ví yuu 'bì ndâ yí mí gbí nètè bà koni ndâ 'duù mi Mbíri gbí to Jùdéyà. ⁵ 'Bí i náa ze táánò jé kofo có gítí lá a ñinó máa, ndú táánò kpédélé'i yòò tí ndú jì Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbíri, bìndi ndú delè gii yòò tí ndú jì ze go có mi Mbíri. ⁶ Tacó ènò, ze gii 'deke tí ze jì Títò máa, yí yee nje tó nètè tí nó náa yí 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nò. ⁷ Yo kpónó kpòtí gbí ndâ i 'dáá gí: Yo kpòtí gbí bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri gí, yo kpòtí gbí bà ma Banga-Ngu-Có gí, yo kpòtí gbí bà 'di gbí yúco gí, yo kpòtí gbí bà dù ta go bà bàkà nètè ze 'do gbí 'dóo có mì yo gbí njembí yo, delè ta bà zè ze niki maa gí. À má ènò, có gbí njembí ye éno máa, yo delè 'ví kpòtí gbí bà bàkà tó nètè tí nò.

⁸ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó wàa yo 'ví bàkà go kòcò ye nò lá. Ye kù tù a bà ña go bà koni tí mì ndâ 'bí mbe kù kili ta rè mi Bìndi-Mbíri jì yo. Ye delè kù pà a bà nò máa, áá mì yo dú káa cèe tó bà zè tí wè? ⁹ Tacó yo nò nambeè mi Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbíri ni gí; yo nò ni gí máa, yí táánò a mbe ndâ kpo-kpò i, káa yí gii gí tí mbe yè tacó tí yo. Tacó wàa bà dù yí tí mbe yè nò 'ví si yo 'ví gí tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i.

¹⁰ Có gbí yì ye éno máa, à niki máa yo kpónó 'ví cee nètè tí nó náa yo táánò 'bità bà bàkà gbí ndoo tí zó mbe ndii zó gí, yo táánò me káa ndâ kpédélé mbe bàkà i cuki lá, yo delè a ndâ kpédélé 'duù mbe dù ta go bà bàkà i. ¹¹ Yo ya gí kùro ta nètè tí nó, wàa yo 'ví cee tí gí. Yo dù ta go bà cee, á go go bà 'bità táánò tí yo nó, á ta i ñinó náa à kuu 'bì yo nò. ¹² Go bà je i jì Mbíri má kuu tí 'duù, Mbíri bà lì 'bì wó ká gí tà ña i-nambeè ñinó náa 'duù tí nó bà tù jì yí nò, yí bà lì 'bì wó me gí tà i ñinó náa áá mì 'duù tí nó wálá nó lá.

¹³ Gbí có mì ye nò me éno máa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'de i gbí 'dè tí, wàa, gbímí yo 'ví ba ta nètè gí nò lá. ¹⁴ Gbí có mì ye éno máa, «Wò má zò 'bò gí mì ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mì lo.» ¹⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàragà mi Mbíri éno máa, «Sè i dù gbí gálá mì mbe da i lá, káa i jé cee 'do gbí gálá mì mbe da i lá, lá,» nò.

À *tuu Títò gí Kòrindí*

¹⁶ Ze 'dè nìkí maa jì Mbírì tí mbe wu go bà konì yo á go ñinó gbí njembí ze nó mí gbí njembí Títò. ¹⁷ Yí táánò ùnje gítí có bà ya gí mì yo kà nò me ká gítí có bà 'deke tí ze jì yí cuki lá, a go bà konì yo ká si yí ya gí mì yo kà, 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó. ¹⁸ Ze kpónó kù tuu ndú jì yo kà ta 'bí ná'vindí, náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì mì ze kàá 'dáá gí kù te duù mítí wó tacó yí a tó mbe ma Banga-Ngú-Có. ¹⁹ Ná'vindí tí nò náa ndú kù ya ta Títò gí mì yo kà nò delè káa gbèe 'duù tí nó náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì tí ndâ tende bándò káa cu 'bì ndú mítí wó máa, ze nò nó banga nètẹ̀ tí nó náa ze kù nò tacó bà wu rẹ̀ Mbe tí ndoo, delè tacó bà túbà máa, go bà konì tí kuu tí ze nò. ²⁰ Có gbí njembí ze kpolo ma éno máa, ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí ze tacó ndâ i-nambeè tí nó náa ze kù bàkà túkà'i nó lá. ²¹ Tacó ze kù jẹ̀ ta bà dù tí ndâ 'duù jáá me ká kùro Mbe tí ndoo cuki lá, ze delè kù jẹ̀ tí mí kùro ndâ 'duù.

²² Bà ta 'ò 'duù náa ze kù kpò yí mítí ndâ Títò, wàa ze 'ví tuu ndú jì yo kà a 'bí ná'vindí ndoo náa ze ta o 'dáá gí kù ñò muu wó káa ze gii 'de yí tí yú 'dakò, tacó njembí wó gítí yo ká gbaànjé. ²³ À má gítí Títò, yí a ka ye náa ze kù bàkà nètẹ̀ yo ta yí; káa ndâ 'duù tí nó sósò'ò tí ndâ ka wó mbe nó nó a ndâ 'duù náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì kù tuu ndú, ndú a ndâ mbe kù si rẹ̀ Mbe tí ndoo 'ví wu. ²⁴ À má éno, yo túbà tó bà zè tí jì ndú á mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì. Tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze jì ndâ 'duù 'ví dù me tí 'vèrẹ̀ lá.

9

Bà konì ndâ ka tí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

¹ Ye ñò 'dóó nderẹ̀ bà cu wáràgà mì ye jì yo gítí có bà konì ndâ 'duù mì Mbírì á mì yo lá, ² tacó ye ñò ni gí máa, go bà konì tí tí yo ngé ndii gí. À má ta bà 'dè ta yúco, ye kù wu gbí yo jì ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà máa, «Ndâ 'duù gbí ndâ to Àkáyà 'viindi tí ndú gítí bà konì tí 'do gbí ndoo tí nó mbe ndii nó gí.» Nà go bà konì tí tí nó mì yo nò kpónó tanga go bà konì tí mí gbí njembí ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà gí. ³ Káa ye kpónó kù tuu ndâ ná'vindí ndoo jì yo, tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze jì ndâ 'duù 'ví dù me ká tí có ta nje sínò lá. Ye kù tuu ndú jì yo, tacó wàa, yo 'ví 'vii ta ndi tí yo, á go có tí nó náa ye 'dè jì ndâ 'duù éno máa yo 'viindi tí yo cee sàà gí nò. ⁴ À má me éno lá, káa ze má ya gí mì yo kà ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí to Mèsidóniyà, káa ndú má 'de yo 'viindi tí yo go có tí nó náa ze 'dè jì ndú nó lá, ze tí ndâ 'duù tí nó mbe tee njembí ze 'dáá gí mítí yo nó bà te muu ze gí yaá wálá jì nò, à 'dè ñindi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù wu gbí yo nó lá. ⁵ Tacó éno, ye kù tuu ndâ ná'vindí ndoo jì yo kùro bà gí ze, tacó wàa, yo 'ví kili tí ta ndâ i-nambeè ñinó náa à kuu mì yo nó, á go 'dóó có mì yo gbí muu yo; à 'ví dù me go ñinó máa à kù gò 'do mì yo ta wotí nó lá.

⁶ Có a ñinó máa, mbe jì gbèe muuti kù kili i 'do ká gbí po gbèe muuti, káa mbe jì gbolò po nji kù kili i 'do gbí gbolò po nji. ⁷ À má éno 'duù, 'ví je káa bà wotí mì wó, yí 'ví je me ta jàmànakà gbí dii wó lá; à delè 'ví kùmùkù yí gítí bà je me kùmùkù-kùmùkù lá, tacó à nìkí tí Mbírì a i ñinó náa 'duù je jì yí ta pètékè tàkòcò wó nò. ⁸ Wotí bà je ndâ ña ndâ tó i 'dáá gí túkà'i jì yo ta o 'dáá gí kuu tí Mbírì, tacó wàa, ndâ i

'dáá gí 'ví dù kuu tí mì yo gítí mīri yo, sè ndú delè 'ví dù tūkà'i kuu tí tacó bà bàkà ndâ ña ndâ 'bí nètè 'dáá gí. ⁹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «[J]ó ọ ndâ i tí wó wálá, yí kù je i jì ndâ yê; yí bà dù tí 'duù jáá ká dúú bà ya tí,» nò.

¹⁰ Mbírì tí mbe kù wele ñjì ña jì ndâ mbe jì ñjì, delè tí mbe kù je i-zó-zò jì ndâ 'duù nó, bà sa ndâ ña ñjì ña ñjì ta go ndú tí yo nó 'dáá gí jì yo tūkà'i, tacó wàa yo 'ví da ta i tacó bà konì ta ndâ 'duù me mbè.

¹¹ Mbírì bà bàkà yo tí ndâ mbe da i, tacó wàa ọ ọ i ta o 'dáá gí 'ví dù tí yo wálá, delè tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa yo kù tuu ze ta ndâ i-'bì yo jì ndú nó 'ví ùlù Mbírì. ¹² Tacó tó nètè tí nó náa yo kpónó kù bàkà nò kù je cuki me káa ndâ i ñjì ta có tí ndú gbí njembí ndâ 'duù mì Mbírì nó lá, à delè kù si ndâ 'duù 'ví 'dè ñìkì maa jì Mbírì me gbolò.

¹³ Tacó tó nètè tí nó náa yo kù bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí nó kù túbà éno máa, njembí yo a njembí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì, delè ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbírì bà ùlù Mbírì tacó ña kpokèjì bà ùnje, ta bà bàkà go có mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì, mì yo. Ndú delè bà ùlù Mbírì tacó yo ọ ọ ọ i lá, yo kù tù 'bì yo jì ndú, delè jì ndâ 'bí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì 'dáá gí. ¹⁴ Ndú kù 'deke tí ndú jì Mbírì ta pètékè tàkòcò ndú tacó ña serè tende nambeè tí nó náa yí bàkà jì yo nò. ¹⁵ Ndoò 'dè ñìkì maa jì Mbírì tacó ña gbolò i-nambeè mì wó náa yí je jì ndoo nò.

10

Páwòlò tí muu nètè mì wó

¹ Ñjìno a 'dóo ye tí Páwòlò ká kù 'deke tí ye jì yo. Ye tí 'duù tí nó náa yo kù 'dè có máa, ndoo má ta ndoo bà gbèe to, ye a mbe nambeè, tí 'dè 'duù, káa ye má yèè 'do tí yo á gí ndù gí, ye me juù nò. ² Ye kù 'deke tí ye jì yo ta pètékè có, delè ta nambeè mì Bìndi-Mbírì, máa, ye má ya gí mì yo kà, yo 'ví yòòngò ye gítí bà gbùrùngà yo lá; tacó ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà nó, ye bà gbùrùngà ndâ 'duù tí nó mbe kù 'dè có máa ze kù bàkà i go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, ta kponje gítí wálá. ³ Á dú káa yúco máa ze kù 'vala muu to tí nó, káa cè bà dù 'bà-gó mì ze me go bà dù 'bà-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. ⁴ Ndâ zì'i-gó mì ze me go ndâ zì'i-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Ndú a ndâ kpóló-kpolo zì'i-gó mì Mbírì, náa ze kù ki'viki ta ndâ mbe wotí mbe kù tẹ̀ Mbírì ta gó. Ze kù kpò ta nje ndâ mbe kù tò kponje 'vére; ⁵ ze kù voloko ta gbí ndâ có bà mòò ọ mbe kù nè muu ndâ 'duù 'do tí có mì Mbírì; ze kù 'visi muu ndâ 'duù 'dáá gí, wàa ndú 'ví kojo có go i mì Bìndi-Mbírì. ⁶ Ze kpónó ká léngé-linge kù ù bà waa có mítí ndâ mbe 'di có lá, náa yo 'dáá gí má gí tí ndâ mbe 'di có gí nò.

⁷ Yo kojo có dí tà lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má kojo có máa yì a 'duù mì Bìndi-Mbírì, yí delè 'ví kojo muu wó máa ze ngbá káa ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì go yì. ⁸ Tacó ye kpètí má wu gbí wotí tí nó náa Mbírì je jì ze nó, nò ọ ye gítí wálá, tacó yí je wotí tí nó jì ze a i tacó bà bàkà yo tí ndâ 'dakò, yí je jì ze me tacó bà volo yo lá. ⁹ Go bà dù tí ña 'duù ñjìno mbe kù te gúku mítí yo ta bà cu mbè wáràgà jì yo nó tí ye wálá; ¹⁰ tacó 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'dè có máa, «Ndâ có gbí ndâ wáràgà mì Páwòlò me kpòd, ta wu ká nje ndú, káa wò má ọ yí, yí ká jó'dókò'i ta gbí có mì wó wálá!» ¹¹ 'Duù ñjìno mbe 'dè ña có tí nó nó 'ví kojo

muu wó máa, có tí nó náa ze kú tuu ji yo ta wáràgà si ze á kè'bí nó káa gbèè có tí nó náa ze kèjì gí bà 'dè ji yo ta o tí nó náa ndoo má ta ndoo bà gbèè to nò.

¹² Yúcó a ñinó máa, ze kú 'dè me có máa ze ma nò lá; ze delè kú 'vii me tí ze ta ndâ 'duù tí nó mbe kú bàkà tí ndú máa ndâ yì ma nó lá. Ndâ 'duù tí nó mbe kú bàkà tí ndú ta kpéétí ndú máa ndâ yì ma, mbe kú òtò tí ndú ta kpéétí ndú máa ndâ yì ma nò a ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú jé gí wálá. ¹³ Káa à má gítí ze, ze bà wu gbí tí ze ndii ñinó náa à tí nó wálá; ze bà wu káa gbí nèté tí nó náa ze yee tí gbí òkò tí yo nò. ¹⁴ Káa yo lè kpónó má kú dù a i gbí po nèté mì ze, gbí éno máa, ze táánò o me muu bà 'bè nèté ta o tí nó náa ze ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì ji yo kà nó lá. ¹⁵ Tacó éno, ze wu gbí nèté mì ndâ 'bí 'duù náa ndú bàkà ndii muu bà 'bè nèté tí nó náa Mbírì ka ji ze gí nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, yo 'ví tee njembí yo mítí Mbírì tí kpoò ndii ñinó sàà kùro nó gí; tacó wàa, po nèté mì ze 'ví dò ta gbí tí gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí gbí po to tí nó náa Mbírì ka ji ze nò. ¹⁶ Tacó wàa ze 'ví ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'bí 'duù gbí ndâ 'bí to kápí yo kà, á co tí bà dù kú wu gbí po nèté náa à bàkà gbí nji mì 'bí 'duù cee sàà gí. ¹⁷ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Go bà wu gbí tí má tí 'duù, 'duù 'ví wu gbí i tí nó náa Mbe tí ndoo bàkà nò.» ¹⁸ Tacó i gbí bà koṛo có mì 'duù ta kpéétí wó máa yì a i nó wálá; i a i gbí bà koṛo có mì Mbírì máa 'duù a i.

11

Ndâ Páwòlò ta ndâ sú mbe nò tú mì Jézù

¹ Yo bàkà nambeè mì yo, wàa yo 'ví zèè njembí yo, tacó làmbu ñónókó ta ndâ 'bí o kuu tí ye. ² Ye kú tò kii muu yo, jé ká go bà tò kii mì Mbírì muu yo; tacó yo a ndâ ngbutu 'viní ta ngbàrángà njembí yo náa à je ká mí tàkò yo tacó tí Bìndi-Mbírì gí. ³ Káa à tí ye a gúku máa, 'bí i kèjì gí bà volo muu yo, go bà ñi gbí tù Évà mì kpoo táánò ta tiri, bìndi njembí yo bà giù dù me ta kábà gítí Bìndi-Mbírì lá. ⁴ À tí ye a gúku tacó yo kú 'di có mì ndâ 'bí 'duù mbe ya gí mì yo kà, kú ma có gítí 'bí tende Jézù á bìndi Jézù tí nó náa ze kú ma có tí wó nò; yo kú ùnje gítí 'bí tende bèrì á bìndi Bèrì-mì-Mbírì náa yí je ji yo nò, yo delè kú ùnje gítí 'bí tende banga-ngú-có á bìndi Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma ji yo nò. ⁵ Ye koṛo có máa ndâ 'duù tí nó náa yo kú nì «ndâ kpo-kpò tú» mítí ndú nò ndii ye ta 'bí làmbu i nji'díí éno lá. ⁶ Ye kpèti má me muu-có lá, muu kuu tí ye; ze kú túbà ji yo ta o 'dáá gí, delè gbí ndâ i 'dáá gí.

⁷ Ye táánò je mboo 'do mì yo ta o tí nó náa ye ma ta Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji yo nó lá; ye ta o tí nó si tí ye tí i lá, tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ i. Bà bàkà éno mì ye táánò lè gí? ⁸ Áá táánò a ndâ 'bí tende mbe kú kili ta rè mì Bìndi-Mbírì ká kú ko mboo nèté tí nó náa ye ta o tí nó kú bàkà gbí òkò tí yo nò ji ye. Ye ta o tí nó gbí 'bí ña kpokèjì kú kùmùkù a ndâ i mì ndâ 'bí mbe kú kili ta rè mì Bìndi-Mbírì tacó bà koni ta yo. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye kuu mì yo kà nó, ye pèè mbí yo maa yo koni ye nò lá, tacó ndâ ná'vindí mbe gí 'do Mèsidóniyà gí ta ndâ i ñinó náa à gbí njembí ye nó 'dáá gí ji ye gí. Ye táánò bàkà ñiki mí gbí mbí yo lá, ye delè kèjì gí bà bàkà wálá. ¹⁰ Yúcó mì Bìndi-Mbírì

kuu gbí njembí ye, à má éno, ye kú ci yo máa, mbe rò ye 'do tí bà wu gbí có tí nò gbí to Àkáyà wálá. ¹¹ Ye kpónó kú 'dè có tí nò tacó náa ye zè yo niki lá nò? Mbíri nò ni gí máa ye zè yo niki ma.

¹² Ye bà dù kú bàkà nèté tí nó náa ye kpónó kú bàkà jì yo ká sínò nó, tacó bà waa wúngbò ndá 'duù tí nó mbe kú zò mboo tàkò nèté mì ndú, káa ndú kú wu gbí tí ndú máa, ndá yì kú bàkà nèté mì Mbíri ká go nìndi ze nò. ¹³ Tacó ndá ña ndá 'duù tí nó me ndá cèe tú lá, ndú a ndá sú tú, mbe kú 'dè 'vére gítí nèté mì ndú ta bà bàkà tí ndú máa ndá yì a ndá cèe tú mì Bìndi-Mbíri. ¹⁴ Káa à me seṛe lá, tacó à kpèti káa Gba-wàtà, yì kú 'visi cè kózò tí wó go cè kózò tí basili mì Mbíri. ¹⁵ À má éno, bà bàkà tí ndá bòò mì Gba-wàtà, máa ndá yì a ndá mbe kú bàkà jáá nèté me seṛe lá; káa Mbíri bà waa có mítí ndú ta ndòngbú o 'vii ká ta ndá ña i mì ndú náa ndú kú bàkà kpónó nò.

Bà mbu Páwòlò gbí nèté bà nò tú mì Jézu

¹⁶ Ye kú ci yo máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa ye a mbe ñónókó nò lá. Káa yo kpèti má koṛo có máa ye a mbe ñónókó, yo 'ví ùnje máa ye a mbe ñónókó ká koṛo wàa i tacó bà wu gbí mì ye 'ví dù ká nji'dí. ¹⁷ Ye kú 'dè có tí nó me ta wotí mì Mbe tí ndoo lá; à má gítí có bà wu gbí tí, ye kú 'dè có go i mì mbe ñónókó. ¹⁸ Káa ndá 'duù me mbè lê má kú wu gbí tí ndú tacó ndá i muu to tí nó, ye delè bà wu gbí tí ye go nìndi ndú nò. ¹⁹ Tacó yo 'dáá gí kú kònò ndá mbe ñónókó, tacó yo 'dáá gí a ndá mbe 'di gbí-o. ²⁰ 'Duù má kú bàkà yo tí ndá i-zógó-zogo, yì má kú zò yo tí wuù, yì má kú bàkà tiri ta yo, yì má kú bàkà tí wó tí gbolò 'duù jì yo, yì delè má si yo ṛo wó tí i lá, yì delè má gbì gbíro yo, yo kú zèè njembí yo. ²¹ A nò ká ṛo ye tacó bà 'dè có jì yo máa wotí bà bàkà go éno táánò tí ze wálá!

Káa ye kpónó bà bàkà tí ye tí mbe ñónókó, wàa ye 'ví 'dè ta có ñónókó, kú wu ta gbí tí ye go i mì ndá ka ye mbe ñónókó nò. ²² Ndú má a ndá Ìbiráyò, ye delè káa Ìbiráyò. Ndú má a ndá 'vii-gù Àbiráámò, ye delè káa 'vii-gù Àbiráámò. ²³ Ndú má a ndá bòò mì Bìndi-Mbíri, ye a kpóló-kpòlo bòò mì Bìndi-Mbíri ndii ndú gí — ye kú 'dè có go i mì mbe má. Ye bàkà nèté tí kpoò ndii ndú gí, à zèè ye mí gbí zàà ta bà me mbè ndii ndú gí, à 'deke bà gbì ye lá, ye delè cóó-cóó kú nò ku ta ṛo ye. ²⁴ Ndá gba mì ndá Jùdéyà gbì mbità ye ta zèè mù zi 'duù-gbaànjé-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vò nà'ò (39) 'vili vô. ²⁵ Ndá gba mì ndá Rómánò gbì ye ta ndá mù ta bà ta'ò; ndá 'duù gbí gbata Lísitàrà bàkà có bà zi ye ta bà 'vaka ye ta díi ta bà gbaànjé; ndá gbá ki'viki gbí tí ta ye mí gbí u ngo ta bà ta'ò, ye too yé ta ṛi pí kú mù lâ á ṛo ngo ta bà gbaànjé.

²⁶ Nó jé waa 'do kò ye lá; ye 'de vò i ta ndá 'bí o muu ndá 'bí nó tí nò 'do mì ndá ngo nìno mbe ò gí nò, ye gbí ndá 'bí nó tí nò va tí ye 'bi ndá mbe kú kùmùkù i mì ndá 'duù, ye gbí ndá 'bí 'de vò i ká 'do mì ndá 'dóó 'duù mì ye tí ndá Jùdéyà, ye gbí ndá 'bí 'de 'do mì ndá 'duù nìno mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nò, ye gbí ndá 'bí nó 'de 'do mì ndá 'duù gbí ndá gbata, ye 'de gbí ndá 'bí 'do mì ndá 'duù gbí kángáá nga ngoò, ye gbí ndá 'bí nó 'de 'do ṛo ndá kpo-kpò ngo, ye 'de gbí ndá 'bí 'do mì ndá sú ná'vindí. ²⁷ Ye kú ka wu'o ta nèté, ye delè gbí ṛiki, ṛi 'de ṛo ye ta bèbìlì lá, ye 'de ndá i-zò-zò ta ngo lá ta bà me mbè, ye kú dù gbí cò'o ta 'bá muu ye wálá, bongo

delè yaka cee 'do tí ye gí. ²⁸ À 'deke bà mù njembí ye ta ɾi 'dáá gí tacó tí ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì nó mí gbí ndá 'bí vò i tí nó mbe 'de ye nó lá? ²⁹ A 'di ká me jó'dókò, káa ye jo'doko go yí lá? À ee a ndi 'di gítí vò i, káa njembí ye tù-bè-kpà gítí 'duù tí nó mbe ee ndi wó nó lá?

³⁰ Ye má wu gbí tí ye, ye bà wu a gbí ndá i tí nó mbe tùbà ndá i-ńónókó mì ye gí sè nò. ³¹ Mbírì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù, tí 'duù tí nó náa à 'ví kù ùlù yí dúú bà ya tí nó, ńò ni gí máa, ye 'dè 'véřè lá. ³² Gbolò 'duù mì gbolò gba tí nó ta ɾè wó a Àrétàsi nó táánò kaa ndá àsikèrì gí bà ù njekèjì ndùgù gbata Dàmásikù tí ye wàa ndú 'ví zèe ye. ³³ Káa ye gii 'vala 'do 'bí wó ta bà yuu ye mì ndá kómbe ye gbí kèè ta wú co tí nga gùù tí su-sú ndùgù gí sè.

12

Mbírì 'dè ndá có kóó mì wó jì Páwòlò gbí ɾi

¹ Kózò tí ye bà wu gbí tí ye; i gbí bà wu gbí tí 'duù wálá, káa ye bà wu gbí bà ńò Mbe tí ndoo ta bà 'dè gbí ndá có kóó mì wó jì ye nó gí. ² Ye ńò 'bí 'dakò tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, náa Mbírì táánò te yí ya tí ngéé gí gbí ndòngbù ɾi yaà kà, náa ndá Jùdéyà kù nì mítí a «bà ta'ò ɾi,» nó gí. Mbírì mà te yí tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè, yí mà te a lilí wó wèè, ye ńò bà lá, à káa yí tí Mbírì ká ńò ni . À kpónó bìndi có tí nó a ndoò muu'bi-nje nà'ò. ³ Ye ńò ni gí máa, Mbírì táánò ɾa 'dakò tí nó ya tí gí bàndò bà dù yí tí Mbírì. Yí mà ɾa tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè; yí mà ɾa a lilí wó wèè, ye ńò bà lá, à káa yí tí Mbírì ká ńò ni . ⁴ Káa ta o tí nó si 'dakò tí nó kuu á bàndò bà dù Mbírì nó, yí gii 'di ndá có náa ndú me ndá có bà 'dé-'dè, wàa 'duù 'ví 'dè ta nje wó nó lá. ⁵ À má éno, ye bà wu gbí ndá i tí nó náa ye ńò ta ɾè mì 'dakò tí nó nó gí, káa ye bà wu gbí ndú ta 'dóó ɾè ye wálá, sè káa ńinó máa ye 'ví wu a gbí ndá i ńinó mbe kù tùbà ndá i-ńónókó mì ye gí sè. ⁶ Go bà wu gbí tí ye kpèti má tí ye, ye bà dù me còkondé lá, tacó ye bà dù kù 'dè a yúco. Káa ye bà wu gbí tí ye wálá, tacó 'bí 'duù bà kořo có máa ye lá a 'bí 'duù mbe me gbolò ndii ye tí nó náa yì kù ńò nó gí, delè ndii có tí nó náa yì kù 'di 'do gbí nje ye nó gí.

⁷ Káa tacó wàa ye 'ví mba tí ye ngé ndii gí ta ɾa tende ndá có kóó tí nó náa Mbírì 'dè jì ye nó lá, à gii te 'bí ɾa sé'i mbe kù pèè mbí ye go i mì 'duù mì Gba-wàtà kù gbì ye tacó wàa ye 'ví mba tí ye lá. ⁸ Ye gii 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo ta bà ta'ò kù yù nambeè 'do mì wó máa, yí je ɾa sé'i tí nó 'do tí ye gí. ⁹ Káa yí gii 'visì có jì ye éno máa, «I ńinó ta go tí lo kpónó nó káa nambeè mì ye. Wotí mì ye kù je wotí jì wò ngé ndii gí ta o tí nó náa wotí má tí lo wálá.» Tacó éno, tàkòcò ye peteke gítí có bà dù wotí tí ye wálá nó ngé, tacó wàa, ye 'ví ńò tí ni éno máa, Bìndi-Mbírì kù kpòlò tí ye ta wotí mì wó. ¹⁰ À má éno, líkì bà dù ye ta wotí tí ye wálá, ta bà go ye mì ndá 'duù, ta bà dù gbí sé'i, ta bà dù gbí bà mèkè'i tí ye, delè ta bà dù ye gbí ɾiki ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tí ye a líkì; tacó 'dóó wotí mì ye má wálá, wotí mì Bìndi-Mbírì kuu tí ye.

¹¹ Ye a mbe ńónókó! Káa a yo ká bàkà ye tí mbe ńónókó ta wotí. Tacó ye kpèti má me i lá, ndá 'duù mì yo náa yo kù wu gbí ndú máa ndú a ndá kpólò-kpòlò tí mì Jézù nó kpò ye ta 'bí i gbaànjé lá. ¹² Mbírì táánò gu tí wó gítí bà bàkà ndá seřè me mbè, ta ndá 'bí i ńinó náa bà

'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gî nó, mí gbí òkò tí yo waa lá, tacó bà túbà máa, ye a tú mì Bìndi-Mbírì dú nò lá. ¹³ Rẹ 'bí ña tó i ñinó náa ye táánò bàkà jì ndâ 'bí 'duù ñinó mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì á tí ndâ 'bí bàndò gî káa ye bàkà jì yo lá nó a yè? À me káa ñinó náa ye bàkà yo 'ví ko mboo nèté tí nó náa ye bàkà gbí òkò tí yo nó jì ye lá nó lá? À má ènò, yo je à-cee-gî jì ye gítí có bà gírì'o mì ye nò.

¹⁴ Ñinó kpónó á bà ta'ò bà 'viindi tí ye tacó bà ya gí mì yo kà. Káa ye bà ya me tí sògo gí gbímí yo lá, tacó ye kù ya me tacó bà yù ndâ i mì yo lá, ye kù ya a i tacó tí yo. Tacó à me ndâ 'vii ká kù kili ndâ i gítí wúnò tacó tí ndâ bu ndú ta nawu ndú lá, a ndâ bu ndâ 'vii ta ndâ nawu ndú ká kù kili ndâ i gítí wúnò tacó tí ndâ 'vii mì ndú. ¹⁵ Tàkòcò ye bà peteke gítí bà volo gbí ndâ i mì ye 'dáá gî tacó bà konì yo ngé ndii gî; tàkòcò ye delè bà peteke gítí bà ki'viki tí ye tacó bà 'vala lílì yo ngé ndii gî. Káa ye má zè yo nìkì ngé ndii gî go ènò, yo zè ye nìkì dí tà lá tacó yè?

¹⁶ À má ènò, yo bà ùnje éno máa, ye táánò pèè mbí yo ta o bà dù ye mì yo kà nó lá gí. Káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, ye táánò 'de i gbí yo ta o bà ya ye gí mì yo kà nó lá, káa ye a mbe tírì. ¹⁷ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò tuu ndú jì yo kà nó ba gbímí yo gí? ¹⁸ Ye táánò 'deke tí ye jì Títò máa yí ya gí mì yo kà, ye tuu ndú ta 'bí ná'vindi gbaànjé. Títò táánò ba gbímí yo ta o tí nó náa ye tuu ta ndú gí mì yo kà nó gí? Yí co ta yo me ká tí gbèe kpokèjì tí nó náa à tí nó lá?

¹⁹ Ndâ-'bí-lá, yo 'do sàà táánò kù koro có máa ze kù tì a muu ndâ vò i mì ze kùro yo. Káa 'bí có go ènò wáá. Ze kù 'dè mí kùro Mbírì káa kòcò Bìndi-Mbírì, ze delè kù bàkà ndâ i 'dáá ká tacó bà konì yo, ndâ tó 'duù mì ze. ²⁰ Tacó à tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, ye bà ya gí bà 'de yo me tí ndâ 'duù mì ye gbí njembí ye nó lá, yo delè ndâ-'bí-lá bà 'de ye me tí 'duù mì yo gbí njembí yo nó lá; ndâ-'bí-lá ye bà 'de kùro ye ká a ndâ mbe kù 'dèèkè mà, ta ndâ mbe kù tò kù, ta ndâ mbe kù ò kòlòwò, ta ndâ mbe kù koro có ká gítí miṛi ndú, ta ndâ mbe kù 'dè vò có, ta ndâ mbe kù fiini có, ta ndâ mbe kù luguu tí ndú, gii je ndâ mbe kù ñonòkò gbí ndâ i. ²¹ À tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, Mbírì mì ye bà te nô mí ro ye á mí kùro yo ta o bà ya ye gí mì yo kà káká'i. Bìndi ye bà gii wa gbí tacó tí ndâ 'duù ñinó táánò mbe bàkà vò i, káa ndú 'vìsì muu ndú 'do tí bà nò ndâ vò ndô mì ndú, ta bà bàkà bangbaya, ta bà bàkà ndâ 'bí i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nó lá.

13

Ndâ ndòngbú cí

¹ Ñinó kpónó a bà ta'ò bà ya ye gí mì yo kà ká nó, káa có má mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo kà ta ka wó, yí 'ví gí ta ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, náa ndú táánò kuu bà có tí nó, go có tí nó náa à cu mí gbí wáragà mì Mbírì nò. ² Ye táánò gbí bà só bà ya ye gí mì yo kà nó ci ndâ mbe bàkà vò i gbí òkò tí yo, ta sè yo 'dáá gî gî, káa ye kpónó káká'i kù ci nó a yo, si ye me mì yo kà lá nó, máa, ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà káká'i nó, ye bà waa có mítí ndú 'dáá gî, ³ lè náa à tí yo a go bà túbà tí ye jì yo éno máa, a Bìndi-Mbírì ká kù 'dè có jì ye máa ye 'dè có jì yo nó. Wotí bà bàkà i ta yo kpò Bìndi-Mbírì me kpó-kpò lá, wotí kuu tí

wó. ⁴ Tacó àá táánò gbì yí mítí njèèkpè mù ta wotí tí wó wálá, káa yí kpónó kù 'vala ta wotí mì Mbírì. Wotí tí ze tí ndâ mbe kù 'vala toko ta yí nó wálá, káa à má gítí cè bà 'vala ndoo ta ndoo, ze bà 'vala toko ta yí 'do gbí wotí mì Mbírì.

⁵ Yo koṛo muu yo gi, yo kpónó kù tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì ta yúcó? Yo òò ni éno máa Jézù kù 'vala gbí njembí yo nò ni gí? Yo má òò ni lá, gbí éno máa yo pasuluku gí. ⁶ Káa ye koṛo có éno máa, yo òò ni gí máa ze pasuluku lá. ⁷ Káa ze kù 'deke tí ze jì Mbírì éno máa, yí 'ví si yo 'ví bàkà i lè lá. Ye kù 'dè có tí nò me tacó máa yo kù òò ze go ndâ 'duù òò mbe gírì'o lá nò lá. Có gbí njembí ze éno máa, ze tà kpèti má pasuluku gí, yo 'ví bàkà i dú. ⁸ Tacó wotí tí ze tacó bà bàkà i òò mbe ne 'do tí kpokèjì mì yúcó gí nó wálá, ze bà co ká tí kpokèjì mì yúcó cuki. ⁹ Ze má 'di có máa wotí kuu tí yo ta o tí nó náa wotí tí ze wálá nó, tàkòcò ze pètékè'i. Ze delè kù 'deke tí ze máa, Mbírì 'ví si yo 'ví 'vala ta banga tí ndii òò kpónó nó gí. ¹⁰ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo si ye me mì yo kà lá, tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví bàkà nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je wotí bà bàkà jì ye nó, tí nèté bà 'viindi ndâ i, me tí nèté bà voloko gbí ndâ i lá nó, ta 'dè njembí ye.

¹¹ Ndâ ná'vindí, ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, «Yo dùú ndi!» Yo te kpo muu tacó bà dù tí ndâ cèè 'duù, yo sè tù yo gítí ndâ có tí nó náa ye kù kpo ta gbí-tà-tù yo nô, yo toko có gbí òkò tí yo gbaànjé, yo dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo, bìndi Mbírì tí tó mbe zè ndâ 'duù, delè tí mbe kù je 'dè njembí jì ndâ 'duù nó bà dù toko ta yo.

¹² Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà 'dò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí. ¹³ Ndâ 'duù mì Mbírì mì ze kàá 'dáá gí 'vee yo ngé ma.

Ye kù 'deke tí ye éno máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo me gbolò, Mbírì 'ví zè yo ta tó njembí, wàa Bèri-mì-Mbírì 'ví dù toko ta yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Gàlátì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Jézù, náa áá táánò me ndâ 'duù ká bàkà ye tí tú mì Jézù lá. Jézù delè táánò tuu me ndâ 'duù jì ye máa ye gí tí tú mì yì nò lá. À káa 'dóó yí tí Jézù tí Bìndi-Mbírì, gù je Mbírì Buù tí mbe 'vala yí tí Jézù 'do gbí muu'dú wó, ká bàkà ye. Nìno a ye ká kù cu wáràgà tí nó jì o. ² Ze ta ndâ ná'vindí ye nìno mbe kù dù toko ta ye nó 'vee yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Gàlátì 'dáá gí ma.

³ Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí nó tí Bu ndoo, delè tí Bu Mbe tí ndoo tí Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa. ⁴ Áá táánò a Jézù ká 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i tí nó á kpónó muu to tí nó nò. Yí ká sì có ndâ vò i mì ndoo ta miɾi wó go có mì Bu ndoo tí Mbírì. ⁵ À ùlù Mbírì kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Gbèè Banga-Ngú-Có

⁶ Nje ye 'dèè gítí ɲa bà 'visì muu yo gí. Ye nò yo gàá kù 'visì muu yo 'do tí Mbírì tí mbe tè'é tí yo 'do gbí nambeè mì Bìndi-Mbírì, ta mò tí wálá, gítí 'bí ɲa tende banga-ngú-có. ⁷ Káa banga-ngú-có tí nó náa yo 'visì muu yo 'do tí Mbírì gítí nó me cèe có ta gbí ká tí nó lá. Ye 'dè có tí nó jì yo tacó ndâ 'bí vo-vò 'duù kù nònòkò muu yo ta ba nònòkò gbí Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì. ⁸ Káa ye kpónó kù ci nó a yo gítí , máa, 'bí 'duù má 'dè có jì yo máa, 'bí ɲa banga-ngú-có mbe co tende 'do tí kpédélé Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma jì yo nó kuu tí , à má ma ɲa có tí nó kpèti káa 'duù 'do gbí òkò tí ze, wàlà kpèti káa basili mbe 'do tãri, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó, wàlà mítí basili tí nó ta ɲa wálá. ⁹ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ye 'dè yee to kpónó nó jì yo káká'i: Ye máa, 'bí 'duù má 'dè 'bí ɲa tende banga-ngú-có bìndi Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì nó náa yo 'di 'do gbí nje ye kùro gí nó, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó.

¹⁰ Má éno, ye kpónó kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò 'duù, wàlà ta bà peteke tàkòcò Mbírì? Ye kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò ndâ 'duù? Go bà peteke tàkòcò ndâ 'duù má ká kuu tí ye kálásè, ye kùtáá bà dù tí bòò mì Bìndi-Mbírì wálá.

ɲa kpokèjì bà gí Páwòlò tí tú mì Jézù

¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, ndâ ná'vindí ye tí ndâ mbe ùnje gítí Jézù go ye, máa, Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì náa ye kù ma nó me có mì 'bí 'duù muu to tí nó gbaànjé lá. ¹² Ye 'di me 'do mì 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó lá. A delè me 'bí 'duù muu to tí nó káa nìbà jì ye lá. À káa 'dóó Jézù tí Bìndi-Mbírì ká 'dè jì ye.

¹³ Ye koɾo có máa, yo táánò 'di tàwo ye si ye kuu tèkè'dè gbí gèrè mì ndâ Jùdéyà kùro bà ùnje mì ye gítí Jézù nó gí. Zu bà mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítí Mbírì ta ɾè mì Jézù táánò tí ye njí'díi wálá. À ta o tí nó táánò gbí muu ye káa có bà 'bu ɲa ndú. ¹⁴ 'Bí 'duù táánò gbí òkò tí

ndâ ka ye 'vii Jùdèyà mbe ngaṛa ndii ye wálá, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè mbe kpolo tí tàkii mì ndá ká gù ze go ye wálá.

¹⁵ Káa a Mbíri ta nambeè mì wó ká cu 'bi wó míti ye si ye kálásè gbí yì nawu ye. ¹⁶ Yí giì túbà tí 'Vii mì wó Jézù ji ye, máa, ye ma có tí wó ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. 'Do tí bàndò bà túbà tí Jézù mì Mbíri ji ye nò, ye ya gí bà 'vee 'bí 'duù máa ye 'ví bàkà ta ña có tí nó a yè wè gbaànjé lá. ¹⁷ Ye delè ya gí Jèrùzàlémè tacó bà 'vee ndâ ká mbe nò tú mì Jézù tacó ndú 'ví túbà i tí nó náa ye 'ví bàkà nó ji ye lá. Ye ndii ká ta gbí muu ye ya gí Àrábìyà. Bìndi ye giì dele ndi ye gí gí Dámásikù.

¹⁸ Ye giì ya gí Jèrùzàlémè gí bà ñò Kéfà (Piyètòrò) a i bìndi ndoò ta'ò. Ye giì dù á mì ze ta yí ta sili muu'bi-nje vô. ¹⁹ Ta o tí nó náa ye ya tí gí Jèrùzàlémè nò, ze 'de tí ze ta ndâ 'bí tú mì Jézù lá. Ye ñò cuki káa Jákòmò tí nó tí ná'vindí Mbe tí ndoo nò. ²⁰ Ye kù see a tí ye ji yo kùro Mbíri máa, có tí nó náa ye kù cu ji yo nó a yúcó.

²¹ Bìndi bà ñò Kéfà, ye giì njè nó 'do Jèrùzàlémè ya gí Síriyà, bìndi ye giì 'do Síriyà ya gí Sílísìyà. ²² Gbí ndâ o tí nó 'dáá gí, ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí jé ñò gbíro ye ta ro ndú lá. ²³ Ndú kù 'di káa có tí ye ta tù ndú cuki, máa, «'Dakò tí nó táánò mbe kù mèèkè'i tí ndoo nó kpónó a mbe ma yúcó tí nó táánò náa yí kù jè ta bà 'buuku muu nò.» ²⁴ Tacó éno ndú giì ùlù Mbíri tacó tí ye.

2

Ndâ Páwòlò ta 'bí tú mì Jézù

¹ Ye bàkà a ndoò muu'bi-nje nà'ò gbí nó mì ye náa ye 'do tí á Jèrùzàlémè nò, bìndi ye bà giì 'dò ndi kò ye mí kà. Ze ta o tí nó gbí nó tí nó ta Bàrànába, káa ye delè giì bala Títò ta ye. ² A Mbíri ta o tí nó ká 'dè có ji ye máa ye ya gí Jèrùzàlémè. Ye mâ giì yee kà, ye giì ya gí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri á tà bèngiì. Tacó wàa ze 'ví 'viiki gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta kpéetí ze ta ndú. Tacó wàa ye 'ví bàkà sé nètè míti ye sínò lá. ³ Ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ka nó mì ye Títò, náa ze gí ta yí nó a Ìgìrìgì mbe ya gí gbí gázà go ze lá, káa ndú yòòngò yí máa yí gí gí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà nò lá. ⁴ Muu ze ta o tí nó giì 'bità bà ba a i gbí có mì ndâ 'bí 'duù mbe bàkà tí ndú tí ndâ ná'vindí ndoo mbe ùnje gítí Jézù go ndoo mbe gí gí mí ze. Ndâ 'duù tí nó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ze tacó bà ri ze, wàa ndâ yì 'ví 'di ta gbí nderè có tí nó náa ndoo tí ndâ mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbíri zèè ta có gítí tàkii mì ndâ Jùdèyà kácá-kácá lá nò. Tacó có mì ndú gbí muu ndú éno máa, ndoo dù gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà tacó wàa ndâ yì 'ví bàkà ta ndoo tí ndâ i mì ndâ yì. ⁵ Káa ye giì kpo tí míti ndú gí. Máa ye bà ñò mí to nò gbaànjé wálá. Ye bàkà go éno tacó wàa 'verè 'ví yuu tí mí gbí Banga-Ngú-Có ji yo lá.

⁶ Káa ye giì 'di 'bí ña tende có 'do mì ndâ 'duù tí nó ta rè ndú a «ndâ kpo 'duù» á kùro ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri nó gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. Ye nì «ndâ kpo 'duù» míti ndú me tacó máa bà dù ndú tí ndâ kpo 'duù á kùro ndâ 'duù a kpóló-kpolo có ji ye nò lá, tacó Mbíri njèè gbí òkò

tí ndá 'duù lá. ⁷ Ta bà 'dè ta yúcó, ndú gii òò ni gí máa, Mbíri bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù òò ní náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, á go bà bàkà Piyétòrò mí wó tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndá Jùdéyà. ⁸ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó mbe je wotí ji Piyétòrò máa yí ma Banga-Ngú-Có ji ndá Jùdéyà nó ká je wotí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù òò ní náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó delè ji ye. ⁹ Ndá Jákòmò, ta Piyétòrò, ta Jòvànì tí ndá kpalà gálá mí ndá mbe ùnje gítí Jézù gii 'vee 'bì ze ta Bàrànáà bà-i-nò, tacó bà tubà máa, ze a ndá ka nètè mí ndá yí náa Mbíri bàkà nambeè ji ze, máa, ze ya gí bà bàkà nètè gbí òkò tí ndá 'duù òò ní náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, wàa ndá yí 'ví bàkà nètè gbí òkò tí ndá Jùdéyà. ¹⁰ Ndú gii nanaka muu ndú ká mí tí có tí nó ta go tí ye gbí njembí ye nó, máa, mbí ze 'ví ò tí bà koni ndá mbe yè mí ndá Jùdéyà lá.

Páwòlò do mí tí Piyétòrò si Àndiyóki

¹¹ Ta 'bí o gbaànjé, Piyétòrò má gii gí gí mí ze Àndiyóki, ye gii 'dè gbí bà lè tí òò i mí wó ji yí ká mí kùro wó, tacó bà lè tí òò i mí wó káká'í me i bà ngúú-ngúú lá. ¹² Tacó ta kùro bà gii ndá 'bí 'dakò náa Jákòmò tuu ndú 'do Jerùzàlémè gí mí ze Piyétòrò kù zò i ta ndá 'bí ná'víní ze tí ndá 'duù mbe ùnje gítí Jézù go ze káa ndú me ndá Jùdéyà lá nó. Ndá 'duù tí nó má gii gí gí, Piyétòrò gii biya bà zò i ta ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó gí, tacó yí kù ci gúku tí ndá 'duù tí nó mbe kù nanaka muu ndú mí tí có bà ya ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó gí gbí gázà. ¹³ Ndá 'bí Jùdéyà òò ní gbí òkò tí ze nó gii tẹ gí tàkò òò i-nò tí nó náa Piyétòrò kù bàkà go i mí nuù-gú nuù-bè'dè nó. Ye má gii zeke'o, ye gii òò Bàrànáà gbí ngo mí ndú. ¹⁴ Ye má gii òò máa òò i tí nó náa ndú kù bàkà nó me kpokèji mí Banga-Ngú-Có lá, ye gii 'dè có ji Piyétòrò si mí kùro ndá 'duù 'dáá gí, máa, «À kpè tí nó káa wò tí Jùdéyà ká kù 'vala go i mí ndá 'duù òò ní náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, wò bà gii yòòngò ndá 'duù òò ní náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, máa, ndú 'ví 'vala go i mí ndá Jùdéyà ta òò kèji ngáyì?»

I mbe 'vala òò ndá 'duù 'dáá gí káa bà tee njembí ndú mí tí Mbíri

¹⁵ Káa ndoo tí ndá 'duù tí nó náa à jò ndoo tí ndá Jùdéyà nó táánò kù koro có máa ndoo me ndá mbe bàkà wò i, tí ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó lá. ¹⁶ Ta ndá òò òò 'dáá gí, ndoo tí ndá Jùdéyà òò ní mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gí nó òò ni gí máa, à me bà bàkà go ndá có gbí tàkù mí ndoo ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri. Ndoò delè gii ùnje gítí Jézù tí Bindi-Mbíri, tacó wàa bà tee njembí ndoo mí tí wó nó 'ví 'viindi nambeè gbí òkò tí ndoo ta Mbíri. Tacó rẹ 'bí 'duù jé náa bà bàkà go ndá có gbí tàkù mí ndoo 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbíri gí nó wálá. ¹⁷ Káa à má 'de ndoo tí ndá mbe bàkà wò i ta o tí nó náa ndoo kù pèè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndoo ta Jézù nó, gbí 'ví dù éno máa, Jézù a mbe sè kàngá mí tà mbu mí ndá mbe bàkà wò i? Jéé lá! ¹⁸ Káa ye kpónó má 'dè éno máa, ye dele ndi ye gítí bà rù ndi tàkù mí ndá Jùdéyà go òò ní táánò náa ye kù bàkà nó, gbí éno máa, ye kù kpò a có mí Mbíri. ¹⁹ Gbí có mí ye nó gbí 'bí òò kèji éno máa, nètè mí ye káká'í ta tàkù mí ze tí ndá Jùdéyà wálá. Tacó Mbíri táánò 'visi kápí wó gítí ye gbí có bà rù ndi tàkù mí ze mí ye. ²⁰ Káa ye kpónó kù 'vala a i ta rẹ mí Mbíri. Àá táánò gbí ze mí tí njèèkpè mú ta Bindi-Mbíri. Tacó éno, ye kpónó kù 'vala me gbí 'dóò òò kèji mí

ye lá. Ye kù 'vala a i gbí ña kpokèjì mì Bìndi-Mbírì. Ye kù 'vala a i ta bà tee njembí ye mítí wó tí 'Vii-mi-Mbírì, tí mbe ùnje gítí bà cì á muu ye tacó yí zè ye ñìkì ma. ²¹ Ye bà biya nambeè mì Mbírì wálá. Tacó tàkìlì mì ze tí ndá Jùdèyà táánò má a i mbe bàkà ndoo tí ndá tó 'duu mì Mbírì, gbí éno máa, nderè ku mì Bìndi-Mbírì wálá.

3

Ndá có mì Mòze ta bà tee njembí mítí Mbírì

¹ A 'bí ña i ká gbí muu yo tí ndá 'duu Gálátì! A 'di ká je kó'dú yí gii ñonoko ta yo 'do tí có tí nó náa ye táánò 'dè jì yo ngbáràngà'i gítí bà gbì Jézù tí Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù nó gí? ² Káa 'bí có ta go bá 'vee yo gítí tí ye a ñinó máa: Mbírì táánò je Bèrì mì wó jì yo tacó yo a ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà wèè, yí je jì yo 'do gbí có bà ùnje mì yo gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa yo 'di nó? ³ Yo kù ñonoko tí yo éno tacó yè? Yo táánò 'bità bà 'vala go có mì Mbírì ta wotí mì Bèrì-mi-Mbírì. Káa à kpónó gbí muu yo a có bà gbo nje ta 'dóo wotí mì yo? ⁴ À wá nò, a cè gbí kò có mì yo gítí ndá i tí nó mbe 'de yo muu Bìndi-Mbírì nó ká nò? A 'vére! Yo bà 'dè me ña có tí nó jì ye lá. ⁵ Mbírì kù je Bèrì mì wó jì yo sínò, yí delè kù bàkà ndá serè mí gbí òkò tí yo tacó yo a ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze wèè, yí bàkà jì yo éno 'do gbí bà 'di có tí nó táánò náa à ma jì yo nó?

⁶ Yo koṛo muu yo gítí Àbìráámò gí. À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, yí táánò a 'duu mbe ùnje gítí Mbírì ta njembí wó gbaanjé, tacó éno, Mbírì gii bàkà nambeè jì yí. ⁷ Yo ñò ká gí! Ndá 'duu ñinó kpónó mbe tee njembí ndú mítí Mbírì go i mì Àbìráámò nó 'dáá a ndá 'vii mì Àbìráámò. ⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì sàà gí, máa, Mbírì wúnò bà bàkà nambeè jì ndá 'duu ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbírì. Tacó éno, à gii cu Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì 'dè jì Àbìráámò nó mí gbí wáràgà mì Mbírì, éno máa, «Ye bà cù dè ngo cù mítí ndá 'duu muu to tí nó 'dáá gí ta rè mì lo.» ⁹ Má éno, Mbírì bà cù dè ngo cù wó mítí ndá 'duu ñinó mbe tee njembí ndú mítí wó nó go i mì Àbìráámò nò, ká go ña nambeè tí nó náa yí táánò bàkà jì Àbìráámò nò.

¹⁰ Káa Mbírì bà ì njà mítí ndá 'duu ñinó mbe tee njembí ndú mítí bà ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà nò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duu má sè tù wó gítí ndá có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze gítí tàkìlì nó 'dáá gí lá, ye bà ì njà mítí wó» nò. ¹¹ Má éno, kponje kpónó gítí có tí nó máa, bà ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà me i mbe njaanga wú 'do tí miṛi 'duu á kuro Mbírì lá nó wálá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duu ñinó jáá kuro Mbírì nó kù 'de 'válá a i 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì.» ¹² Káa ndá có gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà me go bà tee njembí 'duu mítí Mbírì lá. Tacó 'bí có kuu gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duu ñinó mbe kù bàkà go ndá có tí nó gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó kù 'de 'válá a i 'do gbí ndá có tí nó.»

¹³ Káa Bìndi-Mbírì sì muu ndoo 'do gbí njà tí nó náa Mbírì táánò ì mítí ndoo tí ndá mbe ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó ta bà te du njà tí nó á bìndi ndoo. Go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «À má le ku 'duu mí nje mù, gbí éno máa ye tí Mbírì waa có mítí 'duu tí nó gí.» ¹⁴ Bìndi-Mbírì lì miṛi wó gí tà njà á bìndi ndoo, tacó wàa Mbírì

'ví bàkà ta nambeè tí nó náa yí ci Àbìráámò gítí nó jì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Delè tacó Bèrì-mì-Mbírì 'ví gí gí muu ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbírì ta ẹ̀rè mì wó tí Bìndi-Mbírì go cí tí nó náa Mbírì ci nò.

Ndâ có mì Mòze ta cí mì Mbírì

¹⁵ Ndâ ná'vìndí ye, ye kpónó bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i mbe kù bàkà tí gbí òkò tí ndoo ta o 'dáá gí: Ku má 'dè có mì wó gí, à waa tí ngo nje ku lá. À delè suu kò mítí kòcò ku lá. ¹⁶ Nògí, Mbírì táánò ci cí tí nó jì ndâ Àbìráámò ta 'viì bìnì wó. Yo kpolo tí yo máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì me «ndâ 'viì bìnì wó» lá. À cu káa gbèe 'viì, tí 'viì bìnì wó, gbí máa, Bìndi-Mbírì. ¹⁷ Káa có mì ye a ñìnó máa, Mbírì ci cí mì wó ta ndoo 430 kùro có mì Mòze. Má éno, kpokèjì bà mò cí mì Mbírì mì có mì Mòze gí nje seè wálá. ¹⁸ I ñìnó tí i nderè nó me go i ñìnó náa à ci 'duù gítí tí i-nambeè nò lá. Káa Mbírì táánò ci Àbìráámò cí-ci máa, yì bà je i-nambeè jì yí.

¹⁹ Má éno, gbí nderè tàkìì mì ndâ Jùdèyà a yè, sé náa Mbírì ci Àbìráámò gítí i-nambeè gí nó? Nèté mì tàkìì mì ndâ Jùdèyà a bà tùbà ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú yee tí o bà gí 'viì tí nó mì Àbìráámò náa Mbírì ci yí gítí wó nò. Ndâ basìlì táánò ká gí ta tàkìì mì ndâ Jùdèyà 'do mì Mbírì jì Mòze, tí 'duù tí nó táánò mbe kù 'dòkò có mì Mbírì jì ndâ Jùdèyà nò. ²⁰ Mbe 'dòkò có ta o 'dáá gí kù 'dòkò có a i gbí òkò tí ndâ 'duù, me gbèe 'duù lá, káa Mbírì káa gbaanjé.

Nderè ndâ có mì Mòze

²¹ Má éno, gbí có tí nó máa, ndâ có gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta Àbìráámò ta bà me mbè nó toko lá? À me éno lá! Tacó Mbírì táánò má je tàkìì mì ndâ Jùdèyà jì ndoo tí i mbe njaanga miři ndoo 'do gbí wú, tàkìì mì ndâ Jùdèyà bà 'vala ndoo gí. ²² Káa yí bàkà me éno lá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì éno máa, vò i zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Tacó éno, 'bí 'duù náa Mbírì 'ví bàkà nambeè ta yí nó wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá káa ndâ mbe bàkà vò i. Tacó éno, Mbírì giì ci ndâ 'duù máa, yì bà bàkà nambeè jì ndâ mbe tee njembí ndú á mítí Jézù tí Bìndi-Mbírì.

²³ Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò kùro bà gí Jézù da 'bò mítí kò ze gí. Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò ẹ̀rè ze mí bà gbèe to yee tí o bà gí Jézù gí bà nibà bà tee njembí mítí Mbírì jì ze. ²⁴ Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò go 'bí ña i mbe kù kpolo tí ze yee tí o bà gí Bìndi-Mbírì, gí bà njaanga miři ze tí ndâ 'duù ñìnó mbe tee njembí ndú mítí wó nó 'do gbí wú.

²⁵ Káa Bìndi-Mbírì kpónó gí gí. Má éno, ndoo káká'i me gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá. ²⁶ Tacó à kpètí káa yo tí ndâ 'duù Gàlátì, yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'viì mì Mbírì ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì ²⁷ Tacó áá táánò caka tí yo ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì. Má éno, yo kpónó je ndâ cè ña ndâ i mì Bìndi-Mbírì 'dáá mítí yo gí. ²⁸ Má éno, 'bè kpónó gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá. 'Bè gbí òkò tí ndâ bòò ta ndâ cèe 'duù wálá. 'Bè delè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta ndâ niì wálá, tacó yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. ²⁹ Káa yo má a ndâ 'duù mì

Bìndi-Mbírì, gbí éno máa, yo a ndâ 'vii mì Àbìráámò, tí ndâ mbe i tí nó náa Mbírì táánò ci Àbìráámò gítí ta bà me mbè nò.

4

¹ Ye kù gi 'dè 'bí có ji yo éno máa, ta o tí nó náa ọ 'vii olo lá nó, 'bè gbí òkò tí ndú ta i tí nó náa bu wó bàkà tacó tí wó nó wálá. ² Tacó à ta o tí nó kù kpolo tí ndú ta i mì wó nó só gí ká kpolo, yee tí o tí nó náa yí gí tí 'duù gí, bìndi bu wó bà gi mò bà i tí nó náa yí bàkà ta ẹ wó nó ji yí. ³ Ndoò táánò 'dáá gí kùro bà gi Bìndi-Mbírì a ndâ i mì ndâ bààcì ta ndâ 'bí ọ tendè tàkù muu to tí nò. ⁴ Káa Mbírì mà gi ọ o bà bàkà go cí mì wó náa yí ci nó 'vii gí, yí gi tuu 'dóó 'vii mì wó náa a jò yí a ni gí muu to tí nò. Ni tí nó jò 'vii mì Mbírì nò mí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà, ⁵ tacó bà si muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà nó, tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'vii mì Mbírì.

⁶ Mbírì túbà ji ndoo máa, ndoo a ndâ 'vii mì yí ta bà tuu Bèrì mì 'Vii mì wó gí gbí njembí ndoo, tacó wàa ndoo 'ví ni ta «Bàbá, Bu ye» mítí yí. ⁷ Má ènò, à kpónó a Bèrì-mì-Mbírì náa yí tuu ji yo nó ká bàkà yo 'dáá gí tí ndâ 'vii mì Mbírì. Yo kpónó káká'i me ndâ bòò lá. Káa Mbírì má bàkà yo tí ndâ 'vii mì wó gí, gbí éno máa, yí bàkà yo tí ndâ mbe i tí nó náa yí cí ndâ 'vii mì wó gítí nó gí.

Na bà kpolo có tí ndâ 'duù Gálátì mì Páwòlò

⁸ Ta o tí nó táánò si yo ọ Mbírì ni lá nó, yo a ndâ bòò mì ndâ 'bí ọ a i mì yo, náa yo kù ni mítí ndú a ndâ bààcì ta gbí ndú wálá. ⁹ Káa yo kpónó ọ Mbírì ni tí Mbírì mì yo gí. Mbírì delè kpónó ọ yo ni tí ndâ 'vii mì wó gí. Káa yo kpòò kù je mbí yo mítí ọ ndâ 'bí i ọnò ta gbí ndú wálá, delè ta wotí tí ndú go wotí tí Mbírì wálá nó tacó yè? A yè ká gí ta go bà dù tí ndâ i mì ndú káká'i gí gbí njembí yo? ¹⁰ Yo kpónó gbí ọnò mò Mbírì gí nje seè gí. Yo ndí kù tee njembí yo kpolo mà a i mítí ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà i ji ndâ ọ 'bí bààcì mì ọ. ¹¹ Na kpokèjì tí nó náa yo kpónó tí nó kù je mí gbí muu ye a bà kọọ có máa, ye táánò volo a nje ye ta bà ma Banga-Ngú-Có ji yo sínò.

¹² Ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí ye, máa yo mèlè ndi ye á go bà mèlè ndi yo mì ye kpónó nò. Yo jé bàkà vò nambeè ta ye ta gbèe ọ kùro lá. ¹³ Kpètí ta o tí nó táánò náa sé'i tii ta ye mí mì yo, bìndi ye gi 'de ta o bà ma Banga-Ngú-Có ji yo nó, ¹⁴ yo jé 'dè có ọnónókó gítí ye lá. Yo delè jé kì zuù tí ye lá. Ta ndâ ọ ọnò 'dáá gí, bà pò mbe nò'o me có 'dì lá. Yo ta o tí nó te wíri mítí ye go bà te wíri mítí basilì mì Mbírì mbe gi 'do gbírì. Yo te wíri mítí ye goólá ye ta o tí nó káa 'dóó Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁵ Cèréré tí nó táánò tí yo nó kpónó ya gí ngo? Áá táánò gbí ndâ o tí nó má 'dè có ji yo máa yo aaka ndâ ọ ọ 'do gbí kùkélè wàa yo 'ví kaa ji ye, yo bà bàkà ta kponje gítí wálá. ¹⁶ Káa ye kpónó gbí ngú ọnò gí tí voló-volo 'duù ji yo gí, tacó ye kù 'dè yúcó ji yo, wálá ènò gi?

¹⁷ Có mì ye a i ta ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa, có tí yo kpolo mì ndâ yí ma nò. Ndú kù bàkà ènò me ta tó njembí ndú lá. Ndú kù pèè ta bà njèè gbí òkò tí ndoo gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ndâ yí. ¹⁸ Bà bàkà có tí yo máa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ye gbí tó kpokèjì nìkì ma. Káa à 'ví dù me ká ta o tí nó náa ndoo ta ndoo bà gbèè to nó cuki lá. À delè 'ví dù gí tàkò a cèè nderè. ¹⁹ Ndâ 'vii

mì ye! Ye kpónó kèjì gí bà kònò sé'i káká'i go bà kònò sé 'vii mì niì ta o gó-káyì, yee tí o tí nó náa yo ùnje gítì Bìndi-Mbírì ta njembí yo gbaànjé gí. ²⁰ Ndoò kùtàá má ta ndoo bà gbèe to, wàa ye 'ví nò ta 'dóó có nìno náa ye 'ví 'dè jì yo nó, áá bà níki tí ye ma. Káa à má go ña nìno kpónó nó, ye nò 'dóó có bà 'dé-'dè mì ye lá.

Nò 'do tí ndâ Ajàrà ta Sàrà

²¹ À tí yo a go bà dù tí ndâ 'duù gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà? Yo 'di có tí nó gbí wáràgà gítì tàkìì mì ndâ Jùdéyà nó lá? ²² À cu mí gbí wáràgà gítì tàkìì mì ndâ Jùdéyà éno máa, áá táánò mì Àbìráámò a ndâ 'vii sósò'ò: nawu 'bí gbaànjé a jú i-sí-sì, bìndi 'bí a 'vii gbí yì nájú cèe 'duù. ²³ Nii nìno tí jú i-sí-sì nó gii jò káa cèe bà jò ndò, bìndi ndú gii jò ta niì nìno tí nájú cèe 'duù nó a 'vii nìno náa a Mbírì ká ci yí gítì wó nó. ²⁴ Gbí cèe tìrì tí nó éno máa: Ndâ niì tí nó mì Àbìráámò sósò'ò nó a ndâ bà toko có tí nó náa Mbírì toko ta ndâ 'duù ta bà só nó. Rè niì nìno tí jú i-sí-sì nó a Ajàrà ta 'bá mì ndú á Gú Sínàyì. Ndâ Ajàrà ta ndâ 'vii gbí yì wó 'daá gí a ndâ i-sí-sì. ²⁵ Nii tí nó tí Ajàrà náa a 'vii yí mítì Gú Sínàyì á 'bá mì ndâ Àràbì nó go gbata Jèrùzàlémè tí nó kpónó tí gbolò gbata mì ndâ Jùdéyà, náa ndâ Jùdéyà tí ndâ mbe Jèrùzàlémè 'daá gí a ndâ i-sí-sì, bìndi gbolò gbata mì ndú tí Jèrùzàlémè delè káa i-sí-sì, tacó 'bí ña tende bà koṛo có mì ndú bìndi bà ru ndi tàkìì wálá. ²⁶ Káa Jèrùzàlémè nìno gbírì, tí nawu ndoo nó me i bà zogo ta tàkìì mì ndâ Jùdéyà lá. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Dù ta pétékè tàkòcò lo, ndí lo niì nó jé mbe jò 'vii lá nô!

Da 'dì ta líkí'o,

ndí lo niì tí nó jé mbe tala sé bà jò 'vii lá nô!

Tacó niì tí nó táánò tí kázá

náa 'dakò mì wó bè yí mí gí nó

bà jò ndâ 'vii me mbè ndii niì tí nó

náa 'dakò mì wó jé jee yí mí to lá nó gí.»

²⁸ Ndâ ná'vindí ye, ndoo kpónó 'daá gí a ndâ 'vii gbí cí mì Mbírì go Ìzákò tí 'vii gbí cí mì Mbírì jì Àbìráámò. ²⁹ Káa 'vii nìno náa à jò yí ká tí cèe bà jò ndò nó táánò kù mèèkè'i tí 'vii nìno náa à jò yí 'do gbí có mì Bèrì-mì-Mbírì nó, jé ká go ña i tí nó kpónó nó. ³⁰ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gítì ña có tí nó máa yè? À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa: Mbírì gii 'dè có jì Àbìráámò máa, «Mòkò ndâ jú i-sí-sì tí nó ta 'vii mì wó nó gí. I mì 'vii mì wó nó gbí mbèlè mì 'vii mì cèe niì tí nó wálá.» ³¹ À má éno, ndâ ná'vindí ye, ndoo tí ndâ 'duù nìno mbe ru ndi tàkìì mì ndâ Jùdéyà lá nó me ndâ 'vii mì jú i-sí-sì lá. Ndoò a ndâ 'vii mì cèe niì.

5

Kpolo tí lo 'do tí bà dù tí bòò

¹ Bìndi-Mbírì táánò njaanga miṛi ndoo 'do gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà tacó wàa nètè mì ndoo 'ví du ta tàkìì mì ndâ Jùdéyà káká'i wálá. Má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpòò, wàa yo 'ví dù tí ndâ 'dakò. Tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i mì tàkìì mì ndâ Jùdéyà káká'i lá. ² Má éno, kòcò ye tí Páwòlò jì yo máa, yo má ùnje gítì bà ya gí gbí

gàzà go i gbí tàkìì m̀ ndá Jùdèyà gí, gbí máa, nambeè m̀ Bìndi-Mbírì tacó tí yo gbaànjé wálá. ³ Ye kpónó kù ci nó a yo káká'i, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázà m̀ ndá Jùdèyà á Bìndi có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó, 'duù tí nó 'ví o muu 'bí có gbí tàkìì m̀ ndá Jùdèyà gbaànjé káká'i lá. ⁴ Ndá 'duù ñìnó gbí òkò tí yo mbe kù jè ta bà 'viindí nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbírì ta bà ru ndi tàkìì m̀ ndá Jùdèyà nó mò tí ndú 'do tí Bìndi-Mbírì gí. Ndú delè bè gbí nambeè m̀ Mbírì gí.

⁵ Káa à má gítí ndoo tí ndá 'duù m̀ Bìndi-Mbírì, a Bèrì-mì-Mbírì ká 'dè có jì ndoo máa, ndoo bà 'de ndá tó i tí nó náa ndá tó 'duù m̀ Mbírì kù ù nó a i 'do gbí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. ⁶ Tacó ndá mbe ya gí gbí gázà go tàkìì m̀ ndá Jùdèyà ta ndá mbe ya gí gbí gázà m̀ ndá Jùdèyà lá 'dáá 'vii ká 'vii, náa ndoo má gbí nambeè ta ndá Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. Kpóló-kpolo có gbaànjé káa bà ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaànjé, náa à kù ò nì mítí banga nambeè gbí òkò tí ndoo.

⁷ Yo táánò kù 'di có m̀ Bìndi-Mbírì ta banga tí, káa a 'di kpónó ká kù volo muu yo 'do tí? ⁸ Áá bà dù me Mbírì tí mbe tè'é tí yo ká kù volo muu yo lá. ⁹ Ndá 'duù kù 'dè dú káa yúcó, máa, «Gbèe kìnì volo yá.» ¹⁰ Káa ye bà ò mbe mítí yo lá. Tacó ye ò nì ngbàrángà'i gí máa, ña nambeè tí nó gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbírì nò bà si yo 'ví kofo 'bí ña tende có wálá. Ye delè ò nì ta kponje gítí wálá gí, máa, à kpèti má káa 'di wè ká kù ònòkò muu, yo Mbírì bà waa có mítí wó gí.

¹¹ Káa à má gítí kùùkpò d̀i ye, ndá ná'vìndí ye, ye kùtàá nò má kpòò kù ma có bà ya gí gbí gázà m̀ ndá Jùdèyà jì ndá 'duù, a 'di kpónó ká bà mèèkè'i tí ye? Á má dú káa yúcó máa ye kpónó ká kpòò kuu nje nètè bà ma có bà ya gí gbí gázà m̀ ndá Jùdèyà jì ndá 'duù, bà ma có gítí njèèkpè mù m̀ Bìndi-Mbírì kùtàá bà gí jì ye a i ta kpo-se-muu. ¹² Áá kùtàá má go có gbí muu ye, má wálá wàa ndá mbe kù ònòkò muu yo 'do tí bà 'di Banga-Ngú-Có m̀ Bìndi-Mbírì, máa, r̀ 'bí kpóló-kpolo i má a bà ya gí gbí gázà m̀ ndá Jùdèyà nò, 'ví ba kpau ndú á gí tàkò bà waaka nje kù nò tí ndú nò kpèkù gí.

¹³ Á má gítí yo tí ndá ná'vìndí ye, Mbírì táánò tè'é tí yo a i tacó bà njaanga m̀rì yo á 'do gbí tàkìì m̀ ndá Jùdèyà gí. Káa gbí bà tè'é tí yo tacó bà njaanga m̀rì yo. Káa yo 'ví si bà njaanga m̀rì yo m̀ Mbírì nò 'ví dù tí nderè bà legee m̀rì yo gí tàkò có m̀ go ndá i muu to tí nó nò lá. Yí bàkà ènò tacó wàa yo 'ví koni tí yo gbí òkò tí yo go i m̀ ndá mbe tó nambeè. ¹⁴ Tacó ndò có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì go bà zè 'dóó tí lo nìkì m̀ lo» nó kili sè ndá có tí nó 'dáá gí. ¹⁵ Káa má ènò lá, wàa yo má dù kù ka'vaka tí yo gbí òkò tí yo ta bà bàkà sé'i mítí yo gbí òkò tí yo go i m̀ ndá kàzà nó, yo 'bu nò a ña yo gí.

Ndá Bèrì ta ndá 'duù

¹⁶ Káa có m̀ ye gbí njembí ye jì yo máa, yo 'vala go có m̀ Bèrì-mì-Mbírì. Yo si bà 'vala go 'dóó có m̀ yo gbí njembí yo mí to. ¹⁷ Tacó i ñìnó ta go tí ndá 'duù nó, go ta o 'dáá gí tí Bèrì-mì-Mbírì wálá. Bìndi i ñìnó ta go tí Bèrì-mì-Mbírì nó, go ta o 'dáá gí tí ndá 'duù wálá. Gbí có tí nó ènò máa, yo má kù 'vala go có m̀ Bèrì-mì-Mbírì, kpokèjì bà 'vala yo go i m̀ ndá 'duù nè gí. Tacó ndá kpokèjì m̀ Bèrì-mì-Mbírì toko

ta kpokèjì mì ndâ 'duù lá. ¹⁸ Yo má kù 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbířì, có mì tàkìlì mì ndâ Jùdèyà káká'i ta yo wálá.

¹⁹ Ọ̀a ndâ i mì ndâ 'duù jé gírì tí lá. Go bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà gílìnì, ta bà gbètèkè tí ndú go i mì ndâ nò, ²⁰ ta ba te duù mí tí ndâ 'bí tende i go bà te duù mí tí Mbířì, ta bà bàkà go có mì ndâ mbe kó'dú, ta bà sogo tí, ta bà toko có lá, ta vò njembí, ta bà dù ta go ndâ tó i 'dáá ká gítí mírì 'duù, ta bà bàkà 'bè mì gbí òkò tí ndâ 'duù, ²¹ ta bà bàkà ndâ 'bí ọ̀a i mbe lè gí káká'i, a go bà tò kùlì, ta bà sa ta pe, ta bà bàkà vò muu ta pe, ta bà bàkà ndâ 'bí ọ̀a i mbe nìkì lá. Ye táánò ci yo sàá á kùro gí. Káa ye kpónó bà ci ndi yo ká gítí gbèe có tí nò káká'i máa, ndâ 'duù mbe kù bàkà ọ̀a ndâ zu i tí nò náa ye 'deke ndú jì yo nò bà dù tí ndâ mbe zèè 'bá mì Mbířì wálá.

²² Káa nambeè mì Bèrì-mì-Mbířì náa yí bàkà jì ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbířì a ọ̀nó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo nìkì gbí òkò tí ndoo; máa, ndoo 'ví dù ta líkí'o tí ndoo; ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo; ndoo 'ví dù tí ndâ mbe du njembí; máa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ta nambeè ká gbí yì ndoo, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù; ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ọ̀nó náa áà bà nguù i jì ndoo gí; ²³ ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ọ̀nó ta njembí ndoo lèè; delè ndoo 'ví dù me tí ndâ mbe bàkà i gí tàkò có mì sé njembí lá. Ndo má 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbířì nò, 'bí có gítí ndoo gbaànjé wálá.

²⁴ Ndâ 'duù mì Bìndi-Mbířì woo go ndâ i muu to tí nó 'do gbí njembí ndú 'dáá gí gbaa gí. ²⁵ Bèrì-mì-Mbířì je ngú 'válá jì ndoo gí. Má ènò, ndoo si yí 'ví tubà tó kpokèjì bà 'vala ndò jì ndoo. ²⁶ Ndo 'ví si bà bàkà tí ndoo tí ndâ i mí to. Ndo 'ví si bà go na-ngò vò i jì ndâ 'bí ka ndoo mí to. Ndo delè 'ví si bà tò kùlì gbí òkò tí ndoo mí to.

6

Ndo te du tẹ́rì mì ndâ 'bí ka ndoo

¹ Ndâ ná'víní ye mbe, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà i lè gí, yo tí ndâ 'duù ọ̀nó mbe kù 'vala ta wotí mì Bèrì-mì-Mbířì nó 'ví tubà cèè kpokèjì jì yí ta pètékè có. Tacó bà bàkà vò i ká go bà ja 'duù mì gbàtàkà to. Káa yo wúnò má yaaka? ² Má ènò à nìkì ènó máa, yo bàkà go có mì Bìndi-Mbířì ta bà te kořì vò i 'do pààpì ndú gí. ³ Tacó a ta o 'dáá gí káa ndâ ọ̀a 'duù ọ̀nó ta gbí ndú wálá nó ká kù ndunduuku tí ndú, máa, ndâ yì ma, jì ndâ 'bí ka ndú. ⁴ Má ènò, 'duù má kù bàkà i ta ndâ 'bí ka wó, à nìkì máa yí 'viiki gbí kongbó léé kùro má kózò gí. Bà lè má kapí wó wálá, bìndi yí 'ví gù cè cè-'bì. Káa yí 'ví cè cè-'bì ènó máa, yì me tó i gí; me ènó máa, yì kpò ndâ 'bí ka yì gí nò lá. ⁵ Tacó 'duù 'dáá gí ká ta ọ̀a 'dóó du ká'i mì wó muu wó.

⁶ Ndâ 'duù ọ̀nó náa à kù nìbà Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbířì jì ndú nó 'ví bàkà nambeè jì 'duù tí nò mbe kù nìbà i jì ndú nò.

⁷ Yo si bà eendi tí yo mí to. Tacó 'bí 'duù jé mbe eendi Mbířì ta 'bí gbèe řì wálá. 'Duù kù kili 'do gbí nǝjì mì wó káa ọ̀a i ọ̀nó náa yí rò nò. ⁸ Má ènò, 'duù má 'dè có máa, yì si njembí yì tí nǝjì, wàa yì 'ví je wotí a i gítí bà rò nǝjì ndâ 'bí ọ̀a i ọ̀nó mbe kù konì yì gítí bà bàkà ndâ i ọ̀nó mbe nìkì tí Mbířì lá muu to tí nó mí gbí, ndâ i tí nò ta ndòngbú o wúnò bà dù tí ndâ 'bìlì sè á tàkòcò wó. Káa 'duù má si a ndâ có mì Bèrì-mì-Mbířì tí ndâ nǝjì ọ̀a mì wó, bìndi yí 'ví rò ndú mí gbí njembí wó, go bà rò ndâ tó nǝjì ọ̀a mì mbe jì nǝjì, 'duù tí nò ta ndòngbú o wúnò

bà 'de a 'válá ñinó mbe cee lá nò. ⁹ Má éno, wo ndoo 'ví si bà co ta bà bàkà tó i mí to. Tacó ndoo má te kpo muu gítí yee bà ndòngbú, ndoo bà bè gbí bà 'de mboo tàkò wálá. ¹⁰ Má éno, kpokèjì gítí bà bàkà tó i má kuu mì ndoo, ndoo 'ví bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí. Káa ndoo 'ví bàkà jì ndâ ka ndoo mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri ndii sè ndâ 'bí 'duù 'dáá gí.

Ndòngbú kòcò Páwòlò jì ndâ 'duù Gálátì

¹¹ Yo ñò ndâ kpo-kpò mbó wáràgà tí nó wálá gí? A ye ta 'bì ye ká kú cu jì yo. ¹² Ndâ 'duù tí nó mbe kú pèè ta bà yòòngò yo, máa yo ya gí gbí gázà go i gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà nò, kú bàkà ndâ i tí nó cuki ká tacó bà mòò ɾo ndú, delè tacó bà wu gbí ndâ i ñinó náa ndâ 'duù kú ñò ta ɾo ndú nò. Ndú kú bàkà éno cuki ká tacó wàa à 'ví mèèkè'i tí ndâ yì á muu njèèkpè mù mì Bindi-Mbíri lá. ¹³ Kpèti ká éno, 'dóo ndâ mbe kú yòòngò ndâ 'duù máa ndú ya gí gbí gázà go có gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà nò ngbá kpolo tí ndâ tàkii mì ndâ Jùdéyà lá. Ndú kú bàkà káa tí ndú tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ndâ yì. ¹⁴ Káa à má gítí bà mɿri ye, 'bí i mì ye káká'i muu to tí nó náa ye 'ví wu gbí bindi nderè bà cì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri mití njèèkpè mù nò wálá. Tacó ñinò a i ñinó mbe zi njembí ye 'do tí ndâ i muu to tí nó 'dáá gí nò. ¹⁵ Kpóló-kpolo có mì ndoo kpónó me ñinó máa, «'Duù ñinó ya gí gbí gázà go i gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà gí, káa ñizó ya lá,» nò lá. Cèe kpo có tí nó náa ndoo kpónó nje nó a ñinó máa, Mbíri suu ndi ndoo tí ndâ ngú 'duù gí wè? ¹⁶ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbíri 'ví si ndâ 'duù ñinó mbe kú 'vala go có tí nó náa ye 'dè nó 'ví dù ñikì maa. Mbíri delè 'ví ñò yê ɾo ndú ta ndâ sè ndâ 'duù mì wó tí Mbíri 'dáá gí.

¹⁷ Ndòngbú có mì ye jì yo máa, 'bí 'duù 'ví pèè mbí ye káká'i ta rè 'bí i máa, gázà mì ndâ Jùdéyà nò, lá, tacó ndâ 'bèè kà muu Jézù kuu tí kú ye. ¹⁸ Ye kú 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo 'dáá gí, ndâ ná'vindi ye. Go-i-tí-nò.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kû kili ta òrè mî Bìndi-Mbírì gbí gbata ÉFÀSÙ

¹ Nìnó a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká bàkà ye tí tú mî Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká kû cu wáràgà tí nó á jì yo tí ndâ 'duù mî Mbírì mbe kû 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù ta njembí yo gbaànjé gbí gbata Éfàsù. ² Ye kû 'deke a tí ye éno máa, ndâ Bu ndoo tí Mbírì, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Ndâ tó i mí Bìndi-Mbírì tacó tí lilí 'duù

³ Ndoò ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì,
tí mbe cù 'dè ngo cù wó tí Mbírì mítí ndoo, tí mbe je ndâ tó i 'dáá
gí 'do gbírì jì ndoo ta òrè mî Bìndi-Mbírì.

⁴ Mbírì ñuka ndoo á kùro bà suu to tí nò,
yí ñuka ndoo ta òrè mî Bìndi-Mbírì.

Yí ñuka ndoo, tacó bà kaa ndoo mò jí mî wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

⁵ Mbírì bàkà ndoo tí ndâ 'viì mî wó
náa a yí ká ko ndoo ta njembí wó gbaànjé ta òrè mî Bìndi-Mbírì,
'do ká gbí 'dóó nambeè mî wó.

⁶ Tacó wàa ndoo 'ví ùlù ta ña nambeè tí nò náa yí bàkà jì ndoo sínò nó
ta òrè mî Wú-gbì-ré wó tí Mbírì.

⁷ Wú-gbì-ré wó tí nó mbe njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i,
ta bà cì yí muu ndoo,
náa ndoo giì 'de tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mî ndoo nò.

Nìnó a gbolò nambeè mî Mbírì,

⁸ náa yí si à nì jí muu ndoo á go bà nì mù,
mbe je bà 'di gbí-o, ta muu jì ndoo.

⁹ Mbírì nì tà'dóó wó jì ndoo,
á go có mî wó mbe nìkì tí wó,
náa yí koṛo sàà si mí to ta òrè mî Bìndi-Mbírì éno máa,

¹⁰ o tí nò má jí gí, wàa,
Bìndi-Mbírì 'ví jí gí bà bàkà go có tí nò.

Có tí nò éno máa:

Bìndi-Mbírì 'ví kili ndâ i gbírì,
ta ndâ i muu to tí nó 'dáá jí á mí bà gbèè to,
wàa yí 'ví dù tí gba mî ndú.

¹¹ Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá jí bàkà ndoo tí ndâ 'viì-'bá mî wó ta òrè
mî Bìndi-Mbírì,
á go có mî wó náa à sàà kuu gbí muu wó á kùro bà suu to tí nò.

¹² Mbírì ñuka ze tacó wàa,
ze tí ndâ kpédélé 'duù tí nó mbe tee njembí ze á mítí Bìndi-Mbírì
nó
'ví dù tí ndâ mbe ùlù ngba yì.

¹³ Yo delè kpónó jí tí ndâ 'duù ta òrè mî Bìndi-Mbírì,
tacó Bèri-mi-Mbírì náa Bìndi-Mbírì cì cì tí wó nó
gbí ndi 'bì wó mítí yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì,
mbe 'di yúcó tí nó tí Banga-Ngú-Có

mbe njaanga wú 'do tí miṛi yo gî, nó gî.

14 Bèri-mì-Mbíri a mbó tacó bà tùbà máa,
 ndoo bà dù tí ndâ 'viì-'bá
 yee tí o bà njaanga miṛi ndâ 'duù tí nó
 náa Mbíri ruka ndú tí ndâ 'duù mì wó nó gî nò,
 tacó bà ùlù ngba Mbíri.

Páwòlò 'deke tí wó jì Mbíri

15 Tacó éno, ye mâ giì 'di có bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí Jézù, ta có bà zè ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíri gî nó nìkì maa mì yo, 16 ye giì dù ta o 'dáá gî kù ùlù Mbíri ta pétékè tàkòcò ye tacó tí yo. 17 Ye kù 'deke tí ye ta o 'dáá gî jì Mbíri mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, Mbíri tí Bu wotí, máa, yí 'ví si Bèri mì wó 'ví je bà 'di gbí-o, ta muu, jì yo. Tacó wàa, yo 'ví nò ta yí ni gbárájáá éno. 18 Mbíri kùtàá má si ro yo 'ví dù go ro ri, wàa yo 'ví nò ta ndâ ña i tí nó náa yí ci yo á gítí ndú nó, ta ña nambeè tí nó náa yí ci ndâ 'viì-'bá á gítí nó, 19 ta ña wotí tí nó náa yí kù bàkà jì ndoo tí ndâ mbe tee njembí ndoo mítí wó nó, áá bà nìkì tí yo ma. Káa yo bà nò wotí tí nó ni a i mítí 20 bá 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ta bà ya yí gí bà ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri á gbíri, 21 tí gbolò gba ta ña wó wálá, tí mbe wotí, tí mbe zogo to, tí 'duù náa rẹ wó kù wu me ká kpónó lá, rẹ wó delè bà wu bìnidi bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o. 22 Yí je wotí jì yí gítí ndâ i 'dáá gî, yí giì bàkà yí tí mbe zogo ndâ i 'dáá gî, tí kùro ndâ mbe kili ta rẹ wó tí Bindi-Mbíri. 23 Ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bindi-Mbíri a diì wó tí ndâ mbe bàkà yí tí 'duù ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá cee to tí nó 'dáá gî.

2

'Do gbí ku á gí gbí 'válá

1 Yo táánò sàà kùro Mbíri a ndâ ku i, tí ndâ tù-ká-kpò-có mbe bèè rò Mbíri. 2 Yo ta o tí nó kù ru a ndi ndâ vò 'duù muu to tí nó. Yo ta o tí nó kù 'di a có mì gba mì ndâ i gbí bèri, tí vò i tí nó gbí bèri mbe zèè ndâ mbe kpò có mì Mbíri gî nó. 3 Káa áá tóó táánò rò 'dá a ze, náa ye kù 'dè tí ta ñindi yo nó? Ndoò táánò 'dáá gî káa ndâ tù-ká-kpò-có go ndâ vò 'duù tí nó. Ndoò táánò 'dáá gî a ndâ 'duù mbe kù 'vala gbí ña 'dóó kpokèjì mì ndoo mbe nìkì tí ndoo gbí muu ndoo. Ndoò ta o tí nó kù bàkà káa ndâ i mbe te líkí'o mítí ndoo á muu to tí nó cuki. Ndoò delè táánò ngbá kù 'vala ká gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri 'viì ká 'viì ta sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó. 4 Káa Mbíri zè ndoo nìkì tí tó ña bà zè tí ñinó náa yè ro ndoo giì dù tí wó ngé ndii gî. 5 Ta o tí nó táánò náa ndâ vò i mì ndoo ziki tí ta ndoo 'dáá gî nó, yí giì 'vala ndoo ta bà je Bindi-Mbíri jì ndoo. Mbíri táánò 'vala yo a i 'do gbí nambeè mì wó. 6 Mbíri kaa ndoo ya tí gí mì wó, bìnidi yí giì je bàndò jì ndoo á mí mì ndoo ta ndú gbíri ta rẹ mì Bindi-Mbíri tí Jézù.

7 Mbíri bàkà éno tacó bà tùbà jì ndâ 'duù dúú bà ya tí máa, ndòngbú bà bàkà nambeè mì yí jì ndoo ta rẹ mì Bindi-Mbíri tí Jézù wálá. 8 Mbíri táánò 'vala yo ta bà wu bà tee njembí yo mítí wó tí Mbíri 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. 9 Yo ka me wu'o jì yí má kózò gî, bìnidi yí giì 'vala yo gbí ká có nó lá, a nambeè náa a Mbíri ká bàkà jì yo sínò. Á má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe cè cè-'bì, máa, a yí ká 'vala tí yí nó wálá.

¹⁰ A Mbíri ká bàkà ndoo tí ndoo tí nó kpónó nò. Yí suu ndoo ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbíri tí Jézù, máa, ndoo 'ví 'vala tó bà 'vala ndò, á go ñinó náa yí cu sàà mí to gí, máa, ndoo 'vala go yí nò.

Bìndi-Mbíri bàkà ndoo 'dáá gí tí ndá 'duù gbaànjé

¹¹ Yo 'vee tí yo máa, yo táánò sàà a ndá 'di wè, gí? Yo táánò me ndá Jùdèyà lá. Ọ̀ya yo tende, náa ndá Jùdèyà mbe ya gí gbí gázà gí, náa a 'duù ká waa «kù» tí ndú táánò kù go yo, máa, yo a ndá «mbe kù».

¹² Yo táánò ta o tí nò me ta ndá Bìndi-Mbíri lá. Yo táánò a ndá mbe 'dó-'do, náa à 'deke yo toko ta ndá Ìzìrìyèlì tí ndá 'duù m̀ Mbíri nó lá. Ẹ̀rè yo delè ngbá táánò gbí «cí» tí nó náa Mbíri ci ta ndá 'duù m̀ wó tí ndá Ìzìrìyèlì ta o bà ǹjù mùkà m̀ wó ta ndú nó wálá. Yo táánò a ndá 'duù ta nje wú tí yo wálá, ta Mbíri m̀ yo wálá, mbe kù 'vala ká ta ẹ̀rè m̀ ndá i muu to tí nò.

¹³ Káa à kpónó yèè yo tí ndá 'duù tí nó náa áá táánò 'deke yo toko ta ndá 'duù m̀ Mbíri lá nó gí tí dè gí. À delè kpónó kù 'deke yo toko ta ndú ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbíri tí Jézù. A bà cì Bìndi-Mbíri muu yo ká yèè yo gí tí dè. ¹⁴ Tacó Bìndi-Mbíri a làyì gbí òkò tí ndoo. Yí toko ze tí ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó, ta bà ǹjè gbí bà 'bè tí nó táánò náa à me mí gbí òkò tí ndoo nó gí. ¹⁵ Yí ǹjè gbí bà 'bè tí nó mbe bàkà sogote mí gbí òkò tí ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñinó ta ọ̀ya ndú me ndá Jùdèyà lá nó ta bà ẹ̀rò có m̀ ndá Jùdèyà náa ndú kù zogo ta ndá 'duù nó gí, ta bà bàkà ndá Jùdèyà, ta ndá 'bí tende ọ̀ya ndá 'duù tí ndá gbèe ọ̀ya tacó bà si gbí òkò tí ndú 'ví dù ká ǹkì maa.

¹⁶ Bìndi-Mbíri toko ndá Jùdèyà ta ndá ọ̀ya ndá 'bí 'duù tí gbèe dù ta bà cì yí m̀tí ǹjèèkpe m̀, bìndi yí g̀ì 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri káká'í. ¹⁷ Bìndi-Mbíri toko ndá Jùdèyà tí ndá 'duù tí nó dè ta Mbíri nó, ta ndá 'bí ọ̀ya 'duù ñinó mbe dooko ta Mbíri lá nó, wàa, có m̀ ndú 'ví dù ká gbaànjé má kózò gí, yí 'ví g̀ì ma Banga-Ngú-Có gítí «'dè ǹjembí» jì ndú toko gbaànjé. ¹⁸ A Bìndi-Mbíri ká tuu Bèri-mi-Mbíri, máa, yí g̀ì gí bà koni ndoo 'dáá gí, ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñinó ta ọ̀ya ndú me ndá Jùdèyà lá nò. Tacó wàa, ndoo 'dáá gí 'ví yèè dè gí m̀ Bu ndoo tí Mbíri.

¹⁹ À má ènò, yo kpónó kpòò me ndá mbe 'dó-'do lá, yo delè kpòò me ndá wíri lá. Yo a ndá 'vii-'bá ta ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí m̀ wó gí nò. Yo a ndá 'vii-nje-wu m̀ Mbíri. ²⁰ Ndá kpalà 'bá tí nò a ndá tú m̀ Jézù, ta ndá mbe 'dè-kòcò ta wotí m̀ Bèri-mi-Mbíri, bìndi Jézù a kpalà kù j̀ì gbí òkò ndá kpalà tí nò. ²¹ Du 'bá tí nò 'dáá gí a i pí tí wó tí mbe te 'bá tí nò gí yaà, tí 'dóó 'bá m̀ Mbíri. ²² Bèri-mi-Mbíri delè kpòò kù bàkà yo toko ta ndá 'bí ka yo tí 'bá bà du Mbíri ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbíri.

3

Nèté m̀ Páwòlò tacó tí ndá 'duù ñinó ta ọ̀ya ndú me ndá Jùdèyà lá nò

¹ À má ènò, ye kpónó tí Páwòlò kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbíri tí Jézù á tacó tí yo tí ndá 'duù ñinó náa yo me ndá Jùdèyà lá nò. ² Ye kojo có máa, yo 'di có ọ̀ya gbolò nambeè tí nó náa Mbíri táánò bàkà jì ye á tacó tí yo nó ngbàrángà'í gí. ³ Mbíri táánò ja kpà 'do nje congò có kóó m̀ wó jì ye, á go có tí nó náa ye táánò kùtù nje jì yo mí gbí wàràgà ndò i nò. ⁴ Yo má 'deke wàràgà m̀ ye náa ye cu jì yo táánò nò gí, yo bà ọ̀

ni gí máa, ye 'di gbí có kóó mì Bìndi-Mbírì gí. ⁵ Mbírì táánò sàà 'dè gbí có kóó tí nò jì ndâ 'duù lá, káa Bèrì-mì-Mbírì kpónó 'dè gbí có tí nò jì ndâ tú mì Jézù, tí ndâ mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì wó tí Bèrì-mì-Mbírì, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí, nó gí. ⁶ Gbí có tí nò éno máa, ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó kpónó a ndâ 'viì-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ Jùdéyà. Ndú ta ndâ Jùdéyà 'dáá gí a gbèè dùi, tí dùi Bìndi-Mbírì tí Jézù. Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma jì yo ta rè mì Bìndi-Mbírì nó gbo ndú ta ndâ Jùdéyà mí gbí gbèè «cí» tí nó náa Mbírì ci ta ndâ Jùdéyà nó gí.

⁷ Mbírì táánò je ye tí mbe bàkà nètè bà ma Banga-Ngú-Có á 'do gbí 'dóó nambeè mì wó náa yí bàkà jì ye, ta bà je wotí jì ye. ⁸ Ye a 'duù ònò, náa 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nó mbe me njí'dí ndii ye gí wálá. Káa Mbírì gù bàkà 'bí ò nambeè mì wó jì ye ta bà je ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ònò náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gítí ò serè tó i tí nó náa ndú bà 'de gbí Bìndi-Mbírì dúú bà ya tí nó, ⁹ ta wotí bà 'dè tà'dóó ndâ nètè mì wó náa yí tí Mbírì, tí mbe suu ndâ i 'dáá gí, táánò sàà ngùù 'do tí ndâ 'duù 'dáá gí nó jì ye. ¹⁰ Mbírì bàkà ènò, tacó wàa, ndâ kpo-kpò 'duù á kùro ndâ basilì 'dáá gí, ta ndâ vo-vò i gbí bèrì mbe kù volo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, 'ví ò ta ò bà 'di gbí-o mì yí tí Mbírì ni 'do mì ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì. ¹¹ Mbírì bàkà nò jé ká go có tí nó náa yí koro kùro o bà suu to tí nó, máa, Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo 'ví bàkà nò. ¹² Ònò a nderè có tí nó náa gúku bà yèè dè gítí Mbírì ta rè mì Jézù tí ndoo tí ndâ mbe kù tee njembí ndoo mítí Jézù wálá nó ká nò.

¹³ À má ènò, ye kù 'deke a tí ye jì yo máa, njembí yo 'ví mù tacó tí ye éno máa, ye kù mbu muu yo nò lá, tacó yo bà 'de i a i 'do gbí bà mbu ye nò.

Bà zè Bìndi-Mbírì niki maa

¹⁴ Ònò a nderè có tí nó náa ye kù 'deke tí ta tí ye ta wotí tí jì Bu ndoo tí nó ¹⁵ ta rè wó mbe cee muu ndâ 'duù gbí, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, ¹⁶ máa, yí tí Mbírì tí nó ta ngba wó ká ngbèzèè á dúú bà ya tí nó 'ví tuu Bèrì mì wó jì yo, tacó wàa, njembí yo 'ví yù tí, ¹⁷ delè tacó Bìndi-Mbírì 'ví gèè 'bá mì wó mí gbí njembí yo tí ndâ mbe kù tee njembí mítí Mbírì. Delè tacó wàa, Mbírì 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo niki tí kpoò ká dúú bà ya tí. ¹⁸ Tacó wàa, yo ta ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'dáá gí 'ví 'de ta wotí bà ò tà wúlú, ta tí gángá, gí je gbí kpàro, ta yendi, bà zè ndoo niki ma mì Bìndi-Mbírì, ¹⁹ delè ta bà ò ò ò tó ò bà zè tí tí nó náa Bìndi-Mbírì kù zè ta yo, náa bà 'di gbí kpèti má kpoò tí gí nò. Wàa, Mbírì 'ví gèè bè wó mí gbí njembí yo.

²⁰ À ùlù Mbírì tí mbe wotí, náa a wotí mì wó ká kù si ndoo kù bàkà i me gbolò ndii ònò náa ndoo yù 'do tí wó nó gí, delè gù ndii ònò náa ndoo kù koro gbí njembí ndoo nó gí. ²¹ Ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ta rè mì Bìndi-Mbírì. Go-i-tí-nò.

4

Bà 'vala toko gbaànjé tí gbèè dùi

¹ Ye kpónó kuu gbí zàà á tacó tí Mbe tí ndoo, kú 'deke tí ye jì yo, máa yo 'ví 'vala 'vii ta ña 'válá tí nó náa Mbíri je jì yo nò. ² Yo si tí yo tí i kùro Mbíri lá. 'Duù 'ví si bà koṛo có ká gítí miṛi wó cuki mí to. Yo zèè tí yo gbí òkò tí yo á ta pètékè 'bì. Yo 'ví dù ta ndò njembí gbí òkò tí yo lá.

³ Yo ta o 'dáá gí 'ví jè ta bà toko có gbaànjé ta rẹ̀ mì Bèri-mi-Mbíri, bindi yo 'ví dù toko gbaànjé ta 'dè njembí yo. ⁴ Yo 'dáá gí a gbèè dii, Bèri-mi-Mbíri delè ká gbaànjé, ká go bà tè'é tí yo mì Mbíri táánò gí bà koṛo có lì mítí gbèè i, ⁵ Mbe tí ndoo ká gbaànjé, Banga-Ngú-Có ká gbaànjé, bà Caka tí ká gbaànjé, ⁶ Mbíri tí Bu ndá 'duù 'dáá gí ká gbaànjé, Mbíri tí Mbe tí ndá 'duù 'dáá gí, tí mbe co gbí ndá i 'dáá gí, delè tí mbe dù gbí ndá i 'dáá gí, ká gbaànjé.

⁷ Bìndi-Mbíri táánò bàkà nambeè jì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, á go ñinó náa yí ñò à 'vii gbí muu wó. ⁸ Go có tí nó náa à cù mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa,

«Ta o bà ya yí táánò ngéé gí yaà,

yí zèè ndá zà-za gó ta yí,

yí giì njèè ndá i jì ndá 'duù,» nò.

⁹ Gbí có tí nó náa à 'dè éno máa, «Yí ya ngéé gí yaà,» nò máa yè? Gbí có tí nó éno máa, yí táánò gí 'do ngéé gbíri yaà káa yí delè giì ya ngéé gí tà to tí nó. ¹⁰ 'Duù tí nó mbe ya ngéé gítí ndòngbú rì kà, mbe jèjèkè tí wó cee gbí ndá i 'dáá gí nó, káa gbèè 'duù tí nó táánò mbe gí gí muu to tí tí nó nò. ¹¹ Áá táánò delè káa yí ká njèè ndá i-nambeè jì ndá 'duù. Yí bàkà ndá 'bí 'duù tí ndá mbe tí ndá mbe nò tú mì wó tí Bìndi-Mbíri, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe ma Banga-Ngú-Có, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe kpo-gbì-tà-tù ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri, bindi ndá 'bí 'duù tí ndá mbe ñibà Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'vala go có mì Mbíri. ¹² Yí bàkà éno, tacó wàa ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó tí Mbíri gí nó 'ví dù toko gbaànjé, wàa ndú 'ví koni tí ndú gbí òkò tí ndú, wàa ndú 'ví dù tí gbèè dii Bìndi-Mbíri ta wotí ká tí ndú. ¹³ Tacó wàa ndoo 'dáá gí 'ví dù toko gbaànjé gbí bà tee njembí ndoo mítí 'Vii-mi-Mbíri, delè gbí bà ñò yí ni mì ndoo, yee tí o tí nó náa ndoo gí tí ndá 'dakò ta 'bí i mbe gboo 'do tí ndoo wálá, ta gbí dii ndoo yù ngbácúú go ñindi Bìndi-Mbíri gí nó gí. ¹⁴ Ndoò ta o tí nó bà dù kpòò me ká tí ndá 'vii, tacó wàa, ndá pípiṛi bà ñibà i mì ndá mbe kpóló-kpolo ro tacó bà bàkà tiṛi bà eendi ndá 'duù 'ví tooke ta ndoo ká sàkàmàà nò lá.

¹⁵ Ndoò má a ndá mbe 'dè yúco, ndoo delè má a mbe zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo niki maa, ndoo kùtáa bà bàkà i go i mì Bìndi-Mbíri tí kùro ndoo, ¹⁶ tí mbe 'deeke ndá bà 'deeke bà to tí ndoo gbaànjé-gbaànjé ta ndá yèlè 'dáá gí. Bìndi yí giì njèè ña ndá nèté mì ndá bà to tí dii ndoo jì ndú. Ndá bà to tí ndoo 'dáá gí má kú bàkà nèté mì ndú ta banga tí, ndú bàkà dii ndoo kú uu ta banga tí pètè-pètè-pètè ta tó njembí.

Ngú bà 'vala ndò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹⁷ Co tí ndá i 'dáá gí, ye kú 'deke tí ye jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, máa, yo 'ví si bà 'vala ña bà 'vala ndò tí nó ta gbí wálá, go i mì ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó mí to. ¹⁸ Ndá ña ndá 'duù tí nó kú 'vala gbí 'dí'di'o ta kpéetí ndú. Ndú mò tí ndú ta ñónókó 'do gbí bà 'vala toko ta Mbíri gí. Tacó njembí ndú go duù. ¹⁹ Ndi nó káká'i tí

ro ndú wálá. Ndú si bà bàkà vò i, ta bà dù ta go bà bàkà ndá i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nó, tí nèté mì ndú.

²⁰ Káa ñinó táánò me ndá i ñinó náa à ñibà ndú ji yo gítí Bindi-Mbíri nó ká nò lá. ²¹ Sè káa ñinó yo táánò má 'di gbí yúco tí nó náa à ñibà ji yo gítí Jézù nó ñikí maa lá. ²² Yo da kperè, wàa, yo 'ví nè ká ña kpokèji bà 'vala yo tí nó táánò, tí vò kpokèji mbe kú eendi yo gítí bà dù ta go ndá i nó gí. ²³ Yo koṛo ngú có, yo co tí ngú kpokèji. ²⁴ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndá ngú 'duù náa à suu yo je kózò tí Mbíri, náa à kú ñò ñi mítí bà kaa tí yo mò gí mì Mbíri, tí ndá mbe kú bàkà i go có mì wó.

²⁵ À má éno, 'do tí kpónó kú ya gí kùro, ndá 'vére káká'i 'ví dù lá. Yo 'dè yúco gbí òkò tí yo, tacó yo 'dáá gí toko gbaanjé a gbèe dù Bindi-Mbíri. ²⁶ Tàkòcò yo má kpolo , yo 'ví bàkà vò i lá. Yo delè 'ví si ri 'ví ta tí yo ta kpo-tàkòcò lá, ²⁷ tacó Gba-vò-i bà 'de kpokèji gítí yo. ²⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo táánò má a mbe ngbà, yí kpónó 'ví pà 'bí cèe nèté wàa yí 'ví bàkà á bindi bà ngbà i, wàa yí 'ví koni ta ndá mbe yê. ²⁹ Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè nje ñónókó. Yo 'dè káa ndá có ñinó jáá, tí ndá có mbe koni ndá mbe 'di ndú. ³⁰ Yo si bà kpolo tàkòcò Bèri-mì-Mbíri mí to, tacó Bèri-mì-Mbíri a kpá mì Mbíri náa yí ki mítí yo, tacó bà túbà máa, yí tí Mbíri wúnò bà njaanga mīri yo 'do gbí ndá vò i, náa o tí nò má gí gí nò. ³¹ Yo mbè ndá 'bí ka yo lá, yo gu rēkpè-rēkpè ta sé njembí gítí ndú lá. Yo gbì 'bè lá. Yo delè 'ví ñonoko ndú lá. Yo dù ta go bà bàkà vò i mítí ndá 'bí ka yo lá. ³² I ñinó náa yo 'ví bàkà gbí òkò tí yo nó 'ví dù a bà zèè kómbeè gbí òkò tí yo, ta bà si có gítí vò i mì ndá 'bí ka yo mí to, á go ñinó náa Mbíri je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì yo ta rē mì Bindi-Mbíri nò.

5

Bà 'vala gbí ngba'o

¹ À má éno, yo tala bà mèlè ndi Mbíri á go ndá tó 'vii mì wó náa yí zè yo ñikí maa. ² Yo delè 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo ñikí maa, á go bà zè yo mì Bindi-Mbíri ñikí maa, náa yí giì je ta tí wó tí banga i-cí-ci ji Mbíri tacó bà si muu ndoo nò.

³ Yo tí ndá 'duù tí nó mbe kaa tí yo ji Mbíri gí nó 'ví nì rē 'bí i máa, bà-nò-vò-ndò, ta bà gbètèkè tí, ta bà ñò ndá niì 'dáá ká tí tó mí gbí nje yo lá. ⁴ Bà lòkò zu lókó, ta bà 'dè ndá có ñónókó, 'ví dù me ndá i bà báká-bàkà mì yo lá. À ñikí éno máa, yo ùlù Mbíri. ⁵ Yo te mí gbí muu yo máa, ñinó a kúkúwà-'duù, giì je ña 'duù ñinó náa ndá cè bà bàkà i mì wó 'vii ro 'bá lá nó, giì je mbe gbolò njembí, ñindi mbe gbolò njembí a bà si ndá i muu to tí nó tí ndá mbíri mì wó; ña ndá 'duù tí nó gí bà dù tí ndá 'vii-'bá mì Bindi-Mbíri wálá. Ndú delè gí bà dù tí ndá 'vii-'bá mì Mbíri wálá.

⁶ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta 'bí ña tiri ñónókó gítí bà bàkà ndá i tí nó lá. Kpo tàkòcò mì Mbíri kú tè ndá mbe kpò có a i 'do gbí bà bàkà ña ndá vò i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó. ⁷ À má éno, yo 'ví tè gí tàkò có mì ndá tù-ká-kpò-có lá. ⁸ Tacó ta o tí nó táánò náa yo kú dù ta kpééti yo nó, yo gbí 'dí'di'o. Káa yo kpónó a i gbí ngba'o, tacó yo kpónó kú dù a i ta Mbe tí ndoo. À má éno, yo 'vala go bà 'vala ndò mì ndá 'duù gbí ngba'o. ⁹ Tacó bàndò ñinó ta ngba'o kuu tí nó, a bàndò mì ndá tó i, à delè a bàndò bà 'vala jáá, tí bàndò yúco. ¹⁰ Nò gí, yo

mèlè bà 'vala gbí ña kpokèjì ñinó náa tàkòcò Mbe tí ndoo 'ví peteke tí gítí yo nò. ¹¹ Yo yuu tí yo gí gbí ndâ nètè mì 'dí'di'o, ta i gbí ndú wálá nò lá. Yo túbà bà lè mì ndú gí sè. ¹² Tacó ndâ i ñinó náa a kù bàkà ndú gbí kóó nó a ndâ i ñinó náa a kpétí káa bà 'dè có gítí ndú, áá ño ndâ 'duù gítí a nò. ¹³ Káa ngba'o má yee tí i gí, à kù ñò i tí nò, ¹⁴ tacó i ñinó náa à kù ñò nó a ngba'o. Tacó éndò, à kù 'dè có máa,

«Ndí lo mbe kù tè rì,

ziya 'do tí rì,

'vala 'do gbí muu'dú lo.

Wàa Bindi-Mbíri bà tòngbaà muu lo.»

¹⁵ À má éndò, yo kpolo tí yo, wàa yo 'ví 'vala go bà 'vala ndò mì ndâ 'duù ñinó ta muu ká tí ndú nò. Yo 'vala go bà 'vala ndò mì ndâ sú 'duù lá. ¹⁶ 'Bá kpónó 'bu gí, káa, áá kùtàà a yo ká bà duu ndi ndâ kpalà. ¹⁷ Yo dù tí ndâ gbà'dá lá, yo dù tí ndâ 'duù mbe ñò có tí nó náa à kuu gbí muu Mbe tí ndoo nó ni. ¹⁸ Yo ñù pe ndii muu yo lá, tacó pe bà volo yo vóló-volo. Yo si a Bèri-mi-Mbíri ká 'ví zèè 'bì tí yo tí kpoò. ¹⁹ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo gí nó, yo 'ví cè ndâ cè wàa yo 'ví be ta rẹ Mbíri. Yo cè ndâ cè ta bà be rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri gbí njembí yo ji Mbíri. ²⁰ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè nìkì maa ji Mbíri tí Bu ndoo tacó ndâ i 'dáá gí ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri.

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

²¹ Yo te duù mítí yo gbí òkò tí yo ta rẹ mì bà te duù mítí Bindi-Mbíri. ²² Ndâ niì 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mì ndú, á go bà te duù mì ndú mítí Mbe tí ndoo, ²³ tacó 'dakò mì niì a gba mì wó, á go ñinó náa Bindi-Mbíri tí a gba mì ndâ mbe kù kili ta rẹ wó, tí ndâ diì wó, káa yí delè a mbe 'vala ndú nò. ²⁴ Ndâ niì 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mì ndú gbí o i 'dáá gí, á go bà te duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bindi-Mbíri mítí wó gbí o ndâ i 'dáá gí.

²⁵ Wàa yo tí ndâ 'dakò, yo 'ví zèè ndâ nawù yo nìkì maa, á go bà zèè ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bindi-Mbíri mì wó nìkì maa, náa yí giì cì tí muu ndú, ²⁶ tacó bà kaa ndú mò gí mì Mbíri, á bìnidi bà caka tí ndú ngbàrángà'i ta ngo, delè ta có gbí nje wó. ²⁷ Yí bàkà ndú éndò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí kùro yì go ngbàrángà bònggo, ta ndi bétí tí wálá, mbe kamundu tí nji'dí lá, delè ta 'bí i go kà kperè nó gbí gbaànjé wálá.

²⁸ À má éndò, yo tí ndâ 'dakò 'ví zèè ndâ nawù yo nìkì á go bà zèè tí 'duù nìkì mì wó ta kpéétí wó. Gbí có tí nó éno máa, 'duù mbe zèè nawù wó nìkì maa, kù zèè nò a 'dóó miři wó nìkì maa. ²⁹ Tacó 'bí 'duù jé mbe sogo 'dóó miři wó wálá. Yí ta o 'dáá gí kù kpolo tí 'dóó miři wó ta bà zò i. Ñinò a gbèè ña i tí nó náa Bindi-Mbíri kù bàkà ta ndoo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ wó nó ká nò, ³⁰ tacó ndoo a ndâ diì wó. ³¹ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa 'dakò 'ví si tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa yí 'ví zèè nawù wó wàa ndú sósò'ò 'ví dù tí gbèè 'duù nó ká nò. ³² Ñinò a gbolò có, tí có serè. Káa ye kù nì a Bindi-Mbíri ta ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bindi-Mbíri. ³³ Ndò có mì ye náa ye bà kì ji yo éno máa, wò tí 'dakò 'ví zèè nawù lo nìkì á go bà zèè 'dóó tí lo nìkì maa mì lo. Wàa wò tí nawù 'dakò 'ví 'di có mì kù lo.

6

Ndâ 'vii ta ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú

¹ Ndâ 'vii, yo 'di có mì ndâ mbe jò yo ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo. Nìno a nètè mì yo. ² Tacó có tí nó máa, «Tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó a kpédélé có náa Mbírì 'dè ta cí ká tàkò éno máa, ³ «'Duù má tègàrà ndâ bu wó ta nawu wó, yê bà tè 'duù tí nó wálá. 'Duù tí nó delè bà tù undù mì muu to tí nó.»

⁴ Wàa ndâ bu ndâ 'vii, ta ndâ nawu ndâ 'vii, yo 'ví bàkà ndâ i nìno mbe kù kpolo tàkòcò ndâ 'vii mì yo nó lá. Yo nìbà ndâ tó kpokèjì jì ndú gbí pètékè có á go nìndi Mbe tí ndoo.

Ndâ bòò ta ndâ mbe tí ndú

⁵ Yo tí ndâ bòò, yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó ta ẹ̀rè ndú a ndâ mbe tí yo á muu to tí nó nó, tí yúcó bà 'di có ta tírì gbí wálá, á go bà 'di có mì Bìndi-Mbírì mì yo. ⁶ Yo 'ví 'di có mì ndú me ká mítí ọ̀o ndú cuki tacó bà peteke tàkòcò ndú nó lá. Yo bàkà 'do gbí njembí yo, tacó a Mbírì ká 'dè có jì yo tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì, máa, yo bàkà éno. ⁷ Yo bàkà nètè ta cèrèrè tí yo, ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo, me ta ẹ̀rè mì ndâ 'duù lá. ⁸ Yo te mí gbí muu yo máa, bòò má bàkà tó nètè, Mbírì bà si yí sínò wálá. Gba delè má bàkà tó nètè, Mbírì bà si yí sínò wálá.

⁹ Wàa yo tí ndâ mbe tí ndâ bòò 'ví tègàrà ndâ bòò mì yo, á go bà tègàrà yo mì ndú. Yo 'ví kọ̀ọ̀ muu yo máa, Mbe tí yo ta ndú 'dáá gí ká gbaànjé gbírì, ndâ 'duù kùro wó delè 'dáá gí 'vii ká 'vii.

Kùngù mì Mbírì

¹⁰ Ndòngbù có mì ye jì yo éno máa, yo je mbí yo mítí bà dù toko ta Mbe tí ndoo kácá-kácá, yo delè 'ví je mbí yo mítí wotí mì wó mbe me gbolò nó. ¹¹ Yo 'viindi tí yo ta ndâ zì'i-gó tí nó náa Mbírì njèè jì yo nó tí kpoò, wàa yo 'ví ù ta Gba-vò-i. ¹² Tacó ndâ ku'dì tí nó kpónó náa ndoo kù jòò tí ndoo gbí gó ta ndú nó me ndâ 'duù lá. Ndoò kù jòò tí ndoo gbí gó a i ta ndâ kpo-kpò gba, tí ndâ ẹ̀rèngbó 'dí'di'o muu to tí nó, tí ndâ vo-vò lílì mbe kù dù gbí bèrì. ¹³ À má éno, yo yuu bongo gó mì Mbírì! Tacó wàa ku'dì tí nó má tè yo ta gó tí bàndò, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò, yo má gò gó ta ndú cee gí, yo bà zèè bàndò mì yo.

¹⁴ Nò wélé gí, yo 'viindi tí yo, yo ẹ̀rè yúcó tí wú'dè á mì ẹ̀rè'dè yo, wàa yo 'ví le bà bàkà ndâ i go nìno náa à tí nó tí i-tàkòcò. ¹⁵ Tàmà tí kò yo 'ví dù a go bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa jì ndâ 'duù. ¹⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví te bà tee njembí mítí Mbírì tí kùngù tacó bà lì gírì mì Vò-'duù-tí-nò náa yí gba ta kpirì nó 'do tí yo gí. ¹⁷ Yo 'ví te bà njaanga mịrì yo mì Mbírì 'do gbí vò i mítí muu yo tí tàgíyà, wàa có mì Mbírì náa Bèrì-mì-Mbírì 'dè jì ndoo nó 'ví dù tí sìzò á tà 'bì yo.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbírì ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì ta o 'dáá gí á tacó ndâ i nìno ta go ndú tí yo nó. Wo yo 'ví co ta bà dù tí zò'o kù 'deke tí yo jì Mbírì á tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbírì gí nó lá. ¹⁹ Yo delè 'ví 'deke tí yo jì yí máa, yí 'ví wu có tí nó náa ye 'ví 'dè nó á mí gbí nje ye. Yí delè 'ví je njembí bà 'dè có ta gúku gbí wálá jì ye, wàa ye 'ví 'dè ta gbí ngiì Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. ²⁰ Tacó ye a 'duù nìno náa à kù tuu ye ta Banga-Ngú-Có. Ye delè kpónó kuu gbí zàà á muu có bà ma Banga-Ngú-Có. À má éno, yo 'deke tí yo á tacó tí ye jì Mbírì, máa, ta o tí nó náa ye má kù ma Banga-Ngú-Có nó, gúku 'ví bàkà ye lá.

Ndòngbù 'vé mì Páwòlò

²¹ Yo má 'vee có tí ye, ta ndâ i ñinó náa ye kpónó kù bàkà nó, Tikíkùsù tí nó tí kpóló-kpolo ná'vindí ndoo, á mbe kù konì ye ta njembí wó gbaànjé ta rè mì Bìndi-Mbírì nó, bà 'dè ndâ có tí nò gbaànjé-gbaànjé jì yo gî. ²² Ye kpónó kù tuu yí nó, tacó bà ya gí bà 'dè ndâ ña ñinó tí ze kàá nó jì yo kà, tacó wàa, yo 'ví zèè ta njembí yo.

²³ Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví si yo 'ví dù ta njembí yo 'dèè kpóó; 'bí i delè 'ví ba muu yo lá; máa, ndú 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, ndú delè 'ví si yo 'ví tee njembí yo mítí Mbírì, ndâ ná'vindí. ²⁴ Mbírì 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, tí ndâ mbe kù zè Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nìkì dúú bà ya tí .

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ m̀ **Bìndi-Mbírì gbata** **FILÍPÌ**

¹ A ze tí ndâ Páwòlò ta Timátéyò, tí ndâ hòò m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù ká kû cu wáràgà tí nó ji ndâ tó 'duù m̀ Mbírì mbe 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù gbí gbata Filípi. Ze kû cu wáràgà tí nó ji yo ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro yo, ta ndâ 'duù tí nó mbe kû konì ndâ kpo 'duù kùro yo ta nèté yo, tí ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì kà nó 'dáá gí. ² Ze kû cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, delè ta bà 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe 'deke wáràgà tí nó

³ Ye tí Páwòlò ta o 'dáá gí kû 'dè nìkì maa ji Mbírì m̀ ye ta o tí nó náa ye má kû koṛo có tí yo. ⁴ Ye ta o 'dáá gí kû 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí yo ta líkí'o tí ye. ⁵ Tàkòcò ye delè peteke gítí yo ngé ma, tacó bà dù yo tí ndâ mbe konì ye ta bà je wotí jì ye gítí bà ma Banga-Ngú-Có 'do tí o bà 'bità bà 'di Banga-Ngú-Có m̀ yo, yee gbí rì tí nó wúnó nò. ⁶ Ye nò ni gí, máa, Mbírì tí mbe 'bità bà tè kùro yo tí kpokèjì tí nó bà tè kùro yo yee tí o bà gí yo tí ndâ 'dóó nínó m̀ wó ta rì bà gí Bìndi-Mbírì tí Jézù wúnò gí.

⁷ Áá m̀ ye a yúco tacó bà dù ta tàkòcò ye pètékè'i gítí yo éno, tacó có tí yo ta o 'dáá gí kuu gbí njembí ye, tacó yo a ndâ ka ye, náa Mbírì kû bàkà nambeè jì ndoo ta ndoo kpónó si ye kuu gbí zàà nò. Yí delè táánò bàkà nambeè jì ndoo ta ndoo ta o tí nó náa ye táánò kuu sè, kû tì muu Banga-Ngú-Có, ta bà 'dè ndâ có nínó náa à tí á gítí nò. ⁸ Mbírì nò ni gí, máa, kò'o tí yo 'dáá gí bà zi ye gí. Tàkòcò ye peteke gítí yo 'dáá gí ká go bà peteke tàkòcò Bìndi-Mbírì tí Jézù gítí yo.

⁹ Ye kû 'deke tí ye tacó tí yo ji Mbírì éno máa, yo ta o 'dáá gí 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì túkà'i. Yí delè 'ví je cèe muu tacó bà 'viiki gbí có jì yo. ¹⁰ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nínó ta bà lè tí yo wálá nó kû ù ta ndi o bà co Rì bà gí Bìndi-Mbírì, ¹¹ tí ndâ 'duù mbe 'de tó i tí nó náa Jézù bà gí tí nó me gbolò. Tó i tí nó tí bà dù jáá kùro Mbírì, tacó bà wu rẹ̀ Mbírì, ta bà ùlù yí nò.

'Válá a Bìndi-Mbírì

¹² Có tí nó ta go bà 'dè jì yo tí ye nó a có gítí i tí nó mbe 'de ye nò, ndâ ná'vindí. I tí nó tí bà te ye mí gbí zàà nó njaanga a kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. ¹³ Tacó ndâ àsikéri mbe kû kpolo tí 'bá m̀ ngáángbá gba m̀ ndâ Rómánò 'dáá gí, ta sè ndâ 'duù gbí gbata Rómà 'dáá gí, kpónó nò ni gí, máa, à te ye m̀ gbí zàà nó a i muu Bìndi-Mbírì. ¹⁴ Bà dù ye gbí zàà nó kû yù a njembí ndâ 'bí ná'vindí ndoo gítí bà koṛo có l̀ mítí Mbe tí ndoo. Ndú kpónó kû ma có m̀ Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁵ Á dú káa yúco, máa, a go bà tò kùì, ta go bà gbòò'bè ta ye ká kû te ndâ 'bí 'duù gítí nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbírì. Káa ndâ 'bí 'duù kû bàkà 'do gbí có m̀ tó njembí. ¹⁶ Ndâ 'duù nínó mbe kû bàkà 'do

gbí có mì tó njembí nó kù bàkà tacó ndú zè ye nìkì maa. Ndú delè kù bàkà tacó ndú nò ni gí, máa, à te ye mí gbí zàà nó a i tacó bà tí muu Banga-Ngú-Có. ¹⁷ Káa ndá 'duù tí nó mbe kù ma có gítí Bindi-Mbíri tacó bà tò kù ta ye, delè tacó bà gbòò' bè ta ye nó, kù bàkà káa 'dóó nèté mì ndú gítí mīri ndú. Ye tà kpèti má kù 'de gbí zàà káa káa kpo se muu gbí ndá i tí nò náa ndú kù bàkà nò, n̄nò a i n̄nó mbe nìkì tí ndú. ¹⁸ Káa à 'dáá nò me có jì ye ká nò lá! Tacó 'bè gbí òkò tí ndá mbe tíri ta ndá mbe tó njembí kuro ye wálá. Tàkòcò ye kù peteke gítí ndú 'dáá gí ká dúú kù ya tí, tacó ndú 'dáá kù bàkà káa nèté bà ma có gítí Bindi-Mbíri.

À éno! Tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pètékè'i, ¹⁹ tacó ye nò ni gí, máa, bà 'deke tí yo jì Mbíri, giù je bà koni tí mì Bèri-mì-Jèzù tí Bindi-Mbíri, bà 'vala ye gí. ²⁰ I n̄nó ta go tí ye ngé má, tí i n̄nó náa ye kpónó kù koṛo có lì mítí nó, a có máa, 'bí i 'ví te gúku mítí ye lá, ye 'ví dù ta yú njembí ye kpónó á go n̄nó cóó-cóó nò. Tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùlù ta Bindi-Mbíri á 'do gbí có mì ye. À má a ku, a ku! À má a 'válá, a 'válá! ²¹ Káa à má gítí ye, i tí nó náa a kù nì 'válá mítí nó, tacó tí ye a Bindi-Mbíri. Káa ye bà 'de i gbí bà cì ye me gbolò. ²² Káa 'bí có a n̄nó máa, ye má kù bàkà a nèté n̄nó náa à tí nó, ye 'ví je a 'válá, wèè, ye 'ví je a ku wè? ²³ Ye kpónó yee tí bà njèè kpokèjì mì ndá 'válá ta ku gí, káa ye nò 'dóó kpokèjì n̄nó náa ye 'ví có tí nó ni lá. Go bà co tí kpokèjì mì ku, wàa ye 'ví ya gí mì ze ta Bindi-Mbíri tí ye ndii go bà co tí kpokèjì mì 'válá gí. ²⁴ Káa ye koṛo có máa, yo bà 'de i me gbolò a i 'do gbí bà 'vala ye. ²⁵ N̄nò a i n̄nó náa ye nò ni n̄gbàrángà'i gí nó ká nò. À má éno, ye bà co tí kpokèjì mì 'válá. Ye nò ni gí, máa, ye bà dù tí wuù tacó bà koni yo 'dáá gí, tacó wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Bindi-Mbíri ta peteke tàkòcò yo dúú kù ya tí. ²⁶ Bà dù ye tí wuù, tacó wàa ye 'ví dele ta ndi ye ya gí mì yo nò, 'ví dù jì yo tí gbolò nderè bà ùlù Bindi-Mbíri tí Jèzù.

²⁷ Yo ta o 'dáá gí 'ví kù' bà á 'do tí ndá i n̄nó mbe kù co ta yo me tí kpokèjì mì Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri lá nò. Tacó wàa, ye kpèti má ya gí mì yo ká lá, ye 'ví dù me 'dú kù 'di có tí yo, máa, yo kù rò tíyò tí ndá 'dakò ta có mì yo ká gbaanjé kù koni tí yo tacó bà ru ndi kpokèjì mì Banga-Ngú-Có. ²⁸ Yo 'ví cì gúku tí ndá mbe kù jòò gbí có ta yo tacó bà 'visì muu yo 'do tí kpokèjì mì Bindi-Mbíri nò lá. Yo dù ta o 'dáá gí ká tí ndá yú 'dakò. Bà èrè gba có mì yo gbaanjé nò 'ví dù jì ndú tí seṛè, náa Mbíri bàkà tacó bà túbà bà m̄n̄ ndú jì ndú, káa à 'ví dù tí i bà túbà jì yo éno máa, yo bà dù tí ndá 'válá. ²⁹ À wu jì yo sàà gí, máa, yo bà dù me ká tí ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri cuki lá. Yo delè bà m̄bu muu wó. ³⁰ Yo kpónó yuu tí yo mí gbí gó tí nó náa yo táánò nò ye kù gò nó gí. Ye delè kpónó kpòò kù gò káa gó, á go có tí nò náa yo kù 'di nò.

2

Bà si tí Bindi-Mbíri tí i lá

¹ Bà 'vala ta r̄è mì Bindi-Mbíri dú má káa i n̄nó mbe kù je wotí jì yo, bà zè ye nìkì maa mì Bindi-Mbíri dú má káa i mbe kù yìi yo, gbèè Bèri tí nó mì Mbíri nó má kuu gbí njembí yo 'dáá gí, njembí yo dú má káa 'dè njembí, tí njembí ndá mbe nò yè ṛo 'duù, ² yo tò muu líkí'o tí

nó tí ye nó ta bà koṛo gbèe có. Yo 'vala toko gbaànjé ta tó njembí yo. Nderè bà 'vala yo ta ña bà koṛo có mì yo 'ví dù ká gbaànjé. ³ Yo 'ví tò kii gbí òkò tí yo lá. Yo delè 'ví bàkà 'viya gbí òkò tí yo lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví bàkà tí wó máa yì ma nò jì ndâ 'bí ka wó lá, yí 'ví si ndâ 'bí ka wó ta o 'dáá gí tí ndâ kpóló-kpolo 'duù ndii yí gí. ⁴ Duù 'ví koṛo có me ká gítí miṛi wó cuki lá, yí 'ví koṛo có gítí ndâ 'bí ka wó. ⁵ À 'ví dù gbí muu yo káa gbèe ña có tí nó gbí muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nò:

⁶ Tú Jézù táánò a tú Mbírì,

káa yí zèè có gítí bà dù yí tí Mbírì nò me kácá-kácá lá.

⁷ Yí gii jee bà dù tú wó tí tú Mbírì nó mí to,

yí gii je tú bòò.

À gii jò yí je cè kózò tí ndâ 'duù.

⁸ Yí má gii 'de tú wó tí tú 'duù,

yí gii si tí wó tí i kùro Mbírì lá,

ta bà 'di có mì Mbírì gí mì ku,

náa à kpétí káa bà ci yí mí tí njèèkpè mú,

yí gii ùnje gítí gí.

⁹ Tacó ènò, Mbírì gii te yí ngéé gí yaà,

bìndi yí gii gbì rẹ ñìnó mbe wu co tí ndâ 'bí rẹ 'dáá gí nó mí muu wó,

¹⁰ Tacó wáa, ndâ i tàrì,

ta ndâ i muu to tí nó,

ta ndâ i tà to 'dáá gí 'ví ùlù rẹ Jézù.

¹¹ Delè tacó wáa, ndâ 'duù 'ví 'dè có ta nje ndú gbí ña ndâ nje có 'dáá gí,

máa, Bìndi-Mbírì tí Jézù a Mbe tí ndoo,

tacó bà wu ta rẹ Mbírì tí Bu ndoo.

Bà tòngbaà go ngba'o muu to tí nó

¹² Yo 'do sàa káa ndâ mbe kù 'di có mì ye ta o 'dáá gí, ndâ tó 'duù mì ye. Káa yo 'ví dù tí ndâ mbe 'di có mì ye nò me ká ta o tí nó náa ndoo má kuu ta ndoo a bà gbèe to nó lá. Yo dù kácáa nje nèté, tacó bà 'vala miṛi yo 'do gbí wò i ta 'di á nje yo wálá. ¹³ Tacó a Mbírì ká kù bàkà nèté gbí njembí yo, tacó wáa yo 'ví dù ta go bà bàkà i tí nó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.

¹⁴ Yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí me ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá. Yo delè 'ví bàkà ndú me ta bà 'dè kòlòwò lá, ¹⁵ tacó wáa, yo 'ví tù ta bà tí yo tí ndâ yè ta wò i mì yo wálá, ta njembí yo ngbàrángà'i, tí ndâ 'viì mì Mbírì ta bà lẹ tí yo wálá, gbí òkò tí ndâ voló-volo 'duù tí nó kpónó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nó. Yo koṛo muu yo éno máa, yo kù 'vala gbí òkò tí ndú go ngba'o. ¹⁶ Yo zèè có tí nó mbe kù je 'vála jì yo nó tí kpoò. Tacó wáa, à má wúnò ta o bà co rì tí nó tí rì bà gí Bìndi-Mbírì gí bà waa có nó, ye 'ví cè ta cè-'bì éno máa, ye táánò ì me kù ngèlè lá. Ye delè ka wu'o me sínò lá.

¹⁷ À kpétí kpónó má 'dè có éno máa, à ci mbelè ye jì Mbírì á go bà ci njembí yo jì yí nò, tàkòcò ye bà peteke gí. Có gbí njembí ye delè éno máa, tàkòcò yo 'ví peteke á go bà peteke tàkòcò ye. ¹⁸ À má ènò, tàkòcò yo delè 'ví dù pètékè'i, wáa tàkòcò ndoo 'dáá gí 'ví peteke toko gbaànjé.

Ndâ Tìmatéyò ta Èpàfòròdítù

¹⁹ Ye kù koṛo có li mítí Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yí 'ví si ye 'ví tuu Tímàtéyò ya tí gí mì yo kà gálà, tacó wàa ye má 'di vò ña ñinó náa à tí yo kà nó gí, njembí ye 'ví ki ta tí to. ²⁰ Ye ñò 'bí 'duù káká'i ta tó njembí wó, mbe kù koṛo có ta njembí wó gbaànjé gítí yo bindi wó, wàa ye 'ví tuu yí ji yo nò lá, ²¹ tacó ndâ 'duù mì ze káá 'dáá gí kù bàkà káa ndâ 'dóó nèté mì ndú. Ndú kù bàkà me ndâ nèté mì Jézù lá. ²² Káa yo ta kpéétí yo ñò ni gí máa, Tímàtéyò me có 'di lá. Yí kù bàkà nèté toko ta ye gítí Banga-Ngú-Có, go 'viì mbe kù bàkà nèté ta bu wó. ²³ À má éno, ye má ñò ña ñinó náa à tí ye nó gí, ye ngé kù tuu yí ji yo. ²⁴ 'Dóó ye ta miṛi ye ngbá kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbe tí ndoo má je nó ji ye gí nò.

²⁵ Káa à kpéétí ká éno, ye kù koṛo có éno máa, bà tuu Èpàfòròditù mì ye ji yo a kpóló-kpolo có ngé ndii gí. Yí a ná'vindí ye, yí a ka nèté mì ye, yí a ka ye àsikèrì, yí delè a 'duù tí nó náa a yo táánò ká tuu yí gí tí, tacó bà kpolo tí ndâ 'bí i ñinó náa à tí nó tacó tí ye. ²⁶ Ye kù tuu yí ji yo, tacó kò'o tí yo tí wó ngé. Njembí wó delè wálá ta go bà ñò yo, tacó yo 'di có sé'i tí nó táánò mbe bàkà yí nó gí. ²⁷ Sé'i tí nó dú me yí tí vò bà i. Yí ñò ndâ ku ta ɾo wó, káa Mbíri gù ñò yê ɾo wó gí. Tacó bà ci yí táánò bà zi a ndi mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nò. ²⁸ Ye kù tuu yí ji yo gálà tacó wàa njembí ye 'ví 'dèè tí gàa, wàa njembí yo delè 'ví 'dèè ta bà ñò yí. ²⁹ À má éno, yo te wiṛi mítí wó ta líkí'o tí yo. Yo tègàrà ña ndâ 'duù ñinó go yí nò tí kpoò, ³⁰ tacó yí táánò ñò ndâ ku ta ɾo wó tacó bà bàkà nèté mì Mbe tí ndoo. Yí delè gù yuu miṛi wó mí gbí kpalà kù koni ta ye tacó tí yo.

3

Cèe kpokèjì 'válá mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri

¹ Ndòngbú có mì ye ji yo go éno máa, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i tacó yo a ndâ 'dóó ñinó mì Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindí ye. Bà cu wáràgà ji yo káká'i gítí gbèe ndâ i tí nó me nèté mbe te ɾiki mí gbímbí ye lá. Káa áa bà dù a nèté tacó bà kpolo tí yo.

² Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ bô tí nó tí ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ mbe kù waaka nje kú tí ndú nò. ³ Tacó ndoo me go ndú lá. A ndoo ká ya gí gbí cèe gázà, a ndoo ká kù bàkà i-Mbíri ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Ndoò delè kù cè cè-'bì a i ta ɾè mì Bindi-Mbíri tí Jézù, ndoo tee njembí ndoo mítí diì ndoo lá. ⁴ Ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, áa kùtáa bà dù á mì ye a nderè tacó bà tee njembí ye mítí diì ye. 'Bí 'dakò má 'dè có éno máa, áa mì yí a nderè tacó bà tee njembí yí mítí diì yí, nderè mì wó nò bà ndii nderè mì ye wálá. ⁵ Tacó à má gítí ye, à ya ta ye gí gbí gázà ta sili bindi bà jò ye vò-nje ta'ò, go i gbí tàkù mì ndâ Jùdéya gí. Ña ye a Ìziriyéli, tí 'viì kòtí Bènjámínò, tí Ìziriyéli gbúú-gbuu, náa ndâ bu ye ta nawu ye só káa ndâ Ìziriyéli. À má gítí có bà ɾu ndi tàkù mì ndâ Jùdéya, ye táánò a mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéya ⁶ À má gítí có bà tí muu tàkù mì ndâ Jùdéya, ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri. À mã gù gí gítí có bà co jáá tí kpokèjì mì có mì Mòze, bà lê táánò tí ye gbaànjé wálá.

⁷ Ye táánò sàa kùro bà 'de tí ze ta Bindi-Mbíri kù si ndâ i tí nó tí ndâ tó i mbe koni ye, káa ye kpónó gù ñò ni gí máa, ndú a ndâ i mbe kù ya ta ye gí nje vò i. ⁸ Ye kpónó ñò 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí

nò 'dáá gí ɾo ye tí i mbe konì ye lá, tacó ye nò Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ye ni ngé ndii gí. Ye ùnje gítí bà bè gbí ndâ i 'dáá gí tacó tí wó gí. Ye kpónó kù nò ndâ i ɾo ye 'dáá gí ká go ndâ zùkùmèè, i gbí bà nò Bìndi-Mbíri ni mè ye ndii i gbí ndâ i 'dáá gí gí; ye delè gi nò ndâ i ɾo ye 'dáá gí tí i lá, ⁹ tacó wàa ye 'ví 'de tí ta bàndò bà dù ye ngbé mì ze ta Bìndi-Mbíri. Ye kù pà me 'dóó kpokèjì mì ye, tí kpokèjì tí nó mbe si ye kù ɾu a ndi có mì Mòze, tacó wàa ye 'ví dù tí tí 'duù jáá kùɾo Mbíri nó lá. À tí ye kpónó káa go bà dù tí 'duù jáá kùɾo Mbíri 'do gbí bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbíri. Nìno a ɲa kpokèjì bà dù tí 'duù jáá kùɾo Mbíri, mbe 'bì 'do tí bà tee njembí 'duù mítí Mbíri. ¹⁰ Ye kùtáa má nò Bìndi-Mbíri ni go có tí nó gbí njembí ye nó gí! Ye má nò wotí tí nó mbe 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó ni gí! Ye má kònò ɲa bà kònò sé'i tí nó náa yí táánò kònò nó, bìndi ye 'ví cì ɲa ku mì wó nò gí, 'bí có mì ye bà dù káká'i wálá. ¹¹ Nìno a kpokèjì tí nó náa ye kù koro có gítí bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye go i mì Bìndi-Mbíri lli mítí nó ká nò.

Bà ya ndíri gítí i ɲinó náa a tí

¹² Ye kpónó kù bàkà me tí ye, máa, bà lê cee 'do tí ye gí nò lá; ye kù kpòkò a tí ye tacó bà 'de tó i tí nó náa Bìndi-Mbíri zèè ye tí 'duù mì wó, wàa ye 'ví dù go yì nò. ¹³ Ye kù bàkà me tí ye, máa, ye 'de i tí nò gí nò lá, ndâ ná'vindí ye. Káa gbèè i ɲinó náa ye kù bàkà nó a bà ò-bà-mbí ndâ i ɲinó mbe ndii gí nò. Ye kpónó kù bàkà wotí a i gítí ndâ i ɲinó kùɾo ye nò. ¹⁴ Ye kù jòò tí ye a i gítí bà ya gí kùɾo tacó bà yee tà é tí nó mì Mbíri, náa yí kù tè ta é tí ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gítí 'válá tí nó gbíri nò.

¹⁵ Nìno a có náa à 'ví dù gbí muu ndoo tí ndâ 'duù ɲinó ta gbí dli ndoo mbe yù gí nó ká nò. Káa ndâ 'bí có mbe co tende má kuu gbí muu yo, Mbíri bà 'de gbí ndú ji yo gí. ¹⁶ Káa ndoo 'ví ɾu káa ndi kpokèjì tí nó náa ndoo kpónó kuu tí nò.

¹⁷ Yo mèlè ndi ɲa 'válá mì ye nó toko gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo delè 'ví kpolo ɾo yo mítí ndâ 'duù ɲinó mbe kù 'vala go ɲinó náa yo nò 'do mì ze nò. ¹⁸ Ye 'dè có tí nó ji yo 'vili-'vili, káa ye kpónó kù bùù nó a gbí ndí ta ngo-ɾo tà ɾo ye ji yo, máa, a ɲa bà 'vala ndâ 'duù me mbè ká kù njèè gbí òkò tí ndú ta njèèkpè mù mì Bìndi-Mbíri. ¹⁹ Ndòngbú i tacó tí ndâ mbe kù 'vala gbí ɲa kpokèjì tí nó káa bà mli ndú. Mbíri mì ndú káa i-zó-zò. Ndú kù cè cè-'bì ká ta ɾè ndâ i-nò mì ndú náa ndú kù bàkà nò. Njembí ndú delè ká tí ndâ i muu to tí nò. ²⁰ Káa à má gítí ndoo, 'bá mì ndoo a i gbíri. Mbe 'vala ndoo, tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri bà gí a i 'do gbíri. Ndoò kpónó léngé-lenge kù ù nó a ndi bà gí yí ²¹ gí bà 'visì jò'dókò dli ndoo tí nó tí i mì ku nó tí wu dli á go dli wó, á ta wotí tí nó mbe si yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí nò.

4

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Filípi

¹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, ye zè yo nìkì ma, kò'o tí yo bà zi ye gí! Yo a ndâ mbe kù peteke tàkòcò ye! Yo a ndâ mbe kù njè muu ye! Yo tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpòò, ndâ tó kómbe ye.

² Ye kú 'deke tí ye ji ndâ Èvòdìyà ta Síndikè máa, ndú 'viindi gbí òkò tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo. ³ Ye delè kú 'deke tí ye ji wò tí Sizigúsù tí 'dóó ka ye mbe te kọ̀rì á go gbí rẹ̀ lo tí nò, máa, wò 'ví koni ndâ niì tí nò náa ye ni rẹ̀ ndú sósò'ò nò, tacó a ndú táánò ká rọ̀ tíyò seè tí ye gbí gó muu Banga-Ngú-Có, ndú sósò'ò nò, giì je Kèlèméndè, giì je ndâ 'bí ka nètè mì ye 'dáá gí. Rẹ̀ ndú nò 'dáá gí kú gbí wáràgà mì ndâ 'wálá.

⁴ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'vala ta Mbe tí ndoo ta pétékè tàkòcò yo. Ye bà bùù gbí ndi có tí nò ji yo. Có mì ye ji yo éno máa, yo dù ta pétékè tàkòcò yo. ⁵ Yo 'ví 'vala ta ndâ ña ndâ 'duù 'dáá gí ta tó njembí yo, tacó Mbe tí ndoo kpónó-kpónó kẹ̀jì. ⁶ Njembí yo 'ví mù tacó 'bí ña i ngé gí lá. I má mì yo wálá, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, yo tù 'bí yo ji yí, yo 'deke rẹ̀ ndâ i tí nó náa ndú mì yo wálá nó ji yí, yo 'dè nìkì maa ji yí. ⁷ Bindi ña 'dè njembí tí nó mì wó tí Mbíri náa ña mì 'bí 'duù muu to tí nó ngé gí wálá nó 'ví kpolo tí njembí yo, yí delè 'ví kpolo tí bà kọ̀rọ̀ có mí yo tacó yo a ndâ ñinó mì Bindi-Mbíri tí Jézù.

⁸ Ndòngbú có mì ye ji yo éno máa, yo 'ví si à 'ví yè gbí njembí yo káa yúco, ndâ ná'vindi ye. Yo si à 'ví dù gbí muu yo káa cèe có, ta có ñinó jáá, ta có ñinó tí tó có, ta ngbàrángà có, ta tó rẹ̀. Yo 'ví kọ̀rọ̀ có ká gítí ndâ i ñinó mbe 'vii tí ndâ i náa à 'ví ulù ndú nò. ⁹ Yo ya gí kùro ta bà bàkà ndâ i tí nó náa yo táánò tala bà bàkà ndú 'do mì ye, ta ndâ i ñinó náa ye nìbà ndú ji yo nò. Yo bàkà go ndâ có ñinó náa yo 'di 'do gbí nje ye, ta ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kú bàkà nò, bìnidi Mbíri tí mbe je 'dè njembí ji yo bà si yo 'ví dù nìkì maa dúú bà ya tí.

Páwòlò 'dè nìkì maa tacó ndâ i-nambeè náa à je ji yí

¹⁰ 'Bí có mì ye tacó bà 'dè ji yo a ñinó máa, tàkòcò ye peteke gítí yo tacó bà koni ye mì yo ngé ndii gí. Tàkòcò ye delè giì peteke gítí Mbe tí ndoo ngé ndii gí, tacó yo kpónó 'bità bà kọ̀rọ̀ có gítí bà tù 'bí yo ji ye káká'í gí. Yo táánò kú kọ̀rọ̀ có tí ye, káa a i náa yo 'de kpokẹ̀jì bà túbà tí yo tí gí sè lá. ¹¹ Ye kú 'dè có tí nò me tacó máa ye kú ce a cèlè yè tí ye á ji yo nò lá. Tacó ye ni bà 'vala miři ye ta ña i ñinó náa à kuu mì ye nó gí. ¹² Ye ni bà 'vala gbí yè gí. Ye delè ni bà 'vala gbí dà gí. Ye a ká gázà, ye ñò tírì gítí bà 'vala tí ndâ bàndò 'dáá gí ni gí. Ye giì ñò tírì gítí bà 'vala gbí tó o, ta bà 'vala gbí vò o ni gí. Ye má ta yéñl, có mì ye wálá. Ye delè má ta go tí ye, có mì ye wálá. I má mì ye wálá, ye ñò lì'vì gítí bà 'vala ye gí. I delè má jee tí mítí ye á to, ye ñò lì'vì gítí bà 'vala ye delè gí. ¹³ Wotí bà bàkà ndâ i 'dáá ta rẹ̀ 'Duù tí nò mbe je wotí á ji ye nó kuu tí ye.

¹⁴ Kpétí ká éno, yo táánò bàkà ji ye a nambeè, náa yo koni ta ye gbí vò i tí nò mbe 'de ye, náa ye kpónó tí kuu gbí zàà nò. ¹⁵ Yo tí ndâ 'duù gbí gbata mì Filípò ñò ta kpéétí yo ni gí, máa, ta o tí nó náa ye táánò kú ñjè nó 'do gbí to Mèsidóniyà ta o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì ye ká nó, ndâ 'bí mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri 'do bà 'bí to jé mbe tù 'bí ndú ji ye, máa, «À nò» káa ye giì lì 'bí ye gí tà 'bí ndú gí nò, wálá. Áá táánò káa yo ká kú ñò yè tí ye. ¹⁶ Tacó à kpétí ká ta o tí nó táánò náa ye tí kuu gbí gbata Tèsalónikà nó, ye kì 'bí ye gítí bà koni ye mì yo yee gbí sósò'ò. ¹⁷ Gbí có tí nò me éno máa, ye kú mòkò a tàkò i-nambeè nò lá; ye kú mòkò a tàkò i ñinó mbe kú jò mboo ji yo nò. ¹⁸ Ndâ i ñinó ta go ndú tí ye nó kpónó 'dáá gí kuu mì ye. Yí ye kpónó yè ngé yee tàkòcò ye. Tacó ndâ i-nambeè tí nó náa yo tuu ta

Èpàfòròdítù á jì yè nó yee tí yè gî. Ndú go ndâ i ta banga pó ndú, náa à kú cì jì Mbírì, tí ndâ i-cí-cì mbe nìkì tí Mbírì, náa yí lî 'bì wó gí tà ndú gî.

¹⁹ Mbírì mì yè bà ko mboo nambeè mì yo náa yo bàkà jì yè nò jì yo me gbolò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tacó Mbírì kú 'va 'bì wó ká mí gbí i. ²⁰ À ùlù Mbírì tí Bu ndoo kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Ndòngbú bà 'vee 'vé mì Páwòlò

²¹ Ye 'vee ndâ 'duù ñinó mì yo kà tí ndâ tó 'duù mì Mbírì nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. Ndâ ná'vindí ndoo ñinó mbe kú dù toko ta yè káá nó delè 'vee yo ma. ²² Ndâ 'duù mì ze káá 'dáá gî, 'dóó ndâ 'duù 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, 'vee yo ngé ndii gî.

²³ Ye kú 'deke tí yè jì Mbírì máa, nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gî.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kû kili ta òrè mî Bìndi-Mbírì gbí gbata KÒLÒSIYÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, mbe gí tí tú mî Bìndi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có mî Mbírì ká kû cu wáràgà tí nò; ze kû gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta ná'vindí ndoo Tìmatéyò ² jì ndâ 'duù mî Mbírì gbí gbata Kòlòsiyà, tí ndâ ná'vindí mbe kû 'vala toko ta Bìndi-Mbírì ta njembí ndú gbaanjé. Ze kû 'deke tí ze máa Mbírì tí bu ndoo 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Bà 'deke tí ta bà 'dè nìkì maa jì Mbírì

³ Ze ta o 'dáá gí kû 'dè nìkì maa jì Mbírì tí Bù mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa ze má kû 'deke tí ze jì Mbírì á tacó tí yo. ⁴ Tacó ze 'di tàwo bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù, ta tàwo bà zè ndâ 'duù mî Mbírì 'dáá gí nìkì maa mî yo gí. ⁵ Tacó à kû kpolo tí i tí nó náa yo kû koro có lî mítí nó á mí gbírì. Yo 'di có gítí i tí nó náa yo kû koro có lî mítí nó kpédélé' i ta o tí nó náa yo ù ta nje á gítí yúco tí nó tí Bànga-Ngú-Có nò. ⁶ Bànga-Ngú-Có kû jò 'vèè cee muu to tí nó 'dáá gí, jé ká go bà 'vèè có tí nó gbí òkò tí yo 'do tí kpédélé o tí nó náa yo táánò 'di ta gbí yúco gítí nambeè mî Mbírì, ⁷ á go ònínó náa yo 'di 'do mî Èpàfàràsì tí tó ka ze, náa ze kû bàkà nèté ta ndú. Yí a 'duù ònínó mbe kû bàkà nèté mî Bìndi-Mbírì ta njembí wó gbaanjé bìndi ze. ⁸ À delè a yí ká dítà tó njembí bà zè tí tí nó náa Bèrì-mì-Mbírì je jì yo nó jì ze.

⁹ 'Do tí o tí nó náa Èpàfàràsì 'dè ta có jì ze nó, ze yee tí wúnó jé waa 'do tí bà 'deke tí ze jì Mbírì tacó tí yo lá. Ze ta o 'dáá gí kû yù nambeè á 'do mî wó, máa, yí 'ví je muu tacó bà bàkà go có mî wó jì yo me gbolò. Ze delè kû yù 'do mî Mbírì, máa, yí 'ví je bà 'di gbí-o gítí ndâ có mî wó jì yo. ¹⁰ Ze delè kû 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala go có mî Mbe tí ndoo, tí ña 'válá ònínó mbe kû peteke tàkòcò wó ta o 'dáá gí nò. Tacó wàa, 'válá mî yo 'ví dù a 'válá ònínó ta i ká gbí gbí ndâ ña ndâ tó nèté 'dáá gí, wàa muu yo 'ví njaanga gítí bà ò Mbírì nì. ¹¹ Ze delè kû 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví dù gbí ngba wó 'ví je wotí jì yo me gbolò, tacó wàa yo 'ví zèè njembí yo, ta wotí bà kònò ndâ i 'dáá gí tókà' i ta tàkòcò yo pètéké' i ta o 'dáá gí. ¹² Yo 'ví 'dè nìkì maa jì Buù tí mbe bàkà yo tí ndâ 'vii- 'bá 'vii ká 'vii ta ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbírì kaa ndú mò gí mî wó gbí ngba' o gí nò. ¹³ Yí 'vala ndoo 'do gbí wotí mî 'dí' di' o mî vò i, bìndi yí gù 'dòkò ndoo gí 'bá mî kpólò-kpolo 'Vii mî wó ¹⁴ mbe njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i, ta bà je à-cee-gí jì ndoo gítí ndâ vò i mî ndoo.

Ndâ nèté mî Jézù

¹⁵ Bìndi-Mbírì je a kòzò tí Mbírì náa ndoo ò yí lá. Yí a 'vii-kíri, tí kuro ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú nó 'dáá gí. ¹⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i tãri, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí. A yí ká suu ndâ i ònínó náa ndoo kú ò ndú ta ọ ndoo nó, ta ndâ i ònínó náa ndoo ò ndú ta ọ ndoo lá nò.

A yí ká suu ndâ gba, ta ndâ mbe to.

A yí ká suu ndâ mbe zogo 'bá, ta ndâ mbe wotí.

Mbíri je wotí bà suu ndâ i 'dáá gí a i ji yí.

Mbíri suu ndâ i 'dáá gí tacó tí wó.

¹⁷ Yí táánò sàà kuu tí kùro o bà suu ndâ i 'dáá gí.

A wotí mì wó ká kù ẹre ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé.

¹⁸ A Bindi-Mbíri ká kù túbà kpokèjì bà co tí

ji ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì wó tí Bindi-Mbíri nò.

Yí a rẹ̀ngbó 'v alá.

Áá táánò jò yí tí 'viì-kíri mì ndâ ku,

tí kpedélé ku mbe 'vala 'do gbí muu'dú wó

tacó wàa yí 'ví dù tí kpedélé 'duù gbí ndâ i 'dáá gí.

¹⁹ Mbíri bàkà ènò tacó wàa ndâ i tí nó 'dáá gbí tú yì tí Mbíri nó

'ví dù kuu gbí tú 'Viì mì yì.

²⁰ Mbíri tuu a 'Viì mì wó gí bà 'viindi kpokèjì gbí òkò tí ndú

ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tàrì.

A bà cì 'Viì-mì-Mbíri mítí njèèkpè mù

ká si njembí Mbíri 'ví 'dèè gítí ndâ i 'dáá gí.

²¹ Káa yo, yo ta 'bí o táánò kù dù me 'dú 'do tí Mbíri, yo gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ ku'dì tí Mbíri tacó njembí yo gbí o tí nó táánò a vò njembí, yo delè gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ mbe bàkà vò i, ²² káa yí kpónó 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta ndú ta 'dóó diì wó ta bà cì 'Viì mì wó. Mbíri bà kaa yo mò gí mì wó tí ndâ ngbárángà 'duù ta vò i mì yo wálá kùro wó, ²³ náa yo má ùnje gítí yúco ta njembí yo gbaànjé, yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò toko ta Bindi-Mbíri, yo 'ví koṛo có ta njembí yo sósò'ò gítí i tí nó náa Banga-Ngú-Có ci yo gítí nó lá nò, Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, náa ye tí Páwòlò a bòò mbe kù ma nò.

Páwòlò bàkà nèté ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri

²⁴ Tàkòcò ye kpónó peteke gítí bà kònò sé'i mì ye muu yo gí. Tacó bà kònò sé'i mì ye cee sè ndâ bà kònò sé'i mì Bindi-Mbíri á muu diì wó, tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì wó tí Bindi-Mbíri nó gí. ²⁵ Káa áá táánò bàkà ye tí bòò mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri; Mbíri je nèté tí nó ji ye, máa ye bàkà tacó tí yo. Nèté tí nó a bà ma Banga-Ngú-Có mì wó ji yo. ²⁶ Banga-Ngú-Có tí nó táánò a có kóó náa Mbíri nguù 'do tí ndâ 'duù gbí ndâ ká o gí, káa yí kpónó 'dè gí sè ji ndâ 'duù mì wó gí. ²⁷ Mbíri 'dè có kóó tí nó gí sè ji ndâ 'duù mì wó, 'do ká gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó, tacó wàa, yo tí ndâ 'duù ñinó náa yo me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'di ta serè banga có kóó tí nó. Có kóó tí nó éno máa, Bindi-Mbíri kuu gbí njembí yo, tí 'duù náa yo kù koṛo có gítí bà dù gbí ngba Mbíri lì mítí wó. ²⁸ Tacó éno, ze kù ma có tí Bindi-Mbíri, ze kù ci ndâ 'duù 'dáá gí ta muu tí ze náa Mbíri ká je ji ze, delè kù nìbà i ji ndâ 'duù 'dáá gí ta gbèe ṅa muu tí nó, tacó wàa ze 'ví ya ta ndâ 'duù 'dáá gí gí kùro Mbíri tí ndâ yú 'duù mbe kù dù toko ta Bindi-Mbíri. ²⁹ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa ye kù bàkà ta nèté tí kpoò ta gbolò wotí tí nó náa Bindi-Mbíri je ji ye nó ká nò.

2

¹ Go bà si yo 'ví ñò ni éno máa, ye kù bàkà nèté tí kpoò tacó tí yo, ta ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà, delè tacó tí ndâ 'bí 'duù ñinó jé mbe

ṅò ye ta ɾo ndú lá nó, kuu tí ye. ² Ye kù bàkà nèté tí kpoò nò, tacó bà je wotí mí gbí njembí ndú, tacó wàa ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú nìkì maa, wàa ndú 'ví dù toko gbaànjé. Tacó wàa muu ndú 'ví dù ngbàrangà'i gítí bà 'di gbí có kóó m̀ Mbíri. Có kóó tí nò m̀ Mbíri tí Bindi-Mbíri, ³ tí mbe njaanga njekèjì gálá bà 'di gbí-o ta muu m̀ Mbíri.

⁴ Ye 'dè có tí nò jì yo, tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta bà toro bàà mítí ndâ mbù 'vérè m̀ wó lá. ⁵ Tacó ye kpèti me m̀ yo kà lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo, tàkòcò ye delè kù peteke gítí có bà ẹre gba có m̀ yo tí kpoò kù tee ta njembí yo mítí Bindi-Mbíri nò.

Bindi-Mbíri g̀i ta yúco 'válá

⁶ Yo lê má ùnje gítí Bindi-Mbíri, tí Jézù tí Mbe tí ndoo g̀i, yo 'vala toko ta yí. ⁷ Yo 'ví nanaka mítí wó go cá tí ngbù tiiti; yo si 'bá mítí wó, yo tee njembí yo mítí wó tí kpoò, á go có tí nó náa à nìbà jì yo nò, wàa yo 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíri ta njembí yo gbaànjé.

⁸ Yo 'ví kpolo ɾo yo, máa, 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i m̀ wó ta bà eendi yo ta ndâ sú bà nìbà i ta ɾèngbó ndú 'do ká m̀ ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò bààcì, á b̀ndi bà nìbà i tí nó mbe g̀i 'do m̀ Bindi-Mbíri nó lá. ⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá gbí tú Mbíri nó 'dáá g̀i kù 'vala gbí dù Bindi-Mbíri. ¹⁰ Tacó ènò, ndâ i 'dáá g̀i kuu m̀ yo tacó yo kù 'vala toko ta Bindi-Mbíri. Yí a gba m̀ ndâ bààcì ta ndâ gba 'dáá g̀i.

¹¹ Áá táánò ya ta yo g̀i gbí g̀azâ 'do gbí có bà dù yo toko ta Bindi-Mbíri, káa à me 'duù ká waaka nje kù tí yo gbí g̀azâ tí nò lá. G̀azâ tí nò a bà too dù yo tí nó mbe yè ta vò i g̀i nó 'do tí yo g̀i, tí g̀azâ náa a Bindi-Mbíri ká bàkà . ¹² Tacó bà caka tí yo táánò 'vii ká 'vii go bà duu yo toko ta Bindi-Mbíri, Mbíri delè táánò 'vala yo 'do gbí muu'dú yo ta ndú, á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí wotí m̀ wó tí Mbíri tí mbe 'vala Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó. ¹³ Yo táánò a ndâ ku, náa ndâ vò i m̀ yo, g̀i je bà ya yo g̀i gbí g̀azâ tacó bà 'dii kù a 'do tí yo lá m̀ yo g̀i, káa Mbíri g̀i 'vala yo toko ta ndâ Bindi-Mbíri ta bà je à-cee-g̀i jì ndoo gítí ndâ vò i m̀ ndoo 'dáá g̀i g̀i. ¹⁴ Mbíri si có gítí i tí nó táánò muu ndoo náa kòzò tí ndoo 'ví si có nó mí to, ta bà gbí i tí nó mítí njèèkpè m̀. ¹⁵ Bindi-Mbíri kpò nje ndâ kpo-kpò gba ta ndâ bààcì mítí njèèkpè m̀, ta bà si ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá g̀i kù ṅò bà ko tàkò ndú go bà ko tàkò ndâ 'duù gbí zàà ta o tí nó náa ndâ 'duù kù ko yí ta o bà kpò nje ndú m̀ wó nò.

¹⁶ Á má ènò, yo si 'bí 'duù 'ví 'viiki yo gítí có i-zò-zò, ta có gítí pe lá. Yo delè 'ví si 'duù 'ví 'viiki yo gítí có ndâ kpo-kpò o, ta có gítí ngú p̀i, ta có gítí Rì bà wotí gbí tàkù m̀ ndâ Jùdèyà lá. ¹⁷ Ndâ i tí nó 'dáá káa ndâ tázò i tí nó kèjì nò; cèe i tí nó kèjì nó a i m̀ Bindi-Mbíri. ¹⁸ Yo 'ví si ndâ 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta bà mà tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù ùlù ndâ basilì nó, 'ví zò yo lá. Ndú kù wu gbí tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù ṅò ndâ i gbí r̀i, káa gbí ndâ có m̀ ndú nò wálá, tacó à yè gbí muu ndú káa go ndâ i gítí m̀ri ndú. ¹⁹ Nèté m̀ ndú káká'i ta Bindi-Mbíri tí Kùro ndâ mbe kilì ta ɾè wó nó wálá. Káa a Bindi-Mbíri ká kù ko nje ndâ mbe kù kilì ta ɾè wó, a yí ká kù si ndú 'ví dù toko gbaànjé go bà 'deeke ndâ bà to tí 'duù m̀ ndâ 'bilì ta ndâ yèlè kù uu go có m̀ Mbíri.

Bindi-Mbíri g̀i ta ngú 'válá

²⁰ Yo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbírì gí, wotí m̀i ndâ bààcì muu to tí nó gítí yo wálá. À má é̀nò, yo kù 'vala go i m̀i ndâ 'duù muu to tí nó tacó yè? Yo kù 'di ndâ ña có tí nó máa, ²¹ «Zèè i ñinó lá,» «I ñizó 'ví di gbí nje lo lá,» «Gàà 'bí ñinó lá,» nó tacó yè? ²² Ndâ có tí nó káa ndâ có m̀i ndâ 'duù á muu to tí nó, tacó à má zò i-zó-zò gí, à zò gí. ²³ Bà 'di ndâ có tí nó go tó i nó. Ndú go ndâ có mbe si 'duù 'ví zè Mbírì nìkì co tí ñinó sàà kùro nó gí, ndú delè go ndâ có mbe si 'duù 'ví si tí wó tí i lá, delè mbe si yí 'ví kpolo tí dì wó, káa wotí tí ndú gítí ndâ i gbí kù 'duù wálá.

3

¹ Mbírì táánò 'vala yo 'do gbí ku ta ndâ Bìndi-Mbírì gí. À má é̀nò, yo koṛo có kpolo ma a i gítí ndâ i ñinó gbírì, tí bàndò tí nó náa Bìndi-Mbírì kù ki tí wó pí jàlambà m̀i wó gbí kù 'bì m̀i Mbírì tí nó. ² Yo 'ví koṛo muu yo kpolo ma a i gítí ndâ i gbírì, me gítí ndâ i muu to tí nó lá. ³ Tacó yo táánò cì gí, káa à kpónó nguù 'válá m̀i yo mí m̀i Bìndi-Mbírì tí mbe kù dù á m̀i ndú ta Mbírì. ⁴ Káa ta o bà 'vanda Bìndi-Mbírì tí 'válá m̀i yo nó wúnò gí ɾo ɾi, yo delè bà 'vanda ta ndú gí gbí ngba'o.

Ndâ ká 'válá ta ngú 'válá

⁵ Yo ziki ndâ vo-vò i tí nó ta go ndú tí yo muu to tí nó nó 'do gbí njembí yo gí: bà bàkà bangbaya, bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii á ɾo 'há lá, bà dù ta go ndâ vò i, ta bà dù ta gbolò njembí, tí bà si ndâ i 'dáá gí tí ndâ i bà ùlù ndú go bà ùlù Mbírì. ⁶ Tacó a ndâ ña ndâ vò i tí nó ká kù si kpo-tàkòcò m̀i Mbírì 'ví tè ndâ mbe 'di có m̀i wó lá. ⁷ Káa yo táánò sàà kù ɾu a ndi ña ndâ vò i tí nó, ta o tí nó náa ndú gèè bè ndú mí muu yo gí nó. ⁸ Káa yo kpónó 'ví duu guù, wàa yo 'ví nè ndâ kòlòwò, ta kpo-tàkòcò, ta bà bàkà i ñinó mbe kù milisè tí ndâ 'bí 'duù, ta bà 'dè vò có, ta bà 'dè zu có, á mí gbí. ⁹ Yo 'ví 'dè 'verè á jì ndâ 'bí ka yo lá, tacó yo kpónó si ká ña bà 'vala ndò m̀i yo táánò nó, ta ndâ ká cè bà bàkà i m̀i wó táánò nó, mí to gí. ¹⁰ Yo kpónó kù 'vala a ngú ña 'válá, náa à kù 'visì muu yo ta o 'dáá gí tí ngú muu tacó bà je cè kózò tí mbe suu yo. ¹¹ Gbí ngú ña 'válá tí nó, 'bè gbí òkò tí ndâ Ìgírìgì, ta ndâ Jùdéyà wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ mbe ya gí gbí gázà ta ndâ mbe ya gí gbí gázà lá wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta nje có m̀i ndú me có Ìgírìgì lá nó, ta ndâ mbe 'di gbí-o lá, ta ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, wálá. I 'dáá gí káa Bìndi-Mbírì, Bìndi-Mbírì delè a mbe toko ndâ i 'dáá gí.

¹² Mbírì zè yo nìkì ma, bìndi yí gù cu 'bì wó mítí yo tí ndâ 'dóó 'duù m̀i wó gí. À má é̀nò, yo 'vala ta ndâ 'duù ta pètèkè có, yo bàkà nambeè jì ndâ 'duù, yo si tí yo tí i lá, yo dù tí ndâ 'dè 'duù, yo delè 'ví zèè njembí yo. ¹³ Yo kònò tí yo gbí òkò tí yo, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà vò i ta wò, wò 'ví je à-cee-gí jì yí, á go ñinó náa Mbe tí ndoo je ta à-cee-gí jì yo nó. ¹⁴ Káa tó bà zè tí a kpóló-kpolo i co tí ndâ i 'dáá gí, mbe kù eṛe ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé. ¹⁵ Yo 'ví si 'dè njembí tí nó náa Bìndi-Mbírì je jì yo nó 'ví túbà kpokèjì á jì yo, tacó ñinó a nḍèrè bà tè'é tí yo toko gbaànjé máa yo dù tí ndâ bà to tí gbèè dìi nó ká nó. Nògí, yo 'dè nìkì maa jì Mbírì. ¹⁶ Yo 'ví si ndâ có m̀i Bìndi-Mbírì 'ví dù gbí njembí yo me gbolò. Yo nibà i, yo delè 'ví kpo-gbì-tà-tù yo gbí òkò tí yo ta muu yo me gbolò. Yo cè cè 'do gbí wàràgà m̀i Mbírì jì Mbírì,

yo ùlù rẹ̀ wó gbí cẹ̀, yo cẹ̀ ndâ cẹ̀ tí nó náa a ci ndú ji Mbírì gí nó ji yí, ta bà 'dè nìkì maa gbí njembí yo. ¹⁷ Yo 'ví 'dè ndâ có 'dáá gí, yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí, ta rẹ̀ Mbe tí ndoo Jézù, ta 'dè nìkì maa ji Mbírì Buù ta rẹ̀ mì wó.

Nya bà 'vala ndò mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì 'bá mì ndú gbí ngú 'válá

¹⁸ Yo tí ndâ nawù ndâ 'dakò 'ví 'di có mì ndâ 'dakò mì yo, tacó nìnò a i nìnó náa yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì 'ví bàkà nó ká nò. ¹⁹ Ndâ bu niì, yo zè ndâ nawù yo nìkì maa, yo 'ví dù ta ndú 'bùrùkù-'bùrùkù lá. ²⁰ Yo tí ndâ 'viì ta o 'dáá gí 'ví 'di có mì ndâ bu yo ta nawu yo. Tacó nìnò a i nìnó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nó ká nò. ²¹ Yo tí ndâ bu ndâ 'viì, 'ví kpolo tàkòcò ndâ 'viì mì yo lá, tacó yo bà gba gbí kù ndú. ²² Yo tí ndâ i-zógó-zogo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe tí yo muu to tí nó nó 'dáá gí. Káa yo 'ví bàkà éno me ká míti ọ ndú tacó bà peteke tàkòcò ndú lá, yo bàkà ta njembí yo gbaanjé, tacó bà te duù míti Mbe tí ndoo. ²³ 'Duù kpèti má kù bàkà káa ọ nètè yè wè, yí 'ví bàkà ta njembí wó gbaanjé, goolá yí kù bàkà a nètè mì Mbírì, me nètè mì ndâ 'duù lá. ²⁴ Yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, Mbírì bà ko mboo nètè mì yo ji yo ta bà bàkà yo tí ndâ 'viì-'bá mì wó, tacó yo kù bàkà nètè a i ji Mbe tí ndoo tí Bindi-Mbírì. ²⁵ Káa Mbírì bà kèèndè vò i mì ndâ mbe bàkà vò i ji ndú, tacó yí me mbe ọ̀ gbíro 'duù gítí bà waa có mì wó lá.

4

¹ Ndâ mbe tí ndâ i-zógó-zogo, yo zèè ndâ i-zógó-zogo mì yo ta tó 'bì. Yo te mí gbí muu yo máa, Mbe tí yo delè kuu gbíri.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

² Yo nanaka muu yo míti bà 'deke tí yo ji Mbírì. Yo 'ví kpolo tí yo, yo delè 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo. ³ Yo 'deke tí yo ji Mbírì máa, yí 'ví njaanga kpokèji bà ma có kóó mì Bindi-Mbírì ji ze. Tacó nìnó a nderè có tí nó náa ye kpónó kuu gbí zàà nó ká nò. ⁴ Yo 'deke tí yo ji Mbírì máa, yí 'ví si ye 'ví ma có tí nó ngbárángà'i, á go nìnó náa à tí nò.

⁵ Yo 'ví bàkà i ta ndâ 'duù nìnó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì lá nó ta muu tí yo. Yo si o tí nó náa yo kuu bà gbèe to ta ndú nó tí o náa Mbírì wu ji yo tacó bà koni ndú. ⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè banga nje, tí nje nìnó ta gbí a gbí nó ta ndú, tacó wàa yo 'ví ni ta bà 'visì có ji ndú 'dáá gí.

Ndâ ndòngbú 'vé

⁷ A Tìkíkùsù ká bà 'dè ndâ có nìnó náa à tí ye kàà nó ji yo. Yí a tó ná'vindí ndoo, yí delè a 'duù nìnó mbe kù bàkà nètè ta njembí wó gbaanjé, tí ka ndoo bòò mì Mbe tí ndoo. ⁸ Ye kù tuu yí tacó wàa yí 'ví 'dè ndâ có nìnó náa à tí ze kàà nó ji yo, wàa yí delè 'ví ye wotí ji yo. ⁹ Ye kù tuu ndâ Tìkíkùsù ji yo ta 'bí kpóló-kpolo ná'vindí ndoo mbe tee njembí wó 'dáá gí míti Bindi-Mbírì, ta rẹ̀ wó a Ònésimò, tí 'dóó 'duù mì yo. Ndú bà 'vanda ndi ndâ i nìnó mbe bàkà tí mì ze kàà nó gbaanjé-gbaanjé ji yo gí.

¹⁰ Àrìsítàríkù tí ka ye náa ze kpónó kuu gbí zàà ta yí 'vee yo ma. Màrikò tí nó tí ná'vindí Bàrànáà, náa à 'dè có gítí wó á ji yo sàà gí nó, má ya gí mì yo kà, yo 'ví te wíri mítí wó. ¹¹ 'Dakò tí nó ta ẹ̀ wó a Jézù, náa à kù nì Júsítò mítí wó nó delè 'vee yo ma. Ndâ 'dakò tí nó a ndâ 'duù ta'ò cuki, tí ndâ Jùdéyà ñínó, kpónó náa ze kù bàkà nèté gítí 'bá mì Mbírì á ta ndú, ndú delè kù konì ye ngé ndii gí. ¹² Èpàfàràsì tí nó tí 'bí 'duù mì yo gbaànjé, tí bòò mì Bindi-Mbírì tí Jézù nó, 'vee yo ngé ma. Yí ta o 'dáá gí kù 'deke tí wó ji Mbírì ta njembí wó gbaànjé tacó tí yo, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù, ta kponje nje yo gítí bà bàkà go có mì Mbírì wálá. ¹³ Ye bà 'dè có ta yú có muu wó gí, máa, yí kù bàkà nèté tacó tí yo ta ndâ 'duù gbí ndâ gbata Làwòdésìyà ta Ìyèràpólìsì ta wotí ká tí. ¹⁴ Ndâ Lúkà tí nó tí tó mbe kù bàkà yeè ji ndâ 'duù nó, ta Démàsì 'vee yo. ¹⁵ Ye 'vee ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésìyà 'dáá gí, ye delè gíi 'vee niì tí nó tí Nífà, ta ndâ mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì mí 'bá mì wó nó 'dáá gí.

¹⁶ À má 'deke wáràgà tí nó ji yo gí, yo 'ví te mí gbí muu yo máa, yo 'ví ya gí bà 'deke á ji ndâ mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata Làwòdésìyà. Yo delè 'ví 'deke 'bí wáràgà mì ye tí nó náa ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésìyà bà tuu ji yo nò. ¹⁷ Yo 'ví 'dè có ji Àrìkípúsù máa, «Te mí gbí muu lo máa, wò 'ví cee nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je ji wò nò.»

¹⁸ Ñínó káa 'dóó ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó mí gbí wáràgà tí nó nó ta 'bì ye ji yo. Yo 'ví ò-bà-mbí ye gbí zàà lá. Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè ji yo.

KPÉDÉLÉ TÈSÀLÓNÌKÀ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wàràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ònínó a ye tí Páwòlò, gii je Sílìvànò, gii je Tímàtáyò, ká kù cu wàràgà tí nó jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà, tí ndâ 'duù mì ndâ Mbírì Buù, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. Ze kù cu wàràgà tí nó ta bà 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví cù 'dè ngo cù wó míti yo. Yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Na cè bà 'vala ndâ 'duù gbí gbata Tèsàlónìkà, ta ò cè bà tee njembí ndú míti Mbírì

² Ze ta o 'dáá gí kù 'dè níki maa jì Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Rẹ̀ yo delè jé waa 'do gbí nje ze ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze jì Mbírì nó lá. ³ Bà mbí ze delè jé ta 'bí rì gbaànjé ò tí ndâ nètè tí nó náa yo kù bàkà 'do gbí có mì bà tee njembí yo á míti wó tí Mbírì nó lá; bà mbí ze jé ò 'do tí ndâ nètè tí nó 'dáá gí náa yo kù bàkà ta tó njembí yo gítí Mbírì nó lá; à delè jé ò 'do tí bà koṛo có mì yo lí kácáá míti Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá.

⁴ Ze ò ní gí, máa, Mbírì zè yo níki ngé ndii gí, ndâ ná'víní ze. Ze delè gii ò ní gí, máa, a yí ká cu 'bì wó míti yo, máa, yo dù tí ndâ 'dóó ònínó mì yì. ⁵ Ze ò ní ènò gí, tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze táánò ma jì yo nó me káa bodo có sínò lá. Ze ma jì yo a có ta wotí ká tí, tí wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, tí có náa ze ò ní tí yúco gí. Yo delè ò ní ènò 'do tí ò náa 'válá tí nó náa ze táánò kù 'vala tacó tí yo sí ze kuu mì yo kà nó gí. ⁶ Yo táánò gí tí ndâ mbe ru ndi ze. Yo delè gii gí tí ndâ mbe ru ndi Mbe tí ndoo 'do gbí bà kònò sé'i mì yo. Ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo táánò 'dee yo kígrìgì gí, káa à gii wu bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có ta líkí'o jì yo a Bèrì-mì-Mbírì.

⁷ Tacó ènò, ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyà gii ò ní bà kònò sé'i ta líkí'o muu Banga-Ngú-Có ní a i 'do mì yo. ⁸ Tacó ndú 'di me káa tàwo bà ma có mì Bìndi-Mbírì mì yo cuki lá. Có bà tee njembí yo míti Mbírì delè wu cee muu to tí ònínó náa gbí nderè bà 'dè có mì ze jì ndâ 'duù gítí káká'i wálá. ⁹ À ndí kpónó a ndâ 'duù ká kù dità ò náa nètè tí nó náa ze táánò 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nó jì ze. À delè káa ndâ 'duù ká kù dità ò náa 'visì muu yo 'do tí ndâ baàci gítí Mbírì, ta tàwo bà bàkà nètè mì cèe Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mì yo jì ze. ¹⁰ À 'dáá káa ndâ 'duù ká kù 'vanda ndi có bìndi yo gítí bà gí 'Vii-mì-Mbírì 'do gbí jì ze, 'Vii-mì-Mbírì tí nó tí Jézù, náa Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu' dú wó nò, Jézù tí nó tí mbe 'vala ndoo á 'do kùṛo kpo-tàkòcò tí nó náa Mbírì kẹ̀jì tí gítí ndâ 'duù nò.

2

Nètè mì Páwòlò gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Yo ta kpéetí yo nò ni gí, máa, ze táánò co gí mì yo kà me kùnga wíri lá. Ze ya gí mì yo ta nderè, bìndi nderè mì ze nò giì yù gí, ndá ná'vindí ze. ² Yo nò ni gí máa, ze táánò ta 'bí o á kùro bà ya ze gí mì yo kà 'de kpo-se-muu, ze delè giì 'de bà ñonoko ze mì ndá 'duù gbí gbata Fìlípì gí. Káa àá táánò a Mbíri mì ze ká je wotí ji ze, náa ze giì ma tí ta Banga-Ngú-Có mì wó ji yo á mí kùro ndá kpo-kpò mbe kù jòò gbí có ta yí nò. ³ Rèngbò có tí nó náa ze kpónó kù ma ji yo nó me 'vére lá; à me vò kóró-koro có lá; à delè me có ta tiri ká gbí lá. ⁴ À me éno lá. À káa Mbíri 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó ká nò ze ni tí ndá 'duù ñinó náa yì má kpili Banga-Ngú-Có ji ze, ze bà ni bà 'dòkò ndi á go yí á ji ndá 'duù gí. À má éno, ze kù 'dè có me tacó bà peteke tàkòcò ndá 'duù lá. Ze kù 'dè có a i tacó bà peteke tàkòcò wó tí Mbíri, tí mbe kù nò ndá ña có gbí njembí ze. ⁵ Yo nò ngbàrángà'i ni gí, Mbíri delè nò ni gí máa, ze jé 'dè 'vére ji yo tacó bà peteke tàkòcò yo nò lá. Ze delè jé bàkà tiri tacó bà 'de i 'do tí yo lá. ⁶ Ze jé pà kpokèji tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùlù tí ta ze nò lá. Ze pà ndá i tí nò 'do mì yo lá. Ze delè pà ndú 'do mì ndá 'bí 'duù lá.

⁷ Ñinó táánò bà dù a ndá i ñinó náa ze bà kùmùkù yo, máa, yo bàkà ji ze, sé náa ze a ndá tú mì Bindi-Mbíri nò, káa ze táánò ya gítí ndá ña ñinò lá. Ze táánò dù gbí òkò tí yo ta pétéké 'bì ze, go 'bì niù mbe kù kpolo tí dó 'viì mì wó. ⁸ Tacó éno, go yo táánò tí ze ngé ndii gí. Ña go yo tí nò táánò tí ze nò! Go yo giì te ze cuki me ká gítí bà ma Banga-Ngú-Có ji yo lá. À giì te mítí ze delè a go bà 'vala ta rè mì yo. Yo táánò a ndá wú-gbì-ré ze.

⁹ Go bà 'va mbí yo gítí ndá ña serè nèté tí nó náa ze táánò kù bàkà nó kuu tí ze, ndá ná'vindí ze. Sí gbí o bà bàkà nèté tacó bà 'de ndá i mì ze gítí miiri ze ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo nò wálá. Ze táánò nò ri ni lá. Ze delè nò bèbìli ni lá. Ze táánò kù bàkà ndá ña serè nèté tí nó éno, tacó wàa, ze 'ví pèè ta mbí 'bí 'duù gbaànjé tacó 'bí i ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo nò lá.

¹⁰ Yo nò ta ro yo gí, Mbíri delè nò gí, máa, ze táánò kù 'vala ta yo gbí tó ña kpokèji. Ze 'vala ta yo ta banga tí, ta tiri mì ze gítí yo wálá. ¹¹ Yo nò ni gí, máa, ze táánò kù kpo-gbì-tà-tù yo ká go bà kpo-gbì-tà-tù ndá 'viì mì bu ndú. Ze kù je wotí ji yo ká go bà je wotí mì bu ndá 'viì á ji ndá 'viì mì wó. Ze delè kù do mítí yo náa yo má bàkà i mbe lè gí ká go ñinó náa bu ndá 'viì kù bàkà ta ndú. ¹² Ze táánò a ndá mbe kù nibà kpokèji ñinó jáá nó ji yo. Ze a ndá mbe kù je wotí ji yo. Ze delè a ndá mbe kù 'deke tí ze ji yo, máa, yo 'ví co tí kpokèji ñinó mbe kù niki tí Mbíri, tí mbe kù tè'é tí yo gí gbí ngba wó, delè tí mbe kù tè'é tí yo máa, yo 'ví dù tí ndá bòò-gba mì yì nò.

¹³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè niki maa ji Mbíri tacó tí yo, tacó ta o tí nó náa ze táánò ya tí ta có mì wó tí Mbíri gí mì yo ká nó, yo giì ùnje gítí gí. Yo ùnje gítí nò me go bà ùnje mì 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje 'bí ka wó 'duù á muu to tí nó nò lá. Yo ùnje gítí a i go bà ùnje mì ndá 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje Mbíri. À dú káa yúco, có tí nó náa ze táánò ma ji yo nò a có mbe co 'do gbí nje Mbíri, à me có náa 'bí 'duù ká kofo 'do gbí muu wó nò lá. A có tí nó mì Mbíri mbe dù kù bàkà nèté gbí njembí ndá mbe ùnje gítí gí nò. ¹⁴ Tacó yo tí ndá ná'vindí ze kpónó kù co ká ndíri tí gbèè kpokèji tí nó náa ndá 'duù mì Mbíri mbe

kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndá to Jùdèyà kù co tí nò. Tacó yo kù mbu ji bà mèèkè'ì tí yo mì ndá 'dóó nambe yo jé ká go ña bà mbu ndú 'bì ndá nambe ndú tí ndá Jùdèyà,¹⁵ tí ndá mbe zi Mbe tí ndoo tí Jézù. A ndá ña ndá 'duù tí nò táánò ká ziki ndá 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì. Áá táánò a ndú tí ndá Jùdèyà ká kù mèèkè'ì tí ze. I tí ndú a bà bàkà ndá i ñinó mbe kù kpolo tàkòcò Mbírì, gii je bà jòò gbí có ta ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁶ A ndú táánò ká kù bàkà bà jòò gbí có, ta bà nè kpokèjì bà ma có mì Mbírì ji ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'do tí ze, tacó wàa ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'ví 'de ta 'wálá lá. Ndú kù bàkà vò i ká mí pí ka wó vò i. Káa ndú bà 'de mbèlè kpo-tàkòcò mì Mbírì mítí ndú.

Go bà co wìrì gí Tèsalóníkà káká'ì kuu tí Páwòlò

¹⁷ Káa à má gítí ze, ndá ná'vindí ze, 'do tí o tí nó táánò náa ndoo njèè ta gbí òkò tí ndoo ta làmbu o nó, à káa kùfolofo dii ze ká káá, káa njembí ze 'dáá gí a i mì yo kà. Ze bàkà ña i muu to tí nó cee gí, tacó wàa ndoo 'ví ñò ta tí ndoo káká'ì, ¹⁸ tacó kò'o tí yo bàkà có bà zi ze gí. 'Dóó ye tí Páwòlò nó bàkà dú káa ndi ye tacó bà ñò yo, káa Vò-'duù-tí-nò nè kpokèjì 'do tí ye gí. ¹⁹ Yo kù koṛo có máa a ndá 'di ká bà te líkí'o mítí ze kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù ta o bà gí yí wúnò? À me yo lá? A yo wúnò ká bà dù tí ndá ngbù èrè náa ze bà seke mí gbí muu ze, kù dùlù ta tí ze ta ña wálá kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù. ²⁰ Tacó a yo ká kù mba ze. À delè káa yo ká kù peteke tàkòcò ze.

3

¹ Bà zèè njembí ze gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo dúú kù ya tí mà gii co tí ze gí, ndongbú có mì ze gii dù ènò máa, à nìkì tí ze á bà tuu Tìmàtéyò ya tí ji yo kà, wàa ze ta Silivánò 'ví dù ñinó ze gbí gbata Àtínà. ² Tacó ènò, ze gii tuu Tìmàtéyò tí ná'vindí ze, tí ka ze náa ze kù bàkà nètè mì Mbírì tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì ta ndú nó, máa, yí 'ví ya gí bà konì yo ta bà sè ta nètè gítí bà tee njembí yo mítí Mbírì mí tà to tí kpoò. ³ Ze bàkà ènò tacó wàa, njembí yo 'dáá gí 'ví me ta duù gbí ña vò o tí nó náa yo kpónó gbí nò. Yo delè ta kpéétí yo ñò ni gí, máa, ñinò a ña ñinó ndoo gbí tú ndoo. ⁴ Tacó ze táánò kù ci yo ta o tí nó náa ze kuu tí mì yo kà nó éno máa, «O bà mèèkè'ì tí yo mì ndá 'duù ká kèjì! O bà mèèkè'ì tí yo mì ndá 'duù ká kèjì!» Káa à kpónó nò a yí náa yo kù ñò mítí yo nò. ⁵ Ye táánò tuu Tìmàtéyò nò éno máa, yí ya gí bà ñò máa, yo ká kpoò kù tee njembí yo mítí Mbírì wè? Tacó rẹ̀ ze kaṛa ta gúku gí, máa ndá-'bì-lá, wotí mì Vò-'duù-tí-nò mbe kù eendi ndá 'duù gítí vò i nó bà ndii muu wotí mì yo, tí ña ñinó náa ndá nètè tí nó náa ze táánò bàkà gbí òkò tí yo kà nó bà ya sínò.

⁶ Káa Tìmàtéyò gii dele ndi wó 'do mì yo ká ji ze ta ngú có mbe peteke tàkòcò ze éno máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì, yo kù 'vala ta ndá 'duù ta tó njembí yo, tàkòcò yo ta o 'dáá gí ká pétékè'ì gítí ze, yí delè gii 'dè có ji ze máa, kò'o tí ze bà ziki yo ká gí, go ñinó náa kò'o tí yo kù karaka ta rẹ̀ ze káá gí nò. ⁷ A có bà tee njembí yo mítí Mbírì nò ká kù 'dèè njembí ze gbí ndá ña bà mèèkè'ì tí nó náa à kù mèèkè mítí ze káá nò, ndá ná'vindí ze. ⁸ Njembí ze kpónó kì tí to gí, tacó ze 'di gí máa, 'bì yo ká kácaá kuu tí Mbe tí ndoo. ⁹ Ze kpónó 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì gbí ña nje có yè gítí ña bà peteke tàkòcò ze tí nó náa ze kpónó

tí kuu kùro wó tí Mbíri tacó tí yo nó! ¹⁰ Ze kù 'deke tí ze ji Mbíri ta sí gbí wálá, tacó wàa, yí 'ví si ndoo 'ví 'de tí ndoo káká'i. Tacó wàa, ze 'ví je ndá 'bí i ñinó mbe gboo 'do tí bà tee njembí yo mítí wó tí Mbíri gí nó ji yo.

¹¹ Ze kù 'deke tí ze ji yí tí Mbíri tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, ndú 'ví 'viindi kpokèjì bà ya gí mì yo kà ji ze. ¹² Ze kù 'deke tí ze éno máa, Mbe tí ndoo 'ví je bà 'vala ta tó njembí mí gbí òkò tí yo ji yo, yí delè 'ví si yo 'ví 'vala ta ndá 'bí tende 'duù ta tó njembí yo á go cè bà 'vala ndoo ta ndoo. ¹³ Tacó wàa yí 'ví bàkà yo tí ndá 'duù ñinó ta bà lê tí yo wálá, náa yí tí Mbíri kaa yo mò gí mì wó gí á kùro wó tí Mbíri mì ndoo tí Bu ndoo, ta o bà gí ndá Mbe tí ndoo Jézù ta ndá tó 'duù mì wó wúnò.

4

Na bà 'vala ndò ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nò

¹ À má éno, ze kpónó kù wa ji yo a gbí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yo káká'i 'ví ne 'do tí ña kpokèjì 'válá ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri, náa yo táánò ñò 'do mì ze nó lá, ndá ná'vindiré ze. Yo co ká tí gbèe kpokèjì tí nò, á go ñinó náa yo kpónó kuu nje nò dúú kù ya tí. ² Tacó yo ñò ndá i tí nó náa ze táánò ñibà ndú ji yo á 'do gbí wotí mì Mbe tí ndoo Jézù nó ni gí.

³ Có gbí njembí Mbíri gítí yo éno máa, yo 'ví dù tí ndá tó 'duù, wàa yo 'dáá gí 'ví dù janga-jàngá gí ndii á 'do tí ndá vò i. Yo delè 'dáá gí 'ví dù tí ndá ngbàrángà 'duù mbe kù kù'ba 'do tí bà bàkà bangbaya. ⁴ Wàa yo 'dáá gí 'ví kò ni gbí tó kpokèjì náa ndá 'duù kù te duù mítí, ⁵ yo dù ta go bà dù ta ndá ni sàkàmàà go i mì ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbíri ni lá nó lá. ⁶ Có gbí njembí Mbíri gítí yo delè éno máa, 'bí 'duù 'ví gíri'o ta 'viya gítí ná'vindiré wó ta bà tèrì cikii nawù wó nó lá. Ze táánò 'dè có tí nó ji yo sàà kùro gí. Ze delè gíi ci yo éno máa, Mbíri bà waa có mítí ndá mbe bàkà ña i-'viya tí nó ta wotí ká tí nó gí. ⁷ Mbíri táánò tè'è tí ndoo me gítí gílìni lá; yí tè'è tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndá 'dóó ñinó mì wó tí Mbíri. Yí tè'è tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndá vò i. ⁸ À má éno, 'duù má nè tù wó 'do tí bà 'di có tí nó náa ze kù 'dè nó gí, yí kù nè tù wó nó me 'do tí bà 'di có mì ze tí ndá 'duù go yí lá, yí kù nè a i 'do tí bà 'di có mì Mbíri tí mbe je Bèri mì wó tí Mbíri ji yí tí 'duù tí nó.

⁹ À má gítí có bà zè ndá ná'vindiré yo ñikì maa, nderè bà cu wáràgà mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze á ji yo gítí ñinó wálá, tacó Mbíri táánò ñibà ñinó ji yo gí. ¹⁰ À delè dú káa yúco máa, yo kpónó kù zè ndá ná'vindiré yo gbí ndá to Mèsidóniyà 'dáá gí ñikì maa. Káa ze kpónó kù 'deke a tí ze ji yo tí ndá ná'vindiré ze éno máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo dúú kù ya tí gí kùro ñikì ndii ñinó náa yo kù bàkà kpónó nó gí. ¹¹ Yo bàkà wotí gítí éno máa, gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo lá. Bindi, yo 'ví koṛo có me gbolò a i gítí bà bàkà nèté tacó bà 'de i-zó-zò mì yo, á go có tí nó náa ze táánò 'dè ji yo nó. ¹² Yo ko tí yo ta 'bí yo, tacó wàa, ndá 'bí tende 'duù 'ví ùlù ta rẹ̀ yo éno máa, yo me ndá mbe kù zò i gbí wu'o mì ndá 'bí 'duù nó lá.

O bà gí Mbe tí ndoo wúnò

¹³ Go bà 'dè có jì yo gítí ndâ ku kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Yo si bà dù ta sé có gbí njembí yo ngé ndii gí tacó tí ndâ 'bí ka yo ñinó mbe cì gí nó mí to. Tacó ñinó a ña i mì ndâ 'duù ñinó mbe koṛo có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó ká nò. ¹⁴ Ndoò lè má ùnje gí, máa, Jézù táánò cì gí, bindi yí gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, gbí éno máa, Mbíri bà 'vala ndi ndâ 'bí ka ndoo ñinó mbe cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú ta rẹ̀ mì Jézù, ká go bà 'vala ndi wó tí Jézù nò, bindi a yí tí Jézù ká bà gí gí bà tè kùṛo ndú ya tí gí gbíri. ¹⁵ Có tí nó náa ze kpónó kẹ̀jì gí bà 'dè jì yo nó a có mbe co 'do gbí nje Mbíri. Kòcò Mbíri éno máa, ta o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò, ndoo tí ndâ 'duù ñinó tí ndâ wu 'duù ta rí tí nó nó bà yee mì wó kùṛo si ndâ 'duù ñinó mbe cì sàà gí nó mí ndii wálá. ¹⁶ Tacó ta o tí nó, à káa 'dóó Mbe tí ndoo ká bà gí 'do gbíri gí muu to tí nò. Yí bà gí gí bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà. Bindi, kùṛo ndâ basilì mì Mbíri bà gí tè'é tí ndâ 'duù. Gbì mòngò mì Mbíri bà gí me tí, bindi ndâ 'duù ñinó tí ndâ 'duù mì Bindi-Mbíri mbe cì sàà gí nó ká bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú á kùṛo má kózó gí nó, ¹⁷ áà bà gí tè'é tí ndoo tí ndâ 'duù ñinó mbe cì lá nó á gí mì ndú gbí kùlù mù tàrì, tacó wàa, ndoo 'ví kaa toko gbaànjé ta ndú ya gí kùṛo Mbe tí ndoo gbí pípiri, gí bà dù ngbé ká á mì ndoo ta ndú kà. ¹⁸ Á má éno, yo yì tí yo gbí òkò tí yo ta o ku ta ndâ có tí nó.

5

Yo 'viindi tí yo á gítí o bà gí Mbe tí ndoo

¹ Káa à má gítí sè ndâ sili, ta ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà tí mì ndâ i tí nó, ze bà cu mbe có gítí ndú jì yo wálá, ndâ ná'vindí ze, ² tacó yo ta kpéétí yo ñò ni gí, máa, o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò bà dù go bà gí mbe ngbà ta bèbilì. ³ Ndâ 'duù ta o tí nó bà dù kù koṛo có máa, «Vò i wálá.» Káa ndú gí gu maa káa ndii ta bà gbo ndú mì vò i, go bà gbaaka niù mì gó-káyì, bindi 'bí i náa ndú bà bàkà nó wálá.

⁴ Káa yo kpónó kù 'vala me gbí 'dí'di'o tacó wàa o tí nó 'ví gbaaka tí ta yo á go bà gbaaka yo mì mbe ngbà nó lá, ndâ ná'vindí ze. ⁵ Tacó yo 'dáá gí a ndâ 'viù gbí ngba'o, tí ndâ 'viù gbí ngbàà rì. Ndoò ta ndoo 'dáá gí me ndâ 'duù gbí 'dí'di'o lá. ⁶ Á má éno, ndoo tèrì á go i mì ndâ 'bí 'duù lá. Ndoò dù tí zò'o ta ọ̀ ndoo ngbàrángà'i. ⁷ Tacó ndâ mbe tèrì kù tèrì a i ta bèbilì. Ndâ mbe kù sa ta pe delè kù sa a i ta bèbilì. ⁸ Káa ndoo a ndâ 'duù gbí ngba rì, à má éno, ndoo dù ta ọ̀ ndoo ngbàrángà'i. Ndoò si bà tee njembí ndoo mítí Mbíri, gí je bà zè Mbíri nìkì maa, 'ví dù go kùngù tacó bà lì ta zí'i 'do tí ndoo gbí gó. Wàa, bà koṛo có lì mítí Mbíri 'ví dù tí i bà lì mù 'do tí muu ndoo gbí gó. ⁹ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí ndoo me tacó bà mbu ndoo gí tàkò có mì kpo-tàkòcò mì wó lá. Yí bàkà a i tacó bà 'vala ndoo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, ¹⁰ tí mbe cì tacó tí ndoo. Tacó wàa, ndoo 'ví dù toko ta ndú si ndoo kpónó kù 'vala muu to tí nó nò; delè tacó ndoo 'ví dù toko ta ndú bindi bà cì ndoo. ¹¹ Á má éno, yo je wotí jì ndâ 'bí ka yo. Yo konì tí yo gbí òkò tí yo á go ñinó náa yo kù bàkà kpónó nò.

Ndòngbú có

¹² Ze kù 'deke a tí ze jì yo éno máa, yo 'ví te duù mítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ kpo 'duù kùṛo yo, mbe kù bàkà nèté bà nibà tó kpo kẹ̀jì jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò, ndâ ná'vindí ze. ¹³ Yo te duù mítí ndú ndii bà te

duù mì yo mítí sè ndâ 'duù 'dáá gî. Yo 'dè nìkì maa ji ndú tacó nèté tí nò náa ndú kù bàkà nò. Yo delè 'ví 'vala gbí òkò tí yo nìkì maa.

¹⁴ Ze kù yù 'do mì yo a nambeè éno máa, yo 'ví 'dè có gítí bà bàkà nèté ji ndâ mbe kpó tí kpoò, ndâ ná'vindí ze. Yo je wotí ji ndâ 'duù ñinó á gbí òkò tí yo ta wotí bà te ọ ndú gí yaà kùro ndâ 'duù á tí ndú wálá nò. Yo konì ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Yo delè 'ví kònò ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁵ Yo kèèndè vò i gbí òkò tí yo lá. À 'ví dù gbí njembí yo ta o 'dáá gî káa có gítí bà bàkà tó i gbí òkò tí yo, ta có gítí bà bàkà tó i ji ndâ 'bí tende 'duù. ¹⁶ Yo 'ví dù ta pétékè tàkòcò yo ta o 'dáá gî. ¹⁷ Yo 'ví kàrà tà bà 'deke tí yo ji Mbírì lá. ¹⁸ Yo má gbí dà, yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì, à delè má volo mítí yo gí, yo má gbí mbúlùwu, yo 'ví 'dè nìkì maa ji yí, tacó ñinó a ọa có ñinó náa à gbí njembí wó gítí yo tí ndâ mbe kù 'vala ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì tí Jézù nó ká nò.

¹⁹ Yo 'ví 'buuku muu wotí mì Bèri-mì-Mbírì lá. ²⁰ Yo delè 'ví go 'vére mítí có ñinó náa a Mbírì ká wu mí gbí nje 'duù nó lá. ²¹ Yo 'viiki gbí có kùro má kózò gi. Yo má 'de có tí nò tí yúcó, yo 'ví nanaka muu yo mítí, ²² káa yo má 'de tí 've có, yo 'ví mò tí yo 'do tí ndâ 've i 'dáá gî gî. ²³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbírì tí mbe kù je tó bà dù ndò ji ndâ 'duù, máa, yí 'ví kaa yo mò gí mì wó. Yí 'ví si yo 'ví dù ta gbí dù yo nìkì maa, ta bà lê tí yo wálá, ta vò i tí lílì yo wálá, ta njembí yo ngbárángà'ì kù ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì. ²⁴ Mbírì tí mbe tè'é tí yo bà si yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà sóló i wálá, tacó yí me mbe ne 'do tí po ngo nje wó lá.

²⁵ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze.

²⁶ Yo 'vee ndâ ná'vindí ze kà ta njembí bà zè Mbírì tacó tí ze.

²⁷ Ye kù be ji yo a tí Mbe tí ndoo éno máa, yo 'ví 'deke wáràgà tí nó ji ndâ ná'vindí ndoo á mì yo kà 'dáá gî.

²⁸ Nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì 'ví dù ta yo.

BÀ SÓ TÈSÀLÓNÌKÀ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ñinó a ye tí Páwòlò, gii je ndâ Silivánò ta Timátéyò. Ze kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì tí Bu ndoo, tí ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mí gbí gbata Tèsàlónìkà. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví cù 'dè ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Bà waa có ta o bà gì Bìndi-Mbírì wúnò

³ Áá mì ze a nderẹ̀ tacó bà 'dè nìkì maa jì Mbírì go ñinó náa à tí tacó tí yo 'dáá gí, ndâ ná'vìndí ze, tacó yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbírì ta wotí tí ndii ñinó sàà kùro gí. Yo delè kù zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta banga tí ngé ndii gí. ⁴ Ze kù mba tí ze ta rẹ̀ yo kùro ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tacó à tà kpèti má kù pèè mbí yo ta bà mèèkè'i tí yo, yo kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì.

⁵ Gbí có bà tee njembí yo kácáá mítí Mbírì nò éno máa, yo ñò ni gí máa, yí a mbe waa yúco. Káa mboo tàkò ña i tí nò náa yo kù me nò a bà bàkà yo mì Mbírì tí ndâ bòò-gba mì wó tí Mbírì. ⁶ Mbírì bà waa có ta yúco, yí bà kèèndè mbugo tí nó náa yo kuu gbí nó á mítí ndâ mbe kù mbu yo nó gí. ⁷ Bìndi yí bà kaa yo tí ndâ 'duù tí nó náa à kpónó kù mèèkè'i tí yo nó mítí tó bándò tí nó náa yí bà kaa ze mítí nó ta o bà túbà tí Jézù mì wó 'do gbírì ta ndâ basìlì mì wó tí Mbírì, náa yí je wotí jì ndú. ⁸ Jézù ta o tí nò bà da nó gí co gbí ngba wu gí bà kèèndè có ndâ vò i mì ndâ mbe si Mbírì tí có lá, ta ndâ mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì wó tí Jézù tí Mbe tí ndoo, jì ndú. ⁹ Ndâ ña ndâ 'duù tí nò bà mbu jì bà waa có mítí ndú, éno máa, ndú 'ví dù tí ndâ vóló-volo 'duù dúú bà ya tí , gii je bà mò ndú 'do kùro Mbe tí ndoo gí, à delè bà mò ndú 'do gbí ngba wotí mì wó gí. ¹⁰ Yí bà me ndâ i tí nò a i ta o tí nó náa yí bà gí tí , tacó wàa, ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'ví ùlù yí, ta bà te duù mítí wó nò. Yo ta o tí nò delè bà dù kuu gbí òkò tí ndâ mbe kù ùlù Jézù, tacó yo ùnje gítí yúco tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nó gí.

¹¹ Ñinò a nderẹ̀ bà 'deke tí ze jì Mbírì ta o 'dáá gí ká nò. Ze kù yù nambeè 'do mì wó, máa, yí 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù mbe 'vii tí ndâ 'duù ñinó náa yí t'è'é tí ndú gí, yí delè ta wotí mì wó 'ví si yo 'ví bàkà go ndâ tó có tí nó 'dáá gbí njembí yo nò, tacó wàa, yo 'ví cee ta nètè tí nó náa yo kù bàkà yee tí kpónó nó 'do gbí có mì bà tee njembí yo mítí wó. ¹² Gbí ña kpokèjì tí nò, ndâ 'duù bà ùlù rẹ̀ Mbe tí ndoo Jézù 'do gbí có mì yo, ndú delè bà ùlù rẹ̀ yo 'do gbí có mì wó, á 'do gbí nambeè mì Mbírì, delè 'do gbí nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì.

2

Vò-'duù-tí-nò

¹ À má gítí Rì bà gì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà kili ndoo toko gbaànjé mí mì ndoo ta ndú ta Rì tí nò, ² kòcò ze jì yo éno máa, yo 'ví co ká ngé kù gu ta gúku 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe bàkà tí wó tí mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, ta ndâ mbe kù fiini có éno máa, Rì tí nò co sàà gí nó lá. Njembí yo delè 'ví mù 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe 'dè 'vére jì yo éno máa, a ze ká cu wáràgà jì yì ta ña có tí nò nò lá.

³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo gítí bà kojo ña ndâ có tí nò lá. Tacó Rì tí nò tí Rì bà gì Mbe tí ndoo nò bà co a i bìndi bà gì 'duù tí nó tí gbolò mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbírì nò. 'Duù tí nó nâa muu wó bà 'va tí to nò, ⁴ a mbe kù jòò gbí có ta ndâ bààcì 'dáá gí. Yí delè a mbe si tí wó tí i ndii ndâ i tí nó nâa ndâ 'duù kù ci i jì ndú nó 'dáá gí. Yí si tí wó tí gbolò i tí ña ñinó nâa ndú kpónó nje bá ta Mbírì ká gbaànjé. Yí delè kpónó kù kò kò jì ndâ 'duù máa, yì lá a Mbírì.

⁵ Bà mbí yo ó-ò? Ye táánò 'dè có gítí bà co Rì bà gì Bìndi-Mbírì nò jì yo ta o tí nó nâa ye táánò kuu mì yo ká nó lá? ⁶ Yo delè ñò i tí nó mbe kù zèè 'duù tí nó ta yúco mì wó wálá nó, tií mí to, di tí o bà co Rì tí nó nâa à ci nó, ni gí. ⁷ Bà jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì kpónó kuu tí, káa, a i nâa à kù bàkà tí a i gbí ña kpokèjì ñinó nâa bà 'dì gbí kpò ndâ 'duù muu to tí nó gí, yee tí o tí nó nâa à má mò i tí nó mbe kù nè kpokèjì 'do tí nó á 'do tí kpokèjì má kózò gí, ⁸ bìndi 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbírì nò bà gii co gí gbí ngbàà rì. Bìndi Mbe tí ndoo Jézù bà gii zi yí, ta bà òlò woò gbí nje wó mítí wó, bà co Jézù ta ngba wó bà zi yí gí.

⁹ Bà gì 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbírì nò bà dù a i ta wotí mì Vò-'duù-tí-nò. Yí bà gí gí bà bàkà ndâ mbù serè ta gbí ndú wálá, ta bà túbà ndâ mbó, ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i, ¹⁰ ta bà bàkà ndâ vo-vò tìrì tacó bà ee ta ndi ndâ 'duù ñinó tí ndâ kánjì ku nò, tacó ndú biya bà dù ta go yúco, tacó wàa ndâ yì 'ví 'de tí ta 'válá nò gí. ¹¹ Tacó ènò, Mbírì kù tuu vò muu jì ndú, tacó wàa, ndú 'ví ùnje ká gítí 'vére. ¹² Mbírì bàkà ènò tacó bà waa có mítí ndâ mbe si bà co tí kpokèjì ñinó jáá nó mí to, káa àà gii ñikì tí ndú a bà co tí lókó-loko kpokèjì nò.

Mbírì cu 'bì wó mítí yo tacó bà 'vala yo

¹³ Káa àá mì ze a nderè tacó bà 'dè ñikì maa jì Mbírì tacó tí yo ta o 'dáá gí, ndâ ná'vindi ze, tí ndâ wú-gbì-ré Mbe tí ndoo. Tacó Mbírì táánò cu 'bì wó mítí yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó tacó bà 'vala yo ta bà bàkà yo mì Bèrì-mì-Mbírì tí ndâ ngbáràngà 'duù, delè ta ba ùnje mì yo gítí yúco. ¹⁴ Mbírì tè'é tí yo tacó bà 'vala yo nò a i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có mì ze jì yo, tacó wàa yo 'ví 'de tí ta bàndò bà dù yo ñindi yo gbí ngba Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ¹⁵ À má ènò, yo 'dò kò yo mí to tí kpòò, wàa yo 'ví kpolo tí có tí nó nâa ze táánò 'dè jì yo ta nje ze, ze delè gii cu jì yo ta wáràgà nò, ndâ ná'vindi ze.

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze tacó tí yo jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, tí mbe kù zè ndoo ñikì maa, nâa yí gii je tí ta 'dè njembí jì ndoo dúú kù ya tí, gii toko ta bà kojo tó có gítí 'válá bìndi ku mì ndoo, á 'do gbí nambeè mì wó, ¹⁷ éno máa, ndú 'ví si njembí yo 'ví dù tí yú njembí gbí bà bàkà ña ndâ tó i 'dáá gí, delè gbí bà 'dè yúco.

3

Yo 'deke tí yo ji Mbìrì tacó tí ze

¹ Ndòngbù có mì ze jì yo 'ví éno máa, yo 'deke tí yo ji Mbìrì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze. Yo 'deke tí yo ji Mbìrì, tacó wàa, yí 'ví sí có mì Mbe tí ndoo 'ví 'vèè gálà-gálà, wàa ndâ 'duù tí nó mbe 'dì nó 'ví te duù mítí, á go ñinó náa yo kpónó kù te ta duù mítí nò. ² Yo delè 'ví 'deke tí yo éno máa, yí tí Mbìrì 'ví 'vala ze á 'do 'bì ndâ mbe vò muu tí nó tí ndâ vóló-volo 'duù nó, tacó ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbìrì lá nó ògbù ngé. ³ Káa Mbe tí ndoo me mbe 'dè có gí, wàa yí giì ñonòkò gbí 'bá wó 'do tí po ngo nje wó gí nò lá. Yí bà je wotí jì yo gí, yí delè bà kpòlò tí yo 'do tí Vò-'duù-tí-nò gí.

⁴ Káa à má gítí yo, ze bà be tí Mbe tí ndoo gí, máa, yo kpónó kù bàkà ndâ i tí nó náa ze táánò 'dè có gítí ndú jì yo nò, yo delè bà bàkà ndú kpòò kù ya tí gí kùro. ⁵ Ze kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo éno máa, yí 'ví 'visì njembí yo tí njembí ndâ mbe nò tó bà zè tí mì Mbìrì nì, yí delè 'ví sí yo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó mbe kù kònò vò i go i mì Bindi-Mbìrì nò.

Kózò tí yo 'ví bàkà nèté

⁶ Ze kù 'dè có jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbìrì, ndâ ná'vindí ze, éno máa, yo dù gí ndiì 'do tí ndâ ná'vindí ndoo ñinó ta go bà bàkà nèté tí ndú wálá, mbe kù 'vala me go ña bà 'vala ndò tí nó náa ze táánò kpilì jì yo nó lá nò. ⁷ Tacó yo ta kpéétí yo nò nì gí, éno máa, nèté mì yo a bà mèlè ndi ze. Káa yo nò ta ọ̀o yo gí máa, ze táánò ta o tí nó náa ze kuu mì yo kà nó me ndâ mbe kê-ọ̀o lá. ⁸ Ze táánò me ndâ mbe kù lì 'bì ze gí tà i 'do mì 'bí 'duù sínò lá. Jé lá! Ze táánò kù zò i 'do ká gbí bà ka wu'o mì ze. Ze táánò wu gbí gó ọ̀i gítí nèté mì ze lá, ze delè wu gbí bèbìlì lá. Ze bàkà ènò tacó wàa, ze 'ví ba gbímí yo ta bà zò-mítí-yo nò lá. ⁹ Ze táánò kù ziki tí ze ta bà bàkà nèté ré'bè-ré'bè ta wu'o nò, me tacó máa yúco mì ze tacó bà 'dè có jì yo éno máa, yo je i ñinó jì ze, yo bàkà éno jì ze, wálá nò, lá. Ze bàkà ènò a i tacó bà túbà bà bàkà nèté jì yo, tacó wàa yo 'ví bàkà go yí. ¹⁰ Ze táánò 'dè có jì yo sí ze kuu mì yo kà nó éno máa, 'duù má biya bà bàkà nèté gí, yí 'ví zò i lá, nò gí. ¹¹ Káa ze kpónó kù 'dì có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kà a ndâ vo-vò mbe kpó, ta go bà tee 'bì ndú mítí nèté tí ndú wálá. À tí ndú káa go bà yuu nje ndú gí gbí có mì ndâ 'bí 'duù ta rẹ̀ ndú gbí wálá. ¹² Ze kù 'dè có jì ndâ ña ndâ 'duù tí nó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbìrì éno máa, ndú sí ña nèté tí nó mí to, wàa ndú 'ví bàkà a nèté tacó bà 'de ta i bà ko ta tí ndú.

¹³ Wo yo 'ví co ta bà bàkà i ñinó náa à tí nó lá, ndâ ná'vindí ze. ¹⁴ 'Bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo má biya bà 'dì có tí nó náa ze cu mí gbí wàràgà tí nó nó gí, yo 'ví kiì' bà 'do tí 'duù tí nó. Nèté mì yo 'ví dù ta yí káká'ì wálá. Tacó wàa, yí 'ví nò tí nì éno máa, kpokèjì tí nó náa yí kù co tí nó a lókó-loko kpokèjì. ¹⁵ Káa yo 'ví mèèkè'ì tí wó go bà mèèkè'ì tí ku'dì nó lá. Yo kpo-gbì-tà-tù wó, tacó yí a ná'vindí yo, tacó wàa, yí 'ví dele ta ndi wó gítí jáá kpokèjì.

Ndòngbù có

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo, tí mbe kù sí ndâ 'duù kù dù nìkì maa, éno máa, yí 'ví sí yo 'ví dù nìkì maa ta o 'dáá gí, gbí ña ndâ kpokèjì 'dáá gí. Mbe tí ndoo 'ví dù ta yo ta o 'dáá gí.

¹⁷ Nìno a ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó ji yo mí gbí wáràgà tí nó ta 'dóó 'bì ye. Nìno a mbó ndi 'bì ye gbí ndâ wáràgà mì ye 'dáá gí ká nò. Nìno a cè ña bà cu wáràgà mì ye ká nò.

¹⁸ Ye kù yù nambeè 'do mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tacó tí yo 'dáá gí.

KPÉDÉLÉ TÌMÀTÉYÒ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Tìmàtèyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. Ye gí tí tú mì Bìndi-Mbírì go có mì Mbírì tí mbe 'vala ndoo, delè go có mì wó tí Bìndi-Mbírì tí Jézù tí nó, náa ndoo kù kofo 'válá lè mí tí wó nó. Ye kù cu wáràgà tí nó. ² Jì wò tí Tìmàtèyò, tí 'dóó 'vii mì ye, náa ndá só ta ndá kù tee njembí ndá mí tí Bìndi-Mbírì. Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè mì ndú, wàa ndú 'ví nò yè ọ lo. Ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dè njembí lo.

³ Ye táánò ci wò ta o tí nó náa ye kù ya gí tàkò to Mèsidóniyà nó, máa wò 'ví co 'do gbí gbata Éfàsù lá. Tacó wàa wò 'ví nò ta có gítí ndá ọa ndá 'duù tí nó mbe kù nìbà ndá sú có jì ndá 'duù á bìnđi có mì Mbírì nó. ⁴ Nètè mì ọa ndá 'duù tí nó a bà je mbí ndú kpolo ma mí tí ndá tà-ká-tà mì ndá ká gù ndú, ta bà 'deke ndá rẹ ndá ká gù ndú mèè jì ndá 'duù. Káa ndá ọa ndá i tí nó náa ndú kù bàkà nó a ndá i mbe kù nònòkò muu ndá 'duù 'do tí bà bàkà go có mì Mbírì, náa 'duù kù nò ni ta bà tee njembí wó mí tí Mbírì nó. ⁵ Káa ndoo kù nìbà i jì ndá 'duù tacó wàa ndú 'ví zè ndá 'bí ka ndú nìkì maa, tí ọa tó bà zè tí nìno mbe gí 'do gbí ndá ngbàrangà njembí, ta tó muu, ta bà ùnje gítí Mbírì ta njembí 'duù gbaànjé. ⁶ Ndá ọa ndá 'duù tí nó ne 'do tí cèe kpokèjì mì yú có gí. Ndú kù ya ká yàlàkàà gí tàkò ndá 'bí ọa ndá có ta nji gbí ndú wálá. ⁷ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndá kpo-kpò mbe 'di gbí ndá có mì Mòze, káa ndú 'di gbí ndá có tí nó náa ndú kù 'dè nó lá. Ndú delè nò ndá i tí nó náa ndú kù 'dè có gítí ndú nó ni ká lá.

⁸ Ndoò nò ni gí máa, ndá có mì Mòze a ndá tó có, náa 'duù má nò nderè ndú ni gí nó. ⁹ Ndoò delè gii nò ni gí, máa, à kù 'dè có me jì ndá tó 'duù lá. À kù 'dè có a i jì ndá mbe bàkà vò i, go ndá mbe ngbútù, ta ndá mbe bàkà i-Mbírì lá, ta ndá mbe bèè ọ Mbírì, ta ndá mbe zi ndá bu ndú ta ndá nawu ndú, ta ndá mbe zi ku. ¹⁰ À gii 'dè có a i jì ndá mbe zingbà ta ndá niì, ta ndá mbe sì ta ndá 'bí ka ndú 'dakò, ta ndá mbe ngbà ndá 'duù, ta ndá mbe 'véřè, ta ndá mbe see tí ndú gítí 've có, ta ndá mbe bàkà ndá 'bí ọa i nìno mbe co tende 'do tí cèe bà nìbà i tí nó ¹¹ mbe ya 'vii ta ọa seřè Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì tí nó náa ndoo kù ùlù yí nó kpilì jì ye, máa, ye kpolo tí , wàa ye 'ví ma jì ndá 'duù nó.

'Dè nìkì maa jì Mbírì á gí tàkò nambeè mì wó

¹² Ye 'dè nìkì maa jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, mbe je wotí jì ye, tacó yí nò ni gí máa, ye bà bàkà nètè mì yì go có tí nó náa à gbí muu yì nó gí. ¹³ Ye táánò sàà a mbe kù 'dè ndá vò có gí bà tí Jézù. Ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndá 'duù mì wó. Ye delè táánò a mbe kù go ndú ta zu ngò. Káa Mbírì gii tofo ndá vò i mì ye nó 'dáá gí mí tí wó tí bàà, tacó yí nò ni gí, máa, ye táánò nò ndá vò i tí nó náa ye kù bàkà nó ni lá, tacó ye ta o tí nó ùnje gítí Bìndi-Mbírì kálásè. ¹⁴ Mbírì bàkà nambeè jì ye me gbolò, ta bà wu bà ùnje, ta bà zè Bìndi-Mbírì tí Jézù nìkì maa mí gbí njembí ye me gbolò. ¹⁵ Có tí nó náa à 'dè máa,

«Bìndi-Mbírì tí Jézù táánò gí gí muu to nó tacó bà 'vala ndâ mbe bàkà vò i,» nó a cèe yúcó ta kponje gítí wálá, tí cèe có mbe 'vii tí có bà ùnje gítí ta njembí 'duù gbaànjé. Ye a fuúfù gbí òkò tí ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí. ¹⁶ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, Mbírì gii bàkà nambeè ji ye mí pí ndâ vò i mì ye nò me gbòlò. Tacó wàa, Bìndi-Mbírì tí Jézù 'ví tù ta bà bà kònò ndâ mbe bàkà vò i ji ndâ 'duù ñinó 'dáá gí á kèjì gí bà ùnje gítí wó tacó bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó.

¹⁷ Ndoò te duù mítí Mbírì,

ndoò ùlù yí tí gba tí nó mbe cee lá nó,
kpòò ya tí.

Ndoò te duù mítí Mbírì,

ndoò ùlù yí tí 'duù tí mbe dù tí ká nó,
kpòò ya tí.

Ndoò te duù mítí Mbírì,

ndoò ùlù yí tí nó náa ndoo ñò yí ta ọ ndoo lá nó,
kpòò ya tí.

Go-i-tí-nò!

¹⁸ Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, bà mbí lo 'ví ò tí ndâ có mì ndâ mbe ma có mì Mbírì náa ndú táánò 'dè gítí lo nó lá, Timatèyò, 'vii mì ye. Kpolo tí ndú mì gbí njembí lo, wàa wò 'ví gò gó go i mì ngáángbá 'viì-'dakò. ¹⁹ Ndâ zí'i-gó mì lo 'ví dù a bà tee njembí lo mítí Mbírì, ta bà dù ta tó muu. Ye kú 'dè có tí nò ji wò tacó ndâ 'bí 'duù táánò bàkà vò muu, bìndi ndú gii mèèkè gbí bà ùnje mì ndú gítí Mbírì kùdùù gí.

²⁰ Ndâ 'bí 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò a ndâ Ìmànyò ta Àlèsándòrò, náa ye táánò ká waa có mítí ndú ta bà kaa ndú ji Gba-vò-i, tacó wàa ndú 'ví no bà 'dè zu có gí bà tí Mbírì ngbó.

2

Na kpokèjì bà 'deke tí ji Mbírì

¹ Má ènò, kpédélé có mì ye ji wò éno, máa, wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí. Wò 'ví yù i gítí mii lo 'do mì Mbírì. Wò 'ví yù nambeè 'do mì wó tacó tí ndâ 'bí 'duù. Wò delè 'ví 'dè ñikí maa ji yí.

² Wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì kpolo ma tacó tí ndâ gba mì ndoo, ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndoo, tacó wàa ndoo 'ví 'vala ta wo gbí òkò tí ndoo lá, ndoo 'ví 'vala a i gbí 'dè tí, ta bà te duù mítí Mbírì, delè ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii á ọ 'bá nó. ³ Bà 'deke tí ndoo éno a tó i mbe kú peteke tàkòcò Mbírì tí mbe 'vala ndoo. ⁴ Tacó à tí wó a go bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví ñò yúcó ni. ⁵ Tacó Mbírì ká gbaànjé cuki. Mbe kú 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ta Mbírì delè ká gbaànjé, tí Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ mbe sù mii wó ji ku á muu ndâ 'duù 'dáá gí. Mbírì táánò tuu yí tí mbe ma có 'válá ji ndâ 'duù ta tó o mì wó mbe 'vii gbí muu wó tí Mbírì. ⁷ Ye kú 'de ji wò ta yúcó, ye jé 'dè 'vére lá, máa, áá táánò je ye tí mbe ñibà có tí nò tí yúcó nò ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví ùnje gítí.

⁸ Má ènò, có gbí muu ye éno máa, ndâ 'duù tí ndâ bàndò 'dáá gí 'ví 'deke tí ndú ta bà kaa 'bì ndú, tí 'bì ndâ yê ta vò i mì ndú wálá, á gí yaà ji Mbírì, ta pétékè tàkòcò ndú, delè ta gbínje gbí òkò tí ndú wálá.

⁹ Có mì ye ji ndâ niù éno máa, ndú 'ví yuu bongo ñinó mbe 'vii á ọ 'bá mbe te nò mí ọ ndâ 'duù lá nó. Ndú delè 'ví je mbí ndú kpolo ma mítí bà te banga cèkèè tacó bà mà tí ndú ji ndâ 'duù lá; ¹⁰ ndú 'ví te

banga a i ta bà bàkà ndâ tó i á go i mì ndâ ña ndâ niù ñinó mbe tùbà tí ndú tí ndâ mbe ùnje gítí Mbírì gî nô. ¹¹ À delè má kù nìbà i jì niù, yí 'ví dù ngbìi. Yí delè 'ví te duù mítí 'duù tí nò mbe kù nìbà i jì yí nò. ¹² Ye ùnje gítí éno máa, niù 'ví dù tí mbe nìbà i jì ndâ 'dakò nò lá. Yí delè 'ví dù pí tí ndâ 'dakò lá. Yí 'ví dù ngbìi kùro ndâ 'dakò. ¹³ Tacó Mbírì táánò suu kùro a Ádàmà tí 'dakò, bìndi yí gù suu Èvà tí niù. ¹⁴ Gba-vò-i delè táánò ee me ndi Ádàmà lá, yí ee a ndi Èvà tí niù, bìndi niù gù kpò có mì Mbírì gî. ¹⁵ Káa a bà jò ndâ 'viì ká bà 'vala ndâ niù, náa ndú má dù tí ndâ niù ñinó mbe aanga muu ndú mítí bà tee njembí ndú mítí Mbírì nò.

3

Ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

¹ Có tí nó máa, go bà dù tí gbolò 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì má tí 'duù, yí kù koṛo a tó có ngé waa gî nó, a yúco ta kponje gítí wálá. ² Káa ña 'duù tí nò 'ví dù me mbe kù bàkà ndâ i-nô lá. Yí 'ví dù me mbe kò njèèkù niù lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ñinó ta ngbárángà muu wó. Yí 'ví dù me 'duù ñinó mbe kù bàkà ndâ i-'viì nó lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ta muu ká tí wó. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta njekejì 'bá mì wó ká ngàa jì ndâ 'duù. Yí delè 'ví dù tí mbe nìbà tó kpokèjì bà 'vala ndò jì ndâ 'duù. ³ Ña 'duù tí nò 'ví dù me vò mbe njù pe lá. Yí 'ví dù me mbe kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù lá. Yí 'ví dù a i tí 'dê 'duù, me mbe gbínje lá. Yí delè 'ví dù me mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁴ Yí 'ví dù tí ña 'duù ñinó mbe ni bà 'viindi 'bá mì wó nìkì maa gî, náa ndâ 'viì mì wó kù 'dì có mì wó, delè náa ọ̀ ndâ 'duù ká ngbárángà'i gítí ndâ 'viì mì wó. ⁵ Tacó bà kpòlo tí 'dóó 'bá mì wó má kpò yí gî, yí bà 'de wotí gítí bà kpòlo tí 'bá mì Mbírì 'do kòtí 'dì? ⁶ Yí 'ví dù me ngú mbe ùnje gítí Jézù lá. Tacó yí bà luguu á tí wó ta bà si tí wó tí gbolò 'duù ta kpéétí wó, bìndi Mbírì bà waa có mítí wó go bà waa có mítí Gba-vò-i. ⁷ 'Duù tí nò 'ví dù a ña 'duù ñinó náa ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì lá nó kù te duù mítí wó. À má me éno lá, rẹ̀ wó bà volo gî, bìndi yí bà tè wú mì Gba-vò-i.

Ndâ mbe koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

⁸ Ndâ mbe kù koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nó 'dáa gî delè 'ví dù a ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nô. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'dè yúco. Ndú 'ví dù me ña ndâ 'duù ñinó náa pe kò ndú gî nó lá. Ndú delè 'ví dù me ndâ mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁹ Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó ta muu ndú ngbárángà'i, mbe kù ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì 'do ká ngé rẹ̀ngbó. ¹⁰ À 'ví ñò muu ndú kùro kózò gî, bà lê má tí ndú wálá, à 'ví gù bàkà ndú.

¹¹ Ndâ niù ñinó mbe kù koni ndâ mbe kù kpòlo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nó, delè 'ví dù a ña ndâ niù ñinó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nô. Ndú 'ví dù me ndâ mbe ni rẹ̀ lá. Ndú 'ví dù tí ndâ niù ñinó ta muu ndú ngbárángà'i nô. Ndú delè 'ví dù tí ña ndâ niù ñinó mbe kù bàkà nètè ta njembí ndú gbaànjé nô.

¹² Ndâ 'dakò ñinó tí ndâ mbe kù koni bà kpòlo tí nètè gítí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nó delè 'ví dù me ndâ bu njèèkù niù lá. Ndú delè 'ví dù a ndâ ña ndâ 'duù ñinó mbe kù kpòlo tí ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ 'viì mì ndú nìkì maa. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù te duù mítí ndâ

mbe kù bàkà nèté bà konì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jáá. À delè tí ndú a wotí bà 'dè có gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó jì wò ta có bà ya gí mì yo kà gbí muu ye.

¹⁵ Káa 'bí i máa tii bà ya ye gí kà gí, wò 'ví nò éno máa, ndâ 'duù 'ví 'vala 'bá mì Mbírì níki maa. Ye kù nì a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tí ndâ 'vii mì Mbírì tí nó tí wu Mbírì, delè tí ndâ mbe kù te rẹ̀ có mì Mbírì gí yaà tí kpoò nò.

¹⁶ À dú káa yúco máa, bà 'di gbí kpokèjì mì Mbírì táánò sàà a gbolò cò kóó. Cò kóó tí nò a Bìndi-Mbírì,

tí mbe gí gí muu to tí nó táánò tí 'duù.

A Bèri-mì-Mbírì táánò ká túbà tí wó,

ndâ basilì táánò nò yí gí,

áá táánò ma có tí wó jì ndâ 'duù gí.

Ndâ 'duù táánò ùnje gítí wó muu to tí nó gí,

áá táánò te yí ya tí gí gbírì gí.

4

Ndâ sú mbe nìbà i

¹ A Bèri-mì-Mbírì ká 'dè có ta nje wó ngbáràngà'i éno máa, ndâ 'bí 'duù gbí ndâ sè sili tí nó gí kùro o bà gí Bìndi-Mbírì káká'i nó bà je mbí ndú kpolo ma a i gítí bà ru ndi ndâ 'vérè mì ndâ bààcì á bìndi có mì Mbírì. ² Ndâ mbe 'dòkò có mì ndâ ña ndâ bààcì tí nó a ndâ mbe 'vérè, tí ndâ mbe tìrì ta ndi nò bà 'dè 'vérè káká'i á ro ndú wálá. ³ Ndâ 'bí ña 'vérè mì ndú máa: bà kò nù a vò i kùro Mbírì, wàa ndâ 'duù delè 'ví gee tí ndú 'do tí ndâ 'bí ña ndâ i-zó-zò. Káa Mbírì táánò suu ndâ i tí nó náa ndâ vò 'duù tí nó kù 'dè có máa ndâ 'duù 'ví zò ndú lá nò, tacó wàa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí ndâ mbe nò yúco ni gí, 'ví zò ta bà 'dè níki máa jì Mbírì ta líkí'o tí ndú. ⁴ Mbírì táánò suu 'dáá káa ndá tó i, tacó wàa ndoo 'ví zò ndú 'dáá gí ta pètéké tàkòcò ndoo, náa ndoo má a ndâ mbe nò tó i náa 'duù bàkà jì ndoo ni nò. Má éno, ndoo 'ví bè ndâ 'bí i, máa, ndú a ndâ vò i nò lá. ⁵ Tacó a có mì Mbírì, toko ta bà 'deke tí ndoo jì Mbírì tacó ndâ i tí nó, ká kù bàkà ndú tí ndâ ngbáràngà i.

Tó bòò mì Bìndi-Mbírì

⁶ Wò má nìbà ndâ có tí nó 'dáá gí jì sè ndâ ná'vìndí lo, gbí éno máa, wò bà dù tí tó mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. Wò delè kù nì a bà máa, bà nìbà i mì Bìndi-Mbírì náa wò kù ru ndi nó ya gí gbí mbelè lo ngé tè gí. ⁷ Nèté mì lo 'ví dù ta ndâ ñónókò tà-ká-tà ta i gbí ndú wálá gítí ndâ i muu to tí nó nó lá. Aanga muu lo mítí bà dù tí 'duù mì Mbírì. ⁸ Bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà je wotí jì dii wó a tó i, káa bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà bàkà go có mì Mbírì a kpóló-kpolo i co tí bà ngaka tí tacó bà je wotí jì dii 'duù gí. Tacó 'duù bà 'de i gbí ta bà só: 'bí gbaànjé á si yí muu to tí nó, bìndi 'bí á bìndi ku mì wó. ⁹ Tee njembí lo mítí có tí nó, tacó ñìnò a yúco ngé waa gí. ¹⁰ Tacó éno, ndoo kpónó kù te kpo muu, ndoo delè kù bàkà nèté tí kpoò, tacó ndoo kù koṛo có lè a i mítí Mbírì tí nó mì ndoo, tí wu Mbírì mbe kù 'vala ndâ 'duù 'dáá gí nò. Co tí ndâ i 'dáá gí, yí kù 'vala a ndâ mbe ùnje gítí yúco tí nó. ¹¹ Nìbà ndâ có tí nó jì ndâ 'duù, wàa wò 'ví nò máa, ndú bàkà go ndú.

¹² Si tí lo ji ndâ 'duù wàa ndú 'ví ñonoko wò máa, wò a 'viù nò lá. Dù tí mbe nìbà ndâ ña ndâ tó i 'dáá gí, go bà 'dè banga nje, ta tó 'válá, ta bà zè ndâ 'duù nìkì maa, ta bà dù ta ngbàrángà njembí, ji ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri. ¹³ Dù kú 'deke wáràgà mì Mbíri, wàa wò 'ví nìbà ndâ có gbí ji ndâ 'duù 'dáá gí, yee tí o bà gí ye gí mì yo kà. ¹⁴ Bà mbí lo 'ví ò tí i-nambèè tí nó táánò náa Mbíri je ji wò ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbíri 'dè ta có, bìndi có tí nó ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri giù tee ta 'bì ndú mítí lo nó lá. ¹⁵ Koṛo gbí có tí nó náa ye 'dè ji wò nò tí kpoò, bìndi wò 'ví mèlè ndi ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú ji wò nò. Tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò máa, wò me mbe ja gí ndù lá. ¹⁶ Kpolo tí lo, wò delè 'ví kpolo tí i tí nó náa wò kú nìbà ji ndâ 'duù nò. Bàkà ndâ i tí nó ta o 'dáá gí, tacó wàa, wò 'ví 'vala ta miṛi lo, wò delè 'ví 'vala ta miṛi ndâ mbe kú 'di có mì lo 'do gbí vò i.

5

Nèté gítí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri

¹ Wò 'ví 'dè gbí vò i mì 'duù ñinó tí kpo 'duù ji wò nó ji yí ta 'bè lá. 'Dè có ta yí pétékè'i, á go bà 'dè có mì lo ji bu lo. Wò 'ví 'dè có ji ndâ 'viù-dakò á go bà 'dè có ji ndâ ná'vindí lo. ² Bindi wò 'ví 'dè gbí bà lè mì ndâ kpo niì ji ndú gbí tó kpokèji á go bà 'dè có ji nawu lo. Bindi wò 'ví 'dè gbí ña ndâ wò i mì ndâ 'viní ji ndú ta ngbàrángà njembí lo á go njembí 'duù gítí ndâ námì wó.

³ Yo 'ví te duù mítí ndâ nawù ku; ye kú nì a ndâ nawù ku ñinó tí ndâ mbe yè ta 'dóó 'duù mì ndú wálá nò. ⁴ Káa ndâ 'viù, ta ndâ 'viù-gù má kuu mì nawù ku, yo 'ví si ndú 'ví tala bà kpolo tí nawu ndú á go có mì Mbíri, tacó bà sì có ndâ nèté tí nó náa nawu ndú tí nó táánò bàkà gítí ndú si ndú gbí 'viù nó kuro má kózò gi. Tacó nèté bà kpolo tí ndâ mbe jò ndoo a nèté mbe kú peteke tàkòcò Mbíri. ⁵ Káa niù ñinó tí nawù ku ta 'viù mì wó wálá, delè ta 'dóó 'duù mì wó wálá nó, 'ví koṛo có gítí Mbíri, ta bà dù kú 'deke tí wó, ta bà yù i 'do mì Mbíri ta o 'dáá gí. ⁶ Káa ña nawù ku ñinó mbe zèè kpolo ma a ngé líkí'o muu to tí nó nó a kánji ku. ⁷ 'Dè có tí nó ji ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ño ndi ndú lá. ⁸ 'Dè có ji ndú máa, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má kpolo tí ndâ 'viù mì wó ta ndâ 'dóó nambe wó lá, gbí éno máa, 'duù tí nó biya nò a bà 'di có mì Bindi-Mbíri gí. À delè nìkì káa 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri lá nó á có tí ña 'duù tí nó.

⁹ Wò 'ví cu mí gbí wáràgà bà cu rẹ̀ ndâ nawù ku ñinó náa ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri kú kpolo tí ndú nó káa rẹ̀ ndâ nawù ku ñinó ta ndoo tí ndú ndii zi'duù-ta'ò gí nò. Ndú 'ví dù a ndâ niù ñinó jé mbe rànngà kù lá. ¹⁰ Delè ta rẹ̀ ndú wu ta bà bàkà ndâ tó i ñinó go bà ko ndâ 'viù mì ndú gbí tó kpokèji, ta bà koni ndâ yè, ta bà te wiṛi mítí ndâ mbe 'do 'do, ta bà caka kò ndâ mbe kú bàkà nèté mì Bindi-Mbíri go i gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdéyà tacó bà te wiṛi mítí ndú, ta bà koṛo có gítí bà bàkà ndâ tó i nò.

¹¹ Káa yo 'ví cu rẹ̀ ndâ nawù ku ñinó ta mbelè ndú kú i ngelè kálásé nó lá. Tacó go bà-nò-vò-ndò má giù tanga mítí ndú ndii muu wotí bà koṛo có mì ndú gítí Bindi-Mbíri gí, a có bà kò tí káká'i ká bà dù gbí muu ndú. ¹² Bindi ndâ 'duù bà giù kùtù a tí gítí ndú máa, ndú ñonòkò gbí 'bá ndú 'do tí kpédélé ngo nje ndú gí. ¹³ Ndâ 'bí ña i gbí kú ndâ dó

nawù ku tí nò ta mbelè ndú kù ì ngèlè kálásê nò, a jè, ta bà nò ta 'bá mì ndá 'duù sàkàmàà. Ndú kùtáá má si ká mítí ndá ñinó, má wálá, à nìkì ma. Káa ndá i mbe gii volo ndú ngé gí, a ndá bà kùtù tí, ta bà yuu tí ndú mí gbí ndá i, ta ndá có ñinó ta rẹ ndú gbí wálá, delè ta bà 'dè ndá 'bí ña kpo-kpò có mbe 'vii ta ndú lá. ¹⁴ Ye koṛo có máa, áá bà 'vii ta ndá nawù ku ñinó ta mbelè ndú kù ì ngèlè kálásê nó a bà kò ndá 'bí ngú 'dakò, ndú 'ví jò ta ndá 'vii, wàa ndú 'ví koṛo có gítí ndá i-'bá mì ndú. Tacó wàa, ndá ku'dì mì ndoo 'ví 'de ta kpokèjì bà ñonoko ndoo lá. ¹⁵ Ye kù 'dè có tí nò tacó ndá 'bí nawù ku kpónó 'dòkò 'do tí ndoo kù ru ndi Gba-vò-i gí. ¹⁶ Má ènò, nambe 'bí nù gbaànjé gbí òkò tí yo tí ndá mbe kù kilí ta rẹ mì Bìndi-Mbírì má a nawù ku, à nìkì éno máa yí kpolo tí nambe wó tí nò, wàa sè yo 'ví koṛo có gítí sè ndá nawù ku ñinó ta ndá 'duù mì ndú wálá nò.

¹⁷ 'Bí có mì ye káká'i jì wò a ñinó máa, yo 'ví te duù mítí ndá tó kpo 'duù ñinó tí ndá kùro yo nò. Ye kù nì a ndá kpo 'duù ñinó mbe 'vii tí ndá 'duù ñinó náa à 'ví te duù mítí ndú gí nò. Yo delè 'ví ko mboo ndá nètè mì ndú jì ndú. Co tí ndá i 'dáá gí, yo 'ví te duù mítí ndá ña ndá tó kpo 'duù ñinó mbe kù ma có mì Mbírì, ta ndá ñinó mbe kù nìbà có mì Mbírì ta wotí tí nò. ¹⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «À caka gbí nje mbe gbà deme ta wu ngo lá.» À gii cu 'bí máa, «Ko mboo nètè mì ndá mbe bàkà nètè á jì ndú.»

¹⁹ À má kpì ngbàngà tí 'bí kpo 'duù jì wò, wò 'ví ùnje gítí có tí nò lá, sè káa ñinó wò má 'dì có tí nò 'do gbí nje ndá 'duù go só, go ta'ò, kózò gí. ²⁰ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndá kpo 'duù mì yo má nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i, wò 'ví 'dè gbí vò i mì wó nò jì yí mí kùro ndá mbè 'duù, tacó wàa ndá 'bí ka wó kpo 'duù 'ví cì ta gúku bà bàkà ña i tí nò. ²¹ Ye kù see wò jì Mbírì, ye kù see wò jì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ye delè kù see wò jì ndá basìlì mì Mbírì, máa, wò 'ví kpolo tí ndá có tí nó 'dáá náa ye 'dè jì wò nó ta kábà tí ndú. Wò delè 'ví njèè gbí òkò tí ndá 'duù lá. ²² Gu gítí bà bàkà 'duù tí kùro ndá mbe kilí ta rẹ mì Bìndi-Mbírì lá. Tacó ndá 'duù bà go wò á muu wó. Kpolo tí lo 'do tí ndá vò i 'dáá gí.

²³ Wò 'ví njù 've ngo mì lú lá. Wò ta o 'dáá gí 'ví ñonòkò ngo njú-njú mì lo ta làmbu pe zùù-zùù éno, tí yeè gítí gbí yì lo, delè tacó sé'i kù bàkà wò ká tà ndi ka wó.

²⁴ À kù nò vò i mì ndá 'bí 'duù ká mítí nji ɾo ndú. Káa ndá 'bí 'duù a ndá gbàà'và, wò bà bàkà a o tacó bà 'dì gbí vò i mì ndú. ²⁵ Tó i delè ká éno, à ngùù lá. Káa 'duù kpètí má tala bà ngùù tí wó tí , áá bà co ká co gí sè.

6

¹ Ndá 'duù ñinó tí ndá i-zógó-zogo mì ndá 'bí ka ndú nó 'ví te duù mítí ndá mbe tí ndú, tacó wàa à 'ví volo rẹ Mbírì lá, à delè 'ví no ta nje gítí bà nìbà i mì ndoo lá. ² Káa ndá i-zógó-zogo ta mbe tí wó só má a ndá mbe kù kilí ta rẹ mì Bìndi-Mbírì, yí 'ví bàkà nètè jì mbe tí wó ta vò tàmuu, tacó náa ndá yì a ndá ná'vindí nò, lá. Ngé gí lá! Tacó 'duù tí nò mbe kù 'de gbolò i gbí nètè mì wó nò a ná'vindí wó tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí kpóló-kpolo 'duù mì Mbírì.

Ndá sú bà nìbà i ta ndá kpo-kpò i

Nibà ndâ có tí nò ji ndâ 'duù pétékè'i, yee tí o tí nó náa à ya gí gbí muu ndú gí, wàa ndú 'ví bàkà go ndâ có tí nò. ³ Káa 'bí 'duù má nibà 'bí ña lókó-loko có mbe 'vii ta wu có mì Mbírì náa Bìndi-Mbírì tí Jézù nibà ji ndoo nó lá, ⁴ 'duù tí nò kù luguu a tí wó, ta bà mòò ọo wó sínò. Yí delè ñò 'bí i gbaànjé ni lá. À gbí muu ña ndâ 'duù tí nò a má bà 'vee gbí ndâ i 'dáá gí. 'Bí ña i mì ndú delè a bà 'dè ndâ 'bí ña tende có mbe kù jò ndâ kiì, ta mà, ta ngò, ta ndâ vò có, delè ta bà koọo ndâ vò có ta nderè ndú wálá gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵ Nèté mì ndâ ña ndâ 'duù tí nò delè a bà ñònòkò muu ndâ 'duù ñìnó ta muu tí ndú wálá, mbe dò 'bí ndú 'do tí yúco gí, mbe kù si bà bàkà go có mì Mbírì tí i bà 'de ndâ kpo-kpò i gbí a muu to tí nó, nò.

⁶ À dú káa yúco máa, bà bàkà go có mì Mbírì kù je tó i me gbolò ji 'duù. Káa sè káa ñìnó máa, 'duù tí nò 'ví dù me mbe gbolò njembí lá. ⁷ Te mí gbí muu lo éno máa, àa táánò jò ndoo me ta 'bí i 'bí ndoo 'do gbí yì lá. À delè wúnò bà duu ndoo me ta 'bí i 'bí ndoo lá. ⁸ Má éno, ndâ i-zó-zò, ta bòngó má kuu mì ndoo, à tè ta ndoo gí. ⁹ Tacó ndâ 'duù ñìnó ta go ndâ kpo-kpò i tí ndú nó a ndâ ndò kècè mì ndâ i ñìnó mbe kù yòòngò ndâ 'duù gítí ndâ vò i nò. Ndú kù yuu miři ndú mí gbí wú, ta ndâ 'bí ña i ñìnó ta gbí ndú wálá nó, ta bà dù ta go ndâ i mbe kù gí ji ndú ta vò i, mbe kù gbo nje ndú ta bà miì ndú. Ndâ i tí nò kù volo ndú gbí có mì gbolò njembí. ¹⁰ Tacó a bà dù ta gbolò njembí ká kù jò ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáá gí. A go ndâ kpo-kpò i ká gbí tàmuu ndâ 'bí 'duù kù gíri'o párángáá 'do tí kpokèji mì yúco. A delè káa go ndâ kpo-kpò i ká kù te sé'i me gbolò mí gbí njembí ndâ 'bí 'duù.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù Timàtèyò

¹¹ Káa wò tí 'duù mì Mbírì 'ví kù'ba 'do tí ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáá gí, wò 'ví koọo có bà dù tí tó 'duù mì Mbírì, wò delè 'ví koọo có gítí bà bàkà go có mì Mbírì. Wó 'ví tee njembí lo mítí Mbírì, wò 'ví zè ndâ 'duù nìki maa. Wò 'ví dù tí mbe kònò ndâ i, wò delè 'ví dù tí mbe 'dè njembí. ¹² Wò 'ví gò gó muu có mì Bìndi-Mbírì tí kpoò, tacó wàa wò 'ví 'de ta 'wálá ñìnó mbe cee lá nò, tacó ñìnò a i tí nó táánò náa Mbírì tè'é tí lo gítí ta o tí nó náa wò tù ta bà tí lo tí 'duù mì Mbírì mí kùọo ndâ 'duù nò. ¹³ Ye kù see wò ji Mbírì, bìndi ye gii see wò ji Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí mbe dù tí 'dakò táánò kùọo Pónisiyò Pilátò nó, ¹⁴ máa, wò 'ví bàkà ndâ i tí nó táánò náa a 'dè ji wò máa wò 'ví bàkà ndú nó ngbárángà'i, yee tí o bà gí Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbírì káká'i.

¹⁵ Yí bà gí ta o tí nó mbe 'vii gbí muu Mbírì tí nó,
 náa à kù ùlù yí,
 tí mbe kù zogo ndâ 'duù 'dáá gí,
 tí Gba tí nó náa 'bí gba muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá,
 tí Mbe tí ndoo,
 náa 'bí mbe tí ndoo muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá.

¹⁶ À káa yí ta kpéétí wó ká dù tí ká.
 Ngba bàndò tí nó náa yí kù dù tí nó me i bà zeke ta ọo 'duù lá.
 'Bí 'duù jé mbe ñò yí ta ọo wó wálá.
 'Bí 'duù delè jé gí bà ñò yí ta ọo wó wálá.
 À ùlù yí tí gba muu to tí nó kpòò ya tí .
 Go-i-tí-nò.

¹⁷ 'Bí có náa ye kù 'dè jì wò a ònó máa, wò 'ví 'dè có jì ndâ 'duù ònó tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i muu to tí nó nó, máa, ndú 'ví mba tí ndú lá. Ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí ndâ kpo-kpò i mì ndú nò lá, tacó ndâ i tí nò ká go ngo díí. 'Dè có jì ndú máa ndú 'ví tee njembí ndú a i mítí Mbírì tí mbe kù je ndâ i ònó mbe kù te líkí'o mítí ndoo ta o 'dáá gî nò. ¹⁸ 'Dè có jì ndú máa, ndú 'ví bàkà ndâ tó i, ndú 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó nèté, go bà dù tí ndâ mbe je i jì ndâ 'duù ta tó njembí, delè tí ndâ mbe 'viiki gbí bà je i jì ndâ 'bí 'duù lá. ¹⁹ Ndú má 'vala gbí òn kpokèjì tí nò, ndú bà kili ndâ tó i me gbolò gítí taàbé, náa go cèè 'valá má kuu tí ndú nò.

²⁰ Káa wò 'ví kpolo tí i tí nó táánò náa à je jì wò máa wò 'ví kpolo tí nò, Tìmatèyò. Sì bà yuu nje lo gí gbí ndâ có ònó náa ndú me ndâ có mì Mbírì lá nó, ta ndâ kponje ònó kó mì ndâ 'duù ònó mbe kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí có mì Mbírì nó mí to. ²¹ Tacó ndâ 'bí mbe tè gí tàkò òn ndâ i tí nò gírì'o tí wò òn ònó 'do tí kpokèjì mì yúcó gî.

Mbírì 'ví konì yo 'dáá gî.

BÀ SÓ TÌMÀTÉYÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Timàtéyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có mì Mbírì. Mbírì je ye, tacó wàa ye 'ví dù tí mbe ma có 'válá tí nó mbe cee lá, náa yì tí Mbírì táánò ci ci máa yì bà je jì ndâ 'duù nìno bà gí tí ndâ mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ² Ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì wò tí Timàtéyò, tí kpóló-kpolo 'vii mì ye, máa, ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè jì wò, ndú 'ví nò yè ɾo lo, ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dê njembí lo.

Kì nò tí Mbe tí ndoo lá

³ Ye má koɾo có tí lo, ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì. Mbírì tí nó tí Mbírì mì ndâ ká gù ndà, náa ndà kù bàkà nètè jì yí gbí cèe kpokèjì nò. Ye ta o 'dáá gí kù koɾo có tí lo ta o tí nó náa ye má kù 'deke tí ye jì Mbírì. ⁴ Ye má koɾo có bà 'dù ngo-ɾo lo táánò ta o bà njèè gbí òkò tí ndâ nò, go bà nò wò má a i mbe zi ku, à kpónó zi ye gí. O bà 'de tí ndâ káká'ì ta 'bí o wúnò bà me líkí tí ye ta ɲa wálá. ⁵ Mbí ye kuu tí ɲa bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù. Wò 'de ɲa njembí tí nó me 'do to lá. Ndâ gù lo Lùyjà, tí nawu nawu lo, ta nawu lo Yúnìsì, delè táánò káa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì tí Jézù go i mì lo nò. À kpónó teke-tèkè mì lo nò káa gbèe ɲa bà ùnje mì ndú táánò nò, ta kponje tí wálá.

⁶ Má ènò, ye kpónó kù 'va a mbí lo, máa, wò 'ví kili wu gí tà i-nambeè tí nó táánò náa Mbírì je jì wò ta o bà bàkà wò mì ye tí mbe nìbà i nò. ⁷ Tacó Mbírì táánò je jì ndoo me bèrì mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe kì nò kùro ndâ 'duù nó lá, yí je jì ndoo a Bèrì mbe je wotí bà zeke gbí nì ɾo ndâ 'duù. Bèrì tí nó a mbe si ndoo 'ví zè Mbírì ta tó njembí, yí delè a mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà i-'vii lá.

⁸ Má ènò, wò 'ví cì gúku lá, wò delè 'ví kì nò tí bà ma có tí Mbe tí ndoo lá. Wó delè 'ví kì nò tí ye tacó náa ye kpónó kuu gbí zàà á muu wò nó lá. Gbì gbí njembí lo gítí bà kònò sé'ì muu bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo, sé náa Mbírì je wotí gítí jì wò gí nò. ⁹ Mbírì 'vala ndoo 'do gbí vò i, bìndi yí gii tè'é tí ndoo, máa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóó 'duù mì yì. Yí tè'é tí ndoo me tacó máa ndoo bàkà a 'bí i mbe nìkì ma nò lá. Yí bàkà ènò 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wò, ta nderè ká mì wò. Yí bàkà nambeè tí nó táánò jì ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù á kùro bà suu to tí nó. ¹⁰ Káa a Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbírì tí Jézù kpónó ká gii ɾò wotí mì ku gí, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí 'válá nìno mbe cee lá nò.

¹¹ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí ye, máa ye dù tí tú mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó, delè tí mbe nìbà . ¹² Nìno a nderè có bà mbu ye nó kpónó ká nò. Kpèti ká ènò, njembí ye mù lá, tacó ye nò Jézù tí 'duù tí nó, náa ye kù tee njembí ye mítí wó nó, ni gí. Ye delè gii nò ni ngbáràngà'ì gí, máa, wotí bà kpolo tí i tí nó náa yí je jì ye máa ye 'ví kpolo tí yee tí o bà ko mboo nètè mì ndâ 'duù nó, kuu tí wó. ¹³ Má ènò, kpolo tí cèe có tí nó táánò náa ye 'dè jì wò nò. Wò delè 'ví 'vanda jé káa ndi ndú ndírì jì ndâ 'duù tí nó náa wò kù nìbà i jì ndú nò. Dù ta bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù, delè ta bà zè yí nìkì maa. ¹⁴ Kpolo tí tó i

tí nó táánò náa à je ji wò nò; kpolo tí ta wotí mì Bèrì-mì-Mbíri tí nó mbe kù 'vala gbí njembí ndoo nò.

¹⁵ Wò nò ni gí máa, ndâ Fìgélò, ta Èrèmàjìnìsì, ta sè ndâ 'bí 'duù gbí ndâ to Àsiyà kpónó 'dáá mò tí ndú 'do tí ye gí nó gí. ¹⁶ Káa Mbíri 'ví si ndâ 'vii kòtí Ònèsifòrù, tacó a yí ta ndâ 'bí o táánò ká kù 'dèè njembí ye ta bà gala ye ta nò ɾo wó gítí nderè bà zèè ye mí gbí zàà wálá. ¹⁷ Ta o bà yee yí gbí gbata Rómà táánò, yí pà ba tí ye ta njembí wó gbaànjé yee tí o tí nó náa yí gii 'de ye gí. ¹⁸ Mbíri 'ví konì yí ta ndòngbù o wúnò. Wò delè nò ɾa nambeè tí nó táánò náa yí kù bàkà ji ye si ye gbí gbata Èfàsù kà nó ta ɾo lo ngbàrángà'i gí.

2

Tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri

¹ Mbíri bàkà nambeè ji wò ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gí, 'vii mì ye. Má ènò, dù tí 'dakò, tacó wàa, ² wò 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi ndâ có ñinó táánò náa wò 'di 'do gbí nje ye á kùro ndâ 'duù nó, ji ndâ 'duù ñinó náa wò kù tee njembí lo mítí ndú nó, wàa ndú delè 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi gbèè có tí nò gí kùro ji ndâ 'bí 'duù.

³ Má ènò, kònò bà sé'i ñinì lo go i mì tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. ⁴ Wò nò a àsikèrì 'di ta go bà dù tí kùro ndâ 'bí ka wó tí wó jé ká kù ɾo 'di á nje nèté? ⁵ À kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta ɾa kpokèjì bà bàkà ndú. Káa 'duù ma có me tí ɾa kpokèjì tí nó náa à tí nò lálá, mbe wu gbí wó wálá. ⁶ 'Duù má zèè bá ká tí kpoò, to bà 'boo yí wálá. ⁷ Koɾo gbí ndâ có tí nó náa ye 'dè ji wò nò, bìndi Mbíri bà je muu bà 'di gbí ndú ji wò gí.

⁸ Je mbí lo mítí Banga-Ngú-Có tí nó táánò náa ye kù nò ta bà ma máa, Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'vii-gù Dàvidè, 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, nò. ⁹ Ye kpónó kù kònò sé'i ta 'bò tí kò ye, goólá ye bàkà a 'bí ɾa gbolò vò i nó gbí có tí nò. Kpèti ká ènò, có mì Mbíri me 'bí i go ñji ɾa wàa 'duù 'ví nè mí gbí còngò nò lálá. ¹⁰ Má ènò, ye bà kònò ndâ sé'i tí nò 'dáá gí tacó tí ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ɾuka ndú tí ndâ 'duù mì wó nò. Tacó wàa, ndú delè 'ví 'de 'válá ñinó mbe cee lálá nò, wàa ndú 'ví dù ta líkí'o tí ndú ta ndâ Bìndi-Mbíri tí Jézù dúu bà ya tí á tí banga bàndò. ¹¹ Có náa wò 'ví tee njembí lo mítí a có tí nó, máa,

«Ndoò táánò má cì ta ndâ Jézù,

ndoo delè bà 'vala ta ndú.

¹² Ndoò má kònò tí ndoo,

ndoo delè bà dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndú.

Ndoò má 'boo yí,

yí delè bà 'boo ndoo.

¹³ Ndoò má a ndâ lókó-loko 'duù,

yí ta o 'dáá gí káa 'duù ñinó jáá nò,

tacó wotí bà 'boo tí wó, tí wó wálá.»

Tó mbe bàkà nèté

¹⁴ 'Va mbí ndâ 'duù mì lo gítí ndâ kpóló-kpolo có tí nò. Wò delè 'ví see ndú ji Mbíri, máa ndú 'ví tò kponje gítí ndâ có ñinó ta gbí ndú wálá nó lálá. Tacó ndòngbù tó i mì ndâ ɾa ndâ kponje tí nó káa bà ñònòkò muu ndâ mbe kù sè tù ndú gítí ndâ ɾa ndâ kponje tí nó. ¹⁵ Bàkà wotí

mì lo, tacó wàa wò 'ví ya gí kùro Mbíri ta nò ɾo lo wálá, go i mì 'duù ñinó mbe bàkà ngbárángà nèté, tí 'duù ñinó mbe nìbà có mì Mbíri jáá.

¹⁶ Wò 'ví ya gí gbí ndâ kponje ñónókó mì ndâ 'duù ñinó ta gbí có mì ndú gítí Mbíri wálá nó lá. Tacó bà tò kponje ta ndâ ña ndâ 'duù tí nò kù tooko 'duù me 'dú 'do tí Mbíri. ¹⁷ Ña ndâ kponje ñónókó tí nò kù deèkè go bà deèkè kàngàndonò. Ndâ 'bí mbe kù nìbà ndâ ña ndâ có ñónókó tí nò jì ndâ 'duù a ndâ Ìmànyò ta ka wó Filétù, ¹⁸ tí ndâ mbe gírì'o 'do tí kpokèjì mì yúcó gí. Ndú kù ñònòkò muu ndâ mbe ùnje gítí yúcó. ¹⁹ Kpèti ká ènò, Mbíri sè tà 'bá mì wó ta díi ɾiti gí. À cu mítí su-sú 'bá tí nò, máa, «Mbíri ñò ndâ 'dóó 'duù mì wó ni gí.» À gii cu 'bí, máa, «Mbe 'dè có máa yì a 'duù mì Mbíri 'ví mò tí wó 'do tí bà bàkà lé-lè i gí.»

²⁰ Ña ndâ ká'i bà zò i gbí gbolò 'bá 'dáá me ká gbaànjé lá. Ndâ cèe ká'i bà zò i ta ndâ kpo-kpò o kuu tí. Bìndi ndâ ña ñinó náa a kù zò i gbí ndú ta ɾì 'dáá gí nó ká kuu tí. ²¹ Má ènò, 'duù má kii'bà 'do tí ña ndâ vò i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó gí, yí bà dù tí cèe 'duù mì Mbíri, go ndâ cèe ká'i ñinó náa mbe 'bá mò ndú gí ndii kpolo ma gítí ndâ kpo-kpò o, wàa gbí ndú 'ví dù cóó-cóó ká ngbárángà'i tacó nèté nò. ²² Tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù yo tí ndâ 'vii-'dakò lá. Je mbí lo tí kpòò a i gítí bà bàkà ndâ tó i. Wò 'ví tee njembí lo mítí Mbíri. Dù ta tó njembí lo gítí wó. Wàa wò delè 'ví dù nìkì maa ta ndâ 'duù ñinó ta ngbárángà njembí ndú, náa yo kù 'deke tí yo jì Mbíri ta ndú nò.

²³ Yuu nje lo gí gbí ndâ kponje ñónókó, ta ndâ có ñinó ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó wò ñò ni gí máa, ndú kù gí ta gbínje gí gbí òkò tí ndâ 'duù. ²⁴ Káa bòò mì Mbíri bàkà gbínje lá. Yí a mbe bàkà nambeè jì ndâ 'duù 'dáá gí, yí a tó mbe nìbà i jì ndâ 'duù, yí a mbe du njembí, ²⁵ yí delè 'ví túbà bà lè tí có mì ndâ 'duù ñinó ta có mì ndú ya toko ta có mì wó lá nó jì ndú pétékè'i, ta bà koɾo có máa, ndâ-'bí-lá, Mbíri bà 'visì muu ndú gítí bà ñò yúcó. ²⁶ Muu ndú má gí gítí ndú gí, ndú 'ví njaanga miɾi ndú 'do gbí wú mì Gba-vò-i náa yí zèè ta ndú, bìndi yí gii bàkà ndú tí ndâ bòò mì wó nò.

3

Ndâ ndòngbú sili

¹ Te mí gbí muu lo, máa, ndâ i kèjì gí bà me kpòò gbí ndâ sili tí nó gí nje o nó ngé. ² Tacó ndâ 'duù bà gii koɾo có ká gítí 'dóó miɾi ndú, ta có gítí ndâ gùrúsù mì ndú. Ndú bà gii si tí ndú tí ndâ mbe mòò ɾo, ta bà wu gbí tí ndú ta kpééti ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe 'dè kù có, delè tí ndâ mbe ngbútù jì ndâ bu ndú ta nawu ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ 'duù mbe ñò 'duù ñinó mbe kù bàkà tó i jì ndú nó ni lá, tó i mì ndú delè bà gii dù wálá. ³ Njembí bà gii dù tí ndâ 'duù wálá, delè nambeè bà gii dù gbí yì ndú wálá. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe waaka có, delè tí ndâ vóló-volo 'duù. Ndú bà gii dù tí ndâ kàzà, delè tí ndâ mbe sogo ndâ tó i. ⁴ Ndú bà gii dù tí ndâ mbe ba ngbù ndâ 'bí ka ndú, delè tí ndâ mbe bàkà ndâ i-ñónókó. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe luguu tí. Áá bà gii dù tí ndú a go ndâ líkí'o bìndi Mbíri. ⁵ Ndú bà gii tù ngba ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe 'di có mì Mbíri, káa có mì Mbíri gbí njembí ndú gbaànjé wálá. Má ènò, kpolo tí lo 'do tí ña ndâ 'duù tí nò.

⁶ Tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a ndâ mbe bàkà lì'vì mì ndú mí 'bá mì ndâ 'duù, tacó bà ɾi muu ndâ nìi ñinó ta muu ndú mbe me nji'dí, mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí, delè njembí ndú me fùlà-fùlà, náa ɾo ndú 'de to lá ta go ɱa ndâ i 'dáá gí. ⁷ Ndâ ɱa ndâ nìi tí nò ta o 'dáá gí kù tala i, káa bà ɱò yúco ni kpò ndú gí. ⁸ Ndâ ɱa ndâ 'duù tí nò mbe kù ñònòkò muu ndâ nìi tí nò a ndâ mbe tò kponje gítí yúco, go i mì ndâ 'dakò tí nó dígísèé ta ɾè ndú a ndâ Jènésì ta Jàmberésì, mbe go 'véɾè tí có mì Mòze nò. Muu ɱa ndâ 'duù tí nò volo gí. Bà 'di yúco delè kpò ndú gí. ⁹ Káa ndâ ɱa ndâ 'duù tí nó mbe kù ñònòkò muu ndâ 'duù nó bà ya ta ɱa kpokèjì tí nó gí kùɾo wálá. Tacó ndâ 'duù bà gii 'di gbí ndú nì go bà 'di gbí ndâ Jènésì ta Jàmberésì nì mì ndâ 'duù dígísèé gí nò.

Ndòngbú bà kpo-gbí-tà-tù Timàtèyò mì Páwòlò

¹⁰ Ye me ngú tí ye jì wò lá, Timàtèyò. Wò táánò ɱò ndâ ɱa bà nìbà i mì ye jì ndâ 'duù, ta ɱa cè bà 'vala ye, ta nderè bà 'vala ye, ta bà tee njembí ye mítí Mbíɾì, ta bà me duù mì njembí ye, ta bà zè ndâ 'duù mì ye nìkì maa, ta bà kònò tí ye gí. ¹¹ Wò delè táánò ɱò bà mbu ye, ta bà mèèkè'i tí ye mì ndâ 'duù, ta ndâ ɱa ndâ vò i tí nó mbe 'de ye gbí ndâ gbata Àndiyókì, ta Ìkóniyùmù, ta Lísítàrà nó gí. Ye kònò ndâ bà mèèkè'i tí ye nò 'dáá gí, Mbíɾì delè gii 'vala ye 'do gbí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹² Má éno, wò kpónó ɱò nì ngbárángà'i gí, máa, kponje gítí bà mèèkè'i tí 'duù ñinó mbe kù jè ta bà bàkà go có mì Bìndi-Mbíɾì nó wálá.

¹³ Káa ndâ vò 'duù, ta ndâ mbe tìɾì kèjì gí bà zì ta nèté mì ndú ndii ñinó sàà kùɾo nó gí. Ndú bà eendi ndâ 'duù, à delè bà eendi ndú. ¹⁴ Káa à má gítí lo, wò 'ví 'visi muu lo 'do tí có tí nó táánò náa à nìbà jì wò káa wò gii ùnje gítí ta njembí lo gbaànjé gí nó lá. Mbí lo delè 'ví ò tí ye tí Páwòlò, ta ndâ 'bí ka ye ñinó táánò mbe nìbà i jì wò nó lá. ¹⁵ Mbí lo delè 'ví dù ká kácaá tí ndâ có tí nó táánò náa wò 'di 'do gbí wáràgà mì Mbíɾì 'do gbí 'viì lo nò. Tacó a ndâ có tí nó ká je muu jì wò gítí bà 'de 'válá, ta bà ùnje gítí Bìndi-Mbíɾì tí Jézù. ¹⁶ Delè tacó a Mbíɾì táánò ká wu ndâ có tí nó mí gbí muu ndâ mbe cu ndú. Nèté mì ndâ có tí nó kpolo ma a bà nìbà yúco jì ndâ 'duù, ta bà yù gbí ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú, delè ta bà túbà cèe kpokèjì káká'i jì ndâ mbe gíɾi'o gí. ¹⁷ Ñinò a ɱa kpokèjì bà 'viindi tí ndâ mbe kaa tí ndú jì Mbíɾì gí, gítí tó nèté.

4

¹ Ye kù see wò jì Mbíɾì, ye delè kù see wò jì Bìndi-Mbíɾì tí Jézù tí 'duù tí nó bà gii dù tí mbe waa có jì ndâ 'duù 'dáá gí nò. Ye gii see wò delè jì ɾi bà gí Bìndi-Mbíɾì gí bà dù tí gba muu to tí nó, ² máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí bà ma có mì Mbíɾì jì ndâ 'duù. Go bà 'di má tí ndú, à nìkì ma; go bà 'di tà má tí ndú wálá, sè ñinò a ñindi ndú. Je kponje 'do nje ndâ 'duù gí. Do mítí ndâ mbe ngbútù, wò delè 'ví je wotí gítí bà ùnje gítí có tí nó náa wò kù ma nó jì ndâ 'duù. Káa wò 'ví si njembí lo 'ví dù lèè ta o tí nó náa wò kù nìbà i jì ndâ 'duù nò. ³ Bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì wò nó kpónó, tacó 'bí o bà gii gí wúnò náa go bà sè tù gítí yúco bà gii dù tí ndâ 'duù wálá. Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndâ 'bí tende có mbe nìkì tí ndú, náa ndú bà gii kilì ndâ mbe nìbà i mì ndú mbe 'vii ta ndú, tí ndâ mbe nìbà ndâ i tí nó jì ndú. ⁴ Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndâ tà-ká-tà mì ndâ ká gú ndú á

bìndi yúcó. ⁵ Káa wò 'ví kpolo tí lo máa, muu lo 'ví dù tí tó muu ta o 'dáá gí. Zèè njembí lo ta o vò i, bàkà nètè bà ma Banga-Ngú-Có. Wò delè 'ví bàkà nètè tí nó náa Mbíri je wò mí nje nó ta kábà .

⁶ Á má gítí ye, à kpónó ga wú mítí miri ye gí. Sè káa «ṛiti», wàa bà có tí nó 'ví cee gí. ⁷ Ye gò dú káa gó muu Mbíri. Ye kpò nje ndâ 'duù gbí ngèlè gí, ye bàkà nètè tí nó ta njembí ye gbaanjé gí. ⁸ Mboo tàkò tó nètè mì ye, náa Mbíri tí mbe waa yúcó kú kpolo tí tacó bà je ji ye ta ri bà ko mboo nètè mì ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe kú ù bà gí Bindi-Mbíri nó kpónó kú ùndi ye á gbíri.

Ndâ 'dóó có mì Páwòlò gbí muu wó

⁹ Bàkà wotí mì lo wàa wò 'ví gí gálá gí mì ye, ¹⁰ tacó ndâ 'duù kpónó 'vaaka 'dáá 'do tí ye gí. Kèrèsènísi ya gí gbí to Galáti gí, bìndi Títò ya gí gbí to Dàlímàsiyà gí. Káa ñó ọo ndâ i muu to tí nó giì te Démàsi 'do tí ye ya tí gí gbí gbata Tèsalónikà gí. ¹¹ Á kpónó káa Lúkà ká kú dù mì ze ta yí. Wò má kú gí , yo 'ví gí ta Mária. Tacó yí a kpóló-kpolo mbe koni ye ta nètè mì ye. ¹² Ye tuu Tikíkùsù gí mì yo Éfàsù ká gí. ¹³ Ye táánò si ndâ wáràgà mì ye ta ndâ bongo mì ye ji Kàrípù gbí gbata Tòrówà. Yo má kú gí , wò 'ví kaa ndú gí tí ji ye. Wò 'ví 'visì kapí lo gítí 'bí wáràgà mì ye ñinó tí kpóló-kpolo nó ngé gí lá.

¹⁴ Dakò tí nó tí Àlèsándòrò tí muu-tàwu, mbe kú cee ndâ i 'do tí fádà nó, bàkà vò i ta ye ngé tè gí. A Mbíri ká bà 'vee gbí nje wó gítí ọa vò i mì wó náa yí bàkà ta ye nò! ¹⁵ Wò 'ví kpolo tí lo 'do tí wó, tacó có mì wó dooko gí gbí có mì ndoo ngé gí lá.

¹⁶ Gbí kpédélé o bà ya ta ye gí gbí ngbàngà táánò, gbèe 'duù mbe 'dè có muu ye wálá. Ndâ 'duù 'dáá bè ye ta o tí nó gí. Mbíri 'ví ọo yé ọo ndú. ¹⁷ Káa Mbíri giì ọo tító á kapí ye, yí giì je wotí ji ye, tacó wàa ye 'ví dù tí tú mbe ma có mì yí ta kábà ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó 'dáá gí, wàa ndú 'ví 'di . Bindi yí giì 'vala ye 'do gbí nje ndâ siingii gí.

¹⁸ Mbíri bà 'vala ye 'do gbí ndâ vò i 'dáá gí. Yí bà ya ta ye gí 'bá mì wó gbíri niki maa.

À ùlù Mbíri á kpóo ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndâ ndòngbú 'vé

¹⁹ Ye 'vee ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà, ta ndâ kòtí Ònèsifórù. ²⁰ Èrásitù táánò giì yee ta ze ká gbí gbata Kòríndi, bìndi ye giì jee Tòròfímù ta sé'i tí wó mí gbí gbata Milétù. ²¹ Bàkà wotí mì lo wàa yo 'ví gí á kùro ndâ pi mì ndâ kpo-kpò pípiri tí nó kèji nò.

Ndâ Yùbùlù, ta Pùdénì, ta Línò, ta Kiláwúdiyà, ta ndâ ná'vindí ndoo 'dáá gí 'vee wò ma.

²² Mbíri 'ví je njembí bà ọo yí tí Mbíri ni ji wò.

Mbíri delè 'ví koni yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji TÍTÒ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí bòò mì Mbírì, ye delè a tú mì Bìndi-Mbírì. Mbírì cu 'bì wó á míti ye, bìndi yí giì tuu ye gí bà konì ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbírì ruka ndú tí ndâ nìno mì wó gí nó ta bà kili wu gí tà bà tee njembí ndú míti wó, delè gí bà nìbà yúco tí nó mbe 'vii ta có mì wó tí Mbírì nò, ² yúco tí nó mbe kù je muu ji ndú gítí bà kojo có lì míti 'wálá tí nó mbe cee lá, náa Mbírì tí mbe 'dè 'vére jé lá ci ndâ 'duù gítí sàà gí nò. ³ O tí nó náa Mbírì ci nó mà giì gí gí, Mbírì giì uu gbí còngò có kóó mì wó nò. Bìndi yí giì kpili có mì wó nó ji ye, náa ye kpónó kù ma ji ndâ 'duù go kòcò wó tí Mbírì tí Mbe 'vala ndoo nò. ⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó ji wò tí Títò, tí 'dóó 'vii mì ye, tacó ndâ sósò'ò ta ndâ a ndâ mbe tee njembí míti Mbírì. Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì tí Bu ndoo, ye delè kù 'deke tí ye ji Bìndi-Mbírì tí Jézù tí mbe 'vala ndoo, éno máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji wò, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu lo lá.

Nèté mì Títò gbí to Kèrèti

⁵ Ye táánò si wò mí Kèrèti, tacó wàa, wò 'ví 'viindi ndâ i kà. Ye táánò 'dè có ji wò éno máa, wò 'ví nò ndâ 'bí kpo 'duù, wàa wò 'ví bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Kèrèti gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ⁶ Ndâ ña ndâ kpo 'duù tí nó 'ví dù a ndâ cee kpo 'duù, ta tó muu ndú. Ndú 'ví dù me ndâ mbe kò njèèkù nìi lá. Ndâ 'vii mì ndú 'ví dù a ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí ndâ 'vii mbe kù 'di có, ta tó rè ndú. ⁷ Tacó 'duù nìno tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì nó a mbe kpòlo tí 'bá mì Mbírì. À má éno, yí 'ví dù me ña 'duù nìno náa ndâ 'duù kù no nje ndú gítí ndâ cè bà i mì wó nó lá; yí 'ví dù me ña 'duù nìno mbe kojo có máa, à 'ví si có 'dáá ká míti có mì yí nó lá; yí 'ví dù me 'duù nìno ta tàkòcò wó kù kpòlo ká galà nó lá, yí 'ví dù me vò mbe njù pe lá, yí 'ví dù me mbe cee có gbí òkò tí ndú ta 'duù ta 'bì wó lá, yí 'ví dù me ña 'duù nìno ta njembí wó ká gítí bà 'de i gbí i nó lá. ⁸ 'Duù nìno tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a 'duù nìno mbe kù te wìri míti ndâ mbe 'dó-'do, yí 'ví dù a 'duù nìno ta go bà bàkà tó i kuu tí wó, yí 'ví dù a 'duù nìno náa a muu ká tí wó, yí 'ví dù a 'duù nìno jáá kùro Mbírì, yí 'ví dù a 'duù nìno náa tàkòcò Mbírì kù peteke gítí wó, yí 'ví dù me 'duù nìno mbe kù bàkà i gí tàkò có mì sé njembí nó lá. ⁹ 'Duù nìno tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a mbe zèè yúco tí nó ta kponje gítí wálá náa à nìbà ji yí nó ta 'bì wó sósò'ò, tacó wàa, yí 'ví 'de ta wotí bà nìbà yúco ji ndâ 'duù, yí delè 'ví 'de ta wotí bà uu gbí còngò 'vére mì ndâ mbe kù 'vii 'vére míti yúco nó ji ndú.

¹⁰ Tacó ndâ tù-ká-kpò-có, ta gbí có mì ndú wálá, tí ndâ mbe 'vére mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kuu tí. Ndâ mbe le bèrè ndâ i 'vére tí nó kpòlo ma a ndâ mbe zèè có gítí tàkù bà ya gí gbí gázá. ¹¹ Wò 'ví si ndú 'ví njaanga nje ndú lá. Tacó ndâ ña ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe volo 'bá mì ndâ 'duù ta bà nìbà ndâ i nìno mbe 'vii ro 'bá lá nò. Ndú delè kù bàkà ndâ i-nò tí nó ká tacó bà zò-nje ndú cuki. ¹² A 'bí 'duù tí

'dóó òó ndú, delè tí mbe 'dè-kòcò mì ndú tí ndâ 'duù Kèrèti táánò, ká 'dè có éno máa, «Nètè mì ndâ 'duù Kèrèti káa bà 'dè 'véřè cuki. Ndú a ndâ mbe kpó, tí ndâ mbe gàmàtà ta i gbí ndú wálá.»¹³ Có tí nò náa 'duù tí nò 'dè nò a yúcó. À má éno, bařaka mítí ndú, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe mbe tee njembí ndú mítí Mbířì,¹⁴ wàa ndú 'ví je mbí ndú mítí ndâ tà-ká-tà 'véřè mì ndâ Jùdéyà lá, ndú delè 'ví bàkà go ndâ có mì ndâ 'duù tí nó náa bà 'di yúcó me cékélè gbí tú ndú gí nó lá.

¹⁵ Ndâ i 'dáá gí kùřo ndâ 'duù ñinó ta njembí ndú ngbárángà'i kùřo Mbířì nó káa ndâ ngbárángà i, káa ngbárángà i kùřo ndâ 'duù ñinó tí ndâ vóló-volo 'duù mbe tee njembí ndú mítí Mbířì lá nó wálá, tacó muu ndú, ta ndâ kpokèjì bà kořo có mì ndú volo gí. ¹⁶ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò Mbířì ni gí, káa cè ña bà bàkà ndâ i mì ndú dooko gítí bà bàkà i mì ndâ mbe ñò Mbířì ni gí lá. Ndú a ndâ vò 'duù, tí ndâ mbe kpò có, mbe 'vii tí ndâ mbe bàkà tó i lá.

2

Cèe bà ñibà i

¹ Káa à má gítí lo, wò 'ví ni ji ndâ 'duù káa bà kpokèjì mì yúcó. ² 'Dè có ji ndâ kpo 'duù máa, ndú 'ví si tí ndú ji pe lá, ndú 'ví dù tí ndâ mbe kořo có, ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà i á gí tàkò có mì sè njembí nó lá, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Mbířì ta njembí ndú gbaànjé, ta go ndâ 'duù tí ndú, ndú delè 'ví dù me ña ndâ 'duù ñinó tí ndâ nuu-gú-nuu-bè'dè nó lá.

³ Wò delè 'ví 'dè có ji ndâ niù ñinó ta gbí òó ndú mbe yù gí nó, máa, ndú 'ví bàkà i á go i mì ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí kpokèjì mì Mbířì nò. Ndú 'ví dù me tí ndâ mbe tùbà vò kpokèjì ji ndâ 'duù lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe vò nje lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe zèè ngè pe lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe ñibà cèe kpokèjì bà 'vala ndò á 'bá ji ndâ 'duù, ⁴ tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe kpo-gbí-tà-tù ndâ 'viní ñinó mbe kù kpolo gí yaà gí tàkò ndú nó gítí bà zè ndâ 'dakò mì ndú, ta ndâ 'vii mì ndú, ñiki maa. ⁵ Ndú 'ví kpo-gbí-tà-tù ndú tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ niù ñinó mbe ni bà kořo có gí, ta řo ndú mbe me vá lá. Ndú 'ví dù tí ndâ niù mbe zèè 'bá mì ndú. Ndú delè 'ví dù tí ndâ niù ñinó ta 'dè njembí ndú, mbe kù 'di có mì ndâ 'dakò mì ndú nó. 'Dè có ji ndú máa, ndú 'ví ñibà ndâ i tí nò ji ndâ niù, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví go ta 'véřè mítí có mì Mbířì lá.

⁶ Wò delè 'ví kpo-gbí-tà-tù ndâ 'vii-'dakò máa, ndú 'ví tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù ndú lá. ⁷ Wò 'ví dù tí 'duù ñinó náa ndâ 'duù 'ví ñò bà bàkà ndâ tó i 'dáá gí ni a i 'do mì lo. Wò má kù ñibà i ji ndâ 'duù, wò 'ví tùbà tí lo ji ndú tí 'duù ñinó ta bà lê tí lo wálá. À delè 'ví dù gbí kòcò lo a wotí go kòcò gba. ⁸ Wò 'ví 'dè ji ndâ 'duù a ndâ cèe có ta ñi ká gbí ndú, tí ndâ có ñinó náa wotí bà 'visì tende có gí tàkò ndú 'ví dù tí 'bí 'duù wálá. Tacó wàa, ndâ mbe kù jòò gbí có ta ndoo 'ví ñò 'dóó có ñinó náa ndú 'ví kpì tí ta ngbàngà tí ndoo nó lá. ⁹ 'Dè có ji ndâ bòò máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ mbe tí ndú. Ndú delè 'ví bàkà go có ñinó gbí njembí ndâ mbe tí ndú nó ta o 'dáá gí ta kponje mì ndú gítí wálá. ¹⁰ Ndú delè 'ví po ndâ 'bí vící i mì ndâ mbe tí ndú lá.

Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù jáá, tacó wàa, ndâ i tí nò 'dáá náa ndú kù bàkà nò 'ví si ta ndâ 'duù 'ví wu gbí bà ñibà i mì Mbířì tí Mbe 'vala ndoo.

¹¹ Wò ò ni gî, máa, Mbíri túbà nambeè mì wó a i tacó bà 'vala ndá 'duù 'dáá gî. ¹² Mbíri kù bàkà nambeè ji ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'dò kò ndoo míti kpokèji ònó mbe kù ya ta ndoo gí 'dè 'do tí wó tí Mbíri nó lá. Delè tacó wàa, ndoo 'ví dù ta go ndá i tí nó muu to tí nó mbe ya gí gbí có mì wó tí Mbíri lá nó, lá. Mbíri kù bàkà nambeè ji ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'vala ta muu ndoo ngbàrángà'i, tí ndá 'duù jáá kùro wó tí Mbíri ¹³ kù ù ta ndi bà gí líkí'o mì ndoo, náa ndoo kù koṛo có lì míti, tí o bà tù ngba gbolò Mbíri mì ndoo, tí Mbe 'vala ndoo, tí Jézù, tí Bìndi-Mbíri, ¹⁴ mbe si miṛi wó ji ku, tacó bà njaanga miṛi ndoo 'do gbí ndá ṛa ndá vò i 'dáá gî, nò. Yí bàkà ndoo tí ndá ngbàrángà 'duù, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí tí ndá 'dóó 'duù mì yì; delè tacó à 'ví dù tí ndoo káa go bà bàkà tó i cuki.

¹⁵ Kò-kò ta ndá có tí nò ji ndá 'duù. Túbà cèe kpokèji ji ndá 'duù ònó mbe giṛi'o gí nó ta bà do míti ndú ta gúku tí lo wálá, go i mì gba. Wò 'ví si 'bí 'duù gbaanjé 'ví si wò tí 'dé 'duù lá.

3

Bà bàkà ndá i ònó mbe kù koni ndá 'duù

¹ 'Va mbí ndá 'duù mì lo máa, ndú 'ví 'di có mì ndá gba mì ndú, ta ndá kpo 'duù kùro ndú. Ndú ta o 'dáá gî 'ví dù ká léngé-linge kù ù bà bàkà i ònó náa à tí. ² Ndú 'ví 'dè vò có gítí ndá 'duù lá. Ndú delè 'ví dù tí ndá mbe kù kii'bà 'do tí bà 'dèkè mà. Ndú 'ví dù tí ndá 'dè 'duù mbe kù si ndá ṛa ndá 'duù 'dáá gî tí i. ³ Tacó, 'bí o táánò kuu tí náa 'dóó ndoo ta miṛi ndoo a ndá mbe ònóó, tí ndá tù-ká-kpò-có, náa à kù eendi ndoo. Njembí ndoo ta o tí nò ká gítí ndá tende ṛa i mbe níki tí ndoo muu to tí nò. O mì ndoo ta o tí nò ká gítí bà tò kii, gii je bà bàkà ndá i ònó mbe kù mìlisé tí ndá 'bí 'duù nò. Ndá 'duù ta o tí nò kù sogo ndoo. Ndoò delè ta o tí nò kù sogo tí ndoo gbí òkò tí ndoo.

⁴ Káa Mbíri tí Mbe 'vala ndoo nó gii túbà nambeè mì wó, ta tó bà zè ndoo mì wó, ⁵ ta bà 'vala ndoo. Káa yí 'vala ndoo nò me gí tàkò 'bí ṛa tó i náa ndoo bàkà ji yí nò lá; à káa 'dóó bà ò yè ro ndoo mì wó ká si yí 'ví 'vala ndoo, go có mì wó gbí njembí wó. Yí 'vala ndoo ta bà caka tí ndoo ta ngo, mbe kpò gbí ndi bà jò ndoo. Bìndi yí gii bàkà ndoo tí ndá ngú 'duù ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbíri ji ndoo.

⁶ Mbíri je Bèri mì wó ji ndoo tókà'i ta ṛè mì Jézù, tí Bìndi-Mbíri tí Mbe 'vala ndoo. ⁷ Mbíri njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndá 'vii-'bá mbe kù koṛo có lì míti 'válá ònó mbe cee lá nò. ⁸ Ònó a yúco ta kponje á gítí wálá ká nò.

Có gbí njembí ye éno máa, wò 'ví nanaka muu lo míti ndá có tí nò. Tacó wàa, ndá 'duù ònó mbe kù tee njembí ndú míti Mbíri nó 'ví te tí mí gbí muu ndú máa, ndá yí 'ví dù tí ndá mbe bàkà ndá tó i ta i ká gbí ndú tacó tí ndá 'duù ta o 'dáá gî. ⁹ Káa wò 'ví kii'bà 'do tí bà tò ndá kponje ònóó, ta bà 'deke ṛè ndá ká gù lo kpènjàngè'vèè tí i 'vèrè mì ndá Júdeyà. Wò delè 'ví kii'bà 'do tí bà 'dèkè mà ta bà 'dè wo muu ndá có mì Mòze. Tacó nètè mì ndá ṛa có tí nò wálá. I delè gbí ndú wálá. ¹⁰ 'Duù má kù njèè gbí òkò tí ndá mbe ùnje giti Bìndi-Mbíri, wò 'ví ci yí, máa yí rò tíyò 'do tí ṛa i tí nò, yee gbí só. Yí má biya bà 'di có mì lo gí, wò 'ví 'vee bà tí wó káká'i lá. ¹¹ Káa, wò 'ví ò ni éno máa,

ṅa 'duù tí nò a vóló-volo 'duù, tí vò mbe bàkà vò i, mbe le wú mítí mīrì wó ta kpéétí wó gī.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì Títò

¹² Ye kèjì gí bà tuu 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ Àrètémà ta Tìkíkùsù jì wò. 'Duù tí nò náa ye bà tuu yí nò má yee tí lo ngé gí, wò 'ví gí gálà gí bà 'de ye gbí gbata Nìkòpólìsì, tacó ye kù koṛo có bà cì ndâ pì cò'o tí nó kèjì nó a i mí kà. ¹³ Je wotí gítí nó mì ndâ Àpólò ta Zénà tí nó tí mbe kù waa có gbí ngbàngà nò.

¹⁴ Ndâ 'duù mì ndoo 'dáá gí 'ví tala bà bàkà ndâ tó nèté, tacó wàa ndú 'ví 'de ta i tacó bà konì tí ndú, náa 'bí i má gbaaka ndú nò; ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñinó ta i gbí ndú wálá nó, lá.

¹⁵ Ndâ 'duù tí nó náa ze ta ndú kàá nó 'dáá gí 'vee wò ma. 'Dòkò ndi 'vé mì ze á jì ndâ tó nambe ze ñinó mì yo kà mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nò.

Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji FÍLÍMÒNÌ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí 'duù tí nó á kpónó kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta Timàtéyò, tí ná'vindí ndoo, ji wò tí Fílímòni, tí tó ka ze mbe nèté, ² ta ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mí 'bá mì lo nó, ta nàmì ze Áfiyà, ta Àrikipúsù tí ka ze àsikérimì Bìndi-Mbírì ³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò tí yo nìki maa.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí Fílímòni

⁴ Fílímòni, ye ta o 'dáá gí má kù 'deke tí ye ji Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye tacó tí lo, ye delè kù 'dè nìki maa ji Mbírì tacó tí lo, ⁵ tacó ye kù 'di tàwò bà tee njembí lo míti Mbe tí ndoo Jézù, ta tàwò bà zè ndâ 'duù mì Mbírì ta njembí bà zè Mbírì mì lo. ⁶ Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì, máa yí 'ví si bà nì kaà mì lo ta ndâ 'bí ka lo mbe kù ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò 'ví je muu bà nò ndâ tó i tí nó 'dáá gí náa ndoo kù 'de 'do mì wó tí Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'ví nó 'ví ni ji yo túkà'i. ⁷ Cò bà dù njembí lo tí njembí bà zè Mbírì nò peteke tàkòcò ye ngé ndii gí, à delè giì je ji ye a wotí, ná'vindí ye. Tacó wò 'deè njembí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí.

Páwòlò yù nambeè 'do mì Fílímòni tacó tí Ònésimò

⁸ Ye nò ni gí máa, à tí ye a wotí tacó bà 'dè cò ji wò máa, wò bàkà go cò mì ye ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁹ Káa, à kpétí ká éno, ye kpónó kù bàkà me ña nìno lá. Ye kpónó tí Páwòlò, tí kpo 'dakò tí nó á kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó kù 'deke a tí ye ji wò, máa, wò si njembí lo 'ví dù tí njembí bà zè Mbírì. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye ji wò tacó tí 'vii mì ye Ònésimò, náa ye gí tí bu wó si ye kpónó kuu gbí zàà nò. ¹¹ Yí táánò sàà kùro a 'duù nìno ta i gbí wó ji wò wálá nò, káa i gbí wó kpónó me gbolò ji ndâ só ngé ndii gí.

¹² Ye kpónó kù tuu ndi wó ji wò ta njembí ye ká gá'dáá tàkò wó. ¹³ Ye kùtáa bà si yí 'ví dù á mì ze ta yí, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe koni ye bìndi lo á si ye kpónó kuu gbí zàà á muu cò bà ma Banga-Ngú-Có nò. ¹⁴ Káa go bà bàkà éno kùro bà 'di cò 'do gbí nje lo tí ye wálá. Tacó ña nìno bà dù goolá ye kù yòngò wò yóngó-yòngò gítí bà bàkà nambeè ji ye nò. Káa à nìki káa bà bàkà nambeè ji ye mì lo 'do gbí 'dóo cò mì lo gbí njembí lo.

¹⁵ Ndâ-'bí-lá Mbírì táánò njèè gbí òkò tí yo ta Ònésimò ta làmbu o nò ká tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí mì lo ngbé. ¹⁶ Káa yí bà dele me tí i-zógó-zogo káká'i lá. Yí bà dele ndi wó gí mì lo tí kpóló-kpolo ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. À kpétí káa 'dóo ye, Ònésimò kpónó a kpóló-kpolo 'duù mì ye. Káa à má ji wò, yí a 'dóo-'dòò ná'vindí lo, yí delè a ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

¹⁷ À má éno, te wiri míti wó á go bà te wiri mì lo míti ye, náa wò dú má káa ka ye nò. ¹⁸ Káa yí táánò má bàkà a 'bí i mbe nìki lá ta wò, 'bí

i mì lo delè má ká mì lo muu wó, ye bà sì có ndâ i tí nò ji wò á muu wó gî. ¹⁹ A ye tí Páwòlò ká kù cu wáràgà tí nó ji wò ta 'dóó 'bì ye, máa, ye bà sì có ndâ i mì lo náa àá muu wó nó 'dáá gî. Ye delè bà 'vèè gbí nje lo tacó ndâ i ñìnó mì ye muu lo nó wálá. ²⁰ À má éno, ye kpónó kù koṛo có lî a i mítí lo ta rè mì Mbe tí ndoo, ná'vindí ye. Tacó wàa, wò tí mbe kù ɾu ndi Bìndi-Mbíri 'ví je wotí.

²¹ Ye ñò ni gî, máa, wò bà 'di có mì ye gî; ye delè gii ñò ni gî, máa, ye bà 'de ndâ i 'do mì lo me gbolò ndii ndâ i tí nó náa ye yù 'do tí lo gbí wáràgà tí nó nó gî. ²² Kaa tà 'bá wiṛi mì lo ù ta ndi ye, tacó ye kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbíri má ñò bà 'deke tí yo, wàa yí 'ví je nó ji ye nò.

Ndâ ka nèté mì Páwòlò 'vee Filímòni

²³ Èpàfàràsì, tí ka ye, náa ze kpónó kuu gbí zàa muu Bìndi-Mbíri tí Jézù ta yí nó 'vee yo ngé ma. ²⁴ Ndâ ka ye mbe nèté: ñìnó a Mária, gii je Àrìsitàrìkù, gii je Démàsì, gii je Lúka, delè 'vee yo ma. ²⁵ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbíri, 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí yo 'dáá gî.

Wáràgà jì ndá ÌBÌRÁYÒ

Mbírì tuu 'Vii mì wó ta ndá có mì wó

¹ Mbírì gbí ndá ká o dígísèè kù tuu a ndá mbe 'dòkò có mì wó ta ndá có ònínó náa à gbí njembí wó nó jì ndá ká gù ndoo. Yí tuu ndú 'vìlì-'vìlì gbí ndá tende ña kpokèjì. ² Káa gbí ndòngbù o tí nó, tí o mì ndoo náa ndoo kpónó kù 'vala gbí á gí nje o nó, yí tuu a 'dóó 'Vii mì wó tí mbe 'dòkò có gbí nje wó jì ndoo, 'Vii mì wó tí nó náa yí je yí tí mbe zèè ndá i-'bá mì wó 'dáá gí, náa yí táánò je wotí bà suu ndá i 'dáá gí jì yí nò. ³ A 'Vii tí nò mì Mbírì nò ká je cè kózò tí Mbírì teke-tèkè. À delè káa yí ká je tú Mbírì kpíí mítí wó. Ndá i muu to tí nó 'dáá gí, ta ndá i gbírì 'dáá gí kù dù a i 'do gbí có mì wó, tacó à gbí kòcò wó a wotí go kòcò gba. Yí mà gii toṛo ndá vò i mì ndá 'duù muu to tí nó gí, yí gii kì tí wó dèngècè to gbí kù'bì mì gbolò Gba á ngéé gbírì, ⁴ lê náa yí gí tí gbolò 'duù ndii ndá basìlì mì Mbírì 'dáá gí gí nò.

'Vii-mì-Mbírì a gbolò 'duù ndii ndá basìlì mì Mbírì gí

⁵ Tacó Mbírì jé ta 'bí rì gbaànjé 'dè có jì basìlì mì wó ngàyi, máa, «Wó a 'vii mì ye, ye wúnó gí tí bu lo gí?»

Yí delè je ta gbée rì 'dè có jì 'bí basìlì mì wó gbaànjé éno máa, yì tí Mbírì bà dù tí bu wó, wàa yí 'ví dù tí 'vii mì yì nò lá.

⁶ Káa, ta o tí nó náa Mbírì táánò kù tuu tí ta 'Vii-kírì mì wó gí muu to tí nó nó, kòcò Mbírì gí tàkò wó éno máa, «Yo tí ndá basìlì mì ye tí Mbírì 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

⁷ Bìndi kòcò Mbírì gítí ndá basìlì mì wó tí Mbírì éno máa, yì tí Mbírì bàkà ndá tú mì yì tí pípìrì, bìndi yì gii bà bàkà ndá bòò mì yì tí ngba wu.

⁸ Káa Mbírì gii 'dè có gítí 'Vii mì wó éno máa, «Jàlàmbà mì lo, «Ákoo Mbírì», bà dù tí ká.

Wò bà cu mù-kóró-gba mì lo co ká tí kpokèjì ònínó jáá nò.

⁹ Wò bà zogo 'bá mì lo ta bà waa có mítí ndá 'duù mì lo ta yúco.

Wò a mbe co ta ndá 'duù tí jáá kpokèjì;

go bà co tí lókó-loko kpokèjì tí lo wálá.

Ñínó a gbí nderè có tí nó náa Mbírì tí nó, tí Mbírì mì lo nó,

le tí ta bèrè jì wò ta pétékè tàkòcò wó

á kùṛo ndá ka lo nó ká nò.

¹⁰ A wò táánò ká sè rẹngbó to tí nó ta 'bì lo.

À delè ká wò ká suu ndá i tàrì ta 'bì lo.

¹¹ Ndá to ta tàrì bà cee gí,

káa wò bà cee wálá.

Ndá to ta tàrì bà me ká go bà me ká mì bongo gí,

káa wò bà me ká wálá.

Ndá to ta tàrì bà yaka go bà yaka bongo nó gí,

káa wò bà dù tí ká.

¹² Wò bà paṛaka ndá to ta tàrì go bà paṛaka zì bongo 'va gí 'dè;

áá bà 'visì ndú go bà 'visì bongo.

Káa wò bà dù cóó-cóó ká tí wò tí nò kuu nò dúú bà ya tí ;

wò bà zò to wálá.»

13 Mbířì jé 'dè có jì 'bí basìlì mì wó gbaànjé éno máa,

«Kí tí lo to gbí kù'bí mì ye,

wàa ye 'ví bàkà ndâ mbe kù sogo wò tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,»
nò lá.

14 À má ènò, ndâ basìlì mì Mbířì a ndâ yè? Ndâ basìlì mì Mbířì a ndâ lílì mbe kù bàkà nèté mì Mbířì, náa Mbířì kù tuu ndú gí bà konì ndâ 'duù tí nó kèjì gí bà 'de 'válá nò.

2

Gbolò 'válá

1 À má ènò, ndoo kpolo tí yúco tí nó náa ndoo 'di nó kácá-kácá. Ndoos má kpolo tí ndoo lá, ndoo bà soloko 'do tí gí. 2 Tacó có tí nó náa Mbířì dígíséé tuu ta basìlì mì wó jì Mòze, máa yí 'dòkò jì ndâ ká gù ndoo nó, má dú káa yúco, náa ndâ mbe biya bà 'di gí 'de mbèlè tàkò bà kù tù bà 'di có mì ndú lá gí, 3 ndoo bà ndo 'do gbí mbèlè bà biya bà 'di gbolò có tí nò, tí có mbe je 'válá jì ndoo nò, co tí kpokèjì ngàyi? Kpédélé mbe 'dè có tí nò jì ndâ 'duù gbí o mì ndoo a Mbe tí ndoo tí Jézù, bìndì ndâ 'duù ñinó mbe 'di 'dò gbí nje wó nó gù 'dòkò ndí jì ndoo. 4 Mbířì delè gù túbà có tí nó náa ndâ mbe 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo 'dòkò jì ndoo nò tí yúco ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i ñinó náa bà 'dè có gítì ndú kpò nje ndâ 'duù gí nó, ta bà bàkà ndâ seřé, ta bà je Bèřì mì wó tí Mbířì tí i-nambeè jì ndâ 'duù go có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbířì.

Mbe tè kùřo ndâ 'duù gí gbí 'válá

5 Tacó Mbířì táánò bàkà me ndâ basìlì mì wó tí ndâ mbe zogo to tí nó kèjì, náa ndoo kù 'dè có gítì nó, lá.

6 Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì ènò máa,

«Áá Mbířì, 'duù tà a yè wàa wó 'ví je ta mbí lo mítí wó?

7 Wò táánò je wotí jì 'duù gàà gí tàkò ndâ basìlì mì lò ta làmbu o.

Wò táánò bàkà yí tí gba ngbèzèè.

Wò gù te duù mítí wó.

8 Wò gù bàkà yí tí gba mì ndâ i 'dáá gí.»

Mbířì bàkà 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí, yí mò 'bí i gbaànjé gí ndii máa 'duù me gba mì ñinó lá nò lá. Káa ndoo ñò bà dù 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí á go có tí nó kálásè. 9 I ñinó náa ndoo ñò nó a bà bàkà Jézù mì Mbířì tí lúkúfà 'duù co tí ndâ basìlì gí ta làmbu o gàà éno. Tacó wàa yí 'ví cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí á 'do gbí nambeè mì Mbířì. À kpónó le bèřé á jì yí ngbèzèè, à delè kù te duù mítí wó, 'do gbí có bà kònò sé'ì mì wó, ta bà cì yí.

10 À dú nò a yí. Tacó wàa Jézù tí 'duù tí nó náa Mbířì suu ndâ i muu to tí nó 'dáá gí tacó tí wó, náa ndâ i delè 'dáá gí kù dù muu to tí nó ta rẹ wó nó, 'ví dù tí kpédélé 'duù mbe kònò sé'ì tacó bà gí ta ndâ 'duù gí gbí ngba'o. 11 Rẹngbó 'duù tí nó tí 'Duù mì Mbířì nó, ta rẹngbó ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ 'duù mì Mbířì nó, ká gbaànjé. Tacó ènò, nò řo wó gítì bà nì «ná'vindí» mítí ndú wálá. 12 Yí kù 'dè có jì Mbířì éno máa,

«Ye bà kò-kò ta rẹ lo jì ndâ ná'vindí ye.

Ye bà ùlù wò mí kùřo ndú ta o tí nó náa ndú má kílì gí,» nò.

13 'Bí có mì wó káká'ì éno máa,

«Ye bà koṛo có lli mítí Mbíṛì.»

Bìndi 'bí kòcò wó máa,

«Ìjìnó a ye ká kuu nô;

ṛìnó a ze ta ndâ 'vii tí nó náa Mbíṛì kaa ndú jì ye nó ká kuu nô.»

¹⁴ Ndâ 'vii tí nó mî Mbíṛì náa yí kaa ndú jì Jézù nó 'dáá gî a ndâ 'duù ta mbelè gbí dîi ndú. Tacó ènò, Jézù gîi je gbèe ṛa tú ndú nò, tacó wàa yì 'ví dù tí 'duù go ndú. Yí bàkà ènò, tacó wàa yì mà cì gî, yì 'ví mò ta Gba-vò-i tí gba mî ku 'do pí jàlambà gî nje seè. ¹⁵ Wàa yì 'ví 'vala tí ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gî náa gúku kù da 'bò mítí kò ndú gî nô. ¹⁶ Tacó nètè mî wó táánò me ta ndâ basìlì mî Mbíṛì lá, nètè mî wó a i ta ndâ 'vii-gù Àbìráámò. ¹⁷ Tacó ènò, Mbíṛì gîi bàkà yí go ndâ ná'vindí wó teke-tèkè. Tacó wàa, yì 'ví dù tí 'duù mbe ṛò yè ṛo ndú, delè tí gbolò bu-Mbíṛì mî ndâ mbe kù bàkà nètè mî Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé. Tacó wàa, Mbíṛì 'ví je tí ta à-cee-gî gítí ndâ vò i mî ndú. ¹⁸ Tacó yí táánò ta mīṛi wó ṛò sé bà tala yí mî Gba-vò-i gî. Tacó ènò, wotí bà konì ndâ 'duù ṛìnó náa Gba-vò-i kpónó kù tala ndú nó kuu tí wó.

3

Jézù a gbolò duù ndii Mòze gî

¹ À má gó ènò, yo tí ndâ ná'vindí ye, tí ndâ 'duù mî Mbíṛì náa yí kaa yo mò gî mî wó tí Mbíṛì gî nó, 'ví koṛo có gítí Jézù tí tú mî Mbíṛì, delè tí Kùro ndâ bu-Mbíṛì mî yúco tí nó náa ndoo kù ùnje á gítí nô. ² Yí tí Jézù táánò bàkà nètè mî Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé ká go i mî Mòze tí mbe bàkà nètè mî Mbíṛì dígísèè ta njembí wó gbaànjé. ³ Káa à te duù mítí Jézù ndii Mòze gî, á go ṛìnó náa ndâ 'duù kù te ta duù mítí mbe gèè 'bá ndii 'bá tí nó náa yí gèè nó gî nô. ⁴ À bì ndâ 'bá 'dáá gî a 'bì 'duù, káa a Mbíṛì ká suu ndâ i 'dáá gî. ⁵ Káa Mòze táánò bàkà nètè mî Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé gbí òkò tí ndâ 'duù mî Mbíṛì tí ndâ Ìzìriyèlì 'dáá gî, á go bòò mî Mbíṛì mbe kù 'dè yúco gítí ndâ i ṛìnó náa Mbíṛì kèjì gî bà bàkà ndú nô. ⁶ Káa Jézù tí Bìndi-Mbíṛì táánò bàkà nètè 'bá mî Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé á go njembí 'Vii mî Bu wó. Káa ndoo a ndâ 'vii mî Mbíṛì, náa ndoo má cì gúku lá nò. Ndoò delè má kì nô gítí i tí nó náa ndoo kù koṛo có lli mítí nó lá nò.

Bàndò bà wotí tacó tí ndâ 'duù mî Mbíṛì

⁷ Tacó ènò, kòcò Bèri-mî-Mbíṛì éno máa,

«Yo wúnó má 'di kòcò Mbíṛì,

⁸ yo 'ví bàkà ngbútù á go i mî ndâ 'duù tí nó dígísèè

mbe volo mítí Mbíṛì ta o bà tala ndú mî wó,

si ndú gbí kángáá nga ngoò nó lá.

⁹ Ndâ ká gù yo dígísèè tala bà ṛò wotí mî ye,

káa ndú ṛò ta ndoò zì'duù-só gî.

¹⁰ Tacó ènò, tàkòcò ye táánò gîi kpolo gítí ndâ 'duù tí nó.

Bìndi ye gîi 'dè có éno máa,

«Ndâ có gbí njembí ndú 'dáá ká tende.

Ndú ta o 'dáá gî kù co me tí kpokèjì mî ye lá.»

¹¹ Káa ye tí Mbíṛì gîi be tí ye ta kpo tàkòcò éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo ye wálá.» »

¹² Yo kpolo tí yo, ndâ ná 'vindirí ye, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò yo 'ví dù ta vò njembí wó, tí ña vò njembí ñinó mbe si yí 'ví njèè gbí òkò tí ndú ta wu Mbíri nó lá. ¹³ Yo koni tí yo gbí òkò tí yo ta ri 'dáá gí. Yo 'ví ni «taàbé» gítí bà koni tí yo gbí òkò tí yo lá, tacó wàa, njembí yo 'ví gbí kàángbá gítí Mbíri 'do gbí tirí m̀i vò i lá. ¹⁴ Tacó ndoo 'dáá gí a ndâ ka Bìndi-Mbíri, náa ndoo má zèè kpédélé có tí nó náa ndoo táánò ùnje gítí nó tí kpoè yee tí o ku m̀i ndoo gí nò.

¹⁵ À cu mí gbí wáràgà m̀i Mbíri éno máa,
«Yo má 'di kòcò Mbíri wúnó
yo 'ví bàkà ngbútù á go i m̀i ndâ 'duù tí nó mbe kpoè có m̀i Mbíri
dígisèé nó, lá.»

¹⁶ A ndâ 'di dígisèé ká 'di kòcò Mbíri káa ndú gii kpoè tí mítí wó ta ngbútù gí nó? À dígisèé me ndâ Ìziriyéli tí nó náa Mòze kaa ndú 'do Mási ri nó lá. ¹⁷ Káa tàkòcò Mbíri dígisèé kpolo a i gítí ndâ 'di ta ndoo zi 'duù-só nó? À kpolo me gítí ndâ mbe bàkà vò i tí nó mbe ci-ciki ta ndi gbí kángáá nga ngoè nó lá? ¹⁸ Káa Mbíri dígisèé be tí wó nó a i ji ndâ 'di, éno máa, ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á m̀i bàndò bà tèwo yì wálá nó? Yí be tí wó me ji ndâ mbe kpoè có lá? ¹⁹ À má éno, ndoo kpónó ñò ni gí, máa, bà yee tí bàndò bà tèwo ndú dígisèé kpoè ndú gí tacó ndú tee njembí ndú mítí Mbíri lá.

4

¹ À má éno, ndoo kpolo tí ndoo, tacó bà cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ ká gù ndoo gítí bà ya ndú gítí bàndò bà tèwo ndú nó cee lá. Káa ndoo má kpolo tí ndoo lá, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo bà bè gbí bà yee tí bàndò tí nó gí. Tacó Mbíri wúnò bà 'vee gbí nje ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí yo mbe yee tí bàndò tí nó lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ² Ndoò táánò 'di Banga-Ngú-Có go ñin di ndú, káa ndú 'de i gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ndú 'di nó lá, tacó có tí nó 'de njembí ndú me tí njembí ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nó lá. ³ A ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó ká yee tí bàndò bà wotí tí nó náa Mbíri dígisèé ci ndâ ká gù ndoo gítí nó. Tacó kòcò Mbíri éno máa,
«Ye be tí ye ta kpo-tàkòcò gí éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo m̀i ye gbaànjé wálá.»
Mbíri 'dè có tí nó si yí cee ta nètè bà suu ndâ i m̀i wó sàà gí. ⁴ Tacó à cu có gítí bà vò-nje só sili m̀i gbí wáràgà m̀i Mbíri éno máa,
«Mbíri gii tèwo wó ta bà vò-nje só sili 'do tí ndâ nètè m̀i wó 'dáá gí.»

⁵ À gii cu 'bí káká'i éno máa, Mbíri máa,
«Ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mítí bàndò bà tèwo m̀i ye wálá.»
⁶ 'Bí có kpónó a ñinó máa, ndâ 'bí 'duù 'ví yee tí bàndò bà tèwo tí nó m̀i Mbíri nó, lê náa ndâ kpédélé 'duù tí nó táánò mbe 'di Banga-Ngú-Có nó yee ká lá tacó ndú táánò biya bà 'di có m̀i Mbíri gí nò. ⁷ Tacó éno, Mbíri gii ci cí gítí 'bí o náa yí gii gbí ẹ̀ o tí nó tí «Wúnó.» Bìndi yí gii tuu Dàvidè, tí gbolò gba m̀i ndâ Jùdéya, ta kòndi o bìndi có tí nó, ta gbèe ndi có tí nó, máa,

«Yo Wúnó má 'di kòcò wó,
yo 'ví bàkà ngbútù lá.»

⁸ Tacó Jósuwà táánò má tè kùro ndâ Ìziriyéli yee tí bàndò bà tèwo tí nó náa Mbíri táánò ci ndú gítí nó gí, Mbíri táánò bà ci ndi 'bí ngú

o ji ndú wálá. ⁹ À má ènò, bàndò bà wotí mì Mbírì náa yí kù kpòlo tí tacó tí ndá 'duù mì wó nó kuu tí. Bàndò tí nò a rì tí nó tí rì bà wotí Mbírì á bindi bà suu ndá i mì wó nò. ¹⁰ Tacó 'duù ñinó mbe ya gí bà tèwo wó á mì ndú ta Mbírì gí nó a 'duù ñinó mbe cee ta nèté mì wó gí nò. Tacó Mbírì táánò tèwo wó si yí cee ta nèté mì wó gí.

¹¹ À má ènò, ndoo te kpo muu, tacó wàa ndoo 'ví yee tí bàndò bà tèwo ndoo. Ndoos te kpo muu tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo 'ví gboo mí ndii ta ngbútù, á go ñindi ndá ká gù ndoo dígísèé nó, lá. ¹² Tacó có mì Mbírì a wu có, tí có ñinó ta wu jé 'dèè 'do tí lá, mbe kù cu 'duù tí bà 'deeke 'bilì wó ngéé gí gbí òkò ndá 'bilì á tà'i kà ndii zi nje sizò gí. Có mì Mbírì a có ñinó mbe nò 'bè gbí òkò tí ndá yúco ta 'vèrè ngéé gbí njembí 'duù tà'i kà ni gí. ¹³ 'Bí i ñinó náa à suu yí sùú-suu nó mbe ni bà nguù tí wó 'do tí Mbírì gí nò wálá. Mbírì nò ndá i gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Ndá i 'dáá gí kù gbaa tí ndú mí gbí ngbàa rì á mí kùro wó tí Mbírì tí nó náa ndoo 'ví yù gbí ndá i tí nó náa ndoo bàkà nó 'dáá gí nò.

Jézù tí gbolò Kùro ndá bu-Mbírì

¹⁴ À má ènò, ndoo tee njembí ndoo mítí Mbírì tí kpoò, lè náa gbolò bu-Mbírì mì ndoo tí Jézù, tí 'Vii-mi-Mbírì, bà ba gbí pípiri ya gí gbírì gí nò. ¹⁵ Tacó gbolò bu-Mbírì mì ndoo tí Jézù me 'duù ñinó mbe kù si tàmuu ndoo ji Gba-vò-i ta o tí nó náa Gba-vò-i má kù paa ta bà a tàmuu ndoo gítí bà bàkà vò i nó lá, tacó Gba-vò-i táánò paa ta yí á go bà paa ta ndoo mì wó kpónó nó gí, káa yí giù kpò nje Gba-vò-i gí.

¹⁶ À má ènò, ndoo cì gúku gítí bà yèè ndi ndoo dè gí rẹgbà jàlàmbà mì Mbírì lá. Ndoos yèè ndi ndoo dè gítí, tacó wàa yí 'ví nò ta yè ọ ndoo. À delè má gí gítí o mì bà koni tí, yí 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo.

5

¹ Áá táánò kù cu 'bì mítí 'duù, bindi áá giù bàkà yí tí Kùro ndá bu-Mbírì, mbe dù kù bàkà i-Mbírì ta rẹ mì ndá 'duù 'do ká gbí òkò tí yo. Nèté mì 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndá bu-Mbírì nò a bà ci ndá i-'bì ndá 'duù, ta bà waa mbelè tacó bà sì muu ndá vò i mì ndá 'duù.

² À má ènò, 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndá bu-Mbírì nò 'ví 'vala ta ndá 'duù ñinó mbe 'di gbí-o lá, giù je ndá 'duù ñinó mbe gírì'o gí nó, ta pétékè có, tacó yí tí bu-Mbírì delè káa 'duù ñinó ta ndá 'dóó vò i ñindi wó delè kuu kapí wó. ³ Tacó ènò, kózò tí wó tí Kùro ndá bu-Mbírì 'ví waa mbelè tacó bà sì muu ndá 'dóó vò i ñindi wó, delè tacó ndá vò i mì ndá 'duù. ⁴ 'Duù bàkà tí wó tí Kùro ndá bu-Mbírì ta kpéetí wó lá. A Mbírì ká kù cu 'bì wó mítí 'duù, máa yí dù tí Kùro ndá bu-Mbírì, á go bà cu 'bì wó mítí Àrónì, máa yí dù tí Kùro ndá bu-Mbírì dígísèé nò.

⁵ À kpéetí káa Bindi-Mbírì, áá táánò me káa yí ká ki tí wó pí jàlàmbà 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó ta kpéetí wó éno máa, yì a Kùro ndá bu-Mbírì nò, lá, a 'duù tí nó mbe 'dè có ji yí éno máa,

«Wò a 'Vii mì ye, ye wúnò gí tí Bu lo gí.»

⁶ 'Bí kòcò 'duù tí nó ji yí káká'i éno máa,

«Wò bà dù tí bu-Mbírì dúú bà ya tí á go ñindi Mèlèkizédèkì.»

⁷ Si Jézù táánò kù 'vala muu to tí nó, nó, yì giù 'deke tí wó ta ngo-ọ tà ọ wó ta kòcò wó ngéé gí yaà á ji Mbírì, tí 'Duù tí nó ta wotí bà 'vala yí 'do 'bì ku a kuu tí wó nò. Káa Mbírì giù nò yè ọ wó, tacó yí táánò

a mbe si Mbíri tí i. ⁸ Yí kpétí káa 'Viì mì Mbíri, bà kònò sé'i giì je muu ji yí tacó bà dù tí mbe 'di có gí. ⁹ Mbíri mà giì yù yí ngbóó gí, yí giì dù tí rẹngbó 'valá ji ndâ mbe kù 'di có mì wó, ¹⁰ tacó Mbíri giì bàkà yí tí bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì.

Yo 'ví ne 'do tí kpokèjì mì Mbíri lá

¹¹ Ndâ có mì ze me mbè tacó bà 'dè gítí có bà dù Bindi-Mbíri tí Kùro ndâ bu-Mbíri á go ñindi Mèlèkizédèkì nò kuu mì ze, káa bà 'dè gbí ndú mì ze ji yo kpóló-kpolo, tacó bà ya có gí gbí muu yo kpóló-kpolo. ¹² Tacó a yo kùtáá ká bà dù tí ndâ mbe nìbà i ji ndâ 'duù, káa à giì dù ndí a yo kpónó ká kù giì pà 'duù, wàa yí 'ví 'bità bà nìbà có mì Mbíri ji yo á 'do rẹngbó káká'i. À tí yo a go bà no kí, go bà zò i tí yo wálá. ¹³ Tacó 'duù ñinó mbe kù no kí nó ñò kpokèjì gítí bà dù jáá kùro Mbíri ni lá, tacó yí a dó 'viì. ¹⁴ À kù zò i a ndâ 'duù ñinó mbe kù tí bà zò i gí, tí ndâ 'duù ñinó mbe kù 'viiki gbí có tacó bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ tó i, ta vò i nò.

6

¹ À má ènò, ndoo kpónó 'ví kojo có go i mì ndâ 'duù ñinó náa gbí diì ndú yù gí nò. Ndo si bà dù kù 'viiki káa gbí ndâ kpédélé có tí nó náa áá táánò nìbà ndú ji ndoo gítí Bindi-Mbíri nó mí to. Ndâ có tí nó náa áá táánò nìbà ndú ji ndoo éno máa, ndoo 'visi muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ i ñinó mbe kù ya ta ndoo gí nje ku nó gí, wàa ndoo 'ví tee njembí ndoo mítí Mbíri; ² ta có gítí bà caka tí, ta bà je wotí, giì je có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ta có gítí ndongbú bà waa có ngbé lá nò. ³ Ndo bà kojo có go i mì ndâ 'duù ñinó náa gbí diì ndú yù gí nó gí, náa Mbíri má ùnje gí nò.

⁴ Káa à má gítí ndâ 'duù tí nó náa ro ndú táánò njaanga gí, ndâ 'duù tí nó mbe tala líkí i-nambeè tí nó mbe gí 'do mì Mbíri nó gí, ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri je wotí ji ndú gí, ⁵ ndâ 'duù tí nó mbe ñò tó i mì có mì Mbíri ni gí, ndú delè giì ñò ndâ wotí bìnidi ku ni gí nó, ⁶ ndâ ña ndâ 'duù tí nó má caka 'bì ndú 'do gbí ndâ i tí nó jée gí, bà 'visi muu ndú ndí gítí bà co tí kpokèjì mì Mbíri káká'i a cèe «pàrà-ngùù-kpò-diigba.» Wotí mì ndú gítí bà dele ndi ndú gí gítí kpokèjì mì Mbíri káká'i wálá, lê náa ndú ùnje gítí bà gbí 'Viì-mì-Mbíri mítí njèèkpè mù gí, ndú delè giì ùnje gítí bà ñonoko yí mí kùro ndâ 'duù gí nò. ⁷ Tacó to mbe njù ngo mù tí nó mbe kù nì mítí, bìnidi ndâ ña tí nó náa ndâ 'duù ji mítí nó giì bàkà ji ndú gí nó, a to ñinó náa Mbíri cù 'dè ngo cù wó mítí gí. ⁸ Káa to ñinó mbe kù kù ndâ bè kperè ta zibàmù nó, a to mbe dooko ta bà ì njà mítí mì Mbíri gí. Ndongbú ká tacó bà ji ta ña to tí nó delè káa wu.

⁹ Ze kpétí má 'dè ká ènò, bà ñindi yo kpòò káa bà tó, ndâ tó 'duù mì ze. Gúku gbí njembí ze gítí yo wálá; yo a ndâ 'duù mì 'valá. ¹⁰ Tacó Mbíri me mbe 'boo 'duù, wàa yí 'ví neke tí ta ro wó 'do tí bà zeke ndâ tó nètè mì yo, ta tó bà zè tí tí nó náa yo táánò zè ta ndâ 'duù mì wó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí ta rẹ wó nó lá. ¹¹ Káa có ñinó kpónó gbaanjé gbí njembí ze nó éno máa, yo 'dáá gí 'ví bàkà nètè ta go nètè tí nó tí yo yee tí ndongbú o tí nó náa yo 'de i tí nó náa yo kù kojo có lì mítí nó gí. ¹² Yo dù tí ndâ mbe kpò lá, yo mèlè bìnidi ndâ 'duù tí

nó mbe 'de i tí nó náa Mbíri táánò ci ndâ 'duù gítí nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí Mbíri, gii je bà dù ndú tí ndâ mbe kpacà nò.

Yâ-cí-ci mì Mbíri kpili lá

¹³ Ta o tí nó náa Mbíri táánò kù ci tí ta Àbiráámò nó, yí ta o tí nó be káa 'dóó tí wó tí Mbíri ji Àbiráámò, tacó 'bí 'duù mbe me gbolò ndii yí tí Mbíri gí tacó wàa yí 'ví be ta tí 'duù tí nó ji Àbiráámò nò wálá. ¹⁴ Tacó éno, yí gii be tí wó ji Àbiráámò éno máa, «Ye bà cù 'dé ngo cù mítí lo ta njembí ye gbaànjé ta bà je ndâ 'viì ji wò me mbè.» ¹⁵ Àbiráámò táánò gii dù kpécè kù ù ndi i tàkò cí tí nó náa Mbíri ci ta yí nó, yee tí o tí nó náa yí gii 'de gí. ¹⁶ Ndâ 'duù kù be tí ndú a i ta rẹ 'duù ñinó tí kpóló-kpolo 'duù mì ndú nò. Có má gbí òkò tí ndâ 'duù, à kù ñò yúco a i 'do tí bà be tí ndú. ¹⁷ Á má éno, tacó go bà je kponje 'do nje ndâ 'duù tí nó náa Mbíri dígíséé ci ndú máa yí jé 'visì muu yí lá nó, mà gii gí gítí Mbíri gí, yí gii be tí wó ji ndú. ¹⁸ Yí bàkà éno, tacó wàa à 'ví dù kuu tí a ndâ i sòsò'ò, náa bà 'visì ndú a cèè «pàrà-ngùù-kpò-diigba», tacó wàa ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe fa ngèlè vò i gí gí mì yí nó 'ví 'de ta wotí gítí bà koṛo có lì mítí cí tí nó náa yí ci ta ndoo nò. ¹⁹ I tí nó náa ndoo kù koṛo có lì mítí nó ká kù si lílì ndoo 'ví dù tí ndoo. Ñinò a i ñinó mbe ya ngéé gí kapí ngbùngbù á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri, ²⁰ gítí bàndò tí nó náa Jézù ya gítí tí kpédélé 'duù tacó tí ndoo nò. Jézù ya gí mì Mbíri á kapí ngbùngbù tà'i 'bá-Mbíri tacó yí gí tí Kùro ndâ bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì dúú bà ya tí gí.

7

Bu-Mbíri tí nó tí Mèlèkizédèkì nò

¹ Mèlèkizédèkì tí nó tí gbolò gba Sàlémì, delè tí bu-Mbíri tí nó tí mbe kù bàkà i ji Mbíri tí nó mbe kù dù ngéé gbíri nó táánò gii ya gí kùro Àbiráámò ta o bà dele ndi Àbiráámò 'do bà mìi ndâ kpo-kpò gba gbí gó. Ndú mà gii 'de tí ndú gí, Mèlèkizédèkì gii cù 'dé ngo cù wó mítí Àbiráámò.

² Bindi Àbiráámò gii ruka bà i mì Mbíri 'do tí ndâ ña i tí nó náa yí zèè 'do gbí gó nó gbaànjé-gbaànjé 'daá gí, bindi yí gii kaa ji Mèlèkizédèkì. Kpédélé gbí rẹ tí nó tí Mèlèkizédèkì nó éno máa, yí a gbolò gba ñinó mbe kù co ká tí jáá kpokèji mì Mbíri. Gbí ñinó tí Mèlèkizédèkì tí gbolò gba Sàlémì nó éno máa, Mèlèkizédèkì a gba mbe kù zogo ndâ 'duù mì wó ta 'dé njembí wó. ³ Mèlèkizédèkì a 'duù ñinó náa à 'di tà-ká-tà gítí bu wó lá, à 'di tà-ká-tà gítí nawu wó lá, à delè 'di tà-ká-tà gítí ndâ ká gù wó lá. Rẹngbó wó wálá, ndòngbú wó delè wálá, káa yí kù dù tí bu-Mbíri go 'Viì-mì-Mbíri nó ká dúú bà ya tí.

⁴ 'Dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì nó táánò bà dù me 'dé gba lá, lê náa a Àbiráámò tí rẹngbó ndâ Ìzìrìyélì 'daá gí táánò ká gò i-Mbíri á ji yí gí nó. ⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze éno máa, ndâ 'viì-gù Lévi tí ndâ bu-Mbíri 'ví gò i 'do mì ndâ ná'vindí ndú, náa ndú káa ndâ 'viì-gù Àbiráámò go ndú. ⁶ Káa 'dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì náa rẹngbó wó 'do me tí Àbiráámò lá nó táánò gò i a i 'do mì Àbiráámò. Bindi yí gii cù 'dé ngo cù wó mítí Àbiráámò tí 'duù tí nó náa Mbíri táánò ci yí nó. ⁷ Có ñinó ta kponje á gítí ngéé gí wálá nó a ñinó máa, a kpo 'duù ká kù cù 'dé ngo cù wó mítí ndâ 'viì tàkò wó. ⁸ 'Bí có mbe gii dù káká'i a

ṅinó máa, ndâ bu-Mbíri tí nó mbe kù gò i 'do mì ndâ 'duù nó, a ndâ 'duù náa à jò ndú ji ku nô. Káa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mèlèkizédèkì kù 'vala ká dúú bà ya tí. ⁹ Lévi tí Ẹngbó ndâ bu-Mbíri tí nó náa ndâ Ìziriyèlì táánò kù gò i ji yí nó, táánò gò i ji Mèlèkizédèkì gî. Yí kpèti má gò ta 'bì wó lá, i tí nó náa Àbiráámò tí mbe jò ṅa ndâ Ìziriyèlì táánò gò ji Mèlèkizédèkì si a jò yí tí Lévi lá nó si muu ndâ 'vii gbí yì wó tí Àbiráámò 'daá gî dúú kù ya tí. ¹⁰ Tacó pàrà wó tí Lévi táánò ta o bà 'de tí ndâ gù wó Àbiráámò ta Mèlèkizédèkì nò kuu gbí kongoò gù wó Àbiráámò.

¹¹ Mbíri táánò lè má bàkà ndâ Ìziriyèlì tí ndâ 'duù ṅinó ta bà lè tí ndú wálá nó a i 'do gbí có mì ndâ bu-Mbíri, tí ndâ 'vii kòtí Lévi, tacó ṅinó táánò a Ẹngbó bà tuu Mòze mì Mbíri ta ndâ có mì wó tí Mbíri ji ndâ Ìziriyèlì ká nò, gbí nderè bà bàkà ndâ 'bí ngú bu-Mbíri ṅinó á tí ndâ kòtí Mèlèkizédèkì si ndâ kòtí Àrónì nó mí to 'ví dù a yè? ¹² Tacó à má 'visi ṅa ndâ bu-Mbíri gî, à delè 'ví 'visi ndâ có mì Mòze gî. ¹³ Tacó ṅa Mbe tí ndoo, tí 'Duù tí nó náa à kù 'dè ndâ có tí nó gítí wó nó, tende. 'Bí 'duù gbaàn'jé 'do njekèjì mì ndú mbe dù tí bu-Mbíri jé táánò wálá. ¹⁴ Tacó ndâ 'duù 'daá gî nò ni ngbáràngà'i gî máa, Mbe tí ndoo táánò a 'Vii kòtí Júdáa. Káa Mòze táánò 'dè có ta Ẹ bà dù 'bí 'duù tí bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndâ 'vii kòtí Júdáa jé lá.

'Bí bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì

¹⁵ 'Bí có ta kponje gítí wálá a ṅinó máa, 'bí ngú bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì kpónó 'vanda gí gbí ngba'o gî. ¹⁶ Ngú bu-Mbíri tí nó 'vanda me 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó ta Ẹngbó ndú 'do tí ndâ bu-Mbíri á go có mì Mòze nó lá. Yí gí tí bu-Mbíri ta wotí mì 'válá tí nó mbe cee lá nô. ¹⁷ Tacó à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Wò bà dù tí bu-Mbíri dúú bà ya tí,
á go i mì Mèlèkizédèkì.»

¹⁸ Tacó à kpónó mò ká có tí nó táánò mì Mòze nó gí nje seè gî, tacó wotí kpónó cee 'do tí có tí nó gî, delè tacó gbí có tí nó kpónó bàkà nèté ta ndâ 'duù lá. ¹⁹ Có mì Mòze lè má cee bà lè tí 'duù lá, 'bí cèe có mbe si ndoo 'ví koro có gí kuro mbe zèè bàndò bìndi có mì Mòze kpónó gî gî. Có tí nó a có mbe yèè ndoo dè gítí Mbíri.

²⁰ 'Bí có a có bà see tí Mbíri. Mbíri táánò jé see tí wó ta o bà bàkà ndâ bu-Mbíri ṅinó kuro nó lá. ²¹ Káa ta o tí nó náa yí kù giì bàkà ta Jézù tí bu-Mbíri nó, Mbíri giì see tí wó ji yí éno máa,

«Mbíri see tí wó gî,
yí jé gítí bà 'visi muu wó wálá.

«Wò bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí .»

²² A bà see tí Mbíri nò ká bàkà Jézù tí mbe 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri gbí bà n'jù mùkà tí nó náa Mbíri n'jù ta ndâ 'duù mbe n'kì ndii ṅinó kuro nó gí nô.

²³ Muu ndâ bu-Mbíri tí nó táánò kuro nó me mbe tacó ndú táánò a ndâ 'duù náa ku si ndú 'ví dù á nje nèté mì ndú lá. ²⁴ Káa Jézù bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí, tacó yí kù 'vala ká dúú bà ya tí. ²⁵ À má éno, wotí kuu tí wó tacó bà 'vala ndâ 'duù ṅinó 'daá gî mbe yèè ndi

ndú dē gí rẹgbà tí Mbírì m̀ì wó nò, lē náa yí kù 'vala ká dúú bà ya tí tacó bà 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndú nò.

²⁶ À 'vii ta ndoo éno máa, 'duù tí nó tí Kùro ndâ bu-Mbírì m̀ì ndoo nó 'ví dù tí 'duù ñinó náa Mbírì kaa yí mò gí m̀ì wó tí Mbírì gí nò, tí yè ta vò i m̀ì wó wálá. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta ngbàrangà njembí wó, náa ndâ mbe kù bèè ro Mbírì e zì ndú mítí wó lá, náa Mbírì te yí ya tí ngéé gí yaà gí tàngbó rì gí. ²⁷ Nèté m̀ì wó ta bà waa mbelè jì Mbírì ta rì 'dáá gí á go ñìndi ndâ 'bí Kùro ndâ bu-Mbírì, náa ndú kù waa mbelè ta rì 'dáá gí, tacó bà làyì ta ndâ 'dóó vò i m̀ì ndú má kózò gí, bìndi ndú gii waa 'bí tacó bà làyì ta ndâ vò i m̀ì ndâ 'duù nó, wálá. Yí waa mbelè jì Mbírì ká ta bà gbaànjé tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nó náa yí ù ta nje gítí bà cì yí nò. ²⁸ Ndâ 'duù tí nó náa à dígíséé bàkà ndú tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì go có m̀ì Mòze nó 'dáá káa ndâ 'duù ta bàndò bà di ngo tí ndú kuu tí, káa có tí nó náa Mbírì gii cì ta bà see tí wó bìndi có m̀ì Mòze nó gii bàkà 'Vii-m̀ì-Mbírì tí 'duù ñinó ta bà lē tí wó wálá nó ngbé.

8

Jézù tí Kùro ndâ bu-Mbírì m̀ì ndoo

¹ Gbí có tí nó kpónó náa ndoo kù 'dè nó éno máa, 'duù tí nó tí Kùro ndâ bu-Mbírì m̀ì ndoo nó kuu pí jalàmbà m̀ì wó mò gí gbí kù'bi m̀ì Mbírì tí gbolò gba ngéé gbírì. ² Yí a mbe kù bàkà nèté gbúú-gbuu á tà'ì tí bàndò tí nó náa a te kàrà-Mbírì mítí, á tà ndùúrù tí nó náa à káa 'dóó Mbírì ká tò ta 'bi wó nò.

³ Tacó nèté m̀ì ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì m̀ì ndâ Jùdèyà nó 'dáá gí a bà cì ndâ i-nambeè tí nó náa ndâ 'duù gò jì Mbírì nó á mí bàndò m̀ì Mbírì, gii je bà waa mbelè jì Mbírì. Tacó éno, i tacó bà cì jì Mbírì delè kuu tí á m̀ì Kùro ndâ bu-Mbírì tí nó tí Jézù nò. ⁴ Yí kùtáá má a 'duù náa yí kpónó kuu muu to tí nó, yí bà dù tí bu-Mbírì ngé gí wálá, lē náa ndâ bu-Mbírì tí nó mbe kù cì i jì Mbírì go có m̀ì Mòze nó kuu tí nò. ⁵ Káa yí kpétí má dù tí bu-Mbírì muu to tí nó lá, á me có lá, tacó ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ bu-Mbírì kù bàkà jì Mbírì muu to tí nó, nò káa bà mèlè ndi ndâ yúco i tí nó gbírì nò; a káa tàzo ndú sínò, tacó ta o tí nó táánò náa Mòze kù gii bàkà có bà tò ndùúrù jì Mbírì nó, Mbírì gii 'dè có jì yí kpolo ngé ma, éno máa, «Koro muu lo máa, wò 'ví tò ndùúrù tí nó jé ká go ñinó náa ye táánò ka bà jì wò pí gú nò.» ⁶ Káa wotí tí nèté bà dù bu-Mbírì tí nó náa Mbírì je jì Bìndi-Mbírì nó ndii wotí tí nèté tí nó táánò náa ndâ ká bu-Mbírì m̀ì ndâ Jùdèyà kù bàkà nó gí. Tacó ngú mùkà tí nó náa Mbírì njù ta ndâ 'duù, náa yí kù nò gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbírì gbí ká có nó a kpóló-kpolo ña bà njù mùkà mbe ndii ká ñinó kùro nó gí, tacó Mbírì cì ndâ 'duù gítí 'bí i mbe nìkì ndii ndâ i ñinò sàà nó gí gbí bà njù ngú mùkà tí nó.

⁷ 'Bí i táánò mbe gboo 'do gbí bà see kpédélé bà njù mùkà ñizó má wálá, Mbírì táánò bà dele ndi wó gí bà njù bà só ñinó wálá. ⁸ Tacó Mbírì gii 'de kpokèjì m̀ì ndâ 'duù m̀ì wó lókó-loko ta o tí nó náa yí 'dè ta có éno máa:

«Kòcò ye tí Mbírì jì yo éno máa,
yo kpolo tí yo!
Tacó o tí nó wúnò ká kèjì,

o tí nò náa ye kẹ̀jì gí bà nǹu ngú mùkà ta ndâ kòtí Ìzìrìyéli,
giì je ndâ kòtí Júdàà nò.

⁹ Mùkà tí nò náa ye kẹ̀jì gí bà nǹu ta ndú nò
bà dù me go ñìnò náa ye táánò nǹu ta ndâ ká gù ndú
ta o bà zèè 'bì ndú mì ye kù ja ta ndú 'do Másìrì nò, lá.
Ndú táánò giì ne 'do tí kpokẹ̀jì bà see mùkà tí nó gbí òkò tí ze ta ndú
nó gí.

Tacó éno, ye delè giì bè ndú gí.

¹⁰ Kòcò ye tí Mbírì éno máa,

ye káká'i bà 'dè ndâ có mì ye mí gbí tù ndâ 'vii kòtí Ìzìrìyéli
ta o tí nó náa ye wúnò bà gí tí gí bà nǹu ta ngú mùkà ta ndú nò.

Ye ta o tí nò bà cu ndâ có mì ye mí gbí njembí ndú.

Ye kẹ̀jì gí bà dù tí Mbírì mì ndú,
bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.

¹¹ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú káká'i bà túbà tí ye tí Mbírì
ji ndâ 'bí ka wó 'vii-'bá wálá;

'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè bà túbà tí ye tí Mbírì
ji ndâ ná'vìndí wó wálá,

tacó ndú 'dáá gí bà ò ye ni gí,

ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ táángbà 'duù mì ndú gbí òkò tí ndú 'dáá
gí bà ò ye ni gí.

¹² Tacó ye kẹ̀jì gí bà ò yè ọ ndú me gbolò
ta ndâ lókó-loko kpokẹ̀jì mì ndú nò.

Ye káká'i bà zèè có gítí ndâ vò i mì ndú mí gbí njembí ye wálá.»

¹³ Gbí bà 'dè có mì Mbírì gítí bà nǹu ngú mùkà ta ndâ 'duù nò éno máa,
yí ò kpédélé ñìnò gí tí ká gí. Káa i ñìnó mbe me ká gí mbe kù gbì káa
muu wó nó dooko gítí bà ndii 'do ọ ri gí.

9

'Bá bà ùlù Mbírì muu to tí nó, ta ñìnò gbìrì

¹ Gbí o kpédélé bà nǹu mùkà tí nó náa Mbírì táánò nǹu ta ndâ 'duù
nó, ọ kpokẹ̀jì bà bàkà i-Mbírì mì ndâ 'duù kuu tí . Bándò bà bàkà i-
Mbírì mì ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nò delè táánò kuu tí . ² Ndâ 'duù
ta o tí nò tò ndùúrù ji Mbírì, bìndi ndú giì njèè gbí tà'i ndùúrù tí nó
sósò'ò ta ngbùngbù. Ndú giì bàkà bándò bà tù wu, ta tùkà, ta bándò
bà ci kò ji Mbírì, á mí tà'i ñìnó mbe mò gí njekẹ̀jì náa ndú kù nì mítí a
Bándò-mì-Mbírì nò. ³ Bìndi à giì dù mò gí kápì ngbùngbù gí tà'i kùro
kà a 'bí ndùúrù, tí bándò náa ndú kù nì mítí a Bándò-bà-dù-Mbírì.

⁴ À kù dù á tà'i bándò bà dù Mbírì nò a ká'i bà gbo ngúwu dì ji Mbírì
náa à bàkà 'do tí dá'bì, giì je Gbùúkuṛu náa à gba tí 'dáá gí ta dá'bì,
náa à kù dù gbí a ndâ pápáákà díí tí nó sósò'ò náa Mbírì táánò cu ndâ
có mì wó muu'bì mítí ndú nó, giì je ká'i manà, giì je mù-kóró tí nó mì
bu-Mbírì tí nó tí Àronì táánò mbe tù dó kpâ nò. ⁵ À giì kaa mí yaà á
muu Gbùúkuṛu tí nó a ndâ sùrà ndâ 'bí ọ i náa muu ndú a muu 'duù,
káa sè dìi ndú a dìi nò, káa à tí ndú a ndâ mbírì go ndâ basìlì mì Mbírì
nò. O mì ye kpónó gítí bà 'dè có gítí ndâ i tí nó léé éno wálá.

⁶ Ọ kpokẹ̀jì bà bàkà i-Mbírì mì ndâ 'duù gbí o tí nó táánò éno: Sè ndâ
'bí bu-Mbírì ta o 'dáá gí kù ya gí bà bàkà i-Mbírì mí tà'i ñìnó mbe mò gí
njekẹ̀jì ndùúrù, náa à kù nì mítí a Bándò-mì-Mbírì nò. ⁷ À káa Kùro

ndâ bu-Mbíri ká kú ya mò gí tàngbó, kapí ngbùngbù ta bà gbaànjé gbí ndoo gí bà ci mbelè jì Mbíri, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ 'dóó vò i mì wó tí mbe waa mbelè, gù je ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó nàa yí waa mbelè tí nó muu ndú nò. ⁸ Bèri-mi-Mbíri kú tubà gbí ña kpokèjì tí nó éno máa, bàndò bà bàkà i-Mbíri ñinó mbe dù mò gí njekèjì á tà nduúrù nó má ká kuu bàndò mì wó, gbí éno máa, kpokèjì bà ya gí mì Mbíri njaanga tí kálásê. ⁹ Bàndò bà bàkà i-Mbíri tí nó mbe dù mò gí mì njekèjì á tà nduúrù nó, a mbó tacó bà tubà jì ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kú 'vala muu to tí nó nó éno máa, ndâ 'bí i-nambee ta ndâ mbelè ndâ nò tí nó nàa ndoo kú waa jì Mbíri nó bàkà njembí ndoo tí ndâ ngbàrángà i yee tà lá. ¹⁰ Ndú kú bàkà nèté ká ta ndâ i-zó-zò, ta ndâ i-njú-njú, gù je ndâ 'bí mbè ndâ 'bí tende ña kpokèjì bà bàkà ndâ i tí ndâ ngbàrángà i, ta ndâ có gítí dii ndoo cuki, yee tí o bà zèè to tí nó mì ngú có mì Mbíri.

¹¹ Káa Bindi-Mbíri gí a i tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ tó i tí nó mbe gí sàà gí nò. Nduúrù tí nó nàa yí kpónó kú bàkà nèté tà nó me gbolò ndii ñinó nàa ndâ 'duù ká tò ta 'bí ndú nó gí, bà lê tí delè wálá, à delè me i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó nàa Mbíri suu ndú muu to tí nó nó lá. ¹² Bindi-Mbíri táánò ñi gí tà nduúrù á gí bàndò tí nó nàa Mbíri bàkà tí 'dóó bàndò mì wó tí Mbíri gí nó ká ta bà gbaànjé ngbé. Yí delè te ta yí ta o bà ñi yí gí ká nò me mbelè ndâ bee, ta mbelè ndâ di mò'dú tacó bà ci jì Mbíri lá. Yí te ta yí káa 'dóó mbelè wó tacó bà sè ta tàkò 'valá ñinó mbe cee lá nó jì ndoo. ¹³ Tacó à lê má kú va mbelè ndâ bee ta mbelè ndâ di mò'dú, ta mbúlùwu ndâ ngbú di mò'dú mití ndâ 'duù a i tacó bà si gbí dii ndú 'ví dù ñikí maa, ¹⁴ wàa mbelè Bindi-Mbíri nàa yí ci jì Mbíri, tí i-cí-ci ta bà lê tí wálá, ta wotí mì Bèri tí nó mbe cee lá nó 'ví dù kú bàkà mí gbí njembí ndoo a 'dé nèté tacó wàa ndoo 'ví 'visì tí ta muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ ku nèté gítí bà bàkà nèté jì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó lá?

¹⁵ Á má éno, Bindi-Mbíri a mbe see mbelè tí nó nàa Mbíri táánò ñu ta ndâ 'duù nò. Tacó wàa, Mbíri 'ví cù tí ta 'dè ngo cù wó mití ndâ 'duù tí nó mì wó nàa yí tí Mbíri t'è'è tí ndú nó dúú bà ya tí, á go cí tí nó nàa yí tí Mbíri ci ta ndú gítí bà dù ndú tí ndâ 'viì-nje-wu mì wó dúú bà ya tí nò. Áá táánò a bà cì 'duù ká 'vala ndâ 'duù 'do gbí có tàkò bà gbètèkè kpédélé mbelè tí nó nàa Mbíri táánò ñu ta ndú nò.

¹⁶ Káa có lê má yee gbí ngo nje ku gí, kózò tí ndâ 'duù bà ñu káa ndi kòcò ngo nje ku. ¹⁷ Tacó 'duù má 'dè có máa, yí má cì gí, à 'ví bàkà éno, ndâ 'duù kú ñu káa ndi ngo nje wó nò á bindi bà cì yí. ¹⁸ Ñinó a nderè có tí nò, nàa à kpèti káa kpédélé có tí nó nàa Mbíri táánò toko ta ndâ 'duù nó, áá táánò dù tí có ká ta bà waa mbelè gítí nó ká nò. ¹⁹ À delè nò káa gbí có tí nó nàa Mòze táánò má gù tubà ndâ i ñinó nàa à tí tacó bà bàkà nó jì ndâ 'duù 'daá gí cee gí, yí gù yee mbelè ndâ di mò'dú ta mbelè 'viì-di bee mì gbí ká'i, yí gù tò ngo mí gbí, bindi yí gù ẹre kpâ-kpondí ta bí-bi wú bongo nàa à gò 'do tí se tí ndâ nò, bindi yí gù va ta mbelè tí nó cee tí ndâ 'duù 'daá gí, gù je tí wáràgà mì Mbíri. ²⁰ Ta o tí nó nàa yí kú va tí ta mbelè tí nó mití ndâ 'duù, ta tí wáràgà mì Mbíri nó, yí kú see nje wó éno máa, «Ìjìnó a mbelè tí nó nàa Mbíri toko có ta yo mí pí, nàa yí gù 'dè có jì yo éno máa, yo 'ví kpolo tí có tí nó nó ká nò.» ²¹ Bindi yí gù va mbelè ta ndi tí nduúrù mì Mbíri, gù je tí ndâ ká'i bà bàkà i-Mbíri 'daá gí. ²² Ndâ i 'daá gí kú

dù tí ndâ i-ṛo-'bá mì Mbírì ká ta bà waa mbelè. Mbelè má yee tí to lá, Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá.

Bindi-Mbírì tí gbolò i-cí-ci jì Mbírì

²³ Bà waa mbelè nò táánò a kpóló-kpolo i ngé ndii gí tacó tí ndoo. Tacó ònìndò táánò a kpokèjì bà bàkà ndâ i muu to tí nó mì ndoo tí i-ṛo-'bá á go ndâ i gbírì. Káa ndâ i ònìndò gbírì nó gí tí ndâ i-ṛo-'bá 'do gbí bà waa mbelè ònìndò mbe nìkì ndii ndâ ònìndò náa ndoo kù waa muu to tí nó nó gí. ²⁴ Tacó Bìndi-Mbírì táánò ònìndò me gí tà ndùúrù tí nó náa a ndâ 'duù ká tò ta 'bì ndú jì Mbírì tacó bà ònìndò ta cè kózò tí cèe ndùúrù tí nó mì Mbírì á gbírì nó, lá. Yí táánò ya a i gí gbírì. Yí kpónó kù tí muu ndoo kùro Mbírì á gbírì kà. ²⁵ Yí táánò cì tí wó jì Mbírì nò me 'vìlì-'vìlì, go bà ya ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì ta ndoo 'dáá gí gí Bándò-bà-dù-Mbírì á tà ndùúrù nó lá. ²⁶ Tacó Bìndi-Mbírì táánò má nò gí bà cì tí wó jì Mbírì ta bà me mbè á 'do tí o bà 'bìtà bà suu to tí nó, yí táánò bà kònò sé'i ta bà me mbè. Káa yí gù gí ká ta bà gbaànjé ngbé, gí nje o tí nó gí bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ta bà cì mbelè wó jì Mbírì. ²⁷ Mbírì cu ku mì gbí tú ndâ 'duù 'dáá gí, máa, ndú 'dáá gí bà cì ta bà gbaànjé ngbé, má kózò gí, yí 'vì gù waa có mítí ndú. ²⁸ Bìndi-Mbírì delè táánò cì mbelè wó jì Mbírì ká ta bà gbaànjé, tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù me mbè. Bìndi-Mbírì bà delè ndi wó káká'i gí gí muu to tí nó bìndi bà cì mbelè wó jì Mbírì nò me ká kpòò gí gbí nètè bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù lá. Yí bà gí gbí ònìndò a i tacó bà 'vala ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù ù ndi wó léngé-lenge nò.

10

¹ Tacó có mì Mòze káa có gítí ngo muu ndâ tó i tí nó náa Bìndi-Mbírì kèjì ta ndú jì ndoo nò. À me có mbe túbà ndâ tó i tí nó gbarájáá éno lá. À delè me có ònìndò mbe cee bà lè tí ndâ mbe kù bàkà i-Mbírì ta síí gbí wálá ta ndoo 'dáá gí nó lá. ² Áá táánò má me éno lá, ndú táánò bà sí bà waa mbelè jì Mbírì mí to gí? Áá táánò má toṛo ndâ vò i mì ndâ mbe kù bàkà i-Mbírì nò ta bà gbaànjé ngbé gí, có gítí vò i kùtáá bà dù gbí njembí ndú káká'i wálá. ³ Káa mbelè tí nó náa ndú kù waa ta ndoo 'dáá gí nó kù 'va mbi ndú gítí ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà gbí ndâ ndoo tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ⁴ Tacó mbelè ndâ dì mò'dú, ta mbelè ndâ dì bee me ndâ i mbe toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù gbaànjé lá.

⁵ Tacó éno, ta o tí nó náa Bìndi-Mbírì táánò kù gí tí gí muu to tí nó nó, kòcò wó náa yí 'dè nó éno máa,

«Go bà waa mbelè táánò tí lo tí Mbírì wálá,

go bà cì cù delè tí lo wálá,

káa wò gù je jì ye a kùùyù dè ye.

⁶ Líkí gbí bà doo i-cí-ci táánò tí lo wálá,

líkí gbí bà waa mbelè tacó bà toṛo vò i delè tí lo wálá.

⁷ Bìndi ye gù 'dè có éno máa, «Nò ye kuu nò!

Ákoo Mbírì, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo,

á go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì lo nó gí.»

⁸ Ta o tí nó náa Bìndi-Mbírì 'dè ta có éno máa, «Go bà waa mbelè tí lo wálá, go bà cì cù tí lo wálá, go bà doo ndâ kùùyù nò tí ndâ i-cí-ci tí lo wálá, líkí gbí ndâ i tí nó delè 'dáá gí tí lo wálá.» nò, ndâ 'duù kù bàkà ndâ i tí nó ta o tí nó có mì Mòze. ⁹ Bìndi yí tí Bìndi-Mbírì mà gù 'dè

'bí có éno máa, «[J]ò ye kuu nô, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo gí nó» yí mò nò a ká có 'do gbí kudu gí jì ngú có. ¹⁰ A có tí nò mì Mbíri náa Bindi-Mbíri ùnje gítí bà bàkà go yí nò ká kaa ndoo mò gí mì Mbíri 'do gbí bà ci i tí nó mì Jézù tí Bindi-Mbíri, náa yí ci ta dii wó jì Mbíri ta bà gbaànjé ngbé nó.

¹¹ Ndá bu-Mbíri 'dáa gí kuu nje nèté mì ndú, ndú kù bùù gbí ndi bà ci gbèe mbelè tí nó ta 'bí i jé gbí mbe kù toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù wálá nó. ¹² Káa Bindi-Mbíri ci mbelè wó tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ká ta bà gbaànjé cuki, bindi yí gii ya gí bà kí tí wó to gbí kù'bì mì Mbíri ngbé. ¹³ Yí kpónó kuu ká kù ù ndi o bà bàkà ndâ mbe kù jòò gbí có ta yí mì Mbíri á tí ndâ i-tà-tàmà mì wó. ¹⁴ Tacó gbèe i tí nó náa yí ci nó bàkà ndâ 'duù tí nó náa à toṛo ndâ vò i mì ndú gí nó tí ndâ yú 'duù ngbé.

¹⁵ Bèri-mì-Mbíri delè gii 'dè yúco jì ndoo éno máa,

¹⁶ «Kòcò Mbíri éno máa,

«Nìno a mbelè náa ye bà njù ta ndú ká nó.

Ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro

bà bàkà njembí ndú tí gboko bà kili ndâ có mì ye.

Ye bà cu ndâ có mì ye mì gbí mbelè ndú.»

¹⁷ 'Bí kòcò Mbíri náa yí gii 'dè káká'i éno máa,

«Ye káká'i bà koṛo có gítí ndâ ká vò i mì ndú,

ta ndâ ká i tí nó náa ndú bàkà lè gí, nó wálá.»

¹⁸ À lê má me tí èno gí, à káká'i waa mbelè tacó bà pà làyì gítí ndâ vò i tí nó náa Mbíri je à-cee-gí gítí ndú gí nó lá.

Si ndoo 'ví yee ndi ndoo dê gí mì Mbíri

¹⁹ À má èno, à kpónó mì ndoo a nderè tacó bà rì gí tà'i tí nó tí Bándò-mì-Mbíri nó, ndâ ná'vindi ye, tacó Jézù cì tacó bà njaanga njekèjì bà rì gí ká jì ndoo gí. ²⁰ Yí njaanga ngú kpokèjì tacó tí ndoo, tí kpokèjì mbe ya ta ndoo gí gbí 'wálá co gbí ngbùngbù tí nó tí 'dóo dii wó nó. ²¹ À kpónó mì ndoo a Kùro ndâ bu-Mbíri tí mbe kù kpòlo tí ndâ i-'bá mì Mbíri 'dáa gí. ²² À má èno, ndoo yèè ndi ndoo dê gí mì Mbíri ta gúku gbí njembí ndoo gbaànjé wálá, tí ndâ 'duù ta yú njembí ndú nìno ngbàrángà'i ta ndâ vo-vò kòró-koṛo có gbí njembí ndú wálá, náa à va mbelè Jézù míti njembí ndú gí. Ndoò delè 'ví yèè gí mì wó ta ngbàrángà dii ndoo, náa à caka ta ngbàrángà ngo gí. ²³ Ndoò 'ví ru ndi có tí nó náa ndoo táánò 'dè ta nje ndoo nó. Ndoò me kpìiki-kpìiki gítí bà koṛo có lì mítí Mbíri lá, tacó Mbíri tí nó tí mbe ci ndoo nó me mbe kù nònòkò tí wó, náa yí má 'dè có ta nje wó gí nó lá. ²⁴ Ndoò delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà wotí gítí bà koni ndâ 'bí ka ndoo gítí bà zè ndâ 'bí 'duù nìkì maa, delè gítí bà bàkà ndâ tó nèté. ²⁵ Ndoò 'ví ò-bà-mbí bà kili toko gbaànjé ta rè mì Bindi-Mbíri go ña i mì ndâ 'bí 'duù náa ndú kù bàkà nó lá. Ndoò je wotí gítí jì ndâ 'bí ka ndoo. Ndoò je wotí jì ndú tí kpòò, sé náa ndoo ò o bà gí Mbe tí ndoo gí bà waa có dooko gí nó.

²⁶ Tacó ndoo má bàkà vò i ta tí á bindi bà nìbà yúco jì ndoo, kpokèjì gítí bà waa mbelè tacó bà toṛo ndâ vò i tí nó káká'i wálá. ²⁷ Có nìno náa à kuu tí bindi nìno káa có gítí ña bà waa có, ta seṛè ña wu tí nó kèjì gí bà mii ndâ mbe ne 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí nó. ²⁸ 'Duù má biya bà bàkà go có mì Mòze gí, wàa ndâ 'duù go só, go ta'ò, 'ví zò có á gítí wó gbí ngbàngà máa à dù nó a i náa yí bàkà gí, à kù zi yí ta rè mbe

ṅò yê ɾo ku wó wálá. ²⁹ À má éno, yo kù koɾo có éno máa, áá bà waa a ṅa tó có yè mbe je bà wo woò á jì 'duù ṅinó mbe si 'Viì-mì-Mbíṛì tí i lá, mbe kù 'dè có ṅónókó gítí mbelè 'Viì-mì-Mbíṛì mbe toɾo ndâ vò i mì wó, delè kù go Bèṛi-mì-Mbíṛì tí mbe nambeè? ³⁰ Tacó ndoo ṅò 'duù tí nó mbe kù 'dè có éno máa,

«Bà kèèndè i a i mì ye;
ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nó ni gî.

'Bí kòcò wó káká'i máa,

«Mbíṛì kèjì gí bà waa có mítí ndâ 'duù mì wó.»

³¹ Wotí tí bà 'va tí 'duù 'bì Mbíṛì tí nó tí wu Mbíṛì nó ngé ndii gî.

³² Yo koɾo muu yo gítí bà kònò tí yo gbí ndâ ṅa sé'i tí nó mbe kù mēreke ta yo á bìnḍi bà ṅò ṅgba'o mì yo nó gi! ³³ À ta ndâ 'bí o kù ṅonoko yo, à delè kù mēèkè'i tí yo, mí kùro ndâ 'duù 'dáá gî. Káa yo ta ndâ 'bí o kù tì muu ndâ 'duù ṅinó náa à kù mēèkè'i tí ndú nò. ³⁴ Tacó yo a ndâ mbe kù ṅò yê ɾo ndâ 'duù gbí zàà. Yo delè a ndâ 'duù ṅinó náa à kpētí má kù kùmùkù ndâ i mì yo, tàkòcò yo jé kpolo lá, tacó yo ṅò ni gí máa, 'bí i mbe nìkì ndii ndâ i tí nó gî, tí i ṅinó mbe kù dù tí ká nó kuu mì yo.

³⁵ À má éno, yo 'va yúco mì yo tí nó ta mboo tàkò mbe me gbolò ngé ndii gî nó gi 'dè lá. ³⁶ Tacó à 'ví dù gbí òkò tí yo a bà kònò tí, tacó wàa yo 'ví bàkà tí go có mì Mbíṛì, wàa yo 'ví 'de ta i tí nó náa yí ci ndâ 'duù gítí nò. ³⁷ Tacó à cu mì gbí wáràgà mì wó tí Mbíṛì éno máa,

«Sè o kpónó dooko gî;
'duù tí nó mbe kù gí nó kèjì kpónó-kpónó.

³⁸ 'Duù mì ye mbe kù co tí jáá kpokèjì nó bà 'de 'válá

'do gbí bà tee njembí wó mítí ye tí Mbíṛì.

Káa yí má 'visi kápí wó gítí ye ta gúku,

tàkòcò ye bà peteke gítí wó wálá.»

³⁹ Káa ndoo me ndâ ṅa ndâ 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta gúku, náa à gii mù ndú gí nó lá. Ndoò a ndâ 'duù ṅinó mbe kù tee njembí ndoo mítí Mbíṛì, náa Mbíṛì gii tì muu ndoo nò.

11

Bà tee njembí mítí Mbíṛì

¹ Bà tee njembí 'duù mítí Mbíṛì a bà koɾo có mì 'duù ta njembí wó gbaànjé lli mítí Mbíṛì, a bà ùnje mì 'duù ta njembí wó gbaànjé éno máa, Mbíṛì dú ta yúco kuu tí, tí mbe bàkà go ndâ có tí nó náa yí ci ndâ 'duù gítí ndú nó 'dáá gî, kpētí yí má ṅò yí ta ɾo yí lá. ² Mbíṛì dígíséé nì «Ìyoo,» gí tàkò có mì ndâ ká gù ndoo 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbíṛì.

³ A bà tee njembí ndoo mítí Mbíṛì ká je muu jì ndoo tacó bà ṅò ni éno máa, a Mbíṛì táánò ká suu ndâ i 'dáá gí ta nje wó. Gbí có tí nó éno máa, ndâ i tí nó 'dáá náa ndoo kpónó kù ṅò ndú nó gí 'do gbí kòcò Mbíṛì, yí suu ndú 'do tí ndâ i ṅinó náa ndú jé sàà wálá.

⁴ A bà tee njembí Àbélè mítí Mbíṛì táánò ká si yí 'ví ci i ṅinó tí tó i ndii ṅinḍi Kàyínò gí nó jì Mbíṛì. Tacó éno, ta o tí nó náa Mbíṛì kù lli ta 'bì wó gí ta i-cí-ci mì Àbélè nó, Mbíṛì gii ùlù Àbélè éno máa, yí a 'duù jáá. Àbélè kpētí má cì gí, tàwo bà tee njembí wó mítí Mbíṛì yee gbí ɾi tí nó wúnó nó cee lá. ⁵ Mbíṛì táánò te Ènòkì ya tí gí gbíṛì tí wu wó

tacó wàa yí 'ví cì lá á 'do gbí có bà tee njembí Ènòkì mítí wó tí Mbírì. Ndá 'duù gii ò Ènòkì lá, tacó Mbírì te yí ya tí gí gbírì gí. Káa kùro bà te Ènòkì mì Mbírì ya tí gí gbírì nò, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gí, máa yí a mbe peteke tàkòcò Mbírì.

⁶ Bà peteke tàkòcò Mbírì mì 'duù ònó mbe tee njembí wó mítí Mbírì lá nó a 'bí òa i ònó náa à jé gí bà bàkà tí wálá, tacó 'duù ònó mbe kù yèè ndi wó dè gí rẹgbà tí Mbírì nó a 'duù ònó mbe ùnje gí máa, Mbírì ta yúco kuu tí. Yí delè a 'duù ònó mbe ùnje gí máa, Mbírì a Mbe kù ko mboo ndá nèté mì ndá 'duù ònó mbe kù pà kpokèjì bà ò yí ni nò. ⁷ Áá táánò a bà tee njembí Nówà mítí Mbírì ká te gúku Mbírì mítí Nówà, náa yí gii bàkà tí ta gbà, tacó bà 'vala ndú ta ndá 'vii mì wó, ta o tí nó náa Mbírì ci ta yí máa, vò i kèjì nò. Mbírì ta o tí nó gii waa có mítí ndá 'duù muu to tí nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà mítí wó tí Mbírì. Mbírì gii bàkà Nówà tí 'duù ònó jáá nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà á mítí wó tí Mbírì.

⁸ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbírì ká te yí 'do gbí òkò tí ndá nambe wó ya tí gí gbí to tí nó náa Mbírì táánò gii je jì ndú ta ndá 'vii bìndi wó tí ònò ndú nò. Àbiráámò táánò ò to tí nó náa yí kù ya gítí ò ta o bà òjè nó mì wó 'do 'bá mì ndú ni lá. ⁹ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbírì ká si yí 'ví dù á tà nduùrù á gbí to tí nó náa Mbírì ci yí gítí nó go i mì 'duù ònó mbe 'dó-'do, yí tí Àbiráámò, gii je ndá Ìzàkò ta Jákòbè, tí ndá 'duù tí nó náa Mbírì je to tí nó jì ndú nò. ¹⁰ Tacó Àbiráámò ta o tí nó kù koro có a i gítí gbata ònó náa à sè tà ndá 'bá gbí rìtì-rìtì gí nò, gbata tí nó náa Mbírì ka bà ndá 'bá mí gbí, bìndi yí gii gèè ndú nò.

¹¹ Mbírì táánò wu 'vii jì Sàrà tí nawù Àbiráámò si yí me kpo niì ta ndoò tí wó ndii ndoò bà jò ndò gí, ká 'do gbí có bà tee njembí Àbiráámò á mítí wó tí Mbírì. Àbiráámò táánò ùnje ta njembí wó gbaànjé gí, máa Mbírì tí mbe ci yí gítí 'vii bà 'visì muu wó 'do tí bà bàkà go có ònó náa yí 'dè ta nje wó gí nó wálá. ¹² Tacó éno, 'do tí gbèè 'dakò, tí kpo 'dakò mbe kù ù káa ndi o mì wó, ndá 'vii bìndi wó gii jò àdì go ndá yii tàrì; ndú gii jò me tí i bà 'déké-'deke lá, go òjì ngoò gbí pù ngo.

¹³ Ndá ká 'duù tí nó dígísèé mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nó mù 'dáá ká ta bà tee njembí ndú mítí Mbírì. Ndú mù 'dáá kùro o bà 'de i tí nó náa Mbírì ci ndú gítí nò. Ndú ò i tí nó ká 'do tí 'dú, bìndi njembí ndú gii 'dèè gí. Tacó ndú ò ni gí máa, ndá yì muu to tí nó a ndá 'duù mbe 'dó-'do ta dúú bàndò tí ndá yì wálá. ¹⁴ Ndá 'duù mbe 'dè òa có tí nó ngbàrángà'i éno a ndá 'duù ònó mbe kù pà 'dóo to 'bá mì ndú. ¹⁵ Có bà dele ndi ndú ya gítí to tí nó náa ndú táánò òjè nò 'do tí nó táánò má kuu gbí njembí ndú, i mbe tii ndú 'do tí bà bàkà éno wálá. ¹⁶ Káa òa ònó táánò gbí njembí ndú wálá. Á gbí njembí ndú kpolo ma ta o tí nó káa có gítí 'bá ònó gbírì, tí 'bá mbe niki ndii ònó náa ndú 'visì kapí ndú gítí gí nò. Tacó éno, ò ro Mbírì gítí bà 'dè có éno máa, yì tí Mbírì a Mbírì mì ndú nò, wálá, tacó yí 'viindi gbata tacó tí ndú gí.

¹⁷ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbírì ká si yí 'ví ùnje gítí có bà zi gbèè 'vii mì wó tí Ìzàkò tacó bà ci jì Mbírì ta o tí nó náa Mbírì tala ta yí tacó bà 'di có gbí njembí wó nò. Káa Àbiráámò tí 'duù

tí nó náa Mbírì ci yí ta ndâ cí nó gù me kpùkì-kpùkì gítí bà zi gbèè 'vii mì wó tí nó tí Ìzákò nó tacó bà ci ji Mbírì lá. ¹⁸ Káa kòcò Mbírì táánò ji Àbìráámò si yí jò Ìzákò lá éno máa, «Ìzákò bà jò ẹ̀ lo.» ¹⁹ Njembí Àbìráámò táánò mù gítí có bà zi Ìzákò gbaànjé lá, tacó yí ọ̀nò ni gí máa, 'duù kpétí má cì ká cì, wotí bà 'vala ndi wó kuu tí Mbírì. Ìzákò táánò a kánjí ku 'bì bu wó, káa Mbírì gù je ndi wó tí wuù ji Àbìráámò gí.

²⁰ Áá táánò a bà tee njembí Ìzákò mítí Mbírì ká si yí 'ví cù 'dè ngo cù wó gítí wúnò mítí ndâ 'vii mì wó, tí ndâ Jàkóbè ta Èzàwù.

²¹ À gù dù káa bà tee njembí Jàkóbè mítí Mbírì ká gù si yí 'ví cu mù-kóró mì wó, yí gù mò ta tí wó gí to kùro Mbírì kù cù ta 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'vii-gù wó, tí ndâ 'vii mì bà wó Jùzépè á kùro o bà cì yí.

²² À delè gù dù káa bà tee njembí Jùzépè mítí Mbírì, táánò ká gù si yí ta o tí nó náa yí kù gù cì nó 'ví 'dè cò gítí bà njè nó mì ndâ Ìzìrìyèlì 'do Másìrì. Yí gù je tí ta nje mítí ndú éno máa, yí má cì gí, ndú 'ví si 'bìlì yí mí Másìrì lá.

²³ À gù dù káa bà tee njembí ndâ bu Mòze ta nawu wó mítí Mbírì táánò ká si ndú 'ví ngùù dó Mòze mí tà'ì ta pì ta'ò bìndi bà jò yí. Banga tí dó Mòze si ndâ bu wó ta nawu wó 'ví 'dì có mì gba Másìrì lá.

²⁴ À delè táánò káa bà tee njembí Mòze mítí Mbírì ká gù si yí ta o tí nó náa yí kpòlò tè tí 'dakò gí nó 'ví biya gí máa, à 'ví ni «'Vii mì nájú Gbolò gba Másìrì» mítí yí lá. ²⁵ À gù nìkì tí Mòze ta o tí nó káa bà dù yí gbí yè mì ndú ta ndâ nambe wó ndâ Ìzìrìyèlì, tí ndâ 'duù mì Mbírì, co tí bà zò tó i ọ̀nò mbe dù tí ká lá nò. ²⁶ Yí si bà ọ̀noko tí tí nó náa ndâ 'duù kù ọ̀noko ta yí muu Bìndi-Mbírì ta o tí nó nó tí i ta i gbí me gbolò ndii i gbí ndâ kpo-kpò i tí nó Másìrì nó gí, tacó ọ̀nò wó ta o tí nó a i ngbóó tí mboo tàkò bà ọ̀noko yí nó 'do mì Mbírì. ²⁷ À bà tee njembí Mòze mítí Mbírì táánò ká si yí 'ví njè nó 'do Másìrì ta bà 'vee 'vé gí bà kpo-tàkòcò mì Gbolò gba Másìrì lá. Mòze ta o tí nó 'visì kapí wó gítí Másìrì ká go i mì 'duù ọ̀nò mbe kù ọ̀nò Mbírì ta ọ̀nò wó. ²⁸ À bà tee njembí Mòze mítí Mbírì táánò ká si yí 'ví waa mbelè gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mi-Mbírì, bìndi yí gù va mbelè tí nó mítí ndâ njekejì mì ndâ Ìzìrìyèlì á Másìrì, tacó wàa basìlì mì Mbírì 'ví gàa ndâ 'vii-kířì mì ndú ta vò i lá.

²⁹ Áá táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìrìyèlì mítí Mbírì ká si ndú 'ví di Bì-bi Kàpá gí tito ta o bà njè nó mì ndú 'do Másìrì gbí lè go ndâ 'duù mbe kù nó nó gbí kù to. Káa ndâ 'duù Másìrì mà gù mèlè ndi ndú, ngo gù mì ndú gí.

³⁰ À delè táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìrìyèlì mítí Mbírì ká ki'viki ndùgù 'do tàkò ndâ 'duù Jèrikò ta o tí nó náa ndâ Ìzìrìyèlì se ta ndùgù mì ndú 'dee gí ta sili vò-nje só nò.

³¹ Nii tí nó tí Rà'ábù, tí vò nù mbe dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, táánò 'vala 'do gbí òkò tí ndâ mbe kpò có mì Mbírì gí nó 'do ká gbí có mì bà tee njembí wó mítí Mbírì, bìndi yí gù te wířì mítí ndâ řigó mì ndâ Ìzìrìyèlì ta banga tí.

³² Ye kpónó 'ví 'dè kpòò a ọ̀nà có yè? O mì ye tacó bà 'dè có ji yo gítí ndâ Jídìyòni, ta Bàràkì, ta Sàmìsónì, ta Jèfítà, ta Dàvidè, ta Sàmùwélé, gù je ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígìsèè, ³³ tí ndâ mbe kpò nje ndâ

kpo-kpò gba ta wotí mì bà tee njembí mí tí Mbírì nó, wálá. Ndu táánò bàkà káa ndá i ñínó náa à tí nò. A ndú ká 'de ndá i ñínó náa Mbírì cí ndá 'duù gítí ndú nò. À tí ndú táánò a wotí bà nè nje ndá siingii, ³⁴ ta wotí bà mee ndá kpo-kpò wu mbe kù zii ngbàlà-ngbàlà, ta wotí bà kii'ba 'do nje ndá sizò gbí gó. Ndá nawu ndú táánò jò ndú me tí ndá mbe wotí lá, káa a Mbírì ká gii je wotí bà dù tí ndá ngáángbá 'dakò mbe toṛo nje ndá àsikéři mbe gi 'do kè'bí gí bà tè ndú ta gó ta to. ³⁵ Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dele ndi ndú gí mí ndá nawù ndú ta bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú.

Káa ndá 'duù ñínó mbe biya bà njaanga miři ndú gí nó cì a vò ku, tacó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí gbí tó 'válá. ³⁶ Ndá 'bí 'duù 'de mí tí ndú a bà ñonoko ndú, ta bà gbì ndú, ta bà eře ndú, ta bà te ndú mì gbí zàà. ³⁷ Áá táánò ziki ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta bà 'vaka ndú ta díí. À waaka gbí ndú 'vúngbú-'vungbu ta mùsàrà. À saaka miři ndá 'bí ta ndá nja-njà sizò. Bòngo tí ndú táánò wálá, ndú ta o tí nó kù 'bu káa 'bì ndú mí tí ndú kù nó tí, ta ndá kù-bee, ta kù-rómbo tí ndú. Ndu táánò a ndá mbe yè ta bà 'vala ndú kpóló-kpòlo, náa à kù mèèkè'i tí ndú. ³⁸ Bà 'vala muu to tí nó táánò ñìkì ta ndú á ngé gí lá. Ndu táánò kù wùùkù to ta ndi gbí ndá kángáá nga ngoò, delè ta gbí òkò ndá kpo-kpò gú, á go i mì ndá mbe fa ngelè vò i; ndú kù 'vala gbí ndá kpo-kpò zì gùù, tacó bàndò tí ndú wálá.

³⁹ Ndá 'duù tí nò 'dáá gí táánò a ndá 'duù ta rẹ ndú wu ta bà tee njembí ndú mí tí Mbírì ngé ma. Kpétí ká éno, ndú táánò 'de i tí nó náa Mbírì cí ndá 'duù gítí nó lá, ⁴⁰ lè náa Mbírì ò 'bí i mbe ñìkì ngé ma kèjì tacó tí ndoo gí nò. Tó i tí nó a ñínó máa, ndú 'ví ya gí gbí 'válá ñínó mbe cee lá nó si ndoo mí ndii lá.

12

Mbírì tí Buù

¹ Gbí kòcò ndá mbe kù 'dè yúco gítí bà tee njembí mí tí Mbírì kpónó 'dee ndoo go bà te 'boṛò nó gí. À má éno, ndoo tuṛu ndá du i tí nó á muu ndoo mbe kù tii bà i ngelè 'do tí ndoo nó mí to. Ndoò delè 'ví ndoo vò i tí nó mbe nanaka mí tí ndoo go cá tí ngbù títùú nó 'do tí ndoo gí, wàa ndoo 'ví te ta kpo muu gítí ngelè tí nó kùro ndoo nò. ² À má éno, ndoo je mbí ndoo tí kpoò mí tí Jézù tí kpédélé 'duù ñínó mbe tee njembí wó mí tí Mbírì, tí mbe kù tè kùro ndá mbe kù tee njembí ndú mí tí Mbírì ya tí gí kùro Mbírì nò. Yí táánò kònò bà dù tí njèèkpè mù ta nò ɾo wó gítí wálá ta líkí'o i tí nó kùro wó nò. Yí kpónó kù ki tí wó pí mbata mì wó náa à te mò gí gbí kù'bi mì Mbírì gbí ngbàngà mì Mbírì.

³ Yo koṛo có gítí Jézù tí mbe kònò ña ndá vò i tí nó náa ndá mbe bàkà vò i táánò bàkà ta yí nó, tacó wàa, njembí yo 'ví mù lá, yo delè 'ví cì gúku lá. ⁴ Yo kpónó kù bàkà wotí tacó bà kpò muu vò i, káa yo bàkà wotí tí nó yee tí ña ñínó náa a mbelè ká bà yee to gbí nó lá. ⁵ Bà mbí yo ò tí có tí nó náa Mbírì táánò 'dè ji yo tacó bà je wotí ji yo éno máa, yo a ndá 'viì mì yì nó gí?

«Yo si zèè mù tí nó náa Mbírì naka ta yo nó tí 'dé i lá, ndá 'viì mì ye, yo delè 'ví cì gúku ta o tí nó náa yí má kù je muu ji yo nó lá.

⁶ Tacó Mbírì kù naka ta zèè mù a 'duù ñínó náa yí zè yí ñìkì maa nò,

giì je ndâ 'duù ñinó náa yí ùnje gítí ndú máa ndú dù tí ndâ 'viì mì yì gí nò.»

⁷ Ndoò kònò tí ndoo, tacó wàa, Mbíri 'ví naka ta ndoo ta zèè mù lá. Mbíri kù bàkà i tí ndoo ká go bà bàkà i tí ndâ 'viì mì bu ndú; káa a ña 'viì ngayi jé náa bu wó naka yí ta zèè mù lá? ⁸ Mbíri kùtàá má naka yo ta zèè mù tí nò mbe ɾo yo 'dáá gí nò lá, yo kùtàá bà dù a ndâ 'viì-ngbà. ⁹ Ndoò lê má kù te duù mítí ndâ bu ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù je muu ji ndoo muu to tí nó nó, à 'ví giì kpò ndoo a bà te duù mítí Bu lilí ndoo wàa ndoo 'ví 'vala tí? ¹⁰ Tacó ndâ 'duù tí nó tí ndâ bu ndoo nó táánò kù je muu ji ndoo ká ta làmbu o mì ndú náa à tí gbí njembí ndú. Káa Mbíri tí Bu lilí ndoo kù je muu ji ndoo ká gítí miɾi ndoo, tacó wàa ndoo 'ví je tí ta ña ngbárángà muu tí nó mì yì nò. ¹¹ Líkí gbí o tí nó náa à kù je muu ji ndoo nó tí ndoo wálá. Tàkòcò ndoo peteke ta o tí nó lá, má kózò gí, ndoo bà giì dù ñikì maa, tacó ndoo kù 'vala tí ndâ 'duù jáá kùɾo Mbíri.

Bà ñibà i, ta bà kpo-gbì-tà-tù

¹² À má éno, yo kaa ndâ 'bì yo tí nó mbe kù dù ɾekpe-ɾekpèè nó gí yaà, wàa ndâ muungbó yo tí nó mbe kù gu ɾekpè-ɾekpè nó 'ví si bà gu mí to. ¹³ Yo bàkà kpokèjì mì yo jáá, wàa yo 'ví nè ndâ dùgùù to ñinó náa à tí nó gí, tacó wàa ndâ 'duù ñinó ta wu gbí kò ndú wálá nó má ɾu ndi yo, wàa vò i 'ví 'de kò ndú lá. ¹⁴ Yo bàkà wotí gítí bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gí ta 'dê njembí yo, yo delè 'ví 'vala go có mì Mbíri, tacó ndâ mbe bàkà éno lá bà ñò Mbíri ta ɾo ndú wálá. ¹⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo 'ví bè gbí nambeè tí nó náa Mbíri kù bàkà ji ndâ 'duù nò lá. Yo delè 'ví kpolo tí yo máa, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo 'ví dù tí mbe ju njembí mbe kù volo gbí òkò tí yo nò lá. ¹⁶ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo delè 'ví dù tí mbe wò muu, delè tí 'duù ñinó ta njembí wó wálá go i mì Èzawú táánò mbe si jàlàmbà mì wó tí 'viì-kíri gí 'dè á tacó gbèe kùrùngbú kò nó lá. ¹⁷ Tacó yo ñò ni gí máa, yí mà giì dele ndi wó gí mì bu wó ta ngo-ɾo ta ɾo wó ta o tí nó náa go bà cù 'dê ngo cù mì bu wó gí gítí wó gí nó, bu wó giì biya gí, tacó kpokèjì mì wó giɾi gí.

¹⁸ Yo kpónò gí me gítí i ñinó náa yo bà zèè ta 'bì yo gí nó lá, yo gí me gí bà ñò ngba wu mbe kù zì 'vili-'vili lá, yo gí me gí gbí 'dí'di'o tí nó njikirií nó lá, yo gí me gí mì i ñinó mbe kù je kpo-tàkòcò ji yo nó lá, yo delè gí me gí gbí mbiimbí lá. ¹⁹ Yo gí me gí tà gbí mòngò lá. Yo delè gí me gí tà gbí ña kòcò ñinó mbe kù baɾaka gbí tù yo náa bà 'di gbí có tí nó náa 'duù tí nó kù 'dè ji yo nó kpo yo gí, go i mì ndâ Ìzìriyéli dígísèè nó lá. ²⁰ Tacó wotí bà 'di có tí nó náa à kù 'dè ji ndú ta o tí nó nò tí ndú wálá, tacó kòcò Mbíri ta o tí nó ji ndú éno máa, «À kpèti káa nò má gàà gú tí nó, áà bà zi yí ta bà 'vaka yí ta díí gí.» ²¹ Bà zeke ña i tí nó ta o tí nó te gúku mítí ndâ 'duù tí ña ñinó náa Mòze giì 'dè có ta nje wó máa, «Ye kù gú-gu ta gúku.»

²² Káa yo kpónò gí a i gí pí gú Ziyóni tí gbata mì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò. Yo gí a i gí Jèrùzalémè tí nó gbíri nò. Yo gí a i gí mì ndâ basili tí nó mbe kili mèè mì bà líkí'o nò. ²³ Yo gí a i gí bàndò bà kili ndâ 'viì-kíri tí nó náa à cu ɾe ndú mí gbí wáràgà gbíri gí nò. Yo gí a i gí mì mbe waa có tí nó, tí Mbíri mì ndâ 'duù 'dáá gí nò. Yo gí a i gí bàndò mì ndâ lilí ndâ 'duù ñinó tí ndâ 'duù jáá kùɾo Mbíri ta vò i mì

ndú wálá nò. ²⁴ Yo kpónó gí a i gí mì Jézù tí 'duù tí nó mbe kù nò gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbířì gbí ngú mbelè tí nó náa Mbířì n̄jù ta ndâ 'duù nò. Yo gí a i gí mì 'duù tí nò ta wu gbí kòcò mbelè wó ndii wu gbí kòcò mbelè Àbèlè gí nò.

²⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa yo 'ví biya ta bà 'di có mì Mbířì tí mbe kù 'dè có jì yo nó lá. Tacó ndâ 'duù tí nó náa yí táánò 'dè có jì ndú muu to tí nó mbe biya bà 'di có mì wó gí nó má 'de kpokèjì bà ndo 'do nje bà waa có mì wó mítí ndú lá, à cuki káa ndoo ká bà ndo 'do gbí bà waa có mì wó náa ndoo má biya bà 'di có mì wó tí mbe kù 'dè có jì ndoo á 'do gbířì gí nò?

²⁶ Ta o tí nó náa yí táánò kù 'dè ta có jì ndâ 'duù tí nó nó, kòcò wó ngaka a to. Káa yí kpónó ci cí máa, «Sè bà gí gí bà 'dè có mì ye káká'i gbaanjé. Káa a gbí ñinò me káa to ká bà ngaka tí lá, gbířì delè bà ngaka tí.» ²⁷ Gbí ndò có tí nó máa, «káká'i gbaanjé» nò éno máa, àá bà gii mò ndâ i ñinò mbe ngaka tí nó gí, tacó ndú a ndâ i ñinò náa à suu ndú súu-suu, tacó wàa ndâ i ñinò mbe ngaka tí lá nó 'ví dù tí ²⁸ À má éno, ndoo 'dè ñikì maa jì Mbířì, tacó bà dù ndoo 'bá mì wó, tí 'bá mì gba mbe ngaka tí lá nò. Ndo kpolo tí nambeè tí nó náa Mbířì bàkà jì ndoo nò, wàa ndoo 'ví bàkà i jì yí gbí ña kpokèjì ñinò náa yí bà li 'bì wó gí tà gí. Ndo bàkà i-Mbířì ta bà te duù mítí Mbířì, delè ta bà cì gúku tí wó, ²⁹ tacó Mbířì mì ndoo a wu mbe kù laka to.

13

Ŋa kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbířì

¹ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa á go i mì ndâ 'duù ta ndâ ná'vindí ndú. ² Yo delè 'ví rò tìyò á 'do tí bà te wīřì mítí ndâ 'duù ñinò mbe 'dó-'do, náa yo ñò ndú ni lá nó lá. Tacó ndâ 'bí 'duù táánò te wīřì mítí ndâ basili mì Mbířì káa ndú ñò ndú ni lá á 'do gbí bà te wīřì mítí ndâ mbe 'dó-'do. ³ Yo 'ví ò-bà-mbí ndâ 'duù ñinò gbí zàà nó lá; yo je mbí yo mítí ndú ká goólá a yo ká gbí zàà. Yo delè 'ví kořo có gítí ndâ 'duù ñinò náa à kù mèèkè'i tí ndú nó, tacó ndú delè káa ndâ 'duù ta mbelè gbí dii ndú á go yo. ⁴ Ndâ 'duù 'dáá gí 'ví te duù mítí bà kò tí. Wàa ndâ 'duù ñinò mbe kò tí ndú gí nó 'ví co ká tí kpokèjì ñinò jáá nò. Tacó Mbířì bà waa có mítí ña 'duù ñinò náa ka wó mbe 'bá má gélé, káa yí gélé ta 'bí 'duù gbí kpá-sili mì ndú á kapí řo wó nò. ⁵ Yo kpolo tí yo á 'do tí bà tee njembí yo mítí gùrúsù. À 'ví tè ta yo káa i ñinò náa à kuu mì yo nó, tacó 'dóó kòcò Mbířì náa yí 'dè ta nje wó éno máa, «Ye bà si yo 'ví bè gbí i wálá.

Ye delè gí bà 'visì kapí ye gítí yo wálá.»

⁶ À má éno, ndoo bà ni bà 'dè có ta gúku tí ndoo wálá éno máa,

«Mbířì à mbe koni ye;

ye bà cì gúku wálá.

'Duù bà bàkà ta ye a yè?» gí.

⁷ Yo kořo có gítí ndâ kpo 'duù mì yo, tí ndâ mbe ñò řo ři kùřo yo, tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe 'dè có mì Mbířì jì yo nò. Yo kořo có gítí ndâ i tí nó náa ndú táánò kù bàkà gbí 'válá mì ndú nò, wàa yo 'ví mèlè ndi bà tee njembí ndú mítí Mbířì. ⁸ Jézù tí Bindi-Mbířì yáánó ká go Jézù tí Bindi-Mbířì wúnó, yí delè bà dú ká tí Jézù tí Bindi-Mbířì á dúú bà ya tí. ⁹ À má éno yo si ndâ 'bí ña tende bà ñbà i 'ví soloko

yo 'do tí kpokèjì tí nó jáá nó lá; tacó à nìkì a bà tee njembí ndoo mítí nambeè mì Mbírì, tí i ñìnó mbe kù je wotí mì gbí njembí ndoo nó, á co tí bà koṛo có gítí ndá gèrè gítí ndá i-zó-zò tí i ñìnó náa ndá mbe kù tee njembí ndú mítí 'de i gbí lá nò. ¹⁰ Tacó Bándò bà cì i jì Mbírì mì ndoo, náa ndá mbe kù bàkà nèté tà nduúrù mì Mbírì zò i tí nó náa à cì mítí lá nó, kuu tí. ¹¹ Kùṛo ndá bu-Mbírì kù ya ta mbelè ndá nò tí nó náa à ziki ndú nó gí Bándò-mì-Mbírì á tà nduúrù mì Mbírì tacó bà yù à-cee-gí 'do mì Mbírì gítí ndá vò i mì ndá 'duù mì wó. Bìndi à giì tuṛu ndá kùuyù nò tí nò ya tí gí bà doo gí ndiì 'do tí bándò tí nó náa ndá 'duù tò ndá nduúrù mì ndú giji-giji mítí nò. ¹² Jézù táánò kònò sé'i njekèjì ndùgù sè tacó bà toṛo ndá vò i mì ndá 'duù ta 'dóó mbelè wó delè ká ènò. ¹³ À má ènò, ndoo toṛo ndá có ñónókó tí nó náa ndá 'duù kù ñonoko ta ndoo á muu wó nó mítí ndoo tí bàà, wàa ndoo 'ví ya gí mì wó nje seè kà. ¹⁴ Tacó gbata mì ndoo mbe dù tí ká muu to tí nó wálá. Ndoò kù pà a bà gbata tí nó kèjì nò.

¹⁵ À má ènò, ndoo ùlù Mbírì ta rẹ̀ mì Jézù dúú bà ya tí. Tacó bà ùlù Mbírì nò a ndá có mbe jò 'do gbí nje ndá mbe si rẹ̀ Mbírì tí có. ¹⁶ Yo 'ví ò-bà-mbí bà bàkà tó i lá, yo delè 'ví ò-bà-mbí bà kùtù tí 'bí i ñìnó náa à kuu mì yo nó jì ndá 'bí 'duù lá, tacó ñìnò a ndá 'bí ña bà cì i mbe kù nìkì tí Mbírì ká nò.

¹⁷ Yo 'di có mì ndá 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndá kpo 'duù kùṛo yo nò. Yo si tí yo tí ndá i mì ndú, tacó a ndú ká kù kpolo tí lili yo. À delè a ndú ká bà 'dè có gítí ndá i ñìnó náa ndú bàkà á muu yo nó jì Mbírì. À má ènò, yo si ndú 'ví bàkà ndá i tí nò ta pétékè tàkòcò ndú, tacó ndú má bàkà ta kpo-tàkòcò ndú, áá bà nìkì jì yo wálá.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze, tacó ze ñò ni ngbáràngà'i gí, máa njembí ze ká ngbáràngà'i. À delè tí ze káa go bà bàkà ndá i ñìnó mbe 'vii ṛo 'bá nò. ¹⁹ Ye gbí ñìnó kù yù nambeè 'do mí yo kpolo ma, éno máa, yo 'deke tí yo jì Mbírì, tacó wàa, yí 'ví si ye 'ví dele ndi ye ya gí mí yo ká gálá.

Bà 'deke tí jì Mbírì

²⁰ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe 'dè njembí, mbe 'vala ndi Jézù tí Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó, Jézù tí nó tí gbolò mbe gbà bee, mbe kù gbà ndá rómbo, mbe cì tacó wàa, bà nju mbelè tí nó náa Mbírì nju ta ndá 'duù nó 'ví dù tí yú bà nju mbelè dúú bà ya tí nó, ²¹ máa, yí 'ví je ndá tó i 'dáá gí jì yo. Tacó wàa, yo 'ví bàkà ndá i 'dáá gí ká go có mì wó. Mbírì 'ví si có tí nó 'ví bàkà mí gbí njembí yo káa ndá i ñìnó ta go bà zeke ndú tí wó tí Mbírì nó ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi wó tí Mbírì. À ùlù Jézù tí Bìndi-Mbírì kpòò ya tí. Go-i-tí-nò.

Bà yee nje có

²² Ndá ná'vindi ye, ye kù 'deke a tí ye jì yo éno máa, yo 'ví 'di ndò có tí nó náa ye co jì yo tacó bà je wotí jì yo nó ta pétékè tàkòcò yo. ²³ Ye kù 'va nó a mbí yo éno máa, à njaanga ná'vindi ndoo Timátéyò 'do gbí zàà gí. Yo bà ñò ze ta yí, náa yí má yee tí ye gálá si ye njè nó lá nò.

²⁴ Ye 'vee ndá 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndá kpo 'duù kùṛo yo ká nó, ta ndá 'duù tí nó ká, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nó 'dáá gí ma. Ndá 'duù ñìnó Ìtálìyà káà, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó

gî nó, delè 'vee yo 'dáá gî ma. ²⁵ Nambeè mì Mbíri 'ví dù gbí njembí
yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò.

Wáràgà mì JÁKÒMÒ

¹ Nìnó a wáràgà 'do mì ye tí Jákòmò, tí bòò mì ndâ Mbírì ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ji yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe 'vaaka cee muu to 'dáá gî. Ye 'vee yo 'dáá gî ma.

Ndâ vò o

² Ndâ ná'vindí ye, ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có ji yo máa, ta ndâ o tí nó náa ndâ ña ndâ vò i muu to tí nó 'dáá gî má kù tala yo nó, yo 'ví si ndâ o tí nó tí ndâ líkí'o. ³ Ndâ ña ndâ vò o tí nó a ndâ o tacó bà ñò máa, njembí yo má dú kuu tí Mbírì, tacó yo ñò ni gî máa, bà tala bà ùnje mì yo nó kù jò yú njembí. ⁴ Káa yú njembí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, ta bà lè tí yo wálá, ta 'bí i mbe gboo á 'do mì yo delè wálá. ⁵ Má ènò, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má ñò i tí nó náa yí 'ví bàkà gbí o vò o nó lá, à nìkì máa, yí yù bà 'di gbí-o 'do mì Mbírì tí mbe kù je i ji ndâ 'duù ká sínò ta có tàkò wálá nò. Bìndi Mbírì bá je bà 'di gbí-o ji yí gî. ⁶ Káa ta o tí nó náa wò má kù 'deke tí lo ji Mbírì nó, wò 'ví si njembí lo 'ví dù ká gbaànjé, wò 'ví me wê-wê lá. Tacó 'duù nìnó mbe kù me wê-wê nó ká ⁷ go ngo gbí pù mbe kù gbàngà ta pípìrì, ya ènò, ya ézò. ⁸ Ña 'duù tí nó mbe kù me wê-wê á kùro Mbírì go 'duù tí bà njèè kpokèjì, náa yí ñò 'dóó kpokèjì nìnó náa yí 'ví co tí lá nò, bà ñò 'dóó ña i tí nó náa yí bà yù 'do tí Mbírì nó ni wálá. Má ènò, yí 'ví si bà koro có gítí bà 'de 'bí ña i á 'do mì Mbírì mí to.

Ndâ mbe yê ta ndâ mbe i

⁹ Ndâ ná'vindí ye, à nìkì máa, mbe yê tí mbe kù ñu ndi Jézù 'ví dù ta líkí'o tí wó, tacó Mbírì te yí gí yaà gî. ¹⁰ Wàa 'duù nìnò ta ndâ i mì wó me gbolò mbe kù ñu ndi Jézù nó delè 'ví dù ta líkí'o bà 'vii tí wó ta ndâ mbe yê tí nó mbe kù ñu ndi Jézù nò, tacó ndâ mbe kpo-kpò i bà mii ta ndâ kpo-kpò i mì ndú nò 'do muu to tí nó ká go bà mii ndâ 'vì mbìlì, ¹¹ náa ju gó ñi má mo mbìlì gî, ndâ 'vì wó giì 'duku 'dáá gî, bìndi ndâ banga i tí nó kùtáa nó káká'i wálá. À 'vii ká 'vii ta 'duù nìnó ta ndâ i mì wó me gbolò nò. Yí bà cì ká mí nje nèté ndâ i tí nó.

Ndâ i mbe kù eendi 'duù gítí bà bàkà vò i

¹² À nìkì tí 'duù nìnó mbe 'dò kò wó mí to tí kpoò gbí ndâ o vò i nó, tacó Mbírì bà ko mboo bà kònò sé'i mì wó nó ji yí ta 'vála nìnó mbe cee lá, náa yí tí Mbírì ci ndâ 'duù nìnó mbe zè yí nìkì ta tó njembí ndú nó gítí nò.

¹³ Má ènò, ta o tí nó náa 'bí i má kù eendi yo gítí bà bàkà vò i nó, yo 'ví 'dè cò máa, «A Mbírì ká tuu i tí nó» nò, jé lá, tacó Mbírì jé eendi 'duù gítí bà bàkà vò i lá. ¹⁴ À kù yòòngò 'duù gítí bà bàkà vò i káa njembí wó, ta bà legee miñi wó gí tàkò có mì njembí wó. ¹⁵ Vò njembí kù jò vò i, káa vò i má zèè to gî, yí kù jò ku.

¹⁶ Má ènò, yo si bà eendi tí yo, máa, a Mbírì ká kù yòòngò ndâ vò i gítí yo nó mí to, ndâ ná'vindí ye. ¹⁷ Tacó à káa ndâ ngbàrangà i, ta ndâ i nìnó ta bà lè tí ndú wálá nó, ká gî 'do gbíri mì Mbírì tí mbe suu ndâ ñi, ta pì, ta ndâ yii mbe kù tòngbaa á tàrì. Ñi tòngbaa ta bèbìlì lá,

delè ndâ pì ta ndâ yii, tòngbaà ta gó rì lá. Káa síí gbí o bà tòngbaà mì Mbírì go ndâ i tí nò wàlà; Mbírì ta o 'dáá gí ká ngbèzèè kuu bàndò mì wó. ¹⁸ À káa 'dóó có mì Mbírì gbí muu wó ká si yí 'ví bàkà ndoo tí ndâ 'viì mì wó, tacó wàa ndoo 'ví dù gbí òkò tí ndâ i tí nó náa yì suu ndú mí muu to tí nó tí ndâ kpédélé i gbí njí náa à kù ci ji yì tí Mbírì nò.

Cèe kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbírì

¹⁹ Yo je mbí yo tí kpoò, ndâ ná'vindí ye, máa, 'duù má kù 'dè cò ji yo, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ muu có lá. Yo delè 'ví co gálà gí bà òkòlòwò lá. ²⁰ Tacó mbe kpo-tàkòcò bà ni bà bàkà i ònó mbe nìkì tí Mbírì nó wálá. ²¹ Má éno, yo duu ndâ i zuù tí nó 'dáá náa yo kù bàkà nó mí tà to. À nìkì máa yo biya ndâ òa ndâ vò i 'dáá gí. Yo si tí yo ji Mbírì. Yo sè tù yo gítí có tí nó náa Mbírì cu mí gbí njembí yo ndú, tacó à tí có tí nó a wotí bà njaanga miyi yo 'do gbí ku.

²² Yo delè 'ví bàkà ndâ i tí nó náa Mbírì 'dè có ji yo máa yo bàkà ndú nò. Yo sè me káa tù yo cuki lá. Tacó 'duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà ndâ i go có tí nó náa yí 'di nò lá, 'duù tí nó kù ee a ndi tí wó. ²³ 'Duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà go có tí nó lá, gbí máa, yí go 'duù mbe zeke gbíro wó gbí mándàrà, ²⁴ Káa à káa póó bà te mándàrà 'do 'bì wó mí to, yí ngé giì ò-bà-mbí cè tí gbíro wó gí. ²⁵ Káa 'duù ònó mbe 'di ndâ có mì Mbírì ngbàrángà'i, bindi yí giì kpolo tí ndú mí gbí njembí wó, delè yí giì bàkà go ndú nó, Mbírì bà cù 'dè ngo cù mítí i tí nó náa yí kù bàkà nò.

²⁶ 'Duù má si tí wó tí mbe ru ndi kòcò Mbírì, káa yí ni bà kpolo tí mè wó lá, gbí có bà ru ndi kòcò Mbírì mì wó nó wálá, yí delè kù ee a ndi tí wó ta kpéetí wó. ²⁷ Bà bàkà nambeè ta búlù tí wálá á ta Bu ndoo tí Mbírì a bà ya gí bà koni ndâ nawù ku, ta ndâ njò, ta o tí nó náa ndú má gbí mbugo, delè ta bà kù'ba 'do tí ndâ vò i muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví ònòkò muu 'duù lá.

2

Yo te duù mítí ndâ mbe yé

¹ Yo kpónó a ndâ mbe ùnje gítí Jézù tí Bindi-Mbírì, tí Mbe tí ndoo náa ndoo kù ò Mbírì mítí wó. Má éno, yo bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo, máa, áa mì 'duù ònó a i, káa òzò a mbe yè nò, lá, ndâ ná'vindí.

² Yo tala bà kojo muu yo gi. Ndâ 'duù sósò'ò kpónó má yee bàndò bà kili yo gí bà ùlù Mbírì, káa 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí ndú zaa 'do tí muu wó di tí kò wó, ta ndâ i-banga ta rè ndú a rè ta ndi tí ndâ sili 'bì wó, káa ka wó tí nó náa ndú gi ta yí gbaanjé nó yuu a káràkà zì bongo, ³ káa yo giì te wiyi mítí 'duù tí nó mbe záa-zaa nó mítí banga bàndò, bindi yo giì 'dè có ta bà tù 'bì yo ji mbe yuu káràkà zì bongo nó máa, «Ya gí bà pà bàndò wàa wò 'ví dù tí á kàzò.» ⁴ Yo má bàkà go éno, à co to ngé. Ta gbí go éno máa, yo bàkà nò a 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù ta bà kojo lókó-loko có máa, 'bí 'duù a cèe 'duù, káa ka wó a vò.

⁵ Má éno, yo sè tù yo gítí có tí nó, ndâ ná'vindí. Máa, Mbírì táánò ruka a ndâ 'duù ònó náa ndâ 'duù muu to tí nó kù si ndú tí ndâ mbe yè nó, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì, wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, mbe dù tí ndâ mbe ndâ i tí nó náa yì tí Mbírì ci cí máa, yì bà je ji ndâ 'duù tí nó mbe zè yì nìkì maa nò. ⁶ Káa yo kpónó si ndâ mbe yé

tí ndá i lá. À me ndá 'duù ñìnó ta ndá kpo-kpò i ká mì ndú nó cóó-cóó ká kù mèèkè'i tí yo lá? A ndá 'di cóó-cóó ká kù gbùrùngà yo ya tí gí gbí ngbàngà? À me ndá 'duù ñìnó ta ndá kpo-kpò i ká mì ndú nó lá? ⁷ À me ndú delè ká kù volo rè tó 'Duù tí nó tí Bìndi-Mbíri náa yo kaa tí yo gí gbí gèrè mì wó gí nó lá?

⁸ Cèe i bà bàkà mì yo a bà 'di kpóló-kpolo có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Zè 'bí ka lo nìkè á go bà zè tí lo,» nò. ⁹ Káa, à má me éno lá, wàa yo 'ví dù kù gbètèkè có tí nó ta bà bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndá 'duù, gbí máa, yo kù bàkà a vò i ta bà ndii muu có mì Mbíri. À má éno, Mbíri bà waa có mítí yo.

¹⁰ Kpèti ká éno, a tè lá. Tacó 'duù kpèti má kpolo tí sè ndá 'bí có mì Mbíri 'dáá gí, káa yí 'ví gbètèkè káa 'bí gbaànjé, gbí máa, Mbíri bà waa có mítí wó tacó yí ne nò 'do tí kpokèji mì Mbíri gí. ¹¹ Ta nderè éno máa, a Mbíri ká 'dè có máa, «Bàkà bangbaya lá.» À delè káa gbèe Mbíri tí nó ká 'dè có máa, «Zi 'duù lá.» Káa, à má éno, vò i náa 'duù bàkà kpèti má káa bà zi ku, káa yí bàkà bangbaya lá, gbí go éno máa, yí volo nò 'dáá káa có mì gbèe Mbíri tí nó.

¹² Má éno, yo 'dè banga có ji ndá 'duù, yo delè 'ví bàkà ndá tó i ji ndú ta 'dè njembí yo, tacó yo kpónó a ndá ña ndá 'duù ñìnó náa a Mbíri ká kù zogo yo ta có ñìnó mbe njaanga miiri ndá 'duù 'do gbí vò i. ¹³ Tacó ndá 'duù ñìnó mbe ñò yè ɾo ndá 'bí ka ndú kpónó lá nó, Mbíri delè bà ñò yè ɾo ndú ta ndòngbú o wálá. Káa 'duù mbe kù ñò yè ɾo ndá 'bí ka wó kpónó, Mbíri bà ñò yè ɾo wó ta ndòngbú o ndii ñìnó náa yí bàkà nó gí.

Bà ùnje ta bà bàkà ndá i go có mì Mbíri

¹⁴ Ndá ná'vindí, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nó wálá.

¹⁵ Yo tala káa bà koɾo muu yo gi, máa, 'bí ka lo náa yo kù ru ndi Jézu ta yí kpónó má ta go tí wó, delè ta bongo tí wó wálá, ¹⁶ káa wò gi 'dè káa có ji yí ta nje lo cuki, máa, «Zèe njembí lo. Mbíri bà je ndá i-zó-zò ta bongo ji wò gí.» Káa wò je me 'bí zì i ji yí wàa yí 'ví 'bu mítí wó lá, wò delè je me 'bí làmbu i tacó bà miiri ngo cù ji yí lá. Gbí có mì lo nò bà dù kuu tí?

¹⁷ Bà ùnje gítí Mbíri delè ká go éno. 'Duù má 'dè ká có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà ndá i tí nó náa Mbíri 'dè có ji ndá 'duù máa ndú 'ví bàkà nó, lá, gbí máa, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nó wálá.

¹⁸ 'Bí 'duù má 'dè có ji ye, máa, ye a mbe bàkà go có mì Mbíri, káa yí a mbe ùnje gítí Mbíri, ye bà 'visi có ji 'duù tí nó, máa, 'bí kpokèji bà túbà tí 'duù tí mbe ùnje gítí Mbíri káká'i á bìndi bà bàkà go có mì Mbíri wálá. 'Duù ta ùnje gítí Mbíri ta ña kpokèji ngayi, náa yí má bàkà go có mì Mbíri lá? ¹⁹ Bá ùnje mì lo máa Mbíri ká gbaànjé cuki a banga có. Káa ndá wò lilí delè ùnje ká gítí gbèe Mbíri tí nó á mì lo nò, ndú delè kù gu ta gúku tí Mbíri.

²⁰ Nò nò, ndi lo ñónókó, ye kpónó kèji gí bà túbà ji wò máa, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có mì 'duù tí nó wálá. ²¹ Tala bà koɾo muu lo gítí ña nambeè tí nó táánò á gbí òkò tí ndá gù ndoo Àbìráámò ta Mbíri nó

gi. À me 'do gbí có bà ùnje gítí bà waa mbelè 'vii mì wó Ìzákò jì Mbíri lá? ²² Wò kpónó ò ni gí, máa, ndâ bà ùnje gítí Mbíri, ta bà bàkà go có mì Mbíri, mì Àbiráámò táánò kù bàkà nèté toko gbaànjé. Gbí go éno máa, 'bí i táánò náa Àbiráámò bàkà ká tubà máa, bà lê tí bà ùnje mì wó wálá. ²³ Nìno a gbí có tí nó náa à gii cu tí mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbiráámò táánò ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé» nó ká nò. Tacó éno, Mbíri gii ò Àbiráámò ni tí 'duù mbe ya lè lá. À delè táánò nò a nderè bà dù Àbiráámò tí kómbe Mbíri. ²⁴ Wò kpónó 'di gbí ni gí, máa, a bà bàkà go có mì Mbíri ká kù sí 'duù tí tó 'duù kùro Mbíri, me káa bà ùnje ta kpéetí wó cuki lá.

²⁵ Yo koṛo muu yo káká'i gítí 'bí niù tí nó táánò ta rẹ wó a Rà'ábù, tí vò mbe nò-vò-ndò nó gi. Ta ndâ bà nò-vò-ndò mì wó nò 'dáá gí, yí delè táánò tubà tí wó tí mbe ùnje gítí Mbíri ká ta bà bàkà tó i. Yí te wiṛi mítí ndâ tú mì ndâ Ìziriyéli ta bà je i-zó-zò jí ndú, delè ta bà ngùù ndú 'do tí ndâ ku'di tí ndú, bindi ta o bà nje nó mì ndú 'do 'bá mì wó, yí gii tubà kpokèjì nìno ta vò i tí wálá nó jì ndú.

²⁶ Bà ùnje gítí Mbíri ta bà bàkà go có mì Mbíri á gí tàkò wálá a ku i, go dii ta woò gbí wálá.

3

Mè

¹ À nìkì máa ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo 'ví gí tí ndâ mbe nìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù lá, ndâ ná'vindí. Ye 'dè có tí nó jì yo tacó áá bà waa có mítí ze tí ndâ mbe kù nìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù nó tacó bà nìbà co to, ta wotí tí co tí ndâ 'bí 'duù 'dáá gí. ² Ndoò 'dáá káa ndâ mbe gíri'o. Káa 'bí 'duù mbe 'dè có máa nje yí jé yaaka muu to tí nó lá má kuu, yí bà dù a ṛa 'duù nìno mbe ni bà kpòlo tí miṛi wó gí.

³ Yo ò káa kècè gi, ndoo kù yuu làmbu lii mì gbí nje kècè tacó bà bàkà yí 'ví 'di có mì ndoo, wàa yí 'ví co tí kpokèjì tí nó náa à gbí muu ndoo nò. ⁴ Delè yo 'ví gii koṛo káa muu yo gítí gbá á ṛo ngo gi. Gbolò pípiṛi kpèti má kù pì yí ya tí gí kè'bì, 'duù bà loko nje wó gítí kpokèjì tí nó náa à gbí muu wó nó ká ta cèe làmbu i bà aa ngo cuki. ⁵ Mè 'duù delè ká éno. Cèe làmbu bà to tí 'duù, káa à tí wó a wotí bà 'dè có gítí ndâ kpo-kpò i.

Yo kpónó koṛo muu yo á gítí bà miù cèe gbolò jìli mì làmbu wu nje nji kù'ò gi! ⁶ Mè delè a wu. Mè a vò bà to gbí òkò tí ndâ bà to tí ndoo, mbe kù njèè vò i cee gbí dii ndoo 'dáá gí. Mè kù doo kùuyù ndoo ta wu náa à cu mítí 'do 'bá mì ndâ ku.

⁷ 'Duù bà ko ndâ 'vii-nò náa yí zèè 'do gbí jìli gí. Yí delè bà ko ndâ nuù, ta ndâ kpoo, ta ndâ i tà ngo gí, ⁸ káa 'duù mbe kpòlo tí mè wó wálá. Mè a 'bí ṛa i mbe kù pèè mbí ndâ 'duù, ta zì wó go zì kpoo. Yí jé dù ngbiù lá, yí kù njèè zì wó nò ta ndi to.

⁹ Ndoò kù ùlù Mbíri tí Mbe tí ndoo tí Bu ndoo ta mè ndoo. Ndoò delè gii 'visi tí ndoo gí bà ṛonoko ndâ 'duù tí nó náa Mbíri suu ndú tí kózò tí wó nó ká ta gbèe mè ndoo tí nò. ¹⁰ Ndâ bà ùlù tí, ta bà ṛonoko tí, co 'dáá 'do ká gbí gbèe nje. À lè mi nò gí, ndâ ná'vindí. ¹¹ Ndâ líkí ngo ta mínikà ngo jé 'va 'do gbí gbèe gùù gí? ¹² Mbiigá jé ṛi mbâ gí? Mbâ delè jé ṛi mbiigá gí? Ndâ ná'vindí. Má éno, líkí ngo jé 'va 'do gbí màngò lá, delè mínikà ngo jé 'va 'do gbí cèe njáá lá.

Cèe bà 'di gbí-o

¹³ 'Bí 'duù mbe 'di gbí-o á gbí òkò tí yo kuu tí? 'Duù tí nò 'di gbí-o gí? Si yí 'ví bàkà ndâ tó i mbe túbà bà ò-gbí-o mì wó. Si yí 'ví bàkà ndâ i tí nò me ta bà tù ngba wó lá. Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví òtí ní éno máa, yí a mbe 'di gbí-o. ¹⁴ Káa ndâ ju kii ta bà koṛo có ká gítí miri 'duù má gèè bè ndú mí gbí njembí lo gí, bà gbo i nìkì lá, wò delè kù 'dè a 'véṛè máa wò a mbe 'di gbí-o. ¹⁵ Bà to kii ta bà dù ta bà koṛo có ká gítí miri 'duù me ndâ i mì mbe 'di ṛa gbí-o tí nó mbe gí 'do mì Mbíṛi nó lá. Ndú gí a i 'do tí ndâ vò bà koṛo có mì ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ vo-vò i mbe kù volo muu ndâ 'duù. ¹⁶ Bándò tí nó náa ndâ ju kii ta bà koṛo có ká gítí miri 'duù kù dù tí nò, a bándò ṛinó náa ndâ vò i ta ndâ ṛa ṛónókó-ṛònòkò tí 'dáá gí kù dù tí.

¹⁷ Káa cèe bà 'di gbí-o mbe gí 'do mì Mbíṛi tende. Ṛa bà 'di gbí-o tí nò bà dù tí i ta bà lê tí wálá, delè bà dù tí i mbe 'dèè njembí ndâ 'duù. 'Duù mbe 'di ṛa bà 'di gbí-o tí nò bà zèè ndâ 'duù ta pétékè 'bì wó, yí delè bà dù tí mbe 'di có mì ndâ 'duù. Mbe 'di ṛa bà 'di gbí-o tí nò bà òtí yè ṛo ndâ 'duù, yí delè bà bàkà tó i ká tà ndi ka wó tó i. Njembí 'duù mbe 'di ṛa bà 'di gbí-o tí nò me duù. Yí delè me mbe nambeè-ṛo lá. ¹⁸ Ndâ mbe peteke njembí ndâ 'duù kù bàkà gbí pétékè có. Ndú go ndâ 'duù mbe ṛo ndâ banga i mí gbí njí mì ndú. Nèté mì ndú a bà bàkà ndâ banga i tókà'i.

4

Gbínje gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi

¹ A yè ká kù si yo kù 'dèèkè mà? A yè ká kù si yo kù gò gó ta o 'dáá gí? Ndâ i tí nó ta go ndú tí yo nó kù gò gó gbí njembí yo ta o 'dáá gí; ṛinò a i tí nò mbe kù si yo kù gò gó gbí òkò tí yo nò. ² Yo kù tò kii muu 'bí i, káa bà 'de i tí nò kpò yo gí, má éno; yo kù 'dèèkè mà, yo delè kù gò gó. Yo kù dù ta go ndâ i gbí njembí yo, káa kpokèji bà 'de ndâ i tí nò mì yo wálá; má éno, yo kù ziki ndâ 'duù bìndi ndâ i tí nò. Yo 'de ndâ i tí nò ta go ndú tí yo gbí njembí yo nò lá, tacó náa yo yù ndú 'do me mì Mbíṛi lá. ³ Káa yo ta ndâ 'bí o kpèti má yù ndú, Mbíṛi je ndú ji yo lá, tacó yo yù ndú me ta cèe nderè lá, yo kù yù ndú ká tacó bà bàkà líkí'o mítí yo cuki.

⁴ Njembí yo dù tí gbèe i lá, go njembí ndâ ni mbe ṛàngà kù. 'Duù má zèè ndâ i muu to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí 'ví kù a 'bí ngú 'bì tacó bà zèè ta Mbíṛi? 'Duù má tee njembí wó 'dáá ká mítí ndâ i á muu to tí nó, yí bà gí tí ku'di tí Mbíṛi. ⁵ Yo koṛo có máa, có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbíṛi, máa, «Mbíṛi suu lilí ji ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóo i mì yì» nó a 'véṛè? Má éno, yí kù tò kii muu ndoo ta o tí nó náa ndoo má kù tee njembí ndoo mítí ndâ 'bí tende i si yí mí to nò. ⁶ Tacó éno, Mbíṛi kù bàkà nambeè ji ndoo me gbolò, tacó wàa ndoo 'ví dù ta o 'dáá gí tí ndâ i mì yì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbíṛi, máa, «Mbíṛi kù bàkà nambeè me gbolò ji ndâ mbe si tí ndú kùro wó tí Mbíṛi tí i lá, káa yí biya có mì ndâ mbe si tí ndú tí i ta wotí tí » nò.

⁷ Má éno, ye kù 'dè có ji yo, máa, yo si tí yo ji Mbíṛi, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò gítí gó ta Gba-vò-i, bìndi Gba-vò-i bà i ngèlè 'do tí yo gí. ⁸ Yo yèè ndi yo dè gí mì Mbíṛi, wàa Mbíṛi bà yèè ndi wó dè gí mì yo. Yo si bà bàkà i zuù mí to, ndi yo ndâ mbe gillini, wàa yo tí ndâ

mbe gbo gbù sè mí nje ngá só 'ví si njembí yo 'ví dù ngbáràngà'i. ⁹ Yo wa tí yo tacó ndâ vò i mì yo. Yo dù ta yé ọ yo tí yo, yo ọ 'dì lá, yo dù zùkùù, yo dù ta líkí'o tí yo lá. ¹⁰ Yo si tí yo tí i kùro Mbíri lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí ndâ 'duù.

¹¹ Yo 'dè vò có gbí òkò tí yo lá, ndâ ná'vindí. 'Bí 'duù má 'dè vò có gítí ná'vindí wó, yí má ọnonoko yí, gbí go éno máa, 'duù tí nò kù 'dè nò a vò có gítí ndâ có mì Mbíri, yí kù ọnonoko nò a ndâ có mì Mbíri. Káa 'duù má nì ọnókó gítí ndâ có mì Mbíri gí, yí kpòò nò me mbe sè tù wó gítí ndâ có tí nò káká'i lá. Gbí máa, yí kù si tí wó tí 'duù ta wotí mì wó ndii muu ndâ có tí nò gí. ¹² Káa wotí bà 'dè có jì ndâ 'duù ká tí Mbíri cukí. Wotí bà waa có mítí ndâ 'duù delè ká mì wó tí Mbíri ta kpéétí wó. Wotí bà 'vala ndâ 'duù, ta wotí bà zì ndâ 'duù delè ká mì wó. Káa wò a 'di, wàa wò 'ví waa ta có á mítí 'bí ká lo 'duù á go wò?

Ndâ mbe ci o

¹³ Yo sè tù yo, ndí yo ndâ 'duù tí nó mbe ò-bà-mbí Mbíri gí, bìndi yo giì ci o, máa, «Ze má ya wúnó lá, ze bà ya taàbé gí bà mà 'velé á gbí gbata tí zò. Ze má too ndòò gbaànjé mí kà, ze bà 'de i me gbolò.»

¹⁴ Káa yo ta kpéétí yo ọ̀ i ọ̀nó á kẹ̀jì gí bà bàkà tí taàbé dè nó lá. Bà 'vala yo tà go yè? Bà 'vala yo ká go ngomè náa pípiri má pì kpónó gbí làmbu o, ngomè aanga gí. ¹⁵ À nìkì mì yo kùtáa a bà 'dè có go éno máa, «Mbíri má konì ze yee tí o tí nó gbí muu ze nó, ze bà bàkà go éno, go éno.» ¹⁶ Káa yo kpónó kù bàkà tí yo tí ndâ 'duù ngé ndii gí. Yo delè kù gbo i gítí ndâ i ọ̀nó náa yo kẹ̀jì gí bà bàkà ndú nò. Káa ọ̀ bà gbo i éno niki lá.

¹⁷ 'Duù má ọ̀ yúco ni gí, káa yí bàkà lá, gbí máa, yí kù bàkà a vò i.

5

Ndâ mbe kpo-kpò i bà giì kònò sé'i

¹ Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó, ndâ mbe kpo-kpò i. Yo wa tí yo, yo 'ví tò ndòzi, tacó yo kẹ̀jì gí bà kònò sé'i ta wotí tí. ² Ndâ kpo-kpò i mì yo nò bà giì zii 'dáá gí, ndâ kì bà giì da ndâ bongo mì yo nò 'dáá gí. ³ Ndâ gùrúsù mì yo nò bà giì gbí ngbàza. Ngbàza tí nò bà túbà máa, yo bàkà tó i ta gùrúsù mì yo lá. Ngbàza tí nò delè bà túbà máa, 'bí i bà giì zò dii yo á go bà zò ndâ lii mì ngbàza. Ndâ i tí nò náa yo zèè ndú kácá-kácá nò bà giì dù tí tàcu wu tacó bà giì doo ta yo ta ndongbù o.

⁴ Yo ọ̀ ọ̀ ndâ i tí nò náa yo kù bàkà nò gi. Yo ko mboo nètè mì ndâ mbe bàkà nètè gbí ndâ nji mì yo jì ndú lá. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di káa kòcò ndâ i tí nó náa yo biimo ndâ mbe bàkà nètè tacó tí ndú 'do tí ndú gí nó kù 'dè kòlòwò gítí yo gí. Kòcò gbí mì ndâ 'duù tí nò mbe bàkà nètè gbí ndâ nji mì yo káa yo sì tàkò nètè mì ndú lá nó yee gbí tù Mbíri tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí gí.

⁵ Yo kù 'vala á muu to tí nó gbí dà. Yo zò ọ̀, wàa yo 'ví yuku ta tí yo, káa yo ọ̀ ni lá máa, yo kù 'vii nò a ndi tí yo tacó bà waaka yo mì Mbíri go bà waa bee ta o bà waa có. ⁶ Yo ká kù waaka có ta 'vèrè mítí ndâ 'duù ọ̀nó ta vò i mì ndú wálá nó gbí ngbàngà; ndâ 'duù ọ̀nó ta 'bí i mì ndú náa ndú 'ví me ta yo tacó bà 'vala miři ndú 'do mì yo wálá nó kù miì 'do gbí có mì yo.

Yo te duù mítí njembí yo

⁷ Má ènò, yo kpónó 'ví zèè njembí yo di tí o bà gí Mbe tí ndoo, ndá ná'vindí ye. Yo òò káa ña bà zèè njembí ndá mbe jì ñí gí. Ndú zèè njembí ndú 'do tí o bà yee ñí ña mí tà to di tí o bà kili ndá tó i 'do gbí ñí. ⁸ Má ènò, yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò, tacó o bà gí Mbe tí ndoo kpónó me jé'déé gí.

⁹ Yo si bà 'dè víí có gbí òkò tí yo mí to, ndá ná'vindí. Yo má bàkà go ènò, àà bà waa có mítí yo ta ndòngbú o. Yo zeke'o gí, kùro o bà gí mbe waa có kpónó dooko gí. Yí kpónó-kpónó bà yee tí yo.

¹⁰ Yo 'ví koro muu yo delè gítí ña kpácà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri gbí ndá vò o gbí o mì ndá ká gù ndoo dígíséé, wàa yo 'ví mèlè ndi ndú. ¹¹ Yo òò ña nambeè tí nó táánò náa Mbíri bàkà jì ndú tacó ndú táánò a ndá mbe kpácà gbí ndá vò o tí nò nò gí. Yo 'di tàwo ña nambeè tí nó náa Mbíri táánò bàkà jì Jóbè á bìnđi bà nanaka muu wó mítí bà ùnje gítí Mbíri si yí táánò ta sé'i tí wó nó gí. Yo delè gí òò ni gí, máa, Mbíri táánò gí si có ndá i mì Jóbè mbe volo nó ta bà me mbè. Mbíri bàkà ña gbolò nambeè tí nó jì Jóbè tacó yí kù zè ndoo ta pétékè njembí wó, yí delè kù òò yè ro ndoo.

¹² 'Bí kpóló-kpolo có gbaànjé náa ye bà 'dè jì yo a ñinò, ndá ná'vindí, máa, yo si bà see tí yo mí to. Yo see tí yo máa, «Go gbíri,» lá, yo delè 'ví see tí yo máa, «Go to tí nó,» delè ta rẹ̀ mì 'bí ña i là. Káa wò tí 'duù má ùnje gítí i gí, 'dè káa có máa, «Ye ùnje gí.» Káa wò má biya i gí, wò delè 'ví 'dè káa có máa, «Ye biya gí.» Káa wò má me me ènò lá, wò bà yuu miři lo mí gbí vò i ta ndòngbú o.

Bà 'deke tí jì Mbíri

¹³ 'Bí i má kù pèè mbí 'bí 'duù gbí òkò tí yo, si yí 'ví 'deke tí wó jì Mbíri. Káa delè 'bí 'duù gbí òkò tí yo má ta líkí'o tí wó, si yí 'ví be rẹ̀ Mbíri gbí cè. ¹⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má ta nò'o tí wó, si yí 'ví tè'é tí ndá 'bí tó kpo 'duù gbí òkò tí yo tí ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìnđi-Mbíri, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú jì Mbíri tacó tí wó. Káa ta o tí nó náa ndú má kù 'deke tí ndú jì Mbíri nó, ndú 'ví toro bàà mítí wó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìnđi-Mbíri. ¹⁵ Ndú má 'deke tí ndú jì Mbíri ta njembí ndú dú, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì mbe nò'o tí nò gí, yí delè bà si yí 'ví a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó nò gí. ¹⁶ Má ènò, yo yù gbí ndá vò i mì yo á gbí òkò tí yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbíri tacó tí yo gbí òkò tí yo, wàa yí 'ví 'vala ta yo 'do tí ndá i ñinó mbe kù pèè mbí yo nò. Ye 'dè có tí nò jì yo, tacó tó 'duù má 'deke tí wó jì Mbíri, à gbí kòcò wó a wotí tacó bà gí ta ndá kpo-kpò i 'do mì Mbíri.

¹⁷ Yo koro muu yo gítí Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò gbí o mì ndá ká gù ndoo gí. Yí táánò káa 'duù ta ndá sili 'bì wó vò ká go ñinđi ndoo. Káa ta 'bí o gbaànjé Èlìjà gí 'deke tí wó jì Mbíri ta njembí wó gbaànjé, máa, mù 'ví si bà ñí mí to. À dú káa yúcó, 'do tí o tí nò, mù gí ñí gbí to tí nò lá ta ndò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí. ¹⁸ Káa bà o tí nò mà gí ndii gí, Èlìjà gí 'deke ndi tí wó jì Mbíri káká'i máa, yí si mù 'ví ñí. Mù dú gí ñí go có mì wó nò gí. Bìnđi ndá dó kù i gí 'bità bà kù ndi ndú káká'i.

¹⁹ Ndá ná'vindí, yo koni ndá 'duù ñinó mbe gíri'o 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí nò. Yo gí ta ndú gítí tó kpokèjì káká'i. ²⁰ Yo òò ni gí máa, 'duù má 'visì muu 'bí mbe gíri'o 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí gítí tó kpokèjì, gbí máa, 'duù tí nò 'vala nò a ka wó 'do gbí bà waa có mítí wó bìnđi

ku mì wó gî. Mbíri delè bà je à-cee-gî gítí ndâ 'bí ká vò i tí nó 'dáá gî náá 'duù tí nó mbe dele gítí tó kpokèjì nò bàkà ndú si yí táánò tí vò kpokèjì nó gî.

KPÉDÉLÉ PÌYÉTÒRÒ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Piyétòrò tí tú mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wàràgà tí nó jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, mbe 'vaaka go ndá zà-za gó á ta ndi gbí ndá to, Póndùsù, Kàpàdòsiyà, Ásiyà ta ndá to Bèsínìyà. ² Mbírì tí Bu ndoo táánò ruka yo á go có mì wó náa à sàà kuu gbí njembí wó; bìndi Bèrì-mì-Mbírì gù kaa yo mò gí mì Mbírì, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá mbe 'di có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa yí 'ví va mbelè wó mítí yo. Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo túkà'i, yí delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Wu bà koṛo có lí mítí Mbírì

³ Ndoò ùlù Mbírì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí gbolò mbe nò yè ọ̀rò ndá 'duù, tacó a yí ká je ngú 'válá jì ndoo ta bà 'vala ndi Jézù tí Bìndi-Mbírì mì wó 'do gbí muu'dú wó, náa ndoo kù koṛo có lí mítí . ⁴ Ndoò delè kù koṛo có lí mítí ndá kpóló-kpolo i-nambeè tí nó náa ndú jé gí bà cee wálá, ndú gí bà volo wálá, ndú delè gí bà me túmbúzù wálá, náa Mbírì kù kpolo tí ndú mí gbírì tacó tí yo, ⁵ tí ndá 'duù tí nó náa Mbírì kù kpolo tí yo ta wotí mì wó 'do gbí có bà tee njembí yo mítí wó tí Mbírì nó, yee tí o bà co ọ̀rì 'válá tí nó náa yí 'viindi sàà, tacó bà túbà gí sè ta ndòngbù o nò.

⁶ À má ènò, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, yo kpèti kpónó má kù ngii káa nge ta ndá kpíkpa'dà ọ̀rò vò i má gàà kózò gí nò. ⁷ Ndá vò i tí nó mbe kù ngii nge ta yo nò kù tala a yo tacó bà nò ènó máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì ta yúcó wè. À kpèti káa dâ'bì, tí i nìno náa áà bà cee ta ndòngbù o gí nó, à kù tala bà nò tó ni a i ta wu. Káa bà tee njembí yo mítí Mbírì a kpóló-kpolo i kùro Mbírì ndii dâ'bì gí. À má ènò, yo má kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì bìndi bà ngii nge mì ndá vò i ta yo, áà bà ùlù yo, áà bà nò ngba yo, à delè bà te duù mítí yo wúnò ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁸ Yo kpèti jé má nò yí ta ọ̀rò yo lá, yo ùnje gítí wó gí; tàkòcò yo delè peteke tí ọ̀rò nìno náa bà 'dè có gítí kpò yo gí ta líkí'o, ⁹ tacó i nìno náa yo 'de 'do gbí bà tee njembí yo mítí Mbírì nó a bà 'vala lílì yo.

¹⁰ Ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì mbe 'dè-kòcò gítí nambeè mì Mbírì nó táánò pà 'válá tí nó ta nje-gbì. ¹¹ Ndú táánò kù pà ọ̀rò 'duù tí nó, ndú delè kù pà ọ̀rò o tí nó, ta o tí nó náa Bèrì mì Bìndi-Mbírì gbí njembí ndú má kù 'dè-kòcò gítí bà kònò ndá sé'i mì Bìndi-Mbírì, ta bà tòngbaa mì wó bìndi bà kònò ndá sé'i tí nó nò. ¹² Mbírì táánò 'dè có jì ndá mbe 'dòkò có mì wó máa, ndú táánò kù bàkà nèté tí nó me gítí mìrì ndú lá, ndú kù bàkà a nèté yo; nìno a ndá i tí nó náa ndá mbe ma Banga-Ngú-Có kò ta kò jì yo ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì tí nó náa à tuu yí 'do gbírì jì yo nò. À kpèti káa ndá basìlì mì Mbírì, go bà 'di ndá có tí nó táánò kuu tí ndú.

À tè'é tí yo a i gítí tó bà 'vala ndò

¹³ À má éndò, yo 'viindi muu yo gítí nèté. Yo si ndâ i 'ví gbaaka yo lá, wàa yo 'ví koṛo có 'dáá gí lì a i mítí i-nambeè tí nó náa áá kèjì gí bà je jì yo ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ¹⁴ Yo 'di có mì Mbírì, tacó yo a ndâ 'viì mì wó; yo dù ta go ndâ vò i go ña i tí nó náa yo táánò kù bàkà si yo 'di gbí-o lá nó lá. ¹⁵ 'Duù tí nó mbe tè'é tí yo nó mò tí wó 'do tí ndâ vò i gí, à má éndò, yo delè 'ví mò tí yo 'do tí ndâ vò i 'dáá gí go ñìndi wó nò. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Yo mò tí yo 'do tí ndâ vò i gí, tacó ye mò tí ye 'do tí ndâ vò i gí nò» ¹⁷ Káa yo má kù nì Buù mítí 'duù tí nó tí Mbírì mbe kù waa có mítí ndâ 'duù 'dáá gí 'viì ta cè ña bà bàkà i mì ndú nó, yo 'ví kpolo tí yo ta gúku wó ta o tí nó 'dáá gí náa yo kù 'vala muu to tí nó. ¹⁸ Yo ñò nì gí, máa, áá táánò sì muu yo 'do gbí ndâ ña vo-vò kpokèjì 'válá tí nó náa yo ruka 'do bìndi ndâ bu yo nó me ta ndâ i ñìnó náa ndú bà cee gí, go ndâ dâ'bì, ta fádà, nó lá; ¹⁹ à sì muu yo a i ta mbelè Bìndi-Mbírì náa à me i bà ño ta 'di lá, go mbelè 'viì-rómbo ñìnó ta mbó tí wó wálá náa à kù ci jì Mbírì nò. ²⁰ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí wó kùro o bà suu to tí nó, káa yí gí túbà tí wó a i gbí ndâ ndòngbú o tí nó tacó tí yo. ²¹ Yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbírì tí nó mbe te yí gí yaà 'do gbí ku, bìndi yí gí je wotí jì yí nó, 'do gbí có mì wó, tacó éndò, yo kù tee njembí yo tí kpoò mítí Mbírì, yo delè kù koṛo có 'dáá gí lì mítí wó.

²² Yo kpónó bàkà lilí yo ngbáràngà'i ta bà 'di yúco, tacó bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì go i mì ndâ ná'vìndí ta tiṛi gbí wálá. Yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta njembí yo gbaànjé. ²³ Tacó áá táánò jò ndi yo káká'i me 'do tí ñjì ña ñìnó mbe pìi nó lá; à jò yo a i 'do tí ñjì ña ñìnó mbe pìi lá ká dúú bà ya tí, 'do gbí wu có mì Mbírì mbe dù tí ká nò. ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«Ndâ 'duù 'dáá gí go mbíli,

bìndi ndâ banga i mì ndú 'dáá gí go 'vi mbíli. Mbíli má aanga gí, ndâ 'vi wó kù 'duku gí to,

²⁵ káa có mì Mbírì kù dù tí ká.»

Có tí nó mì Mbírì nò a Banga-Ngú-Có tí nó náa áá táánò ma jì yo nò.

2

Wu díi ta ndâ tó 'duu

¹ Yo duu guù wàa yo 'ví nè ndâ vò muu 'dáá gí, ta ndâ 'vére, ta ndâ i-còkondé, ta kii, gí je ndâ vò nje mí gbí. ² Yo dù go ndâ dó 'viì, yo wa cèe ngo kí 'do mì Mbírì, tacó wàa yo 'ví uu tí gí gbí 'válá, ³ tacó yo tala líkì nambeè mì Mbe tí ndoo gí.

⁴ Yo gí gí mì Mbe tí ndoo, tí wu díi tí nó náa ndâ 'duù táánò bè gí máa, i gbí wálá, káa Mbírì gí cu 'bì wó mítí, máa i gbí me gbolò nò. ⁵ Yo kpónó delè gí tí ndâ wu díi tacó bà bì ta 'bá jì Mbírì gí, yo a ndâ bu-Mbírì mbe kaa tí yo mò gí mì Mbírì gí, mbe kù ci ndâ i ñìnó mbe nìkì tí Mbírì gí nó jì yí, ta rẹ̀ m̀ Jézù. ⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, kòcò Mbírì máa,

«Ye kù te díi mì ye á mí pí gú Ziyóni,

tí díi náa ye cu 'bì ye mítí,

ta i gbí me gbolò,

à delè bà te nò mí ɾo mbe ùnje gítí wó wálá.»

7 À má ji yo tí ndâ mbe ùnje gítí wó, i gbí wó me gbolò, káa à má ji ndâ 'duù ònó mbe ùnje gítí wó lá nó, yí a i mbe kù tò kò ndú, a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,
«Gbèe díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá,» nò.

8 À delè gii cu mí gbí wáràgà mì Mbírì káká'i éno máa,

«Díí tí nó bà dù tí I náa ndâ 'duù kù tò kò ndú tí ;

díí tí nó bà dù tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to.»

Ndú kù tò kò ndú tacó tù ndú kpò bà 'di có mì Mbírì gí, á tí ò a i gbí kù ndú.

9 Káa yo a ndâ 'duù ònó náa Mbírì ñuka yo gbí ò a yo 'dáá gí tí ndâ 'dóó 'duù ònó mì wó gí, ò a yo a tó ò a mì Mbírì, ò a yo a ndâ bu-Mbírì mì Mbírì náa yí ñuka yo tí ndâ mbe ma có ndâ kpo-kpò i tí nó náa yí tí mbe tè'é tí yo táánò 'do gbí 'dí'di'ò gí gbí gbolò ngba'ò mì wó bàkà nò. 10 Yo táánò sàà kù 'vala ká jááká-jaaka, káa yo kpónó a ndâ 'duù mì Mbírì; Mbírì táánò sàà ò yè ọ yo lá, káa yí kpónó kù ò yè ọ yo.

Ndâ bòò mì Mbírì

11 Ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpónó go ndâ mbe 'dó-'do á 'bá ku'di, à má éno, yo 'ví si tí yo ji ndâ i-gbí-kù yo mbe kù tè lili yo ta go nó lá. 12 Yo 'vala ta tó muu gbí òkò tí ndâ 'duù ònó mbe ò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, tacó wàa, ndú kpèti má 'dè vò có gítí yo, máa yo a ndâ mbe bàkà vò i, ndú má ò ndâ tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú wúnò 'ví ùlù ta Mbírì ta ọ bà gí yí gí bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndòngbú o.

13 Yo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nó ta ọ mì Mbe tí ndoo. Yo 'di có mì gba tí gbolò 'duù kùro ndú 'dáá gí; 14 yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa gba je wotí bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i, ta wotí bà ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà tó i ta tó i ji ndú nò. 15 Tacó có gbí njembí Mbírì éno máa, ndâ tó i mì yo náa yo kù bàkà nó 'ví nè nje ndâ mbe ò yúco ni lá nó gí tàkò ndâ có ònókó mì ndú. 16 Yo 'vala go ndâ 'duù ònó mbe kù bàkà go có mì ndú náa à gbí njembí ndú, káa yo 'ví si bà bàkà go có mì yo náa à gbí njembí yo nó tí i bà 'buuku muu ndâ vò i mì yo lá, yo 'vala go ndâ bòò mì Mbírì. 17 Yo 'ví te 'duù mítí ndâ 'duù 'dáá gí, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí niki maa, yo 'ví ci gúku tí Mbírì, waa yo 'ví te duù mítí ndâ gba mì yo.

Yo ò 'do tí bà kònò sé'i mì Bindi-Mbírì

18 Yo tí ndâ bòò 'ví te duù mítí ndâ mbe tí yo; yo delè 'ví 'di có mì ndú, káa yo 'ví 'di me káa có mì ndâ ònó mbe kù bàkà nambeè ji yo nó lá, yo delè 'ví 'di có mì ndâ ònó mbe kù bàkà i tí yo niki lá nó. 19 Tacó Mbírì bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, náa yo má kònò ndâ vò i tí nó náa à kù bàkà ta yo ta nderè ndú wálá nó ta ọ mì wó nó. 20 Tacó à gbí bà kònò sé bà gbi tí a yè náa à má gbi 'duù 'do gbí vò i mì wó nó? Káa 'duù má kònò sé'i a i tacó bà bàkà tó i, Mbírì bà cù 'dè ngo cù wó mítí 'duù tí nó gí. 21 Mbírì táánò tè'é tí yo tacó bà kònò sé'i muu bà bàkà tó i, tacó Bindi-Mbírì táánò kònò sé'i muu yo, bindi yí gii si yo máa yo 'ví co tí kpokèji tí nó bindi yi nò. 22 Yí táánò bàkà vò i lá, 'bí 'duù jé mbe 'di ngò gbí nje wó wálá. 23 Áá táánò má go yí, yí 'visi ngò gí tàkò ngò tí nó lá; áá táánò má bàkà vò i ta yí, yí toro mítí wó ká tí

bàà, yí si ndâ vò i ndâ ngò tí nò náa à bàkà ta yí nò 'dáá ji Mbíri tí mbe waa yúcó. ²⁴ Bindi-Mbíri táánò te du ndâ vò i mì ndoo gbí dù wó ya tí gítí njèèkpè mù, tacó waa ndoo 'ví bàkà vò i káká'i lá, waa ndoo 'ví 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri; ndâ kà mì wó 'vala yo gí. ²⁵ Yo táánò gíri'o go ndâ rómbo nó gí, káa à kpónó dele ta yo gí mì mbe gbà yo go bà gbà ndâ rómbo, mbe kù kpolo tí lili yo nó gí.

3

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

¹ Yo tí ndâ nawù 'dakò 'ví 'di có mì ndâ kù yo, tacó waa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kpèti má biya bà 'di có mì Mbíri gí, tó cè bà bàkà i mì yo 'ví si ndú 'ví 'di có mì Mbíri. Yo 'ví 'dè có ji ndú ta nje yo máa ndú 'di có mì Mbíri nò gbaànjé lá, ² tacó ndú bà nò 'do ká tí cè ña bà te duù mì yo, delè 'do tí cè ña bà tégàrà rẹ Mbíri mì yo. ³ Yo 'ví dù cuki me ká tí ndâ na banga mbe kù yuu káa ndâ banga bongo, ta bà leke ndâ kpo-kpò i-banga ngbeze-ngbèzè ta ndi gbí muu yo, lá. ⁴ Banga mì yo 'ví ngùù tí wó a i mí gbí njembí yo, tí ña banga ñinó mbe cee lá, tí banga mì 'dè njembí, ta tó muu, tí ndâ kpóló-kpolo i kùro Mbíri. ⁵ Tacó ndâ nù tí nó gbí ndâ ká o dígíséé mbe kaa tí ndú ji Mbíri gí, mbe kù koṛo có lì mítí Mbíri nó, te a ña banga tí nó kù 'di ta có mì ndâ 'dakò mì ndú, ⁶ go bà 'di có mì Àbiráámò mì nawù wó Sára dígíséé, náa yí táánò kù nì mítí Àbiráámò káa, «Mbe tí ye» nò. Káa yo kpónó a ndâ nájú Sára, náa yo má bàkà i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá waa, yo delè 'ví si 'bí i 'ví te gúku mítí yo lá nò.

⁷ Yo tí ndâ 'dakò delè 'ví 'vala ta ndâ nawù yo gbí tó kpokèjì, yo te duù mítí ndâ nù mì yo, tacó ndú a ndâ 'duù ñinó ta wotí mì ndú me nji'dí. Yo delè 'ví te mì gbí muu yo éno máa, ndâ nawù yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbíri je 'válá tí i-nambeè ji yo gbaànjé ta ndú. Yo bàkà éno tacó waa 'bí i 'ví nè kpokèjì bà nò bà 'deke tí yo mì Mbíri lá.

Yo kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nò

⁸ Ndòngbú có mì ye ji yo éno máa, yo 'dáá gí 'ví koṛo káa gbèè có; 'bí ka yo má ta líkí'o tí wó, yo 'dáá gí 'ví dù ta líkí'o tí yo, o má volo tí wó gí, o delè 'ví volo tí yo 'dáá gí. Yo zè tí yo nìkì gbí òkò tí yo go ndâ ná'vindi, yo dù ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví me tí yo tí i lá. ⁹ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, 'duù má 'dè vò có gítí yo, yo 'ví toṛo mítí yo tí bàà; yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri máa, yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ mbe bàkà vò i ta yo, ta ndâ mbe 'dè vò có gítí yo, tacó Mbíri táánò tè'é tí yo a i tacó waa yì 'ví cù 'dè ngo cù yì mítí yo. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Duù ñinó ta go bà 'vala ta pétékè tàkòcò wó,
waa 'bí i 'ví ba muu wó lá tí wó nó,
'ví kpolo tí mè wó á 'do tí vò có,
Yí delè 'ví nè nje wó á 'do tí bà 'dè tiri.

¹¹ Yí 'ví 'visì muu wó á 'do tí bà bàkà vò i á gítí bà bàkà tò i.

Yí 'ví pà kpokèjì ñinó ta 'bí i mbe ba muu ndâ 'duù ba tí wálá nó,
waa yí 'ví nanaka muu wó á mítí .

¹² Tacó ɾo Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí ká ngbóó tí ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí jáá kpokèjì nò,

tù wó delè ká kácáá gbí nǵè ndâ mbe kù 'deke tí ndú á káa yí 'visì kápí wó á gítí ndâ mbe kù bàkà vò i gí.»

¹³ A 'di ká bà bàkà vò i ta yo, náa à má tí yo a go bà bàkà i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá nó? ¹⁴ Káa yo kpétí kpónó má kù mbu ta ɾè mì i ñinó jáá kùro Mbíri nó, yí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí. À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, njembí yo delè 'ví mù gítí ndú lá. ¹⁵ Káa yo 'ví ùlù tí Bindi-Mbíri, tí Mbe tí yo, ta njembí yo gbaànjé. Yo delè ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-linge kù ù bà 'visì cò jí ndâ mbe 'vee yo gítí bà 'dè gbí nderè i tí nó náa yo kù koro có lè mítí nó, káa yo 'ví 'dè jí ndú ta pétékè có, ta bà cì gúku tí Mbíri, ¹⁶ delè ta ngbáràngà njembí yo, tacó wàa 'duù má 'dè có ñónókó mítí yo, ndâ 'duù 'ví te nó mí ɾo 'duù tí nó mbe 'dè vò có mítí yo nó, tacó tó cè bà bàkà i mì yo ta ɾè mì Bindi-Mbíri. ¹⁷ Tacó à ñikí a bà kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nó, náa à má a có mì Mbíri nó, có tí bà kònò sé'i muu bà bàkà lé-lè i. ¹⁸ Tacó Bindi-Mbíri táánò tí yê ta vò i mì wó gbaànjé kùro Mbíri wálá, cì ta bà gbaànjé cuki tacó vò i mì ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí, tacó wàa yí 'ví kaa ndoo ya tí jí Mbíri. Áá táánò zì yí ta dii wó, káa à gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta lilí wó, ¹⁹ náa yí gii ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jí ndâ lilí ñinó gbí zàà nó. ²⁰ Ndâ lilí tí nó náa lilí Bindi-Mbíri táánò ya gí bà ma Banga-Ngú-Có jí ndú gbí zàà nó a ndâ lilí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kpò có mì Mbíri gí, ta o tí nó náa Mbíri táánò ù ta ndú kpòò, máa ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú si Nówà kù bàkà gbâ tacó bà 'vala ndâ 'duù 'do tí gbolò ngo mù nó. À ta o tí nó 'vala 'do gbí òkò tí ndâ 'duù to tí nó 'dáá gí káa ndâ 'duù vò-nje ta'ò cuki. ²¹ Ngo táánò 'vala Nówà ta ndâ 'duù tí nó ta yí gbí gbâ nó go bà 'vala ndoo mì ngo ta bà caka tí ndoo ta ɾè mì Bindi-Mbíri. Ngo bà caka tí ta ɾè mì Bindi-Mbíri kù caka bètí 'do me ká kápí kù ndoo cuki lá; ngo tí nó a i mbe kù 'deke tí wó jí Mbíri, tacó wàa yí 'ví si njembí ndoo 'ví dù ngbáràngà'i ta ɾè mì bà 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ²² mbe ya gí gbíri kù kí tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí gba mbe zogo ndâ basìli ta ndâ kpo-kpò bààcì.

4

Yo 'ví kònò sé'i muu to tí nó go i mì Bindi-Mbíri

¹ À má éno, Bindi-Mbíri lé táánò má kònò sé'i si yí kù 'vala muu to tí nó gí, yo 'dò kò yo mì to tí kpòò gítí bà kònò sé'i go ñindi wó nó, tacó 'duù mbe kù kònò sé'i á muu to tí nó ta ɾè mì Bindi-Mbíri nó si bà bàkà vò i mì to gí. ² À má éno, yo kpónó 'ví 'vala sè 'válá mì yo muu to tí nó me ta go bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó go i mì ndâ vò 'duù lá, yo 'vala go có mì Mbíri. ³ Tacó bà ndâ ña o tí nó náa yo táánò kù 'vala go i mì ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó cee gí. Yo táánò kù 'vala ká dúú éno gí kà ta 'bí i mbe kilí nje yo gí 'bá wálá, yo gbí ndâ o tí nó kù dù ta go bà bàkà ndâ vò i, 'válá mì yo táánò káa bà sa ta pe, ta bà pùù wo ta pe, ta bà tì pe, ta bà bàkà go có mì ndâ sú mbíri. ⁴ Nje ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó 'dèè gítí ña ngú kpokèjì bà 'vala yo nó gí; ndú kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú, máa, a yè káa yo kpónó 'vala ña bà 'vala ndò tí nó táánò mì yo ta ndâ yì, náa yo kù bàkà káa ndâ i sàkàmàà go i mì ndâ nó gbí jìli, lá nó wè? Tacó éno, ndú kù

nì rẹ̀ yo. ⁵ Káa ndú wúnò bà 'deke ndâ vò i mì ndú náa ndú kpónó kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí mì kùro 'duù tí nó kpónó mbe 'viindi tí wó gítí bà waa có mítí ndâ 'wálá ta ndâ ku gí nó gí. ⁶ Tacó gbí nderẹ̀ có tí nó náa àá táánò ma ta Banga-Ngú-Có jì ndâ ku nó éno máa, àá táánò má waa có mítí ndú si ndú kù 'vala muu to tí nó gí, delè ndú 'ví 'vala go bà 'vala Mbíri.

Ndâ mbe banda ndâ i-nambeè mì Mbíri

⁷ Ndòngbú o kpónó dooko gí; à má éno, yo dù ta tó muu, yo delè 'ví dù ta njembí yo lèè tacó bà 'viindi tí yo gítí bà 'deke tí yo jì Mbíri. ⁸ Káa kpóló-kpolo có ngé ndii gí a ònínó máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo òkò maa, tacó tó bà zè tí kù si ndoo 'ví toro ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndoo bàkà ta ndoo nó tí bàà mítí ndoo. ⁹ Yo 'ví te wíri mítí ndâ 'bí ka yo ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá.

¹⁰ Mbíri njèè i-nambeè jì yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gí. À má éno, yo bàkà nambeè jì ndâ 'bí 'duù ta ndâ ònínó máa jì ndâ i gbí gálá nambeè mì Mbíri. ¹¹ Mbíri má wu mí gbí nje lo a bà 'dè có, wò 'ví ma có mì Mbíri ká goolá a yí tí Mbíri ká kù ma . Mbíri má wu jì 'duù a bà bàkà nètè ndâ 'duù, 'duù tí nó 'ví bàkà ta wotí tí nó náa Mbíri je jì yí nó tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù Mbíri gbí ndâ i 'dáá gí ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri. À ùlù Bìndi-Mbíri tí mbe wotí kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Bà kònò sé'i go 'duù mì Bìndi-Mbíri

¹² Nje yo 'ví 'dèè gítí ònínó bà kònò sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò goolá a 'bí tende i ká kù bàkà tí nó lá, ndâ ná'vindí. ¹³ Yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i, tacó bà dù yo tí ndâ mbe kù gbo gbí bà kònò sé'i ta Bìndi-Mbíri nò, tacó tàkòcò yo wúnò bà peteke ngé ndii gí ta o bà túbà ngba Bìndi-Mbíri. ¹⁴ À tí yo a tó pá, náa ndâ 'duù má kù go yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nò, tacó ònínó kù túbà jì yo máa Bèri mì ngba'o tí Bèri-mì-Mbíri kuu tàkò yo. ¹⁵ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví kònò sé'i muu bà zi ku lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà ngbà i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà bàkà vò i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà yuu tí wó á gí gbí có ònínó ta rẹ̀ wó gbí wálá nó lá. ¹⁶ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo má kònò sé'i muu bà dù tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, 'duù tí nó 'ví kù nó lá, yí 'ví ùlù Mbíri tacó rẹ̀ tí nó muu wó máa yí a mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri nò. ¹⁷ Tacó o bà 'bità bà waa có kpónó yee gí; à kù 'bità bà waa có tí nó a i mítí ndâ 'duù 'bá mì Mbíri. Káa à má kù 'bità bà waa có a i mítí ndoo, bà yee nje mítí ndâ 'duù ònínó mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì Mbíri gí nó, bà dù go ònínó yè?

¹⁸ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,
«Bà 'vala ndâ 'duù ònínó jáá kùro Mbíri nó má kpóló-kpolo, ndâ 'duù ònínó ta Mbíri mì ndú wálá nó, ta ndâ mbe bàkà vò i,
bà rì tí ònínó njè ngàyi?»

¹⁹ A má éno, ndâ 'duù ònínó mbe kù kònò sé'i ta rẹ̀ mì Mbíri nó 'ví bàkà tó i, ndú delè 'ví si lili ndú mí 'bí mbe suu ndâ i 'dáá gí tí mbe kù kpolo tí cí mì wó.

5

Ndâ 'duù mì Mbíri

¹ À má éno, ye kú 'deke tí ye ji ndâ kpo 'duù gbí òkò tí yo, ye tí ka ndú kpo 'duù, tí mbe kú 'de yúco gítí bà kònò ndâ sé'i mì Bìndi-Mbírì, ye delè bà dù gbí ngba wó ta o bà gí yí wúnò ta ndâ 'bí ka ye. Kòcò ye ji yo éno máa, ² yo 'ví gbà ndâ rómbo tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú ji yo máa yo kpolo tí ndú nò me tacó máa à bàkà yo ta wotí gítí bà gbà ndú nò lá, yo gbà ndú 'do gbí 'dóo có mì yo gbí njembí yo; yo 'ví gbà ndú me tacó bà zò i gbí ndú lá, yo gbà ndú ta go bà gbà ndú tí yo; ³ yo 'ví bàkà i tí ndú me go bà bàkà i tí ndâ i-zógó-zogo mì yo lá; yo dù tí ndâ 'duù ñinó náa ndâ rómbo tí nó 'ví mèlè ndi tó cè bà bàkà i mì yo. ⁴ Bìndi ta o tí nó náa gbolò Mbe gbà rómbo bà gí wúnò nó, yí bà ko mboo nèté mì yo ji yo ta ngba'o ñinó jé mbe me mèrè-mèrè lá nò.

⁵ Ndâ 'viì delè 'ví si ndâ mbe òrò rì kùro ji ndú tí i. Wàa yo 'dáá gí 'ví bàkà dè tí gbí òkò tí yo lá, tacó có mì Mbírì máa,
«Có mì Mbírì toko ta ndâ mbe kú mba tí ndú lá,
káa yí kú bàkà nambeè ji ndâ mbe si tí ndú tí i lá.»

⁶ À má éno, yo si tí yo tí i kùro Mbírì tí gba mì yo lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí i ta o mì wó náa à gbí njembí wó. ⁷ Yo kpili ndâ i tí nó mbe kú mù njembí yo nó 'dáá gí ji yí, tacó a yí ká kú kpolo tí yo. ⁸ Yo si muu yo 'ví dù ngbàrángà'i, tacó Gba-vò-i tí mbe kú jòò gbí có ta yo kpónó kú jèlè to go siingì mbe kú rengà kú pà 'duù tacó bà zi yí. ⁹ Yo tè gí tàkò có mì wó lá; yo tee njembí yo mítí Mbírì tí kpoò, tacó yo òn ni gí máa, ndâ ná'vindí yo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì cee muu to tí nó 'dáá gí kú kònò káa gbèe ña sé'i tí nó náa yo kpónó kú kònò nò. ¹⁰ Káa yo má kònò sé'i tí nó ta làmbu o gàà éno gí, à ká a 'dóo yí tí Mbírì tí nó tí mbe nambeè táánò mbe tè'é tí yo gí gbí ngba'o ñinó mbe cee lá ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì no ká kẹ̀jì gí bà gbí bulù tí yo, à ká a yí ká bà si yo 'ví te duù mítí njembí yo, à delè ká a yí ká bà je wotí ji yo. ¹¹ Mbírì 'ví dù tí gba ká dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndòngbú 'vé

¹² Ye kú tuu a Silivánò tí nó náa ye òrò yí gbí njembí ye tí ná'vindí mbe kú tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì nó, ta wáràgà tí nó ji yo. Ye cu ndò wáràgà tí nó ji yo tacó bà je wotí ji yo, delè tacó bà 'dè có ji yo gítí yúco kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbírì náa yo kpónó gbí nò.

¹³ Ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Babilóniyà káa, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ká go bà cu 'bì wó mítí yo, giì je 'viì mì ye Màrikò, 'vee yo ngé ma. ¹⁴ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tú yo ta njembí bà zè Mbírì.

Mbírì 'ví si yo ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí 'ví dù nìkì maa.

BÀ SÓ PÌYÉTÒRÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Simónè Piyétòrò tí bòò, delè tí tú, mì Jézù tí Bindi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá 'duù tí nó náa Mbíri wu bà ùnje gítí wó tí Mbíri jì yo 'vii ká 'vii go nìndi ze, á ta rẹ̀ mì Mbíri mì ndoo tí Jézù, tí Bindi-Mbíri, tí mbe 'vala ndoo, tí jáá 'duù, mbe bàkà 'bè gbí òkò tí ndá 'duù lá nó gí. ² Có gbí njembí ye éno máa, Mbíri 'ví si nambeè mì wó 'ví dù kù jò jì yo, yí delè 'ví si njembí yo ta o 'dáá gí 'ví dù ká 'dèè kpóó á 'do gbí bà nò Mbíri, delè ta bà nò Jézù tí Mbe tí ndoo, mì yo ni ngbárángà'i.

Bà 'vala go i mì ndá mbe kù ru ndi Mbe tí ndoo

³ Mbíri 'do gbí 'dóó wotí mì wó kaa ndá i nìno mbe si ndoo 'ví 'vala go có mì wó tí Mbíri nó jì ndoo, 'do gbí có bà nò 'duù tí nó mbe tè'é tí ndoo ta nambeè mì wó gí gbí ngba wó tí Mbíri nò. ⁴ Mbíri kaa ndá kpo-kpò kpóló-kpolo i-nambeè tí nó jì yo tí ndá i mbe ci yo gítí bà kù'ba 'do tí ndá i nìno mbe kù volo to tí nó nò, tacó wàa yo 'ví dù gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe je tú yì tí Mbíri nò.

⁵ Nìno a gbí nderẹ̀ có tí nó náa yo 'ví kili ta ndòngbú wotí mì yo, wàa yo 'ví gbo bà tee njembí yo mítí Mbíri mí nje bá, ta bà dù tí ndá tó 'duù; ⁶ yo 'ví gbo bà dù tí ndá tó 'duù mí nje bá, ta bà nò Mbíri ni ta njembí yo; yo 'ví gbo ndá bà zèè njembí mí nje bá, ta gbèe njembí; ⁷ yo 'ví gbo gbèe njembí mí nje bá, ta bà bàkà go có mì Mbíri; yo 'ví gbo ndá bà bàkà go có mì Mbíri mí nje bá, ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìki go ndá ná'vindí; yo 'ví gbo ndá bà zè tí yo nìki go ndá ná'vindí, ta bà zè ndá 'bí 'duù ta njembí bà zè Mbíri. ⁸ Ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nò má kuu mì yo tókà'i, ndú bà si yo 'ví dù tí ndá sú 'duù ta i gbí yo wálá nò wálá. Ndú bà si yo 'ví nò Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri ni. ⁹ Káa ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nò má mì 'duù wálá, yí a mbe sú ọ̀, mbe zeke'o dí tà lá. Yí delè a 'duù nìno mbe ò-bà-mbí ndá ká vò i mì wó náa á caka ndú gí nó gí.

¹⁰ À má éno, ndá ná'vindí ye, yo bàkà ndootí tacó bà túbà éno máa, Mbíri táánò tè'é tí yo, bìnđi yí gù ọ̀ruka yo gí. Yo má bàkà ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nò gí, yo bà ne 'do tí jáá kpokèjì wálá, ¹¹ Mbíri delè bà njaa njekèjì ngàà jì yo tacó bà dù tí ndá bòò-gba mì Jézù, tí Bindi-Mbíri tí Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo dúú bà ya tí.

¹² À má éno, ye ta o 'dáá gí bà dù kù 'va mbí yo gítí ndá i tí nó. Yo tà kpétí má nò ndú ni sàà kuro gí, yo delè tà kpétí má kù co ká ndírí tí kpokèjì mì yúco. ¹³ Ye kojo có máa áá mì ye a nderẹ̀ tacó bà dù kù 'va mbí yo gítí ndú kpónó si sè bà ọ̀ ye kuu tí nó, ¹⁴ tacó ye nò ni gí máa ye kpónó gí tí ọ̀-'dè'o gí, tacó Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri 'dè jì ye ngbárángà'i gí. ¹⁵ Káa ye bà kili sè wotí mì ye tacó bà túbà ta kpokèjì bà si mbí yo 'ví dù tí ndá i tí nó á bìnđi bà ya ye gí tàkò ndá ká gù ye.

Ze táánò nò ngba Bindi-Mbíri ta ọ̀ ze gí

¹⁶ Ze táánò cè jì yo me cè tiri náa ze 'di 'do gbí nje 'bí 'duù ta o tí nó náa ze 'dè ta có jì yo gítí wotí, delè ta có gítí bà gí mbe tí ndoo Jézù tí

Bìndi-Mbírì nó, lá. Ze táánò ò wotí mì wó ta 'dóó ọọ ze. ¹⁷ Tacó ta o tí nó táánò náa Mbírì Buù te ta duù mí tí Jézù, yí delè je ta wotí jì yí nó, ze gii 'di kòcò Gba-gbírì kù 'dè có máa, «[Jìno a 'Vii mì ye tí wù-gbì-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí,» nó, ¹⁸ ze 'di kòcò Mbírì ta o tí nó kù 'dè có 'do gbírì gí, tacó ze ta o tí nó ta ndá Jézù pí gú tí nó tí bàndò mì Mbírì nó. ¹⁹ Tacó éno, kponje nje ze gítí có mì ndá ká mbe 'dòkò có mì Mbírì wálá. Yo má 'di có tí nó, áá bà nìkì jì yo ngé ma. Tacó có mì ndú go wu mbe kù zii nje kùpò gbí 'dí'di'o, mbe kù zii yee tí o bà co dōngú ta nje yé yee tí bà too yé, kù gbí njembí yo. ²⁰ Kpédélé có náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ònó máa, 'bí có mì ndá ká mbe 'dòkò có mì Mbírì gbaànjé gbí wáràgà mì Mbírì náa 'duù 'ví 'dè gbí go 'dóó có mì wó mbe nìkì tí wó nó wálá. ²¹ Tacó 'bí có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbírì mbe gí 'do gbí muu ndú nó gbaànjé wálá. Ndú 'dè ndá có tí nó 'dáá gí ká ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì mbe gí 'do mì Mbírì.

2

Ndá sú mbe nibà i

¹ À kpètí ká éno, ndá 'duù tí nó táánò mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì nó oloko gí gbí ngba ọ́ 'do ká gbí òkò tí ndá 'duù, jé ká go ònó náa ndá mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i kèjì gí bà oloko gí gbí ngba ọ́ 'do gbí òkò tí yo nò. Ndá 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò, bà gí ta vò sú ọ́ bà nibà i mì ndú nó tàbèngì. Ndú delè bà 'boo mbe tí ndoo tí mbe sù ndú nó gí; bà 'boo mbe tí ndoo nó a i mbe ngo've bà ja vò i gítí ndú. ² Kpètí ká éno, ndá 'duù me mbè bà tè gí tàkò có mì ndú ta ndá i-nò mì ndú náa ndú kèjì gí bà bàkà nò, bìndi rẹ̀ kpokèjì mì yúcó bà gii volo 'do gbí có mì ndú. ³ Gbolò njembí ndá 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò bà te ndú gítí bà zò yo kàkà gí. Káa wu 'dèè 'do nje có tí nó náa Mbírì waa mí tí ndú sàà gí nó lá; à gítí bà mì ndú delè me kponje lá.

⁴ Mbírì táánò si ndá basìlì mì wó mbe bàkà vò i nó sínó lá. Yí 'vaka ndú gí gbí zàà á tí bàndò mì ndá vò 'duù gbí 'dí'di'o, gbí nì wú kù ù ta ndi o bà waa có mí tí ndú. ⁵ Ta o tí nó táánò náa Mbírì ziki ta ndá vò 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nó, yí si tí 'válá káa Nówà, tí mbe kù ma có jì ndá 'duù máa, ndú co tí jáá kpokèjì nó, gii je ndá 'duù vò-nje só toko mí tí wó.

⁶ Ta o tí nó táánò náa Mbírì doo ta ndá 'duù gbí ndá gbata Sòdómà ta Gòmórà 'dáá gí ta wu búduú nó, yí bàkà éno tacó waa ndá 'duù ònó ta có bà bàkà vò i gbí njembí ndú nó 'ví ọ́ ta mbèlè bà bàkà vò i ta ọ́ ndú. ⁷ Mbírì 'vala 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa yí doo ndú nó káa Lótì, tacó yí yuu tí wó gí gbí ndá i-nò mì ndá 'duù tí nó náa Mbírì doo ndú nó lá. ⁸ Njembí Lótì, tí tó 'duù mbe kù 'vala gbí òkò tí ndá vò 'duù tí nó táánò kù mìlìsé ta ọ́ 'dáá gí ta bà zeke ndá vò i tí nó náa ndú kù bàkà nò. ⁹ Mbírì bàkà éno tacó bà túbà éno máa, kpokèjì bà 'vala 'duù ònó mbe kù bàkà go có mì yì nó 'do gbí ndá i ònó mbe kù yòòngò yí gí gbí vò i nó kuu mì yì; bìndi yí gii dà 'bò mí tí kò ndá 'duù ònó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nó kù ù ta ndi o bà waa có mí tí ndú. ¹⁰ Mbírì bàkà éno kpolo ma tacó tí ndá 'duù ònó mbe te njembí

ndú gá'dáá mí tí ndá i zuè mì ndú mbe nìkì tí ndú tí ndá mbe kù ño 'dì ta có mì wó tí Mbírì nò.

Ndâ sú mbe nibà i tí nò wu gbí i lá, ndú bàkà tí ndú tí ndá cèè 'duù ngé ndii gí, ndú delè te duù mití ndá banga i tí nó gbírì nó lá. ¹¹ Káa à kpèti káa ndá basili mì Mbírì náa wotí tí ndú me gbolò ndii ndá 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i gí nò, ndú jé waaka có ta rẹ ndá 'duù tí nó á kùro Mbírì lá. ¹² Káa ndá 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò kù bàkà i go ndá nò gbí jìlì ta muu tí ndú wálá, náa à jò ndú tacó bà zèè ndú, wàa à 'ví ziki ndú nò. Ndú kù 'dè có ñónókó gítí ndá i ñinó náa ndú 'di gbí ndú lá. Ndú bà miì go bà miì ndá nò. ¹³ Mbírì bà ko mboo ndá vò i mì ndú náa ndú kù bàkà nò delè ká ta vò i. I ñinó mbe me líkì tí ndú nó a bà ja kpá á 'do tí ndá niì gbí ngbàà rì. Ndá cèè bà bàkà i mì ndú 'dáá káa ndá i-nò. Ndú delè a ndá vò mbe tìrì mbe kù volo rẹ yo, náa yo má toko bà zò i-cí-ci ta ndú nò, ¹⁴ tacó ro ndú ta o 'dáá gí ká rọ'dó-ro' doo gí ta kpá tí ndá niì. Ndú a ndá mbe kù rì gbí tù ndá 'duù ñinó ta njembí ndú fúlà-fúlà nò. À kpo njembí ndú ta go'i yù ngbóó gí; Mbírì delè i njà mí tí ndú gí. ¹⁵ Ndú biya bà 'di yú có mì Bìndi-Mbírì gí, kù 'di a 'vé rẹ̀ mì 'dakò tí nó tí Báláámù táánò mbe kù zò 've i mì ndá 'duù, ta rẹ̀ bu wó a Bè'órè. ¹⁶ Báláámù tí nó táánò tí mbe 'dè kòcò, náa Mbírì táánò je wotí bà 'dè có go i mì 'duù jì kècè mì wó, bìndi kècè tí nó gù 'dè gbí i-mâ mì wó náa yí tí Báláámù kù bàkà nó jì yí nò.

¹⁷ Ndá 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò go gùè ngo ta ngo gbí wálá, ndú delè go kùlù mù mbe kù te gbí pìpìrì ká sínò káa mù nì lá, káa Mbírì 'viindi bàndò kù ù ta ndi ndú mí gbí 'dì'di'o ñinó njìkírìí nó gí. ¹⁸ Ndú kù mòò rọ ndú ta bà dè ndá bodo có kù rì ta gbí tù ndá 'duù ñinó mbe njaanga mi rì ndú 'do gbí vò i tí ngù nò. ¹⁹ Ndá 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò, kù cì ndá 'duù ta 'vé rẹ̀ náa, ndú bàkà go có mì ndú gbí njembí ndú, káa vò i da 'bò mí tí kò ndú ñin di ndú gí. Tacó 'duù ta o 'dáá gí a i-zógó-zogo mì i ñinó mbe gèè bè mí muu wó gí nò. ²⁰ Káa 'duù ñinó mbe biya ndá vò i tí nó muu to tí nó gí tacó náa yí ñò Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ni gí nó, má ùnje gítí ndá vò i tí nó káká'i, ndá vò i tí nó bà gèè bè ndú mí muu wó ndii ñinó sàà á kùro nó gí. ²¹ À delè ngbá nìkì mì ña 'duù tí nó káa bà ñò Bìndi-Mbírì ni kpokoo gí lá, co tí bà ñò yí ni gí bìndi yí gù dele ndi wó káká'i gí bà ùnje gítí ndá vò i. ²² Tacó ña ñinó náa ña 'duù tí nó bàkà nò ká go có tí nó máa, «Bò dele ndi wó là gaà mì wó,» nò. À delè go có tí nó máa, «Kàdùrùkù náa à caka tí wó gí dele ndi wó gí bà mèrèkè tí wó gbí betù,» nò.

3

Bà gí Bìndi-Mbírì káká'i wúnò

¹ Ñinó kpónó a bà só bà cu wáràgà mì ye jì yo, ndá tó kómbe ye. Ye cu mí gbí ndá wáràgà tí nó sósò'ò nò a có tacó bà je wotí jì yo, tacó bà ko rọ cèè có gbí muu yo tacó bà 'va mbí yo, ² tacó wàa mbí yo 'ví dù tí ndá có tí nó náa ndá tó mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà nò, delè tacó bà 'va mbí yo gítí có mì Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo, náa yo 'di 'do mì ndá mbe kù ma có mì Mbírì jì yo nò.

³ Kpédélé có náa ye bà 'va gbí tù yo tí a ñinó máa, ndá 'duù tí nó ta nètè mì ndú a bà ño ndá 'duù, delè ta bà pà káa ndá 'dóó ña i mì ndú

gbí njembí ndú nó, bà gí gbí ndâ ndòngbú sili tí nó jé'déé kùro o bà gí Jézù káká'i nó, bà gí gí bà ño yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo míti có bà gí Jézù káká'i nó, ⁴ ta bà 'vee gbí nje yo ta 'viya éno máa, «Jézù tí nó mì yo mbe ci cí táánò máa yì kèjì káká'i nó bà gí ta o ngàyi? À kpónò a o ká too bindi bà mìi ndâ bu ndoo, káa à ñò yí lá, 'bí i delè mbe 'visì tí 'do bindi o bà suu to tí nó wálá.» ⁵ Ndâ 'duù tí nó ta nètè mì ndú a bà ño ndâ 'duù nò bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò yúco tí nó máa, Mbíri táánò sàa suu tàri ta có gbí nje wó nó ni lá, ta tí. Ndú delè biya bà ñò ni éno máa, Mbíri táánò suu to tí nó 'do tí ngo ta bà njèè gbí òkò tí ndâ kù to ta ngo nò, ta tí. ⁶ Ndú delè eře muu ndú 'do tí bà ñò ni éno máa, Mbíri táánò gbí ká o mìi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nò gí. ⁷ Káa à káa gbèe có tí nó mì Mbíri nò ká kù kpolo tí ndâ tàri ta to tí nó, kù ù ta ndi o bà waa có ta o tí nó náa yí bà mìi ndâ 'duù tí nó muu to tí nó mbe ne 'do tí kpokèjì mì wó tí Mbíri gí nó, 'dáá gí ta wu.

⁸ Káa 'bí có gbaànjé náa yo 'ví ò-bà-mbí lá a ñinó máa, gbèe sili, ta sili zi'duù-vò ta bà muu'bi 'dáá ká gbaànjé kùro Mbíri, ndâ tó kómbe ye. ⁹ Mbe tí ndoo, Jézù 'dèè mé 'dèè gítí bà gí yí go cí mì wó náa yí táánò ci nò, go có tí nó náa ndâ 'bí 'duù kù kojo nò, lá. Yí ngo've tí wó gítí bà gí lá tacó bà je o jì yo, tacó wàa, yo 'ví 'visì muu ta yo 'do tí ndâ vò i mì yo. Tacó go bà gíri 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí wó wálá.

¹⁰ Káa ndoo wúnò bà gu a ndii ta o bà gí Mbe tí ndoo. Káa ta o bà co ri tí nó tí ri bà gí yí nó, ndoo bà 'di wo wu mbe kù na'va ndâ i tàri go wo wu tí gbolò guù. Wu delè bà doo to tí nó ta ndâ i tí nó muu to tí nó nó búduú gí. ¹¹ Ndâ i 'dáá gí lê má kèjì gí bà mìi gbí ña kpokèjì tí nó, yo ñindi yo bà ri tí ña njè ngàyi? Yo 'vala tí ndâ tó 'duù mbe kù bàkà go có mì Mbíri, ¹² si yo kpónò kù ùndi o bà co ri tí nó, tí ri mì Mbíri, tí ri bà na'va ndâ i tàri ta wu nò. ¹³ Káa ndoo kpónò kù ù a ndi ngú tàri, ta ngú to tí nó tí bàndò bà sì 'bá mì ndâ 'duù ñinó jáá náa Mbíri táánò ci ndoo gítí nó.

¹⁴ À má éno, yo lê má kù ù a ndi o bà co ri tí nó tí ri mì Mbíri nó, yo bàkà ndòngbú wotí mì yo tacó bà 'vala tí ndâ tó 'duù, tacó wàa Mbe tí ndoo 'ví gí gí bà 'de yo ta 'dè njembí yo, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbe tí ndoo gu gítí bà gí lá nó a i tacó bà je o jì yo tacó bà 'vala mìri yo 'do gbí vò i, á go có tí nó náa tó ná'vindi ndoo Páwòlò, náa Mbíri je muu jì yí, bindi yí giù cu ta wáràgà jì yo nó. ¹⁶ Cè bà cu ndâ wáràgà mì Páwòlò gítí ndâ i tí nó 'dáá ká gbaànjé. Káa gbí ndâ 'bí có gbí ndâ wáràgà mì wó kpóló-kpolo jì ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú wálá nó. Bindì ndâ 'duù ñinó ta muu ndú me jáá lá nó kù ñònòkò gbí ndâ kpóló-kpolo có tí nó gbí gbèe ña kpokèjì tí nó náa ndú kù ñònòkò ta gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri, náa ndú kù mìi gbí nó.

¹⁷ À má éno, yo kpolo tí yo, ndâ to kómbe ye, tacó wàa ndâ 'duù tí nó ta gbí có mì ndú wálá nó 'ví soloko yo 'do tí jáá kpokèjì mì yo lá, náa yo lê ñò ndâ vò 'duù tí nó ni gí nó. ¹⁸ Yo zèè có gítí bà bàkà nambeè ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bindì-Mbíri tí kpoò, yo delè 'ví ñò yí ni ngbàrángà'i.

À ùlù Jézù kpónò, à delè 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ JÒVÁNÌ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Jòvání

Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

¹ 'Bí i náa yí táánò sàà kuu tí kùro bà suu to tí nó, náa ze 'di kòcò wó gí, ze delè gii nò yí ta 'dóó ro ze gí, ze nò yí gí, ze delè gii tee 'bì ze mítí wó gí, i tí nò náa ndoo kpónó kèjì gí bà 'dè có gítí nó a Có, tí 'Válá. ² Ta o tí nó táánò náa 'Válá tí nò tù ta bà tí wó nó, ze nò yí gí; tacó éndò, ze kù 'dè nó a yúcó gítí wó jì yo. Ze kù ma nó a có gítí 'Válá ñinó mbe cee lá, táánò mbe kù dù a i mì ndú ta Buù, náa à gii tubà tí wó jì ndoo nò. ³ Ze kù ma nó a có i ñinó náa ze nò ta ro ze gí nó jì yo. Ze delè kù 'vanda jì yo nó a ndi ndâ có ñinó náa ze 'di gí nò. Tacó wàa, yo 'ví nì ta kaà á ta ze, á go bà nì kaà mì ze á ta ndâ Buù ta 'Viì mì wó tí Jézù, tí Bindi-Mbírì nò. ⁴ Ze kù cu wáràgà tí nó jì yo tacó bà tò muu líkí'o tí nó tí ze nò.

Bà nò nó gbí ngba'o

⁵ Có tí nó náa ze kù ma jì yo éno máa, Mbírì a Ngba'o; 'dí'di'o tí bàndò tí nó ta yí tí nó ngé gí wálá, nó, a có náa a 'Viì mì wó tí Mbírì ká 'dè jì ze. ⁶ Ndoó má 'dè có máa ndoo a ndâ kómbe wó, káa ndoo kù 'vala gbí 'dí'di'o, ndoo kù 'dè a 'vèrè, ndoo delè kù 'vala me jáá lá. ⁷ Káa ndoo má kù 'vala gbí ngba'o, á go ñinó náa yí tí Mbírì kù 'vala gbí ngba'o nó, gbí éno máa, có gbí njembí ndoo 'dáá ká gbaanjé, delè mbelé Jézù tí 'Viì mì wó tí Mbírì caka ndâ vò i mì ndoo 'dáá gí gí.

Bà njèè gbí tí ndoo ta vò i

⁸ Ndoó má 'dè có éno máa, vò i mì ndoo wálá, gbí éno máa, ndoo kù ee a ndi tí ndoo. Ndoó delè kù biya a bà ùnje gítí yúcó. ⁹ Káa ndoo má yù gbí ndâ vò i mì ndoo jì Mbírì, yí bà je à-cee-gí jì ndoo gítí ndú 'dáá gí gí. Tacó yí me mbe 'buuku muu i mì 'duù lá, yí delè me mbe bàkà i co tende 'do tí ndi ngo nje wó lá. ¹⁰ Ndoó má 'dè có éno máa, ndoo jé bàkà vò i lá, gbí éno máa, ndoo kù go a 'vèrè tí Mbírì, gbí delè éno máa, có mì wó gbí njembí ndoo wálá.

2

Bìndi-Mbírì tí mbe koni ndoo

¹ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo, tacó wàa yo 'ví bàkà vò i lá, ndâ ví 'viì mì ye. Káa 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má bàkà vò i, mbe tí muu ndoo kùro Bu ndoo kuu tí. Yí a Jézù tí Bindi-Mbírì, tí 'duù jáá kùro Mbírì. ² Yí tí Bìndi-Mbírì a 'duù tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo ta rẹ̀ mì wó. Káa Mbírì je à-cee-gí me ká gítí ndâ vò i mì ndoo cuki lá, yí delè je gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

Yo 'di ndâ có mì Mbírì

³ Ndoó má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, gbí éno máa, ndoo nò yí nì gí ta kponje gítí wálá. ⁴ 'Duù má 'dè có éno máa yì nò Mbírì nì gí, káa yí kpolo tí ndâ có mì Mbírì lá, 'duù tí nò a mbe 'vèrè. ⁵ 'Duù má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, yí a 'duù mbe zè Mbírì nìkì ta njembí wó gbaanjé.

6 'Duù má 'dè có máa yì kù 'vala ta rẹ̀ mì Mbírì, 'duù tí nò 'ví 'vala káa ña bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbírì.

7 Có tí nò náa ye kù cu mí gbí wáràgà jì yo nó me ngú có lá, ndá nambe ye. Ye kù cu jì yo a ká có, náa yo 'dí sàà 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó gí. 8 Káa à má gbí 'bí ña kpokèjì, ye kù cu jì yo a ngú có. À kù ñò ngú có tí nò nì tí yúcó mítí Bìndi-Mbírì, à delè kù ñò nì mítí yo. Tacó bà 'dí'di'ò kpónó kù dá-da, cèe ngba'ò kpónó kù tòngbaà. 9 'Duù má 'dè có máa yì kù 'vala gbí ngba'ò, káa yí dù kù sogo ná'vindí wó, 'duù tí nò kù 'vala gbí 'dí'di'ò kálásê. 10 'Duù má zè ná'vindí wó nìkì maa, 'duù tí nò kù 'vala a i gbí ngba'ò, ta 'bí i mbe si yí 'ví bèè ọ̀ Mbírì nò wálá. 11 Káa 'duù mbe kù sogo ná'vindí wó kù 'vala a i gbí 'dí'di'ò, yí kù nò ká dúú ènò gí kà gbí 'dí'di'ò, yí ñò 'dóó dúú kpokèjì bà ya yí lá, tacó 'dí'di'ò 'di ọ̀ wó gí.

12 Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá 'viì mì ye, tacó Mbírì je à-cee-gí jì yo gítí ndá vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí. 13 Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá bu ndá 'viì, tacó yo ñò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndá i nó gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá 'viì-'dakò, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí. 14 Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá bu ndá 'viì, tacó yo ñò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndá i nó nì gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndá 'viì-'dakò, tacó wotí kuu tí yo, delè tacó có mì Mbírì kuu gbí njembí yo, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí.

15 Yo 'ví toko nambeè ta to tí nó lá, yo delè 'ví tee njembí yo mítí ndá i muu to tí nó lá. Tacó 'duù má zèè to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí bà kù a 'bí 'bì wó tacó bà zèè ta Buù? 16 Tacó ndá i muu to tí nó 'dáá gí: ndá vò i ñinó ta go ndú tí ndá 'duù, ta ndá i ñinó ta go bà ñò ndú ta ọ̀ ndá 'duù tí ndú, ta ndá i ñinó mbe kù mba ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, me ndá i mì Buù lá, ndú a ndá i mbe 'do muu to tí nó; 17 káa to tí nó, ta ndá i muu to tí nó 'dáá gí ta go ndú tí ndá 'duù nó, a ndá wířì, káa 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì Mbírì nó bà cì wálá.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndá sù bìndi-Mbírì

18 Ndá 'viì mì ye, ndòngbù o kpónó dooko gí. Áá táánò 'dè có jì yo gí, máa, mbe jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì kpokèjì, káa ndá mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì kpónó yee gí; tacó ènò, ndoo ñò nì ènó máa, ndòngbù o yee gí mítí bà gí ndá mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì. 19 Ndá 'duù tí nò mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì nò oloko 'do ká kuu gbí òkò tí ndoo, káa ndú táánò me ndá 'duù mì ndoo lá; tacó ndú táánò má a ndá 'duù mì ndoo, ndú bà dù ta ndoo gí. Káa bà oloko ndú á 'do tí ndoo nò kù tubà ngbàrángà'i ènó máa ndú me ndá 'duù mì ndoo lá. 20 Káa yo kpónó 'dáá gí a ndá duù ñinó náa Bèřì-mi-Mbírì gí gí muu yo gí; à má ènò, yo 'dáá gí ñò yúcó nì gí. 21 Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo me tacó máa yo ñò yúcó nì lá nò lá, yo ñò yúcó nì sàà gí, yo delè giì ñò nì gí máa, yúcó jé jò 'vérè lá. 22 Káa mbe 'vérè a 'di? Mbe 'vérè a 'duù ñinó mbe 'dè có máa, Jézù me Bìndi-Mbírì lá. Yí a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì. Yí a mbe 'boo Buù, yí delè a mbe 'boo 'Viì. 23 Tacó 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì gí, gbí ènó máa yí biya bà ùnje gítí Buù gí, tacó 'duù má ùnje gítí 'Viì gí, yí ù nò a nje gítí Buù gí. 24 Yo kpolo tí có tí nó náa yo 'di nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo. Yo má kpolo tí có tí nó náa yo 'di nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo gí, yo bà 'vala

ta o 'dáá gí toko ta ndâ 'Viì ta Buù gí. ²⁵ Káa ñìnò a i tí nó náa à káa 'dóó Bìndi-Mbírì ká ci ndoo gítí, tí 'vála ñìnó mbe cee lá nò.

²⁶ Ye kú co ta wáràgà tí nó ji yo a i tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kú paa ta bà co ta yo tí lókó-loko kpokèjì nò. ²⁷ Káa à má gítí yo, Bìndi-Mbírì je Bèrì ji yo gí. Káa Bèrì mì wó má kuu gbí njembí yo, nderè bà ñibà i mì 'bí 'duù jí yo wálá. Tacó Bèrì kú ñibà ndâ i 'dáá gí ji yo, káa Bèrì kú nì a bà yúcó, yí ñibà 'véřè lá. À má ènò, yo 'di có mì Bèrì, wàa yo 'ví dù toko ta Bìndi-Mbírì.

²⁸ Nògí, yo 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ndâ 'viì mì ye, tacó wàa, gúku wó 'ví bàkà ndoo ta o bà gí yí lá, ndoo delè 'ví 'visì kápí ndoo gítí wó ta nò ta o bà gí yí lá. ²⁹ Yo má ñò ni gí máa, Mbírì a 'duù jáá, yo delè bà ñò ni gí máa, 'duù ñìnó mbe kú co tí jáá kpokèjì nó a 'viì mì Mbírì.

3

Bà 'vala go ndâ 'viì mì Mbírì

¹ Yo ñò káa tó ña bà zè tí tí nó náa Buù kú zè ta ndoo náa rẹ̀ ndoo tí kpónó a ndâ 'viì mì Mbírì nó gi. Káa à má ta bà 'dè ta yúcó, ndoo a ndâ 'viì mì Mbírì. Ndâ 'duù muu to tí nó ñò ndoo ni lá, tacó ndú ñò Mbírì ni lá. ² Ndoò kpónó a ndâ 'viì mì Mbírì, ndâ kpóló-kpolo kómbe ye. Káa có ñìnó mbe si ndoo kú kořo có ká wìí nó a ñìnó máa, ndoo wúnò bà dù tí ndâ yè wè? Káa ndoo ñò ni gí máa, ndoo wúnò bà dù go Bìndi-Mbírì ta o bà gí yí. Ndoò bà ñò yí ta kábà tí wó, ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá. ³ 'Duù mbe kú kořo có lli mítí Bìndi-Mbírì kú si njembí wó 'ví dù ngbárángà'i, á go njembí Bìndi-Mbírì.

Bà mò tí 'do tí vò i

⁴ Vò i mì 'duù ñìnó mbe kú bèè řo Mbírì nó a bà ñò yúcó ni lá, tacó bà bèè řo Mbírì a bà ñò yúcó ni lá. ⁵ Yo ñò ni gí máa, Bìndi-Mbírì táánò gí a i tacó bà tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù, káa vò i gbí njembí wó gbaànjé wálá. ⁶ À má ènò, 'duù mbe kú 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì bèè řo Mbírì lá; 'duù mbe kú bèè řo Mbírì ñò Bìndi-Mbírì ta řo wo lá, yí delè ñò yí ni lá. ⁷ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá, ndâ vií 'viì mì ye. 'Duù ñìnó mbe kú bàkà i dú nó a 'duù jáá kùřo Mbírì, á go Bìndi-Mbírì tí 'duù jáá kùřo Mbírì. ⁸ 'Duù má waa 'do tí bà bèè řo Mbírì lá, 'duù tí nò a 'duù mì Gba-vò-i, tacó 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó síí gbí bà bèè řo Mbírì mì Gba-vò-i wálá. Káa 'Viì-mì-Mbírì táánò gí gí muu to tí nó a i tacó bà zi nje ndâ nèté mì Gba-vò-i. ⁹ 'Duù ñìnó náa a Mbírì ká jò yí nó bèè řo Mbírì lá, tacó mbelè Mbírì kuu gbí mbelè wó. Yí bèè řo Mbírì lá, tacó a Mbírì ká jò yí. ¹⁰ 'Bè gbí òkò tí ndâ 'viì mì Mbírì ta ndâ 'viì mì Gba-vò-i kuu ngbárángà'i nò: 'Duù ñìnó mbe bàkà i ñìnó dú nó lá, me 'viì mì Mbírì lá. 'Duù ñìnó delè mbe zè ndâ ná'vindí wó nìkì lá nó, me 'viì mì Mbírì lá.

Yo kpolo tí ndâ có mì Mbírì

¹¹ Có tí nó náa yo táánò 'di kpédélé'i nó a có tí nó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa nò. ¹² Ndoò 'di me có gítí bà dù go 'dakò tí nó tí Kàyínò, tí 'duù mì Vò-'duù-tí-nò, táánò mbe waa tàkòcò ná'vindí wó Àbélé nó, lá. ¹³ Ndâ 'duù má kú sogo yo, yo 'ví si tí ngú i lá, ndâ ná'vindí ye, nje yo delè 'ví 'dèè gítí lá. ¹⁴ Ndoò ñò ni gí máa, ndoo co 'do gbí ku gí gbí 'vála gí. Kponje gítí có tí nó wálá, tacó ndoo kú zè ndâ ná'vindí ndoo nìkì maa. 'Duù mbe kú sogo ndâ ná'vindí wó

kú 'vala gbí ku. ¹⁵ 'Duù mbe kú sogo ndâ ná 'vindí wó a mbe zi ku, káa yo òò ni gí máa, 'válá ònó mbe cee lá nó mì mbe zi ku wálá. ¹⁶ Ndoò kú òò bà zè tí nìkì maa ni mítí bà cì Bìndi-Mbírì tacó tí ndoo. À má ènò, kózò tí ndoo delè 'ví cì tacó tí ndâ ná 'vindí ndoo. ¹⁷ 'Bí 'duù ta ndâ i kuu mì wó muu to tí nó má òò 'bí ná 'vindí wó ta yè tí wó káa yí gíì biya có gítí bà konì yí gí, có gítí bà zè Mbírì nìkì maa bà dù gbí njembí 'duù tí nó ta òò kpokèjì ngayi? ¹⁸ Nambeè-nje me cèe nambeè lá, ndâ víi 'vii! Cèe nambeè a bà zè tí nìkì maa náa à kú òò ni mítí cè bà bàkà i mì ndoo.

¹⁹ Bà bàkà nètè gítí nambeè a i mbe kú si ndoo 'ví òò ni ènó máa, ndoo kú co tí kpokèjì mì yúco. Ònò a i mbe si njembí ndoo 'ví dù lèè kùro Mbírì. ²⁰ Káa njembí ndoo kpètí má waa có mítí ndoo, ndoo òò ni gí máa, Mbírì me gbolò ndii njembí ndoo gí. Yí delè òò ndâ i gbaànjé-gbaànjé ni gí. ²¹ Njembí ndoo má volo ndoo lá, nderè bà cì gúku mì ndoo kùro Mbírì wálá. ²² Yí kú je ndâ i ònó 'dáá gí náa ndoo kú yu 'do tí wó nó jì ndoo tacó ndoo kú 'di ndâ có mì wó, ndoo delè kú 'vala go có tí nó gbí njembí wó nó. ²³ Ndâ có mì wó náa yí 'dè jì ndoo nò ènó máa: Ndoò 'ví ùnje gítí 'Vii mì yí Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa jé ká go có tí nó náa Bìndi-Mbírì 'dè jì ndoo nó. ²⁴ 'Duù má 'di ndâ có tí nó gí, 'duù tí nó kú 'vala gbí njembí Mbírì. Mbírì delè kú 'vala gbí njembí 'duù tí nó. Ndoò kú òò yúco tí nó ni 'do tí Bèrì tí nó náa Mbírì je yí jì ndoo nó.

4

Ndâ yúco Bèrì ta ndâ sú bèrì

¹ Yo tee njembí yo mítí ndâ bèrì sàkàmàà ènò lá, ndâ tó 'duù mì ye. Yo pà gbí ndú pá-pà tacó bà 'de ndâ ònó mbe gí 'do mì Mbírì nó. Tacó ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì kpónó me mbè kuu muu to tí nó. ² Yo bà òò ndâ bèrì ònó 'dáá gí mbe gí 'do mì Mbírì nó ni mítí bà ùnje mì ndú máa, Jézù tí Bìndi-Mbírì gí tí 'duù gí muu to tí nó. ³ Káa ndâ bèrì ònó mbe kú 'dè có máa, Jézù gí me tí 'duù lá nó, a ndâ bèrì mì 'Duù tí nó tí mbe kú jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì, náa áá táánò ci yo máa yí kèjì nó. Yí kpónó kuu muu to tí nó. ⁴ Yo kpò muu ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì nó gí, ndâ víi 'vii mì ye. Tacó yo gí 'do mì Mbírì, káa wotí tí Bèrì tí nó mbe kú dù gbí njembí yo nó, ndii wotí tí bèrì tí nó mbe dù gbí njembí ndâ 'duù mbe kú 'vala muu to tí nó nó gí. ⁵ Ndú a ndâ 'duù mì to tí nó; tacó ènò, ndâ 'duù muu to tí nó kú sè tù ndú tí ndâ có mì ndú, tacó ndú kú 'dè có a i gítí ndâ i muu to tí nó. ⁶ Káa ndoo a ndâ 'duù mì Mbírì, tacó ènò, ndâ 'duù ònó mbe òò Mbírì ni gí nó kú sè tù ndú tí ndâ có mì ndoo, káa ndâ 'duù ònó mbe òò Mbírì ni lá nó kú biya bà 'di có mì ndoo. Ònò a kpokèjì bà òò 'bè gbí òkò tí ndâ Bèrì mì yúco ta ndâ sú bèrì ni ká nó.

Mbírì a tó bà zè tí

⁷ Ndoò zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, ndâ tó 'duù mì ye. Tacó tó bà zè tí gí 'do mì Mbírì, tacó 'duù ònó mbe kú zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, a 'vii mì Mbírì, yí delè òò Mbírì ni gí. ⁸ 'Duù ònó ta tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nó, òò Mbírì ni lá, tacó Mbírì a tó bà zè tí. ⁹ Mbírì túbà bà zè ndoo mì wó nìkì maa jì ndoo ta o tí nó náa yí tuu ta gbèe 'Vii mì wó gí muu to tí nó, tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta 'válá ta rè wó nó.

¹⁰ Nìno a tó ña bà zè tí tí nó náa ye kù 'dè có gítí nò. Ye kù nì me tó bà zè Mbíri m̀i ndoo lá. Ye kù nì a tó bà zè ndoo m̀i Mbíri ta o tí nó náa yí tuu ta 'Vii m̀i wó, wàa à 'ví waa mbelè wó tacó bá toṛo ta ndâ vò i m̀i ndoo nò. ¹¹ Mbíri zè ndoo niki ngé ma, ndâ tó 'duu m̀i ye; má éno, ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo niki maa. ¹² 'Bí 'duu jé ta gbèe ri mbe ñò Mbíri ta ṛo wó wálá. Káa ndoo má kù zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo niki maa, Mbíri bà bàkà kudu m̀i wó mí gbí njembí ndoo, bindi yí bà zè ndoo niki ta kábà .

¹³ Ndoos bà ñò nì éno máa, kudu m̀i ndoo kuu gbí njembí Mbíri, delè kudu m̀i Mbíri kuu gbí njembí ndoo á mítí bà je 'dóó Bèri m̀i wó tí Mbíri jì ndoo. ¹⁴ Ze ñò ta ṛo ze, ze delè gii 'dè có gítí jì ndâ 'bí 'duu máa, Buu tuu 'Vii m̀i wó tí mbe njaanga wú 'do tí m̀iri ndâ 'duu muu to tí nò. ¹⁵ 'Duu má 'dè có ta nje wó éno maa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, gbí éno máa, Mbíri bàkà kudu m̀i wó mí gbí njembí 'duu tí nò gí. 'Duu tí nò delè bàkà kudu m̀i wó mí gbí njembí Mbíri gí. ¹⁶ Ze ñò tó bà zè ndoo m̀i Mbíri nì gí, ze delè gii ùnje gítí gí. 'Duu ñinó mbe kù zè ndâ 'bí ka wó niki maa nó, kù 'vala a i ta ṛè m̀i Mbíri. Mbíri delè kù dù gbí njembí ña 'duu tí nò. ¹⁷ Káa ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo niki ta yúco; tacó wàa, njembí ndoo wúnò 'ví mù ta gúku ta Ri bà waa có lá, tacó ndoo kù 'vala muu to tí nó go bà 'vala ndò m̀i Bindi-Mbíri. ¹⁸ Tó bà zè tí má kuu gbí njembí 'duu, gúku tí wó wálá. Káa cèe tó bà zè tí kù mòkò gúku gí sè 'do gbí njembí 'duu, tacó mbe gúku a 'duu ñinó mbe kù koṛo có máa, áá bà waa có mítí yì nò; mbe gúku delè a 'duu ñinó ta cèe tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nò. ¹⁹ Ndoos kù zè Mbíri niki maa, tacó a yí ká 'bità bà zè ndoo niki maa kùro. ²⁰ 'Duu má 'dè có éno máa, yì zè Mbíri niki ma, káa yí kù sogo ná'vindi wó, 'duu tí nò a mbe 'vérè. Tacó 'duu ñinó mbe zè ná'vindi wó náa yí kù ñò yí ta ṛo wó nó niki lá, bà 'de wotí gítí bà zè Mbíri náa yí ñò yí ta ṛo wó lá nó niki wálá. ²¹ Có m̀i Mbíri náa yí 'dè jì ndoo éno máa, 'duu má zè yì tí Mbíri niki maa, yí delè 'ví zè ná'vindi wó niki maa.

5

¹ 'Duu má ùnje éno máa, Jézù a Bindi-Mbíri gí, 'duu tí nò a 'vii m̀i Mbíri. 'Duu má zè bu 'vii niki maa, yí delè zè 'vii m̀i 'duu tí nò niki maa. ² Ndoos bà ñò nì éno máa, ndoo kù zè ndâ 'vii m̀i Mbíri niki maa nì mítí bà zè Mbíri niki maa m̀i ndoo, delè mítí bà 'di ndâ có m̀i wó m̀i ndoo, ³ tacó a bà zè Mbíri niki maa ká kù si ndoo 'ví 'di ndâ có m̀i wó. ⁴ Tacó ndâ 'vii m̀i Mbíri 'dáa gí kpò nje ndâ vò i muu to tí nó gí. A bà tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbíri ká je wotí bà kpò nje ndâ vò i muu to tí nó jì ndoo. ⁵ A 'di ká bà co gbí ñò ndâ 'duu muu to tí nó? Á káa 'duu ñinó mbe ùnje éno máa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, ká bà co gbí ñò ndâ 'duu muu to tí nó.

Bà tee njembí mítí Mbíri

⁶ Jézù tí Bindi-Mbíri táánò gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. Yí gí me ká ta ngo cuki lá, yí gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. A Bèri-mi-Mbíri ká 'dè yúco tí nò, tacó Bèri-mi-Mbíri a yúco. ⁷ Á má éno, muu ndâ mbe 'dè yúco ta'ò: ⁸ gbaànjé a Bèri-mi-Mbíri, só a ngo, ta'ò a mbelè, káa ndú 'dáa ta'ò 'dè káa gbèe có. ⁹ Ndoos má ùnje gítí có m̀i ndâ 'duu gí, có m̀i Mbíri a gbolò có mbe ndii có m̀i ndâ 'duu gí, káa ñinó a yúco m̀i

Mbírì náa yí kù 'dè gítí 'Viì mì wó. ¹⁰ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gí, yúco tí nò kuu gbí njembí wó. Káa 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì gí, 'duù tí nò kù go a 'vére tí có mì Mbírì, tacó yí biya bà ùnje gítí yúco tí nò náa Mbírì 'dè gítí 'Viì mì wó tí Mbírì nó gí. ¹¹ Yúco tí nò éno máa, Mbírì je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndoo gí. Káa rẹngbó 'válá tí nò a 'Viì mì wó tí Mbírì. ¹² 'Viì-mì-Mbírì má kuu ta 'duù, 'válá kuu ta 'duù tí nò. Káa 'Viì-mì-Mbírì má ta 'duù wálá, 'válá ta 'duù tí nò wálá.

'Válá ñinó mbe cee lá nó

¹³ Ye cu ndá có tí nò 'dáá gí ji yo tí ndá mbe ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì, tacó wàa yo 'ví ñò tí ni éno máa, 'válá ñinó mbe cee lá nó kuu ta yo. ¹⁴ Gúku bà rọ tíyò kùro Mbírì tí ndoo wálá, tacó ndoo ñò ni gí máa, ndoo má 'deke tí ndoo ji yí tacó 'bí i ñinó náa yí ñò ni gí máa à 'viì ta ndoo gí nó, yí bà je ji ndoo gí. ¹⁵ Káa ndoo má ñò ni gí máa, yí kù sè tù wó tí ndoo ta o i tí nó náa ndoo má kù yù i 'do tí wó nó, ndoo delè ñò ni gí, máa yí je i tí nó náa ndoo yù nò ji ndoo gí. ¹⁶ 'Duù má ñò ná'vindirí wó kù bàkà vò i ñinó náa à me ñindi ku lá nó, yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì, wàa Mbírì bà 'vala yí gí, náa vò i mì wó nó má me vò i ñindi ku lá nó. Tacó ndá 'bí vò i a ndá vò i ñindi ku, káa ye kù 'dè me có máa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì tacó ndá vò i ñindi ku nó lá. ¹⁷ Bà bàkà ndá i ñinó 'dáá gí mbe 'vii ro 'bá mì Mbírì lá nó a vò i káa ndá vò i 'dáá gí me ndá vò i mbe kù tè'é tí ku gí 'bá lá. ¹⁸ Ndoò ñò ni gí máa, 'duù ñinó tí 'viì mì Mbírì nó bà nanaka muu wó mí tí bà bàkà vò i dúú kù ya tí nó wálá, tacó 'Viì-mì-Mbírì kù tí muu wó, tacó wàa Vò-'duù-tí-nò 'ví gàa yí lá. ¹⁹ Ndoò ñò ni gí máa, ndoo a ndá 'duù mì Mbírì, káa sè ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí a ndá i-tà-tàmà mì Vò-'duù-tí-nò. ²⁰ Ndoò delè ñò ni gí, máa, 'Viì-mì-Mbírì gí gí, yí delè je muu tacó bà ñò yúco Mbírì ni ji ndoo gí. Ndoò kù 'vala ta rẹ mì yúco Mbírì, ndoo delè kù 'vala ta rẹ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Viì-mì-Mbírì. Ñinó a 'válá ñinó mbe cee lá nó. ²¹ Yo kpolo tí yo 'do tí ndá sú mbírì, ndá 'viì mì ye.

BÀ SÓ JÒVÁNÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Nìno a ye tí kpo 'duù mì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí no ji wò tí nìi tí nó nàa Mbírì cu 'bì wó mítí lo gí nó, delẹ̀ ji ndâ 'viì mì lo. Ye zẹ̀ yo nìkì maa ta yúco. À delẹ̀ me káa ye ta kpéetí ye ká kù zẹ̀ yo nìkì maa lá, ndâ 'duù nìno mbe nọ̀ yúco ni gí nó delẹ̀ 'dáá gí kù zẹ̀ yo nìkì maa. ² Tacó yúco kuu gbí njembí ndoo; yúco delẹ̀ bà dù gbí njembí ndoo dúú bà ya tí. ³ Ye kù 'deke tí ye ji Bu ndoo tí Mbírì, ye delẹ̀ kù 'deke tí ye ji Jézú tí Bìndi-Mbírì, tí 'Viì mì Bu ndoo tí Mbírì máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú 'ví nọ̀ yẹ̀ ro yo, ndú delẹ̀ 'ví si yo 'ví dù nìkì maa ta rẹ̀ mì yúco, delẹ̀ ta rẹ̀ mì bà zẹ̀ tí nìkì maa.

Ndâ yúco ta tó bà zẹ̀ tí

⁴ Tàkòcò ye gíì peteke ta bà 'di có éno máa, ndâ 'viì mì lo kù co tí kpokẹ̀jì mì yúco á go có tí nó nàa Bu ndoo táánò 'dẹ̀ ji ndoo nó, ngé ndii gí. ⁵ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó ji wò me tacó bà 'dẹ̀ 'bí ngú có ji wò lá, naà. Ye kù 'va a mbí lo gítí có tí nó nàa ndoo 'di 'do tí o bà 'bità bà dù ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò. ⁶ Bà zẹ̀ tí nìkì maa a bà 'vala go ndâ có mì Mbírì. Nìno a có nàa yo 'dáá gí 'di 'do tí o bà 'bità bà dù yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, máa, yo 'dáá gí 'ví 'vala ta bà zẹ̀ tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa nò.

⁷ Ndâ mbe kù eendi ndâ 'duù me mbẹ̀ kpónó kuu muu to tí nò. Ndú biya bà ùnje éno máa, Bìndi-Mbírì táánò gí gí muu to tí nó ta dùì wó tí 'duù nò gí. Káa 'duù ta ọ̀a có tí nó gbí muu wó a mbe kù eendi ndâ 'duù, yí delẹ̀ a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì. ⁸ Má éno, yo kpolo tí yo, tacó wàa, yo 'ví bàkà sé nètẹ̀ mítí yo sínò lá. ⁹ 'Duù má ndii muu i tí nó nàa Bìndi-Mbírì nìbà nó gí, Mbírì mì 'duù tí nó wálá. Káa 'duù má 'vala go có tí nó, ndâ Bu ndoo tí Mbírì ta 'Viì mì wó kuu tàkò wó. ¹⁰ 'Duù má gí gí 'bá mì yo ta 'bí ọ̀a tende bà nìbà i, yo 'ví si yí 'ví dù á 'bá mì yo lá, yo delẹ̀ 'ví 'vee 'bì wó lá. ¹¹ Tacó mbe kù 'vee 'bì wó a ka wó, nàa ndú gbí bà bàkà vò nètẹ̀ tí nó ta yí.

Ndâ ndòngbú có

¹² Ndâ có kuu mì ye me mbẹ̀ tacó bà 'dẹ̀ ji wò, káa ye kojo có máa, bà cu ndú ta wáràgà bà dù me tó kpokẹ̀jì ngé ndii gí lá. Tacó éno, a gbí muu ye a có bà ya 'dóó ye ta miṛi ye gí kà, wàa ye 'ví 'dẹ̀ ndú ji wò ta nje ye, tacó tàkòcò ndâ só 'ví peteke gí.

¹³ Ndâ 'viì mì ná'vindí lo nàa Mbírì cu 'bì wó mítí wó gí nó 'vee wò ma.

BÀ TA'Ô JÒVÁNÌ

Bà ta'ô bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Nìno a ye tí kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí nó jì Gáyù, tí kpóló-kpolo tó 'duù mì ye. ² Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì, máa yí 'ví si wò 'ví dù go 'visì ọ̀ ngo. Ye nò ni gí máa, njembí lo gítí Mbírì ká ngbàrángà'i, tó 'duù mì ye. ³ Tàkòcò ye táánò peteke ngé ndii gí ta o tí nó náa ndâ 'bí ná'vindí ndoo gí 'do mì yo kà, bìndi ndú gí 'dè có jì ze máa, wò a 'dakò nìno mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì yúco nò. ⁴ 'Bí có nìno mbe gí peteke tàkòcò ye ndii bà 'di có éno máa, ndâ 'viù mì ye kù co jáá tí kpokèjì mì yúco nò, wálá.

Ndâ 'duù ùlù nèté mì Gáyù jì Jòvání

⁵ Wò kù bàkà a nèté mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa wò má kù konì ndâ ná'vindí lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì go wò, tó 'duù mì ye 'dóo nìno náa wò má kù konì a ndâ nìno mbe 'dó-'do. ⁶ Ndú 'dè có gítí nambeè tí nó náa wò bàkà jì ndú nó mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì ze kàá gí. Wotí bà konì ndú wàa ndú 'ví co ká tí kpokèjì tí nó tí jáá kpokèjì nó má kuu tí lo, áá bà nìkì tí Mbírì ma. ⁷ Tacó ndú kpónó zèè kpokèjì nìno jáá nó gí. Nèté mì ndú káká'i ta kpokèjì nìno mbe lókó-loko nó wálá. ⁸ À má éno, ndoo jẹ wotí jì ndâ ọ̀ ndâ 'duù tí nò, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì yúco.

Ndâ Diyòtèrèfè ta Dimítirì

⁹ Ye cu wáràgà ya tí jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí. Káa 'dakò tí nó tí Diyòtèrèfè, mbe dù ta go bà bàkà tí wó tí ò i kùro ndú nó biya bà nò ye ni tí 'duù kùro wó gí. ¹⁰ Káa ọ̀ bà ya ye gí mì yo kà ba co ká co. Ye má yee ká gí, ye 'ví yù gbí ndâ vò i mì wó náa yí kù bàkà nò, ta ndâ có nìno kó mì wó náa yí kù jèlè ta to ta bà volo rẹ̀ ndoo nó jì yí á mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Bà 'dè ta nje zèè tí wó lá, tacó éno, ngú ọ̀ nìno náa yí kpónó nje nò a bà biya bà te wíri mítí ndâ ná'vindí ndoo, ta bà mòkò ndâ 'duù nìno ta go bà te wíri mítí ndú tí ndú nó 'do tí gí, ta bà mòkò ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí.

¹¹ Wò 'ví mèlè ndi mbe kù bàkà vò i lá, tó 'duù mì ye; mèlè a ndi mbe kù bàkà tó i. Tacó 'duù nìno mbe kù bàkà tó i nó a 'viù mì Mbírì, káa mbe kù bàkà vò i nò Mbírì ni lá. ¹² Rẹ̀ 'dakò tí nó tí Dimítirì nó kpónó wu cee nje ndâ 'duù 'dáá gí ta bà bàkà tó i, yúco tí nó náa yí kù nìbà jì ndâ 'duù nó kù wu rẹ̀ wò, ze delè ngbá kù wu rẹ̀ wò, káa wò nò ni gí máa, ze me ndâ mbe 'dè 'vèrè lá.

Ndâ ndòngbú 'vé

¹³ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì wò me mbè. Káa go bà cu ndú mí gbí wáràgà tí ye wálá, ¹⁴ tacó có bà ya gí mì yo kà kuu gbí muu ye. Ye má yee ká gí, ndâ 'ví 'dè ndú si ndâ só kù ki tí ndâ á to.

¹⁵ Mbírì 'ví si wò 'ví dù nìkì maa. Ndâ kómbe lo mì ze kàá 'dáá gí 'vee wò ma. Ze delè 'vee ndâ kómbe lo kà 'dáá gí ma.

Wáràgà mì JÚDÀ

¹ Nìno a ye tí Júdà, tí bòò mì Jézù tí Bindi-Mbíri, delè tí ná'vindirí Jákòmò, ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ 'duù tí nó náa Mbíri cu 'bì wó mítí ndú, mbe kù 'vala 'do gbí tó bà zè tí mì Mbíri Buù, delè 'do gbí bà kpolo tí ndú mì Jézù tí Bindi-Mbíri nò. ² Ye kù 'deke tí ye á ji Mbíri, máa yí 'ví nò yê ɾo yo, yí 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá, yí delè 'ví zè yo nìkì túkà'i.

Ndâ sú mbe nìbà i

³ Ndâ tó kómbe ye, áá táánò gbí njembí ye kpolo ma a có bà cu wáràgà ji yo gítí gbèe 'válá tí nó náa Mbíri je ji ndoo ta ndoo nò. Káa ye kpónó gii nò éno máa, kpóló-kpolo có a bà cu wáràgà tacó bà je wotí ji yo gítí bà tí muu yúco tí nó náa Mbíri táánò 'dè ji ndoo ta bà gbaànjé ngbé, máa ndoo kpolo tí tacó tí ndâ 'duù nò. ⁴ Tacó ndâ 'bí vò 'duù ta Mbíri mì ndú wálá, náa à cu có gítí ndú mì gbí wáràgà mì Mbíri sàà gí, kpónó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ndoo ta ngiṅò gí. Ndú delè bè Mbe tí ndoo Jézù, tí Bindi-Mbíri, tí gbèe Gba mì ndoo cuki nó gí.

⁵ Yo tà kpèti má 'di có tí nó náa ye kpónó kèji gí bà cu mí gbí wáràgà tí nó ji yo nó sàà kùro gí, go bà 'va mbí yo á gítí kuu tí ye, máa, Mbíri táánò 'vala ndâ 'duù mì ndâ Ìzìriyéli ta bà kaa ndú 'dáá gí 'do Másiṛi gí, káa bìndi yí gii mùi ndâ 'duù nìno mbe kpò có mì wó gí nó léé gí. ⁶ Mbíri delè si ndâ basili tí nó mbe bàkà i ndii muu wotí tí nó náa yí táánò je ji ndú gí nó, me sínò lá. Yí eṛe ndú ta nji wú náa à jé bà kaṛa wálá nó, bìndi yí gii kpolo tí ndú mì gbí 'dí'di'o yee tí o bà co ɾi mì Gbolò o bà waa có. ⁷ Yo delè 'ví si mbí yo 'ví dù tí ndâ 'duù gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmòrà, ta ndâ 'bí gbata nìno dè-dè rẹgbà tí ndú nò. Ndâ 'duù tí nó táánò gbètèkè tí ndú tí ɲa nìno náa ndâ 'dakò kù sè ta ndâ ka ndú 'dakò. Káa Mbíri gii doo ndú ta wu nìno jé mbe mee lá dúú bà ya tí nó, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví nò ta ɾo ndú máa, bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i ta wu á bìndi ku mì ndú kuu tí .

⁸ Ndâ vò 'duù tí nó kù ɾi ɾii ká gítí ndâ vò i mbe kù si ndú 'ví volo tí ndú ta kpééti ndú; ndú nò Mbíri tí mbe wotí ɾo ndú tí i lá, ndú delè kù 'dè vò i gítí ndâ i gbíri. ⁹ Káa à kpèti káa Mikélè, tí gba mì ndâ basili mì Mbíri, yí táánò 'dè vò có gítí Gba-vò-i ta o tí nó náa ndú tò ta kponje ta yí muu ku Mòze nó lá; kòcò wó ji Gba-vò-i cuki ká éno, máa, «Mbe tí ndoo bà 'dè vò i ji wò!» ¹⁰ Káa ndâ 'duù tí nó kù go ndâ i nìno náa ndú nò ndú ni lá nó 'dáá gí ká go; káa ndâ i nìno náa ndú nò ndú ni 'do tí bà ji tàmuu ndú, me ta bà koṛo có lá, go i mì ndâ nò ta muu tí ndú wálá nó, a ndâ i nìno mbe kù volo ndú nò. ¹¹ Ndú bà nò mítí ndú! Tacó ndú kù mèlè a ndi Kàyínò; ndú kù ɾu a ndi lókó-loko kpokèji mì 'dakò tí nó tí Bàláámù táánò nó tacó bà 'de i gbí i; ndú a ndâ mbe kù jòò gbí có ta Mbíri á go i mì 'dakò tí nó táánò ta ɾè wó a Kòrà nó, káa ndú bà mùi go yí. ¹² Ndâ 'duù tí nó a ndâ zu 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo kù zò i nò. I tí ndú a bà gba gbí só ndâ nù ta nó ɾo ndú wálá. Ndú kù koṛo có ká gítí

míri ndú cuki. Ndú go kùlù mù mbe kù te gbí pípiri ta ngo mù gbí wálá; ndú go ndá mù ñinó mbe ñi ta o bà ñi ndá 'bí ka ndú ta bembíli lá; ndú go ndá mù ñinó náa à ndoo ndú ta tà teè ndú gí, ndú ci ta bà só. ¹³ Ndá i-nô mì ndú kù gbo pù go pù á muu ngo mbe kù ngbàngà gbí pù. Ndú kù nò ká sàkàmàà éno, kù mà ngba ndú go ngba ndá yii, káa Mbíri 'viindi bàndò bà dù ndú dúú bà ya tí, ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o ñinó njikiríi nó sàà gí.

¹⁴ Énòki tí bà vô-nje só bà 'dòkò bà jò tí bìndi Ádàmà táánò 'dè-kòcò gítí ndú máa, «Yo sè tù yo! Mbe tí ndoo gí ta ndá basìli mì wó me mbe go mbíli tí 'bá ¹⁵ gí bà waa có mì ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gí bà waa có mítí ndá 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá nó, tacó ndá vò i mì ndú náa ndú kù bàkà nó, delè tacó ndá vò có tí nó 'dáá gí náa ndú 'dè gítí Mbíri nô.» ¹⁶ Ndá 'duù tí nó a ndá mbe kitiki có, ndú delè a ndá mbe kaa có mí muu ndá 'bí 'duù ndú a ndá mbe kù ñu káa ndi ndá vò i ndú mbe ñikí ká tí ndú, ndú a ndá mbe ngàà nje, ndú delè a ndá mbe tojo bàà mítí có tacó bà 'de i do tí ndá 'duù.

Yo kpolo tí yo

¹⁷ Káa mbí yo 'ví dù tí có tí nó náa ndá tú mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri táánò 'dè ji yo nô, ndá tó kómbe ye. ¹⁸ Kòcò ndú táánò ji yo éno máa, «Ndá mbe kù ño ndá 'duù, ta neté mì ndú káa bà mòkò tàkò ndá i muu to tí nó nó, bà oloko gí ɾo ɾi gí bà ño yo gbí ndá ndòngbú sili tí nó kèji nô.» ¹⁹ Ndú a ndá mbe kù bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo; à tí ndú káa go ndá vò i muu to tí nó; Bèri-mi-Mbíri gbí njembí ndú wálá. ²⁰ Káa yo tí ndá tó kómbe ye, yo 'ví dù tí ndá yú 'duù 'do gbí tó bà tee njembí yo mítí Mbíri ta ña wálá, ²¹ wàa yo 'ví dù tí ndá 'duù ñinó náa Mbíri zè yo ñikí maa á kpónó si yo kù ùndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tí mbe kù ñò yè ɾo ndá 'duù gí bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji yo nô; ²² yo delè 'ví ñò yè ndá 'duù ñinó mbe kù me wê-wê nô; ²³ yo 'ví 'vala ndá 'bí ta bà ɾa ndú 'do gbí wu, wàa yo 'vala ndá 'bí ta bà ñò yè ɾo ndú; káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, ndú 'ví e zì ndú mítí yo lá.

À ùlù Mbíri

²⁴ À ùlù Mbíri tí nó ta wotí bà 'vala yo 'do tí ndá vò i á tí wó, tí mbe ya ta yo gí gbí ngba wó tí ndá yè ta vò i mì yo wálá ta pétékè tàkòcò yo nô; ²⁵ à ùlù gbèe Mbíri tí nó tí mbe 'vala yo ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo nó. Yí a ngba'o, yí a gbolò gba, yí a mbe to tí nó, yí delè a mbe wotí, yí sàà kuu tí á kùro bà suu to tí nó, yí kpónó kuu tí, yí delè bà dù ká kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Wáràgà gítí bá 'dè gbí CÓ KÓÓ mì Jézù jì Jòvànì

Ndâ có gbí wáràgà tí nò

¹ Nìnò a wáràgà gítí bá 'dé gbí có kóó mí Jézù tí Bìndi-Mbírì, náa Mbírì tuu ta yí tí Jézù gí bà tubà ndâ i nìnò á kẹ̀jì gí bà bàkà tí kpónó-kpónó nó á jì ndâ bòò mì wó tí Mbírì. Bìndi-Mbírì gù tuu basìlì mì Mbírì gí bà 'dè gbí có kóó tí nò jì bòò mì wó Jòvànì, ² tí mbe 'dè yúcó gítí có mì Mbírì, delè tí mbe 'dè yúcó gítí có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta ndâ i nìnò náa yí nò ndú ta ọ̀ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'daá gí. ³ Mbe 'deke ndâ có mì Mbírì nó jì ndâ 'duù a mbe tó pá. Ndâ 'duù nìnò delè mbe 'di ndâ có mì Mbírì nó, bìndi ndú gù kpolo tí ndâ có tí nó mí gbí njembí ndú a ndâ mbe tó pá, tacò o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò dooko gí.

Jòvànì 'vee ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì tí ndâ bàndò vò-nje só

⁴ Nìnò a ye tí Jòvànì ká kù cú wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì tí ndâ bàndò vò-nje só gbí ndâ to Ásiyà: Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí nó náa yí kpónó kuu tí, yí sàà ká kuu tí, yí delè wúnò kẹ̀jì nó máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dú ta 'dè njembí yo. Ye kù 'deke tí ye jì ndâ bẹ̀rì tí nó vò-nje só mbe se mí kùro Mbírì pí jàlàmbà mì wó nó máa, ndú bàkà nambeè mì ndú jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta tó njembí yo. ⁵ Ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí mbe 'dè yúcó gítí Mbírì ta njembí wó gbaànjé, tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndí wó 'do gbí muu 'dú wó, tí 'duù tí nó mbe kù zogo ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo. À ùlù yí tí mbe zè ndoo niki maa, delè tí mbe njaanga mìrì ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo ta bà caka ndâ vò i mì ndoo ta mbelè wó. ⁶ Yí delè gù bàkà ndoo tí ndâ bòò-gba mì Mbírì, tí ndâ bu-Mbírì mì Mbírì mì wó tí Bu wó. À ùlù Jézù tí gba tí to tí nó á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.

⁷ Yo kpolo tí yo máa yí kpónó-kpónò kẹ̀jì co gbí kùlù mù. Ndâ 'duù 'daá gí bà nò bà gí yí ta ọ̀ ndú gí. Ndâ 'duù tí nó táánò mbe cu yí ta 'doò nó, ta ndâ ọ̀ ndâ 'duù muu to tí nó 'daá gí bà nì nikalaká ta ngo-ọ̀rò tà ọ̀rò ndú tacò tí wó. Nìnò a yúcó! Go-i-tí-nò.

⁸ Kòcò Mbe tí ndoo tí Mbírì éno máa; «Ye tí Mbírì a kpédélé i, ye delè a ndòngbù i. Ye kpónó kuu tí, ye táánò sàà kuu tí, ye delè wúnò kẹ̀jì. Ye a mbe bàkà ndâ i 'daá gí.»

Jòvànì nò Bìndi-Mbírì go i gbí ẹ̀rì nò

⁹ Nìnò a ye tí Jòvànì tí ná'vìndí yo, náa ndoo ta ndoo gbí mbugo, ndoo ta ndoo a ndâ bòò-gba mì Mbírì, ndoo ta ndoo delè gbí bà zèè njembí ndoo gbí bà kònò sé'í ta ẹ̀rè mì Jézù. Àá táánò ya ta ye gí gbí zàà tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo náa à kù nì mítí a Pátimòsì, á muu bà ma có mì Mbírì, delè muu bà 'dè yúcó gítí Bìndi-Mbírì. ¹⁰ À ta o tí nò a Ẹ̀rì bà tègàrà ẹ̀rè Mbírì, bìndi Bẹ̀rì-mì-Mbírì bà-i-nò gù gí gí muu

ye. Bindi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có kápí ye ta kòcò wó ngéé gí yaà go gbí mòngò nò. ¹¹ Kòcò 'duù tí nò kù 'dè có ji ye éno máa, «Cu ndá i tí no náa wò kèjì gí bà òndú no mí gbí wáràgà, wàa wò 'ví tuu ji ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì gbí ndá gbata vò-nje só gbí to Ásiyà Éfàsù, Simírínà, Pèrègàmùmù, Tiyàtirà, Sàràdìsì, Filadélífíyà ta Làwòdésíyà.»

¹² Ye mà giì 'visì tí ye tacó bà bà òndú 'duù tí nò mbe kù 'dè có ji ye nò, ye giì òndú a ndá i náa à kù sè kùpò mí nje ndú vò-nje só, náa à bàkà ndú 'do tí dâ'bi. ¹³ Bindi ye giì òndú 'bí i go 'duù nó, yuu njà bongo wùrù-wùrù yee tí ngiì-ngiì kò wó to, bindi yí giì ẹ̀re gbímí wó ta wú'dè dâ'bi, kù rọ̀ tíyó gbí òkò ndá i bà seke kùpò tí nò. ¹⁴ Se muu wó ce go 'vi 'bi. Njì rọ̀ wó kù zìi go ngba wu. ¹⁵ Ndá kpázà kò wó tí to go ngbàrà mbe 'do tà wu náa à tořo bétí 'do tí gí, bindi gbí kòcò wó go wo ngo tí cùù-cùù. ¹⁶ Yí giì zèè mì 'bi wó òndú gbí kù'bi nó a ndá yii vò-nje só. Njà sizzò ta nje sósò'ò kù giì co 'do gbí nje wó gí sè. Bindi gbí rọ̀ wó kù giì tòngbaà go bà tòngbaà mì ři ta ři gbúru. ¹⁷ Ye mà giì òndú yí, ye giì 'va tí ye to kùro wó tí mē ye. Yí bà-i-nò giì tee 'bi wó òndú gbí kù'bi nó mítí ye, bindi yí giì 'dè có ji ye éno máa, «Cì gúku lá! Ye a rẹ̀ngbó ndá i, ye delè a ndòngbú ndá i. ¹⁸ Ye kpónó a wu ye, ye táánò cì gí, káa ye kpónó 'vala ndi ye 'do gbí ku gí. Ye bà cì ndi ye káká'i wálá. Wotí bá cì ndá i a i 'bi ye. Wotí bà njaanga, ta bà nè njekèjì 'bá mì ndá ku a i 'bi ye.»

¹⁹ 'Duù tí nò giì 'dè có ji ye máa, «Cu ndá i òndú náa wò òndú kpónó nó, ta ndá i òndú kèjì gí bà bàkà tí nó mí to. ²⁰ Káa à má gítí gbí có kóó gítí ndá yii tí nó vò-nje só, náa wò òndú kpátù 'bi ye òndú gbí kù'bi, ta ndá i bà seke ndá kùpò tí nó náa a bàkà 'do tí dâ'bi náa wò òndú nó, ndá yii tí nó vò-nje só nó a ndá basili mì ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì mítí ndá bàndò vò-nje só gbí to Ásiyà nò. Bindi ndá i bà seke ndá kùpò tí nó vò-nje só nó a ndá 'duù tí nó mbe kù kili mítí ndá bàndò vò-nje só gbí to Ásiyà nò.»

2

Có ji basili mì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì á gbí to Éfàsù

¹ «Cu wáràgà ji basili mì ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì gbí gbata Éfàsù nò. 'Dè có ji yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndá yii vò-nje só mí kpátù 'bi wó òndú gbí kù'bi, mbe kù nò nó gbí òkò ndá i bà seke ndá kùpò tí nó vò-nje só náa à bàkà ndú 'do tí ndá dâ'bi nó, máa, ² «Ye òndú ndá nètè mì lo ni gí, ye òndú bà ka wu'o mì lo ni gí, ye òndú bà zèè njembí lo ta kòndi o tí nó gí. Ye òndú ni gí maa, có mì lo bà toko ta có mì ndá vò 'duù wálá; ye delè giì òndú ni gí máa, wò tala ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú tí ndá mbe ma có mì Mbířì nó, káa wò giì 'de ndú tí ndá mbe 'verè gí. ³ Ye òndú ni gí máa wò kù kònò sé'i gbí mbugo muu ye, káa wò jee tàkò ye mí to lá.

⁴ «Káa có mì ye gítí lo a òndú maa, wò kpónó zè ye níki go kpédélé bà zè ye mì lo táánò nó lá. ⁵ Kořo muu lo gítí tà kpalà to tí nó náa wò pasuluku á 'do tí nó gi! 'Visì muu lo 'do tí ndá vò i mì lo gí, wàa wò 'ví bàkà ndá kpédélé nètè mì lo táánò nò. Wò má 'visì muu lo 'do tí ndá vò i mì lo lá, ye kpónó-kpónó bà gí gí mì lo kà, bindi ye bà ja i bà sè kùpò mì lo 'do tí bàndò mì wó gí. ⁶ Káa tó i mì lo a òndú: Wò kù

sogo ndâ ña cè bà bàkà i mì ndâ 'duù mì 'dakò tí nó tí Nikòlâwù nó jé ká go bà sogo ndú mì ye.

⁷ « 'Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèrì-mì-Mbíri kù 'dè jì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri máa, ye bà kù ndo ña mù tí nó mbe kù je 'válá á gbí ñjì mì Mbíri nó tí i-zó-zò jì 'duù ñinó mbe kpò muu vò i gí, nô. »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Sìmírínà

⁸ «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Sìmírínà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'duù tí nó tí rẹngbó ndâ i, delè tí ndòngbú ndâ i nô, 'duù tí nó táánò mbe cì gí, káa yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nô. ⁹ 'Ye ñò mbugo tí lo ni gí, ye delè gii ñò ndâ i-yè tí nó, náa à kù me mítí lo nó gí. Kpèti ká ènò wò me mbe yè kùro Mbíri lá! Ye 'di ndâ vò có tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì a ndâ Jùdéyà tí ndâ 'duù mì Mbíri nó, kù 'dè gítí lo nó gí. Ndâ 'duù tí nó me ndâ Jùdéyà lá; ndú a ndâ vò 'duù sínò mbe kili ta ñè mì Gba-vò-i. ¹⁰ Wò 'ví cì gúku tí ndâ vò i tí nó kèjì gítí lo nó lá. Wò 'ví te mí gbí muu lo maa, 'duù mì Gba-vò-i wúnò bà kaa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mí gbí zàà, tacó bà ñò muu yo. Yo kèjì gí bà mbu jì bà mèèkè'i tí yo ta sili muu'bi. Káa yo 'ví tee njembí yo gbí ndâ vò o tí nó mítí ye, à kpèti má bà ziki yo ká ziki; bìndi ye bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì yo gí.

¹¹ « 'Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèrì-mì-Mbíri kù 'dè jì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri nô. Ndâ mbe kpo muu vò i gí bà cì 'vìlì só wálá. »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Pèrègàmúmù

¹² «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Pèrègàmúmù. 'Dè có jì yí máa, kòcò ye tí 'duù tí nó náa ndâ tí ñjà sizò mí wó só zì ká zì nó, ¹³ máa, 'Ye ñò ni gí, máa, wò kù 'vala gbí gbata tí nó náa Gba-vò-i gèè bè wó mí muu ndâ 'duù me mbè gbí gí nô. Káa, ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, wò 'visì muu lo 'do tí yúco lá. Kpèti ta o tí nó táánò náa à zi ta 'dakò tí nó tí Àndipàsi, mbe cì ta njembí wó gbaànjé muu ye mí gbí ñjì ro yo gbí gbata tí nó tí bàndò bà te jàlamba mì Gba-vò-i nó, wò jé 'boo ye lá.

¹⁴ « 'Káa ndâ có gbí muu ye gítí lo me mbè: Ndâ 'bí 'duù mì lo kà kù ru a ndi kpokejì mì 'dakò tí nó táánò ta ñè wó a Báláámù, náa yí túbà jì Báláki tí gbolò gba mì ndâ 'duù Móbu máa, yí volo ta muu ndâ 'vii kòtí Iziriyéli, máa ndú zò i-cí-ci náa à bàkà jì ndâ sú mbíri, wàa ndú delè 'ví tẹri gbí bè kpâ-sili sàkàmàà nô. ¹⁵ Ndâ 'bí 'duù mì lo kà delè kù tè a i gí takò có mì 'dakò tí nó tí Nikòlâwù nô. ¹⁶ 'Visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo. Wò má 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo lá, ye bà gí kpónó-kpónó gí bà gò ndâ 'duù tí nó ta ñjà sizò tí nó gbí nje ye nô.

¹⁷ « 'Duù ñinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó 'ví 'di có mì Bèrì náa yí kù 'dè jì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri nô. Ye bà je i-zó-zò tí nó tí mánà náa Mbíri nguù tí i-zó-zò jì 'duù ñinó mbe kpò muu ndâ vò i gí nô. Ye delè bà je ó duù náa à cu ngú ñè mítí, náa à 'di ñè tí nó káa 'duù tí nó náa ye bà je ó duù tí nó jì yí nô. »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Tiyàtíra

18 «Cu wáràgà jì basìlì m̀ ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata Tiyàtírà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'Vii-m̀- Mbírì, tí 'duù tí nó náa ñjì ƚo wó kù zii go ngba wu, b̀ndi ndá kpázà kò wó tí to kù tòngbaà go ngbàrà tà wu nó ká nò. Kòcò ye jì yí máa, 19 «Ye ñò ndá nètè m̀ lo ni gí, ye ñò tó bà zè ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì m̀ lo ni gí. Ye ñò bà tee njembí lo mítí Mbírì ni gí, ye ñò bà koni ndá 'duù m̀ lo ni gí, ye ñò ña kòndi bà zèè njembí lo ni gí, ye delè ñò ni gí, máa, wò kpónó kù bàkà nètè tí kpoò ndii kpédélé ñinó sàà á kùro nó gí.

20 « «Káa có m̀ ye ta wò kuu tí : Wò kù si nì tí nó tí Jèzàbèl̀à, mbe kù bàkà tí wó tí mbe 'dòkò có m̀ Mbírì, káa yí kù volo muu ndá bòò m̀ ye ta bà ñibà bà tèrì gbí bè-kpà-sili sàkàmàà, ta bà zò ndá i ñinó náa à bàkà jì ndá sú mbírì nò. 21 Ye je o jì Jèzàbèl̀à, máa, yí 'visì muu wó 'do tí ndá ña vò kpokèjì bà 'vala ndò tí nò. Káa yí biya bà 'visì muu wó gí. 22 À má éno, ye kpónó bà te 'bí ña gbolò nò'o mbe si yí 'ví dù tí s̀; b̀ndi ndá 'dakò tí nó 'dáá gí mbe zi ngbà ta yí nó bà dù gbí gbolò mbugo, sè káa ñinó ndú má 'visì muu ndú 'do tí ndá vò i m̀ ndú gí. 23 Ye delè bà si ku 'ví ziki ndá 'vii m̀ wó mbe tè gí tàkò có m̀ wó nò 'dáá gí, tacó wàa, ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì 'ví ñò tí ni éno máa, ye a mbe ñò ndá kórò-koro có gbí muu ndá 'duù, ta ndá có gbí njembí ndá 'duù 'dáá gí. Ye delè a mbe ko mboo nètè m̀ ndá 'duù 'dáá gí 'vii ta nètè m̀ ndú.

24 « «Káa à má gítí sè yo tí ndá 'duù ñinó gbí gbata Tiyàtírà mbe tè gí tàkò có m̀ Jèzàbèl̀à lá no, yo tí ndá mbe tala có tí nó náa ndá 'bí 'duù nì mítí a «Có kóó m̀ Gba-vò-i» nó lá nó, có m̀ ye ta yo wálá. 25 Káa, yo 'ví zèè kpokèjì m̀ yúcó tí kpoò yee tí o bà gí ye. 26 Ye bàkà ndá 'duù ñinó mbe zèè có m̀ ye kácá-kácá, mbe kù bàkà go có m̀ ye yee tí ndongbú nó, tí ndá mbe zogo ndá ña ndá 'duù me mbè. 27 Ye bà je wotí bà kpolo tí ndá 'duù jì ndú go wotí tí nó náa Bu ye je jì ye nò. M̀- kórò-gba m̀ ndú bà dù a 'vókó lii. Ndú bà ki'viki ndá mbe kpò có ta 'vókó lii tí nó go bà uuku gbí ndá putú kàrà ñinó mbe baraka gí nó m̀ muu-kàrà. 28 Ye delè bà si ndú 'ví tòngbaà go bà tòngbaà m̀ dngú.

29 « «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí náa Bèrì kù 'dè jì ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì, nò.» »

3

Có jì basìlì m̀ ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì á gbí to Sàràdìsì

1 «Cu wáràgà jì basìlì m̀ ndá mbe kù kili ta r̀ è m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata Sàràdìsì. 'Dè có jì yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndá bèrì vò-nje só, ta ndá yii vò-nje só nó, éno máa, «Ye ñò ndá nètè m̀ lo gí. R̀ è lo kù wu go r̀ è wu 'duù, káa à duu wò gí, si bú lo mí sè. 2 Ziya 'do tí r̀, wàa wò 'ví je wotí jì sé'i tí nó mbe dooko ta ku gí nó, tacó ye 'de nètè m̀ lo kùro Mbírì m̀ ye ta bà lê ká tí . 3 À má éno, koro muu lo gítí có tí nó táánò náa à 'dè jì wò káa wó gii 'di gí nó, wàa wò 'ví 'visì muu lo 'do tí ndá vò i m̀ lo. Wò má ziya 'do tí r̀ lá, ye bà gí gítí lo go bà gí mbe ngbà, wò bà ñò o bà yee ye tí lo wálá. 4 Kpèti ká éno, sè gbí ndáa 'duù ñinó mbe gbètèkè bongo m̀ ndú ta bètí lá nó ká kpòò kuu m̀ yo gbí gbata Sàràdìsì kà; ze bà nò nó ta ndú ta ó bongo tí ze, tacó

ndú 'vii tí ndâ mbe nò nó ta ye gí. ⁵ Ye bà yuu ó bongo ji 'duù ñinó mbe kpò muu vò i gí nò, ye delè bà toṛo ṛè wó 'do gbí wáràgà mì ndâ 'wálá wálá; ye bà 'dè yúco ta ṛè wó mí kuro Bu ye, ye delè bà 'dè yúco ta ṛè wó mí kuro ndâ basili mì Bu ye.

⁶ « 'Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì nò. »

Có ji basili mì ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì á gbí to Filàdélifíyà

⁷ «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Filàdélifíyà. 'Dè có ji yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'duù tí nó náa Mbírì kaa yí mò gí mì wó tí Mbírì gí nò, tí cèe mbe 'dè yúco, tí 'duù tí nó náa ndâ i-'bá mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyéli 'dáá gí a i kpátù 'bì wó nò; ye má ùnje gítí i gí, mbe ndii muu có mì ye wálá, ye delè má biya i gí, mbe 'visi kòcò ye wálá. Kòcò ye jì yí éno máa, ⁸ 'Ye ñò ndâ nètè mì lo gí. Ye kpónó da kèjì bà gí gí 'bá mì ye ngàkàà jì wò gí; 'bí 'duù mbe da kperè míti kpokèjì tí nó wálá. Ye ñò ni gí máa, wotí mì lo me nji'dí, káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, wò kù kpolo tí có mì ye, wò delè jé 'boo ṛè ye lá. ⁹ Te mí gbí muu lo máa, à má gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ṛè mì Gba-vò-i, tí ndâ mbe 'vèrè tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì lá a ndâ Jùdèyà káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ye bà bàkà ndú 'ví ñi ta muungbó ndú ya gí bà zèè kò lo. Tacó wàa, ndú 'ví ñò tí ni éno máa, ye zè wò niki ma. ¹⁰ Ye bà kpolo tí lo gbí ña mbugo tí nó kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tacó bá ñò muu ndú nó, tacó wò kpolo tí có mì ye ta njembí lo gbaànjé. ¹¹ Ye kèjì kpónó-kpónó; zèè káa jáa kpokèjì tí nó kpónó kò lo nò, tacó wàa, à 'ví ko ta mboo nètè mì lo jì wò. ¹² Ye bà bàkà 'duù ñinó mbe kpo muu vò i gí nó tí gba-'bá tí 'bá-Mbírì mì Mbírì mì ye ngbé. Ye bà cu ṛè Mbírì mì ye ta ṛè gbata mì Mbírì, tí ngú Jèrùzàlèmè tí nó bà gí 'do mì Mbírì á gbírì gí muu to tí nó nó míti 'duù tí nó, ye delè bà cu ngú ṛè ye míti 'duù tí nó.

¹³ « 'Duù ñinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó, si yí 'ví 'di có mì Bèri náa yí kù 'de ji ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì nò. »

Có ji basili mì ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì á gbí to Làwòdésìyà

¹⁴ «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Làwòdésìyà. 'Dè có ji yí, máa, ñinó a kòcò ye tí Go-i-tí-nò, tí 'duù tí nó ta có mì wó ká gbaànjé, tí cèe yúco, tí ṛengbó ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú 'dáá gí nò, máa,

¹⁵ 'Ye ñò ndâ nètè mì lo gí. Cèrèrè nètè tí lo wálá, wò delè me gbà'dá ká lá. Cèrèrè nètè kùtáa má tí lo wálá, wàa wò 'ví dù tí gbà'dá, à niki ma. ¹⁶ Káa cèrèrè nètè tí lo wálá, káa wò delè me gbà'dá ká lá. Wò a ña 'duù ñinó ta gbí dii lo gítí nètè ká máákà'i éno, tacó éno, ye bà mò wò 'do nje nètè mì ye gí. ¹⁷ Tacó wò kù wu gbí tí lo, máa wò a mbe da i, ndâ i mì lo ma, wò 'deke tí lo lá. Káa wò ñò ni lá máa, i gbí lo wálá, ta yè ṛo lo tí yè, tí mbe sú ṛo mbe kù nò ta só kuro Mbírì. ¹⁸ À má éno, ye kù kpo-gbì-tà-tù lo máa, wò sè dâ'bì ñinó tí cèe dâ'bì ta bétí gbí wálá nó 'do mì ye, tacó wàa wò 'ví dù tí tí mbe i. Wò delè 'ví sè ó bongo 'do mì ye, tacó bà ngùu ta só lo 'do tí nó, wàa wò 'ví sè yèe 'do mì ye á gítí ṛo lo, tacó wò 'ví zeke ta o.

19 « Ye a mbe kú je muu ji ndâ 'duù ñinó 'dáá gî náa ye zè ndú niki maa nô. À má éno, 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo ta njembí lo gbaànjé. 20 Sè tù lo! Ye kpónó kú rò tíyò njekèjì, kú ku njekèjì. 'Duù ñinó mbe 'di kòcò ye, bìndi yí 'ví njaanga njekèjì ji ye nó, ye bà rì gí tà'i mì wò, bìndi ze bà zò i ta yí. 21 Ye bà je wotí bà ki tí pí jàlàmbà mì ye ji 'duù ñinó mbe kpò muu vò i gí nó, á go ñinó náa ye táánò kpò muu vò i gí, káa ze kpónó kú ki tí pí jàlàmbà mì Bu ye ta yí nó.

22 « 'Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèri kú 'dè ji ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nô. »

4

Jòvànì 'di kòcò ndâ 'duù kú ùlù Mbírì gbí rìi

1 Ye má gii zeke'o gí yaà, ye gii ñò njekèjì njaanga tí gbírì, bìndi ye gii 'di kòcò 'duù tí nó náa ye 'di sàà kùro gí nó kú 'dè có ji ye ta gbí kòcò wó go gbí mòngò nó, máa, «Yèè ndi lo gàà gí yaà, wàa ye 'ví túbà ndâ i tí nó kèjì gí bà bàkà tí á bìndi ñinó nó ji wò.» 2-3 Ngé bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nó, Bèri-mì-Mbírì gii gí gí muu ye, bìndi ye gii ñò jàlàmbà gbírì ta 'duù ta gbíro wó kú tòngbaà go mee'i nó kú ki tí wó pí. Ye gii ñò koge ta ndíwí wó bèè go 'do kpâ nó jèlè tí wó 'dee jàlàmbà tí nó gí. 4 Ye gii ñò ndâ 'bí jàlàmbà zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò náa à paka ndú 'dee kpédélé ñinó gí, ta ndâ kpo 'duù zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe yuu ndâ nja-njà ó bongo, ta ndâ tàgíyà náa à bàkà 'do tí dá'bi ta ndi tí muu ndú, kú ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó. 5 Ye gii ñò mù kú ì 'do tí jàlàmbà tí nó gbí uù nó, ye delè gii 'di gbí bà bařaka i mì ngbàngbàri 'do kà. Ye gii ñò ndâ kùpò vò-nje só ta wu kú zii nje ndú tí ndâ bìndi ndâ bèri mì Mbírì vò-nje só kùro jàlàmbà tí nó. 6 Bìndi ye gii ñò 'bí i go kápà ta ɾo ngo gbí pù ngbařanga lánjì-lánjì-lánjì kùro jàlàmbà tí nó.

Ndâ 'bí ña i nà'ò go ndâ nó, ta ɾo ndú yè kùro ndú ta kapí ndú gí, gii paka 'dee jàlàmbà tí nó gbí uù nó gí. 7 Kpédélé i gbí òkò tí ndâ i tí nó nà'ò nó go siingii nó, 'bí gii je a kózò tí dì mò'dú, bà ta'ò ñinó gii je a gbíro 'duù mítí wó, bà nà'ò ñinó gii je a kózò tí gàànà mbe kú o gbí pípiri. 8 Gbèe i gbí òkò tí ndâ i tí nó nà'ò mbe kú 'vala nó, kú a ndâ mbî vò-nje gbaànjé, ta ndâ ñjì ɾo wó yè gbí ndâ mbî wó nó 'dáá gí co sè, có tà'i. Nèté mì ndú a bà dù kú ùlù Mbírì too yé, ta rì, máa, «Tó 'duù, Tó 'duù,

Mbe tí ze tí Mbírì mì ze tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí

a Tó 'duù. Yí táánò sàà kuu tí,

yí kpónó kuu tí, yí delè kèjì!»

9 Ta o tí nó náa ndâ i tí nó nà'ò go ndâ nó má kú ùlù, ta ba te duù, ta bà 'dè niki maa ji 'duù tí nó mbe kú 'vala ká dúú bà ya tí mbe kú ki tí wó pí jàlàmbà nó, 10 ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe kú ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe jèlè yí 'dee gí nó, kú oloko 'do pí ndâ jàlàmbà mì ndú gí to kùro 'duù tí nó pí jàlàmbà mbe kú 'vala ká dúú bà ya tí nó, kú te duù mítí wó ta bà jaka ndâ tàgíyà mì ndú 'do tí muu ndú kaa mí kùro wó kú 'deke ta tí ndú ji yí máa,

11 «Ákoo Mbe tí ze tí Mbírì mì ze;

wò 'vii tí 'duù bà ùlù gí,

wò 'vii tí 'duù bà tẹ̀gàrà wò gí,

wò 'vii tí 'duù bà je gba jì wò gî,
tacó a wò táánò ká suu ndâ i 'dáá gî;
ndâ i 'dáá gî kù dù 'do gbí có mì lo.»

5

Ndâ wáràgà ta 'Viì-rómbo

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì ò 'dakò tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó zèè wáràgà náa à cu i co gbí, delè có kapí, náa à nanaka nje ta sù tí ndâ bàndò vô-nje só mí 'bì wó ònó tí kù'bi. ² Ye delè giì ò 'bí basìlì ta wotí tí wó kù 'vee 'vé ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «A 'di ká 'vii tí mbe jaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, wàa yí 'ví 'deke?» ³ Káa gbèè 'bí 'duù mbe 'do gbíri, wàlà mbe 'do muu to tí nó, wàlà mbe 'do tà to tí nó, ta wotí bà njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò, wálá. ⁴ Bìndi ye giì wa tàro ye ngé ndo gî, tacó gbèè 'duù mbe 'vii tí mbe njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò wálá.

⁵ Káa 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ò nò giì yì ye, máa, «Wa gbí lá. Nò nò; 'bí Siingii mbe 'do kòtí Júdáa, tí 'viì-gù Dàvidé tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyéli, mbe kpo nje vò i gî nó, bà aaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí ndâ bàndò vô-nje só nó wàa yí 'ví 'deke wáràgà tí nó gî.»

⁶ Ye mà giì zeke'o gbí òkò tí ndâ jàlàmbà ta ndâ nò tí nó nà'ò nó, ta ndâ kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gí nó, ye giì ò 'Viì-rómbo kù rò tíyò gbí uè goolá à zì yí gí nó ta ndâ 'de vô-nje só, giì je ndâ ro vô-nje só tí muu wó; ndâ ro tí nó vô-nje só tí muu wó nò a ndâ bèri tí nó vô-nje só náa yí tuu ndú cee muu to tí nó 'dáá gî nò. ⁷ 'Viì-rómbo giì ya gí kùro, bìndi yí giì te wáràgà tí nó náa 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó zèè mí 'bì wó ònó tí kù'bi nò. ⁸ 'Viì-rómbo mà giì te wáràgà tí nó gî, ndâ nò tí nó nà'ò ta ndâ kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gí nó, giì kucuku muungbó ndú 'dáá gí mí to kùro wó, ta ndâ kùndi, ta ndâ ká'i bà gbo ngúwu dì náa à me 'do tí dâ'bi, tí ndâ i bà 'deke tí ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri jì Mbíri, á 'bì ndú, ⁹ kù cè ta ngú cè máa, «Wò 'vii tí mbe te wáràgà,

wàa wò 'ví aaka ndâ sù 'do nje gí nò gî,

tacó à waa táánò a mbelè lo

tí i bà sì muu ndâ òa ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí jì Mbíri.

¹⁰ Mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bòò-gba mì Mbíri gí,
mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri gí,
mbelè lo delè bà bàkà ndâ 'duù tí ndâ gba muu to tí nó gí.»

¹¹ Káa si ye kù zeke ndâ i tí nó, ye giì ò ndâ basìlì me mbè go tùmèrè tì jèlè ndâ nò tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gbóó gí nó, ye giì 'di kòcò ndâ basìlì tí nó ¹² kù cè cè ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

«'Viì-rómbo tí nó náa áá táánò zì yí nó

'vii tí 'duù bà je gba, ta ndâ kpo-kpò i, jì yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà je bà 'di gbí-o, ta wotí, jì yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà te duù mítí wó gí,

yí 'vii tí 'duù bà ùlù yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà tègàrà yí gî.»

¹³ Bìndi ye gii 'di kòcò ndâ i mbe kû 'vala tà ngo 'dáá gî, ta ndâ i mbe kû 'vala gbîrî, ta ndâ i mbe kû muu to tí nó 'dáá gî, ta ndâ i mbe kû 'vala tà to 'dáá gî kû 'dè có, máa, «À ùlù 'duù tí nó mbe kû ki tí wó pí jàlàmbà nò, à delè 'ví ùlù 'Vii-rómbo, à te duù mítí ndú, à ùlù ndú á tí ndâ mbe to tí nó á kpòò ya tí !»

¹⁴ Bìndi ndâ nò tí nó nà'ò nó gii 'dè có, máa, «Go-i-tí-nò.» Ndâ kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii kucuku muungbó ndú mí to, kû ùlù Mbîrî.

6

Ndâ sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ Ye bà-i-nò gii ño 'Vii-rómbo-mì-Mbîrî aa kpédélé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó 'do tí gî. Bìndi 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû dù á kùro jàlàmbà nó gii tè'é ta gbí kòcò wó kû baraka to go i mi ngbàngbàrî nó, máa, «Gì !» ² Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'duù ta ganda 'bì wó pí ó jùwádi yee gî. Áá bà-i-nò gii te tàgíyà-gba mítí muu wó, bìndi yí gii ya tí mbe kpò muu ndâ mbe kpò ndâ ndú.

³ 'Vii-rómbo mà gii ja 'bí sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí 'bí bàndò nò gî, ye káká'i gii 'di kòcò 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò no kû tè'é, máa, «Gì !» ⁴ Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'duù pí 'bí jùwádi mbe bi ngbèè éñô yee gî. Áá gii je njà sizò ji yí, bìndi à gii je wotí bà ñònòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ziki tí ndú gbí òkò tí ndú, ji yí.

⁵ 'Vii-rómbo mà gii aaka bà ta'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, ye gii 'di kòcò bà ta'ò nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû rò tíyò kùro jàlàmbà nó kû tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Gì !» Ye bà-i-nò ngé gii ño 'duù zèè i bà 'vii i mí 'bì wó pí béé-bèè jùwádi yee gî. ⁶ Bìndi ye gii 'di i go kòcò 'duù nó kû 'dè có gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò nò, máa, «'Vii 'visí 'do tí gémè gbaànjé gí tàkò nètè mì gbèè rî, bìndi wò 'ví 'vii 'visí 'do tí ngaa ta'ò gí tàkò nètè mì gbèè rî, káa wò 'ví gàà tí bàà lá, wo delè 'ví gàà tí nèbítì lá.»

⁷ 'Vii-rómbo mà gii aa bà nà'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, ye gii 'di kòcò bà nà'ò nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû rò tíyò kùro jàlàmbà nó kû tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Gì !» ⁸ Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'bí túmbúzù jùwádi ta rẹ 'duù tí nó mbe kû o yí nó a Ku, ta Gùù mì ndâ ku kû ru ndi wó; bìndi áá gii njèè gbí to tí nó nà'ò, bìndi áá gii je wotí bà ziki ndâ 'duù gbí kaci gbaànjé ji ndú ta sizò, ta làngawîrî, ta ndâ tende ña nò'o, ta ndâ gbù kàzà muu to tí nó.

⁹ 'Vii-rómbo mà gii aa bà vô sù 'do nje wáràgà tí nó gî, ye gii ño ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú tacó bà ma có mì Mbîrî, delè tacó bà zèè có mì Mbîrî ta njembí ndú gbaànjé nó, á bàndò ku-sòrò-Mbîrî á gbîrî. ¹⁰ Ndú gii 'deke tí ndú ji Mbîrî ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ákoo Gbolò Gba, tí Mbe tí ze, tí tó 'duù, delè tí mbe yúco, wò bà kèèndè có ku ze ta bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó muu to tí nó ta o ngàyi?» ¹¹ Bìndi áá gii njèè ndâ nja-njà ó bòngò ji ndú, bìndi à gii 'dè có ji ndú máa, ndú

dù gàà nǝí'dí yee tí o tí nó náa à mà ziki sè ndâ 'bí ka ndú mbe nètè, ta ndâ ná'vindi ndú, cee kózò gi.

¹² 'Vii-rómbo mà giì aa bà vò-nje gbaànjé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, to tí nó giì ngaka tí, tí cèe vò ña ñinò. Bindi ɾo ɾi giì bèè 'díki-'díki, ɾo pí giì bí go mbelè. ¹³ Ndâ yii giì dù kú 'duku gí to 'do tàrì go bà 'dù ndo bàà ta mbiímbí. ¹⁴ Tàrì giì paɾaka tí go wáràgà, ndâ kpo-kpò gú, ta ndâ to mbe le ta gbí u ndâ ngo giì yèè ndi ndú 'do tí ndâ bàndò mì ndú 'dáá gí. ¹⁵ Bindi ye giì ñò ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kùɾo gó, ta ndâ mbe ndâ kpo-kpò I, ta ndâ mbe wotí, ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, 'dáá gí kú nguù tí ndú ta ndi gbí ndâ guù, delè ta ndi gbí òkò ndâ díí pí ndâ kpo-kpò gú. ¹⁶ Ye giì 'di kòcò ndú kú 'dè có ji ndâ kpo-kpò gú, máa «Yo 'va tí yo muu ze, wàa yo 'ví nguù ze 'do tí 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí jàlàmbà nó gí! Yo nguù ze 'do tí kpo-tàkòcò mì 'Vii-rómbo dele gí, ¹⁷ tacó ɾi kpo-tàkòcò mì ndú wúnó có gí. Káa wotí bà ɾo tíyò kùɾo ndú tí 'di?»

7

Ndâ Ìzìrìyélì 144,000

¹ Bindi ye giì ñò ndâ basili nà'ò: 'bí gbaànjé kú ɾò tíyò mò gí wàá, 'bí mò gí tàbú, 'bí mò gí ngbóngbó, bindi 'bí mò gí gbí'dè, kú ɾò bà pí pípiri 'do tàkò ndâ to tí nó nà'ò nó gí muu to tí nó, tacó wàa, gundiɾi 'ví pí to tí nó lá, gundiɾi 'ví pí kàpá lá, à delè 'ví pí ndâ mù lá. ² Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò 'bí basili kú gí 'do mò gí wàá, ta i bà da mbó mí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò 'bí wó, bindi yí giì tè'é tí ndâ basili tí nó nà'ò náa Mbíri je wotí bà voloko gbí ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ji ndú nó ta kòcò wó ngéé gí yaà. ³ Yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo 'ví gàà ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ta ndâ mù lá, yee tí o tí nó náa ze má ka mbó mì Mbíri mì ndoo mì tìɾo ndâ bòò mì wó gí.» ⁴ Ye delè giì 'di kòcò wó kú 'deke muu ndâ 'duù tí nó náa à 'ví ka mbó mì Mbíri mí tìɾo ndú nò; muu ndú 'dáá gí a ndâ 'duù 144,000, 'do gbí òkò tí ña ndâ Ìzìrìyélì muu'bi-nje só 'dáá gí:

- ⁵ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Júdàà, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Rúbèni, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Gádi, 12,000,
- ⁶ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Àsèrè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Nàfitáli, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Mànásè, 12,000,
- ⁷ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Simiyónè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Lévi, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Ìsàkàrà, 12,000,
- ⁸ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Zèbulúni, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Jùzépè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Bènjàmìnò, 12,000.

Ndâ 'duù go tùmèrè

⁹ Ye mà giì zeke'o káká'i, ye giì ño ndâ 'duù me mbè tí I bà 'déké-'deke lá 'do gbí ña ndâ 'duù muu to tí nó tende-tende 'dáá gí, 'dáá ta ó bongo tí ndú, kú ɾò tíyò jara-jàràà kùɾo ndâ jàlàmbà ta 'Vii-rómbo, 'dáá ta kpâ-lígi á 'bí ndú, ¹⁰ kú tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa,

«'Válá a i mì Mbíri mì ndoo á mbe kú ki tí wó pí jàlambà nô! 'Válá a i mì 'Viì-rómbo!»

¹¹ Ye bà-i-nò gii ò ndâ basili 'dáá gí kú rò tíyò jèlè ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se 'dee jàlambà nó, ta ndâ nó tí nó nà'ò mbe kú rò á kùro jàlambà nó gí. Ndâ basili tí nó 'dáá gí giù kucuku muungbó ndú mí to kùro jàlambà, bindi ndú gii 'buku 'bì ndú mí gbíro ndú kú ùlù Mbíri, ¹² máa, «Go-i-tí-nò! Bà ùlù tí, ta bà tòngbaà, ta bà 'di gbí-o, ta bà 'dè niki maa, ta bà te duù mítí, ta wotí, ta dì tí, a ndâ i mì Mbíri mì ndoo á kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.»

¹³ Bindi 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii 'vee ye máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe yuu cé-ce bòngò nó a ndâ 'di? Káa ndú gí 'do kòtí 'di?»

¹⁴ Káa ye gii 'visì có ji kpo 'duù tí nó máa, «Wò ò ndú ni gí, kpo 'duù.»

Káa yí gii 'visì có ji ye máa, «Ndâ 'duù tí nó a ndâ 'duù tí nó mbe 'vala 'do gbí ndâ ò vò i tí nó náa a bàkà ta ndú nó. À ce ndâ bòngò mì ndú nó a bà caka ndú ta mbelè 'Viì-rómbo. ¹⁵ Tacó éno, ndú kpónó kuu kùro jàlambà, kú ùlù Mbíri too yé, ta ri, á tà'i 'bá-Mbíri; káa Mbíri tí nó mbe kú ki tí wó pí jàlambà nó bà kpolo tí ndú ta bà dù toko ta ndú. ¹⁶ Go káká'i bà ro gbí nji ndú wálá, go ngo káká'i ba dù á tàkòcò ndú wálá, ju ri delè káká'i bà doo ndú wálá. ¹⁷ Tacó 'Viì-rómbo, tí mbe kú rò tíyò gbú-gbu kùro jàlambà, bà dù tí mbe gbà ndú go mbe gbà ndâ bee. Yí delè bà ko ndú ya tí gítí ndâ bàndò tí nó náa ngo mbe kú je 'válá kú 'va 'do tí ndú nó. Mbíri delè bà kaa ngo-ro 'do tà ro ndú 'dáá gí gí.»

8

Bà vô-nje só sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ 'Viì-rómbo mâ gii aa bà vô-nje só sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, o gii re gbíri déé ta làmbu o ndi-ndi-ndi éno. ² Ye bà-i-nò gii ò ndâ basili vô-nje só náa à kaa ndâ mòngò vô-nje só ji ndú kú rò tíyò kùro Mbíri. ³ Bindi 'bí basili gbaànjé mbe zèè ká'i bà gbo ngúwu di, náa à bàkà 'do tí dâ'bi mí 'bì wó, gii co kú rò tíyò règbà ku-sòrò-Mbíri náa à bàkà 'do tí dâ'bi delè. Bindi à gii sa di túkà'i ji yí kú gbo , tacó wàa, ngúwu di tí nó 'ví ònòkò tí gbí pípiri ta gbí kòcò bà 'deke tí ndâ 'duù mì Mbíri 'dáá gí mí kùro jàlambà. ⁴ À dú ká a yúco, gbí kòcò ndâ 'duù mì Mbíri 'dáá gí náa ndú kú 'deke ta tí ndú ji Mbíri nó, toko ta ngúwu di tí nó náa basili tí nó gbo mí gbí ku-sòrò-Mbíri nó, gii ya gí kùro Mbíri gí. ⁵ Basili tí nó gii aa njiiki wu 'do gbí ku-sòrò-Mbíri yè ká'i díí gí, yí gii va ta ká'i di tí nó gí muu to tí nó; 'do bà-i-nò, mù gii dù kú i mélé-mélé, mélé-mélé, ngbàngbàri kú gii bařaka i, wo ndâ i kú gii me tí, bindi to kú gii ngaka tí.

Ndâ mòngò

⁶ Ye gii ò ndâ basili tí nó vô-nje só 'dáá mbe zèè mòngò mí 'bì ndú nó 'viindi tí ndú 'dáá gítí gítí bà o ndâ mòngò mì ndú gí. ⁷ Kpédélé basili mâ gii o mòngò mì wó, ndâ nji guru ta wu, ònòkò ta mbelè, gii 'bità bà nì 'do gbíri gí to; 'bí kaci to, ta kaci ndâ mù gii doo ságálágáá gí, ta ndâ 've mbili mbe kú mí muu to tí nó delè gii doo 'dáá gí.

⁸ 'Bí basìlì má gii o mòngò mì wó, 'bí i go gbolò gú nó gii kèrè 'do gbíri ta wu kú zì tí 'vìlì-'vìlì, gii 'va tí bùdùù á tà kápá. Kè'bí ngo gbí pù gii 'visì tí tí mbelè, ⁹ ndá 'bí i mbe kú 'vala tà ngo gii mii gí, ndá 'bí gbá á ọ ngo gii kí'viki gí.

¹⁰ Bà ta'ò basìlì má gii o mòngò mì wó, 'bí gbolò yii ta wu kú zì tí go wu nje kùpò nó gii kèrè 'do gbíri 'va tí tà ndá ngo gbí pù, ta tà ndá ngo muu ndá ngo á tí kaci to. ¹¹ Rè yii tí nò a Réjóló bindi ndá ngo gbí kaci to tí nò gii me juù go řéjóló. Ndá mbe njù ndá ngo tí nò me mbè gii mii gí.

¹² Bà nà'ò basìlì má gii o mòngò mì wó, 'bí kaci ři, ta 'bí kaci pì gii ba gí, tí ndá 'bí yii delè gii baraka gí, ngba ři gii dù yee ká tí i go ři-'dè'o, bindi ngba pì, ta ngba ndá yii ta bèbilì gii dù yee ká tí i go o bá co dōngú.

¹³ Ye má gii zeke'o, ye gii nò gààna kú o co ngéé gbíri yaà kà; ye gii 'di kòcò wó kú wa gbí máa, «Vò i, vò i, vò i kèjì gítì ndá mbe kú 'vala muu to tí nó ta o bà wa gbí mì ndá mòngò tí nó náa ndá basìlì tí nó ta'ò nó kpónó-kpónó kèjì gí bà o nò.»

9

¹ Bà vô basìlì má gii o mòngò mì wó, ye gii nò yii tí nó mbe 'va tí to 'do gbíri nò, à je i bà njaanga nje gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó jì yí.

² Yí má gii njaanga nje gùù tí nó, ngúwu gii pì 'do gbí gí sè go ngúwu gbolò guù, tí ọ nìno náa ọ ři gii 'di ta ngúwu gbí pípìri gí. ³ Ye má gii zeke'o, ye gii nò ndá kòròngbò kú oloko gí to 'do gbí ngúwu tí nó. Sé gbí bà ọ 'duù mì ndá kòròngbò tí nó ká go sé sene. ⁴ Mbíri gii 'dè có jì ndú máa, ndú 'ví zò mbìlì lá, ndú 'ví zò ndá kpâ-mù lá, ndú delè 'ví zò njí mì ndá 'duù lá; ndú 'ví ya ká gítì ndá 'duù tí nó náa à ka mbó mì Mbíri mí tịro ndú lá nò; ⁵ máa ndú 'ví pèembí ndá 'duù ta sé tí ndú go sé sene nò ta pì vô, káa ndú 'ví zi ku lá. ⁶ Ndá 'duù tí nó bà pà ku gbí ndá pì tí nó kèjì vô nò go bà pà mbátáá, wàa yí 'ví mii ndá yì gí, káa ndú bà 'de yí wálá; ndú bà wa bà mii ndú mì ku ta ngo-ọ ndú, káa ku bà i ngèlè 'do tí ndú gí.

⁷ Ndá kòròngbò tí nó je a kózó tí ndá jùwádi mbe kú ù bà ya gí gbí gó, ta ndá i bà te mítí muu ndá gba náa à bàkà 'do tí dâ'bi tí muu ndú; gbíro ndú gii dù go gbíro ndá 'duù nò; ⁸ se muu ndú go se muu ndá nii, bindi nji tí ndú go nji tí ndá siingii, ⁹ kèlè gii dù gbí njembí ndú kpàngbàndàa, go kpâ-lii tí nó náa ndá àsikèri kú yuu mí gbí njembí ndú ta o gó nò, wo gbí mbíri ndí gbí go wo tí ndá jùwádi mbe kú ja ndá àsikèri ya tí gí bà gó. ¹⁰ Ndá sílì ndú go gbò sene; sé gbí bà na 'duù mì ndú tí kú bàkà a pì vô. ¹¹ Gbolò gba mì ndá kòròngbò tí nó a basìlì mbe kú dù gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nò. Rè wó ta có mì ndá Jùdéya a Àbàdónì, à ta có Ìgìrìgì a Àpòliyónì, (gbí máa, Mbe voloko gbí i).

¹² Bà kpédélè vò i kpónó cee gí, káa yo dù ká jé, ndá 'bí vò i sósò'ò kèjì.

¹³ Bà vô-nje gbaànjé basìlì má gii o mòngò mì wó, ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có 'do gbí ku-sòrò-Mbíri tí nó náa à bàkà 'do tí dâ'bi á kùro Mbíri nò ¹⁴ jì basìlì tí nó máa, «Njaanga wú 'do tí ndá basìlì tí nó nà'ò náa à ère ndú mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó tí Yùfrètè nò gí.»

¹⁵ Bìndi àá gii njaanga ndá basìlì tí nó nà'ò náa àá táánò zèè ndú kú

ù ta ndoò, ta pì, ta ɾi, ta o tí nó náa Mbíɾì ci nó gí bà ziki ndâ 'duù me mbè muu to tí nó nó gî. ¹⁶ Ye gii 'di kòcò 'duù kù 'deke muu ndâ àsikéɾi mbe kù nò ta jùwàdì yee tí 200,000,000. ¹⁷ Ye gii nò ndâ jùwàdì tí nò, ta ndâ àsikéɾi tí nò mbe kù o ndú nó go ndâ i gbí ɾii nò. Ndâ àsikéɾi tí nò leke mí njembí ndú a ndâ kpâ-liì ta mbò gbí ndú ñónókó-ñònòkò: bà ndâ 'bí to tí ndú bí-bi, bà ndâ 'bí go 'vì mbòlò, bìndi ndâ 'bí go ngbù bàálùwá; muu ndâ jùwàdì tí nò go muu ndâ siingii; wu, ta ngùwu, gii je mbúlùwu, kù co 'do gbí nje ndú. ¹⁸ Njinó a wu, gii je ngùwu, gii je mbúlùwu, ndâ i tí nò ta'ò mbe co 'do gbí nje ndâ jùwàdì tí nò nò gii miì ndâ 'duù muu to tí nó tí vò. ¹⁹ Tacó wotí mi ndâ jùwàdì a i gbí nje ndú, ta sili ndú; ndâ sili ndú go ndâ kpoo ta muu ká nje ndú, náa ndú kù bàkà ta sé'i mítí ndâ 'duù.

²⁰ Sè ndâ 'duù tí nó muu to tí nó, náa ndâ i tí nò ta'ò nò ziki ndú lá nó a ndâ 'duù ñinó mbe dù zùkùù gítí có bà ùlù ndâ vo-vò bààci, ta ndâ sú mbíɾi mù ndú náa ndú bàkà ta 'bì ndú 'do tí ndâ i go dà'bi, ta ngbàrà, ta yú liì, ta díí, ta mú, mbe zeke'o lá, mbe 'di có lá, delè mbe nò nó lá nó, lá. ²¹ Ndú dù zùkùù gítí có bà zi ku mi ndú, ta có bà bàkà ndâ i-yeè mi ndú, ta bà bàkà bangbaya mi ndú, ta bà ngbà i mi ndú, lá.

10

'Bí basili ta lambu wàràgà á 'bì wó

¹ Ye bà-i-nò gii nò 'bí basili ta di ká gbí wó náa kùlù mù yiiga yí gí kù gí 'do gbíɾi, ta 'bí i kù tòngbaà tí muu wó zìni-zìni-zìni go ndívi koge, gbíɾo wó kù tòngbaà go ɾi, ndâ kò wó bi go wu. ² Yí zèè mí 'bì wó a lambu wàràgà náa à njaanga gí. Yí gii 'dò kò wó ñinó gbí kù'bi nó mí tà ngo, bìndi yí gii 'dò ñinó gbí gàlì nó mí tí gú. ³ Yí mà gii tò kù ta gbí kòcò wó go gbí bà ɾengà mi siingii nó, ndâ ngbàngbàɾi tí nó vò-nje só nó gii 'dè kòcò gí tàkò kù mi wó nò. ⁴ Ye mà gii bàkà có bà cu kòcò ndâ ngbàngbàɾi tí nò mi gbí wàràgà, ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ji ye 'do gbíɾi, maa, «Kpolo tí có tí nò náa ndâ ngbàngbàɾi tí nò vò-nje só 'dè nò tí có kóó mí gbí njembí lo. Cu mí gbí wàràgà lá.»

⁵ Ye mà gii zeke'o bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nò, ye gii nò basili tí nó mbe ɾò tíyò ta kò wó ñinó gbí kù'bi tà ngo nó, ta ñinó gbí gàlì tí gú nó tù 'bì wó kù'bi gí yaà, ⁶ kù see ta tí wó ji Mbíɾi mbe suu gbíɾi, ta to, ta ndâ kpo-kpò ngo, ta ndâ i 'dáá gí, máa, «O kpónó cee gí! ⁷ Káa ta o tí nó náa bà vò-nje só basili bà o mòngò mi wó nó bà dù a o bà gí Mbíɾi gí bà bàkà go có kóó mi wó náa yí táánò 'dè ji ndâ bòò mi wó, tí ndâ mbe 'dòkò có mi wó tí Mbíɾi nò.»

⁸ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù tí nó mbe 'dè có ji ye 'do gbíɾi nó kù 'dè có ji ye káká'i máa, «Ya gí bà je wàràgà tí nó náa basili tí nó mbe 'dò 'bí kò wó mi tà ngo, bìndi 'bí mí tí gú nó, i gbí mí 'bì wó nò.»

⁹ Ye mà gii 'di có tí nò, ye gii ya gí mi basili tí nò, bìndi ye gii 'dè có ji yí máa yí je wàràgà tí nó ji ye. Káa yí gii 'visì có ji ye máa, «Je, wàa wò 'ví zò ; áá bà me líkí gbí nje lo go lí, káa áá bà me juù gbí yì lo.»

¹⁰ Ye bà-i-nò gii je wàràgà tí nó 'do 'bì basili tí nò, ye mà gii zò , à gii me líkí gbí nje ye go lí, káa ye mà gii miɾi , à gii me juù gbí yì ye. ¹¹ Bìndi à gii 'dè có ji ye máa, «Wò 'ví ma có mi Mbíɾi káká'i gítí ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ nje có, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó.»

11

Ndâ mbe 'dè yúco sósò'ò

¹ À gii ki mbíli mí 'bì ye, bindi à gii tuu ta ye, máa, «Ya gí bà 'vii ta 'bá-Mbíri, ta gbí ku-sòrò-Mbíri, gii je ndâ 'duù tí nó mbe kú 'deke tí ndú ji Mbíri tà'i 'bá-Mbíri kà nó. ² Káa wò 'ví 'vii rùkàtìl sè lá, tacó à si ji ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó tí ñindi ndú gí, tacó ndú bà dù kú da nó gbí gbata mì Mbíri ta pì zi'duù-só-nje só. ³ Káa ye kejì gí bà je wotí ji ndâ mbe 'dè yúco mì ye sósò'ò nó, wàa ndú 'ví yuu zì bòngò bà gee ku, kú ma ta có ji ndú ta ndâ sili gbí ndâ pì tí nó.»

⁴ Ndâ mbe 'dè yúco tí nó sósò'ò nó a ndâ mû-mbâ tí nó sósò'ò, ta ndâ kùpò tí nó sósò'ò ta wu kú zì á nje ndú mbe kú rò tíyò kùro Mbe to tí nó nó. ⁵ À gbí nje ndú a wu mbe mii ndâ ku'dì tí ndâ mbe kú pèè ta bà bàkà vò i ta ndú, 'duù má bàkà vò i ta ndú, 'duù tí nó a kánjí ku. ⁶ À tí ndú a wotí bà rò bà nì mù ta o tí nó náa ndú má kú ma có mì Mbíri nò, à delè tí ndú a wotí bà 'visì ngo tí mbelè, ta wotí bà te ndâ vo-vò tende ña ñi nò'o mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó náa à má niki tí ndú gí.

⁷ Ndâ mbe 'dè yúco tí nó sósò'ò nó má cee ta nètè bà ma có mì ndú gí, kàzà tí nó mbe kú 'vala gbí guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó bà lu ta gó gítí ndú, yí bà kpònje ndú gí, yí bà ziki ndú, ⁸ bindi yí bà si ku ndú mítí kpokèji gbí gbata tí nó náa áá táánò gbí Mbe tí ndú mítí njèèkpè mû gbí, náa ndâ mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri kú nì mítí ta ndâ 'bí o a Sòdómà, ta ndâ 'bí o a Mási ri nò. ⁹ Ndâ tende ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà biya ku ndú mí sè, ndú bà dù kú zeke ku ndú ta sili ta'ò kú ya gí gbí bà nà'ò sili. ¹⁰ Tàkòcò ndâ 'duù muu to tí nó bà peteke gítí có bà cì ndâ mbe ma có mì Mbíri sósò'ò nó ta ña wálá. Ndâ 'duù bà wunda ndâ i-nambeè gbí òkò tí ndú ta líkí có bà cì ndú nó, tacó ndú táánò a sògo gbímbí ndâ 'duù muu to tí nó. ¹¹ Káa bindi ndâ sili tí nó ta'ò mbe kú ya gí gbí bà nà'ò sili nó, Mbíri gii je woò ji ndú, bindi ndú só gii a gí yaà kú nó nó. Gúku gii bàkà ndâ mbe ñò ndú ngé ndii gí. ¹² Ndú gii 'di kòcò 'duù kú tè'é tí ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbíri, máa, «Yo gí gí káá!» Ndú bà-i-nò gii njè nó gbí ñi ro ndâ ku'dì tí ndú kú ya gí gbíri co gbí kùlù mù. ¹³ Ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbíri sósò'ò nó kú ya gí gbíri nó, to gii ngaka tí, tí vò ña ñinó náa ndâ 'há gii ki'viki me mbè gbí gbata mì Mbíri. Bà ngaka tí mì to nó gii mii ndâ 'duù 7,000. Gúku gii bàkà sè ndâ wu 'duù gbí gbata 'dáá gí ngé ndii gí, bindi ndú gii ùlù Mbíri á gbíri.

¹⁴ Bà só vò i kpónó ndii gí, káa bà ta'ò vò i kpónó-kpónò kejì.

Bà vô-nje só mòngò

¹⁵ Bà vô-nje só basili tí ndòngbú mà gii o mòngò mì wó, ye gii 'di kòcò ndâ 'duù kú 'dè có ta kòcò ndú ngéé gí yaà gbíri, máa, «Gba tí to tí nó kpónó a ndâ Mbe tí ndoo tí Mbíri ta Bindi wó tí Mbíri; yí tí Mbíri bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

¹⁶ Bindi ye gii ñò ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se ta jàlàmbà 'dee Mbíri gí nó kucuku muungbó ndú 'dáá mí to kùro Mbíri kú ùlù yí, ¹⁷ máa,

«Ze 'dè niki ma ji wò Mbe tí ze Mbíri,
tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí;

wò táánò sàà kuu tí,
wò delè kpónó kuu tí,
tacó wò kpónó le bèrè mì lo gí,
wò 'bità bà dù tí gba gí.

18 Ndá 'duù muu to tí nó táánò kú ba ta bà mbè wò gí,
káa ɾi kpo-tàkòcò mì lo kpónó co gí,
ɾi bà waa ngbàngà mì ndá ku;
ta ɾi bà ko mboo nètè mì ndá mbe ma có mì lo,
ta ndá tó 'duù mì lo,
ta ndá mbe tègàrà rè lo,
ndá kpo 'duù ta ndá 'viì;

ta ɾi bà mì ndá mbe mì ndá 'duù muu to tí nó co gí.»

19 Ye mà gii zeke'o gí yaà, ye gii ò njekejì 'bá-Mbíri á gbíri ngàà; ye delè gii ò gbùúkuɾu tí nó náa, ndá díí tí nó náa à cu có gítí bà toko nambeè mì Mbíri ta ndá 'duù mítí ndú kú dù gbí nó kuu tà'i yaà kà; mù gii dù kú ì mélé-mèlè, ngbàngbàri kú gii baɾaka i, to kú gii ngaka tí, bìnɗi nji guɾu kú gii di gí to 'do tàrì.

12

Ndá 'bí niì ta 'bí ɲa gbù kàzà

1 'Bí gbolò i-serè náa ye gii ò mbe co mí gbíri a 'bí niì mbe gala ɾi tí bòngó mítí wó, ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí ndá yii muu'bi-nje só tí muu wó; yí gii 'dò ndá kò wó mí pí pí, 2 kú mèlè-mélè ta gó-káyì. 3 'Bí gbolò i-serè káká'i náa ye gii ò mbe co mì gbíri a 'bí ɲa bi-bi gbù kàzà mbe je kózò tí kàzàngo, ta ndá muu wó vò-nje só ta ndá 'de wó muu'bi, ta ndá tàgíyà-gba vò-nje só tí ndá muu wó. 4 Gbù kàzà tí nó gii mèrèkè ndá yii ta sili wó 'do gbíri gí to cúú-cu-cù. Bìnɗi yí gii ɾò tìyò kùro niì tí nó náa 'viì kú mì tí wó nó, tacó wàa à káa pòó bà tè 'viì tí nó, yí 'ví zò yí ngé gí. 5 Niì tí nó gii jò a 'viì-'dakò náa yí bà dù tí mbe zogo ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta wotí. Káa à káa pòó bà tè 'viì tí nó, áá gii ɾa yí 'do tí nawu wó ya tí ji Mbíri pí jàlàmbà mì wó gí. 6 Niì tí nó bà-i-nò gii fa ta ngèlè bìnɗi bà tè 'viì 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngò, gí bà dù tí bàndò náa Mbíri 'viindi sàà tacó wàa à 'ví kpòlo tí wó mítí ta sili 1,260 gí.

7 Ye mà gii zeke'o, ye gii ò gó tanga gbí òkò tí ndá basili mì Mikèlè tí kùro ndá basili mì Mbíri, ta ndá basili mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gí. 8 Káa gó mà gii kpò ndá gbù kàzà tí nó ta ndá basili mì wó gbíri gí, bàndò bà dù ndú gbíri káká'i gii dù lá. 9 Bìnɗi à gii 'va gbù kàzà tí nó, tí ká gùlù kpoo tí nó, Vò-'duù-tí-nò delè tí Mbe-wàtà, mbe kú eendi ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó 'do gbíri gí to. À mà gii 'va yí 'do gbíri gí to gí, à gii 'vaka ndá basili mì wó 'dáá gí gí tàkò wó. 10 Bìnɗi ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà gbíri, máa, «Ndá 'válá, ta wotí, ta bà zèè to mì Mbíri mì ndoo, ta wotí bà zogo to mì Bìnɗi Mbíri kpónó gí gí, tacó à 'va mbe kú kpi ngbàngà tí ndá ná'vindi ndoo, co gbí ɾi, co gbí bèbili waa lá, kùro Mbíri mí ndoo nó, mí to gí. 11 Ndá ná'vindi ndoo co gbí ò mbe-wàtà ta wotí mì mbelè 'Viì-rómbo, delè 'do gbí bà ma yúco, ta bà ùnje mì ndú gítí ku. 12 Ákoo gbíri, ta yo tí ndá mbe kú 'vala gbíri, yo dù ta tàkòcò yo péteke'i! Ákoo ndá to ta ngo, vò i 'de yo ɲindi yo gí, tacó Vò-'duù-tí-nò gí gítí yo ta kpo-tàkòcò gí, tacó yí ò ni gí máa, sè o mì yì me nji'dí gí.»

¹³ Gbù kàzà tí nò mbe je kózò tí kàzàngo nò mà giì nò ni gí máa à 'va yí 'do gbìrì gí to gí, yí giì 'bità bà pà ba tí nawu 'viì-'dakò tí nó mbe fa ngèlè 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò táánò nò. ¹⁴ Káa Mbìrì giì wu ndâ kpo mbí sósò'ò go mbí gààná nó jì niì tí nò, bìndi yí giì o 'do tí gùlù kpoo tí nò ya gí bàndò bà dù yí gbí kángáá nga ngoò wàa à 'ví kù kpoo tí wó ta ndoò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí , too o tí nò. ¹⁵ Káa gùlù kpoo tí nò giì ga ngo me gbolò go ngo gbí pù nó kù ì ngèlè gí tàkò niì tí nò, wàa ngo tí nò 'ví te niì tí nò gí. ¹⁶ Káa to giì koni niì tí nò, ta bà njù ngo tí nò náa gbù kàzà tí nò ga nò 'dáá gí. ¹⁷ Tàkòcò gbù kàzà tí nò bà-i-nò giì kpoo gítí niì tí nò, bìndi yí giì tè sè ndâ 'bí 'viì mì niì tí nò ñinó mbe kù 'di có mì Mbìrì, mbe kù 'de yúcó gítí Jézù nó, ta gó. ¹⁸ Bìndi yí giì rò tíyò pí nji ngoò tì kàpá.

13

Ndâ kàzà tí nó sósò'ò nò

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'bí kàzà kù co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà nje ndâ 'de wó, ta ndâ vò rẹ náa à cu gítí Mbìrì mítí ndâ muu wó. ² Kàzà tí nó náa ye nò yí nò je a kózò tí mórò. Ndâ kpázà wó giì me kpo-kpò go kpázà belá, bìndi nje wó go nje mbíngá. Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó bà-i-nò giì le bẹrè-gba mì wó jì kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nò; yí giì kì yí mí pí jàlàmbà mì wó, bìndi yí giì je wotí bà dù tí gba jì yí me gbolò. ³ Ye mà gí zeke'o, ye giì nò 'bí ña gbolò 'bèè kà tí 'bí muu kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só nò, bìndi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí giì kaa kù ɾu ndi kàzà tí nó ta nje ndú 'dèè gí. ⁴ Ndâ 'duù giì ùlù gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó tacó yí je gba jì kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó gí, bìndi ndú giì ùlù kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó máa, «A 'di ká bà 'viì tí wó ta yí! A 'di ká bà 'de wotí gítí bà tè yí ta gó!»

⁵ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó giì je wotí bà 'dè ndâ zu có gítí Mbìrì jì kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nò, yí delè giì je wotí bà dù tí gba ta pì zi'duù-só-nje só jì yí. ⁶ Kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nò bà-i-nò giì dù kù 'dè ndâ zu có gítí Mbìrì, ta bàndò bà dù yí, ta ndâ mbe kù 'vala bàndò bà dù yí. ⁷ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó giì ùnje bà tè ndâ 'duù mì Mbìrì ta gó, ta wotí bà ɾo nje ndú ta to gbí gó, jì kàzà tí nó mbe co 'do tà nò. Yí delè giì bàkà yí tí gba mì ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó 'dáá gí. ⁸ Bìndi ndâ 'duù ñinó muu to tí nó 'dáá gí, náa àá táánò cu rẹ ndú kùro bà suu to tí nó mí gbí wáràgà 'válá mì 'Viì-rómbo kùro bà zi yí, lá nó, bà ùlù gbù kàzà tí nó.

⁹ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó, máa,

¹⁰ «Á má bà zèè 'duù tí zà-za gó, yí 'ví ya tí zà-za gó,

'duù má kù zi ku ta sịzò, à 'ví zì yí ta sịzò» nò.

Ñinò a có jì ndâ 'duù mì Mbìrì mbe kù zèè njembí ndú, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Mbìrì ká nò.

¹¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'bí kàzà kù co gí sè 'do ta to, ta ndâ 'de tí muu wó sósò'ò go ndâ 'de 'viì-rómbo, káa yí kù wa gbí go i mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó. ¹² Kàzà tí nó mbe co gí sè 'do tà to nò giì je wotí 'do mì kpédélé kàzà tí nó, kù bàkà ta gba cee to 'dáá gí, kù yòòngò ta ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó, ta ndâ 'duù, kù ùlù

kpédélé kàzà tí nò ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nò. ¹³ Yí giù dù kù bàkà a ndú tí ndá kpo-kpò i-serè ta rẹ̀ mì kpédélé kàzà tí nò, à kpèti ká a bà tè'é tí wu 'do gbíri jí to, yí kù bàkà mí kùro ndá 'duù. ¹⁴ Yí giù dù kù bàkà ndá serè ta woti bà bàkà ndá serè tí nó náa à je jí yí nò, kù ee ta ndi ndá 'duù cee to 'dáá gí mí kùro kpédélé kàzà tí nò. Yí delè kù 'dè có jí ndá 'duù máa, ndú bàkà 'bí i mbe je cè kózò tí kàzà tí nó náa áá táánò da yí ta njà sizzò tí muu wó káa yí cì lá nó, wàa ndú 'ví ùlù . ¹⁵ Áá táánò je jí yí a woti bà òlò woò 'válá mí gbí i tí nó mbe je cè kózò tí kàzà tí nó, ta woti bà bàkà i tí nó 'ví 'dè có. Bindi i tí nó giù 'dè có jí ndá 'duù máa, 'duù ñinó mbe biya bà ùlù yí gí nó, à 'ví waa tàkòcò wó gí. ¹⁶ Yí delè giù 'dè có jí ndá 'duù 'dáá gí: ndá 'vii ta ndá kpo 'duù, ndá mbe i, ta ndá mbe yè, ndá i-zógó-zogo ta ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá i-zógó-zogo lá nó máa, ndá 'duù 'dáá gí ka mbó mì yí míti kù'bi mì ndú, káa ndú má ka míti kù'bi mì ndú lá, ndú 'ví ka mí tìro ndú, ¹⁷ tacó wàa, ndú 'ví mà ta ndá 'velè mì ndú, ndú delè 'ví sì ta i 'do mì ndá 'bí 'duù; gbí có tí nó éno máa, 'duù ñinó ta mbó mì kàzà tí nó tí wó wálá nó mà 'velè lá, yí delè sì i á 'do mì ndá 'bí 'duù lá. Mbó tí nó a rẹ̀ kàzà tí nó, à delè a mbó mì wó, náa à kù nò yí ní tí .

¹⁸ Ñinò a nètè mì ndá mbe 'di gbí-o; 'duù ñinó ta muu kuu tí wó nó bà 'di gbí mbó mì kàzà tí nó gí, tacó mbó tí nó a rẹ̀ 'duù. Mbó tí nó a 666.

14

'Vii-rómbo ta ndá 'duù mì wó

¹ Ye mà giù zeke'o, ye giù nò 'Vii-rómbo kù rọ̀ tíyò pí gú Ziyóni ta ndá 'duù tí nó 144,000 náa à cu rẹ̀ ndú ta Bu wó mì tìro ndú nò. ² Ye bà-i-nò giù 'di kòcò 'duù go wo ngo tí cùù-cùù nó kù rẹngà go bà baraka i mì ngbàngbàri nó gí gbíri. Gbí kòcò i tí nó giù jìgí'di tí gbí tù ye go gbí ndá kùndi nò. ³ Ndá 'duù tí nó 144,000 rọ̀ tíyò tù gbíro ndú gítí jalàmbà mì Mbíri, ta ndá nò tí nó nà'ò, ta ndá kpo 'duù tí nó zì 'duù-gbaanjé-nje nà'ò nó kù cè 'bí ña cè náa à ká a ndú tí ndá 'duù tí nó 144,000 náa Jézù 'vala ndú 'do muu to tí nó gí nó ká ni bà cè . ⁴ Ndá 'duù tí nó 144,000 nò a ndá 'duù tí nó táánò mbe gbètèkè tí ndú ta ndá niì muu to tí nó lá, tí ndá ngbutu 'duù mbe ru ndi 'Vii-rómbo cee tí ndá bàndò 'dáá gí nò. 'Vii-rómbo táánò ruka ndá 'duù tí nó 144,000 nò 'do gbí òkò tí sè ndá 'duù muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví dù go ndá ngú i gbí njí nó tacó bà ci jí ndá yí tí 'Vii-rómbo ta Mbíri. ⁵ 'Bí 'duù jé mbe 'di 'vèrè gbí nje ndá 'duù tí nó wálá, tacó vò i mì ndú gbaanjé wálá.

Ndá basili tí nó ta'ò nò

⁶ Ye mà giù zeke'o, ye giù nò 'bí basili kù ba gbí pípiri ngéé yaà kà, kù ma banga ngú có ñinó mbe cee lá nó jí ndá ña ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gbí ndá ña ndá nje có muu to tí nó 'dáá gí, ta kòcò wó ngéé gí yaà, ⁷ máa, «Yo tègàrà Mbíri, yo ùlù yí tí gba, tacó o bà waa có gí gí, yo ùlù yí tí mbe suu rì ta to, ta ndá kápá, ta ndá muu ndá ngo.»

⁸ Ye mà giù zeke'o, ye giù nò 'bí basili 'vanda gí tàkò ñinó mbe kù ma banga ngú có nò, ye giù 'di kòcò wó kù 'dè có, máa, «Á 'bu gí! Gbolò gbata tí nó tí Babilóniyá, náa bà sì ta ndá wó niì kà kù sa ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí go bà sa 'duù mì gó pe nó, 'bu gí!»

⁹ Ye mà giù zeke ndi o, ye giù nò bà ta'ò basili gí tàkò ndá ñinó náa ye ñò ndú sósò'ò nò, bindi ye giù 'di kòcò wó kù 'dè có ngéé gí yaà, máa,

«Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kú ùlù kàzà tí nó mbe gí 'do tà ngo, delè mbe kú ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tí 'bì ndú nó, ¹⁰ bà 'dì kpàtà kpo-tàkòcò mì Mbíri! Mbíri bà bàkà gbolò sé'i míti ndú ta bà doo ndú ta wu kù kirì ònòkò ta kpò-kpò-tè-lii mí kùro ndâ basili ta ndâ 'Viì-rómbo. ¹¹ Ngúwu wu bà bàkà sé'i míti ndú nò bà te gí yaà ká dúú bà ya tí. Ndòngbú bà kònò sé'i mì ndâ 'duù tí nó mbe kú ùlù kàzà tí nó, delè mbe kú ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tí dii ndú nó bà dù wálá.» ¹² Nìno a o bà zèè njembí ndâ 'duù mì Mbíri mbe kú kpolo tí ndâ có mì Mbíri, delè mbe kú tee njembí ndú míti Jézù.

¹³ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có gbíri, máa, «Cu kòcò ye nó mí to: Ndâ mbe cì ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, 'do tí kpónó kú ya gí kùro, a ndâ mbe tó pá. Kòcò Bèri máa, «Pá ndú niki ngé ndii gí.» Ndú kpónó tẹ̀wo ndú 'do tí bà ka wu'o gí, tacó mboo tàkò ndâ tó nèté mì ndú ko tàkò ndú gí.»

Bà kili ndâ i á 'do gbí ndâ ní muu to tí nó

¹⁴ Ye mà gii zeke'o gí yaà, ye gii ò cè-ce kùlù mù, bìndi ye gii ò 'bí 'duù jé go 'Viì-mi-'Dakò nò, kú ki tí wó to ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí dà'bi tí muu wó, bìndi yí gii zèè zì sizzò mí 'bì wó gbí cè-ce kùlù mù tí nó. ¹⁵ Ye bà-i-nò gii ò 'bí basili co 'do tà'i 'bá-Mbíri kú 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà jì 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí cè-ce kùlù mù nò, máa, «O bà kili ndâ i 'do gbí ní, tacó ndâ i gbí ndâ ní muu to tí nó yù cee gí.» ¹⁶ Tacó éno, 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí cè-ce kùlù mù nò gii kili ndâ i 'do gbí ndâ ní muu to tí nó 'dáá gí ta sizzò mì wó.

¹⁷ Ye mà gii zeke'o bìndi ònò, ye gii ò 'bí basili káká'i co 'do tà'i 'bá-Mbíri á gbíri ta zì sizzò 'bì wó. ¹⁸ Bìndi ye gii ò basili tí nó ta wotí bà mii ndâ i muu to tí nó ta wu tí wó nó co 'do bàndò ku-sòrò-Mbíri, kú 'dè có jì ònò ta zì sizzò 'bì wó nó, máa, «Ya ta sizzò mì lo nó gí bà waaka ndâ rí nèbítì tí nó mbe rí jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù, muu to nó gí, tacó ndâ rí nèbítì muu to yù 'dáá gí gí.»

¹⁹ Basili tí nó bà-i-nò gii co gí to, bìndi yí gii waaka ndâ yù nèbítì muu to tí nó go có mì ka wó nó 'dáá gí, bìndi yí gii kaa ndú 'dáá gí mí gbí gbolò gùù bà pee nèbítì kpo-tàkòcò mì Mbíri náa à duu mí sè 'do gbí gbata. ²⁰ À mà gii 'dò ndâ yù nèbítì tí nó, mbelè gii ba parú go pù ngo nó ta yendi di dè lá; náa à kpétí káa 'bí ònò mbe me gbolò go ájì nó má kú di gí tito, à wà yí ngéé tàkòcò wó.

15

Ndâ basili ta ndâ kpo-tàkòcò mì Mbíri 'bí ndú

¹ Ye mà gii zeke'o gí yaà, ye gii ò ndâ 'bí ònò i serè gbíri náa nje ye gii 'dèè gítì ndú gí: Ndâ basili vò-nje só, náa Mbíri tuu ndú ta ndâ ònò i vò-nje só mbe pèè mbí ndâ 'duù gítì ndâ 'duù muu to tí nó, tí ndòngbú kpo-tàkòcò mì wó tí Mbíri.

² Ye gii ò 'bí i go kápá ta ọ̀ ngo gbí pù ònòkò ta wu ngbárángà'i nò. Ye delè gii ò ndâ 'duù tí nó mbe kpò nje wó kàzà tí nó gí, mbe ùlù cè kózò tí wó lá, delè mbe si mbó rẹ̀ wó tí có lá nó, kú ọ̀ tìyó seè kápá tí nó ta ndâ kùndi náa Mbíri je jì ndú 'bí ndú; ³ náa ndú kú gbì ta cè kú be ta rẹ̀ Mòze tí bòò mì Mbíri, delè kú be ta rẹ̀ 'Viì-rómbo, máa,

«Ndâ i mì lo náa wò bàkà ndú a ndâ kpo-kpò i, ta banga tí ndú,

Mbe tí ze tí Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí!

Wò a 'duù jáá, ta ndâ có mì lo a ndâ yúcó!

Wò a gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó!

⁴ Rè mbe te duù mí tí lo lá a 'di, Mbe tí ze?

Rè mbe tègàrà rè lo lá a 'di?

Tacó à káa wò gbaànjé ká mò tí lo 'do gbí ndâ vò i gí.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí kèjì gí bà ùlù wò,

tacó wò túbà bà waa có mì lo gí sè gí.»

⁵ Ye mâ gii zeke'o bìn̄di bà òndâ basili tí nò mbe kù cè cè nò, ye gii òndâ n̄jekèjì 'bá-Mbírì á gbírì ngàà. Ye mâ gii zeke'o ngéé gí bàndò bà dù Mbírì tà'i kà, ⁶ ye gii òndâ basili tí nó vò-nje só náa Mbírì tuu ndú ta ndâ òndâ n̄jì nò'o vò-nje só nó kù co gí sè 'do tà'i 'bá-Mbírì. Ndú yuu mí tí ndú a cèè ndâ cé-ce bòngò mbe kù tòngbaà, bìn̄di ndú gii ẹ̀rẹ̀ dá'bi mí gbímbí ndú. ⁷ Bìn̄di ye gii òndâ 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kù dù á rẹ̀gbà jalàmbà mì Mbírì nó, kù n̄jèè ndâ 'visì vò-nje só náa à bàkà ndú 'do tí dá'bi, yeke ta kpo-tàkòcò mì Mbírì tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó, jì ndâ basili tí nó vò-nje só nó. ⁸ Ngúwu ngba Mbírì ta ngúwu wotí tí wó gii yè tà'i 'bá-Mbírì tí ọ̀nà ọ̀nà náa wotí bà rì gí tà'i gii dù tí 'bí 'duù gbaànjé wálá, yee tí o tí nó náa òndòngbú basili yee òndâ n̄jì nò'o 'do gbí 'visì mì wó gí to gí.

16

Ndâ 'visì kpo-tàkòcò mì Mbírì

¹ Ye bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do tà 'bá-Mbírì jì ndâ basili tí nó vò-nje só mbe zèè ndâ 'visì ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì mí 'bi ndú nó máa, «Yo ya gí bà va ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì nò mí muu to.»

² Ye mâ gii zeke'o bìn̄di bà 'di kòcò 'duù tí nó, ye gii òndâ 'bí basili gbaànjé va òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí muu to. Ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì náa basili tí nó va 'do gbírì gí muu to tí nó nò gii daaka ndâ vò-vò kà ta sé gbí ndú ngé ndii gí ta ndi tí ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó mí tí ndú, delè mbe kù ùlù cè kòzò tí wó nó.

³ Bà só basili mâ gii va ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí tà kàpá, ọ̀nà ngo gbí pù gii 'visì tí tí mbelè go mbelè ku 'duù nò, bìn̄di ndâ i mbe kù 'vala tà kàpá tí nó gii mì lée gí.

⁴ Bà ta'ò basili mâ gii va ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó mí tà ndâ ngo gbí pù, delè mí tà ngo tí ndâ to tí nó náa ngo kù 'va tí ndú nó, ndâ ngo tí nó 'dáá gí gii 'visì tí tí mbelè. ⁵ Bìn̄di ye gii 'di kòcò basili tí nó kù 'dè có máa, «Wò waa ndâ có mì lo nò dú, wò kpónó kuu tí, wò delè sàà ká kuu, ákoo Tó 'duù mì Mbírì. ⁶ Tacó ndâ vò 'duù mì ndâ tó 'duù mì Mbírì ta ndâ mbe ma có mì Mbírì gí. Tacó ènò, wò gii waa có mí tí ndú ta bà je mbelè jì ndú, wàa ndú 'ví n̄jù. Òndâ a i mbe 'vii ta ndú ká nò.» ⁷ Bìn̄di ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bàndò ku-sòrò-Mbírì, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye Mbírì, tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí, wò a mbe yúcó, ndâ wáá-waa có mì lo 'dáá gí delè ká dú.»

⁸ Bà nà'ò basili mâ gii va ndâ òndâ n̄jì kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí ọ̀nà ọ̀nà, Mbírì gii si ọ̀nà kù doo ndâ 'duù. ⁹ Gó wu ọ̀nà ọ̀nà má gii doo ndâ

'duù, ndú gii be Mbíri tí mbe je gó mí gbí ɾi. Ndú 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gítí bà ùlù Mbíri lá.

¹⁰ Bà vô basili mâ gii va ndâ nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visi mì wó mí pí jàlàmbà mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, o gii 'di gí, ndâ 'duù gii dù kù zò gbí tí ndú gbí 'dí'di'o, ¹¹ kù be Mbíri tí nó gbíri nó tacó ndâ sé'i, ta ndâ kà tí nó tí ndú nó; ndú 'visi muu ndú 'do tí ndâ bà ndâ vò i mì ndú lá.

¹² Bà vô-nje gbaànjé basili mâ gii va ndâ nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visi mì wó gí ta gbolò ngo tí nó tí Yùfirètè nó, ngo gii noo 'do gbí pù tó'dó gí, tacó bà 'viindi kpokèjì tacó tí ndâ kpo-kpò gba mbe gí 'do mò gí wàà. ¹³ Bìndi ye gii nò ndâ 'bí ɱa vo-vò lilí ta'ò, ta cè tí ndú go cè tí ndâ lú nò: 'bí gbaànjé kù co 'do gbí nje gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nò, 'bí kù co 'do gbí nje kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, bìndi 'bí 'do gbí nje 'bí sú mbe 'dòkò có mì Mbíri. ¹⁴ Nètè mì ndâ vo-vò lilí tí nó a bà bàkà ndâ serè ta bà ya ta muu to kù kilí ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí míti gbèè bàndò kù ù ta ndi o bà tè Mbe tí ndoo ta gó ta o bà co ɾi gbolò o mì Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí. ¹⁵ («Yo kpolo tí yo máa ye wúnò bà gbaaka yo go bà gbaaka 'duù mì mbe ngbà; káa 'duù ɱinó mbe dù tí zò'o kù kpolo tí ndâ bònggo mì wó, tacó wàa ye má yee gbìringì gí, yí 'ví bàkà i-nò kù nò ta só kùro ndâ 'duù 'dáá gí lá nó, a mbe tó pá.») ¹⁶ Ndâ vo-vò lilí tí nó ta'ò nò kilí ndâ kpo-kpò gba kù ù ta ndi bà co ɾi bà tè Mbíri ta gó nò míti 'bí bàndò náa à kù nì míti gbí nje có Ìbiráyò a Àmàràgèdóni.

¹⁷ Bà vô-nje só basili mâ gii va ndâ nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visi mì wó gí gbí pípiɾi, ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bàndò bà dù Mbíri á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri máa, «À cee gí.» ¹⁸ Mù bà-i-nò gii dù kù ì mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngbàngbàri kù gii baraka , to kù gii ngaka tí ta wotí tí , tí ɱa ɱinó náa à jé sàà bàkà tí kùro lá. ¹⁹ Gbolò gbata tí nó gii njèè gbí tí ta'ò, ndâ kpo-kpò gbata mì ndâ 'duù muu to tí nó gii 'bu lèè gí. Bìndi Mbíri gii yù gázà ngbóó ji ndâ 'duù gbí gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nò. ²⁰ Bìndi ngo gii ò yiiga muu ndâ to tí nó mbe le ta ndi gbí u ndâ ngo nó yililí gí. À káká'i gii nò muu ndâ nja-njà gú lá. ²¹ Kpo-kpò nji guɾu gii nì ndâ 'duù tí vò ɱa ɱinó náa ndú gii dù kù see Mbíri tacó ɱa serè nji guɾu tí nó mbe nì ndú nó.

17

'Bí nù tí vò mbe kilí ndâ 'dakò náa tàwo wó a ta

¹ 'Bí basili gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ basili tí nó vô-nje só mbe zèè ndâ 'visi nji kpo-tàkòcò mì Mbíri vô-nje só nó gii gí gí mì ye, bìndi yí gii tè'é tí ye éno máa, «Gì , wàa ye 'ví túbà bà waa có mì Mbíri míti nù tí nó tí mbe kilí ndâ 'dakò cúú-cu-cù nó ji wò. Nù tí nó mbe kù ki tí wó muu ndâ ngo, ² náa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí zingbà ta yí gí, náa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí sa ta bà dù ta yí go bà sa ta pe nó gí.»

³ Basili tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèri ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. Bìndi ye gii nò 'bí nù kù o 'bí ɱa nò mbe bí-bi ta ndâ muu wó vô-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, náa à cu ndâ ngò gítí Mbíri cee tí wó 'dáá gí. ⁴ Nù tí nó gii zaa ta ndâ 'bí ɱa bònggo mbe bi ngbòò éno, yí gii dù jè'bèè gbí dá'bi, ta ndâ kpo-kpò i-banga yè tí wó gí. Yí gii zèè 'visi náa à bàkà 'do tí dá'bi yè ta ndâ i-zuù mì wó mbe 'viú ɾo 'bá lá náa yí

kili 'do gbí nèté bà kili ndá 'dakò tí nó mí 'bì wó. ⁵ Bìndi à gii cu 'bí ña rẹ náa bà 'di gbí kpo ndá 'duù gí mí tìro wó, máa, «Bàbilóniyà tí gbolò gbata, tí nawu ndá vo-vò niì, ta ndá i ñinó 'dáá gí mbe 'vii rẹ ro ndá 'duù muu to tí nó lá.» ⁶ Bìndi ye gii ñò niì tí nó kù sa ta mbelè ndá tí 'duù mì Mbìrì, delè ta mbelè ndá 'duù tí nó náa à ziki ndú muu có bà 'dè yúcó gítí Jézù nò.

Ye mà gii ñò niì tí nó, nje ye gii 'dèè gí. ⁷ Káa basili tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó gii 'vee ye, máa, «Nje lo 'dèè tacó yè? Ye bà 'dè gbí có kóó mì ndá niì tí nó, ta kàzà tí nó ta ndá muu wo vô-nje só, ta ndá 'de wo muu'bi, mbe kù te yí nó, ji wò: ⁸ Nò tí nó náa wò ñò yí nó, táánò sàa kuu tí, káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì gí bà lu'vu gí sè 'do gbí guù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó gítí bàndò bà ngbù yí, bìndi nje ndá 'duù tí nó náa áá táánò cu rẹ ndú mí gbí wáràgà 'válá kùro bà suu to tí nó lá nó kèjì gí bà 'dèè ta bà ñò kàzà tí nó gí, tacó yí táánò sàa kuu tí, káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì.

⁹ «A ndá mbe 'di gbí-o ta ndá 'duù ñinó ta muu tí ndú nó ká bà 'di gbí ñinó: Ndá muu tí nó vô-nje só nó a ndá gú tí nó vô-nje só náa niì tí nó kù ki tí wó pí ndú nò. ¹⁰ Ndú delè a ndá kpo-kpò gba tí nó vô-nje só, náa ndá 'duù vô 'do gbí òkò tí ndú kpónó a ndá ku, gbaànjé kpónó kuu gbí gba, káa 'bí ñinó káká'i nó gí tí gba kálásê, káa à wúnò má le bèrè ji yí, yí bà dù gbí gba ká ta làmbu o. ¹¹ À má gítí kàzà tí nó náa yí táánò sàa kuu tí, káa yí kpónó wálá nó, yí a bà vô-nje ta'ò 'duù mì ndá kpo-kpò gba tí nó vô-nje só nò, káa yí kù ya a i gítí bàndò bà ngbù yí.

¹² «Káa ndá 'de tí nó muu'bi náa wò ñò nò, ndú a ndá kpo-kpò gba muu'bi, náa à le bèrè ji ndú kálásê, káa ndú bà tù ká tù mí pí jàlàmbà ta ndá kàzà tí nó. ¹³ Ndá kpo-kpò gba tí nó muu'bi nò toko có mì ndú gbaànjé, bìndi ndú gii kaa gba mì ndú ji kàzà tí nó. ¹⁴ Ndú kèjì gí bà tè 'Vii-rómbo ta gó, káa 'Vii-rómbo bà co gbí ñò ndú gí, tacó yí a Mbe-tí-ndá-mbe-tí-ndá-'duù, yí delè a Gba-mi-ndá-kpo-kpò-gba, náa à kù nì mítí ndá 'duù mì wó a ndá 'duù tí nó náa Mbìrì tè'è tí ndú, yí gii cu 'bi wó mítí ndú gí, mbe kù 'di có mì wó ta njembí ndé gbaànjé.»

¹⁵ Basili tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó gii 'dè có ji ye, máa, «Ndá ngo tí nó náa wò ñò vò niì tí nó kù ki tí wó muu ndú nò a ndá tende ña ndá 'duù mbe kù 'dè ndá ña ndá tende ña nje có muu to tí nó. ¹⁶ Bìndi ndá 'de tí nó muu'bi náa wó ñò ndú nò, gii je kàzà tí nó, kèjì gí bà sogo niì tí nó tí vò mbe kili ndá 'dakò nò, ndú kèjì gí bà mèèkè'i tí wó, ndú bà jaka ndá bongo 'do tí wó gí, si yí ta só, ndú bà yaka gbí wó go i mì ndá kàzà, ndú bà doo yí ta wu, ¹⁷ tacó a Mbìrì ká cu mí gbí njembí ndú máa ndú toko có mì ndú gbaànjé, wàa ndú 'ví leke ndá bèrè mì ndú ji kàzà tí nó yee tí o tí nó náa ndá i 'dáá gí bàkà tí go có mì Mbìrì gí. ¹⁸ Káa niì tí nó náa wò ñò yí nó a gbolò gbata tí nó mbe gèè bè wó mí muu ndá kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí nò.»

18

Bà 'bu Bàbilóniyà

¹ Ye mà gii zeke'o bìndi bà ñò ndá i tí nó gbí kángáá nga ngoò nó, ye gii ñò 'bí basili ta di ká gbí wó kù gí ta wotí ká tí wó 'do gbìrì gí muu to tí nó. Ngba wó gii ngbaranga to cee muu to 'dáá gí. ² Yí gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gi yaà, máa,

«À 'bu gî, gbolò gbata tí nó tí Bàbilóniyà nó 'bu gî.

À 'visì tí, tí bàndò bà dù ndâ vo-vò bààcì gî,
 à 'visì tí, tí zàà mì ndâ vo-vò lilí 'dáá gî gî,
 à 'visì tí, tí zàà mì ndâ ña ndâ vo-vò nuù
 ñinó náa ndâ 'duù kù sogo ndú nó 'dáá gî gî;

³ tacó ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî
 táánò njù pe gbí ndâ i-gilini mì wó ta go ndú tí wó nó gî,
 ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gî
 zingbà ta yí gî,
 ndâ mbe mà 'velè muu to tí nó 'dáá gî
 gî tí ndâ mbe kpo-kpò i 'do gbí ndâ kpo-kpò i mì wó.»

⁴ Bìndi ye gî 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri, máa,
 «Yo co gí sè 'do gbí wó gî, ndâ 'duù mì ye!

Yo yuu tí yo mí gbí ndâ vò i mì wó lá,
 tacó yo bà gbo gbí ndâ i tí nó mbe kù pèè mbí wó nó ta ndú;

⁵ tacó pí ndâ vò i mì wó kùro Mbíri a pí,
 káa mbí Mbíri 'va tí ndâ vò i mì wó gî.

⁶ Yo bàkà ta yí ká a ña i tí nó náa yí táánò bàkà ta yo nó,
 yo ko mboo ndâ i mì wó náa yí táánò bàkà ji yo nó ji yí ta bà só,
 yo ñonòkò pe mbe me gó ndii ñindi wó gî ta bà sósò'ò ji yí
 mí gbí 'visì tí nó náa yí táánò cu ta pe á ji yo nó.

⁷ Yí táánò kù dùlù tí wó, yí táánò gbí dà,
 à má éno, bàkà gbolò sé'i mítí wó,
 te ngo ɾo mí tà ɾo wó.

Yí táánò kù koɾo có máa,
 «Ye a gba nii, ye pí jàlàmbà,
 ye me nawù ku lá,
 ye jé gítí bà wa gbí wálá.»

⁸ Tacó éno, ndâ nò'o mì wó gî 'dáá gbí gbèe ɾi;
 ndâ vo-vò sé'i, ta bà wa gbí, ta làngawíri,
 bìndi àà kèjì gí bà doo yí ta wu,
 tacó a wotí ká tí Mbe tí ndoo Mbíri
 tí mbe kù waa có mítí wó.»

⁹ Káa ndâ kpo-kpò gba tí nó muu to tí nó táánò mbe zingbà ta nù tí
 nó, delè mbe gbo gbí bà dù ta yí gbí dà mì wó gî nó, kèjì gí bà wa gbí
 ta bà tò kù ta o bà ñò ngúwu bà doo yí nó, ¹⁰ ndú bà ɾò janga-jàngá gí
 ndii ta gúku gbolò sé'i mì nù tí nó, kù 'deke tí ndú máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata,
 wò tí Bàbilóniyà tí gbolò gbata!

À gálà nó a bà waa có mítí lo ká nó!»

¹¹ Ndâ mbe mà 'velè muu to tí nó bà wa yí ta ngo ɾo ndú, ¹² tacó mbe
 sì 'velè ndâ dà'bi, ta ndâ fádà, ta ndâ kpo-kpò i-banga náa à bàkà 'do tí
 ndâ káráwá mì ndú káká'i wálá; mbe sì 'velè ndâ banga ó bongo náa
 à bàkà 'do tí wú zéngé, ta ndâ mbùlà-mbùlà, ta ndâ bí-bi ñalí mì ndú
 káká'i wálá; mbe sì 'velè ndâ banga pó kù mù, ta ndâ i-banga náa à
 bàkà 'do tí tí ya, ta ndâ ñinó náa à bàkà 'do tí ndâ mù nó káká'i wálá;
 mbe sì ndâ tende ña lii, ta ndâ banga duù mì ndú káká'i wálá; ¹³ ndâ
 banga pó i bà ɾò yá, ta ndâ di, ta ndâ banga pó bàà, ndâ pe, ndâ bàà bà
 zó-zò, ndâ njù kò, ta ndâ i kó-ko, ndâ àràbíyà bà ja i, ndâ i-zógó-zogo

— ndâ lilí ndâ 'duù — mì ndú káká'i wálá. Ndú bà dù kú 'deke tí ndú gítí gbata tí nò máa,

14 «Ndâ banga i tí nó táánò ta go ndú tí lo á ngé ndii gí nó

kaa 'do tí lo ya gî,

ndâ i-cikítí, ta ndâ kpo-kpò i mì lo,

ta bà tòngbaà mì lo táánò nó,

gíríki 'do tí lo gî,

wò káká'i bà 'de ndi ndú wálá!»

15 Ndâ mbe mà 'vélè tí nó táánò mbe kú 'de ndâ kpo-kpò i 'do mì nù tí nò nó, bà rò janga-jàngá 'do tí wó gí ndii ta gúku gbolò sé'i mì wó nò, kú wa gbí, ta bà tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

16 «Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó

táánò mbe kú yuu ndâ banga ña bongo,

mbe kú dù gbí ndâ dá'bi,

ta ndâ kpo-kpò i-banga jé'bé-je'be-jè'bè nó!

17 À voloko gbí ndâ kpo-kpò i tí nò gbí ndò o gí.»

Káa ndâ mbe kpo-kpò ndâ gbâ 'dáá gî, ta ndâ mbe kú nò 'vélè ta ndâ gbâ, ta ndâ mbe kú bàkà nètè gbí ndâ gbâ 'dáá gî, ta ndâ mbe gò ngo 'dáá gî, bà rò me 'dú, 18 kú wa gbí ta bà zeke ngúwu tí nò, ta bà 'deke tí ndú máa, «Rè 'bí gbata mbe me gbolò ndii gbata tí nò wálá!» 19 Ndú bà kaa njú to mí gbí muu ndú ta sé có kú wa ta gbí ta bà 'deke tí ndú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó

náa ndâ mbe ndâ kpo-kpò gbâ 'dáá gî táánò 'de i me gbolò 'do gbí wó nó!

À gálà nó a mòòkò bìndi wó.»

20 «Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i gítí i tí nò mbe 'de yí nò, ndâ 'duù gbírì.

Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, ndâ 'duù mì Mbírì,

ta ndâ mbe nò tú mì Mbírì,

ta ndâ mbe ma có mì Mbírì,

tacó Mbírì waa có mítí wó á muu yo gí.»

21 Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'bí basili ta ò gbí wo te 'bí duù mbe me gù go gbolò 'vuù nò, bìndi yí giì 'va gí tà kápá ta wotí, ta bà 'dè có gí tàkò, máa,

«Áá bà 'va gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó mí to

go bà 'va duù tí nò.

À káká'i bà nò Babilóniyà wálá.

22 À káká'i bà 'di gbí ndâ kùndi,

ta gbí kòcò ndâ muu-cè,

ta gbí ndâ 'de, ta ndâ mòngò, gí kà wálá;

à káká'i bà 'de ndâ 'duù ñinó ta banga nètè gbí 'bì ndú nò kà wálá,

a delè káká'i bà 'di gbí bà no i ta 'vuù gí kà wálá.

23 À káká'i gí bà nò ngba wu nje tàcu ta bèbìli gí kà wálá,

à delè káká'i bà 'di kòcò ndâ mbe kò ngú nù,

ta kòcò ndâ ngú nù gí kà wálá;

tacó ndâ mbe mà 'vélè mì lo táánò

a ndâ kpo-kpò 'duù muu to tí nò,

wò táánò delè kú eendi ndâ 'duù ta ndâ i-bààcì mì lo.

24 Wò táánò a bándò bà ziki ndâ mbe ma có mì Mbírì,

ta ndâ 'duù mì Mbírì,

ta ndá 'duù tí nó 'dáá gî náa àà táánò ziki ndú muu to tí nó nô.»

19

¹ Ye gii 'di 'bí i go kòcò ndá 'duù me mbè nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có gí gbíri máa,

«À ùlù Mbíri!

'Válá, ta bà tòngbaà, ta wotí

a ndá i mì Mbíri mì ndoo,

² tacó yí kù waa có jáá ta yúcó.

Yí waa có mítí vò nù tí nó táánò tí mbe kili ndá 'dakò,

mbe volo to tí nó ta ngbà-'dakò gî nó gî.

Yí kèèndè mbelè ndá bòò mì wó tí Mbíri jì nù tí nó gî.»

³ Ye káká'i gii 'di kòcò ndá 'duù tí nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có, máa «À ùlù Mbíri! Tacó ngúwu bà doo nù tí nó kù ya gí yaà ká kpòò ya tí .»

⁴ Bìndi ye gii nò ndá kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò, ta ndá nò tí nó ná'ò mbe kù dù á ɾègbà jàlàmbà nó 'buku gbíro ndú mí to kù ùlù Mbíri pí jàlàmbà máa, «Go-i-tí-nò, à ùlù Mbíri!»

Kàráàmà bà ko nù mì 'Viì-rómbo

⁵ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do pí jàlàmbà máa,

«Yo ùlù Mbíri mì ndoo,

yo tí ndá bòò mì wó 'dáá gî,

yo tí ndá mbe kù te duù mítí wó 'dáá gî;

ndá kpo 'duù ta ndá 'viì.»

⁶ Ye káká'i gii 'di i go kòcò ndá mbè 'duù nó kù nì gí gbí tù ye go wo ngo tí cùù-cùù nô, kù ɾengà go gbí bà baraka i mì ngbàngbàri nó, kù 'dè có máa,

«À ùlù Mbíri!

Tacó Mbe tí ndoo tí Mbíri mì ndoo, tí mbe bàkà ndá i 'dáá gî nó, kpónó a gba.

⁷ Ndoò dù ta tàkòcò ndoo pétékè'i,

ndoo dùlù tí ndoo,

ndoo te ɾè wó gí yaà,

tacó ɾi bà ko nù mì 'Viì-rómbo co gî.

Nù mì wó 'viindi tí wó gî.

⁸ À yuu jì yí a cèe ngbàrángà bòngò, mbe ce go 'vì 'bì,»

(tacó cé-ce bòngò a mbó mì ndá tó i tí nó náa ndá 'duù mì Mbíri bàkà nô).

⁹ Dì basili tí nó gii 'dè có jì ye, máa, «Cu ndá có tí nó mí to: Ndá 'duù tí nó náa à tè'é tí ndú gí bà ko nù mì 'Viì-rómbo nó a ndá mbe tó pá.»

Ye mà gii cu có tí nó gí, basili tí nó gii 'dè có jì ye, máa, «Jìnò a ndá yúcó mì Mbíri.» ¹⁰ Bìndi ye gii kucuku muungbó ye mí kùro basili tí

nò, tacó wàa ye 'ví ùlù yí, káa yí gii 'dè có jì ye, máa, «Bàkà ɳa i tí nó lá! Ye a ka lo bòò, ye delè a ka ndá ná'vindí lo bòò go wò mbe kù zèè

yúcó mì Jézù. Ùlù Mbíri!» Tacó yúcó mì Jézù a i mbe je wotí jì ndá mbe ma có mì Mbíri.

Mbe kù o cé-ce jùwádi

¹¹ Ye mà gii zeke'o, ye gii nò njekèjì tàri ngàà, bìndi ye gii nò cé-ce jùwádi kù ɾò tìyò kà. ɾè 'duù tí nó mbe kù o jùwádi tí nó nó a Jáá, ta 'bí a Yúcó, yí kù waa có ta yúcó, yí delè kù gò gó ta nderè. ¹² Ndá

nji ɾo wó kú zìi gbí kù kèlè go ngba wu. Yí gii leke ndâ i-gba me mbè míti muu wó; bindi áá gii cu 'bí ɾè mí ɾiɾo wó, náa 'bí 'duù mbe 'di gbí ɾè tí nó wálá, à káa yí. ¹³ Bôngo tí nó náa yí yuu nó bi ta mbelè. Bindi ɾè tí nó náa à kù tè ta é tí wó nó a, «Có-mì-Mbíri!» ¹⁴ Ye gii ñò ndâ àsikèrì gbíri yuu ndâ ngbáràngà cèe bongo ólé-ólé kù ko ta tàkò 'duù tí nó pí ndâ cé-ce jùwàdì delè. ¹⁵ Ndâ có gbí nje wó zì go sizo tí i bà saaka ta ndâ 'duù muu to tí nó, yí bà zogo ndú ta woti; yí bà 'dò ndâ nèbitì gbí gùù bà pee nèbitì ju kpo-tàkòcò mì Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí. ¹⁶ À gii cu ɾè míti bongo mì wó 'vii ta gbí lú kò wó, máa, «Gba-mì-ndâ-kpo-kpò-gba, Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù.»

¹⁷ Bindi ye gii ñò 'bí basili kù ɾò tíyò muu ɾi kù tè'é tí ndâ nuu mbe kù o có gbí pípiɾi á tàri 'dáá gí ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo gí, yo kili tacó bà zò gbolò kô-njewu mì Mbíri, ¹⁸ gí bà zò yâ ndâ kpo-kpò gba, ta yâ ndâ gba gó, ta yâ ndâ ngáángbá 'dakò, ta yâ ndâ mbe o ndâ jùwàdì, ta yâ jùwàdì mì ndú ta yâ ndâ 'duù 'dáá gí: ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá, ndâ kpo 'duù ta ndâ 'vii.»

¹⁹ Ye delè gii ñò ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà ɾiɾo wó nó, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, kili ta ndâ àsikèrì mì ndú tacó bà tè 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jùwàdì nó, ta ndâ àsikèrì mì wó, ta gó. ²⁰ Káa gó gii co gbí ñò ndâ kàzà tí nó ta sú mbe 'dòkò có mì wó tí mbe bàkà ndâ seɾè kù ee ta ndi ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó mí ɾiɾo ndú, mbe kù ùlù sùrà wó nó gí. Bindi áá gii 'vaka ndú sósò'ò tí wu ndú gí tà kàpá wu kpò-kpò-tè-lii mbe kù doo. ²¹ Bindi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jùwàdì nó gii ziki sè ndâ 'duù mì ndú ta sizo, sizo tí nó náa yí ziki ta ndú ñò gí 'do gbí nje wó; bindi ndâ nuu 'dáá gí gii zò bà yé tí ndú cee míti ndâ ku ndú.

20

Ndoò álifi gbaànjé

¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basili kù gí 'do gbíri gí to ta i bà njaanga nje gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó, gii je kpùrù'vù gínjiri 'bí wó. ² Basili tí nó gii zèè gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo, tí gùlù kpoo tí nó, tí mbe Vò-'duù-tí-nò, delè tí Gba-wàtà nó, bindi yí gii eɾe yí, tacó wàa yí 'ví dù gbí wú ta ndoò 1,000, ³ yí mâ gii eɾe kàzà tí nó gí, yí gii te yí gbí gínjiri 'va mí gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó, bindi yí gii nè nje gùù ɾítí gí tàkò wó. Tacó wàa, yí 'ví ee ta ndi ndâ 'duù káká'i lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nó, má kózò gí, à 'ví gii njaanga yí 'do gbí wú ta làmbu o ñí'dí.

⁴ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò ndâ jàlàmbà, ta ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ mbe waa có nó kù ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó. Ye delè gii ñò ndâ lilí ndâ 'duù tí nó náa áá táánò saaka miɾi ndú muu to tí nó tacó bà 'dè yúco gítí Jézù, delè tacó bà ma có mì Mbíri, mbe biya bà ùlù kàzà tí nó gí, delè mbe biya bà ùlù cè tí wó gí, mbe ka mbó mì wó mí ɾiɾo ndú lá, ndú delè ka míti 'bí ndú lá nò. Ndú 'vala ndi ndú gí, bindi ndú gii dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndâ Bindi-Mbíri ta ndoò 1,000. ⁵ Ñinò a kpédélé bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. Sè ndâ 'bí ku 'vala ndi ndú lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nó. ⁶ Ndâ 'duù ñinó mbe 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gbí kpédélé o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nó, a ndâ mbe tó pá, ndú delè

a ndâ tó 'duù, náa wotí bà ziki ndú bà dù tí ku tí nó kèjì káká'i nó wálá. Ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri, ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Bindi-Mbíri, ndú delè bà dù tí ndâ gba ta ndâ Bindi-Mbíri ta ndoò 1,000.

Bà co gbí nò Gba-wàtà

⁷ Áá bà njaanga kàzà tí nó 'do gbí zàà á bindi bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nó. ⁸ Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí; yí delè 'ví ya gí bà kili ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, ndâ Gógì ta ndâ Màgógì, go tùmèrè gítí bà tè Mbíri ta gó. ⁹ Ndú gii 'vèè cee muu to tí nó gí, ndú gii se bàndò bà dù ndâ 'duù mì Mbíri, tí tó gbata mì Mbíri 'dee gí. Káa wu gii ni gítí ndú 'do gbíri, wu tí nó gii mù ndú gí. ¹⁰ Káa à gii 'va mbe eendi ndâ 'duù gítí gó ta Mbíri nò mí tà gbolò wu kpò-kpò-tè-liì tí nó náa á 'vaka ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, ta sú mbe 'dòkò có mì wó, mí tà nò. Ndú bà dù gbí gbolò sé'i kà ta síí gbí wálá dúú bà ya tí .

Ndòngbú bà waa có

¹¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò gbolò cé-ce jàlàmbà ta 'duù pí, bindi ye gii nò ndâ to ta tàrì ta'va 'do kùro 'duù tí nó gí, káa ye gii nò bàndò tí nó náa ndú ta'va ya gítí nó lá. ¹² Káa ye gii nò ndâ ku, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù kù ọ̀ tìyò kùro jàlàmbà. Áá gii njaanga ndâ 'bí wàràgà, à delè gii njaanga wàràgà mì ndâ 'válá. Bindi à kù gii waa có mítí ndâ ku 'vii ta ndâ ọ̀ a i tí nó náa ndú táánò kù bàkà muu to tí nó, á go có tí nó náa áá táánò cu mì gbí ndâ wàràgà tí nó nò. ¹³ Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò ndâ 'duù ọ̀nìò mbe cì mí tà ngo, ta ndâ ku ọ̀nìò náa à duu ndú dúú-duu nó, 'vala ndi ndú 'dáá gí, bindi à kù gii waa có mítí ndú 'vii ta ndâ i tí nó náa ndú táánò bàkà si ndú tí wu ndú nò. ¹⁴ Bindi à gii 'vaka ndâ Ku, ta 'Bá mì ndâ ku mí tà gbolò wu kpò-kpò-tè-liì. Gbolò wu tí nó a bà só bà cì ku. ¹⁵ Káa áá táánò má cu ẹ̀ 'duù mí gbí wàràgà mì ndâ 'válá lá, à kù 'va yí mí gbí gbolò wu kpò-kpò-tè-liì tí nó.

21

Ndâ ngú tàrì ta ngú to

¹ Ye mâ gii zeke'o ye gii nò ngú to, ta ngú tàrì, tacó ndâ kpédélé to, ta kpédélé tàrì ta'va gí, ngo delè wálá. ² Ye bà-i-nò gii nò ngú Jèrùzàlémè, tí gbolò gbata tí nó náa à kaa mò ji Mbíri gí nó, kù gí 'do gbíri mì Mbíri go ngú nii mbe zaa gí kù ya gí mì 'dakò mì wó nò. ³ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà pí jàlàmbà, máa, «Ọ̀ nò, Mbíri gí ta 'bá mì wó gí gbí òkò tí ndâ 'duù gí, yí kèjì gí bà 'vala gbí òkò tí ndâ 'duù, ndâ 'duù bà dù tí ndâ 'duù mì wó, bindi yí bà dù tí Mbíri mì ndú; yí tí Mbíri bà dù ngbé mì ndú ta ndâ 'duù. ⁴ Yí bà dù tí mbe toro ngo-ro 'do tà ọ̀ ndâ 'duù; ku káká'i bà dù wálá, ndâ bà tè kò'o, ta bà wa gbí, ta sé'i, káká'i bà dù wálá; tacó ndâ ká i tí nó táánò kùro nó ndii ya gí.»

⁵ Bindi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó gii 'dè có ji ye máa, «Ọ̀ ye bàkà ndâ i tí ngú ndú 'dáá gí.» Yí gii 'dè 'bí có ji ye káká'i, máa, «Cu ndâ có tí nò, tacó ndú a ndâ yúcó náa 'duù 'ví tee njembí wó á mítí ndú.» ⁶ 'Bí có náa yí gii 'dè ji ye gbí ndò muu ọ̀nìò éno máa, «À

cee gî! Ye a kpédélé'i; ye delè a ndòngbú i, ye a bà 'bità ndá i; ye delè a bà yee nje ndá i. Ye bà cu ngo ji 'duù ñinó ta go ngo tí wó nó 'do bàndò bà 'va ngo 'válá sínò. ⁷ I-nambee náa ye bà je ji 'duù ñinó mbe kpò nje vò i gí nó a bà dù ye tí Mbíri mì wó, bindi 'duù tí nó bà dù tí 'vii mì ye. ⁸ Káa, à má gítí ndá 'duù ñinó tí ndá mbe gúku, mbe biya bà tee njembí ndú míti Mbíri gí, tí ndá vóló-volo 'duù, ta ndá mbe zi ku, ta ndá vo-vò mbe nò vò ndô, ta ndá mbe yeè, ta ndá mbe ùlù ndá sú mbíri, gii je ndá mbe 'vére, 'dáá gí, bàndò mì ndú a i gbí gbolò gó wu, ñinó bà dù tí bà só bà cì ndú nó.»

Ngú Jèrùzàléme

⁹ 'Bí basili gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá basili tí nó táánò vò-nje só mbe vaka ndá ndòngbú ndá ña ñi nò'o nó gii tè'é tí ye, máa, «Gì, wàa ye 'ví tubà tí ngú Niì tí nó tí nawù 'Vii-rómbo nó ji wò.» ¹⁰ Basili tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèri ya tí gí pí 'bí njà gú. Bindi yí gii tubà Jèrùzàléme tí tó gbata mì Mbíri kú gí gí to 'do gbíri ¹¹ ta ngba Mbíri ngbéze-ngbeze-ngbèze. ¹² À gii bì gí tàkò a gbolò ndùgù mbe me njà ngéé gí yaà ta ndá njekèji tí muu'bi-nje só, ta ndá basili kú ù ndá njekèji ndùgù tí nó; bindi áá gii cu rẹ ña ndá 'vii mì Ìzìriyéli muu'bi-nje só míti ndá njekèji ndùgù tí nó muu'bi-nje só nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹³ Ndá njekèji ndùgù ta'ò mò gí ngbóngbó, ta'ò mò gí gbí'dè, ta'ò mò gí wáá, bindi ta'ò mò gí tàbú. ¹⁴ À sè tà ndùgù gbata tí nó ta ndá díi muu'bi-nje só, náa à cu rẹ ndá tú mì 'Vii-rómbo míti ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

¹⁵ Basili tí nó táánò mbe kú 'dè có ta ye nó zèè mí 'bì wó a i bà 'vii i náa à bàkà 'do tí dà'bi, tacó bà 'vii ta gbí gbata, ta ndá ndùgù gbata, ta ndá njekèji ndùgù gbata. ¹⁶ Basili tí nó mà gii 'vii cikii ndùgù, ta còmuu có tà'i, ta tà kpalà gí yaà, yí gii 'de ndú 'dáá 'vii ká 'vii, 1,500 méyili. ¹⁷ Yí mà gii 'vii mí su-sú ndùgù go bà 'vii i mì ndá 'duù nó, à gii gí a sáá 'bì wó 144. ¹⁸ À bì su-sú ndùgù gbata tí nó ta 'bí ña duù ta kútí cèkè-cèkè éno, bindi à gii bì ndá 'bá gbí ta 'bí ña ngbárángà dà'bi náa à kú zeke'o co gbí lu gí. ¹⁹⁻²⁰ À gii rẹgè bà sè ndùgù gbata tí nó ta ndá banga tende ña duù muu'bi-nje só. ²¹ À gii bàkà ndá i bà nè ndá njekèji ndùgù tí nó 'dáá gí 'do tí 'bí ña banga ó duù mbe kpóló-kpolo, gbèe njekèji ta gbèe kpá-duù, gbèe njekèji ta gbèe kpá-duù. Bindi à gii bàkà ndá kpokèji tí nó mbe co gbí u gbata nó 'dáá gí ta cèe dà'bi náa à kú zeke'o lu gbí gí.

²² Ye ñò 'bá-Mbíri gbí gbata tí nó lá, tacó ndá Mbe tí ndoo tí Mbíri mbe bàkà ndá i 'dáá gí, ta 'Vii-rómbo, a ndá 'bá-Mbíri kà. ²³ Nèté mì ndá 'duù gbí gbata tí nó ta ngba ñi wálá, nèté mì ndú delè ta ngba pí wálá, tacó Mbíri kú tòngbaà kà, bindi 'Vii-rómbo a kùpò bà tù wu mì ndá 'duù kà. ²⁴ Gbata tí nó bà tòngbaà ji ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bindi ndá kpo-kpò gba muu to tí nó bà ya gí bà tubà ndá i ma mì ndú mí gbí. ²⁵ Ndá njekèji ndùgù gbata tí nó bà dù ká nga-ngàà ta ñi 'dáá gí, o delè jé gí bà bèè ká wálá. ²⁶ Ndá 'duù muu to tí nó bà ya ta ndá kpo-kpò i mì ndú gí kà. ²⁷ 'Bí i ñinó náa yí me cèe i lá nó gí bà dí ká wálá, 'duù ñinó mbe kú bàkà ndá i-nò, delè tí mbe kú 'dè 'vére nó, delè bà 'dò kò wó mí ká wálá. À káa ndá 'duù ñinó náa à cu rẹ ndú mí gbí wáràgà 'válá mì 'Vii-rómbo gí nó ká bà ñi gí gbí gbata tí nó.

22

¹ Bìndi basìlì tí nò gù túbà pù ngo 'wálá ta ngo gbí ngbáràngà'i ta ña wálá kù 'va 'do pí ndá jàlambà mì Mbírì, ta jàlambà mì 'Viì-rómbo, ² kù ì ngèlè co gbí u gbolò kpokèjì gbí gbata; ndá mù-'wálá sósò'ò gù kù mí tí ngo tí nò, gbaànjé tito kè'bì, gbaànjé kè'bì. À gbí gbèe mù a ndá ndo mù muu'bi-nje só; gbèe mù kù ñi a ndo mù gbaànjé gbí pí. Ndá kpá mì ndá mù tí nò a yeè tacó tí ndá ña ndá 'duu muu to tí nó 'dáá gí. ³ 'Duu ñinó náa Mbírì ì njà mí tí wó gí nó bà dù gbí gbata tí nò gbaànjé wálá, à káa ndá jàlambà mì Mbírì, ta jàlambà mì 'Viì-rómbo, ta ndá bòò mì Mbírì ká bà dù kù ùlù yí kà. ⁴ Ndá bòò mì Mbírì nò bà ñò gbíro wó, bìndi áá bà cu ñè wó mí tìro ndú. ⁵ O bà bèè gbí gbata tí nò káká'i wálá; nèté mì ndá 'duu ká bà dù ta ngba wu nje kùpò wálá, nèté mì ndú delè bà dù ta ngba ñi wálá, tacó Mbe tí ndoo tí Mbírì bà dù tí ngba'o mì ndú, bìndi ndú bà dù tí ndá gba mbe kù zogo to tí nó dúú bà ya tí .

Bà gí Jézù

⁶ Basìlì tí nò bà-i-nò gù 'dè có ji ye éno máa, «Ndá có tí nó a ndá yúco ta kponje gítí ndú wálá, náa Mbe tí ndoo tí Mbírì tí mbe kù je Bèrì ji ndá mbe ma có mì wó tuu ta basìlì mì wó, gí bà túbà ndá i tí nó kpónó-kpónó kèjì gí bà bàkà tí nó ji ndá bòò mì wó, ⁷ máa, «Wélégí, yo koṛo muu yo, máa, ye kpónó-kpónó kèjì nò.» 'Duu ñinó mbe kpolo tí ndá có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó a mbe tó pá.»

⁸ Ye tí Jòvànì a 'duu ñinó mbe 'di ndá có tí nó gí, ye delè ñò ndá i tí nó gí. Ye mà gù 'di ndá có tí nó 'dáá gí, ye delè mà gù ñò ndá i tí nó 'dáá gí gí, ye gù kucuku muungbó ye mí kùro basìlì tí nó mbe túbà ndá i tí nó ji ye nò, wàa ye 'ví ùlù yí, ⁹ káa yí gù 'dè có ji ye máa, «Bàkà i tí nó lá! Ye ngbá ká a bòò mì Mbírì go yo ta ndá ná'vindí lo tí nó mbe kù ma có mì Mbírì, ta ndá 'duu ñinó 'dáá gí mbe kù kpolo tí ndá có tí nó náa wò cu mí gbí wáràgà tí nó, nò. À ùlù Mbírì.»

¹⁰ Basìlì tí nò gù 'dè có ji ye káká'i máa, «Nè ndá có mì Mbírì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó mí gbí kùrú lá, tacó o dooko gí. ¹¹ Si mbe bàkà vò i 'ví ya gí kùro ta bà bàkà vò i; si zu 'duu 'ví ya gí kùro ta bà dù tí zu 'duu; 'duu ñinó jáa kùro Mbírì nó 'ví ya gí kùro ta bà dù tí 'duu jáa kùro Mbírì; wàa tó 'duu 'ví ya gí kùro ta bà tí tó 'duu kùro Mbírì.»

¹² «Yo kpolo tí yo máa ye kèjì kpónó-kpónó; ye kèjì ta mboo tàkò ndá nèté mì yo go ñinó náa a tí nó ji yo. ¹³ Ye a kpédélé i, ye delè a ndòngbú i; ye a kùro tèmè, káa ye delè a ndòngbú tèmè; ye a bà 'bità i, káa ye delè a bà yee nje i.»

¹⁴ Ndá mbe caka ndá bongo mì ndú ngbáràngà'i a ndá mbe tó pá, tacó éno, áá mì ndú a yúco tacó bà zò ndo mù tí nó mbe kù je 'wálá ji ndá 'duu nò, delè tacó tacó wàa ndú 'ví 'de ta kpokèjì bà ñi gí gbí gbata co tí njekèjì ndùgù. ¹⁵ À kù dù á sè á kapí ndùgù a ndá voló-volo 'duu, ta ndá mbe yeè, ta ndá mbe nò vò ndò, ta ndá mbe zi ku, ta ndá mbe ùlù ndá sù mbírì, gù je ndá 'duu ñinó 'dáá gí ta go bà bàkà ndá i ñinó mbe 'viì ro 'bá lá tí ndú nò.

16 «Ye tí Jézù tuu basìlì mì ye ta yúcó tí nò jì yo tí ndâ mbe kù kilì ta rẹ ye. Ye a 'viì-gù Dàvidè tí gbolò gba, ye delè a dōngú mbe tòngbaà ta nje yé.»

17 Ndâ Bèrì ta ngú Nìi kù tè'é tí máa, «Gì .» Káa 'duù ònó mbe 'di có tí delè 'ví tè'é Jézù, «Gì !» Wàa 'duù ònó ta go ngo tí wó nó delè 'ví gí, si 'duù ònó ta go bà njù ngo tí wó nó 'ví njù ngo tí nó mbe kù je 'wálá nó sínó.

Bà gbo nje có

18 Ye kù cì yo tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có mì Mbírì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó, máa, 'duù má suu kò mítí 'bí có tí nò, Mbírì bà suu kò mítí ndâ nji nò'o tí nó náa à 'dè có gítí ndú gbí wáràgà tí nó nó mítí 'duù tí nò, 19 káa 'duù má ne tí 'bí có gbí wáràgà có mì Mbírì nó, Mbírì bà si 'duù tí nò 'ví zò ndo mù tí nó mbe kù je 'wálá jì ndâ 'duù náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá, Mbírì delè bà si 'duù tí nó 'ví ya gí gbí gbata mì wó tí Mbírì náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá.

20 'Duù tí nó tí mbe kù 'dè yúcó gítí ndâ i tí nó nó kù 'dè có máa, «Ye kẹ̀jì kpónó-kpónó ta kponje gítí wálá.» Go-i-tí-nò! Gí, Mbe tí ye Jézù!

21 Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo 'dáá gí.